

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΛΑ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1965

Ψηφιοποίηση από τον Δάσκαλο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

17263

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

ΥΟΡΗΝΟ ΖΑΙΔΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

A

Ψάλλε, θεά, τὸν τρομερὸν θυμὸν τοῦ Ἀχιλλέως,
πῶς ἔγινε στοὺς Ἀχαιοὺς ἀρχὴ πολλῶν δακρύων·
ποὺ ἀνδράγαθες ροβόλησε πολλὲς ψυχὲς στὸν "Ἄδη
ἡρώων, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἀρπάγματα τῶν σκύλων
καὶ τῶν ὄρνέων — καὶ ἡ βουλὴ γενόνταν τοῦ Κρονίδη,
ἀπ' ὅτ' ἐφίλονίκησαν καὶ ἔχωρισθῆκαν πρῶτα
ὅ Ἀτρείδης, ἀρχὸς τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλέας.
Καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς ποιός ἀναψε τὴν ἔχθραν μεταξύ τους;
Ο Ἀπόλλων, ὃπου ὄργίσθηκε τοῦ Ἀτρείδη βασιλέως
καὶ ἔφερε λώβαν στὸν στρατὸν ποὺ ἐθέριζε τὰ πλήθη,
ὅτι τοῦ ἐκαταφρόνεσε τὸν Χρύσην ἵερέα.
Στῶν Ἀχαιῶν τὰ γρήγορα καράβια τοῦτος ἥλθε,
μὲ λύτρα πλουσιοπάροχα τὴν κόρη του νὰ λύσῃ·
στὸ χρυσὸ δ σκῆπτρο τυλικτὸ τοῦ Φοίβου τὸ στεφάνι
ἐκράτει, καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς παρακαλοῦσεν δλους: 15
«Ὥ γενναιόκαρδοι Ἀχαιοί, δ βασιλεῖς Ἀτρείδες,
τοῦ Ὀλύμπου ἀς κάμουν οἱ θεοί, τὴν πόλη τοῦ Πριάμου
ἀφού πορθήσετ', εύτυχεῖς νὰ πάτε στὴν πατρίδα·
ἀλλ' ἀποδώσετε σ' ἐμὲ τὴν ποθητήν μου κόρην,
δεκχῆτε αὐτὰ τὰ λύτρα της, ἀν τὸν υἱὸν τοῦ Δία
τὸν μακροβόλον τοξευτὴν Ἀπόλλωνα εὐλαβῆσθε». 20
«Ολοι ἀλαλάξαν οἱ Ἀχαιοί, καὶ εἶπαν τὸν ἱερέα
νὰ σεβασθοῦν καὶ τὰ λαμπρὰ λύτρα δεκτὰ νὰ γίνουν·
μόνος δ Ἀγαμέμνονας δὲν τὸ στεργεν δ Ἀτρείδης,
ἀλλὰ κακὰ τὸν ἔδιωχνε καὶ βαρὺν λόγον εἶπε: 25
«Μὴ σ' ἀπαντήσω, γέροντα, σιμὰ στὰ κοῦλα πλοῖα
ἢ τώρα ἐδῶ ν' ἀργοπορῆς ἢ πάλιν νὰ γυρίσης
καὶ μὴ θαρρεύης στοῦ θεοῦ τὸ σκῆπτρο καὶ τὸ στέμμα.
Αὔτὴν δὲν θ' ἀπολύσω ἐγώ· τὸ γῆρας θὰ τὴν ἔβρη
στὸ "Ἀργος μὲς στὸ σπίτι μου μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα 30

νὰ ὑφαίνη αὔτοῦ καὶ σύντροφον τῆς κλίνης νὰ τὴν ἔχω.

Μὴ μ' ἐρεθίζης, σύρ' εὐθὺς ἂν θέλης νὰ μὴν πάθης».

Τὸν λόγον τοῦ ἐφοβήθηκε καὶ ὑπάκουουσεν ὁ γέρος:

τὴν ἀκραν πῆρε σιωπηλὸς τῆς ἡχερῆς θαλάσσης

καὶ ὅταν εὑρέθη ἀνάμερα, τὸν γόνον τῆς ὠραίας

35

Λητοῦς μέγαν Ἀπόλλωνα, θερμὰ παρακαλοῦσε:

«Ἄκουσε με, ἀργυρότοξε, τῆς Χρύσης καὶ τῆς θείας

Κίλλας προστάτη, κύριε στὴν Τένεδο, Σμινθέα,

ἐὰν σοῦ ἔκτισα ναὸν νὰ χαίρεται ἡ καρδιά σου,

ἐὰν ποτὲ σοῦ ἔκαψα μεριὰ καλοθρευμένα

40

ταύρων κι ἐρίφων, τοῦτον μου τὸν πόθον τελείωσέ μου·

τὰ βέλη σου στοὺς Δαναοὺς τὰ δάκρυά μου ἃς πλερώσουν».

Εὐχήθη καὶ ὡς τὸν ἄκουουσεν ὁ Φοῖβος ὁ Ἀπόλλων,

κατέβη ἀπὸ τὸν κορυφές τοῦ Ὄλυμπου θυμωμένος,

μὲ τόξον καὶ μ' ὀλόκλειστην φαρέτραν εἰς τοὺς ὄμους.

45

Ἐβρόντησαν ἐπάνω του τὰ βέλη ὡς ἔκινήθη

ὅ χολωμένος καὶ ὥμοιαζε τὴν νύκτα, ὡς προχωροῦσε.

Τῶν πλοίων κάθισε ἄντικρυ καὶ ἀπόλυσε τὸ βέλος

καὶ ἀχός ἐβγῆκε τρομερὸς ἀπ' τ' ἀσημένιο τόξο·

καὶ ἀφοῦ τοὺς σκύλους ἔπληξε καὶ τὰ μουλάρια πρῶτα,

50

εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔριχνε τὰ πικροφόρα ἀκόντια

ἀδιάκοπα· καὶ τῶν νεκρῶν παντοῦ πυρεὶς ἔκαῖαν.

Τὰ θεῖα βέλη στὸν στρατὸν πετοῦσαν ἐννιὰ μέρες,

καὶ τὴν δεκάτην τὸν λαὸν συγκάλεσε ὁ Πηλείδης,

ὡς ἡ θεὰ τὸν δίδαξεν ἡ «Ἡρα ἡ λευκοχέρα,

55

ποὺ ἐθύμισεν τοὺς Δαναοὺς νὰ βλέπῃ πώς πεθαῖναν.

Καὶ ἀφοῦ συνάχθηκε ὁ λαὸς εἰς ἓνα μέρος ὅλος,

ὅ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς σηκώθη καὶ τοὺς εἶπε:

«Ἄτρείδη, νὰ γυρίσουμε, θαρρῶ, θ' ἀναγκασθοῦμε

στὰ γονικά μας ἀπρακτοι, ἀν δὲν πεθάνουμ' ὅλοι,

60

ἀφοῦ μῆς φθέρνει λοιπικὴ καὶ πόλεμος ἀντάμα.

Λοιπὸν ἀς ἐρωτήσωμεν ἡ μάντιν ἡ ιερέα

ἢ ὄνειροκρίτην—ἔρχεται καὶ τ' ὄνειρο ἀπ' τὸν Δία —

νὰ εἰπῇ γιατί ἔχόλωσε τόσο σ' ἐμᾶς ὁ Φοῖβος·

μὴ κάποιο τάμα τοῦ ἔλειψε, μὴ τοῦ 'λειψ' ἔκατόμβη·

65

ἴσως, ἀν τοῦ καοῦν ἀρνιὰ καὶ ἐρίφια διαλεμένα,

Θελήση τὸ θανατικὸν νὰ διώξῃ ἀπὸ κοντά μας». 70
 Αὐτὰ εἶπε κι ἐκάθισε· καὶ τότε ὁ Θεστορίδης
 δὲ Κάλχας ἐσηκώθηκεν, ὥρνεοσκόπος πρῶτος
 ποὺ ἔγνωριζ' ὅλα μέλλοντα, παρόντα, περασμένα
 καὶ ὀδήγησε στὴν "Ιλιον τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
 μ' αὐτὸν τὸ πνεῦμα μαντικὸν ποὺ τοῦ 'χε δώσει ὁ Φοῖβος.
 Σ' αὐτοὺς καλοπροάρετα τότε ὅμιλοῦσ' ἐκεῖνος:
 «Μὲ προσκαλεῖς, δύνιψις Πηλείδη, νὰ ἔξηγήσω,
 πῶς ἔγεννηθηκε ὁ θυμὸς τοῦ μακροβόλου Φοίβου· 75
 θέλει τὸ εἰπόν: μόνον ἔσυ στοχάσου καὶ ὅμοσέ μου
 νὰ μὲ βοηθήσῃς πρόθυμα μὲ λόγον καὶ μὲ χέρι,
 ὅτι θ' ἀνάψω τὴν χολὴν ἀνδρὸς ποὺ τῶν Ἀργείων
 δεσπόζει καὶ δλ' οἱ Ἀχαιοὶ τοῦ εἶναι ὑποταγμένοι·
 ὅταν θυμῷση στὸν μικρόν, νικᾶ ὁ βασιλέας· 80
 ὅτι ἄν χωνεύσῃ τὴν χολὴν σ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 ὅμως τὸ πάθος ἀσπονδο στὰ στήθη μέσα τρέφει
 νὰ ξεθυμάνη στὸ ἔξης· καὶ σκέψου ὅτα μὲ σώσης».
 Καὶ ὁ γοργοπόδης πρὸς αὐτὸν Πηλείδης ἀποκρίθη:
 «"Αφοβα λέγε τὸν χρησμὸν ὅποιον ἡξεύρει ὁ νοῦς σου· 85
 ὅτι, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, ποὺ τές εὐχὲς ἀκούει,
 Κάλχα, καὶ σὺ τῶν Δαναῶν προσφέρεις τοὺς χρησμούς του,
 ὅσο ἔγώ ζῶ κι ἐδῶ στὴν γῆν βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
 βαρὺ κανεὶς ἐπάνω σου τὸ χέρι δὲν θὰ βάλη
 τῶν Δαναῶν ὅλων κανεὶς, καὶ μήτε ὁ Ἀγαμέμνων 90
 ποὺ σῆμερα τῶν Ἀχαιῶν καυχᾶται ὅτ' εἶναι ὁ πρῶτος».
 Καὶ ὁ μάντις ὁ ἀκατάκριτος ἐπῆρε θάρρος κι εἶπε:
 «Τάμα ποσῶς δὲν τοῦ 'λειψε, μήτ' ἐκατόμβη, ἀλλ' εἶναι
 δὲ ιερέας ἀφορμή, ποὺ ἀψήφησ' ὁ Ἀτρείδης·
 τὴν κόρη δὲν ἀπόλυσε, τὰ λύτρα δὲν ἐδέχθη, 95
 ἵδου γιατὶ μᾶς ἔθλιψε καὶ θὰ μᾶς θλίψῃ ὁ Φοῖβος.
 Οὐδ' ἀπ' τοὺς Δαναοὺς ποτὲ τὴν λοιμικὴ θὰ διώξῃ
 πρὶν δοθῆ ὀπίσω τοῦ πατρὸς ἡ λαμπρομάτα κόρη
 ἀλυτρη, ἀνεξαγόραστη καὶ ἀγίαν ἐκατόμβην
 στὴν Χρύσην ἀποστείλωμεν τόι' ἶσως ἔλεως γίνη». 100
 Αὐτὰ εἶπε κι ἐκάθισε· σηκώθη εὐθὺς ὁ ἥρως
 πολλῶν κυρίαρχος λαῶν, ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων.

φαρμακωμένος· καὶ ἡ χολὴ τὰ μαῦρα σωθικά του πλημμύριζ? δόλα, καὶ ἀστραφταν τὰ μάτια του ὥσπερ φλόγες.

Μὲ βλέμμα κακοσήμαντο στὸν Κάλχαντα εἶπε πρῶτα:

105

«Μάντι κακῶν, ὅχι, ποτὲ πρόσχαρό τι δὲν μοῦ ’πες,
καὶ ὁ νοῦς σου πάντοτε ἀγαπᾷ κακὰ νὰ προμαντεύῃ·
λόγον δὲν εἶπες σὺ ποτὲ καλὸν οὔτ’ ἔχεις πράξει.

Καὶ τώρα ἐδῶ στοὺς Δαναοὺς χρησμολογεῖς καὶ λέγεις,
ὅπως γιὰ τοῦτο συμφορές τοὺς δίδει ὁ μακροβόλος,

110

ὅτι τὴν πλούσια ξαγορὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Χρύση
δὲν δέχθηκα· ναί, θέλω ἐγὼ καλύτερα τὴν κόρη
σπίτι μου, ἀφοῦ τὴν προτιμῶ τῆς νυμφευτῆς μου ἀκόμα
τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ ποσῶς κατώτερη δὲν εἶναι
στὴν κλάση, στὸ ἀνάστημα, στὴ γνώμη καὶ στὰ ἔργα.

115

Καὶ δύμας ἀνὴ συμφέρη αὐτό, θὲ νὰ τὴν ἀποδώσω·
τὸ καλὸ θέλω τοῦ λαοῦ, ποτὲ τὸν ὄλεθρό του·
ἀλλὰ δῶρο ἑτοιμάσετε σ’ ἐμένα εὐθὺς, τί μόνος
ἐγὼ δὲν πρέπει ἀδώρητος νὰ μείνω τῶν Ἀργείων
καὶ ὅλοι τὸ βλέπετε ὅτι ἀλλοῦ τὸ δῶρο μου πηγαίνει».

120

Τοῦ ἀντεῖπεν ὁ φτερόποδος ἵσσθεος Πηλείδης:

«Ἐνδοξεῖ Ἀτρείδη, περισσὸς φιλόπλουτε, τί λέγεις;

Οἱ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοὶ πῶς θὰ σοῦ δώσουν δῶρον;

Μὴ κάπου λάφυρα κοινὰ γνωρίζομε ἀφημένα;

«Οσ’ ἀπ’ τὲς χῶρες πήραμε ἐμοιφασθῆκαν ὅλα

125

καὶ νὰ τὰ ξανακάμωμε σωρὸ δὲν εἶναι πρέπον·

ἀλλὰ σὺ τώρα στὸν θεὸν ἀπόλυτε τὴν κόρη,
καὶ τετραπλὴ θ’ ἀνταμειφθῆς, ἀν ποτὲ δώσῃ ὁ Δίας

οἱ Ἀχαιοὶ νὰ πάρωμε τὴν πυργωμένην Τροίαν».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:

130

«Ἄν καὶ γενναῖος, μὴ ζητῆς μὲ ἀπάτην νὰ μὲ πάρῃς,

θεῖες Πηλείδη, κι εὔκολα δὲν θὰ μὲ καταπείσης,

νὰ ἔχης σὺ τὸ δῶρο σου καὶ ἐγὼ νὰ τὸ στεροῦμαι·

θέλεις καὶ μὲ παρακινεῖς τὴν κόρη ν’ ἀποδώσω·

ἀλλ’ ἀν δῶρον ἴσστιμο τῆς ἀρεσιᾶς μου λάβω

135

ἀπ’ τοὺς γενναίους Ἀχαιούς, ἀρκεῖ, καὶ ἀν δὲν μοῦ δώσουν,

θὰ ἔλθω μὲ τὸ χέρι μου νὰ πάρω ἢ τὸ δικό σου

τὸ δῶρον ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ κεῖνο τοῦ Ὁδυσσέως·

κι εἰς ὅποιον ἔλθω, τὴν χολήν, θαρρῶ, θὰ τοῦ κινήσω·
ἀλλ’ ὅλ’ αὐτὰ μετέπειτα μαζὶ θὰ τὰ σκεφθοῦμε.

140

Τώρα στὴν θείαν θάλασσαν μαῦρο ἀς συρῆθη καράβι
μὲ κουπηλάτες διαλεκτούς, καὶ ἀς θέσωμ’ ἐκατόμβην
μέσα καὶ ἀς ἀνεβάσωμε τὴν κόρην Χρυσήδα,
καὶ ἀρχηγός του νὰ εἰν’ ἐκεῖ τῶν βουληφόρων ἔνας
ὁ Αἴας, ὁ Ἰδομενεὺς ἢ ὁ Θεῖος Ὀδυσσέας,

145

ἢ σὺ Πηλεύδη, τῶν ἀνδρῶν δ τρομερὲ καὶ μόνε,
μὲ τές εὐχές σου τὸν θεὸν νὰ μᾶς ἔξιλεώσῃς».

“Ἄγρια τὸν ἐκοίταξε καὶ ἀπάντησε ὁ Πηλεύδης:

“Οὐιμένα πανουργότατε, μ’ ἀναίδειαν ἐνδυμένε,
καὶ ποιός ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς θὰ δράμη, ἀν τὸν ζητήσης,
εἴτε εἰς ταξίδι πρόθυμος, εἴτε εἰς πολέμου ἀγώνα;

150

Ἐγὼ δὲν ἥλθα ἔξι ἀφορμῆς τῶν λογχοφόρων Τρώων
νὰ πολεμήσω, ὅτι ποσῶς ἐκεῖνοι δὲν μοῦ πταίουν·

τὰ βόδια μήτε τ’ ἄλογα δὲν βγῆκαν νὰ μοῦ πάρουν
μήτε στὴν μεγαλόσβολην, τὴν ἀνδροθρέπτραν Φθίαν
ποτὲ μοῦ ἐβλάψαν τοὺς καρπούς, ὅτ’ εἰναι ἀνάμεσόν μας
ὅρη κατάσκια πολλὰ καὶ πέλαγ’ ἀγριωμένα·

155

ἀλλὰ γιὰ τὸν Μενέλαο καί, ἀναίσχυντε, γιὰ σένα
ἥλθομεν δῆλοι ἐκδίκησιν νὰ πάρωμε τῶν Τρώων,
καὶ σύ, δ σκυλοπρόσωπε, λησμονημένα τά ’χεις.

160

Καὶ τώρ’ αὐτὸ τὸ δῶρο μου νὰ πάρης φοβερίζεις
ποὺ ’ναι ἀμοιβὴ τῶν κόπων μου κι οἱ Ἀχαιοὶ μοῦ ἐδῶσαν·
κι ἵσια μὲ σὲ δὲν ἔχω ἔγω δῶρο καλὸ ποτέ μου,
ὅταν καλὰ τειχόκαστρα πατοῦμε τῆς Τρωάδος·

ἀλλὰ τὸ βάρος τοῦ σφοδροῦ πολέμου πρῶτος ἔχω
ἔγω καὶ ἀν τύχη μοιρασμός, τρανὸ σὺ παίρνεις δῶρο,
κι ἔγω μὲ δῶρο μικροστὸ καὶ ἀγαπητὸ γυρίζω
στές πρύμνες ἀπὸ τὸν σκληρὸν ἀγώνα τοῦ πολέμου·
στὴν Φθίαν τώρ’ ἀναχωρῶ· καλύτερα νὰ γύρω
στὸν τόπον μου μὲ τὰ κυρτὰ καράβια, καὶ δὲν θέλω
ἐδῶ νὰ μείνω ἀτίμητος τὰ πλούτη νὰ σοῦ αὐξήσω».

165

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:
«Φύγε, ἀν τὸ θέλης, φύγ’ εὐθύς· καὶ χάριν μου νὰ μένης,
ἔγω δὲν σὲ παρακαλῶ· κοντά μου ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι

170

νὰ μὲ δοξάσουν, κι ἔξοχα ὁ πάνσοφος Κρονίδης· 175
καὶ ἀπ' τοὺς διοθέπτους βασιλεῖς σὺ εἶσαι ὁ μισητός μου·
ὅτι τὴν ἔριδα διψᾶς, τές μάχες, τοὺς πολέμους·
καὶ ἂν εἴσαι τόσο δυνατός, εἶναι θεοῦ τὸ δῶρον·
σπίτι σου μὲ τὰ πλοῖα σου καὶ τοὺς συντρόφους σου ἄμε,
τῶν Μυρμιδόνων δέσποζε· κι ἐγὼ δὲ σὲ λογιάζω 180
καὶ στὴν χολήν σου ἀδιαφορῶ· κι ἰδού τί σου αηρύττω:
Καθώς ἐμένα μοῦ ἀφαιρεῖ τὴν Χρυσῆδα ὁ Φοῖβος—
κι ἐκείνην μὲ συντρόφους μου καὶ μὲ δικά μου πλοῖα
θὰ στείλω — καὶ τὸ δῶρον σου τὴν κόρην τοῦ Βρισέως,
εἰς τὴν σκηνήν σου θά 'λιθω, ἐγὼ νὰ πάρω, γιὰ νὰ μάθης,
πόσο σοῦ εἰμαι ἀνώτερος ἐγώ καὶ νὰ τρομάζῃ 185
καὶ ἄλλος μ' ἐμὲ νὰ συγκριθῇ καὶ δμοιος νὰ γίνη ἐμπρός μου».
Τὰ λόγια τοῦτα ἐπλήγωσαν τὰ σπλάχνα τοῦ Ἀχιλλέως
κι ἔστρεψε δύο στοχασμούς μὲς στὰ δασιά του στήθη·
ἡ θὲ νὰ σύρῃ ἀπ' τὸ πλευρὸ τὸ ἀκονισμένο ξίφος 190
καὶ ἀφοῦ σκορπίσῃ δλους ἔκει, νὰ σφάξῃ τὸν Ἀτρείδην,
ἡ νὰ σιγάσῃ τὴν ὅργην κρατώντας τὴν ψυχήν του·
κι αὐτὰ ὡς διαλογίζονταν στὸν νοῦν καὶ ἀπὸ τὴν θήκην
τὸ μέγα ξίφος ἔσερνε, κατέβηκε οὐρανόθεν
ἡ Ἀθηνᾶ, τὴν ἔστελνεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα,
όποιù ἀγαποῦσε δλόψυχα παρόμοια καὶ τοὺς δύο· 195
τοῦ ἔστήθη ὀπίσω κι ἔπιασε τὰ δλόξανθα μαλλιά του,
σ' ἔκεινον μάνον φανερὴ καὶ ἀθώρητη στοὺς ἄλλους.
Ξιπάσθη αὐτός, ἔστραφηκε κι ἐγνώρισεν ἀμέσως
τὴν Ἀθηνᾶ ποὺ φοβερήν στὰ μάτια λάμψιν εἶχε· 200
καὶ διμίησε πρὸς τὴν θεὰν μὲ λόγια φτερωμένα:
«Τ' ἥλθες καὶ σύ, δ τοῦ Διὸς τοῦ αἰγιδοφόρου κόρη;
Τοῦ Ἀτρείδη Ἄγαμέμνονος νὰ ἴδης τὴν ἀδικίαν;
'Αλλὰ σοῦ λέγω καθαρὰ καὶ πίστευσε· μὲ τοῦτες
τές ἔπαρσές του γρήγορα θὰ χάσῃ τὴν ζωήν του». 205
Καὶ ἡ γλαυκόφθαλμη θεὰ σ' ἔκεινον ἀπεκρίθη:
«Κατέβηκ' ἀπ' τὸν οὐρανὸν νὰ παύσω τὴν ὅργην σου,
ἔλλιν μ' ἀκούσης· μ' ἔστειλεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα,
ποιὺ δλόψυχα σᾶς ἀγαπᾶ παρόμοια καὶ τοὺς δύο·
ἔλα τὴν μάχην ἀφησε, τὸ ξίφος σου μὴ σύρης, 210

μόνον μὲ λόγια τ' ὅνειδος ποὺ αὐτὸς θὰ πάθη εἰπέ του.

"Οτι νὰ γίνη θέλ? ίδης αὐτὸ ποὺ σου προιέγω·

τρίδιπλα δῶρ' ἀτίμητα θὰ λάβης μιὰν ἡμέρα

γι' αὐτὴν τὴν ὕβριν· τώρα σὺ κρατήσου καὶ ἄκουσέ μας».

Καὶ ὁ φτεροπόδης πρὸς αὐτὴν Πηλείδης ἀποκρίθη:

215

"Πρέπει, ὦ θεά, τῶν δύο σας νὰ σεβασθῶ τὸ λόγον,

ἄν κι εἰν' ἡ ὅργη μου φοβερή· καὶ ὅμως αὐτὸ συμφέρει,

ὅπου ὑπακούει στοὺς θεοὺς κι αὐτοὶ τὸν εἰσακούουν».

Εἶπε καὶ ἀπὸ τὴν ἀργυρὴν λαβὴν μὲ τὸ βαρύ του

χέρι στὴν θήκην ἔμπωσε πάλι τὸ μέγα κίφος

220

πειθόμενος στὴν "Αθηνᾶ· κι ἐκείνη πάλι ἀνέβη

στὸν "Ολυμπὸν μὲς στοὺς θεοὺς, στὰ δώματα τοῦ Δία.

Μὲ βαρεῖς λόγους ἔπειτα καὶ πάλιν ὁ Πηλείδης

πρὸς τὸν 'Ατρείδη ἐστράφηκεν, οὐδ' ἔπαινε ἡ χολὴ του:

"Ω μέθυσε, σκυλόματε, καὶ μὲ καρδιὰν ἐλάφου!

225

μήτε ποτὲ μὲ τὸν λαὸν ν' ἀρματωθῆσι γιὰ μάχην,

μήτε εἰς καρτέρι νὰ δῆγηταις τοὺς πρώτους πολεμάρχους

ἐτόλμησες· σοῦ φαίνονται τρόμος θανάτου ἐκεῖνα·

καὶ πάλιν στὸ στράτευμα τῶν 'Αχαιῶν σ' ἀρέσει

δρποιος σ' ἐσένα ἀντιλογᾶ, νὰ τοῦ ἀφαιρῆς τὰ δῶρα·

230

τωόντι ἀχρείους κυβερνᾶς, λαοφάγε βασιλέα!

ἀλλιῶς αὐτὸ τὸ ἀδίκημα θὰ ἤταν τὸ ὕστερό σου·

ἀλλ' ἔναν λόγον θὰ σου εἰπῶ, καὶ ὅμονω μέγαν δρκον·

ναί, μὰ τὸ σκῆπτρο τοῦτ' ὅπου κλαδὶ δὲν βγάζεις ἡ φύλακα,

καθὼς ἀφῆκε τὸν κορμὸν στὰ ὅρη ἐκεῖ ποὺ ἐκόπη,

καὶ δὲν θ' ἀναχλωράνη, ἀφοῦ τὰ φύλλα καὶ τὸ φλούδι

γύρω του ἐλέπισε ὁ χαλκός, καὶ τὸ φοροῦν στὸ χέρι

οἱ δικαιοκρίτες 'Αχαιοὶ τοὺς νόμους νὰ φυλάγουν,

ὅπως τοὺς ἔδωκεν ὁ Ζεύς, καὶ θά 'ναι μέγας δρκος·

θ' ἀποζητήσουν οἱ 'Αχαιοὶ μιὰ μέρα τὸν Πηλείδη

235

ὅλοι καὶ σὺ περίλυπος τὴν δύναμιν δὲν θά 'χης

νὰ τοὺς βοηθῆς, ὅταν πολλοὺς θὰ στρώσῃ χάμω ἡ λόγγη

τοῦ ἀνθρωποφόνου "Εκτορος καὶ σὲ θὰ τρώγῃ ὁ πόνος,

ποὺ ἀψήφησες τῶν 'Αχαιῶν τὸν πρῶτον πολεμάρχον».

Εἶπε καὶ χάμω ἐπέταξε τὸ χρυσοκαρφωμένο

245

σκῆπτρο καὶ πάλι ἐκάθισε· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος

τοῦ Ἀτρείδη ἔβραζε ἡ χολή· τότε ἐσηκώθη ὁ Νέστωρ,
ὅ γλυκολόγος, λιγυρὸς δύμιλητῆς τῆς Πύλου

ποὺ ὀσὰν τὸ μέλι ἡ λαλιὰ τοῦ ἔκυλ' ἀπὸ τὰ χείλη·
δυὸς γενεές εἶχαν σβησθῆ τῶν πρόσκαιρων ἀνθρώπων,
στὴν Πύλον, συνομήλικοι καὶ συνανάστροφοι του,
τώρα εἰς τὴν τρίτην γενεάν βασίλευεν δὲ γέρος·
αὐτὸς τότε καλόγυνωμα σ' ἔκείνους δύμιλοῦσε:

«Ὦιμέ ! στὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μεγάλη θύλιψις ἥλθε !

πόσην θὰ εἴχε δὲ Πρίαμος χαρὰ καὶ τὰ παιδιά του
καὶ πόσον ὄλος δὲ λαὸς θὰ εὐφραίνονταν τῆς Τροίας,
ποὺ μάχεσθε ἀνὲ ἐμάθαιναν οἵ δύο σεῖς ποὺ εἴσθε
οἱ κορυφὲς τῶν Δαναῶν στὴν γνώση καὶ στὰ ὅπλα.

Καὶ ἀκούσετέ με, δτ' εἴσθε σεῖς κι οἱ δυὸς νεώτεροί μου,
δτι μὲ ἀνδρες ἔσμιξα πολὺ καλύτερούς σας,

σ' ἄλλους καιρούς καὶ αὐτοὶ ποσῶς δὲν μ' ἔκαταφρονοῦσαν.

«Ανδρες δὲν εἴδα ἡ θὰ ἰδῶ ποτέ μου ὡσὰν ἔκείνους,
Πειρίθοον καὶ Δρύαντα, καλὸν λαῶν ποιμένα,

Καινέα καὶ Ἐξάδιον, Πολύφημον τὸν θεῖον
καὶ ἀκόμα τὸν ἴσθεον Θησέα τὸν Αἰγείδην,

ὦσὰν αὐτοὺς ἀνίκητοι θυητοὶ δὲν γεννηθῆκαν,
σφόδρ' ἀνδρειωμένοι ἐμάχονταν μὲ σφόδρ' ἀνδρειωμένους,
μ' ἄγρια θεριὰ βουνίσια, καί, ὃ θαῦμα, τ' ἀφανίσαν·

καὶ ἐγὼ μὲ κείνους ἔσμιγα φερμένος ἀπ' τὴν Πύλον

μέσ' ἀπὸ μέρη μακρινά, καὶ αὐτοὶ μὲ προσκαλέσαν
κι ἔκαμνα ἐγὼ τὸ μέρος μου στέκεις μάχεσ, πλὴν κανένας
ἀπ' ὅσους τώρα τρέφ' ἡ γῆ μ' αὐτούς δὲν θὰ μετριῶνταν·
καὶ ὅμως ἔκεινοι πρόθυμοι στέκεις συμβουλέας μου ἔκλιναν·

ἀλλὰ καὶ σεῖς ἀκοῦτε με γιὰ τὸ καλύτερό σας·

μήτε σύ, μεγαλόψυχε, τὴν κόρην τοῦ ἀφαιρέσης

ποὺ τοῦ ἔδωρησαν οἱ Ἀχαιοί, καὶ μήτε σύ, Πηλείδη,
Θελήσης ν' ἀντιμάχεσαι στὸν μέγαν βασιλέα,
διότι κάτι ἀνώτερα τιμᾶται δὲ σκηπτροφόρος
ἔκεινος ὃ ποὺ εὐδόκησε νὰ τὸν δοξάσῃ δὲ Δίας·

δυνατὸς εἶσαι καὶ θεὰ σ' ἐγέννησε μητέρα,

ἀλλ' εἶναι αὐτὸς ἀνώτερος γιὰ τοὺς πολλούς ποὺ ὄριζει·
καὶ σὺ νὰ σβήσης τὸν θυμόν, Ἀτρείδη, σ' ἔξορκίζω·

250

255

260

265

270

275

280

μὴ τοῦ Πηλείδη δργίζεσαι, ποὺ ἀσάλευτ' εἶναι σ' ὅλους
τοὺς Ἀχαιοὺς προφυλακή τοῦ φθαρτικοῦ πολέμου».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἐγαμέμων:

«Ολα τὰ εἶπες, γέροντα, καλὸν καὶ μετρημένα·
ἀλλ' αὐτὸς θέλει ἀνώτερος νὰ εἶναι καὶ ὅλων πρῶτος
νάχη ὅλους ἀποκάτω του, νὰ βασιλεύῃ σ' ὅλους,
ὅλους νὰ δρίζῃ· αὐτὸν κανεῖς δὲν θὰ δεχθῇ, πιστεύω·

κι ἔὰν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ πολεμιστὴν τὸν κάμαν

μὲ τοῦτο καὶ τὸν ἔβαλαν ὄνειδισμοὺς νὰ λέγῃ;

Ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦ ἀκοψεν ὁ ἴσοθεος Πηλείδης:

«Ἀλγηθινὰ δειλόψυχον θὰ μ' ἔλεγαν καὶ ὀχρεῖον,
ἄν σ' δ' εἰπῆς θὰ ἔστεργα τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνω·

αὐτὰ στοὺς ἄλλους πρόσταζε, καὶ διαταχές ἐμένα

μὴ δίδης, ὅτι στὸ ἔξῆς ποτὲ δὲν θὰ σ' ἀκούσω·

κι ἔν' ἄλλο ἀκόμα θὰ σοῦ εἰπῶ, καὶ ἂς τὸ φυλάξῃ ὁ νοῦς σου·

μὲ σὲ ἦ μ' ἄλλους πόλεμον νὰ στήσω γιὰ τὴν κόρην

δὲν θέλω, σεῖς τὴν δώσατε, σεῖς μοῦ τὴν ἀφαιρεῖτε·

ἀλλ' ἀπὸ τ' ἄλλα ὅσα χωρὶς ἔγώ σιμὰ στὸ μαῦρο πλοῖον

τίποτε δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ πάρης ἄβουλά μου

Καὶ ἀν ἀγαπᾶς, δοκίμασε, γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ τοῦτο·

εὔθυς τὸ μαῦρο αἴμα σου στὴν λόγγην μου θὰ τρέξῃ».

Καὶ ἀφοῦ ἐλογομάχησαν, ἐκεῖνοι ἐσηκωθῆκαν

καὶ διάλυσαν τὴν σύνοδον στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.

Στές πρύμνες του καὶ στές σκηνές ἐγύρωισ' ὁ Πηλείδης

καὶ οἱ σύντροφοί του ὀπίσω του μὲ τὸν Μενοιτιάδη·

κι ἔριξ' ὁ Ἀτρείδης γρήγορο στὴν θάλασσαν καράβι

μὲ κουπηλάτες εἴκοσι κι ἐπάνω ἐκατόμβην

πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀνέβασε τὴν κόρην Χρυσήδα·

καὶ ἀρχηγὸς ὁ συνετὸς ἀνέβηκε Ὁδυσσέας.

Κι ἔνῳ στὰ πλάτη ἀρμένιζαν ἐκεῖνοι τῆς θαλάσσης,

ὁ Ἀτρείδης νὰ καθαρισθοῦν παράγγειλε τὰ πλήθη·

κι ἐκεῖνοι ἐκαθαρίζονταν καὶ τ' ἀποπλύματ' ὅλα

ἔριχναν μὲς στὴν θάλασσαν, καὶ τέλειες ἐκατόμβες

ταύρων κι ἔριφων ἔκαιαν ἀκρόγιαλα τοῦ Φοίβου

καὶ ἀνέβαιν' ὡς τὸν οὐρανὸν καπνὸς εὐωδιασμένος.

Τοῦτα ἐνεργοῦσαν στῶν στρατόν, καὶ ἀσάλευτος ὁ Ἀτρείδης

285

290

295

300

305

310

315

σ' ὅ, τι ἐφοβέρισε ἀπ' ἀρχῆς νὰ κάμη τοῦ Ἀχιλλέως
εἶπε πρὸς τὸν Ταλθύβιον καὶ πρὸς τὸν Εύρυβάτην,

320

ποὺ ἡσαν αὐτοὶ κήρυκες καὶ ἀκόλουθοι δικοὶ του:

«Εἰς τοῦ Πηλείδη τὴν σκηνὴν ἀμέτε, τοῦ Ἀχιλλέως,
καὶ ἀπὸ τὸ χέρι πάρετε τὴν κόρην Βρισηίδα,
καὶ ἂν δὲν τὴν δώσῃ, μὲ πολλοὺς θὰ ἔλθω νὰ τὴν πάρω
ἐγώ· μ' αὐτὸς χειρότερα θὰ ταραχθῇ ἡ ψυχὴ του».

325

Εἶπε καὶ τοὺς ξαπόστειλε μὲ δυνατὲς φοβέρες·

ἀθελα ἔκεινοι παίρνοντας τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης
στῶν Μυρμιδόνων τές σκηνὲς καὶ τὰ καράβια φθάσσαν.

Καθήμενον εἰς τὴν σκηνὴν σιμὰ καὶ στὸ καράβι
τὸν ἥβραν καὶ νὰ τοὺς ἴδῃ δὲν γάρηκε ὁ Πηλείδης.

330

Τότε ἀπὸ φόβον κι ἐντροπὴν ἐμπρὸς στὸν βασιλέα
ἔκεινοι ἐμέναν ἄφωνοι καὶ δὲν τὸν ἐρωτοῦσαν·

τοὺς νόησε καὶ «χαίρετε, ὅ κήρυκες», τοὺς εἶπε,
«ἄγγελοι φόροι τοῦ Διὸς καὶ τῶν θυητῶν ἀνθρώπων·
ἔλαττον ἐμπρός, δὲν φταῖτε σεῖς, ὁ Ἀγαμέμνων φταίει
πόστειλε σᾶς νὰ πάρετε τὴν κόρην τοῦ Βρισέως.

335

Πάτροκλε διογένητε, τὴν κόρην ἔξω βγάλε
καὶ νὰ τὴν πάρουν δῶσε την· καὶ ἀς εἶναι αὐτοὶ μαρτύροι
πρὸς τοὺς θεούς, πρὸς τοὺς θυητούς καὶ πρὸς τὸν βασιλέα
ἔκεινον τὸν σκληρόψυχον, ἀν ποτὲ φθάσῃ ἀνάγκη
ἀπὸ ἀχρεῖον δλεθρον νὰ σώσω ἐγώ τοὺς ἄλλους·

340

τωόντι αὐτὸς λυσσομανεῖ μὲ λογικὰ χαμένα
καὶ δὲν γνωρίζει τὰ ἐμπρὸς νὰ ἴδῃ καὶ τὰ κατόπι,
πῶς νὰ τοῦ μάχωντ' οἱ Ἀχαιοὶ γεροὶ σιμὰ στὰ πλοῖα.

Καὶ ἀπ' τὴν σκηνὴν ὁ Πάτροκλος τὴν κόρην Βρισηίδα
ἔβγαλε καὶ τὴν ἔδωκε στὰ χέρια τῶν κηρύκων,

345

κι εὐθὺς ἔκεινοι γύρισαν στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
κι ἡ ὥραία κόρη ἔβαδιζε κατόπι λυπημένη·

τότε ὁ Πηλείδης ἔκλαιγε καὶ στ' ἀκρογιάλι μόνος
καθήμενος ἔκοιταζε τ' ἀπέραντα πελάγη

350

καὶ θερμοευχήθη τῆς μητρὸς ἀπλώνοντας τὰ χέρια:

«Μητέρ', ἀφροῦ κοντόχρονον μὲ ἔχεις γεννημένον,
ἔπρεπε κάν ὁ βροντητῆς νὰ μοῦ χαρίσῃ ὁ Δίας
τιμὴν καὶ ἀντὶς ὀλότελα δὲν μ' ἔχει αὐτὸς τιμήσει·

- Ιδού τώρα μὲς ἀτίμασεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων,
ὅτι μοῦ ἄρπαξεν αὐτὸς τὸ δῶρο μου καὶ τό 'χει'.
Εἶπε μὲ δάκρυα καὶ ἡ σεπτή τὸν ἀκουσεις μητέρα
στὰ βάθη ὅπ' ἔμενε σιμὰ στὸν γέροντα γονέα
καὶ σὰν ὄμιχλη ἀνέβηκε μέσ' ἀπὸ τ' ἀσπρο κύμα.
Στὸ πλάγιο αὐτοῦ ποὺ ἔκλαιειν ἐκάθισεν ἡ θεία,
τὸν χάιδεψε, κατ' ὄνομα τὸν ἔκραξε καὶ τοῦ 'πε:
«Τί κλαῖς, παιδί μου, στὴν καρδιὰ ποιά λύπη σ' ἥβρε; Εἰπέ μου
εὐθὺς, μὴ τό 'χης μυστικό, κι ἔγω νὰ τὸ γνωρίσω».
- Κι' ὁ Ἀγιλλέυς στενάζοντας τῆς εἶπε: «Τὰ γνωρίζεις,
τί ἀπ' ἀρχῆς νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ; Τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν
τὴν Θήβην, ποὺ ἐβασίλευσεν ὁ μέγας Ἡετίων,
πατήσαμε κι ἐφέραμεν ἐδῶ τὰ λάφυρά της:
κι ὡς ἐπρεπεν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ μοιρασθῆκαν ὅλα
καὶ τοῦ Ἀτρείδη ἐδιάλεξαν τὴν κόρην Χρυσήδα:
ὁ ιερέας ἔπειτα τοῦ μακροβόλου Φοίβου
ὁ Χρύσης ἤλθε στὰ γοργὰ τῶν Ἀχαιῶν καράβια
μὲ λύτρα πλουσιοπάροχα τὴν κόρην του νὰ λύσῃ,
καὶ τοῦ θεοῦ στὸ χέρι του τὰ στέφανα κρατώντας
στὸ σκῆπτρο ἐπάνω τὸ χρυσὸ ἐπρόσπεσεν εἰς ὅλους
τοὺς Ἀχαιούς, ἀλλ' ἔξοχα στοὺς βασιλεῖς Ἀτρείδες.
τότ' εἶπαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ τὸν γέροντ' ιερέα
νὰ σεβασθοῦν καὶ τὰ λαμπρὰ λύτρα δεκτὰ νὰ γίνουν.
ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔστερξεν ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων,
καὶ τὸν ἀπόδιωξε κακὰ μὲ δυνατὲς φοβέρες:
ἔφυγε ὁ γέρος μὲ χολὴν καὶ τές εὐχές του ὁ Φοίβος,
ἄκουος' εὐθύς, ὅτι ὁ θεὸς πολὺ τὸν ἀγαποῦσε.
καὶ στοὺς Ἀργείους ἔριξε βέλος κακό, κι ἐπέφταν
σωρὸς τὰ πλήθη, ὡς τοῦ θεοῦ τὰ βέλη ὅλοι πετοῦσαν
στὸ ἀπέραντο στρατόπεδο τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὁ μάντις
ὁ γνώστης μᾶς φανέρωσεν ὅτι τοῦ εἶπε ὁ Φοίβος:
τότε ὁ θεὸς νὰ ἴνεωθῇ συμβούλευσα ἔγω πρῶτος:
μὲ τοῦτο σφόδρα ἐθύμωσεν ὁ Ἀτρείδης κ' ἐστηκώθη
καὶ λόγον εἶπε φοβερόν, ποὺ εἶναι τελειωμένος.
Κι οἱ Ἀχαιοὶ προβόδησαν μὲ γρήγορο καράβι
καὶ προσφορὲς γιὰ τὸν θεὸν τὴν κόρην εἰς τὴν Χρύσην,

ἀλλ' ἀπὸ τώρ' ἀπ' τὴν σκηνὴν τὴν κόρην τοῦ Βρισέως,
δῶρο σ' ἐμὲ τῶν Ἀχαιῶν, οἵ κήρυκες μοῦ ἐπῆραν·
καί, ἂν δύνασαι, προστάτευσε σὺ τὸ καλὸ παιδί σου·
ἀνέβα εὐθὺς στὸν "Ολυμπὸν καὶ πρόσπεσε στὸν Δία,

395

ἄν χάριν τοῦ καμεῖς ποτὲ μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον·

συχνὰ στὸ σπίτι τοῦ πατρὸς σ' ἀκουσα νὰ καυχᾶσαι

ὅτι τὸν μαυροσύνεφον Κρονίδην ἐσύ μόνη

τῶν ἀθανάτων ἔσωσες ἀπ' ὅλεθρον ἀχρεῖον,

ὅταν οἱ ἄλλοι Ολύμπιοι ἐπῆγαν νὰ τὸν δέσουν,

ἢ "Ἡρα μὲ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ ὁ Ποσειδῶν ἀκόμη,

400

καὶ σύ, θεά, τὸν λύτρωσες ποὺ φώναξες ἀμέσως

τὸν μέγαν ἐκατόγχειρον στὲς κορυφὴς τοῦ Ολύμπου·

ἀπ' τοὺς θεοὺς Βριάρεως, καὶ ἀπ' τοὺς θνητοὺς Αἰγαίων

λέγεται καὶ στὴν δύναμιν περνᾶ καὶ τὸν πατέρα·

μ' ἐπαρσιν κάθισεν αὐτὸς στὸ πλάγι τοῦ Κρονίδη,

405

καὶ ἀπὸ τὸν φόβον του οἱ θεοὶ δὲν ἔδεσαν τὸν Δία.

Τὰ γόνατά του ἀγκαλιάσε καὶ τοῦτα ἐνθύμισέ του,

στοὺς Τρῶας ἵσως βοηθὸς θελήσῃ αὐτὸς νὰ γίνη,

καὶ ἀκρόγιαλα τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ κλείσῃ πρὸς τές πρύμνες

410

νὰ σφάζωνται γιὰ νὰ χαροῦν τὸν βασιλιά τους ὅλοι.

Νὰ μάθῃ καὶ ὁ κραταίδος Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων

πόσο ἐτυφλώθη ν' ἀψηφᾶ τῶν Ἀχαιῶν τὸν πρῶτον».

Καὶ δάκρυα χύνοντας πολλὰ τοῦ ἀπάντησεν ἡ Θέτις:

«Γίέ μου, τί σ' ἀνάσταινα τὸν πικρογεννημένον;

Αλυπος κἀντας καὶ ἀδάκρυτος νὰ κάθοσουν στὲς πρύμνες,

415

ἀφοῦ δὲν θέλ' ἢ μοίρα σου πολὺν καιρὸν νὰ ζήσῃς·

ἀλλ' εἴσαι καὶ διληγόζως καὶ πίκρες ποτισμένος

σὰν κανεὶς ἄλλος· ἀμοιρα στὸ σπίτι σ' ἐγεννοῦσα·

κι ἐγὼ τὸν λόγον σου νὰ εἰπῶ τοῦ βροντοφόρου Δία,

στὸν χιονισμένον "Ολυμπὸν θὰ ὑπάγω, ἂν θὰ μ' ἀκούσῃ·

420

σὺ ὥστόσο ἀπὸ τὸν πόλεμον τραβήξου καὶ στὲς πρύμνες

ἡσύχαζε, τῶν Ἀχαιῶν νὰ δείξῃς τὸν θυμόν σου·

καὶ ὁ Δίας στὸν Ωκεανὸν, ποὺ τὸν καλοῦν οἱ θεῖοι

Αἴθιοπες κατέβη χθὲς καὶ ὅλ' οἱ θεοὶ μαζί του·

καὶ μετὰ ἡμέρες δώδεκα στὸν "Ολυμπὸν θὰ γύρη,

425

καὶ τότε στὰ χαλκόστρωτα θ' ἀνέβω δώματά του,

νὰ τοῦ προσπέσω ταπεινὰ κι ἐλπίζω νὰ μ' ἀκούση».

Εἶπε κι ἔκει τὸν ἄφησε περίσσια χολωμένον,
ὅπου τὴν ὁμορφόζωνην τοῦ ἐπῆραν κορασίδα
δυναστικῶς. 'Αλλ' ἔφθανεν ὁ ἴσοθεος Ὁδυσσέας

430

στὴν Χρύσην ὅπου ἔφερνε τὴν θείαν ἐκατόμβην·
κι ὅταν ἐμπῆκε στὸ βαθὺ λιμάνι τὸ καράβι,
μάζωξαν ὅλα τὰ πανιά καὶ τ' ἀποθέσαν κάτω,
τὸ ἔργοια λύσαν κι ἔβαλαν στὴν θήκην τὸ κατάρτι,
ἔφεραν μέσα στ' ἄρασμα μὲ τὰ κουπιά τὸ πλοῖον,
καὶ τὰ πρυμνόσχοιν' ἔδεσαν κι ἐρίξαν τές ἀγκύρες,
καὶ ἐβγῆκαν ἔξω στὴν στεριά καὶ μέσ' ἀπ' τὸ καράβι,
τὴν ἐκατόμβην ἔβγαλαν τοῦ μακροβόλου Φοίβου,
καὶ ἀπ' ὅλους βγῆκεν ὕστερη τοῦ Χρύση ἡ θυγατέρα.

435

Τὴν κόρην ὁ πολύγνωμος ὁδήγησε Ὁδυσσέας
εἰς τὸν βωμὸν καὶ τοῦ πατρὸς τὴν ἔδωσε καὶ τοῦ 'πε:
«὾ Χρύση, ὁ μέγας μ' ἔστειλεν Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων
τὴν κόρην νὰ σοῦ φέρω ἔδω καὶ θείαν ἐκατόμβην,
νὰ τὸν ἔξιλεώσωμε, τοῦ Φοίβου νὰ προσφέρω,
πόβαλε εἰς πολυστένακτες ὁδύνες τοὺς Ἀργείους». 440

Εἶπε καὶ τοῦ τὴν ἔδωσε τὴν ἀκριβή του κόρην·
ἐδέχθη αὐτὸς καὶ χάρηκε· κι εὐθύς τὴν ἐκατόμβην
εἰς τὸν καλόκτιστον βωμὸν ὀλόγυρον ἄραδιάσαν
καὶ ἀφοῦ ἐχερονίφθηκαν κι ἐπῆραν τὸ κριθάρι,
ψηλὰ τὰ χέρια σήκωσεν ὁ Χρύσης κι ἐδέχθη:

450

«Ἀκουσέ με, ἀργυρότοξε, τῆς Χρύσης καὶ τῆς θείας
Κίλλας ὑπέρμαχε θεέ, ὡς κύριε τῆς Τενέδου,
ώς ἔδωκες ἀκρόασιν εἰς τές εὐχές μου πρῶτα,
κι ἐπλήγωσες τοὺς Ἀχαιοὺς κι ἐτίμησες ἐμένα,
αὐτή μου πάλι εὐδόκησε νὰ γίν' ἡ ἐπιθυμία,
ἀπ' τὸ κακὸ θανατικὸ τοὺς Δαναοὺς ὃ σῶσε !!»

455

Εἶπε, καὶ ὁ Φοίβος ἀκούσε, κι ἐδέχθη τὴν εὐχή του.
Τότε ἀφοῦ κάμαν τές εὐχές κι ἐρίξαν τὸ κριθάρι,
τῶν σφακτῶν στρέψαν τοὺς λαιμούς, τὰ ἐσφαξαν, τὰ γδάραν,
τὰ μεριά κόψαν, μὲ διπλὸ κνισάρι τὰ σκεπάσαν
κι ἐπάνω τους ὥματα βαλαν κομμάτια καὶ στές σχίζες
λαμπρὸ κρασὶ τὰ ἐράντιες καὶ τὰ 'καιεν ὁ γέρος

460

καὶ τὰ πεντόσουβλα σιμὰ τ' ἀγόρια τοῦ κρατοῦσαν·
καὶ ἀφοῦ καῆκαν τὰ μεριά κι ἐγένθηκαν τὰ σπλάχνα,
ἔλιάνισαν τὰ ἐπίλοιπα τὰ πέρασαν στὲς σοῦβλες, 465
καὶ ἀφοῦ μὲ τέχνην τά ὑψησαν, ἀπ' τὴν φωτιὰ τὰ ἐπῆραν
καὶ ἄμ' ἀπ' τὸν κόπον ἔπαυσαν κι ἐτοίμασαν τὸ γεῦμα,
ἔτρωγαν κι ὅλ' ἴσομοιρα χαρῆκαν τὸ τραπέζι·
καὶ ἄμα ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσ' ἥψηλε ἡ ψυχή τους,
ξέχειλο ἐβάλαν τὸ κρασὶ τ' ἀγόρια στοὺς κρατῆρες 470
κι ἔδωκαν σ' ὅλους ἀπαρχές στὰ δόλογεμα ποτήρια,
κι ἔξιλεώναν τοὺς θεοὺς μὲ ἀσματα δόλημέρα
καλὸν παιάνα ϕάλλοντας τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀγόρια
καὶ ὁ μακροβόλος ἀκουε κι εὐφραίνετο ἡ ψυχή του·
καὶ ὁ ἥλιος ἄμα ἐβύθισε καὶ ἤλθε τὸ σκοτάδι, 475
στοῦ πλοίου τὰ πρυμνόσχοινα κοιμήθηκαν πλησίον·
καὶ ἄμα ἐρόδιζ' ἡ αὔγή, ἀφῆκαν τὸ λιμάνι
στῶν Ἀχαιῶν τὸ ἀπέραντο στρατόπεδο νὰ γύρουν·
καὶ πρίμον τοὺς ἀπόστειλε δι μακροβόλος Φοῖβος·
τότ' ἀπλωσαν τὰ κάτασπρα πανιά τους στὸ κατάρτι, 480
κι ὁ ἀνεμος τὰ φούσκωνε, κι ὡς πήγαινε τὸ πλοῖον,
εἰς τὴν καρίνα ὀλόγυρα τὸ μαῦρο κύμα ἤχοῦσε
κι ἔκοβε δρόμον γρήγορο στὸ κύμα τὸ καράβι·
στῶν Ἀχαιῶν τὸ ἀπέραντο στρατόπεδο ἄμα ἐφθάσαν
ἔτραβηξαν εἰς τὴν στεριὰ τ' ὀλόμαυρο καράβι 485
ψηλὰ στὴν ἄμμον κι ἔβαλαν στυλώματα ἀποκάτω
καὶ στὲς σκηνὲς ἐσκόρπισαν ἐκεῦθε καὶ στὲς πρύμνες.
‘Ωστόσο ἐκεῖνος θύμωνε σιμὰ στὰ γοργὰ πλοῖα
δι φτεροπόδης διογενῆς Πηλείδης Ἀχιλλέας·
δὲν πήγαινε στὴν σύνοδον, ὅπου δοξάζοντ' ἄνδρες, 490
οὔτε στὸν πόλεμον, καὶ αὐτοῦ βαρύλυπτ' ἡ καρδιά του
ἐλαχταροῦσε τὴν βοήν, τὴν φλόγα τοῦ πολέμου.
“Εφεξ ἡ δωδεκάτη αὔγή, καὶ οἱ θεοὶ γυρίζουν
στὸν ‘Ολυμπὸν κι ἐβάδιζεν ἐμπρός τους δι Κρονίδης
καὶ ἡ Θέτις τὸ παράγγελμα δὲν ἔχανε τοῦ οὐρῆς της 495
καὶ τῆς θαλάσσης ἔσχισε τὰ κύματα κι ἐβρῆκε
καὶ ἀνέβη τὰ χαράματα στ' Ὁλύμπου τὸν αἰθέρα.
Εύρηκε τὸν βροντόφωνον Κρονίδην καθισμένον

μόνον στήν ἄκραν κορυφήν τοῦ πολυλόφου 'Ολύμπου,
ἔμπρός του ἐκάθισε ἡ θεὰ καὶ μὲ τ' ἀριστερό της
τοῦ ἔπιασε τὰ γόνατα, μὲ τ' ἄλλο τὸ πηγούνι,
κι ἔλεγεν ἵκετεύοντας στὸν ὕψιστον Κρονίδην:
«Δία πατέρ', ἀν κάποτε μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον
σ' ἔχω ὠφελήσει, εὐδόκησε σ' αὐτὸν νὰ μὲ εἰσακούσῃς·
τὸν ὀλιγομερώτατον υἱόν, ἄχ ! τίμησέ μου·

505
ἰδὲ πῶς τὸν ἀτίμασεν δέ μέγας 'Αγαμέμνων,
ὅπου τοῦ ἀρπαξεν αὐτὸς τὸ δῶρο του καὶ τό 'χει
Δικαιώσε τον κὰν ἐσύ, πάνσοφε 'Ολύμπιε Δία,
στοὺς Τρῶας νίκες δώρησε ωσότου τὸ παιδί μου
νὰ δικαιώσουν οἱ 'Αχαιοί, νὰ τὸν ὑπερδοξάσουν».

510
Καὶ ἀπάντησιν δὲν ἔδωκεν δέ νεφελοσυνάκτης
κι ὥραν πολλὴν ἐσώπαινε· καὶ ἡ Θέτις τοῦ κρατοῦσε
ώς ἀπ' ἀρχῆς τὰ γόνατα καὶ πάλιν τὸν ἔρωτα:
«Ἄσφαλτην δός μου ὑπόσχεσιν μ' ἔκεινο σου τὸ νεῦμα
ἢ ἀρνήσου· τί θὰ φιβηθῆς ; Θέλω νὰ μάθω μόνον,
ἀν εἴμαι τὸ ἔξουσθνωμα τῶν ἀθανάτων ὅλων».

515
Μὲ βάρος τῆς ἀπάντησεν δέ νεφελοσυνάκτης:
«Ω ! τί κακό ! νὰ ὀργισθῶ τῆς "Ηρας θὰ μὲ βάλης,
ὅταν μὲ λόγια ὑβριστικὰ πικρὰ θὰ μὲ κεντήσῃ·
καὶ χωρὶς λόγον πάντοτε μοῦ κλαίεται καὶ λέγει
ἔμπρός εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς πῶς βοηθῶ τοὺς Τρῶας,
ἄλλα σὺ φύγε τώρα εὐθὺς μὴ σὲ νοήσῃς ἡ "Ηρα
καὶ ἄφες σ' ἐμὲ τὴν μέριμναν σ' αὐτὸν νὰ δώσω τέλος·
καὶ ίδου γιὰ νὰ βεβαιωθῆς τὴν κεφαλὴν θὰ σκύψω·

520
σημάδι τοῦτο ἀλάθευτο στοὺς ἀθανάτους ἔχω·
τί ὅ, τι μὲ τῆς κεφαλῆς τὸ σκύψιμο κηρύξω
δὲν ἀπατᾷ, δὲν παίρνεται δύσισω καὶ θὰ γίνη». 525

Εἶπε, τὰ μαῦρα φρύδια του χαμήλωσε δέ Κρονίδης,
ἔκλινε ἀπὸ τ' ἀθάνατο κεφάλι τοῦ κυρίου
ἡ θεία κόμη καὶ δέ τρανὸς δέ "Ολυμπος ἐσείσθη.
Αὐτά παν κι ἔχωρίσθηκαν· ἀπ' τὸν ἀκτινοβόλον
"Ολυμπον κείνη ἐπήδησε στῆς θάλασσας τὰ βάθη,
καὶ δέ Δίας πρὸς τὸ δῶμα του· κι ἔμπρός εἰς τὸν πατέρα
ὅλ' οἱ θεοὶ σηκωθήκαν· οὐδὲ νὰ προχωρήσῃ

- κανεὶς ἐπρόσμενε ἀλλ' ὁρθοὶ τὸν προϋπαντῆσαν ὅλου·
κι ἐκάθισε στὸν θρόνον του· καὶ ὅτι πρῶτα ἡ Θέτις
ἡ κόρη¹ ἡ ἀργυρόποδη τοῦ γέρου τῆς θαλάσσης,
εἶχε μ' αὐτὸν συνακουσθῆ, δὲν ξέφυγε τῆς "Ηρας,
καὶ δρχισε πειραχτικὰ νὰ λέγη πρὸς τὸν Δία:
- «Ποιά θεὰ πάλι, ὡς δολερέ, μὲ σένα ἐσύνακούσθη;
Σ' ἀρέσει πάντοτε μακρὸν ἀπὸ ἐμὲ νὰ κρίνῃς,
ν' ἀποφασίζῃς μυστικά· δὲν σοῦ² δώσε ἡ καρδιά σου
τίποτε ἀπ'³ ὅσα σκέπτεσαι σ' ἐμὲ νὰ φανερώσῃς».
- Σ' αὐτὴν ἀντεῖπε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας:
«"Ηρα, μὴ ἐλπίσης ὅλους μου τοὺς στοχασμούς νὰ μάθης,
δὲν θὰ τοὺς ἔβρης εὔκολα, καὶ ἀς εἰσαι ὁμόκλινή μου,
ἀλλ' ὅτι ἀρμόζει ν' ἀκουσθῇ κανεὶς δὲν θὰ γνωρίσῃ
ἢ τῶν θεῶν ἢ τῶν θνητῶν, πρὶν σὺ τὸ μάθης πρῶτα·
ἀλλ' ὅτι ἐγὼ ἀνάψερα τῶν ἀθανάτων θέλω
νὰ στοχασθῶ, μὴ τὸ ἐρωτᾶς, μὴ θέλεις νὰ ἔξετάζῃς». 550
- Καὶ ἡ μεγαλόφθαλμη θεὰ τοῦ ἀπάντησεν, ἡ "Ηρα:
«Οποῖον λόγον, πρόφερες, σκληρότατε Κρονίδη;
Ἐγὼ καιρὸν π'⁴ οὕτε ρωτῶ, οὕτ' ἔξετάζω πλέον,
ἀλλ' ὅσα θέλεις, ήσυχος ὁ νοῦς σου κρίνει μόνος·
ἀλλὰ φοβοῦμαι τώρα μὴ τοῦ γέρου τῆς θαλάσσης
ἢ κόρη σὲ ἔπλανεσε, ὅτι πρωὶ τὴν εἴδα
σιμά σου ἐκεῖ τὰ γόνατα κλιτὴ νὰ σοῦ ἀγκαλιάζῃ,
καὶ θὰ τῆς ἔστερξες τιμὴν νὰ δώσῃς τοῦ⁵ Ἀχιλλέως
καὶ ν'⁶ ἀφανίσῃς⁷ Ἀχαιοὺς πολλοὺς ἐκεῖ στὰ πλοῖα». 555
- Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:
«Στιγμὴ δὲν παύεις, ὡς κακή, νὰ μὲ παραμονεύῃς·
ἀλλὰ δὲν βγάζεις τίποτε καὶ πλέον μισητή μου
θὰ γίνης καὶ θὰ λυπηθῆς χειρότερα· κι ἀν εἶναι
τὸ πράγμα ὡς ἔλεγες, θὰ πῆ, ποὺ αὐτὸ σ'⁸ ἐμένα ἀρέσει.
'Αλλὰ κάθου καὶ σώπαινε, στὸν λόγον μου ὑποτάξου,
δὲν θὰ σὲ σώσουν, πίστευσε, ὅλ'⁹ οἱ θεοὶ τοῦ¹⁰ Ολύμπου,
ἀν τοῦτ'¹¹ ἀπλώσω ἐγὼ σ'¹² ἐσὲ τ'¹³ ἀνίκητά μου χέρια». 565
- Εἶπε καὶ ἡ μεγαλόφθαλμη φοβήθηκεν ἡ "Ηρα
καὶ τὴν καρδιά της σφίγγοντας καθήμενη ἔβουβάθη·
κι ὅλ'¹⁴ οἱ θεοὶ λυπήθηκαν στὸ δῶμα τοῦ Κρονίδη· 570

- τότε βοηθὸς εἰς τὴν γλυκιὰ μητέρα του τὴν "Ηραν
δὲ Ἡφαιστος, δὲ ἔνδοξος τεχνίτης, σ' ὅλους εἶπε :
«Κακὸ θὰ εἶναι ἀβάστακτο τωάντι σεῖς οἱ δύο
νὰ ἐρίζετε γιὰ τοὺς θυητοὺς καὶ μὲς στοὺς ἀθανάτους
νὰ ὀχιοβοῆτε φοβερά· καὶ τῆς καλῆς τραπέζης
ὅλ' ἡ εὐφροσύνη ἐχάθηκεν, ἀφοῦ νικᾶν τ' ἀχρεῖα,
καὶ τῆς μητρός μου θά λεγα, ποὺ τὸ ἐννοεῖ καὶ μόνη,
εἰς τὸν γλυκὸν πατέρα μου νὰ εἶναι καλή, μὴ πάλιν
θυμώσῃ καὶ τὴν τράπεζαν μᾶς βάλη ἐπάνω-κάτω.
νὰ θέλη μᾶς κατραχυλᾶ ἀπ' τὸ θρονί μας δύους
δὲ Βροντητῆς, στὴν δύναμιν περίσσι¹ ἀνώτερός μας.
'Αλλὰ μὲ λόγια μαλακὰ νὰ τὸν καταπραΐνης
κι ὁ Βροντοφόρος ἵλεως, θαρρῶ, σ' ἐμᾶς θὰ γίνη».
Εἶπ', ἐπετάχθη κι ἔβαλε τὸ δίκουο ποτήρι
στὸ χέρι τῆς ἀγαπητῆς μητρός του καὶ τῆς εἶπε:
«Ὕπόμεινε, μητέρα μου, καὶ βάστα ἀν καὶ θλιμένη,
μήπως ἐμπρὸς στὰ μάτια μου δαρθῆς, γλυκιὰ μητέρα
καὶ τότε δὲν θὰ δυνηθῶ ποσῶς νὰ σὲ βοηθήσω
δὲ θλιβερός² ἀντίσταση δὲν ἔχει ὁ Βροντοφόρος·
ἄλλη φορὰ τὸ ἐτόλμησα, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν πόδα
μ' ἔπιασε καὶ μ' ἀπόλυτε τοῦ 'Ολύμπου ἀπ' τὸ κατώφλι.
'Ολημερὶς ἐγύριζα, καὶ ὁ ἥλιος εἶχε δύσει
ὅταν στὴν Λῆμνον ἔπεσα κοντὰ νὰ βγῆ ἡ ψυχή μου·
καὶ ἄνθρωποι Σίντιες ἔκει μὲ περιποιήθηκαν». 595
Καὶ χαμογέλασε ἡ θεά, ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα
καὶ ἀπ' τὸ παιδί της ἔλαβε γελώντας τὸ ποτήρι
καὶ γλυκὸ νέκταρ παίρνοντας ἀπ' τὸν κρατήρα ἐκεῖνος
δεξιὰ κερνοῦσε δλόγυρα τοὺς ὅλους ἀθανάτους·
τότε οἱ μακάριοι θεοὶ τὰ γέλια δὲν κρατοῦσαν
νὰ βλέπουν κεῖ τὸν "Ἡφαιστον νὰ ὑπηρετῇ στὸ δῶμα·
αὐτοῦ ἐτρῶγαν κι ἔπιαν δλήμερα ὡς τὸ δεῖλι,
κι δλες χαρῆκαν οἱ καρδιὲς τὸ ἴσομοιρο τραπέζι,
τοῦ Φοίβου ἀκόμη τὴν λαμπρὰν κιθάραν καὶ τές Μοῦσες
δῶς ἔψαλναν καλόφωνα μὲ τὴν σειράν τους δλες·
κι ἄμα τοῦ ἥλιου βύθισε τὸ φῶς καθεὶς ἐπῆγε 605
νὰ κοιμηθῇ στὸ δῶμα του, ποὺ δὲ ξακουστὸς τεχνίτης

τοῦ ἐποίησεν ὁ "Ἡφαιστος μὲ τὴν σοφήν του γνώση.
Ἐκίνησε καὶ ὁ βροντητῆς Ὁλύμπιος κι ἀνέβη
στὴν κλίνην ποὺ ἀναπαύονταν ὅσες φορὲς ὁ ὑπνος
τὸν ἔκυριευε ὁ γλυκός· αὐτοῦ κοιμήθη ὁ Δίας
καὶ ἡ χρυσόθρονη θεά, ἡ "Ἡρα στὸ πλευρό του.

"Ολοι 'κοιμῶντ' δόλονυκτίς θεοί καὶ πολεμάρχοι,
ἀλλ' ὅπνος δὲν κατέβαινε στὰ μάτια τοῦ Κρονίδη
κι ἐμεριμνοῦσε πῶς τιμὴν νὰ δώσῃ τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ ἀφανισμὸν τῶν Ἀχαιῶν νὰ φέρῃ ἔκεῖ στὰ πλοῖα·
καὶ τούτ' ἡ συμφερότερη βουλὴ στὸν νοῦν του ἐφάνη
νὰ στέίλη πλάνον "Ονειρον εὐθὺς εἰς τὸν Ἀτρείδην,
κι ἔκεῖνον ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα:
«'Ονειρε πλάνε, στὰ γοργὰ τῶν Ἀχαιῶν καράβια
κατέβα, τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲς στὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδη,
ὅλ' ἀπαράλλακτα νὰ εἰπῆς αὐτὰ ποὺ σὲ προστάζω.
Τῶν ἀνδρειωμένων Ἀχαιῶν τὰ πλήθη ὅς ἀρματώσῃ
ὅλα, καὶ τώρα θά παιρνε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
ποὺ πλέον δὲν διχογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ὄλυμπου,
ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ "Ἡρα κι ἐσυγκλίναν
καὶ πόνου ὥρα κρέμαται στὴν κεφαλὴν τῶν Τρώων".
"Αμα τὸν λόγον ἄκουσε, στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
ἐχύθη εὐθὺς ὁ "Ονειρος, μὲς στὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδη
καὶ σ' ὅπνον μέσ' ἀμβρόσιον τὸν ἥβρε βυθισμένον·
στὴν κεφαλὴν του ἐστήθηκεν ἐπάνω καὶ δύμοιώθη
τοῦ Νηλείδη Νέστορος, ποὺ ἔκεῖνον ὁ Ἀτρείδης
ἀπὸ τοὺς ἄλλους γέροντες ἔξαίρετα ἐτιμοῦσε.
Μ' αὐτὸν ὁ θεῖος "Ονειρος δύμοιώθη καὶ τοῦ εἴπε:
«Κοιμᾶσ', υἱὲ τοῦ ἀνδράγαθου τοῦ πολεμάρχου Ἀτρέως;
Καὶ νὰ κοιμᾶται δόλονυκτίς δὲν πρέπει ὁ βουληφόρος,
ποὺ σ' αὐτὸν κρέμονται οἱ λαοὶ καὶ ἔχει φροντίδες τόσες·
τώρ' ἄκουσέ με: μηνυτὴν σ' ἐσὲ μὲ στέλνει ὁ Δίας
ποὺ καὶ μακρὰν σὲ συμπονεῖ πολὺ καὶ σ' ἐλεεῖται.
Τοὺς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς σοῦ λέγει ν' ἀρματώσης
ὅλους· καὶ τώρα θά παιρνε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
ποὺ πλέον δὲν διχογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ὄλυμπου,
ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ "Ἡρα κι ἐσυγκλίναν,
καὶ ὁ Δίας κρέμασ' ὅλεθρον στὴν κεφαλὴν τῶν Τρώων.

5

10

15

20

25

30

Αύτὸν νοῦν σου φύλαξε, νὰ μὴ τὸ λησμονήσῃς
ὅταν ὁ ὑπνος ὁ γλυκὺς τὰ μέλη σου θ' ἀφήσῃ». 35
 Εἶπε καὶ αὐτοῦ τὸν ἀφρησε νὰ ἔχῃ μὲς στὸν νοῦν του
ἔκεινα ποὺ ἀληθινὰ δὲν ἔμελλαν νὰ γίνουν·
νὰ πάρη ἐθάρρευε ὁ τυφλὸς ἔκεινην τὴν ἡμέραν
τὴν Τροίαν καὶ δὲν γνώριζε τί μελετοῦσε ὁ Δίας,
πόμελλε ἀκόμη στεναγμοὺς καὶ πόνους νὰ γεννήσῃ
τῶν Τρώων καὶ τῶν Δαναῶν μὲ φοβεροὺς πολέμους. 40
 'Εξύπνησε ποὺ ἔπλεε τριγύρ' ὁ θεῖος λόγος.
 'Εκάθισε καὶ μαλακὸν ἐπέρασε χιτώνα,
εὔμορφον, νέον, κι ἔβαλε μεγάλο ἐπανωφόρι,
στὰ λαμπρὰ πόδια σάνδαλα προσέδεσεν ὥραῖα,
ξίφος ἀργυροκάρφωτον ἐξώσθη καὶ τὸ σκῆπτρον
προγονικό του κι ἀφθαρτον ἐπῆρε καὶ μ' ἔκεινο
τῶν χαλκοφόρων 'Αχαιῶν ἐπῆγε στὰ καράβια.
 "Αμα ἡ θεὰ στὸν 'Ολυμπον 'Ηώς ἀνεβασμένη
τοῦ Δία καὶ ὅλων τῶν θεῶν τὸ φῶς ἐπρομηνοῦσε,
τοὺς ψηλοφώνους κήρυκες ἐπρόσταζεν ἔκεινος
τοὺς ἀνδρειωμένους 'Αχαιοὺς στὴν σύνοδο νὰ κράξουν. 50
 'Εκεῖνοι ἐκράξαν καὶ γοργὰ συνάζοντο τὰ πλήθη.
 Καὶ πρῶτα ἐκάθισε βουλὴν τῶν σεβαστῶν γερόντων,
ὅπου τῆς Πύλου ὁ βασιλιάς τὸ πλοῖον εἶχε, ὁ Νέστωρ.
 Κι ἔστρωσ' ἐμπρός τους βούλημα σοφὸν ποὺ ἐβρῆκε ὁ νοῦς του: 55
 «'Ακούστε με, ἀγαπητοί· μὲς στὴν ἀγίαν νύκτα
ὁ θεῖος μ' ἤθρεν 'Ονειρος καὶ εἶχε τοῦ γενναίου
Νέστορος τὸ ἀνάστημα, τὴν πλάση καὶ τὴν ὅψη·
στὴν κεφαλήν μου ἐστάθηκεν ἐπάνω καὶ μοῦ εἶπε:
 «'Κοιμᾶσ', υἱὲ τοῦ ἀνδράγαθου, τοῦ πολεμάρχου 'Ατρέως;
 Καὶ νὰ κοιμᾶται δόλονυκτὶς δὲν πρέπει ὁ βουληφόρος
ποὺ σ' αὐτὸν κρέμονται οἱ λαοὶ κι ἔχει φροντίδες τόσες·
τώρ' ἀκουσέ με· μηνυτὴν σ' ἐσὲ μὲ στέλνει ὁ Δίας
ποὺ καὶ μακρὰν σὲ συμπονεῖ πολὺ καὶ σ' ἐλεῖται· 60
 τοὺς ἀνδρειωμένους 'Αχαιούς σοῦ λέγει ν' ἀρματώσῃς
ὅλους· καὶ τώρα θά 'παιρνες τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
ποὺ πλέον δὲν δικογνωμοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ 'Ολύμπου,
ἀφοῦ τοὺς παρακάλεσεν ἡ." Ήρα κι ἐσυγκλίναν

καὶ ὁ Δίας ὅλεθρον κρεμᾶ στὴν κεφαλὴν τῶν Τρώων.
 Τοῦτα στὸν νοῦν σου φύλαξε». Εἶπεν αὐτὰ κι ἔχάθη,
 κι ἐμέν' ὁ ὄπνιος ἀφῆσε· τῷρ' ἀς ἐβροῦμε τρόπον
 πῶς νὰ πεισθοῦν ν' ἀρματωθοῦν καὶ πρῶτα, ὡς θέλ' ἡ ἀνάγκη,
 γιὰ νὰ τοὺς δοκιμάσω ἐγὼ θὰ τοὺς εἰπῶ νὰ φύγουν
 μὲ τὰ γοργὰ καράβια τους καὶ σεῖς ἀπ' ἄλλο μέρος
 μὲ νουθεσίες ὅλοι σας θὰ τοὺς κρατήτε ὅπίσω». 70

Αὐτὰ εἶπε κι ἔκάθισε καὶ ὁ Νέστωρ ἐσηκώθη
 ὁ γέρος που ἐβασίλευεν εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον·
 κι εἶπε καλοπροσίετα: «Ὦ φίλοι πολεμάρχοι,
 νὰ τῶν Ἀργείων ἀρχηγοί, ἀν τ' ὄνειρον ἀπ' ἄλλον
 τῶν Ἀχαιῶν ἀκούσαμεν, θὰ λέγαμε πῶς εἴναι
 μύθος νὰ τ' ἀψηφήσωμεν· ἀλλὰ τὸ εἶπε ὁ πρῶτος,
 ὁ ὑπέρτατος τῶν Ἀχαιῶν, κι ἐλᾶτε ἀς κινηθοῦμε,
 ἀν γίνεται, νὰ ὀπλίσωμεν τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη». 80

Εἶπε κι ἐβγῆκε ἀπ' τὴν βουλὴν πρῶτος αὐτὸς κι οἱ ἄλλοι
 εἰς τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν τὸν λόγον ὑπακοῦσαν
 οἱ σκηπτροφόροι βασιλεῖς κι ἐτάραξαν τὰ πλήθη
 καὶ ὡσὰν μελίσσια στριμωκτὰ μέσ' ἀπὸ κούφιον βράχον
 βλέπεις νὰ βγαίνουν ἀπειρα καὶ πάντοτε ἀναβρύζουν
 κι ἐδῶ πολλὰ κι ἐκεῖ πολλά, πετώντας τριγυρίζουν
 καὶ στ' ἄνθη τ' ἀνοιξιάτικα σταφυλωτὰ κρεμιῶνται,
 ὅμοιως ἀπὸ τές σκηνὲς τὰ πλήθη κι ἀπ' τὰ πλοῖα
 νὰ μυρμηγκιάζουν ἔβλεπες στ' ἀπέραντο ἀκρογιάλι
 καὶ αὐτοῦ μηνύτρα τοῦ Διὸς τοὺς ἄναβεν ἡ Φήμη,
 δσον ὅποιν στὴν σύνοδον συναθροισθῆκαν ὅλοι. 90

Τάραχον εἶχε ἡ σύνοδος, κι ἐβόγγα ἡ γῆ στὸν κρότον
 καθὼς τὰ πλήθη ἐκάθιζαν καὶ κήρυκες ἐννέα
 βροντόφωνοι δὲν πρόφθαναν νὰ τοὺς εἰποῦν νὰ παύσουν
 τὴν χλαλοὴ γιὰ ν' ἀκουσθοῦν οἱ βασιλεῖς οἱ θεῖοι·
 τέλος τὰ πλήθ' ἡσυχασαν κι ἐκάθισαν τριγύρω
 καὶ ὁ κραταίος σηκώθηκεν Ἀτρείδης κι ἐφοροῦσε 95

τὸ σκῆπτρον, ἔργο θαυμαστὸ τοῦ φιλοτέχνου Ἡφαίστου.

Πρῶτα τὸ ἐδώρησε ὁ θεὸς στὸν ὕψιστον Κρονίδην,
 ὁ Δίας τὸ 'δωσε τοῦ Ἐρμῆ καὶ ὁ μέγας Ἀργοφόρος
 τοῦ ἵπποδάμου Πέλοπος, καὶ ὁ Πέλοψ στὸν Ἀτρέα,

καλὸν ποιμένα τῶν λαῶν, καὶ τοῦτος, πρὶν πεθάνη, 105
 τό δωσε στὸν πολύαρον Θυέστην, καὶ ὁ Θυέστης
 τ' ἀφῆκε τοῦ Ἀγαμέμνονος νὰ τὸ κρατῆ στὸ χέρι,
 νὰ βασιλεύῃ στὰ πολλὰ νησιὰ καὶ στ' Ἀργος ὅλο·
 σ' αὐτὸ ἐπάνω στέκονταν δὲ Ἀτρείδης καὶ τοὺς εἶπε:
 « Ἡρωες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἀρη, 110
 βαριὰ πολὺ μὲν ἐτύφλωσε καὶ μὲν ἔμπλεξε ὁ Κρονίδης.
 Μοῦ ὑποσχέθηκε ὁ σκληρὸς τὴν πυργωμένην Τροίαν
 πῶς θὰ πορθήσω κι ἔνδοξος θὰ γύρω στὴν πατρίδα
 καὶ δόλον τῷρα ἐσκέφθηκε καὶ ἀδόξως εἰς τὸ Ἀργος
 θέλει νὰ γύρω, ἀφοῦ πολὺς λαὸς ἐδῶ μοῦ ἔχθη· 115
 ναί, τοῦτο ἀρέσει, ὡς φαίνεται, τοῦ ὑπερηφάνου Δία,
 διοὺ πολλῶν πολιτειῶν ἡ ἄκρα δύναμίς του
 τές κορυφὲς ἔξεναμε καὶ θὰ ξεκάμη ἀκόμα·
 εἶν' ἐντροπή μας κι ἀκούσμα κακὸ στοὺς ἀπογόνους,
 τόσος λαὸς τῶν Ἀχαιῶν καὶ τόσο ἀνδρειωμένος 120
 πόλεμον ἀνωφέλευτον μὲν ἔχθρούς ὀλιγοτέρους
 τόσους καιρούς νὰ πολεμᾶ καὶ νὰ μὴ φαίνεται ἄκρη·
 ὅτι τωάντι ἀν θέλαμεν, οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες,
 δεμένοι μὲν ὅρκους ἱερούς ἐδῶ νὰ μετρηθοῦμε,
 ἐκεῖνοι νὰ ξεδιαλεχθοῦν οἱ κατοικοι τῆς Τροίας, 125
 καὶ εἰς δεκάδες οἱ Ἀχαιοὶ νὰ διαιρεθοῦμεν ὅλοι
 καὶ ἀπὸ τοὺς Τρῶας κεραστὴ νὰ πάρῃ καθεμία,
 θὰ ἔλειπεν ὁ κεραστὴς ἀπὸ πολλὲς δεκάδες·
 τόσα 'ναι τὸ Ἀχαιόπαιδα πλειότερα τῶν Τρώων,
 ὅσοι στὴν πόλιν κατοικοῦν· ἀλλ' ἀπὸ χῶρες ἄλλες 130
 πολλὲς τοὺς ἥλθαν σύμμαχοι κονταροσεῖστες ἄνδρες,
 ἐκεῖνοι μὲν διπισθοδρομοῦν πολὺ καὶ δὲν μὲν ἀφήνουν
 τὴν πόλιν τὴν περήφανην τῶν Τρώων νὰ πατήσω.
 Κι ἐννέα τῷρα διάβηκαν χρόνια τοῦ ὑψίστου Δία
 καὶ τὰ καράβια σάπησαν, τὰ ἔργα τους ἐλῶσαν 135
 καὶ κάθονται οἱ γυναικες μας μὲ τὰ μικρὰ παιδιά μας
 στὰ σπίτια μας καὶ καρτεροῦν καὶ αὐτὸ ποὺ ἔμεῖς μὲ πόθον
 ἥλθαμεν· ἐδῶ νὰ κάμωμεν ποσῶς δὲν κατωρθώθη·
 ἀλλὰ δεχθῆτε ὅτι θὰ εἰπῶ· νὰ φύγωμεν σᾶς λέγω
 ὅλοι μὲ τὰ καράβια μας γιὰ τὴν γλυκιὰ πατρίδα, 140

- ὅτι δὲν γίνεται ποτὲ νὰ πάρωμε τὴν Τροίαν ». Οἱ λόγοι αὐτοὶ κατάκαρδα ἐτάραξαν τὰ πλήθη ποὺ δὲν γνωρίζουν στὴν βουλὴν ποιὰ σκέψις εἶχε γίνει καὶ ὅλη ἐκινήθ’ ἡ σύνοδος σὰν τοῦ Ἰκαρίου πόντου τ’ ἀγριωμένα κύματα ποὺ δέ Νότος μὲ τὸν Εὔρον
ἀπὸ τὰ νέφη τοῦ Διὸς ὁρμώντας τὰ σηκώνουν.
ἢ ὅπως τὸ βαθὺ σπαρτὸ μ’ ὅλα τὰ στάχυα κλίνει,
ἄντι ἔλθη ἔρφον Ζέφυρος σφοδρὸς νὰ τὸ κινήσῃ,
δύμωις κινήθ’ ἡ σύνοδος καὶ μὲ βοήν στὰ πλοῖα
χύνονταν καὶ ἀπ’ τὰ πόδια τῶν ἐφούντωνεν ἡ σκόνη
ἀνάερα κι ἐσπρώχγονταν νὰ σύρουν τὰ καράβια,
εἰς τὴν ἄγιαν θάλασσαν, κι ἐκάθιαρναν τοὺς λάκκους
καὶ ὀλοένα τὰ σκαριὰ σηκώναν κι ἡ βοή τους
στὸν οὐρανὸν ἀνέβαινε γιὰ τὴν γλυκιὰν πατρίδα.
Πρόμοιρα τότ’ ἡ ἐπιστροφὴ γινόνταν τῶν Ἀργείων,
ἐὰν νὰ εἰπῇ τῆς Ἀθηνᾶς δὲν πρόφθανεν ἡ "Ηρα":
« Τωόντι, ὡς κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
οἵ Ἀργεῖοι πίσω σχίζοντας τῆς θάλασσας τὰ πλάτη
θὰ φύγουν τώρα στὴν γλυκιὰ πατρίδα νὰ γυρίσουν;
Καὶ τοῦ Πριάμου καύχημα θ’ ἀφήσουν καὶ τῶν Τρώων
τὴν Ἀργισσαν Ἐλένην τους, ἀφοῦ γι’ αὐτὴν χαθῆκαν
τόσοι στὴν Τροίαν Ἀχαιοὶ μακρὰν ἀπ’ τὴν πατρίδα;
Ἄλλα κατέβα τώρα εὐθύς στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη,
σὺ τὸν καθένα κράτησε μὲ τὰ γλυκά σου λόγια,
στὴν θάλασσαν τὰ ἴσοπλευρα καράβια νὰ μὴ σύρουν ».
Καὶ ἡ γλαυκόματη θεὰ ὑπάκουσε στὸν λόγον
καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁλύμπου τὴν κορφὴ στὰ γρήγορα καράβια
κατέβηκε τῶν Ἀχαιῶν κι ἔκει τὸν Ὁδυσσέα
εὑρηκε, αὐτὸν ποὺ ἐταίριαζε στὴν γνώση μὲ τὸν Δία:
τὸ χέρι του δὲν ἀπλωνεν εἰς τὸ καράβι ἐκεῖνος,
ἀλλ’ ἔστεκε περίλυπος καὶ καταπικραμένος.
Καὶ ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ πλησίασε καὶ τοῦ πε:
« Λαερτιάδη διογενή, πολύτεχνε 'Οδυσσέα,
τωόντι στὰ καλόσκαρμα καράβια θὰ ριχθῆτε
δόπισω νὰ γυρίσετε στὴν ποθητὴν πατρίδα ».
Καὶ τοῦ Πριάμου καύχημα θ’ ἀφῆστε καὶ τῶν Τρώων
- 145
150
155
160
165
170
175

τὴν "Αργισσαν Ἐλένην σας, ἀφοῦ γι' αὐτὴν χαθῆκαν
τόσοις στὴν Τροίαν Ἀχαιοὶ μακρὸν ἀπ' τὴν πατρίδα;
'Αλλ' ἂμει καὶ τῶν Ἀχαιῶν πλησίασε τὰ πλήθη
μὲ τὸ γλυκό σου μίλημα νὰ πιέσης τὸν καθέναν 180
στὴν θάλασσαν τὰ ισόπλευρα καράβια νὰ μὴ σύρουν ».«
Εἶπε δὲ οὐδὲ καὶ ἐγνώρισεν ἐκεῖνος τὴν φωνὴν της,
καὶ ἔγκυθη τὴν χλαμύδα του πετώντας· καὶ τὴν πῆρε
δὲ Ἰθακήσιος του διπάδος ὁ κήρυξ Εὔρυβάτης·
καὶ ἤβρε τὸν Ἀγαμέμνονα ὁ θεῖος Ὁδυσσέας, 185
τὸ σκῆπτρο ἐπῆρε τὸ ἀφθαρτὸ προγονικὸ τοῦ Ἀτρείδη
καὶ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν κατέβη στὰ καράβια.
Κι ἀν ἀπαντοῦσε βασιλιὰ καὶ ἄνδρ' ἄλλον τῶν προκρίτων,
νὰ τὸν κρατήσῃ ἐπάσχῃζε μὲ λόγια μελωμένα: 190
« Ἀνθρωπε, νὰ δειλιάζῃς σύ, σὰν ἄνανδρος δὲν πρέπει,
στάσου καὶ δύν καὶ νὰ σταθοῦν παράγγειλε τοὺς ἄλλους,
ὅτι δὲν ξεύρεις καθαρὰ τί κρύβει ὁ νοῦς τοῦ Ἀτρείδη·
μᾶς δοκιμάζει κι ὕστερα, θαρρῶ, θὰ μᾶς πατάξῃ·
καὶ δέ, τ' εἶπε μέσα στὴν βουλήν δὲν τὸ ἀκούσαμ' ὅλοι,
ἀλιμονο στοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖνος ἀν θυμώση, 195
ὅτι μεγάλ' εἶν' ἡ ψυχὴ τοῦ θείου βασιλέως
ποὺ τὸν δοξάζει καὶ ἀγαπᾷ ὁ πάνσοφος Κρονίδης ».«
Κι ἄνθρωπον ὅταν τοῦ λαοῦ ποὺ φώναζε ἀπαντοῦσε,
κακὰ τὸν ἐφοβέριζε καὶ μὲ τὸ σκῆπτρο ἐκτύπα: 200
« Σίγα, χαμένε, ὑπάκουσε εἰς τοὺς καλύτερούς σου·
ἄνανδρος σύ καὶ οὐτιδανὸς καθόλου δὲν μετριέσαι
στὸν πόλεμον ἢ στὴν βουλήν· μήπως θαρρεῖς πώς ὅλοι
θὰ βασιλεύωμεν ἐδῶ; Πολυαρχία βλάπτει·
ἔνας θὰ εἶναι ὁ ἀρχηγός, ὁ βασιλέας ἔνας,
ποὺ σ' αὐτὸν ἔδωσ' ὁ θεὸς τοῦ κρυπτοβούλου Κρόνου
τὸ σκῆπτρο καὶ τὸ νόμιμα νὰ βασιλεύῃ σ' ὅλους ». 205
Μὲ τοῦτ' αὐτὸς διόρθωνε τὰ πλήθη καὶ ἔχυνόνταν
δόπισσα πρὸς τὴν σύνοδον ἀπὸ σκηνὴς καὶ πλοῖα
μὲ ἀλαλαγμόν, καθὼς βροντοῦν σ' ἀπέραντο ἀκρογιάλι
τὰ κύματα κι ἀντιβοοῦν τὰ πλάτη τῆς θαλάσσης. 210
"Ολος ἥσυχασε ὁ λαὸς κι ἐκάθιζαν τριγύρω·
μόνος ἀκόμη ὁ φλύαρος Θερσίτης θορυβοῦσε,

- ποὺ λόγια γνώριζ' ἄπερεπα πολλὰ νὰ ἐφεύρη ὁ νοῦς του,
νὰ λοιδορῆ τους βασιλεῖς, ὡς τύχαινε, καὶ μόνον
νὰ δώσῃ κάποιαν ἀφορμὴν στὰ πλήθη νὰ γελάσουν
κι ἀσχημος ἄλλος σὰν αὐτὸν δὲν ἤλθε στὴν Τρωάδα·
ἡταν λοξόποδος, χωλὸς ἀπὸ τὸ ἔνα πόδι,
μὲ κυρτοὺς ὅμους ὅπου ἐμπρός τοῦ πλάκωναν τὸ στῆθος,
μὲ κεφαλὴν στενόμακρην κι ἐπάν' δλίγες τρίχες·
τοῦ Ἀχιλλέως μισητὸς πολὺ καὶ τοῦ Ὁδυσσέως,
δτι συχνὰ τοὺς ὕβριζε· καὶ τότε τὸν Ἀτρείδη
κράζοντας ἐγλωσσόδερνε καὶ τὸν μισοῦσαν ὄλοι
στὰ στήθη τους οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τὸν ἐκατακραίναν.
Καὶ αὐτὸς βοώντας ἔλεγε κάθε κακὸ τοῦ Ἀτρείδη:
«Ἀτρείδη, πάλιν τί ζητεῖς; Εἰπέ μας τί σοῦ λείπει;
Πλῆθος χαλκὸν εἰς τές σκηνές, πολλὲς γυναικες ἔχεις
ποὺ διαλεκτὲς σοῦ δίδομεν ἑσέν' ἀπ' ὄλους πρῶτα
κάθε φορὰ ποὺ τοῦ ἐχθροῦ πορθοῦμεν πολιτείαν.
- “Η καὶ χρυσάφι λαχταρεῖς, ἐδῶ νὰ σοῦ τὸ φέρη
κάποιος τῶν Τρώων ποθητὸ παιδὶ νὰ ἐξαγοράσῃ
ποὺ ἔγω ἦ κι ἄλλος Ἀχαιὸς θὰ ἐσύραμε δεμένον;
- “Η γιὰ νὰ γλυκοκοινηθῆς γυναικα θέλεις νέαν,
μόνος σου νὰ τὴν χαίρεσαι; Καὶ σὺ ποὺ 'σαι ἀρχηγός τους
δὲν ἔπρεπε τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ καταβασανίζης.
- “Ω λέρει! πλέον Ἀχαιοὶ δὲν εἰσθ' ἄλλ' Ἀχαιίδες!
Στὰ σπίτια μας ἀς γύρωμε, κι ἀς μείνη ἐδῶ στὴν Τροία
τὰ δῶρα νὰ χωνεύῃ αὐτός, νὰ μάθῃ τότε ἂν κάτι
τὸν βοηθούσαμε κι ἔμεῖς. Κι ἔχει ἀτιμάσει τώρα
ἄνδρ' ἀπὸ αὐτὸν καλύτερον πολὺ τὸν Ἀχιλλέα,
δτι τοῦ ἀφαίρεσ' ἄδικα τῶν Ἀχαιῶν τὸ δῶρον.
- Κι ἀν αὐτὸς εἶχε μέσα του χολήν, ἀν εἶχεν αἷμα,
θὰ ἥταν ὑστερη φορὰ ποὺ ἀδίκησες, 'Ατρείδη!»
- Τὸν μέγαν Ἀγαμέμνονα μ' αὐτὰ κακολογοῦσε
τότε ὁ Θερσίτης, κι ἔφθασεν ὁ θεῖος Ὁδυσσέας
καὶ λόγια τοῦ 'πε φοβερὰ μὲ ἥθιος ἀγριωμένο:
- «Ἄν καὶ λαμπρὸς ὄμιλητής, μωρόλαβε Θερσίτη,
βουβάσου καὶ τοὺς βασιλεῖς μὴ ψέγε σὺ καὶ μόνος,
δτι ἀπὸ σὲ χειρότερον κανέναν δὲν γνωρίζω

ἀπ' ὅσους ἔφθασαν ἐδῶ μαζὶ μὲ τοὺς Ἀτρεῖδες·
 παῦσε λοιπὸν τοὺς βασιλεῖς συχὴ πυκνὰ νὰ σέρνης
 στὸ στόμα σου καὶ νὰ τηρᾶς τοῦ γυρισμοῦ τὴν ὥρα
 καὶ ἀκόμη δὲν γνωρίζομεν αὐτὰ πῶς θὰ τελειώσουν,
 ἂν γιὰ καλὸν ἡ γιὰ κακὸ θὰ γίνη ὁ γυρισμός μας·
 σὺ κάθεσαι καὶ τοῦ λαοῦ τὸν ἀρχηγὸν Ἀτρείδην
 κατηγορεῖς ποὺ οἱ Δαναοὶ τοῦ δίδουν πολεμάρχοι
 δῶρα πολλὰ καὶ οἱ λόγοι σου φαρμάκ' εἰναι γεμάτοι·
 ἀλλ' ἔκουσε καὶ πίστευσε ποὺ δ, τι θὰ εἰπῶ θὰ γίνη·
 ἂν σ' ἔβρω νὰ λυσσομανᾶς κι ἀλλην φοράν, ώς τώρα,
 ἡ κεφαλὴ νὰ μὴ σταθῇ στοὺς ὄμοιους τοῦ Οδυσσέως,
 μήτε πατέρα νὰ μὲ εἰποῦν τοῦ Τηλεμάχου πλέον,
 ἂν δὲν σὲ πιάσω εὐθὺς ἐγὼ νὰ σὲ γυμνώσω ἀπ' ὅλα
 ὅσα φορεῖς καὶ ἀκόμ' αὐτὰ ποὺ τὰ κρυφὰ σκεπάζουν,
 καὶ νὰ σὲ διώξω ἐλεεινὰ δαρμένον, ποὺ νὰ κλαίης
 φεύγοντας ἀπ' τὴν σύνοδον ώς τὰ γοργὰ καράβια ». 255

Καὶ μὲ τὸ σκῆπτρο τοῦ πληῆς τὴν ράχιν καὶ τοὺς ὄμοιους·
 κυρτάθη ἐκεῖνος καὶ θερμὸ τοῦ ἐκύλησε τὸ δάκρυ·
 τὸ χρυσὸ σκῆπτρο ἐσήκωσε στὴν ράχιν φουσκαλίδα
 καὶ πονεμένος τρέμοντας ἐκάθισε ὁ Θερσίτης,
 χαμένα γύρω ἐκοίταξε κι ἐσφόγγισε τὸ δάκρυ·
 κι ὅλος ἐγέλασ' ὁ λαὸς ἂν κι ἥταν πικραμένος· 270
 κι ἐστράφη κάποιος κι ἔλεγεν ἐκεῖ στὸν πλαγινόν του:
 « Ὡ ἔργα πόσα ἔξαίσια κατόρθωσ' ὁ Οδυσσέας,
 σύμβουλος πρῶτος, συνετὸς καὶ ἄξιος πολεμάρχος!
 'Αλλὰ τώρα εὐεργέτησε μεγάλως τοὺς Αργείους
 πού τὴν αὐθάδειαν ἔπαισε τοῦ κακογλώσσου ἀχρείου· 275
 ποὺ δ' ἀργήσ' ἡ ἀπότολμη ψυχὴ του νὰ τὸν σπρώξῃ
 πάλι μὲ λόγι' ἀναίσχυντα τοὺς βασιλεῖς νὰ ψέγῃ ».
 'Ορθὸς ὡστός' ὁ πορθητῆς κρατοῦσεν Οδυσσέας
 τὸ σκῆπτρο, καὶ στὸ πλάγι του μὲ κήρυκος τὴν δψιν,
 ἡ Αθηνᾶ παράγγειν τὰ πλήθη νὰ σωπάσουν,
 ὥστε τὸν λόγον οἱ Αχαιοὶ ἀπ' ἄκρην σ' ἄκρην ὅλοι
 ν' ἀκούσουν καὶ τὴν συμβουλὴν νὰ πάρουν εἰς τὸν νοῦν τους· 280
 καὶ αὐτὸς μὲ γνώμην ἀγαθὴν διμήλησε στὰ πλήθη:
 « Σήμερα θέλουν οἱ Αχαιοί, Ατρείδη βασιλέα,

- ἐσενὶ νὰ κάμουν ἄτιμον ἐμπρόδες στὸν κόσμον ὅλον· 285
καὶ ἵδοὺ τὸν λόγον ἀθετοῦν ποὺ ἀπ' ἀρχῆς σου δῶσαν,
ὅταν στὴν Τροίαν ἔρχονταν ἀπ' τὸ ἴπποτρόφον "Ἄργος,
ὅπως θὰ γύρης πορθῆτης τῶν πύργων τοῦ Πριάμου.
Καὶ τώρα ωσὰν μικρὰ παιδιὰ καὶ ἀπόχηρες γυναῖκες
τοὺς πῆρε τὸ παράπονο νὰ ἰδοῦν τὰ γονικά τους· 290
καὶ πᾶς νὰ μὴ τὸ ἐπιθυμοῦν μὲ τόσα ποὺ ὑποφέρουν;
'Ο ἄνθρωπος ἀδημονεῖ κι ἔνα φεγγάρι ἀν μείνη,
μακρὰν ἀπ' τὴν γυναικά του, στὸ πλοῖον ἀν τὸν κλεῖσαν
χειμῶνος ἄνεμοι κακοὶ καὶ θάλασσ' ἀγριωμένη.
Κι ἐμᾶς δὲ χρόνος ἔνατος στὸν κύκλον του μᾶς ἥθρε
ἀκόμη ἔδω νὰ μένωμεν· γιὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν φέγω
τοὺς Ἀχαιοὺς ποὺ ἀδημονοῦν, ἀλλ' ὅμως εἰν' αἰσχύνη
πολὺν νὰ ἔμεινες καιρὸν καὶ δδειος νὰ γυρίσης. 295
Λάβετε, δὲ φίλ', ὑπομονὴν καὶ καρτερεῖτε ὀλίγο
νὰ ἰδοῦμ' ἐὰν τοῦ Κάλχαντος τὰ ρήματ' ἀληθεύσουν. 300
Εἶναι στὸν νοῦν μας ζωντανὰ καὶ μάρτυρες εἰσθ' ὅλοι
ὅσους δὲν πῆρε δὲ θάνατος, ὅπόταν στὴν Αὔλιδα—
χθὲς ή προχθὲς μοῦ φαίνεται — συνάζονταν τὰ πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν καταστροφὴν νὰ φέρουν εἰς τοὺς Τρῶας· 305
κι ἐμεῖς στοὺς ιεροὺς βωμούς, ὅπου μιὰ βρύση ἐκύλα
κάτω ἀπ' ὡραῖον πλάτανον τὰ ὅμορφα νερά της,
τῶν ἀθανάτων καίαμεν ἔξασιες ἐκατόμβες·
μέγα σημάδι ἐφάνη ἐκεῖ, μαῦρος σὰν αἷμα δράκος,
τέρας ποὺ ἔβγαλε στὸ φῶς δὲ ἵδιος δὲ Κρονίδης,
ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ βωμοῦ στὸν πλάτανον ἐχύθη. 310
'Εκεῖ φωλιάζαν σπούργιτες, ἀφτέρωτα πουλάκια
εἰς τὸ ὑψηλότατο κλαδὸν κρυμμένα μὲς στὰ φύλλα
δικτώ, κι ἐνάτ' ή μάνα τους ποὺ τὰ 'χε γεννημένα.
Τά τρωγε αὐτὸς ποὺ ἔτριζαν ἐλεεινὰ καὶ γύρω
πετοῦσε ή μάνα κλαίοντας τὰ τέκνα της κι δὲ δράκος 315
'στράφη, ἔτινάχθη κι ἔπιασεν ἀπ' τὸ φτερὸν κι ἐκείνην·
καὶ ἀφοῦ τὰ τέκνα ὅλα 'φαγε καὶ ἀκόμη τὴν μητέρα,
θαῦμας τὸν ἔστησε δὲ θέδες διοποὺ τὸν εἶχε δείξει·
ἐκεῖ τὸν πέτρωσ' δὲ οὐδὲς τοῦ κρυπτοβούλου Κρόνου·
κι ἐμεῖς ὅλοι ἀπορούσαμε σ' αὐτὸν ἐγίνη ἐμπρός μας· 320

κιώς ἤλθαν ξάφνου ἀνάμεσα στές θεῖες ἔκατόμβες
τέρατα τόσα φοβερά, τὸν λόγον πῆρε ὁ Κάλχας :
«Πῶς ὅλοι στέκεσθ' ἄφωνοι ; Τὸ μέγ' αὐτὸ σημεῖον
ὅ Ζεὺς μᾶς τὸ δεῖξε δοσόφος, κι ὅ, τι δηλοῦ θὰ γίνη
μὲ τοὺς καιρούς, ἀλλ' ἔνδοξο θὰ μείνη στὸν αἰώνα·
καθὼς τὰ τέκνα ὅλα φαγε καὶ τὴν μητέρα ἔκεινος,
δικτῶ, κι ἐνάτη ἥταν αὐτὴ ποὺ τὰ χειρανημένα,
κι ἐμεῖς θὰ πολεμήσωμεν αὐτοῦ χρόνους ἐννέα,
καὶ ἡ πόλις ἡ πλατύδρομη στὸν δέκατον θὰ πέσῃ ». 325

Αὐτὰ μᾶς ἔλεγε καὶ ίδου ποὺ τώρα γίνοντ' ὅλα.
Καί, ὃ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοί, νὰ μείνετε σᾶς λέγω,
ώστου νὰ πατήσωμε τοὺς πύργους τοῦ Πριάμου ». 330

Εἶπε καὶ ὅλοι ἐφώναξαν καὶ τρομερὰ τὰ πλοῖα
ἀπ' τὴν βοήν τῶν Ἀχαιῶν ὡς πέρα ἡχολογῆσαν,
τόσον εἰς ἄλους ἄρεσαν οἱ λόγοι τοῦ Οδυσσέως. 335

Τότ' εἶπεν δι Γερήνιος δι Νέστωρ ἵππηλάτης :
« Ὁμιέ, νὰ συναθροίζεσθε καὶ νὰ δημηγορῆτε,
ὡς θὰ καναν ἀνήλικα καὶ ἀπόλεμα παιδία !

Λοιπὸν οἱ συμφωνίες μας κι οἱ δρκοὶ τί θὰ γίνουν ;
Θὲ νὰ καοῦν οἱ συμβουλὲς κι οἱ γνῶμες τῶν ἡρώων,
οἱ ἀγνές σπονδές καὶ τῶν χεριῶν ποὺ ἐδώκαμεν ἡ πίστις ; 340

Λογομαχοῦμεν μάταια καὶ τρόπον νὰ σωθοῦμε,
τόσους καιρούς ποὺ μεθα ἐδῶ δὲν ἔχομ' ἔβρει ἀκόμη·
καὶ σὺ Ἀτρεΐδη πάλι ὡς πρὶν ἀσάλευτος στὴν γνώμην,
σὺ τῶν Ἀργείων ἀρχηγὸς τὰ εἶσαι εἰς τοὺς ἀγῶνες, 345

κι ἄφησ' ἔκεινοι νὰ χαθοῦν, ἔνας ἡ δύο ποὺ χώρια
βουλεύονται ἀπ' τοὺς Ἀχαιούς, καὶ τοῦ κακοῦ κοπιάζουν,
στὸ Ἀργος νὰ γυρίσωμεν πρὶν μάθωμ' ἂν ἀλήθεια
ἡ φέμα θά 'ν' ἡ ὑπόσχεση τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.

Ναί, λέγ' ὅτι τὴν ἔδωκεν δι ύπέρτατος Κρονίδης
ἀστράφτοντας στὰ δεξιὰ μὲ φανερὰ σημεῖα
τὴν ὥραν ὅπου ἀνέβαιναν στὰ γρήγορα καράβια
οἱ Ἀργεῖοι μαῦρον θάνατον νὰ φέρουν εἰς τοὺς Τρῶας.
Οθεν κανεὶς δέ μὴ βιασθῇ νὰ γύρη στὴν πατρίδα,
πρὶν λάβῃ στές ἀγκάλες του γυναίκ' ἀνδρὸς τῆς Τροίας,
καὶ δικαιωθοῦν οἱ στεναγμοὶ κι οἱ πόνοι τῆς Ἐλένης ». 355

καὶ ἀν κάποιος θέλη φοβερὰ νὰ γύρη στὴν πατρίδα
τὸ χέρι στὸ κακόστρωτο κρεβάτι του ἀς ἀπλώσῃ,
καὶ πρὶν τῶν ἄλλων γρήγορα θὰ κακοθανατίσῃ.

'Αλλὰ καὶ ἀτός σου, κύριε, σκέψου καλὰ καὶ σ' ἄλλον
πείθου καὶ λόγον ποὺ θὰ εἰπῶ μὴ τὸν καταφρονέσης
κατὰ φυλές νὰ χωρισθοῦν καὶ κατὰ γέν' οἱ ἄνδρες,
ἄστε φυλὴ νὰ βοηθῇ φυλὴν καὶ γένος γένος.

Καὶ ἀν τοῦτο κάμης κι οἱ Ἀχαιοὶ στὸν λόγον σου ὑπακούσουν,
τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν λαῶν θὰ ἴδης ποιὸς εἶναι ἀνδρεῖος
καὶ ποιὸς δειλός, ὡς χωριστὰ θὰ πολεμᾶ καθένας.
Θὰ ἴδης ἀν εἶναι ἀπὸ θεοῦ τὴν πόλιν νὰ μὴ πάρης
ἢ ἀπὸ δειλίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀμάθειαν τοῦ πολέμου».

Τότε σ' αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης:
«Στὲς συμβουλὲς πόσο νικᾶς τοὺς Ἀχαιούς, ὅ γέρε!

πατέρα Δία καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλων, ὁ θεοί μου,
ἀν εἴχα δέκα ὥσταν ἐσὲ συμβούλους στὸ πλευρό μου·
στὴν δύναμίν μας γρήγορα ἡ πόλις τοῦ Πριάμου
θὰ ἔσκυφτε, καὶ χαλασμὸς κι ἐρμιὰ θὰ τὴν πλακῶναν.

'Αλλὰ μ' ἐταλαιπώρησεν δὲ ὑπέρτατος Κρονίδης,
πού σ' ἔχθρες ἀδιόρθωτες καὶ σ' ἔριδες μ' ἐμπλέκει·
ὅτι ἐλογομαχήσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ Πηλεΐδης
χάριν τῆς κόρης καὶ βαρύς ἐδείχθηκα ἐγὼ πρῶτος·
ἄλλ' ἀν ὅμογνωμήσωμε καὶ παλ' ἐμεῖς οἱ δύοι,
δὲν θὲ ν' ἀργήσῃ οὐδὲ στιγμὴν δὲ λεθρος τῶν Τρώων.

Τώρα θὰ γευματίσετε, κατόπι ἀρματωθῆτε·
σιάσετε τές ἀσπίδες σας τροχίσετε τές λόγχες·
ἄφθονην δώσετε τροφὴν στὰ γρήγορα πουλάρια,
τ' ἀμάξια θεωρήσετε, μὲ τοῦτο στὴν καρδιά σας,
ποὺ θὰ κρατοῦμε δλήμερα τὸν φονικὸν ἀγώνα
καὶ δὲν θὰ ἔχῃ ὁ πόλεμος ξανάσασμα κανένα

ως νά 'λο' ή νύκτα τὴν ὅρμὴν νὰ κόψῃ τῶν ἀνδρείων·
στὰ στήθη σας καὶ τὸ λουρὶ τῆς κυκλωτῆς ἀσπίδος
θὰ ἴδρωσῃ καὶ τὸ χέρι σας στὴν λόγχην θ' ἀποκάμη,
καὶ θὰ ἴδρωσουν τ' ἀλογα στ' ἀμάξι τανυσμένα.

Κι ἀν ἀπ' τὸν πόλεμον μακρὰν εἰς τὰ κυρτὰ καράβια
μείνη κανεῖς καὶ τὸν ἴδω, νὰ μὴν ἐλπίσῃ ἐκεῖνος

ποὺ δὲν θὰ γίνη σπάραγμα τῶν ὅρνεων καὶ τῶν σκύλων». Εἰπε καὶ ὅλοι ἐβόησαν, καθὼς βοᾶ τὸ κύμα ἀπὸ τοῦ Νότου τὴν ὁρμὴν ἐπάνω σ' ἀκρωτήρι, ποὺ βγαίνει ἐμπρὸς στὴν θάλασσαν καὶ πάντοτε τὸ δέρνουν τὰ κύματ' ὅπως ἔρχονται ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνέμους.

Τὰ πλήθη τότ' ἐσκόρπισαν τριγύρω στὰ καράβια, φωτὶὰ στὲς σκηνὲς ἀναψυν καὶ ἐκάθισαν νὰ φάγουν· κι εἰς ἔναν ἀπὸ τοὺς θεοὺς θυσίαζε ὁ καθένας κι εύχονταν νά 'βγη ζωντανὸς ἀπ' τὸν φρικτὸν ἀγώνα· ἀλλὰ βόδι πεντάχρονον ὁ μέγας Ἀγαμέμνων παχύτατο ἐθυσίασε τοῦ φοβεροῦ Κρονίδη, καὶ τῶν Παναχαιῶν ἐκεῖ τοὺς γέροντας καλοῦσε καὶ πρώτιστα τὸν Νέστορα καὶ τὸν Ἰδομενέα, τοὺς δυὸς κατόπιν Αἴαντες, καὶ τὸν Τυδείδην, κι ἔκτον τὸν Ὁδυσσέα, πόμοιαζε στὴν γνώση μὲ τὸν Δία, καὶ μόνος αὐτοκάλεστος τοῦ ἦλθεν ὁ γενναῖος Μενέλαος ποὺ ἐγνώριζε πόσες φροντίδες εἶχε· καὶ ἀφοῦ στὸ βόδι ὀλόγυρα ἐπῆραν τὰ κριθάρια, ἄρχισ' ὁ Ἀτρείδης τὴν εὐχὴν: « 'Ὑπέρτατε Κρονίδη, ἔνδοξε, μαυρονέφελε, ἐγκάτοικε τοῦ αἰθέρος, δῶσε πρὶν πέση ὁ ἥλιος καὶ τὸ σκοτάδι φθάσῃ χάρω στὴν γῆν τὸ μέγαρον νὰ ρίξω τοῦ Πριάμου ἀσβολωτὸ καὶ στὴ φωτὶὰ τές πύλες του νὰ λιώσω, καὶ τὸν Ἐκτόρειον θώρακα μὲ τὸ σπαθὶ νὰ σχίσω στὰ αἵματωμένα στήθη του, κι ἐπίστομα στὴν σκόνη γύρω του σύντροφοι πολλοὶ τὸ χῶμα νὰ δαγκάσουν».

Εἰπε, ἀλλ' ὁ Δίας τὴν εὐχὴν δὲν ἔστεργε, κι ἐδέχθη τὴν προσφορὰν καὶ δυνατὸν τοῦ ἐτοίμαζεν ἀγώνα· καὶ ἀφοῦ τές εὐχὲς ἔκαμαν κι ἐρίξαν τὰ κριθάρια, τὸν τράχηλον τοῦ ἐσήκωσαν, τὸ σφάξαν καὶ τὸ γδάραν, καὶ ἀφοῦ χωρίσαν τὰ μεριὰ μὲ διπλωτὸ κνισάρι τὰ σκέπασαν κι ἐπάνω τῶν ὡμὰ κομμάτια θέσαν· καὶ αὐτὰ μὲ σχίζες ἄφυλλες ἔκαιαν, καὶ τὰ σπλάχνα ἐσούβλισαν καὶ στὴν φωτὶὰν ἐπάνω τὰ κρατοῦσαν· καὶ ἀφοῦ καῆκαν τὰ μεριὰ κι ἐγεύθηκαν τὰ σπλάχνα ἐλιάνισαν τὰ ἐπίλοιπα, τὰ ἐπέρασαν στές σούβλες,

395 400 405 410 415 420 425

- καὶ ἀφοῦ μὲ τέχνην τά 'ψησαν ἀπ' τὴν φωτιὰ τὰ πῆραν.
Κι ἄμ' ἀπ' τὸν κόπον ἔπαισαν, κι ἐτοίμασαν τὸ γεῦμα,
ἔτρωγαν κι ὅλ' ἴσομοιρα χαρῆκαν τὸ τραπέζι,
καὶ ἀμα ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσ' ἤθελε ἡ ψυχή τους,
ὅ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτούς : «'Ατρείδη βασιλέα,
μὲ διμιλίες τὸν καιρὸ μὴ τρίβωμ' ἐδῶ πέρα,
καὶ ἀνάγκη εἶναι ν' ἀρχίσωμε χωρὶς ἀργοπορίαν
τὸ ἔργον τοῦτο, ποὺ δὲ θεὸς μᾶς ἐδώκε στὸ χέρι
καὶ οἱ κήρυκες τῶν 'Αχαιῶν τὰ χαλκοφόρα πλήθη
Ἄς κράξουν νὰ συναθροισθοῦν ἀπ' ὅλα τὰ καράβια,
κι ἐμεῖς ἂς πᾶμε ὅλοι μαζὶ στὸ στράτευμα τριγύρω
στὰ στήθη των ν' ἀνάψωμεν τὴν λύσσαν τοῦ πολέμου ». 430
- Αὐτὰ εἶπεν δὲ γέροντας, καὶ δὲ μέγας 'Αγαμέμνων
τοὺς ψυλοφάνους κήρυκες παράγγειλε νὰ κράξουν
στὸν πόλεμον τῶν 'Αχαιῶν τ' ἀντρειωμένα πλήθη
καὶ γρήγορα στὸ κήρυγμα συναθροιζόνταν ὅλοι.
Τοὺς διαχωρίζαν μὲ σπουδὴν οἱ βασιλεῖς οἱ θεῖοι
μὲ τὸν 'Ατρείδη κι ἡ 'Αθηνᾶ στὴν μέσ' ἡ γλαυκομάτα
μὲ ἀτίμητην, ἀγέραστην, ἀθάνατην αἰγίδα·
ποὺ ἔκατὸν κρόσες γύρω της δλόχρυσες κρεμόνταν,
καλοπλεγμένες κι ἔκατὸν ἀξίζει βόδια ἡ μία·
μὲ αὐτὴν περνοῦσε ὡς ἀστραπὴ τῶν 'Αχαιῶν τὰ πλήθη
καὶ τ' ἄναφτε κι ἐγέμιζε τὰ στήθη τους ἀνδρείαν
νὰ μάχωνται, νὰ πολεμοῦν καὶ παῦσιν νὰ μὴ θέλουν. 440
- Καὶ ἀγάπησαν τὸν πόλεμον καλύτερα ἢ νὰ γύρουν
μὲ τὰ βαθιὰ καράβια τους, στὴν ποθητὴν πατρίδα.
"Οπως κακὴ πυρκαϊδ μεγάλο δάσος καίει,
σ' ἄκρην βουνοῦ καὶ φαίνεται μακρὰν ἡ ἀναλαμπὴ της,
όμοιως ἀπ' τὸν ἀπειρον χαλκόν, καθὼς κινοῦντο,
ὅ αἰθέρας ὡς τὸν οὐρανὸν λαμποκοποῦσεν ὅλος.
Καὶ ὅπως πλήθη ἀμέτρητα πουλιῶν συμμαζωμένα,
χηνῶν κοπάδ' ἢ γερανῶν ἢ κύκνων μακρολαίμων
στ' 'Ασιο λιβάδι, στὲς ροὲς σιμὰ τοῦ Καϋστρίου
φτεροκοποῦν περήφανα στό 'να καὶ στ' ἄλλο μέρος
κι ὅταν καθίζουν κλαγγηκτὰ καὶ ὁ κάμπος ἀντηχάει,
τόσα τὰ πλήθη τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ σκηνὴς καὶ πλοῖα 450
- 455
- 460

- στὸ σιάδι τὸ Σκαμάνδριον χυνόνταν κι ἀπ' τὸν κτύπον
ἴππων καὶ ἀνδρῶν τρομακτικὰ ἡ γῆ βροντοκοποῦσεν· 465
κι ἔμειναν στὸ Σκαμάνδριον λιβάδι τὸ ἀνθοφόρο
ἄπειροι ὡσὰν τῆς ἄνοιξης τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα.
Κι ὅπως σωρεύοντ' ἄπειρες οἱ μύγες εἰς τὴν στάνην
τὴν ἄνοιξιν ὅπου τ' ἀγγειὰ μὲ γάλα ξεχειλίζουν,
ὅμοίως καὶ τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
στὴν πεδιάδ' ἀμέτρητα, πυκνότατα, ἐστεκόνταν
κι ἐλαχταροῦσαν ὅλεθρον νὰ φέρουν εἰς τοὺς Τρῶας.
Καὶ ὅπως εὔχολα γιδιῶν κοπάδια σκορπισμένα
καὶ στὴν βοσκὴν ἀνάμεικτα χωρίζουν οἱ ποιμένες,
ὅμοίως εἰς τὸν πόλεμον ἐσύνταζαν τὰ πλήθη
οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἀνάμεσα ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης
στὰ μάτια καὶ στὴν κεφαλὴν ἀστραποφόρος Δίας
στὴν ζῶσιν "Αρης ἔδειχνε καὶ Ποσειδῶν στὰ στήθη.
Κι ὅπως σ' ἀγέλην ἔξοχος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ ταῦρος,
καὶ στὴν βοσκὴν διακρίνεται, ὅμοίως τὸν Ἀτρείδην
ὁ Βροντητῆς ἡθέλησεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν
λαμπρὸν νὰ κάμῃ κι ἔξοχον στὸ πλῆθος τῶν ἡρώων.
Μοῦσες, τοῦ Ὁλύμπου κάτοικες, διδάξετε με τώρα —
εἰσθε θεῖες καὶ βρίσκεσθε παντοῦ καὶ ἡξεύρετε' ὅλα,
τίποτ' ἐμεῖς δὲν ξεύρομεν, τὴν φήμην μόνο ἀκοῦμε, —
τῶν Δαναῶν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἀρχοι τίνες ἦσαν· 485
τοῦ πλήθους τὰ δύναματα νὰ εἰπῶ δὲν θὰ ἡμποροῦσα
ἐγὼ κι ἂν δέκα στόματα κι ἂν δέκα γλῶσσες εἶχα,
κι ἂν εἶχ' ἀσύντριψτην φωνὴν καὶ χάλκινα τὰ στήθη.
μόνον οἱ κόρες τοῦ Διὸς αἰγιδοφόρου, οἱ Μοῦσες
'Ολυμπιάδες θά λεγαν πόσοι στὴν Τροίαν ἥλθαν.
ἀλλὰ θὰ εἰπῶ τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ ὅλα τὰ καράβια.
Τῶν Βοιωτῶν οἱ ἀρχηγοὶ Πηγέλαος, Κλονίος,
Προθήνωρ, Ἀρκεσίλαος, καὶ Λητος διοικοῦσαν 495
ὅσους ἀπόστειλ' ἡ Αὐλὶς πετρώδης, ἡ 'Γρία,
ἡ Σχοῖνος, ὁ Ἐτεωνὸς πολύλοφος, ἡ Σκῶλος,
ἡ εὐρύχωρη Μυκαλησός, ἡ Θέσπεια κι ἡ Γραία,
ὅσους τὸ "Αρμ" ἀπόστειλε, τὸ Εἰλέσιον, οἱ Ἐρύθρες,
ἀκόμη ὅσους ὁ Ἐλεών, ὁ Πετεών, ἡ "Γλη," 500

δ Μεδεών πόλις καλὴ καὶ ὅσους ἡ Ὀκαλένη, ἡ Θίσβ' ἡ πολυτρύγονη, ἡ Εὔτρησις, οἱ Κῶπες, κι ὁ χλοερὸς Ἀλιαρτος, κι ὅσους ἀκόμη ἐστεῦλαν δ Γλίσας, ἡ Κορώνεια, ἡ Πλάταια καὶ ἡ πόλις ὥραία τῶν Ὑποθηβῶν, καὶ ἡ πόλις ἡ ἀγία ἡ Ὁγχηστος, πολύδενδρο τοῦ Ποσειδῶνος κτῆμα, ἡ θεία Νίσα, ἡ Μίδεια, ἡ Ἀρνη ἀμπελοφόρα, καὶ ὅσοι ἀπὸ τὴν ἔσχατην ἔφθασαν Ἀνθηδόνα. Πενήντα ἤσαν τὰ πλοῖα τῶν κι ἐπάνω στὸ καθένα ἤσαν ἑκατὸν εἴκοσι τῶν Βοιωτῶν ἀγόρια.	505
Τοῦ Ὁρχομενοῦ τῶν Μινυῶν τοὺς ἄνδρες καὶ Ἀσπληγδόνος ἐδιοικοῦσε δὲ Ἰάλμενος καὶ Ἀσκάλαφος, ἀγόρια τοῦ Ἀρη καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀκτορος Ἀζείδη τῆς Ἀστυόχης, δύοις ἀγνῇ στ' ἀνώγι της ἀνέβη κι ὁ Ἀρης, δυνατὸς θεός, μὲ αὐτὴν κρυφὰ κοιμήθη· κι εἶχαν τριάντα βαθουλὰ κατόπι τους καράβια.	510
Μὲ τοὺς Φωκεῖς δὲ Ἐπίστροφος ἐρχόταν καὶ δὲ Σχεδίος νιοὶ τοῦ μεγαλόψυχου Ἰφίτου Ναυβουλίδη.	515
Τοὺς ἔστειλε δὲ Κυπάρισσος καὶ ἡ Πυθὼν πετρώδης, ἡ θεία Κρίσα καὶ ἡ Δαυλίς, δὲ Πανοπεὺς καὶ ἀκόμη τὰ μέρη τῆς Ὑαμπτόλεως καὶ τῆς Ἀνεμωρείας κι αὐτὰ ποὺ δὲ θεῖος ποταμὸς δὲ Κηφισὸς ποτίζει, καὶ ἡ Λίλαια ποὺ κτίστηκεν ἐπάνω στὲς πηγές του· κι εἶχαν σαράντα δλόμαυρα κατόπι τους καράβια καὶ κολλητὰ στοὺς Βοιωτούς, στὸ ἀριστερὸ τους πλάγιο οἱ πολεμάρχοι ἐσύνταξαν τὰ πλήθη τῶν Φωκέων.	520
Τῶν Λοκρῶν ἤταν ἀρχηγὸς δὲ Οἰλείδης ταχὺς Αἴας πολὺ πολὺ μικρότερος τοῦ Τελαμωνιάδη στὸ σῶμα, καὶ μικρόσωμος λινοθωρακωμένος τῶν Πανελλήνων καὶ Ἀχαιῶν εἰς τὸ κοντάρι πρῶτος· ἥλθαν ἀπὸ τὴν Καλλίαρον, τὴν Κύνον, τὸν Ὀπούντα, ἀπὸ τές δραῖες Αύγειές, τὴν Βήσσαν καὶ τὴν Σκάρφην, τὴν Τάρφην καὶ τὸ Θρόνιον, τοῦ Βοαγρίου πόρον· καὶ αὐτὸν σαράντα δλόμαυρα καράβι' ἀκολουθοῦσαν τῶν Λοκρῶν ποὺ 'ναι ἀντίπερα τῆς ιερᾶς Εύβοιας. Καὶ τοὺς ἄνδρείους Ἀβαντας κατόκους τῆς Εύβοιας	525
τῶν Πανελλήνων καὶ Ἀχαιῶν εἰς τὸ κοντάρι πρῶτος· ἥλθαν ἀπὸ τὴν Καλλίαρον, τὴν Κύνον, τὸν Ὀπούντα, ἀπὸ τές δραῖες Αύγειές, τὴν Βήσσαν καὶ τὴν Σκάρφην, τὴν Τάρφην καὶ τὸ Θρόνιον, τοῦ Βοαγρίου πόρον· καὶ αὐτὸν σαράντα δλόμαυρα καράβι' ἀκολουθοῦσαν τῶν Λοκρῶν ποὺ 'ναι ἀντίπερα τῆς ιερᾶς Εύβοιας. Καὶ τοὺς ἄνδρείους Ἀβαντας κατόκους τῆς Εύβοιας	530
τῶν Πανελλήνων καὶ Ἀχαιῶν εἰς τὸ κοντάρι πρῶτος· ἥλθαν ἀπὸ τὴν Καλλίαρον, τὴν Κύνον, τὸν Ὀπούντα, ἀπὸ τές δραῖες Αύγειές, τὴν Βήσσαν καὶ τὴν Σκάρφην, τὴν Τάρφην καὶ τὸ Θρόνιον, τοῦ Βοαγρίου πόρον· καὶ αὐτὸν σαράντα δλόμαυρα καράβι' ἀκολουθοῦσαν τῶν Λοκρῶν ποὺ 'ναι ἀντίπερα τῆς ιερᾶς Εύβοιας. Καὶ τοὺς ἄνδρείους Ἀβαντας κατόκους τῆς Εύβοιας	535

- ἀπὸ Χαλκίδ' Ἐρέτριαν καὶ ἀπ' τὴν σταφυλοφόραν
 Ἰστίαιαν καὶ Κήρινθον ἀκρόγιαλην καὶ ἀκόμη
 ἀπὸ τὸ Δίον τὸ ὑψηλό, τὴν Κάρυστον καὶ Στύρα,
 τοὺς διοικοῦσε ὁ φοβερὸς στὴν μάχην Ἐλεφήνωρ
 Χαλκωδοντιάδης ἀρχηγὸς τῶν ψυχερῶν Ἀβάντων.540
 Γοργόποδοι μὲ τὰ μαλλιὰ στὲς πλάτες ἀπλωμένα,
 λογχιστὲς ἥσαν πρόθυμοι μὲ τὰ μακριὰ κοντάρια
 στὰ στήθη ἐπάνω τῶν ἔχθρῶν τοὺς θώρακες νὰ σπάσουν.545
 καὶ αὐτὸν σαράντα δλόμαυρα καράβια ἀκολουθοῦσαν.
 "Ανδρες οἱ Ἀθῆνες ἔστειλαν, καλοκατισμένη πόλις:550
 κι ἥταν ἡ χώρα τοῦ ὑψηλοῦ στὸ φρόνημα Ἐρεχθέως·
 τὸν γέννησεν ἡ δότρα Γῆ καὶ τοῦ Διὸς ἡ κόρη
 ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἔθρεψε, καὶ στὸν λαμπρὸν ναόν της
 τὸν ἔθεσε, καὶ μὲ κριοὺς καὶ ταύρους, κάθε χρόνο
 τ' ἀγόρεϊα ἐῶν Ἀθηνῶν εὐφραίνουν τὴν ψυχή του·555
 ὁ Μενεσθεὺς τοῦ Πετεῶ τοὺς διοικοῦσε, ὁ μόνος
 ἵππους νὰ τάξῃ εἰς πόλεμον καὶ ἀσπιδοφόρους ἀνδρες,
 καὶ σ' ὅλους μέσα τοὺς θηγτοὺς ἀντίπαλον δὲν εἶχεν
 ἄλλον παρὰ τὸν Νέστορα, τὸν γεροντότερόν του·560
 καὶ αὐτὸν πενήντα δλόμαυρα καράβια ἀκολουθοῦσαν.
 "Ο Αἴας πρύμνες δώδεκα τῆς Σαλαμῖνος εἶχε,565
 κι ἔστάθηκε στές φάλαγγες σιμὰ τῶν Ἀθηναίων.
 "Ανδρες τὸ Ἄργος ἔστειλε κι ἡ πυργωμένη Τίρυνς
 ἀπ' τὸ βαθὺ λιμάνι τους ἡ Ἀσένη κι ἡ Ἐριμόνη,
 ἡ ἀμπελωμένη Ἐπίδαυρος, τὰ μέρη τῆς Τροιζῆνος,570
 τῶν Ἡιονῶν, τοῦ Μάσητος, ἀκόμη τῆς Αίγινης·
 τοὺς διοικοῦσαν δὲ καλὸς στὴν μάχην Διομήδης
 καὶ δὲ Σθένελος· τοῦ δοξαστοῦ υἱὸς τοῦ Καπανέως,
 καὶ τρίτος δὲ Εύρύαλος, δὲ θεῖος, ποὺ ἐγεννήθη
 ἀπ' τὸν υἱὸν τοῦ Ταλαοῦ τὸν ἄρχον Μηκιστέα·575
 ἀλλ' ἥταν ὅλων ἀρχηγὸς δὲ ἀνδρεῖος Διομήδης·
 κι εἶχαν ὅγδοντα δλόμαυρα κατόπιν τους καράβια.
 Καὶ οἱ Μυκῆνες οἱ λαμπρές, ἡ Κόρινθος πλουσία,580
 οἱ Κλεωνὲς καλόκτιστες, τῶν Ὁρνειῶν τὰ μέρη,
 ἡ Ἀραιθυρέα πάντερπην, ἡ πόλις Σικυῶνος,
 ἐκεῖ ποὺ πρῶτ' ὁ "Αδραστος ἐγίνη βασιλέας,

- ἡ Ὑπερησία, καὶ ἡ ψηλὴ Γονούσσα καὶ ἡ Πελλήνη,
ὁ Αἴγιαλός, τὸ Αἴγιον κι ἡ ἀπλωμένη Ἐλίκη
ἔστειλαν ἄνδρες σ' ἐκατὸ καράβια ἀνεβασμένους
καὶ ἀρχηγὸς ἡτ' ὁ κραταιὸς Ἀτρειδῆς Ἀγαμέμνων. 575
- Ἐκεῖνος εἶχε τὰ πολλὰ καὶ ἀνδρειωμένα πλήθη,
κι ἀστραφτενὸς ὅλος στ' ἄρματα κι ἐπαίρετο ἡ ψυχὴ του
ώς ξταν εἰς τὴν δύναμιν ὁ πρῶτος τῶν ἥρώων,
ὅτ' εἶχε αὐτὸς πλιότερον λαὸν ὀλόγυρά του. 580
- Ἐστειλεν ἄνδρες ἡ κλειστὴ στὰ δρη Λακεδαίμων,
ἡ Μέσση ἡ πολυτρύγονη, ἡ Σπάρτη καὶ ἡ Φάρις,
οἱ Βρυσείς, οἱ Αὐγείς οἱ πάντερπνες, οἱ Ἀμύκλες,
τὸ Ἐλος, χώρ' ἀκρόγαιαλη, τὸ Οἴτυλος καὶ ὁ Λάας
καὶ τούτους ὁ Μενέλαος ὁ ἀνδρεῖος ἀδελφός του 585
ἐδιοικοῦσε κι ἔφερνε μαζί του ἔξηντα πλοῖα·
καὶ ἀνάμερ' ἄρματώνονταν καὶ αὐτὸς μὲ προθυμίαν
στὴν μέσην τους ἐπρόβαινε καὶ τοὺς παρακινοῦσε
στὸν πόλεμον καὶ τοῦ 'καιε τὰ σπλάχνα μέσα σ δ πόθος
νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς στεναγμούς, τὰ δάκρυα τῆς Ἐλένης. 590
- Ἡ Πύλος ἄνδρες ἔστειλε καὶ ἡ πάντερπνη Ἀρήνη
τὸ Θρύον, πόρος τοῦ Ἀλφειοῦ, τὸ Αἰπὺν λαμπρό, τὰ μέρη
καὶ τοῦ Κυπαρισσήντος καὶ τῆς Ἀμφιγενείας,
τοῦ Ἐλους καὶ τῆς Πτελεοῦ, τὸ Δώριον, ὃπου οἱ Μοῦσες
ῆθραν τὸν Θράκα Θάμυριν καὶ ἀλάλητον τὸν κάμαν, 595
ώς γύριζε ἀπ' τὸν Εὔρυτον τὸν ἀρχὸν Οἰχαλίας·
πώς θὰ ἐνικοῦσ' ἐπαίρονταν αὐτὸς καὶ ἀν τραγουδοῦσαν
οἱ Μοῦσες κόρες τοῦ Διὸς κι ἐκεῖνες χολωμένες
τὸν τύφλωσαν· καὶ τῆς ὥδης τὸ χάρισμα τὸ θεῖον
καὶ ἀκόμη τὸ κιθάρισμα τὸν κάμαν ν' ἀστοχήσῃ
καὶ τούτους δ Γερήνιος δ Νέστωρ διοικοῦσε, 600
κι ἤσαν καράβια βαθουλὰ κατόπι του ἐνενήντα.
- Ἡ Ἀρκαδία κάτωθεν ἀπ' τ' ὅρος τῆς Κυλλήνης
ποὺ δ τάφος εἰν' δ Αἰπύτιος καὶ τρέφει λογχοφόρους
δ Ὁρχομενὸς πολύαρνος, ἡ ἀνεμισμένη Ἐνίσπη, 605
ἡ Ρίπη καὶ δ Φενέδς ἔστειλαν κι ἡ Στρατία
ἡ Μαντινέα πάντερπνη, ἡ Στύμφαλος κι ἀκόμη
ἡ Παρρασία, κι ἔστειλεν ἡ χώρα τῆς Τεγέας·

- καράβια ἔξήντα εἶχε μ' αὐτοὺς ὁ γόνος τοῦ Ἀγκαίου
δ' Ἀγαπήνωρ ἀρχηγός, καὶ στὸ καθένα πλῆθος 610
Ἀρκάδες ἥσαν πρακτικοὶ στὴν τέχνην τοῦ πολέμου.
Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν γνώριζαν τὰ ἔργα τῆς θαλάσσης,
τοὺς εἶχε δώσει ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων
τὰ πλοῖα τὰ καλύστρωτα νὰ σχίζουν τὰ πελάγη.
Καὶ ἀπὸ τὴν θείαν "Ηλιδα κι ἀπ' τὸ Βουπράσιον ἤλθαν
ἀπὸ τοὺς τόπους ὅπου κλειοῦν ἡ Μύρσινος, στὴν ἄκρην,
ἡ Ὑρμίνη, τὸ Ἀλείσιον κι ἡ Ὁλενία πέτρα·
τέσσαρες ἥσαν ἀρχηγοὶ κι εἶχε ὁ καθένας δέκα
καράβια καὶ τὰ γέμιζαν τῶν Ἐπειῶν τὰ πλήθη. 615
Ἐνας δὲ Θάλπιος υἱὸς τοῦ Ἀκτορίδη Εὔρύτου,
δεύτερος δὲ Ἀμφίμαχος, δὲ γόνος τοῦ Κτεάτου·
δὲ Ἀμαρυγκείδης δὲ καλὸς Διώρης ἦταν τρίτος,
τέταρτος δὲ Πολύξενος λαμπρὸς τοῦ Ἀγασθένους
τοῦ βασιλέως γέννημα καὶ ἔγγονος τοῦ Αὐγείου. 620
Καὶ τὰ νησιὰ τὰ ἵερά τῆς "Ηλιδος ἀντίκρυ
Ἐχίνες καὶ Δουλίχιον, σαράντα ἑστεῖλαν πλοῖα
κι δὲ Μέγης ἦταν ἀρχηγὸς ἴσσπαλος τοῦ Ἀρη,
καὶ τὸν ἐγένησε δὲ Φυλεύς, ἀγαπητὸς τοῦ Δία,
ποὺ ἔναν καιρόν, ὡς ἔπεισε στὴν ἔχθραν τοῦ πατρός του,
εἰς τὸ Δουλίχιον πέρασεν ἐκεῖ νὰ κατοικήσῃ. 625
Κατόπ' οἱ μεγαλόψυχοι ἐρχόνταν Κεφαλλῆνες,
ἡ Ἰθάκη, τὰ σεισόφυλλα προπόδια τοῦ Νηρίτου,
τοὺς στεῖλαν, τὰ Κροκύλεια, ἡ Αἰγίλιψ ἡ τραχεῖα,
τοὺς ἑστειλεν ἡ Ζάκυνθος, ἡ Σάμος καὶ τὰ μέρη
τῆς στερεᾶς τ' ἀντίπερα· καὶ εἶχαν ἀρχηγὸ τους 630
τὸν Ὀδυσσέα πόμοιαζε στὴν γνώση μὲ τὸν Δία,
καὶ εἶχαν πλοῖα δώδεκα μὲ κόκκινες τέκε πλῶρες.
Τῶν Αἴτωλῶν ἦτο ἀρχηγὸς δὲ Ἀνδραιμονίδης Θόας·
τοὺς ἑστειλ' ἡ ἀκρόγιαλη Χαλκὶς καὶ ἡ Πυλήνη,
ἡ Ὁλενίας καὶ δὲ Πλευρών, καὶ ἡ Καλυδὼν πετρώδης· 635
καὶ ὡς εἶχε λείψ' ἡ γενεὰ τοῦ ἀνδρειωμένου Οἰνέως
μὲ τὸν ξανθὸν Μελέαγρον, γι' αὐτὸ καθ' ἔξουσία
ἐδόθηκε τοῦ Θάντος στῶν Αἴτωλῶν τὰ πλήθη·
κι εἶχε σαράντα ὀλόμαχρα κατόπι του καράβια.

- Καὶ τῶν Κρητῶν ἦτο ἀρχηγὸς ὁ Ἰδομενεὺς ὁ ἀνδρεῖος,
ὅσους ἀπόστειλε ἡ Κνωσὸς καὶ ἡ πυργωμένη Γόρτυς
καὶ ὁ λευκόγειος Λύκαστος καὶ ἡ Μίνητος καὶ ἡ Λύκτος,
τὸ Ρύτιον καὶ ἡ Φαιστὸς χῶρες λαμπρὲς καὶ ἄλλοι
ὅπου τὴν ἐκατόμπολιν ἐκατοικοῦσαν Κρήτην.
645
ὅλων αὐτῶν ἦτο ἀρχηγὸς ὁ Ἰδομενεὺς ὁ ἀνδρεῖος,
καὶ ὁ Μηριόνης ὅμιοις τοῦ ἀνθρωποφόνου "Αρη"
κι εἶχαν ὅγδοντα δόλιμα κυρα κατόπι τους καράβια.
Καὶ ὁ Τληπόλεμος τρανὸς καὶ ὠραῖος Ἡρακλείδης
ἐννέα πρύμνες ἔφερε Ροδίων περηφάνων
ποὺ εἰς τρεῖς μοιράσαν τὸ νησὶ τῆς Ρόδου χῶρες ὅλο
τῆς Λίνδου, τῆς Ἰαλισοῦ καὶ τῆς λευκῆς Καμείρου.
καὶ τὸν λαμπρὸν Τληπόλεμον ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα
ἡ Ἀστυόχη ἐγέννησε, ποὺ ἀπ' ὅπου τὴν Ἐφύραν
βρέχει ὁ Σελλήεις ποταμός, τὴν εἶχε πάρει ἐκεῖνος,
ἀφοῦ πολλὲς ξολόθρευσε χῶρες ἀνδρῶν ἥρωών.
655
καὶ τοῦτος ὁ Τληπόλεμος, ἀμα στὸ σπίτι ἀνδρῶθη,
ξάφνου τὸν θεῖον μητρικὸν φονεύει τοῦ πατρός του
τὸν γέροντα Λικύμνιον κι εὐθὺς κατασκευάζει
καράβια καὶ ἀφοῦ σύναξε πολλὰ μαζί του πλήθη
εἰς τὰ πελάγη ἐρίχθηκεν, δότι τοῦ Ἡρακλέους
οἱ ἄλλοι καὶ ἔγγονοι δεινὰ τὸν φοβερίζαν.
665
Καὶ ἀφοῦ πολὺ παράδειραν ἐφθάσαν εἰς τὴν Ρόδον
καὶ τριμερῶς κατοίκησαν κατὰ φυλὲς τὴν νῆσον,
καὶ τοὺς ἀγάπησε ὁ θεὸς ποὺ σ' ὅλους βασιλεύει
καὶ πλουτισμοῦ τοὺς ἔχυσε πλημμύραν, ὁ Κρονίδης.
670
Ἀπὸ τὴν Σύμην ὁ Νιρεὺς καράβια φέρνει τρία,
τῆς Ἀγλατᾶς ὁ Νιρεὺς καὶ τοῦ Χαρόπου ἀγόρι,
ὅπου στὸ κάλλος, ὁ Νιρεὺς, ἀν ἔλειπε ὁ Πηλείδης,
θὰ ἐπρώτευε τῶν Δαναῶν ὅσ' ἥλθαν εἰς τὴν Τροίαν.
ἄλλα ἥταν ἀπόλεμος καὶ ὀλίγους εἶχεν ἀνδρες.
675
Τοὺς ἄνδρες ἀπ' τὴν Νίσυρον, τὴν Κάρπαθον, τὴν Κάσον,
καὶ ἀπ' τές Καλύδνες καὶ ἀπ' τὴν Κῶν τὴν πόλιν τοῦ Εὔρυπύλου
ἐδίοικοῦσε ὁ "Αντιφος καὶ ὁ Φείδιππος, βλαστάρια
τοῦ βασιλέως Θεσσαλοῦ τοῦ γόνου τοῦ Ἡρακλέους"
κι εἶχαν τριάντα βαθουσιά κατόπι τους καράβια.
680

- Καὶ ἀπ' τ' "Αργος τὸ Πελασγικὸν ὅσ' ἥλθαν καὶ ἀπ' τὴν "Αλον
καὶ ἀπ' τὴν Τρηχίνα πληθυσμοὶ καὶ ἀπ' τὴν 'Αλόπην ὅσοι
κι ὅσοι ἀπ' τὴν καλλιγύναικα 'Ελλάδα καὶ τὴν Φθίαν,
καὶ Μυρμιδόνες καὶ 'Αχαιοὶ καὶ "Ελλήνες λεγόνταν,
πενήντα πλοῖα καὶ ἀρχηγὸς εἰς ὅλους ὁ Πηλείδης. 685
- 'Απὸ τὸν φρικτὸν πόλεμον ἐσχόλαζαν ἑκεῖνοι,
ὅτι δὲν εἶχαν ἀρχηγὸν νὰ τοὺς συντάξῃ εἰς μάχην,
ώς ἔμενεν ὁ 'Αχιλλεὺς στὲς πρύμνες χολωμένος,
ἀφ' ὅτου τὴν καλόκομην τοῦ ἐπῆραν Βρισηΐδα,
όπου μ' ἀγών' ἀπόκτησεν ὅτ' ἔριξε τὰ τείχη 690
- τῆς Θήβης καὶ τῆς Λυρνησσοῦ καὶ τ' ἀνδρειωμέν' ἀγόρια
'Επίστροφον καὶ Μύνητα τοῦ Εύηνου βασιλέως
Σεληπιάδη ἐνίκησεν μὲ αὐτὸν τὸν πόνον στέκει
ἀργός, ἀλλὰ τὰ ἄρματα νὰ πιάσῃ δὲν θ' ἀργήσῃ.
"Ανδρες ἡ Πύρασος χλωρή, ποὺ ἡ Δήμητρα ἔχει δάσος, 695
- ἡ "Ιτων ἡ πολύάρνη καὶ ἡ Φυλάκη ἐστεῖλαν,
καὶ τῆς 'Αντρῶνος οἱ γιαλοὶ καὶ ἡ Πτελεὸς χλοώδης·
ὁ ἀνδρεῖος Πρωτεσίλαος ἥτο ἀρχηγὸς τοὺς πρῶτα·
τότε τὸν εἶχε ἡ μαύρη γῆ, καὶ ἔρμη στὴν Φυλάκην
τὸν 'μοιρολόγα ἡ χήρα του στὸ ἄκλερό του σπίτι· 700
- Δαρδάνου ἀκόντι ἐνέκρωσεν αὐτὸν κεῖ ποὺ πηδούσε
πρῶτος τῶν ἄλλων 'Αχαιῶν ἀπὸ τὴν πλώρην μόνος·
καὶ αὐτὸν ποθοῦσεν ὁ λαός, ἀν κι ἥταν ἀρχηγὸς τοὺς
ἄλλο τοῦ "Αρη βλάστημα, ὁ ἀνδράγαθος Ποδάρκης,
υἱὸς τοῦ πολυπρόβατου 'Ιφίκλου Φυλακίδη 705
- καὶ αὐτάδελφος τοῦ ἥρωος λαμπροῦ Πρωτεσιλάου·
ἀλλὰ στὰ χρόνι ἀνώτερος, καθὼς καὶ στὴν ἀνδρείαν
ἥταν ὁ Πρωτεσίλαος· καὶ ἀν ἀρχηγὸν ἐλάβαν,
ὅμως ἐκεῖνον τὸν καλὸν μὲς στὴν καρδιά τους εἶχαν.
κι εἶχαν σαράντα δόλιμαυρα κατόπι τους καράβια. 710
- "Εστειλαν ἄνδρες καὶ οἱ Φερές πού 'ναι ἡ Βοιβία λίμνη,
κι ἡ Βοιβή κι ἡ 'Ιαωλκὸς ὥραία καὶ οἱ Γλαφύρες·
τοὺς διοικοῦσ' ὁ Εὔμηλος κι ἔνδεκα πρύμνες εἶχε·
ἡ "Αλκηστίς ἡ ἀσύγκριτη τὸν γέννησε τοῦ 'Αδμήτου,
ἡ κόρ' ἡ ὥραια ἀπὸ ὅλες τοῦ Πελίου. 715
- Τῆς Θαυμακίας στάλθηκαν καὶ τῆς Μηθώνης ἄνδρες

τῆς Ὀλιζῶνος πετρωτῆς καὶ δμοῦ τῆς Μεσιβοίας· καὶ ὁ Φιλοκτήτης ἀρχηγός, ἔξαίσιος τοξότης, μ' ἐπτὰ καράβια ὀλόμαυρα· κι ἐπάνω στὸ καθένα ῆσαν τοξότες θαυμαστοὶ πενήντα κουπηλάτες·	720
ἀλλὰ ἐκεῖνος ἔμενε στὴν Λῆμνον τὴν ἀγίαν ποὺ τὸν ἀφῆκαν οἱ Ἀχαιοὶ φρικτὰ βασανισμένον ἀπ' τὴν πληγὴν ποὺ τοῦ 'φερεν ὀλέθρια νεροφίδα.	
Ἐκεῖ θλιψμένος ἔμενεν· ἀλλ' ἔμελλαν οἱ Ἀργεῖοι δύργήγορα νὰ ἐνθυμηθοῦν τὸν μέγαν Φιλοκτήτην· καὶ αὐτὸν ποθοῦσεν ὁ λαός, ἀν κι ἀναρχοὶ δὲν ἤσαν· ῆταν ὁ Μέδων ἀρχηγός, ἐκεῖνος δποὺ νόθον ἀπ' τὸν Οἰλέα πορθητὴν ἐγέννησεν ἡ Ρήνη.	725
Κι δσοι τῆς Τρίκκης κάτοικοι καὶ τῆς τραχιᾶς Ἰθώμης κι δσοι τῆς χώρας κάτοικοι τοῦ Εύρυτου Οίχαλιας, εἶχαν τριάντα βαθουσιλὰ καράβια κι ἀρχηγοὶ τους ῆσαν ὁ Ποδαλείριος κι ὁ ἀδελφὸς Μαχάων ἰατροὶ καλοί, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δυὸς τέκνα δοξασμένα. "Οσοι τ' Ὁρμένιον ἀφησαν τὴν βρύσιν 'Υπερείας, τ' Ἀστέριον καὶ τές κορυφές τές ἄσπρες τοῦ Τιτάνου, τοὺς διοικοῦσε ὁ Εύρυπυλος λαμπρὸς Εύαιμονίδης κι είχε σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι του καράβια.	730
'Απὸ Γυρτώνην, "Αργισσαν, ἀπ' Ὁρθην, ἀπ' τὴν πόλιν Ἡλώνην καὶ ἀπὸ τὴν λευκὴν Ὁλοοσσὸν δσ' ἥλθαν, τοὺς διοικοῦσ' ὁ ἀτρόμητος στὴν μάχην Πολυποίτης, ποὺ ἔγγονος ἦταν τοῦ Διὸς κι υἱὸς τοῦ Πειριθόου, μὲ τὸν Πειρίθοο ἡ ξακουστὴ τὸν γέννησ' Ἰπποδάμεια, ὅταν ἐκεῖνος πάταξε τὰ δασερὰ θηρία	735
καὶ τά 'διωξε ἀπ' τὸ Πήλιον στὴν χώραν τῶν Αἰθίκων· κι ἦταν μ' αὐτὸν συναρχηγοὶ ὁ Λεοντεὺς ἀνδρεῖος κι είχαν σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι τους καράβια. Ἡλθε ἀπ' τὴν Κύφον ὁ Γουνεὺς μὲ εἰκοσιδύο πρύμνες· εῖχ' Ἐνιήνων πληθυσμὸν καὶ Περραιβῶν γενναίων, δσοι στὴν κακοχείμωνην Δωδώνην κατοικῆσαν,	740
καὶ δσοι ἀπ' τὸν Τιταρήσιον ποτίζουν τοὺς ἀγρούς των, ποὺ χύνει μὲς στὸν Πηνειόν τὰ πρόσχαρα νερά του κι μὲ τές ἀργυρές στροφές τοῦ Πηνειοῦ δὲν σμίγει	745

- καὶ καθαρὸς ἐπάνωθεν ὡσὰν τὸ λάδι πλέει
ὅτι ἀπ' τὴν Στύγα ἐκόπηκε καὶ αὐτῇ 'ναι μέγας ὄρκος. 755
'Ο γοργοπόδης Πρόθοος, υἱὸς τοῦ Τενθρηδόνος,
ἥτο ἀρχηγὸς στοὺς Μάγνητες, ποὺ τοῦ κινησιφύλλου
Πηλίου καὶ τοῦ Πηγειοῦ τὰ μέρη ἐκατοικοῦσαν·
κι εἶχε σαράντα ὀλόμαυρα κατόπι του καράβια.
"Ἡσαν αὐτοὶ τῶν Δαναῶν οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι. 760
Τώρα ποιός ἀνδρας κάλλιστος, ποιός ἵππος ἥτο ἀπ' ὅσους
μὲ τοὺς Ἀτρεῖδες στράτευσαν, σύ, Μούσα, δίδαξέ με·
τοῦ Φηρητιάδη ἐπρώτευαν οἱ ἔξαίσιες φοράδες,
τές ἔξεψεν δὲ Εὔμηλος καὶ ὡσὰν πουλιὰ πετοῦσαν,
ὅμοτριχες, ὁμήλικες, μὲν νῶτα σταφνισμένα· 765
τές ἔθρεψ' ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων στὴν Πηρείαν,
φυγῆς καὶ τρόμου πρόξενα, δυὸς θηλυκὰ πουλάρια·
καὶ τῶν··ἀνδρῶν ἐπρώτευεν δὲ Τελαμώνιος Αἴας,
ἐνόσῳ ἀκόμη ἐθύμωνεν ὁ ἀσύγκριτος Πηλεύδης·
καὶ σ' ὅλους πάλι ἐπρώτευαν οἱ ἵπποι τοῦ Ἀχιλλέως. 770
'Εκεῖνος ἔμενεν ἀργὸς στὰ ποντοπόρα πλοῖα
αὐτοῦ νὰ τρέφῃ τὸν θυμὸν ποὺ εἶχε στὸν Ἀτρείδην·
κι ἐπάνω στὴν ἀκρογιαλὶα τὰ πλήθη διασκεδάζαν
μὲ δίσκους, μὲ ἀκόντια, ποὺ ρίχναν καὶ μὲ τόξα,
κι οἱ ἵπποι στέκονταν σιμὰ στ' ἀμάξι του καθένας 775
κι ἐτρῶγαν βαλτοσέλινα καὶ τρυφερὸ τριφύλλι·
κι ἥσαν τ' ἀμάξια στὲς σκηνές, ὡς πρέπει, σκεπασμένα·
καὶ οἱ κύριοι τὸν ἀρχηγὸν ποθοῦσαν τὸν ἀνδρεῖον
καὶ στὸν στρατὸν ἐγύριζαν μακρὰν ἀπὸ τὴν μάχην.
Κι ἐρχόνταν ὡς νὰ ἔβοσκε φωτιὰ στὸν τόπον ὅλον 780
κι ὅλη ἀποκάτω ἐβόγγα ἡ γῆ, σὰν ὅταν θυμωμένος
ὁ βροντητῆς δέρνει τὴν γῆν ποὺ θλίβει τὸν Τυφώνα,
ποὺ λέγουν ὅτι κείτεται στὴν χώραν τῶν Ἀρίμων,
τόσον ἀπ' τὸν ποδόκτυπον αὐτῶν, ὡς προχωροῦσαν,
βοιγγοῦσε ἡ γῆ, καὶ μὲ σπουδὴν τὴν πεδιάδα ἐσχίζαν. 785
Καὶ ἀποσταλμένη τοῦ Διὸς ἡ ἀνεμόποδ' Ἰρις
ἥλθε τὸ μήνυμα πικρὸ νὰ φέρῃ ἐκεῖ στοὺς Τρῶας
κι εἶχαν ἐκεῖνοι σύνοδον στὴν θύραν τοῦ Πριάμου
συναθροισμένοι ὅλοι μαζὶ καὶ γέροντες καὶ νέοι·

- σ' αύτούς πλησίασε ἡ θεά, καὶ στὴν φωνὴν ὅμοιώθη
μὲ τοῦ Πριάμου τὸν υἱὸν Πολίτην· καὶ τῶν Τρώων
αὐτὸς ἐκάθιζε σκοπός, ὃς ἦταν φτεροπόδης,
ψηλὰ στὸν τάφον πόσκεπε τὸν γέροντ' Αἰσυήτην,
κι ἐτήρα πότ' οἱ Ἀχαιοὶ θὰ ὁρμοῦσαν ἀπ' τὰ πλοῖα.
Μ' αὐτὸν ὅμοιώθη στὴν φωνὴν ἡ Ἱρις καὶ τοὺς εἶπε:
« Ὡ γέρε, οἱ λόγοι περισσοὶ σ' ἀρέσουν, σὰν ἀκόμη
νά „χαμε εἰρήνην“ κι ἔφθασεν ὥρα φρικτοῦ πολέμου·
μάχες ἀνδρῶν εἰδαν πολλές τὰ μάτια μου, ἀλλ' ἀκόμα
τόσον δὲν εἰδα ἐγὼ λαὸν καὶ τόσο ἀνδρειωμένον,
ὅτι ὡσὰν φύλλ' ἀμέτρητον τωάντι ἡ σὰν τὸν ἄκμαν
τοὺς βλέπω ἐδῶ νὰ χύνωνται τὴν πόλιν νὰ κτυπήσουν.
ῷ Ἔκτωρ, ἐσύ μάλιστα τὸν λόγον μου ν' ἀκούσῃς·
ὡς εἶναι οἱ βοηθοὶ πολλοὶ στὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
καὶ γλῶσσαν ἀλλην χωριστὴν τὸ κάθε γένος ἔχει,
νὰ διοικῇ κάθε ἀρχηγὸς τοὺς ἰδικούς του κάμε
καὶ νὰ ὀδηγῇ στὸν πόλεμον μὲ τάξιν τοὺς πολίτες». 800
Εἶπε καὶ ἀπὸ τὸν Ἔκτορα γνωρίσθι· ἡ φωνὴ θεία,
κι ἔλυστ' εὐθὺς τὴν σύνοδον, καὶ ἀρματωθῆκαν ὅλοι·
οἱ πύλες ὅλες ἄνοιξαν, κι ἔχύνονταν τὰ πλήθη
πεζοὶ καὶ ἵππεῖς καὶ ἀλαλαγμός μεγάλος ἀκούνταν.
Ἐμπρὸς στὴν πόλιν ὑψηλὴ σηκώνεται μιὰ ράχη
στὴν πεδιάδ' ἀνάμερα κι ἔλεύθερη τριγύρω
καὶ τάφον τῆς πολύσκιρτης Μυρίνας τὴν ἐλέγαν
οἱ ἀθάνατοι καὶ Βάτειαν οἱ ἀνθρωποι ὀνομάζαν·
ἐκεῖ ἔξεχωρίσθηκαν οἱ βοηθοὶ καὶ οἱ Τρῶες. 815
Τῶν Τρώων ἦταν ἀρχηγὸς ὁ λοφοσείστης Ἔκτωρ
ὁ Πριαμίδης, καὶ λαὸς πλιότερος καὶ ἀνδρεῖος
στὸ πλάγιο του ἐσυντάζονταν γιὰ μάχη διψασμένος.
Τῶν Δαρδανίων ἀρχηγὸς ἦτ' ὁ λαμπρὸς Αἰνείας·
τοῦ Ἀγγίση τὸν ἐγέννησεν ἡ ἀσύγκριτη Ἄφροδίτη,
ὅπου θεὰ μ' ἄνδρα θνητὸν στὴν Ἰδην ἐκοιμήθη·
κι εἶχε κοντὰ συναρχηγούς τοῦ Ἀντήνορος δύο τέκνα,
Ἀρχέλοχον καὶ Ἀκάμαντα στὸν πόλεμον τεχνίτες.
Ἀπὸ τῆς Ἰδην τές ποδιές οἱ Τρῶες τῆς Ζελείας,
πλούσιος λαὸς ποὺ τὸ βαθὺ πίνει νερό τοῦ Αἰσήπου, 820
825

- τ' ἀγόρι τοῦ Λυκάονος τοὺς διοικοῦσ' ὁ θεῖος
ὁ Πάνδαρος, ποὺ ἔλαβε τὸ τόξο ἀπὸ τὸν Φοῖβον.
Τῆς Ἀδραστείας καὶ Ἀπαισοῦ καὶ τῆς ψηλῆς Τηρείας
καὶ τῆς Πιτύας τοὺς λαοὺς ἐδιοικοῦσαν δύο,
ὁ "Ἀδραστος καὶ ὁ "Αμφιος λινοθωρακισμένος,
τοῦ Περκωσίου Μέροπος υἱοί, τοῦ ἔξοχου μάντη·
καὶ νὰ μὴ πᾶν ἔξορκιζε ὁ γέρος τὰ παιδιά του
στὸν ἀνδροφθόρον πόλεμον· καὶ αὐτοὶ δὲν τὸν ἀκοῦσαν,
ὅτ' οἱ κακές τοὺς ἔσερναν μαύρου θανάτου μοῖρες.
"Οσ" ἤλθαν ἀπὸ Πράκτιον, ἀπὸ Περκώτην ἀνδρες,
ἀπὸ Σηστόν, ἀπ' "Αβυδον καὶ ἀπ' τὴν λαμπρὴν Ἀρίσβην,
ὁ "Τρτακίδης "Ασιος τοὺς διοικοῦσε ὁ μέγας.
Καὶ αὐτὸν ἀπ' τὸν Σελλήνετα, ποτάμι τῆς Ἀρίσβης,
ἴπποι μεγάλοι ἀστραφτεροὶ ἐφέραν τὸν ἀνδρεῖον.
Τὰ γένη ἀκόμη Πελασγῶν καλῶν κονταρομάχων,
ποὺ τῆς Λαρίσης κατοικοῦν στὰ κάρπιμα πεδία·
ὁ Ἰππόθοος καὶ ὁ Πύλαιος τὰ διοικοῦσαν δύο
τέκνα τοῦ Λήθου Πελασγοῦ τοῦ Τευταμίδη ἀνδρεῖα.
'Ο 'Ακάμας καὶ ὁ Πείροος τοὺς Θράκας διοικοῦσαν
δσ' εἶναι ἀπ' τὸν δρμητικὸν 'Ελλήσποντον κλεισμένοι.
'Ο Εύφημος ἤτο ἀρχηγὸς τῶν λογχιστῶν Κικόνων·
τὸν γέννησε ὁ θεοφίλητος ὁ Τροίζηνος Κεάδης.
Οἱ τοξοφόροι Παίονες μὲν τὸν Πυραίχμην ἤλθαν
μακρόθε, ἀπὸ τὸν Ἀξιόν, πλατύροο ποτάμι
τὸ ὡραιότερο τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀμυδώνα.
Τοὺς Παφλαγόνας ἔφερεν δ ἀνδρεῖος Πυλαμένης
ἀπὸ τὴν γῆν τῶν Ἐνετῶν, π' ἄγρια μουλάρια τρέφει,
τοὺς ἔστειλεν ἡ Κύτωρος, ἡ Σήσαμος ποὺ ἔχουν
στοῦ Παρθενίου τὴν ροὴν λαμπρές τές κατοικίες,
ἡ Κρώμνα καὶ ὁ Αἰγιαλὸς κι οἱ ἀπόκρημνοι Ἐρυθίνοι.
Τοὺς Ἀλιζῶνας ἔφεραν οἱ Ἐπίστροφος καὶ Ὁδίος,
δθεν μακρὰν δ ἄργυρος γεννᾶται, στὴν Ἀλύβην.
'Ο Χρόμις εἶχε τοὺς Μυσοὺς κι ὁ "Ἐννομος ὁ μάντις"
καὶ μ' ὅλην του τὴν μαντικὴν δὲν ζέψυγε τὴν μοίραν,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔφόνευσεν δ γρήγορος Πηλείδης
μὲς στὸ ποτάμι, ὅπ' ἔσφαξε καὶ τόσους ἄλλους Τρῶας.

Τοὺς Φρύγας τοὺς πολεμικοὺς ἀπὸ τὴν Ἀσκανίαν
ὅ θεῖκὸς Ἀσκάνιος καὶ ὁ Φόρκυς διοικοῦσαν.
‘Ο Ἀντιφος τοὺς Μήονας καὶ ὁ Μέσθλης διοικοῦσαν
ποὺ ὁ Ταλαιμένης γέννησε καὶ ἡ Γυγαία λίμνη· 865
τοὺς Μήονας ποὺ κατοικοῦν εἰς τές ποδιὲς τοῦ Τμώλου.
‘Ο Νάστης πάλιν τῶν Καρῶν, λαῶν βαρβαροφώνων,
ἥτο ἀρχηγὸς ποὺ τῶν Φθειρῶν τοὺς ἔστειλαν τὰ πλάγια
πολύδενδρα καὶ ἡ Μίλητος καὶ οἱ πέτρες τῆς Μυκάλης·
δύο τέκνα τοῦ Νομίονος, ἀγόρια παινεμένα, 870
ἥσχαν ἐκείνων οἱ ἀρχηγοί, Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης,
ποὺ ὡς κόρη χρυσοστόλιστος στὸν πόλεμον κινοῦσε·
μωρὸς καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον μὲ τοῦτον δὲν ἐσώθη,
ἀλλὰ νεκρὸν τὸν ἔστρωσεν ὁ τρομερὸς Πηλεύδης
μὲς στὸ ποτάμι κι ἔπειτα τοῦ ἐπῆρε τὸ χρυσάφι. 875
Καὶ τοὺς Λυκίους ἔφεραν ὁ Σαρπηδὼν καὶ ὁ Γλαῦκος
ἀπ’ τῆς Λυκίας τοὺς ἄγρους ὃποὺ ποτίζει ὁ Ξάνθος.

Γ

Καὶ ἀφοῦ σιμὰ στοὺς ἀρχηγούς ἐσυνταχθῆκαν ὅλοι,
οἱ Τρῶες ἀλαλάζοντας, σὰν τὰ πτηνὰ κινοῦντο·
καθὼς διαβαίνουν γερανοί καὶ κρώζουν στὸν αἰθέρα,
ώς φεύγουν τές νεροποντές καὶ τὸν βαρὺν χειμώνα
νὰ φθάσουν στὸν Ὀκεανόν, κι ἄμα χαράξῃ ἀρχίζουν
πόλεμον φονικότατον στὸ γένος τῶν Πυγμάλων·
κι οἱ Ἀχαιοί, μ' ἀνδρειᾶς πνοήν, σιωπηλοὶ κινοῦντο,
ἔνας τὸν ἄλλον πρόθυμοι στὴν μάχην νὰ βοηθήσουν,
κι ὅπως ὁ Νότος καταχνιά σὲ κορφοβούνι χύνει,
ποὺ δὲν ἀρέσει τοῦ βοσκοῦ, κι εἶναι χαρὰ τοῦ κλέφτη. 10

Καὶ τῆς υսκτὸς καλύτερη, καὶ τόσ' εἶναι ἡ μαυρίλα
ποὺ κεῖ ποὺ πέτραν ἔριξες μόλις τὸ μάτι φθάνει,
ἔτσι πυκνὴ σηκώνονταν ἀπ' τὴν ποδοβολή τους
ἡ σκόνη, καθὼς ἔσχιζαν γοργὰ τὴν πεδιάδα.

Καὶ ὅπόταν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθηκαν ἀντίκρυ,
ὅθεϊκὸς Ἀλέξανδρος προμάχιζε τῶν Τρώων· 15
φορεῖ στοὺς ὕμους παρδαλήν, τὸ ξίφος καὶ τὸ τόξο,
στὰ χέρια δυὸς κοντάρια τινάζει χαλκοφόρα
καὶ τῶν Ἀργείων προκαλεῖ τοὺς πρώτους πολεμάρχους
νὰ λθουν μ' αὐτὸν νὰ μετρηθοῦν στὸν φονικὸν ἀγώνα·
κι ὡς ἔρχονταν ἐμπρὸς ἐμπρὸς μὲ διάσκελα μεγάλα,
τὸν νόησεν ὁ ψυχερὸς Μενέλαος κι ἔχάρη,
σὰν πεινασμένος λέοντας μεγάλο σῶμ' ἀν ἔβρη,
ἐλάφ' ἡ τράγον ἄγριον, καὶ ὀλάκερον τὸν τρώγει,
ἀν καὶ τοῦ χύνονται σκυλιά κι ἀνδρειωμέν' ἀγόρια,
δμοίως ὁ Μενέλαος ἔχάρη ὡς εἰδ' ἐμπρός του 20
τὸν θεῖκὸν Ἀλέξανδρον, θαρρώντας ποὺ 'χε φθάσει
ἡ ὥρα νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἀνομον ἔχθρόν του
καὶ ἀπὸ τ' ἄμαξει ἐπήδησε στὴν γῆν μὲ τ' ἀρματά του.

Καὶ ὁ θεῖκὸς Ἀλέξανδρος ἀμ' εἶδε αὐτὸν ποὺ ἐφάνη
μὲς στοὺς προμάχους, ἡ καρδιά τοῦ ἐσπάραξε στὰ στήθη
καὶ νὰ σωθῇ ἐσύρθηκε στὴν μέση τῶν συντρόφων.

5

10

15

20

25

30

Σὰν ἀνθρωπος ποὺ ἀπάντησε φίδι κακὸ στὸν λόγγον,
γυρίζει ὅπισω, τρέμοντας εἰς ὅλα του τὰ μέλη
καὶ στρέφει ἀπὸ τὸν δρόμον του στὴν ὄψη κερωμένος,
ὅμοιως εἰς τές φάλαγγες ἐκρύφθηκε τῶν Τρώων
ὅ θεϊκὸς Ἀλέξανδρος νὰ φύγῃ ἀπ' τὸν Ἀτρείδην·
καὶ ὁ "Ἐκτωρ τὸν δνείδισε πικρῶς ἄμα τὸν εἰδεῖς:
« Δύσπαρι, ἔξαισις στὴν εἰδήη, γυναιμανῆ καὶ πλάνε,
ποτὲ νὰ μὴ εἰχεις γεννηθῆ ἢ νά 'χεις ἀποθάνει
ἄγαμος, κι ὅχι νὰ σὲ ἰδῶ, καθὼς σὲ βλέπω τώρα,
νὰ γίνεσται ἔξουθένωμα καὶ μίσσις τῶν ἀνθρώπων·
ἄ! πόσο θὰ χασκογελοῦν τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη,
ποὺ ἀνδρειώμένον σ' ἔλεγαν ἀπ' τὴν λαμπρὴν θωριά σου·
καὶ θάρρος σὺ καὶ δύναμιν στὰ σπλάχνα σου δὲν ἔχεις·
τέτοιος ὡς εἰσαι ἑτόλμησες μὲ ποντοπόρα πλοῖα
καὶ μὲ συντρόφους διαλεκτούς τὰ πέλαγα νὰ σχίσης
καὶ νὰ πατήσης ξένων γῆν, κι ἀπὸ μακρινὰ μέρη,
νὰ φέρης ὠραιότατην νύφην ἀνδρῶν ἡρώων
καὶ τοῦ πατρός σου συμφορὰ καὶ τῆς πατρίδος ὅλης,
χαρὰ μεγάλη τῶν ἔχθρῶν, δική σου καταισχύνη;
Γιατὶ δὲν στέκεις' ἔμπροσθεν τοῦ ἀνδρείου Μενελάου,
τότε νὰ ἴδης τίνος ἀνδρὸς τὴν νύφην ἀγκαλιάζεις;
Κιθάρα, ἀκόμη κι ὀμορφιὰ καὶ ὅσες χάρες ἔχεις
τῆς Ἀφροδίτης, θὰ χαθοῦν, ἀν κυλιστῆς στὸ χῶμα·
ἄχ! τόσα ἔπραξες κακὰ πού, ἀν εἰχαν αἴμα οἱ Τρώες,
θὰ ἐφοροῦσε πέτρινον χιτώνα τὸ κορμί σου». 50
Κι ὁ θεϊκὸς Ἀλέξανδρος τοῦ ἀπάντησε καὶ εἰπε:
«"Ἐκτορ', ἀφοῦ μὲ δίκαιον μὲ φέγεις κι ὅχι ἀδίκως,—
εἰναι ἡ καρδιά σου ἀμάλακτη σὰν τὴν σκληρὴν ἀξίνη
ποὺ σχίζει δέντρο δυνατὸ στοῦ ξυλουργοῦ τὸ χέρι
κι εἰναι στὴν τέχνην βοηθὸς καὶ στὴν ὁρμὴν τοῦ ἀνθρώπου·
ὅμοιως εἰναι ἀτρόμητος στὰ στήθη μέσα ὁ νοῦς σου—
τὰ γλυκὰ δῶρα τῆς χρυσῆς θεᾶς μὴ μοῦ ὀνειδίζης·
ποιὸς θ' ἀψήφηση τὰ λαμπρὰ τῶν ἀθανάτων δῶρα;
Καὶ στανικῶς δὲν παίρονται, τὰ δίδ' ἡ θέλησίς των·
καὶ τώρα ἔλαν ἐπιθυμᾶς ἔγώ νὰ πολεμήσω,
τοὺς Τρώας καὶ τοὺς Ἀχαιούς, σὺ κάμε νὰ ἡσυχάσουν 60

καὶ βάλτε τὸν Μενέλαον κι ἐμὲ ν' ἀγωνισθοῦμε
γιὰ τὴν Ἐλένην κι ὅλους τῆς τοὺς θησαυρούς οἱ δύο· 70
καὶ αὐτὸς ποὺ θά 'βγῃ νικητής, στὰ γονικά του ἀς πάρη
τὴν νέαν καὶ τοὺς θησαυρούς, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ὅμόστε
εἰρήνην καὶ τὴν κάρπιμην Τρωάδα μας χαρῆτε.
Κι ἐκεῖνοι στὴν πατρίδα τους, στὸ ἵπποτρόφον "Αργος
καὶ στὴν ὁμορφοπάθετην ἃς γύρουν 'Αχαΐαν".
Εἶπε, κι ὁ "Ἐκτωρ χάρηκε στὸν λόγον καὶ στὴν μέσην
ἐβγῆκε κι ἐσταμάτησε τές φάλαγγες τῶν Τρώων
μὲ τὸ κοντάρι, καὶ ὅλα εὐθὺς ἐκάθισαν τὰ πλήθη,
καὶ οἱ καλλίκομοι 'Αχαιοί, καθὼς ἐπροχωροῦσε,
μὲ τόξα τὸν σημαδευσαν, μ' ἀκόντια, μὲ λιθάρια· 80
καὶ τρανήν ἔσυρε φωνὴν ὁ μέγας 'Αγαμέμνων:
« Σταθῆτε, 'Αργεῖοι, παύσετε, τῶν 'Αχαιῶν ἀγόρια,
κατί νὰ εἰπῆ, θέλει σ' ἐμᾶς ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ".
Αὐτὰ εἶπε κι ἐλούφαξαν τὰ πλήθη στὴν φωνήν του·
τότε στὴν μέσην τῶν στρατῶν ὅμιλησεν ὁ "Ἐκτωρ": 85
« Σεῖς Τρῷες καὶ σεῖς 'Αχαιοί, ἀκοῦστε δ, τι προβάλλει
ὁ 'Αλέξανδρος, αὐτὸς ἀρχὴ τοῦ φοβεροῦ πολέμου·
οἱ Τρῷες ὅλοι κι οἱ 'Αχαιοὶ σᾶς λέγει ν' ἀποθέσουν
τὰ λαμπρὰ ἄρματα χαμαὶ στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν·
κι αὐτὸς καὶ ὁ Μενέλαος ν' ἀγωνισθοῦν στὴν μέσην
γιὰ τὴν Ἐλένην κι ὅλους τῆς τοὺς θησαυρούς τῆς μόνοι,
κι ὅποιος φανῆ καλύτερος καὶ τὸν δοξάσ' ἡ νίκη,
τὴν νέαν καὶ τοὺς θησαυρούς στὰ γονικά του ἀς πάρη,
οἱ ἄλλοι μὲ ὅρκους στερεούς νὰ κλείσωμεν ἀγάπην».
Αὐτὰ εἶπε, κι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμεῖναν ὅλοι. 90
Καὶ ὁ ψυχερὸς Μενέλαος τὸν λόγον πῆρε κι εἶπε:
« Τώρα ν' ἀκούσετε κι ἐμέ, ποὺ ἔξόχως θλίβει ὁ πόνος·
νὰ χωρισθῆτ' ἥλθ' ὁ καιρός, κι ἔγω τὸ βλέπω, 'Αργεῖοι
καὶ Τρῷες, ἀφοῦ ἐπάθετε τόσα κακὰ γὰ μένα
ἀπὸ τὴν ἔχθραν π' ἀναψεν ἡ πρᾶξις τοῦ 'Αλεξάνδρου· 100
καὶ σ' ὅποιον ὅρισε ἀπὸ ἐμᾶς τὸν θάνατον ἡ μοίρα,
ἄς ἀποθάνη καὶ οἱ λοιποὶ μὲ ἀγάπην χωρισθῆτε·
καὶ ἀρνάδα δόλμαυρην τῆς Γῆς, κατασπρό ἀρνὶ τοῦ 'Ηλίου
φέρετε σεῖς, καὶ τοῦ Διὸς ἐμεῖς θά φέρωμ' ἄλλο

- καὶ ἀς ἔθη ὁ Πρίαμος, αὐτὸς νὰ κάμη τὴν θυσίαν
τῶν ὄρκων, ὅτ' εἶναι ἀπιστα καὶ αὐθάδη τὰ παιδιά του,
μήνη ἀσεβήσουν ἄνομα στοὺς ὄρκους τοῦ Κρονίδη.
Γνωρίζουμε ποὺ ἀνάερος ὁ νοῦς τῶν νέων εἶναι·
καὶ ὅπου εἶναι γέροι καὶ τὰ ἐμπρός καὶ τὰ κατόπι βλέπουν,
κι ὅ,τι συμφέρει προνοοῦν στό 'να καὶ στ' ἄλλο μέρος ». 105
- Αὐτὰ εἴπε κι ἔχαρηκαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρώες,
ώς ἐλπιζαν τὸ ξύφασμα τοῦ ὀδυνηροῦ πολέμου.
Καὶ ἀράδιασαν τ' ἀμάξια τους, ἐκατεβῆκαν ὅλοι,
τὰ ἄρματά τους ἔβγαλαν καὶ τ' ἀποθέσαν χάμου
οἱ δυὸς στρατοὶ καὶ διάστημα τοὺς χώριζεν ὀλίγο. 115
- καὶ ἀπόστειλε δυὸς κήρυκες ὁ "Εκτωρ εἰς τὴν πόλιν
κεῖθεν νὰ φέρουν τὰ σφακτὰ καὶ ἀμέσως νὰ καλέσουν
τὸν Πρίαμον· καὶ ἀπόστειλεν ὁ μέγας Ἄγαμέμνων
στὰ πλοῖα τὸν Ταλθύβιον νὰ φέρῃ τὸ κριάρι·
καὶ ὑπάκουεσε δ Ταλθύβιος στὸν κραταιὸν Ἀτρείδην. 120
- Μηνύτρα στὴν λευκόχερην 'Ελένην ἥλθ' ἡ "Ιρις
καὶ ὁμοιώθη μὲ τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἀνδρός της Λαοδίκην,
ποὺ 'χε τὸν 'Ελικάωνα 'Αντηνορίδην ἄνδρα
ἀπ' ὅλες ὡραιότερη τὲς κόρες τοῦ Πριάμου.
Τὴν ἥβρεν ὅποὺ ὕφαινε διπλὸ μεγάλο ὕφάδι 125
πορφύριο κι ἐπάνω του κεντοῦσε τοὺς πολέμους
τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρώων
ποὺ ἔξ ἀφορμῆς της ἀπαρχῆς ἐκεῖνοι ἐπολεμοῦσαν.
- 'Εστάθηκ' ἡ γοργόποδη θεὰ ἐμπρός της κι εἴπε:
« "Ελα, γλυκιά μου, πράγματα νὰ ἰδῆς καὶ νὰ θαυμάσης 130
τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρώων,
αὐτοὶ ποὺ τὸν πολύθρηνον ἀγώνα τοῦ πολέμου
ν' ἀρχίσουν ἥσαν πρόθυμοι, τώρα ἡσυχάζουν ὅλοι·
ἔπαιυσ' δ πόλεμος καὶ αὐτοῦ γυρμένοι στές ἀσπίδες
κάθονται κι ἔστησαν ὀρθὰ σιμά τους τὰ κοντάρια, 135
κι ὁ ψυχερὸς Μενέλαος κι ὁ Πάρις ἐκεῖ κάτω
μὲ τὰ μακριὰ κοντάρια τους γιὰ σὲ θὰ πολεμήσουν·
καὶ ὁ νικητὴς ὁμόκλινην θὰ σ' ἔχῃ ἀγαπημένην».
Εἴπε ἡ θεὰ καὶ τρυφερὴν τῆς βάζει ἐπιθυμίαν
τοῦ πρώτου ἀνδρός, τῆς χώρας της καὶ τῶν γλυκῶν γονέων. 140

- Κι εύθυνς ἀπὸ τὸν θάλαμον μ' ἔνα λευκὸ μαγνάδι
ἡ Ἐλένη ἐχύθη καὶ θερμὰ τὰ δάκρυα τῆς κυλοῦσαν.
Καὶ δύο τῆς θεράπαινες, ἡ κόρη τοῦ Πιτθέως
Αἴθρα καὶ ἡ μεγαλόφθαλμη Κλυμένη ἀκολουθοῦσαν.
Καὶ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν εὐθὺς τὸν πύργον ἀνεβῆκαν. 145
Καὶ ὁ Πρίαμος, ὁ Πάνθοος, ὁ Λάμπος, ὁ Θυμοίτης,
ὁ Ἰκετάων, βλάστημα τοῦ Ἀρη, καὶ ὁ Κλυτίος,
καὶ δύο φρονιμότατοι Ἀντήνωρ καὶ Ούκαλέγων,
ὅλοι τῶν Τρώων ἀρχηγοὶ καὶ σύμβουλοι ἐκαθόνταν
στὸν πύργον τῶν Σκαιῶν Πυλῶν, ποὺ γέροντες ὡς ἥσαν 150
εἶχαν ἀφήσει τ' ἄρματα, ἀλλ' ἥσαν δημηγόροι
ἔξαρετοι καὶ δμοίαζαν τοὺς τσίτσικες ποὺ χύνουν
ἀπὸ τὸ πυκνὸ φύλλωμα τὴν ἵλαρὴ λαλιά τους.
Κι ἂμ' εἶδαν, ὡς ἐσίμωνε στὸν πύργον τὴν Ἐλένην,
συνομιλοῦσαν σιγανὰ μὲ λόγια πτερωμένα : 155
« Κρίμα δὲν ἔχουν οἱ Ἀχαιοί, δὲν ἔχουν κρίμα οἱ Τρῷες
χάριν δμοίας γυναικὸς τόσον καιρὸν νὰ πάσχουν·
τωάντι δμοίαζει ὡσὰν θεᾶς ἡ τρομερὴ θωριά τῆς·
ἀλλὰ καὶ ὡς εἶναι ἀσύγκριτη καλύτερα νὰ φύγῃ
παρὰ νὰ μείνῃ συμφορὰ σ' ἐμᾶς καὶ στὰ παιδιά μας». 160
Καὶ ὁ Πρίαμος ἐκάλεσε σιμά του τὴν Ἐλένην:
« Προχώρησε, παιδί μου, ἐδῶ κοντά μου νὰ καθίσης
τὸν πρῶτον ἄνδρα σου νὰ ἴδης, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους·
σὺ δὲν μοῦ πταίεις, οἱ θεοὶ μοῦ πταίουν, ὅπού ἐκεῖνοι
μ' ἔριξαν στὸν πολύθρηγον τῶν Ἀχαιῶν ἀγώνα· 165
κι ἐκεῖνον τὸν θεόρατον νὰ μοῦ δνομάσῃς ἄνδρα
ποὺ ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν τόσο λαμπρὰ φαντάζει.
Ἀλήθεια, στὸ ἀνάστημα τὸν ὑπερβαίνουν κι ἄλλοι,
ἄλλ' ἄνδρα ὡς αὐτὸν καλὸν καὶ σεβαστὸν δὲν εἶδα
εἰς τὴν ζωὴν μου· φαίνεται τωάντι βασιλέας ». 170
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ἡ Ἐλένη γυνὴ θεία:
« Σέβας καὶ φόβον, ὡς γλυκέ, σοῦ ἔχω, πενθερέ μου·
κάλλιο νὰ εἶχα σκοτωθῆ, παρὰ νὰ φύγ', διμένα,
μὲ τὸν υἱόν σου, ἀφήνοντας τὸν θάλαμον, τοὺς φίλους,
τές τρυφερές μου δμήτικες, τὴν μόνην θυγατέρα· 175
ἄλλ' ἔζησα· νὰ φθείρεται στὰ κλάματα ἡ ζωὴ μου.

’Αλλὰ σ’ αὐτὸ ποὺ μ’ ἐρωτᾶς ἐγώ θὰ σοῦ ἀπαντήσω.

’Εκεῖνος εἶναι ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων,
συνάμα βασιλιάς καλὸς καὶ ἀνδρεῖος πολεμάρχος
καὶ ἀνδράδελφον, ἔναν καιρόν, ἐγὼ τὸν εἶχα ἡ σκύλα»! 180

Καὶ ὁ γέρος τὸν ἐθαύμασε καὶ εἶπε: « Εὔτυχισμένε

’Ατρείδη, θεαγάπητε, καλόμοιρε, τωόντι
σοῦ πρέπει τόσων Ἀχαιῶν ἐσύ νὰ βασιλεύῃς·

καὶ στῆς Φρυγίας μιὰ φορὰ τ’ ἀμπελοφόρα μέρη
ἐπῆγα κι εἴδα πληθυσμὸν Φρυγῶν τῶν ἵππομάχων,
ποὺ τότ’ ἐστρατοπέδευαν στές ὅχθες τοῦ Σαγγάρου,
τοῦ θείου Μύγδονος λαοὶ συνάμα καὶ τοῦ Ὁτρέως,
ὅτι βοηθός τους ἔφθασα κι ἐγὼ νὰ πολεμήσω,
ὅταν αὐτοὶ τὲς ἵσανδρες κτυποῦσαν Ἀμαζόνες·
ἀλλ’ ἥσαν δλιγότεροι τῶν Ἀχαιῶν ἐκεῖνοι». 190

Εἶδε κατόπι ὁ Πρίαμος τὸν Ὁδυσσέα κι εἶπε:

« Παιδί μου, τώρα λέγε μου ποιός εἶναι πάλι ἐκεῖνος·
τοῦ ’Ατρείδη Ἀγαμέμνονος στ’ ἀνάστημα δὲν φθάνει,
ἀλλ’ ἔχει αὐτὸς πλατύτερα τὰ στήθη καὶ τοὺς ὄμους.
’Αφησε κάτω τ’ ἄρματα στὴν γῆν τὴ πολυθρέπτραν,
καὶ μόνος περιφέρεται στές τάξεις τῶν ἀνδρείων·
τὸν παρομοιάζω μὲ τρανὸ δασύμαλλο κριάρι,
ὅπου διαβαίνει ἀπέραντην κοπήν λευκῶν προβάτων». 195

’Η Ἐλένη κόρη τοῦ Διὸς σ’ ἐκεῖνον ἀπαντοῦσε:

« Αὐτὸς εἶναι ὁ πολύβουλος Λαερτιάδης Ὁδυσσέας
ὅπου ἀνετράφη στὸ νησὶ τῆς πετρωτῆς Ἰθάκης
καὶ πολλοὺς δόλους καὶ ἄπειρα σοφίσματα γνωρίζει». 200

Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησεν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ:

« Λόγον τωόντι ἀληθινόν, δέ δέσποινα, μᾶς εἰπες·

γιατ’ ἥλθ’ ἐκεῖνος ἄλλοτε γιὰ σέν’ ἀποσταλμένος
ἐδῶ μὲ τὸν Μενέλαον καὶ φιλικὰ στὸ σπίτι
τοὺς δέχθηκα κι ἐγνώρισα τὴν πλάση καὶ τῶν δύο
καὶ τὴν μεγάλην σύνεσιν ἀλλ’ ὅταν ἐσταθῆκαν
τῶν Τρώων εἰς τὴν σύνοδον ὁ Ἀτρείδης τὸν περνοῦσε
μὲ τοὺς μεγάλους ὄμους του καὶ ὅτ’ ἥσαν καθισμένοι
ἐφάνη σεβαστότερος ὁ θεῖος Ὁδυσσέας· 210
ἀλλ’ ὅταν λόγους συνετοὺς νὰ εἰποῦν στὰ πλήθη ἀρχίσαν,

- γοργότατα ὁ Μενέλαιος καὶ σύντομα ὅμιλοῦσε,
ἀλλὰ κοφτά, γλυκὰ πολύ, χωρὶς στιγμὴν νὰ φύγῃ
ἀπ' τὸν σκοπόν, νεώτερος ἀν κι ἤταν τοῦ 'Οδυσσέα· 215
ἀλλ' ὅταν ὁ πολύβουλος σηκώθηκε 'Οδυσσέας,
στέκονταν μὲ τὰ μάτια του στὴ γῆ προσηλωμένα,
καὶ μήτ' ἐμπρὸς τὸ σκῆπτρο του κινοῦσε μήτ' ὀπίσω
καὶ τὸ βαστοῦσε ἀσάλευτο σὰν πράξη νὰ μὴν εἶχε,
θά λεγες πού 'ναι ἔνας μωρὸς κι ἀπὸ χολὴν γεμάτος.
220
'Αλλ' ἄμ' ἀπὸ τὰ στήθη του βγῆκε ἡ φωνὴ ἡ μεγάλη
καὶ ὡσὰν πυκνὲς χιονόψιχες οἱ λόγοι του πετιόνταν,
θυητὸς δὲν ἤταν ἀξιος νὰ μετρηθῇ μ' ἔκεινον·
καὶ τότε δὲν μᾶς ξίπασεν ἡ ὅψις του ὡσὰν πρῶτα ». 225
Καὶ τρίτον εἰδ' ὁ γέροντας τὸν Αἴαντα κι ἐρώτα:
« Καὶ αὐτὸς ποιός εἰν' ὁ ἔξαισιος ποὺ τοὺς μεγάλους ὕμους
ὑψώνει καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπάνω τῶν 'Αργείων »;
'Απάντησε ἡ μακρόπεπλη 'Ελένη γυνὴ θεία:
« Ο Αἴας ὁ γιγάντινος, τῶν 'Αχαιῶν ὁ στύλος· 230
πλησίον στέκει ὡσὰν θεὸς μὲς στῶν Κρητῶν τὰ πλήθη
ὁ 'Ιδομενεὺς καὶ ὀλόγυρα οἱ Κρῆτες πολεμάρχοι·
συχνὰ τὸν φιλοξένησε στὸ σπίτι μας ὁ ἀνδρεῖος
Μενέλαιος, ὅτ' ἔρχονταν ἐκεῖνος ἀπ' τὴν Κρήτην·
κι ὅλους τοὺς ἄλλους 'Αχαιοὺς καὶ βλέπω καὶ γνωρίζω
καὶ θὰ ἡμποροῦσ' ἀλάθευτα νὰ εἰπῶ τὰ ὄνόματά τους,
καὶ δύο μόνον βασιλεῖς νὰ ἴδω δὲν κατορθώνω
τὸν Κάστορα ἵπποδαμαστήν, τὸν πύκτην Πολυδεύκην· 235
κι εἶναι ἀδελφοί μου, ἀπὸ μιὰ μητέρα γεννημένοι·
μήπως στὴν Λακεδαίμονα τὴν ποθητὴν ἐμεῖναν,
ἢ μὲ τοὺς ἄλλους ἔφθασαν κι ἐκεῖνοι στὴν Τρωαδα,
ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ φανοῦν στὲς μάχες τῶν ἀνδρείων,
μήν πάρουν ἀπὸ τ? ὅνειδος καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπή μου »;
Αὕτα λεγε καὶ ἀπὸ καιρὸν τοὺς εἶχε ἡ γῆ σκεπάσει
ἐκεῖ στὴν Λακεδαίμονα, στὴν ποθητὴν πατρίδα.
240
Καὶ οἱ κήρυκες τές προσφορές τῆς ἔνορκης θυσίας,
δύο κριάρια κι ἔν' ἀσκὶ γλυκὸ κρασὶ γεμάτο,
μέσ' ἀπ' τὴν πόλιν ἔφερναν· καὶ ὁ κήρυξ ὁ 'Ιδαῖος
ἔναν κρατήρα ὀλόκληρον μὲ τὰ χρυσὰ ποτήρια.

- Κι έσιμωσε στὸν γέροντα καὶ τὸν παρακινοῦσε:
 «Σήκω», τοῦ εἶπε, «δὲ Πρίαμε, σὲ προσκαλοῦν οἱ πρῶτοι
 τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν νὰ κατεβῆς νὰ κάμης
 μ' αὐτοὺς θυσίαν ἔνορκην· Θὰ πολεμήσουν τώρα
 δὲ Πάρις καὶ δὲ Μενέλαος μὲ τὰ μακριὰ κοντάρια·
 καὶ ὅποιος νικήσῃ ἀπὸ τοὺς δύο θὰ λάβῃ τὴν Ἐλένην
 μὲ δόσους ἔχει θησαυρούς· κι ἐμεῖς οἱ ἄλλοι εἰρήνην
 θὰ ὁμόσωμεν ἀσάλευτην καὶ θὰ χαροῦν οἱ Τρώες
 τὴν κάρπιμην Τρωάδα τους κι ἐκεῖνοι δπίσω στ' Ἀργος
 καὶ στὴν δύμορφοπάρθενην θὰ γύρουν Ἀχαταν».
- Καὶ δὲ γέροντας ἐπάγωσε καὶ τῶν συντρόφων εἶπε
 εὐθὺς νὰ ζέψουν τ' ἄλογα καὶ ἀνέβηκε μαζί του
 δὲ Ἀντήνωρ εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ δὲ Πρίαμος δπίσω
 τὰ χαλινάρια ἐτέντωνε καὶ τ' ἄλογα τοὺς φέραν
 ἀπὸ τές Πύλες τές Σκαιές στὴν πεδιάδα κάτω·
 καὶ ἄμ' ἔφθασαν εἰς τοὺς στρατοὺς κατέβηκαν καὶ οἱ δύο
 κι ἐβάδιζαν ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων.
 Σηκώθη τότε δὲ κραταιὸς Ἀτρείδης καὶ σιμό του
 σηκώθη δὲ θεῖος Ὁδυσσεύς· οἱ κήρυκες ἔφέραν
 τῶν θείων ὄρκων τὰ σφαχτὰ καὶ ἀφοῦ μὲς στὸν κρατήρα
 ἐσυγκεράσαν τὸ κρασί, τὸ νίψιμο κατόπι
 εἰς τές παλάμες ἔχυναν τῶν θείων βασιλέων·
 κι ἔσυρ' δὲ Ἀτρείδης μάχαιραν ποὺ πάντοτ' ἐκρεμόταν
 εἰς τὴν λαβήν τοῦ ξίφους του καὶ ἀπόκοψε τές τρίχες
 ἀπὸ τῶν κριῶν τές κεφαλές, καὶ ἀφοῦ τές διαμοιράσαν
 οἱ κήρυκες στοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων,
 ψηλὰ τὰ χέρια σήκωσεν δὲ Ἀτρείδης κι ἐδεήθη:
 «Δία πατέρα, δοξαστέ, μεγάλε, ὅπου δεσπόζεις
 ἀπὸ τὴν Ἰδην, κι Ἡλιε, ποὺ ἀκοῦς καὶ βλέπεις ὅλα,
 καὶ ποταμοί, καὶ γῆ, καὶ σεῖς θεοί, ποὺ ἔκει στὸν Ἀδη
 κάθ' ἐπιόρκου τὴν ψυχὴν ὡς πρέπει τιμωρεῖτε,
 γίνεσθε τώρα μάρτυρες καὶ φύλακες τῶν ὄρκων·
 ἀνίσως τὸν Μενέλαον δὲ Πάρις θανατώσῃ
 μὲ ὅλους της τοὺς θησαυρούς θὰ ἔχῃ τὴν Ἐλένην
 κι ἐδῶθ' ἐμεῖς θὰ φύγουμε μὲ τὰ γοργὰ καράβια·
 κι ἂν δὲ ἔχανθόδες Μενέλαος τὸν Πάριν θανατώσῃ

- έκεινην μὲ τοὺς θησαυρούς οἱ Τρῶες θ' ἀποδώσουν 285
καὶ θὰ πληρώσουν πρόστιμον, ὡς πρέπει τῶν Ἀργείων,
ποὺ καὶ στές ἀλλες γενεές νὰ φθάσῃ τ' ἀκουσμά του,
κι ἐν ὑστερ' ἀπ' τὸν θάνατον τοῦ Πάριδος δὲν θέλουν
νὰ τὸ πληρώσῃ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ παῖδες τοῦ Πριάμου,
θὰ μείνω ἐδῶ τὸν πόλεμον ν' ἀκολουθήσ' ὥστου 290
μοῦ πληρωθῆ τὸ πρόστιμο καὶ βρῶ τοῦ ἀγῶνος ἄκρην ».
Εἶπε καὶ μὲ τὸ ἀλύπητο μαχαίρι τὰ κριάρια
ἔσφαξε καὶ σπαρταριστὰ ἔαπλώθηκαν στὸ χῶμα
χωρὶς πνοήν, ἀμα ὁ χαλκὸς τὴν δύναμιν τοὺς πῆρε·
καὶ ἀπ' τὸν κρατήρα παιρνοντας κρασὶ μὲ τὰ ποτήρια 295
τὸ χύναν καὶ προσεύχονταν καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες
καὶ αὐτὲς προφέρναν τές εὐχές: « Ὡ θύψιστε Κρονίδη,
καὶ ὅλοι οἱ ἀθάνατοι θεοί, τῶν δολερῶν ποὺ πρῶτοι
ἐπιορκήσουν ὁ μυελὸς νὰ ρεύσῃ καθὼς ρέει
τοῦτ' ὅποιο χύνω τὸ κρασί, καὶ αὐτῶν καὶ τῶν παιδιῶν τους 300
καὶ ἀγκάλες ἀλλων νὰ χαροῦν τὰ ἔρμα θηλυκά τους ».
Εἶπαν, ἀλλ' ὅμως τὴν εὐχὴν δὲν ἔστερξε ὁ Κρονίδης.
Καὶ ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος ἐμπρὸς εἰς ὅλους εἶπε:
« Ἄκούσετέ με, Ἀχαιοί, ἀκούσετέ με, Τρῶες,
θὰ γύρω ἐγώ στὴν Ἰλιον τὴν πολυανεμισμένην, 305
ὅτι ἡ καρδιὰ δὲν μοῦ βαστᾶ τὸν ποθητὸν υἱόν μου
νὰ ἰδῶ μὲ τὸν Μενέλαον στὸν φονικὸν ἀγώνα·
μόν' οἱ ἀθάνατοι θεοί κι ἔξόχως ὁ Κρονίδης
γνωρίζ' εἰς ποιὸν διόρισε τὸν θάνατον ἡ μοίρα».
Εἶπε, στ' ἀμάξι τοὺς κριοὺς ἐπῆρε ὁ θεῖος ἄνδρας,
ἀνέβη καὶ τοὺς χαλινοὺς ἐτέντωσεν ὀπίσω,
καὶ πλαγινός του ἐκάθισεν ὁ Ἀντήνωρ εἰς τ' ἀμάξι. 310
Κι ἐνῶ τοῦτοι στὴν Ἰλιον δύσιστον ἀναχωροῦσαν,
μὲ τὸν Πριαμίδην Ἐκτορα ὁ θεῖος Ὁδυσσέας
τὸν τόπον πρῶτα ἐμέτρησαν, λαχνοὺς κατόπι ἐπῆραν
καὶ μέσα εἰς κράνος χάλκινο τοὺς τίναζαν νὰ δείξῃ
τὴν λόγχην ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ θὲ ν' ἀκοντίσῃ πρῶτος·
καὶ τῶν θεῶν εὐχήθηκε μὲ χέρια σηκωμένα
ὁ λαὸς ὅλος κι ἔλεγχαν καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες:
« Δία πατέρα, δοξαστέ, μεγάλε, ποὺ δεσπόζεις 315
320

- ἀπὸ τὴν "Ιδην, κάμε σὺ νὰ κατεβῇ στὸν "Αδη
ἐκεῖνος ποὺ πρῶτ' ἀναψε τὴν ἔχθραν μεταξύ μας"
καὶ αὐτοὺς σ' ἐμᾶς στερέωνε τοὺς ὄρκους τῆς ἀγάπης ». 325
Καὶ τοὺς λαχνοὺς ἐτίναζεν ὁ μέγας Πριαμίδης
καὶ ἔβλεπε δόπισω· καὶ ὁ λαχνὸς πετάχθη τοῦ 'Αλεξάνδρου.
καὶ τότε χάμω ἐκάθισαν σειρὲς σειρὲς τὰ πλήθη
καθένας εἰς τοὺς ἵππους του σιμὰ καὶ στ' ἄρματά του.
Κι ἔβαλε τὴν ὑπέρλαμπρην ἀρματωσιά του ὁ θεῖος
'Αλέξανδρος, ὁ σύγκλινος τῆς ὅμορφης 'Ελένης.
Τὰ σκέλη πρῶτα μὲ λαμπρὲς κνημῖδες περιζώνει, 330
μὲ τές περόνες ἀργυρὲς καλὰ θηλυκωμένες,
μὲ θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ Λυκάονος ὡραῖον,
ποὺ στὸ κορμί του ἐταίριαζε, τὸ στῆθος περικλείει.
Ξίφος ἀσημοκόμπωτον ἐκρέμασε ἀπ' τοὺς ὄμους
χάλκινον, κι ἔπειτα τρανὴν βαρύτατην ἀσπίδα. 335
Εἰς τὴν ἀνδρείαν κεφαλὴν καλὸν ἔβαλε κράνος
καὶ μὲ τὴν χαίτην σείονταν φρικτὸς ἐπάν' ὁ λόφος
καὶ ἀρμόδιο στὴν παλάμην του δεινὸν κοντάρι ἐπῆρε.
Παρόμοια φόρεσ' ἄρματα καὶ ὁ ψυχερὸς 'Ατρείδης.
Καὶ ἀφοῦ μακρὰν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ οἱ δυὸ θωρακισθῆκαν, 340
στὴν μέσην ἐπροχώρησαν τῶν 'Αχαιῶν καὶ Τρώων
μὲ βλέφαρο τρομακτικὸ καὶ τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
τῶν Τρώων καὶ τῶν 'Αχαιῶν τοὺς βλέπαν κι ἐθαυμάζαν.
στήθηκαν ἀντιμέτωποι στὸν μετρημένον τόπον
καὶ μὲ τὸ μίσος στὴν καρδιὰ τινάζαν τὰ κοντάρια. 345
Πρῶτος δὲ Πάρις ἔριξε τὸ μακρινὸν κοντάρι
καὶ τοῦ 'Ατρείδη ἐκτύπησε τὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα:
δὲν ἔσπασε τὴν δυνατὴν ἀσπίδα ή χάλκιν' ἄκρη
κι ἐλύγισε· καὶ δεύτερος δὲ 'Ατρείδης ἐπετάχθη
καὶ πρῶτα εὐχήθη μέσα του: « Κάμε, ὡ πατέρα Δία, 350
νὰ ἐκδικηθῶ τὸν ἀνθρωπὸ ποὺ ἀδίκησέ με πρῶτα,
τὸν θεῖον Πάριν νὰ σβησθῇ στὴν λόγχην μου ἀποκάτω,
γιὰ νὰ τρομάξῃ στὸ ἔξῆς καθένας ν' ἀδικήσῃ
τὸν ἀνθρωπὸν ποὺ σπίτι του φιλόξενα τὸν δέχθη ». 355
Εἶπε καὶ τὸ μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι
καὶ τοῦ 'Αλεξάνδρου ἐκτύπησε τὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα.

"Εσπασε ἡ λόγχ' ἡ δυνατὴ τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα,
καὶ στὸν ὠραῖον θώρακα ἐμπήγθη πέρα πέρα·
καὶ τὸν χιτώνα τοῦ σχισε στὸ μέρος τῆς λαπάρας.

"Εσκυψε καὶ τὸν θάνατον ἔξεφυγεν ὁ Πάρις· 360

τὸ ξίφος τ' ἀσημόκομπον ἐσήκωσεν ὁ Ἀτρείδης
κι ἐκτύπησε τὸ μέτωπο τῆς περικεφαλαίας·

τὸ ξίφος τρίματ' ἔγινε καὶ τοῦ πεσε ἀπ' τὸ χέρι·

κι ἐστράφη πρὸς τὸν οὐρανὸν κι ἐγόγγυσ' ὁ Ἀτρείδης·

« Δία πατέρα, ποιός θεὸς δλέθριος εἶναι ὡς εἴσαι; 365

Θαρροῦσα πὰς τὸν Πάριδα θ' ἀντικακώσω τώρα,

καὶ ἵδιον τὸ ξίφος μοῦ σπασε στὰ χέρια καὶ τὴν λόγχην
ἔριξ' ἀπ' τὴν παλάμην μου χωρὶς νὰ τὸν φονεύσω».

Καὶ δρμησ' εὔθυς, τὸν ἄρπαξεν ἀπ' τὸ δασύ του κράνος,

τὸν ἑστριψε, τὸν ἔσερνε στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη· 370

τὸν ἔπνιγε στὸν τρυφερὸν λαιμό του ἀνεβασμένο

τὸ πολυκέντητο λουρὶ τῆς περικεφαλαίας·

κι εἶχε τὸν σύρει καὶ λαμπρὴν τὴν δόξαν θ' ἀποκτοῦσε,
ἀλλ' ἔγκαιρα τὸ ἐνόησεν ἡ Ἀφροδίτη ἡ θεία

κι ἔκοψε ἀμέσως τὸ λουρί, σκληρὸ βοδιοῦ τομάρι·

ἄδειο τὸ κράνος πήγαινε μὲ τ' ἡνδρειωμένο χέρι

τοῦ Ἀτρείδη, ὥσπου τὸ πέταξε στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη·

κι οἱ σύντροφοι τὸ ἐδέχθηκαν· κι δρμησε αὐτὸς ὀπίσω
λυσσώντας μὲ τὸ χάλκινο κοντάρι νὰ τὸν σχίσῃ.

"Αλλ' εὔκολα, ὡσὰν θέαινα, τὸν σήκωσ' ἡ Ἀφροδίτη·

μὲ καταχνιὰ τὸν ἔζωσε καὶ μὲς στὸν μυροβόλον

θάλαμον τὸν ἐκάθισε· κι ἡ ἴδια τὴν Ἐλένην

ἐβρῆκε νὰ καλέσῃ εὔθυς, καὶ τὴν ἐβρῆκ' ἐπάνω

στὸν πύργον κι εἶχε Τρώισσες πολλὲς ὀλόγυρά της.

"Απ' τὸ νεκτάριο φόρεμα τὴν τράβηξε κι ἐφάνη

μὲ τὴν μορφὴν γερόντισσας, ὅποὺ τὴν εἶχε γνέστρων

ἡ Ἐλένη στὴν πατρίδα της νὰ τῆς δουλεύῃ ὡραῖα

κάθε πολύτιμο μαλλὶ καὶ τὴν ὑπερηγάπα·

μὲ αὐτὴν ὁμοιώθηκε ἡ θεά καὶ τῆς Ἐλένης εἶπε:

« "Ελα καὶ ὁ Πάρις σὲ καλεῖ στὸ σπίτι νὰ γυρίσης· 390

στὸν θάλαμον, στὰ τορνευτὰ κιλνάρια λαμπροφόρος

ἀστράφτει ἀπὸ τὴν δύμορφιά· δὲν θά λεγες πῶς ἦλθε

έκεινος ἀπ' τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὅτ' ἡ Θὰ πηγαίνη
εἰς τὸν χορὸν, ἡ ἀπὸ χορὸν ν' ἀναπαυθῆ καθίζει ». 395

Εἶπε καὶ τὴν ἑτάραξε μὲς στῆς καρδιᾶς τὰ βάθη·
ἀλλ' ἄμα εἶδε τῆς θεᾶς τὰ ἐρωτεμένα στήθη
καὶ τὸν πανώραιον λαιμὸν καὶ τῶν ματιῶν τὴν λάμψιν
φόβος τὴν πῆρεν ἔξαφνα καὶ πρὸς ἔκεινην εἶπε:
« Παμπόνηρη, τί προσπαθεῖς μ' αὐτὰ νὰ μὲ πλανέσῃς ;

Εἰς ποίαν χώραν μακρινὴν ἀκύμη Θὰ μὲ βγάλης,
στῆς Μαιονίας τὸν τερπνὸν ἀέρα ἡ τῆς Φρυγίας,
ἄν κάποιον ἔχης ὡς καὶ αὐτοῦ θυητὸν ἀγαπημένον,
ἀφοῦ τώρα δὲ Μενέλαος, ποὺ ἐνίκησε τὸν Πάριν,
βούλετ' ἐμὲ τὴν μισητὴν νὰ πάρη στὴν πατρίδα ;
Διὰ τοῦτο ἐδῶ κατέβηκες μὲ δόλο νὰ μὲ πιάσῃς ; 405

« Αμε, μαζὶ του κάθισε, μακρὰν τῶν Ἀθανάτων,
καὶ οἱ πόδες σου στὸν Ὁλυμπὸν νὰ μὴ σὲ ξαναφέρουν,
ἀλλὰ νὰ λιώνεσαι μ' αὐτόν, νὰ τὸν προσέχης μεῖνε,
ὡς νὰ θελήσῃ σύντροφον ἡ δούλην νὰ σὲ κάμη.

Θὰ ἤταν καταισχύνη μου νὰ ὑπάγω ἔκει ποὺ θέλεις,
νὰ εἷμ' ἔκείνου δύμοκλινη· καὶ οἱ σεβαστὲς μητέρες
τῆς Τροίας θὰ μὲ ὀνείδιζαν καὶ ἀρκοῦν δσα ὑποφέρω ». 410

« Οργίσθη καὶ ἀποκρίθηκεν ἡ Ἀφροδίτη ἡ θεία:

« Μὴ μὲ θυμώνης, δύστυχη, μὲ αὐτὰ καὶ μ' ἀναγκάσῃς,
ἀφοῦ πολὺ σ' ἀγάπησα, πολὺ νὰ σὲ μισήσω,
καὶ ίδης νὰ σπείρω ἀνάμεσα τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων
ἔχθρητες νέες, φοβερὲς καὶ κακοθανατίσης ». 415

« Ετρόμαξε στὸν λόγον τῆς ἡ Ἐλένη καὶ στὸν πέπλον
κλεισμένη τὸν δλόσπερον κατόπι τῆς κινοῦσε
σιγά, χωρὶς οἱ Τρώισσες ποσῶς νὰ τὸ νοήσουν,
κι ὅταν στὰ δώματ' ἔφθασαν τὰ ὥραῖα τοῦ Ἀλεξάνδρου,
ἀμέσως οἱ θεράπαινες στὰ ἔργα τους στραφῆκαν,
καὶ στὸν ὑψηλὸν θάλαμον ἀνέβ' ἡ γυνὴ θεία,
κι ἔπιασεν ἡ φιλόγελη ἀθάνατη Ἀφροδίτη
ἔνα θρονὶ καὶ τό στησεν ἀντίκρυ τοῦ Ἀλεξάνδρου. 420

σ' αὐτὸν ἡ Ἐλένη ἐκάθισε, τοῦ Δία θυγατέρα,
κι ὀνείδιζε τὸν ἄνδρα τῆς μὲ ἀντίστροφο τὸ βλέμμα:
« Ἡλθες ἀπὸ τὸν πόλεμον, στὸν τόπον νά χες μείνει

σφαγμένος ἀπ' τὸν ἥρωα ποὺ πρῶτος μου ἤταν ἄνδρας,
καὶ ὅμως πρῶτα ἐπαίρεσο πώς ἥσουν καὶ στὰ χέρια
καὶ στὸ κοντάρι ἀνώτερος τοῦ ἀνδρείου Μενελάου·
ἐμπρὸς λοιπὸν προκάλεσε καὶ πάλιν τὸν ἀνδρεῖον
Μενέλαον στὸν πόλεμον ἀλλὰ σὲ συμβουλεύω
νὰ ἡσυχάσῃς στὸ ἔξης, μὴ σὰν μωρὸς θελήσῃς
μὲ τὸν ξανθὸν Μενέλαον νὰ κτυπηθῆς καὶ πάλιν,
μὴ πέσῃς γρήγορα νεκρὸς στὴν λόγχην του ἀποκάτω ». 430

Καὶ ὁ Πάρις τῆς ἀπάντησε: « Γυνή, μὴ μ' ὀνειδίζῃς
τόσο πικρά, καὶ ἂν σήμερον μ' ἐνίκησεν δὲ Ατρεΐδης
μὲ βοηθὸν τὴν Ἀθηνᾶν, κι ἐγὼ θὰ τὸν νικήσω
ἄλλην φοράν· ὅτι θεοὶ καλοὶ κι ἐμᾶς δὲν λείπουν·
ἄλλ' ἔλα τώρα ἐρωτικὰ νὰ γλυκοκοιμηθοῦμε· 440

ποτὲ τόσον δὲν ἀναψευν δόπθος τὴν ψυχήν μου,
μηδ' ὅταν ἀπ' τὴν Σπάρτην σου τὴν πρόσχαρην σ' ἐπῆρα
τότε κι επλέαμε μαζὶ στὰ ποντοπόρα πλοῖα
κι ἔσμιξα ἐρωτικὰ μ' ἔσε στὴν νῆσο τῆς Κρανάης,
ὅσο γιὰ σὲ τώρα γλυκὸς μὲ συνεπαίρνει δόπθος ». 445

Εἰπε, στὴν κλίνην ἔπεσε κι ἔκεινη εὐθύնεις κατόπι.
Κι ἐνῶ ἔκεινοι ἐπλάγιαζαν στὴν τορνευμένην κλίνην,
ώσὰν θηρίον γύριζεν δὲ Ατρεΐδης μὲς στὰ πλήθη
κάπου νὰ ἰδῃ τὸν Πάριδα, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη
τῶν Τρώων καὶ τῶν βοηθῶν κανεὶς νὰ φανερώσῃ
τὸν θεϊκὸν Ἀλέξανδρον τοῦ θείου Μενελάου·
κι ὅμως δὲν θὰ τὸν ἔκρυβε κανένας ἀπ' ἀγάπην,
ὅτι ὡς τὸν μαῦρον θάνατον τὸν ἐμισοῦσαν ὅλοι·
καὶ εἶπε τότε δὲ οἱ κραταίοις Ατρεΐδης Αγαμέμνων: 455

« Σεῖς Τρώες, καὶ σεῖς Δάρδανοι, σεῖς σύμμαχοι, ὅλοι ἀκοῦτε·
ἡ νίκη ἐφανερώθηκε τοῦ ἀνδρείου Μενελάου·
σεῖς τώρα παραδώσετε τὴν Ἀργισσαν Ἐλένην
μὲ δόσους ἔχει θησαυροὺς καὶ πρόστιμον ἀκόμη,
ποὺ καὶ στὲς ἄλλες γενεὲς νὰ φθάσῃ τ' ἄκουσμά του ». 460

Αὕτα πε καὶ τῶν Αχαιῶν τὰ πλήθη συμφωνοῦσαν.

Δ

Σύνοδον είχαν οι θεοί στὸ πλάγι τοῦ Κρονίδη,
στὸ δῶμα τὸ χρυσόστρωτον καὶ τοὺς κερνοῦσσες ἡ θεῖα
"Ηβη τὸ νέκταρ καὶ φαιδροὶ μὲ τὰ χρυσὰ ποτήρια
ἀντιπροπίναν κι ἔβλεπαν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου.

Καὶ νὰ πειράξ' ἡθέλησε τὴν "Ηραν ὁ Κρονίδης 5
καὶ λόγον εἶπε ἀνάσκεπον πικρὰ νὰ τὴν κεντήσῃ:

" Δύο θεές εἰναι, Θαρρῷ, βοηθοὶ τοῦ Μενελάου,
ἡ 'Αργιστ' "Ηρα κι ἡ 'Αθηνᾶ, ἡ σώστρα τῶν ἀνδρείων·
ἄλλας κάθονται ἀνάμερα καὶ τέρπονται νὰ βλέπουν·
τὸν ἄλλον ἡ φιλόγελη θεὰ τὸν παραστέκει 10
ἡ 'Αφροδίτη καὶ κακὸ νὰ πάθη δὲν ἀφήνει·
καὶ ἴδοὺ τώρα τὸν ἔσωσε στὴν ὥρα τοῦ θανάτου·
ἄλλ' εἶναι ἡ νίκη φανερὰ τοῦ ἀγδρείου Μενελάου.

Καὶ τώρα νὰ σκεφθοῦμ' ἐμεῖς, πῶς τοῦτα θὰ τελειώσουν·
ἄν πάλιν θὰ σηκώσουμε φρικτὸν πολέμου ἀγώνα,
ἢ μεταξὺ τῶν δυο λαῶν θὰ φέρωμεν εἰρήνην;
Κι ἀν τὸ δεχθῆτε πρόθυμα μὲ τὴν καρδιά σας ὅλοι,
ἢς μείν' ἡ πόλις ἀφθαρτη τοῦ γέροντος Πριάμου
κι ἀς λάβη ὁ Μενέλαος ὅπίσω τὴν 'Ελένην".

Αὐτὰ εἶπε κι ἐγόγγυσαν ἡ 'Αθηνᾶ κι ἡ "Ηρα,
σιμὰ καθίζαν κι ὅλεθρον τῶν Τρώων μελετοῦσαν·
λόγον δὲν εἶπεν ἡ 'Αθηνᾶ καὶ στὸν πατέρα Δία

ἄπὸ χολὴν ἐμάνιζεν· ἄλλ' ἡ χολὴ στῆς "Ηρας
τὸ στῆθος δὲν ἐχώρεσε, καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἶπε:
" Τί 'πεις, Κρονίδη τρομερέ; Πῶς ν' ἀφανίσῃς θέλεις 25
τοὺς κόπούς, τὸν ἀγώνα μου, τὸν ἵδρον πόχω ἵδρωσει;

Καὶ τ' ἄλογά μου ἀπόκαμαν, ὥσπου νὰ συναθροίσω
τόσον λαόν, στὸν Πρίαμον κακὸ καὶ στὰ παιδιά του;
Κάμε το, ἄλλ' ὅμως οἱ θεοὶ δὲν συμφωνοῦμεν ὅλοι». 30

'Εβάρουνε καὶ « ἂ τρομερή », τῆς εἴτεν δ Κρονίδης,
« τί σοῦ 'καμεν ὁ Πρίαμος καὶ ὅλ' ἡ γενεά του
κακὸ μεγάλο νὰ ὀργισθῆς καὶ τόσο νὰ μανίζης,

νὰ ἔξολοιθρεύσης ἔρριζα τὴν πυργωμένην Τροίαν ;
 Τές πύλες της ἂν δὲν διαβῆς καὶ τὰ ὑψηλά της τείχη,
 ὡμὸν νὰ φᾶς τὸν Πρίαμον καὶ τὰ παιδιά του κι ὅλους
 τοὺς Τρῶες, δὲν γιατρεύεται τὸ πάθος ποὺ σὲ καίει
 κάμες ὅπως θέλεις, ἀλλ’ ἵδε μὴ τούτ’ ἡ διαφορά μας
 κάποτε ἀνάψη πόλεμον κακὸν ἀνάμεσόν μας·
 κι ἐν’ ἄλλο ἀκόμα θὰ σοῦ εἰπῶ, νὰ τὸ φυλάξῃ ὁ νοῦς σου·
 ἐὰν ποτὲ προθυμηθῶ νὰ ἔξολοιθρεύσω πόλιν, 40
 ὅπου τυχαίνουν ἀνθρώποι νὰ ζοῦν ἀγαπητοί σου,
 μὴ στὴν ὀργήν μου ἀντισταθῆς, ἀλλ’ ἀφησεις νὰ κάμω·
 κι ἐγὼ σοῦ τὴν ἀπάφησα μὲ πόνον τῆς ψυχῆς μου·
 καὶ ἀπὸ τές τῷρες τῶν θυητῶν ἀνθρώπων, δσεις εἶναι
 κάτω ἀπὸ τ’ ἄστρα τ’ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, 45
 ὀλόψυχα ἐπροτίμησα τὴν "Ιλιον τὴν θείαν,
 τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν τοῦ δυνατοῦ Πριάμου,
 δτι ποτὲ δὲν ἔλειψε τραπέζι ἀπ’ τὸν βωμόν μου,
 σπονδὴ καὶ κνίσσα, οἱ προσφορές ποὺ τῶν θεῶν ἀνήκουν ». 50
 Κι ἡ μεγαλόφθαλμη θεὰ τοῦ ἀπάντησεν ἡ "Ηρα:
 « 'Απ' ὅλες ὑπεράγαπω τρεῖς χῶρες εἰς τὸν κόσμον·
 τὸ "Αργος, τὴν πλατύδρομην Μυκήνην καὶ τὴν Σπάρτην·
 κατάστρεψέ τες, ἂν ποτὲ κινήσουν τὴν ὀργήν σου·
 δὲν θὰ μὲ ἰδῆς νὰ ὑπερμαχῶ γι' αὔτες ἢ νὰ γογγύζω,
 δτι δὲν θὰ κατόρθωνα ποσῶς νὰ σ' ἀντισκόψω, 55
 δσα κι ἀν ἔκανα, ἐπειδὴ πολὺ 'σαι ἀνώτερός μου·
 ἀλλὰ καὶ σὺ τοὺς κόπους μου νὰ χάσω μὴ θελήσης,
 δτι κι ἐγὼ εἴμαι θεὸς κι ἀπ’ τὴν δικήν σου ρίζαν,
 ἐγὼ ἡ σεβαστότερη τοῦ Κρόνου θυγατέρα
 καὶ ἀπὸ τὸ γένος ἔνδοξη καὶ ὅτ' εἴμαι ὁμόκλινή σου, 60
 καὶ σύ 'σαι πρῶτος βασιλεὺς τῶν ἀθανάτων ὅλων·
 ἀλλὰ τῷρ' ἀς συγκλίνωμεν, ἐγὼ πρὸς σὲ καὶ πάλιν
 σὺ πρὸς ἐμὲ κι ὅλ' οἱ θεοὶ θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν·
 σὺ στεῦλ' εὐθὺς τὴν 'Αθηνᾶν στῶν 'Αχαιῶν καὶ Τρώων
 τ' ἀντίμαχα στρατεύματα, νὰ ἐφεύρη ἐκείνη τρόπον
 ὥστε τοὺς ὄρκους πρότερον νὰ παραβοῦν οἱ Τρῶες, 65
 προσβάλλοντας τοὺς 'Αχαιοὺς ποὺ ἐπαίρονται στὴν νίκην ».
 Σ' αὐτὰ ἐπείσθη τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας

κι ἐστράφη πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν: « Κατέβα εὐθὺς » τῆς εἶπε,
 «στ’ ἀντίμαχα·στρατεύματα τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων,
 κάμε τοὺς δρόκους πρότερον νὰ παραβοῦν οἱ Τρῷες,
 προσβάλλοντας τοὺς Ἀχαιοὺς ποὺ ἐπαίρονται στὴν νίκην ». 70
 Καὶ αὐτοπροσάρετα ἡ θεὰ στὸν λόγον του ἐτινάχθη
 ἀπὸ τοῦ Ὁλύμπου τές κορφὲς κι ἔχυθη ὥσὰν τ’ ἀστέρι,
 ὅπού δὲ Κρονίδης ἔριξε σημάδι στοὺς ἀνθρώπους,
 ἢ ναῦτες ἢ στρατόπεδο λαῶν ἐκτεταμένο· 75
 λαμπρὸ δὲ ἀστέρι κι ἀπειρες οἱ σπίθες του πετιοῦνται·
 δόμοιως τότ’ ἡ Ἀθηνᾶ στὴν γῆν ἐροβολοῦσε
 καὶ μὲς στὴν μέσην πήδησε τῶν ἵπποδάμων Τρώων,
 τῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν καὶ ἀπόρησαν τὰ πλήθη,
 καὶ μεταξύ τους ἔλεγαν: « Ἡ πάλιν τοῦ πολέμου
 θὰ ξαναρχίσῃ τὸ κακό, τὰ αἴματα καὶ οἱ φόνοι,
 ἢ μεταξὺ τῶν δυὸς λαῶν ἀγάπην βάζει δὲ Δίας
 ποὺ κυβερνᾷ τὸν πόλεμον, ὡς θέλει, τῶν ἀνθρώπων ». 80
 Αὐτὸς ἐλέγαν οἱ λαοί· κι ὡστόσο μὲς στὸ πῆθις
 τῶν Τρώων γύριζε ἡ θεὰ μὲ τὴν μορφὴν ἀνθρώπου,
 τοῦ ἀνδρειωμένου μαχητοῦ Λαοδόκου Ἀντηνορίδη
 ζητώντας τοῦ Λυκάονος τὸ δοξασμένο ἀγόρι,
 τὸν πολεμάρχον Πάνδαρον· τὸν ἥβρε ποὺ ἐστεκόνταν
 στές φάλαγγες τές φοβερές λαῶν ἀσπιδοφόρων,
 ποὺ ἤλθαν ἀπ’ τὸν Αἴσωπον μαζί του στὴν Τρωάδα· 85
 σιμά του ἐστήθη κι ἔλεγε μὲ λόγια φτερωμένα:
 « Θενὰ πεισθῆς σ’ ὅτι θὰ εἰπῶ, Λυκαονίδη ἀνδρεῖε;
 Θὰ ἐτόλμας στὸν Μενέλαον γοργὸ νὰ σύρης βέλος;
 Δόξαν ἀπ’ ὅλον τὸν λαὸν καὶ χάριν θ’ ἀπολαύσῃς
 καὶ ὁ βάσιλέας μάλιστα θὰ σὲ τιμήσῃ ὁ Πάρις.
 Πρῶτος αὐτὸς μὲ ὑπέρτιμα θὰ σὲ ἀνταμείψῃ δῶρα,
 ἐὰν ἴδῃ στὴν θλιβερὰν πυρὰν ἀνεβασμένον
 τὸν δυνατὸν Μενέλαον ἀπὸ δικό σου ἀκόντι· 90
 ἐμπρός, λοιπόν, ἀκόντισε τὸν ἔνδοξον Ἀτρεΐδην,
 ἀφοῦ στὸν φωτογέννητον Ἀπόλλωνα τοξότην
 ἀρνιῶν πρωτόγονων ταχθῆς νὰ σφάξης ἐκατόμβην,
 ἀμα στὴν θείαν Ζέλειαν, στὸ σπίτι σου, γυρίσης ». 95
 Στὰ λόγια τοῦτα ἐπείσθηκεν ὁ ἀνόητος κι ἐπῆρε 100
 105

τὸ στιλβωμένο τόξο του, κέρατο ἀγρίου τράγου,
ποὺ ἀπὸ καθίστραν εἶχε αὐτὸς κτυπήσει ἄμα τὸν εἶδε
νὰ βγαίνη μέσ' ἀπὸ σπηλιά, καὶ κάτω ἀπὸ τὸ στῆθος
τὸν πέτυχε καὶ ἀνάσκελα τὸν ἔπιλωσε στὸν βράχον·

μακριὰ δεκάξι σπιθαμὲς τὰ κέρατα ἐφοροῦσε·

110

αὐτὰ ἐργάσθη καὶ ἀρμωσε καλὸς κερατοξόος·

τὸ ἔξυσ' ὅλο καὶ χρυσὸ τοῦ πρόσθεσε κουλούρι·

τὸ τόξο ἐκεῖνο ἐτάνυσε καὶ καταγῆς ἀγάλι

τὸ ἔκλινε καὶ οἱ σύντροφοι κρατοῦσαν τές ἀσπίδες

ἔμπρός του, μῆπως πεταχτοῦν οἱ Ἀχαιοὶ γενναῖοι,

πρὸν ἀκοντίση ὁ Πάνδαρος τὸν δυνατὸν Ἀτρεΐδην·

κι ἀπ' τὴν φαρέτραν σήκωσε τὸ σκέπασμα κι ἐπῆρε
ἄριχτο βέλος φτερωτό, μαύρην φωλιὰ θανάτου·

τὸ πικρὸ βέλος ἵσιασεν εἰς τὴν χορδὴν ἐπάνω,

καὶ πρὸς τὸν φωτογέννητον Ἀπόλλωνα τοξότην

νὰ σφάξῃ δριῶν πρωτόγονων ἐτάχθηκε ἐκατόμβην,

ἄμα στὴν θείαν Ζέλειαν, στὸ σπίτι του γυρίση

καὶ μὲ τές κόκες τὴν χορδὴν τραβώντας τὴν σιμώνει

εἰς τὸ βυζὶ καὶ ἀπίθωσε τὸ σίδερο στὸ τόξο·

καὶ δταν εἰς κύκλον τέντωσε τὸ μέγα τόξο, ἀκούσθη

τριγμὸς τοῦ τόξου, τῆς χορδῆς βοὴ κι ἐξετινάχθη

τὸ βέλος ἀνυπόμονο νὰ πέσῃ μὲς στὰ πλήθη.

'Αλλὰ δὲ σ' ἐλησμόνησαν, Μενέλαε, τοῦ Ὁλύμπου,

οἱ κάτοικοι οἱ μακάριοι κι ἡ Ἀθηνᾶ ποὺ ἔμπρός σου

εὐθὺς εὑρέθη κι ἔδιωξε τὸ πικροφόρο ἀκόντι

ἀπὸ τὸ σῶμα σου ἀρκετά, καθὼς μητέρα διώγνει

μύγαν ἀπὸ τὸ βρέφος της, ἐνῶ γλυκὰ κοιμᾶται,

κι ἡ Ἱδια τ' ὁδήγησεν ὅπου οἱ χρυσὲς τῆς ζώνης

θηγιές κι ὁ θώραξ διπλωτὸς ἐσμίγαν σ' ἔνα μέρος.

Τὸ πικρὸ βέλος ἔπεσε στὴν σφικτασφαλισμένην

ζώνην τὴν πολυδαίδαλην καὶ τὴν διαπέρασ' ὅλην·

130

καὶ μὲς στὸν λαμπρὸν θώρακα προχώρησ' ὡς τὴν πλάκα

ὅποὺ στὰ βέλη ἀντίφραγμα στὸ σῶμα του ἐφοροῦσε

κι ἐξόχως τὸν προφύλαξεν, ἀλλ' ἔσπασε κι ἐκείνην.

Καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐχάραξε τὸ δέρμα ἡ χάλκιν' ἄκρη

κι ἔρρευσε ἀπὸ τὸ λάβωμα εὐθὺς τὸ μαύρον αἷμα.

135

Καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐχάραξε τὸ δέρμα ἡ χάλκιν' ἄκρη

140

‘Ως δταν Κάειρα ἡ Μαιονίς γυνὴ κοκκινοβάφει
λευκὸν ἐλεφαντόδοντο, τοῦ ἀλόγου χαλινάρι,
πολλοὶ τὸ ζήλευσαν ἵππεῖς, καὶ μένει φυλαχμένο
στὸν θάλαμον γιὰ βασιλεῖς πολύτιμο στολίδι,
καὶ στ’ ἄλογο καλλώπισμα καὶ δόξα τοῦ ἀναβάτη.
δόμοίως, δὲ Μενέλαος, ἐβάφηκαν τὰ ὥραια
μεριά σου καὶ τὰ κνήμια σου καὶ οἱ φτέρνες εἰς τὸ αἷμα
ἐπάγωσεν ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων,
ἄμ’ εἶδε ἀπὸ τὸ λάβωμα νὰ τρέχῃ μαῦρον αἷμα,
πάγωσε καὶ ὁ Μενέλαος ὁ ἀνδρεῖος, ἀλλ’ ὡς εἶδε
δόποι τῆς λόγχης τὸ λουρὶ κι οἱ ἀγκίδες μεῖναν ἔξω,
τοῦ ἐπανῆθλεν ἡ ψυχὴ καὶ ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
μὲ στεναγμοὺς τοῦ ἔλεγε κρατώντας του τὸ χέρι,
καὶ οἱ φύλοι γύρω ἐστέναζαν: « Γλυκύτατε ἀδελφέ μου,
στοὺς δρκους σ’ ἔθανάτωνα, τὴν ὥρα ποὺ σὲ μόνον
ἔμπρδες τῶν Τρώων σ’ ἐσταινα γιὰ μᾶς νὰ πολεμήσης
κι ἔκειν’ ἴδού σ’ ἐκτύπησαν κι ἐπάτησαν τοὺς δρκους:
ἀλλὰ δὲν θὰ ματαιωθοῦν οἱ δρκοι καὶ ἡ θυσία,
οἱ ἀγνὲς σπονδὲς καὶ οἱ δεξιὲς ποὺ ἐσφίξαμε μὲ θάρρος
κι ἔὰν εὐθὺς δὲν τὸ ἐνεργῆ, στὸ ἔξης θὰ τὸ ἐνεργήση
ὁ Δίας καὶ πολὺ βαριὰ τὸ κρίμα θὰ πληρώσουν
ἐκεῖνοι καὶ οἱ γυναικες τους καὶ τὰ παιδιά τους δλα.
δτ’ εἶναι τοῦτο φανερὸ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου.
θὰ φθάση μέρα νὰ χαθῆ κι ἡ “Ιλιος ἡ ἀγία
καὶ ὁ Πρίαμος ὁ δυνατὸς μὲ δλον τὸν λαόν του,
δταν ὁ αἰθεροκάτοικος Κρονίδης χολωμένος
γιὰ τούτην τὴν ἀπάτην τους ἐπάνω τους τινάξη
τὴν σκοτεινὴν αἰγίδα του· καὶ αὐτὰ θὰ γίνουν δλα.
‘Αλλ’, δὲ Μενέλαος, σκληρὸς ἐμὲ θὰ σφάξη πόνος,
ἄν ἀποθάνης καὶ κλεισθοῦν οἱ μέρες τῆς ζωῆς σου.
στ’ ἀνανδρον “Αργος ἀτιμος μοῦ μέλλει νὰ γυρίσω,
δτ’ οἱ ‘Αχαιοι θὰ θυμηθοῦν ἀμέσως τὴν πατρίδα
καὶ τοῦ Πριάμου καύχημα θὰ μείνῃ καὶ τῶν Τρώων
ἡ “Αργισσα ‘Ελένη μας, καὶ ἡ γῆ τὰ κόκαλά σου,
χωρὶς νὰ γίνη τίποτε θὰ σέπη ἐδῶ στὴν Τροίαν.
καὶ κάποιος τότε θέλ’ εἰπεῖ τῶν ἀποτόλμων Τρώων,

ένω στὸν τάφον θὰ σκιρτᾶ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου:

« Νὰ χαρῆ πάντοτε ἡ χολὴ τοῦ Ἀτρείδη ὡς τώρα ἔχάρη ποὺ στρατὸν ἔφερε Ἀχαιῶν ἀνώφελα ἔδω πέρα καὶ μ' ἄδεια πλοῖα γύρισεν εἰς τὴν πατρίδα, δίχως τὸν ἀγαθὸν Μενέλαον»· αὐτὰ θὰ εἰποῦν· κι ἐμένα χάσμ' ἀς ἀνοίξ· ἡ μαύρη γῆ κι ἐπάνω μου νὰ κλείσῃ ».

Κι εἶπε ὁ ξανθὸς Μενέλαος νὰ τὸν ἔγκαρδιώσῃ:

« Κάμε καρδιά, τοὺς Ἀχαιοὺς ἀκόμη μὴ δειλιάζης· δὲν ἥβρε μέρος ἀκριβὸ τὸ βέλος, δτ' ἡ ζώνη ἡ πλουμιστὴ μ' ἐφύλαξε καὶ κάτωθε τὸ ζῶμα καὶ ἡ καλὴ πλάκα ὅπου χαλκεῖς κατασκευάσαν ἄνδρες ».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων:

« Εἴθε, γλυκὲ Μενέλαε, νὰ εἶναι καθὼς λέγεις· ίατρὸς θὰ φάξῃ τὴν πληγὴν κι ἐπάνω της θὰ βάλῃ βοτάνια, τές φαρμακερὲς ὁδύνες νὰ πραΐνῃ ».

Κι ἐστράφη πρὸς τὸν κήρυκα Ταλβύθιον καὶ τοῦ εἶπε:

« Ταλβύθιε, τὸν Μαχάονα κάλεσ' εὐθύς, τὸν γόνον τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ποὺ ἀσύγκριτος ίατρὸς στὸν κόσμον ἦταν, νά 'λθη νὰ ίδῃ τὸν ψυχερὸν Μενέλαον Ἀτρείδην, ὅπου τὸν κτύπησ' ἀξίος τοξότης ἢ τῶν Τρώων ἢ τῶν Λυκίων, δόξα του καὶ σ' ἐμᾶς ὅλους λύπη ». Αὐτὰ εἶπε καὶ ὑπάκουσεν ὁ κήρυξ εἰς τὸν λόγον,

καὶ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν ἐγύρωνα μὲς στὰ πλήθη νὰ ἔβρῃ τὸν Μαχάονα· τὸν εἰδὲ ποὺ ἐστεκόταν στὲς φάλαγγες τές φοβερὲς λαῶν ἀσπιδοφόρων ποὺ ἀπὸ τὴν Τρίκκην ἔφθασαν μαζί του στὴν Τρωάδα· σιμά του ἐστάθη κι εἶπε του: « Πετάξου, Ἀσκληπιάδη, ὁ κραταύδες σὲ προσκαλεῖ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων νά 'λθης νὰ ίδῃς τὸν ψυχερὸν Μενέλαον Ἀτρείδην, ὅπου τὸν κτύπησ' ἀξίος τοξότης ἢ τῶν Τρώων ἢ τῶν Λυκίων, δόξα του καὶ σ' ἐμᾶς ὅλους λύπη ». 205

Εἶπε καὶ τοῦ ἐτάραξε στὰ στήθη τὴν καρδίαν.

Καὶ μέσ' ἀπ' τὸν πλατύν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ἔφθάσαν

ὅπου ὁ ξανθὸς Μενέλαος στεκόνταν λαβωμένος καὶ κύκλον εἶχε ὀλόγυρα τῶν πρώτων πολεμάρχων, ὁ ἄνδρας ὁ ἴσοθεος· κι εὐθὺς ἀπὸ τὴν ζώνην

τὴν δυνατὴν ἐτράβηξε τὸ βέλος· καὶ ὡς τραβοῦσε,
γυρτὲς ὀπίσω ἐκόπηκαν οἱ μυτερὲς ἀγκίδες.

Τὴν ζώνην ἔλυσ' ἔπειτα, τὸ ζῶμα καὶ τὴν πλάκα,
ποὺ κατασκεύασαν χαλκεῖς· καὶ ἂμ’ εἶδε ὅπου τὸ βέλος
φαρμακερὰ τὸν λάβωσεν, ἐβύζαξε τὸ αἷμα
κι ἔβαλ’ ἐπάνω βότανα πραϋντικὰ γνωστά του,
ποὺ ὁ Χείρων στὸν πατέρα του, σὰν φίλος εἶχε δώσει.

Ἐκεῖνοι τὸν ἀνδράγαθον Μενέλαον θεραπεῦαν 220

κι ἥλθαν ὡστόσο ἐπάνω τους οἱ φάλαγγες τῶν Τρώων
κι ἔπιασαν τ’ ἄρματα καὶ αὐτὸι τὸν πόλεμον ν’ ἀρχίσουν·

ὄχνὸν τότε δὲν θά ’βλεπες τὸν δυνατὸν Ἀτρεΐδην
νὰ δειλιᾶ, νὰ κρύβεται, τὴν μάχην ν’ ἀποφεύγῃ,
ἀλλὰ νὰ ὄρμῃ στὸν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ’ ἄνδρες· 225
τὸ λαμπρὸ ἀμάξι, τ’ ὅλογα ποὺ φλογερὰ φυσοῦσαν,
ἀφήνει τοῦ Εὔρυμέδοντος υἱοῦ τοῦ Πτολεμαίου
τοῦ Πειραΐδη καὶ σιμὰ νὰ τὰ ’χη τὸν προστάζει
πρόχειρα, ὅπόταν κάματος τὰ μέλη του νικήσῃ
ἐκεῖ ποὺ θὰ τακτοποιῇ σὰν ἀρχηγός, τὰ πλήθη· 230

καὶ αὐτὸς πεζὸς τὲς φάλαγγες τῶν μαχητῶν περνοῦσε
κι ὅσους θωροῦσε Δαναοὺς στὴν μάχην νὰ σπουδάζουν,
λόγια τους ἔλεγε καλὰ τὸ θάρρος τους ν’ αὐξήσῃ:
«Ἄργεῖοι, μὴν ἀφήνετε τὴν ἀνδρικὴν ὄρμήν σας.

Δὲν βοηθεῖ τοὺς δολερούς ὁ ὑψιστος πατέρας· 235

καὶ αὐτῶν ποὺ πρῶτοι ἀδίκησαν τοὺς ὄρκους των πατώντας
τὰ τρυφερά τους σώματα θὰ καταφάγουν γῦπες
καὶ τὲς γυναῖκες τους ἐμεῖς καὶ τὰ μικρὰ παιδιά τους,
ἀφοῦ τὴν πόλιν πάρωμε, θὰ σύρωμε στὰ πλοῖα».

Κι ὅσους τὸν φρικτὸν πόλεμον θωροῦσε νὰ τρομάζουν,
«Ἄργεῖοι», τοὺς ἐφώναζε, «τοῦ τόξου ἀνδρειωμένοι,
οὐτιδανοί, τάχα ἐντροπὴν δὲ θὰ αἰσθανθῆτε ἀκόμη· 240

Πῶς παγωμένοι στέκεσθε, ὡσὰν τὰ ἐλαφομόσχια,
ποὺ ὡς ἀποκάμαν τρέχοντας σ’ ἀπέραντην πεδιάδα
στέκονται, καὶ στὰ στήθη τους ἡ δύναμις ἐκόπη;
“Ομοια κι ἐσεῖς παγώσατε, ποσῶς δὲν πολεμεῖτε·
νά ’λθουν οἱ Τρῷες θέλετε σιμὰ κεῖ ποὺ τὰ πλοῖα
στέκονται τὰ καλόπρυμνα στὴν ἀκρην τῆς θαλάσσης

- νὰ ιδῆτε ἂν χέρι σωστικὸ γιὰ σᾶς ὑψώσῃ ὁ Δίας ; »
 Κι ὅπως αὐτὸς βασιλικὰ τές τάξες τῶν ἀνδρείων
 ἐθεωροῦσεν, ἔφθασε στὸ μέρος ποὺ ὁ γενναῖος
 'Ιδ μενεύς ἐσύνταζε τοὺς Κρῆτας εἰς τὴν μάχην,
 καὶ στοὺς προμάχους ἐστεκε μὲ τόλμην χοίρου ἀγρίου
 καὶ τές δπίσω φάλαγγες κυβέρνα ὁ Μηριόνης.
 "Αμα τοὺς εἶδ' ἔχάρηκεν ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης, 250
 κι ἐγλυκομίλησεν εὐθὺς πρὸς τὸν Ἰδομενέα :
 « Τῶν ἵππομάχων Δαναῶν τιμῶ σε Ἰδομενέα,
 ἔξδχως καὶ στὸν πόλεμον καὶ σ' ὅ,τι ἄλλο ἀκόμη·
 καὶ στὸ τραπέζι ποὺ ἐκλεκτὸ κρασὶ καὶ πυρωμένο
 εἰς τὸν κρατῆρα συγκεροῦν οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι 260
 οἱ ἀνδρειωμένοι Ἀχαιοὶ τὸ πίνουν μετρημένο
 καθένας, ἀλλὰ πάντοτε σὺ ἔχεις τὸ ποτήρι
 γεμάτο ἐμπρὸς ὡς τὸ 'χω ἐγώ, νὰ πίνης ὅταν θέλης·
 ἀλλ' ὅρμησε στὸν πόλεμον καὶ δείξου ὡς ἥσουν πρῶτα ». 265
 Καὶ τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγὸς ὁ Ἰδομενεὺς ἀντεῖπε :
 « Ἀγαπητόν σου σύντροφον θὰ μ' ἔχης εἰς τὴν ἀκρην,
 Ἀτρεΐδη, ὡς ἔστερξ' ἀπ' ἀρχῆς κι ὑπόσχεσιν ἐπῆρα·
 τοὺς ἀνδρειωμένους Ἀχαιοὺς τοὺς ἄλλους νὰ κινήσης
 ν' ἀρχίσῃ εὐθὺς ὁ πόλεμος· ἀφοῦ τὴν συμφωνίαν
 οἱ Τρῶες τώρα ἔχάλασσαν· καὶ ὡς πάτησαν τοὺς ὅρκους 270
 καὶ πρῶτοι ἀδίκησαν, κακὸ τοὺς περιμένει τέλος ».
 Αὐτὰ εἶπε καὶ δλόχαρος προχώρησ' ὁ Ἀτρεΐδης
 στὸ στράτευμα ὅσο πόφθασεν ἐκεῖ ποὺ ἐσυνταζόνταν
 οἱ Αἴαντες καὶ σύννεφο μ' αὐτοὺς πεζῶν ἀνδρείων.
 ὡς ὅταν σύννεφο βοσκὸς ἀπὸ ψηλὰ ξανοίγη 275
 νὰ προχωρῇ στὸ πέλαγος μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου·
 καὶ φαίνεται στὰ μάτια του κατάμαυρο σὰν πίσσα,
 καθὼς τὸ πέλαγος περνᾶ γεμάτο ἀνεμοζάλες,
 τὸν παίρνει φόβος καὶ ὀδηγεῖ μὲς στ' ἄντρο τὸ κοπάδι·
 ὅμοιως εἰς τὸν πόλεμον κινοῦνταν τῶν Αἴαντων 280
 πυκνότατες οἱ φάλαγγες ἀνδρειωμένων νέων
 μαῦρες, καὶ λόγγον ἔκαναν λόγχες ὅμοι καὶ ἀσπίδες·
 ἀμα τοὺς εἶδ' ἔχάρηκεν ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης
 κι εὐθὺς τοὺς ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα :

- « Αἰαντες σεῖς, δῶ αρχηγοὶ τῶν θωρηκτῶν Ἀργείων,
ἔσας δὲν δίδω προσταγὴν δτι δὲν εἶναι πρέπον,
ἀφοῦ καὶ μόνοι τὸν λαὸν στὸν πόλεμον κινεῖτε·
καὶ, Ἀπόλλων, εἴθε, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ σύ, πατέρα Δία,
ἄνταν ὅλοι τὴν ψυχὴν πόχετε σεῖς στὰ στήθη,
εὐθὺς ἐμπρός μας θά σκυψτεν ἡ πόλις τοῦ Πριάμου
δόλοβολη ἀπ' τὰ χέρια μας νὰ μείνῃ ἐρημασμένη». 285
Εἶπε, τοὺς ἄφησεν αὐτοῦ καὶ πέρασε στοὺς ἄλλους·
ῆβρε τὸν Νέστορα, γλυκὸν τῆς Πύλου δημηγόρον,
ποὺ ἔσυνταξε κι ἐγκάρδιωνε τοὺς ἀνδρες εἰς τὴν μάχην
μὲ τοὺς ἀνδρείους Αἴμονα, Πελάγοντα, Χρομίον,
Ἀλάστορα καὶ Βίαντα, ποιμένα τῶν ἀνθρώπων. 290
Καὶ τοὺς ἵππεῖς ἕστησ' ἐμπρός μὲ τὰ ζεμέν' ἀμάξια,
ἔβαλε ὀπίσω τοὺς πεζοὺς πολλοὺς καὶ ἀνδρειωμένους,
πύργον πολέμου στερεόν, καὶ τοὺς κακοὺς στὴν μέση,
ν' ἀναγκασθῆ νὰ μάχεται καὶ αὐτὸς ὁποὺ δὲν θέλει. 300
Καὶ νὰ μὴ σπρώξουν τ' ἀλογα στὴν ταραχὴν τῆς μάχης
εἰς τοὺς ἵππεῖς συμβούλευε. « Κανεὶς δὲς μὴ θαρρέψῃ
στὴν ἵππικῇ καὶ στὴν ἀνδρειὰ νὰ δρμῆσῃ ἐμπρός τῶν ἄλλων
μόνος ἐνάντια στὸν ἔχθρον ἀλλὰ μήτε νὰ γύρη
ὅπισω· καὶ τὰ δυὸ κακὰ καὶ σᾶς ἀδυνατίζουν. 305
Κι ὁποιος ἀπὸ τ' ἀμάξι του στοῦ ἔχθροῦ τ' ἀμάξι φθάσῃ,
μὲ τὸ κοντάρι δὲς κτυπηθῇ, καὶ αὐτὸ συμφέρει πλέον·
αὐτὴν τὴν γνώμην ἔτρεφαν καὶ τὴν ψυχὴν στὰ στήθη
οἱ παλαιοί μας κι ἐπαιρναν τές χῶρες καὶ τὰ τείχη». 310
Αὐτὰ πολέμων ἔμπειρος ἐδίδασκεν ὁ γέρος.
“Αμα τὸν εἶδε χάρηκεν ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης,
κι εὐθὺς τὸν ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα:
« Ἀμποτε, δῶ γέρε, ἀδάμαστην ὡς ἔχεις τὴν ψυχὴν σου
νὰ εἶχες καὶ τὰ γόνατα κι ἀκέριαν τὴν ἀνδρείαν
ἀλλὰ τὸ γῆρας τὸ κοινὸ σὲ φέρενε· κι ἀμποτ' ἀλλος
νὰ τό 'χε καὶ νὰ ἐβρίσκοσουν σὺ μεταξὺ τῶν νέων ». 315
Καὶ ὁ Νέστωρ, ὁ Γερήνιος ἵπποτης, τοῦ ἀποκρίθη:
« Ἀτρείδη, τό 'θελα κι ἐγὼ νὰ εἴμαι ὡς ἥμουν πρῶτα
ποὺ τὸν Ἐρευθαλίωνα ἐφόνευσα τὸν θεῖον·
ἀλλὰ δὲν δίδουν στοὺς θυητοὺς οἱ ἀθάνατοι ὅλ' ἀντάμα. 320

- 'Αγόρι τότε ζήμουν κι ἐγώ, τώρα τὸ γῆρας μ' ἤβρε,
ἀλλὰ καὶ ὡς εἶμαι, στοὺς ἵππεῖς ἀνάμεσα θὰ μείνω
νὰ συμβουλεύω· κι εἶναι αὐτὸ τὸ μέρος τῶν γερόντων.
Καὶ μὲ κοντάρια θὰ κτυποῦν οἱ νέοι ποὺ ἀπὸ μένα
χρόνια δλιγότερα μετροῦν καὶ στὴν ἀνδρειὰ θαρρεύουν ». 325
- "Ακουσε τοῦτα καὶ φαιδρὸς προχώρησ' ὁ Ἀτρείδης·
τὸν Μενεσθέα πλήξιππον τοῦ Πετεοῦ τὸν γόνον
ἥβρε στὴν μέση τῶν φρικτῶν στέες μάχες 'Αθηναίων·
πλησίον ὁ πολύβουλος στεκόταν Ὁδυσσέας,
κι οἱ τάξεις οἱ ἀνίκητες, σιμά, τῶν Κεφαλλήνων·
ὅτι τῆς μάχης ἡ βοὴ σ' αὐτοὺς δὲν εἶχε φθάσει,
ἐνῷ μόλις οἱ φάλαγγες τῶν ἵπποδάμων Τρώων
κινοῦνταν καὶ τῶν Ἀχαιῶν, κι ἔκεινοι περιμέναν
ὅπόταν σῶμ' ἄλλο. Ἀχαιῶν νὰ φθάσῃ καὶ νὰ ὅρμήσῃ
στοὺς Τρώας πρῶτον, ὥστε ἀρχὴ νὰ γίνη τοῦ πολέμου. 335
- Τοὺς εἴδ' εὐθὺς καὶ διείδισεν ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης
κι ἔκεινους ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα:
«Ὦ γόνε, σύ, τοῦ Πετεοῦ διοθρέφτου βασιλέως,
καὶ σύ, ποὺ στὰ σοφίσματα ἔξέχεις καὶ στοὺς δόλους,
τί κρύβεσθε, τί μένετε μακρὰν ὡς νὰ λθουν ἄλλοι; 340
- Καὶ νὰ σταθῆτ' ἔπερπε σεῖς στὴν πρώτην τάξιν πρῶτοι
καὶ πρῶτοι ν' ἀπαντήσετε τὴν φλόγα τοῦ πολέμου,
καθὼς δέχεσθε κάλεσμα στὴν τράπεζά μου πρῶτοι,
ὅπότε στρώνουμ' οἱ Ἀχαιοὶ τραπέζι τῶν γερόντων.
- Καὶ σᾶς ἀρέσει τὰ ψητὰ νὰ τρώγετε καὶ ὥραιο
κρασὶ νὰ πίνετ' ἄφθονο καὶ τώρα σᾶς ἀρέσει
καὶ ἂν δέκα σώματ' Ἀχαιῶν ἐβλέπετ' ἔμπροσθέν σας
μὲ τ' ἀνδροφόνο σίδερο ν' ἀρχίσουν τὸν ἀγώνα ». 345
- Μ' ἄγριο βλέμμα ὁ πολύγνωμος τοῦ ἀπάντησε Ὁδυσσέας·
«Ἀτρείδη, ἀπὸ τὰ χείλη σου ποῖος ἐβγῆκε λόγος!
Ἐμεῖς τὴν μάχην φεύγομεν; "Οταν τὸν ἄγριον "Αρη
κινήσωμ' ὅλ' οἱ Ἀχαιοὶ στοὺς ἵπποδάμους Τρώες,
θὰ ιδῆς, ἂν θέλης καὶ ἂν γι' αὐτὸ σὲ μέλη, τὸν πατέρα
τοῦ Τηλεμάχου νὰ ριγῇ τῶν ἵπποδάμων Τρώων
εἰς τοὺς προμάχους, καὶ ὅλ' αὐτὰ ποὺ λέγεις παίρον' ὁ ἀέρας ». 350
- Καὶ ἄμ' εἴδε τον ποὺ ἐθύμωνε, τὸν λόγον πῆρε ὀπίσω

καὶ τοῦ πε μὲ γλυκόγελον ὁ κραταιὸς Ἀτρείδης :
 « Λαερτιάδῃ διογενῇ, πολύτεχνῃ Ὁδυσσέᾳ,
 δὲν ὀνειδίζω ὑπέρμετρα ἐσένα οὕτε προστάζω·
 γνωρίζ’ ὅτ’ ἡ καρδία σου καλὰ γιὰ μένα τρέφει
 αἰσθήματα κι ὅτι μ’ ἔμε τὴν ἔδιαν ἔχεις γνώμη,
 καὶ θὰ τὰ καλόκάμωμε κατόπι, ἂν τώρα εἰπώθη
 λόγος κακός, κι εἴθε οἱ θεοὶ νὰ τ’ ἀποσβήσουν ὅλα ».
 Εἶπε, τοὺς ἄφησεν αὐτοῦ καὶ πέρασε στοὺς ἄλλους.

Κι ἥβρε τὸν μεγαλόψυχον Τυδείδη Διομῆδη
 ὅρθὸν εἰς τ’ ἄλογα σιμὰ καὶ τ’ ἀρμοσμέν’ ἀμάξια·
 ἥταν σιμά του ὁ Σθένελος, υἱὸς τοῦ Καπανέως.
 Τὸν εἶδε εὐθὺς κι ὀνειδίσεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
 καὶ κεῖνον ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα :

« Ὁιμέν’, υἱὲ τοῦ συνετοῦ Τυδέα τοῦ ἵπποδάμου,
 τί κρύβεσαι ; Τὲς γέφυρες τί βλέπεις τοῦ πολέμου ;
 Νὰ κρύβεται, ὅπως κρύβεσαι, δὲν ἔθελε ὁ Τυδέας,
 καὶ τῶν συντρόφων πολὺ ἐμπρὸς στὴν μάχην ἔκινοῦσε.
 ’Εγὼ δὲν τὸν ἀντάμωσα καὶ ἀπ’ ἄλλους, ποὺ τὸν εἶδαν
 εἰς τὸν ἀγώνα τό μαθα, καὶ ὅτ’ εἶχε τὰ πρωτεῖα.

“Οτ’ ἥλθε αὐτὸς εἰρηνικὸς ὡς ξένος στὲς Μυκῆνες
 καὶ ὁ Πολυνείκης ὁ λαμπρὸς ὅποιον συνάζαν ἀνδρες
 ὅταν στρατεύαν στ’ ἀγία τῆς Θήβας τείχη ἔκεινοι·
 κι ἐπαρακάλουν ἐκλεκτοὺς συμμάχους νὰ τοὺς δώσουν
 καὶ πρόθυμ’ ἔστεργε ὁ λαὸς νὰ δώσουν, ἀλλ’ ὁ Δίας
 τὴν γνώμην τοὺς ἐγύρισε μ’ ἀντίστροφα σημεῖα.

Καὶ ὅτ’ ἔψυγαν, ἀμ’ ἔφθασαν, ὡς προχωροῦσε ὁ δρόμος,
 στοῦ Ἀσωποῦ τές χορτερὲς ἄκρες γεμάτες σχοῖνον,
 οἱ Ἀχαιοὶ γιὰ μηνυτὴν ἔστεῖλαν τὸν Τυδέα.

Κι ἔκεινος ἐπορεύθηκε κι ἥβρε πολλοὺς Καδμείους
 στοῦ δυνατοῦ Ἐτεοκλῆ τὸ δῶμα ὅποιον συντρῶγαν·
 τότε, καὶ ἀν ξένος ἔτυχε, ὁ ἵππομαχος Τυδέας
 δὲν ἔφοβεῖτο ἀνάμεσα στὸ πλῆθος τῶν Καδμείων,
 ἀλλ’ εἰς ἀγώνα ἐκάλει αὐτούς, καὶ εἰς ὅλα τοὺς ἐνίκα
 εὔκολα, τόσον ἡ Ἀθηνᾶ προθύμως τὸν βοηθοῦσε·
 καὶ θυμωμέν’ οἱ κεντηταὶ τῶν ἵππων οἱ Καδμεῖοι,
 πενήντα νέους τοῦ στήσαν καρτέρι στὴν ὁδόν του

360

365

370

375

380

385

390

καὶ τοὺς ὁδήγα ὁ Μαίονας ἴσοθεος Αἴμονίδης
μὲ τοῦ Αὔτοφόνου τὸν υἱὸν γενναῖον Πολυφόντην.

’Αλλ’ ἀσχημα ἐθανάτωσε κι ἔκείνους ὁ Τυδέας·
τοὺς φόνευσ’ ὅλους κι ἔστειλε μόν’ ἔνα στὴν πατρίδα,
τὸν Μαίον’, ὡς τὸν δίδαξαν τὰ θεῖκὰ σημεῖα.

’Ιδού ποιὸς ἥταν ὁ Τυδέας ἀπὸ τὴν Αἰτωλίαν.

’Αλλὰ τοῦτος ἐγένενησεν υἱὸν κατώτερόν του
στὴν μάχην, ἀν καὶ ἀνώτερον στὴ γλώσσα καὶ στοὺς λόγους ». 400

Λόγον σ’ αὐτὰ δὲν πρόφερεν ὁ δυνατὸς Διομήδης·
ἐντράπη τὸν δονειδισμὸν τοῦ σεβαστοῦ κυρίου·

ἀλλὰ τοῦ ἀπάντησ’ ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Καπανέως :

« Ἐνῶ σωστὰ ξέρεις νὰ εἰπῆς, μὴ ψεύδεσαι, ’Ατρεΐδη.

Εἴμασθε τῶν πατέρων μας πλιότερ’ ἀνδρειωμένου·
τὰ δρεια τείχη ἐπήραμε τῆς ἐπταπύλου Θήβης

ἔμεις, ἀν καὶ δλιγότερος λαὸς μᾶς ἀκολούθα,

θαρρώντας εἰς τὰ θεῖκὰ σημάδια καὶ στὸν Δία·

κι ἔκεινοι ἀντὶς ἐχάθηκαν ἀπ’ τ’ ἀσεβήματά των·

ὅθεν μὲ τοὺς πατέρες μας ποτὲ μὴ μᾶς συγκρίνης ». 410

Μ’ ἄγριο βλέμμα τοῦ ὁμίλησεν ὁ δυνατὸς Διομήδης :

« Πατέρα, σώπα τώρ’ αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι σοῦ λέγω στέργε·
δὲν κατακρίνω ἐγὼ ποσῶς τὸν ἀρχηγὸν ’Ατρεΐδην,
ἀν τοὺς ἀνδρείους ’Αχαιοὺς παρακινῇ στὴν μάχην.

’Εκείνου ἡ δόξα θά ’ν’, ἐὰν οἱ ’Αχαιοί τοὺς Τρῶας
νικήσουν καὶ τὴν ιερὰ Τρωάδα ρίξουν κάτω·

κι ἔκεινου πάλι, ἀν χαλασθοῦν οἱ ’Αχαιοί, τὸ πένθος·

ἀλλ’ ἔλ’ ἀρχὴν ἀς βάλωμε κι ἔμεῖς εἰς τὸν ἀγώνα ». 415

Εἶπε, ἀπ’ τ’ ἀμάξι ἐπήδησε στὴν γῆν μὲ τ’ ἄρματά του·
φοβερά ἐθρόνησε ὁ χαλκὸς στὰ στήθη τοῦ κυρίου,
ώς δρμησε, ὥστε θά ’παιρεν τρομάραν καὶ ὁ γενναῖος.

Καὶ ὥπως στὴν πολύβροντην ἀκρογιαλιὰ τὸ κύμα,
ώς τὸ σηκώνει ὁ Ζέφυρος ἐπανωτὸ κινεῖται,
φουσκώνει πρὶν στὸ πέλαγος καὶ στὴν στεριὰ κατόπι

σπώντας μουγγιρίζει καὶ κυρτὸν ἔρχετ’ ἐμπρὸς καὶ γύρω
στοὺς βράχους κάμνει κορυφὴν καὶ τὸν ἀφρὸν ξερνάει·
δόμοιώς τότ’ ἐπανωτές τῶν Δαναῶν κινοῦντο

οἱ φάλαγγες στὸν πόλεμον· καὶ κάθε πολεμάρχος

- τοὺς ἰδικούς του πρόσταζε· κι οἱ ἐπίλοιποι σωπαῖναν,—
ώσαν φωνὴν τόσος λαδὸς στὰ στήθη νὰ μὴν εἶχε,— 430
φοβούμενοι τοὺς ἀρχηγούς· ἐπάνω των ἐλάμπαν
τὰ πλουμιστά των ἀρματα, καθὼς ἐπροχωροῦσάν.
Καὶ οἱ Τρῶες, ὡς τὰ πρόβατα σ' αὐλὴν ἀνδρὸς πλουσίου
ἀπειρα μένουν τὸ λευκὸν νὰ τοὺς ἀρμέγουν γάλα
καὶ ὅλο βελάζουν ὡς ἀκοῦν νὰ κράζουν τὰ κριάρια, 435
ὅμοιως στὸν πλατύν στρατὸν ἀλάλαζαν οἱ Τρῶες,
ὅτι δὲν ἔτοι εἰς ὅλους μιὰ λαλιὰ καὶ γλώσσα μία,
ἀλλὰ μικτή, κι ἥσαν λαοὶ ποὺ πολλαχόθεν ἤλθαν.
Τούτους δὲ "Αρης, ή Ἀθηνᾶ τοὺς Ἀχαιοὺς κεντάει,
δὲ Δεῖμος καὶ δὲ Φόβος κεῖ, ή λυσσασμένη "Ερις,
ποὺ ναὶ ἀδελφὴ καὶ σύντροφη τοῦ ἀνθρωποφόρου "Αρη,
ὅπου προβαίνει ὡς ἀφαντη, κι ἐνῶ τὴν γῆν κατόπι
διασκελᾶ, στὸν οὐρανὸν τὴν κεφαλὴν στηρίζει,
ὅπου καὶ τότε ἐγέννησεν ἔχθραν σ' αὐτοὺς ὁμοίαν
καὶ μὲς στὰ πλήθη ἐγύριζε τοὺς πόνους νὰ πληθύνῃ. 445
Καὶ ὅτε ἔφθασαν κι ἐβρέθηκαν εἰς ἔνα τόπον ὅλοι,
τὰ τόμαρα καὶ τὸ ἀρματα καὶ τὸ ἀνδρειωμένα στήθη
τὰ χαλκοθάρηκτα ἔσμιξαν, κι οἱ ὁμφαλωτὲς ἀσπίδες
ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη ἐγγίζονταν καὶ ὁ κόσμος ἐβροντοῦσε·
κι ἔκει κραυγὴ χαρᾶς ἀνδρῶν ποὺ φόνευαν καὶ βόγγος
ἀνδρῶν ὅποιον ἐφονεύονταν καὶ ἡ γῆ πλημμυρίζει αἴμα· 450
καὶ ὡς δταν δύο κείμαρροι, ποὺ ἀπὸ τὰ ὅρη ρέουν,
μέσος ἀπὸ κεφαλόβρυσα τὸ ἀκράτητα νερά τους
σμίγουν εἰς ἔνα σύρρυακο στὰ βάθη τοῦ βαράθρου —
μακρόθε ἀκούει στὰ βουνὰ τὸν βρόντον δὲ ποιμένας — 455
ὅμοιος, κι ἔκεινοι ὡς ἔσμιξαν, ἀχὸς καὶ ἀγώνας ἤταν.
Ρίχνει πρῶτος δὲ "Αντίλοχος πολεμιστὴν τῶν Τρώων
τὸν Θαλυσιάδην Ἐγέπωλον λαμπτὸν μὲς στοὺς προμάχους·
τῆς τριχοφόρου κόρυθος τοῦ κτύπησε τὸν κῶνον,
τὸ ἔμπηξε στὸ μέτωπον κι ἡ χάλκινὴ ἄκρη μέσα 460
ἐπέρασε τὸ κόκαλο κι ἔχασε αὐτὸς τὸ φῶς τοι
καὶ ὡς πέφτει πύργος ἔπεσε στὸν φοβερὸν ἀγώνα.
Καὶ ἂμα ἔπεσε, ἀπὸ τὰ πόδια του τὸν ἔπιαστρον ὁ Ἐλεφήνωρ
Χαλκωδοντιάδης, ἀρχηγὸς τῶν ψυχερῶν Ἀβάντων,

- καὶ νὰ τὸν σύρη ἐσπούδαζε μακρὰν ἀπὸ τὰ βέλη 465
 νὰ τὸν γυμνώσῃ, ἀλλὰ πολὺ δὲν κράτησ' ἡ ὁρμή του,
 δτὶ ὡς τὸν εἰδ' ὁ ψυχερὸς Ἀγήνωρ νὰ τὸν σέρνη,
 εἰς τὸ πλευρὸν ποὺ ὡς ἔσκυφτε γυμνώθη ἀπ' τὴν ἀσπίδα,
 χάλκινο βέλος τοῦ ῥιξε καὶ τοῦ λύσε τὰ μέλη.
 "Ετσι τὸν ἄφηκε ἡ ψυχὴ κι ἐπάνω του ἐκροτήθη 470
 τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἔργον δεινόν· καὶ ὡς λύκοι
 ὁρμοῦσαν γιὰ νὰ χαλασθοῦν κι ἄνδρας ἐφόνευ' ἄνδρα.
 Τὸν Σιμοείσιον κτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας 475
 τοῦ Ἀνθεμίωνος λαμπρὸν ἀγόρι, ποὺ ἡ μητέρα
 στὲς ὅχθες τοῦ Σιμόντος ἐγέννησε, ὡς ἐρχόταν
 ἀπὸ τὴν "Ιδην στὲς βοσκὲς κατόπι στοὺς γονεῖς της,
 δθεν τοῦ ἐβγάλαν τ' ὄνομα· καὶ τῶν γλυκῶν γονέων
 τὰ θρέπτρα δὲν ἀπέδωκεν ὅτ' ἡ ζωὴ του ἐκόπη
 ἀπ' τοῦ μεγάλου Αἴαντος τὸ ἀνίκητο κοντάρι.
 "Οτι ἐνῶ ἀτρῶτος πρόβαινε τὸν κτύπησε στὸ στῆθος 480
 σιμὰ στὸν δεξιὸν μαστόν· ἀντίκρυ ἐβγῆκε ἡ λόγχη
 στὸν ὕμον· ἔπεσεν αὐτὸς στὰ χώματα, ὡσὰν λεύκα
 ὃπου εἰς μεγάλην λιβαδιά γεννήθηκε κι ἀνδρώθη
 ὅμαλη ὅλη καὶ ὑψηλὰ μόνον γεννᾶ τοὺς κλώνους·
 τὴν ἔκοψε ἀμαξοποιὸς μὲ τὴν λαμπρὴν ἀξίνην 485
 νὰ τὴν λυγίσῃ γιὰ τροχὸν εἰς εὔμορφον ἀμάξι·
 κείτεται αὐτοῦ καὶ φρύγεται στοῦ ποταμοῦ τὴν ὅχθην·
 ὅμοιον τὸν Σιμοείσιον ἐστρωσε κάτ' ὁ Αἴας.
 Καὶ αὐτὸν ὁ λαμπροθώρηκτος "Αντιφος Πριαμίδης 490
 μέσα στὰ στήθη ἀκόντισε, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸν Λεῦκον,
 τοῦ Ὁδυσσέως σύντροφον λαμπρόν, στὸ ριζομέρι
 ἐπέτυχεν εἰς τὴν στιγμὴν πόσερνε ἀλλοῦ τὸ πτῶμα·
 καὶ ὅπως σωράσθη τοῦ 'πεσε τὸ πτῶμ' ἀπὸ τὸ χέρι.
 'Εκείνου ὁ φόνος χόλωσε πολὺ τὸν Ὁδυσσέα· 495
 εἰς τοὺς προμάχους σπρώχθη εὐθὺς κι ἔλαμπε στ' ἄρματ' ὅλος·
 ἐστάθη αὐτοῦ πολὺ σιμὰ καὶ γύρω του κοιτῶντας
 ἀκόντισε· τραβήχθηκαν στ' ἀκόντισμά του οἱ Τρῷες·
 τὸ βέλος του δὲν χάθηκεν, ἀλλ' ἤβρε τοῦ Πριάμου
 τὸν νόθον Δημοκόωντα, πού 'χ' ἔλθει ἀπ' τῆς Ἀβύδου
 τὰ μέρη, ὅπου γοργόποδες ἀνάτρεψε φοράδες. 500

- 'Εκεῖνον, γιὰ τὸν σύντροφον ὡς χόλωσ' ὁ 'Οδυσσέας,
ἐκτύπησε στὸν μήλιγγα· καὶ ἡ χάλκιν' ἄκρη ἐβγῆκε
στὸν ἄλλον μήλιγγ' ἀντικρύ· τὸ φῶς του χάνει ἐκεῖνος,
μὲ κρότον πέφτει καὶ ἀντηχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
- Κάμνουν τὰ δύσιστα οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ δοξασμένος "Ἐκτωρ". 505
ἐκραύγασαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τοὺς νεκροὺς ἐπῆραν
καὶ ἐμπρὸς πολὺ προχώρησαν· ὅργισθη ὅπως τοὺς εἶδε
ὁ Φοῖβος ἀπ' τὰ Πέργαμα καὶ ἐφώναζε τῶν Τρώων:
«Τρώες, ξυπνᾶτε, ἵπποδαμοι, καὶ μὴν ὑποχωρεῖτε
τῶν Ἀχαιῶν, καὶ σίδερον ἡ σάρκα τους δὲν εἴναι
ἡ λίθος, ὥστε τοῦ χαλκοῦ τὸ δάγκωμα νὰ διώχνῃ.
οὔτ' ὁ Ἀχιλλέας μάχεται, διὸ διέσπασε τὸν αἰλούρον
Θέτιδος, ἀλλὰ τὸν θυμὸν τρέφει σιμὰ στὰ πλοῖα». 510
Αὐτά τούτα διέπειν τοὺς Θεοὺς φυλάθει ἀπὸ τὴν πόλιν.
ἀλλ' ἡ διογέννητη θεὰ τοὺς Ἀχαιοὺς κινοῦσε
καὶ ἀνάμεσόν τους πήγαινε τὸ θάρρος τους ν' αὐξήσῃ.
'Η μοίρα τότε ἐσπέδισε τὸν Διώρη 'Αμαρυγκείδην·
πέτρα τὸν πῆρε δοντερὴ στὴν δεξιάν του κνήμην
εἰς τ' ἀστραγάλι· διὸ Πείροος τὴν ἔριξ' ὁ 'Ιμβρασίδης· 515
τῶν Θρακῶν ἥταν ἀρχηγὸς καὶ ἀπὸ τὸν Αἰγαίον ἤλθε·
τὰ νεῦρα καὶ τὰ κόκαλα τοῦ σύντριψεν διὸ μέγας
λίθος καὶ κάτω ἐπεσε τ' ἀνάσκελα στὴν σκόνη·
καὶ ὡς ξεψυχοῦσεν ἀπλωσε στοὺς ποθητοὺς συντρόφους
τὰ δυό του χέρια· ἔτρεξεν διὸ Πείροος, ποὺ τὸν εἶχε
κτυπῆσει καὶ στὸν ὄμφαλὸν τὸν λόγχισε καὶ χάμου
τὰ ἔντερά του χύθηκαν, καὶ ἔχασ' εὐθὺς τὸ φῶς του. 520
Καὶ ὡς ἔφευγε τὸν κτύπησεν εἰς τὸν μαστὸν ἐπάνω
διὸ Αἰτωλὸς Θόας καὶ ὁ χαλκὸς μὲς στὸ πνευμόνι ἐμπήχθη·
τὸν σίμωσε καὶ τὸ βαρὺ κοντάρι ἀπὸ τὸ στῆθος
ἀπέσπασ', ἔσυρ' ἐν ταυτῷ τ' ἀκονητό του ξίφος,
μὲς στὴν κοιλιὰ τὸν κτύπησε καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐπῆρε.
Δὲν τὸν ἐγύμνωσε, διτε αὐτὸν οἱ σύντροφοί του Θράκες
οἱ ἀκρόκομοι τὸν φύλαγαν μὲ τὰ μακριὰ κοντάρια,
καὶ, ἀν κι ἥταν μέγας καὶ λαμπρὸς καὶ ἀνδρειωμένος, ὅμως
τὸν ἔσπρωξαν· τινάχθηκεν αὐτὸς καὶ ἐσύρθη ὁπίσιω. 525
ἔτσι στὸ χῶμα ἐκείτονταν πλάγιο μὲ πλάγιον οἱ δύο

τῶν χαλκοφράκτων Ἐπειῶν καὶ τῶν Θρακῶν ἀντάμα
οἱ ἀρχηγοί· κι ἀνδρες πολλοὶ τριγύρω ἐφονευόνταν.
Τότε πολὺ θὰ ἔθαμψαζεν ἐκεῖνον τὸν ἀγώνα
ἀνθρωπος, ἂν ἀκτύπητος καὶ ἀλάβωτος περνοῦσε
ἀνάμεσόν τους κι ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἔπαιρνε ἀπ' τὸ χέρι
καὶ τὸν ὁδήγα κι ἔδιωχγε τὰ βέλη ἀπὸ σιμά του·
ὅτ' εἶδε Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς πολλοὺς ἡ μέρα ἐκείνη
πλάγι μὲ πλάγι ἐπίστομα στὸ χῶμα ἔξαπλωμένους.

540

22

Δύναμιν τότ' ἡ Ἀθηνᾶ καὶ θάρρος τοῦ Διομήδη
ἔδωκεν ὥστ' ἔξαισια στὰ πλήθη τῶν Ἀργείων
νὰ δοξασθῇ καὶ ὑπέρλαμπρην φήμην παντοῦ νὰ λάβῃ.
Ἀπὸ τὸ κράνος τοῦ ἄναβε καὶ ἀπ' τὴν ἀσπίδα φλόγα
ποὺ ἀκτινοβόλ' ἀκοίμητη, τοῦ φθινοπώρου ὡς τ' ἄστρο
λουσμένο ἀπ' τὸν Ὁκεανὸν ὀλόφωτο ἀναλάμπει.
φῶς τόσο ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἄναβει καὶ ἀπ' τοὺς ὅμους
κι ἐσπρωξε αὐτὸν κεῖ πόβραζε σφοδρότερος ὁ ἀγώνας.
* Ήταν Τρωαδίτης ἄνθρωπος, ὁ Δάρης, Ἱερέας
τοῦ Ἡφαίστου, πλούσιος, ἔψευγος· καὶ τέκνα τὸν Φηγέα
καὶ τὸν Ἰδαῖον εἶχε δύο, κι ἡσαν πολέμων γνῶστες·
κινῆσαν ἐναντίον του κι οἱ δύο τους ἀπ' τὴν τάξιν,
στ' ἀμάξι αὐτοί, κι ἐμάχετο πεζὸς ὁ Διομήδης.
Καί, ἂμ' ἀφοῦ προχώρησαν, ἀντίκρυς ἐσταθῆκαν,
ἔριξε πρῶτος τὸ μακρὺ κοντάρι του ὁ Φηγέας·
ξάκρισε ἡ λόγχη ἀριστερὰ τὸν ὕμον τοῦ Τυδείδη
καὶ δὲν τὸν πῆρε· ἀκόντισε καὶ αὐτὸς κι ὅχι χαμένα.
Ἄλλὰ στὸ στηθοκόκαλο τὸν κτύπησ' ὥστε χάμω
τὸν κρήμνισ' ἀπ' τὴν ἀμάξαν· ἐπήδησεν ὁ Ἰδαῖος
τ' ὅμορφο ἀμάξι ἀφήνοντας, οὐδ' ἔλαβε τὴν τόλμην
τοῦ φονευμένου του ἀδελφοῦ φρουρὸς αὐτοῦ νὰ μείνῃ,
ὅτι οὐδ' αὐτὸς θὲ νά 'φευγε τὸν χάρον, ἀλλ' ἐσώθη
ἀπὸ τὸν Ἡφαίστον, ὃποὺ τὸν ἔζωσε μὲ σκότος,
νὰ μὴ τοῦ μείνῃ ὁ γέροντας χωρὶς παρηγορίαν.
Τ' ἄλογα τότ' ἔξεζεψεν ὁ ἔνδοξος Τυδείδης
καὶ τῶν συντρόφων τά 'δωκε νὰ πάρουν εἰς τὰ πλοῖα.
Καὶ οἱ Τρῷες στὴν γενναίαν των ψυχὴν ἐταραχθῆκαν
ποὺ τοὺς υἱούς τοῦ Δάρητος, τὸν ἔναν φονευμένον
εἴδαν, τὸν ἄλλον ἀφαντον· κι ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη
τὸν ἄγριον "Αρη ἔπιασεν ἀπὸ τὸ χέρι κι εἶπε :
« Ὡ Αρη φονικότατε, ὡ Ἀρη τειχοπλήκτη,
μόνους δὲν τοὺς ἀφήνομε τοὺς Ἀγαιοὺς καὶ Τρῷας

νὰ μάχωνται, καὶ ἀς δοξασθοῦν δποιοι θελήση ὁ Δίας ;
 'Απὸ τὴ μέσην ἀς λείψωμε μήπως σ' ἐμᾶς θυμώσῃ.'
 Αὐτά 'πε κι ἀπ' τὸν πόλεμον τὸν ἄγριον 'Αρη ἐπῆρε
 κι ἔβαλε αὐτὸν ν' ἀναπαυθῆ στὲς ὅχθες τοῦ Σκαμάνδρου.
 τότ' ἔγειραν οἱ Δαναοὶ τοὺς Τρῶας καὶ ἀπὸ ἔνα
 κάθε ἀρχηγός τους φόνευε· καὶ πρῶτος δ 'Αγαμέμνων
 ἀπὸ τ' ἀμάξι τὸν τρανὸν ἔριξε κατ' Ὁδίον,
 τῶν 'Αλιζώνων ἀρχηγόν, πού, ὡς πρῶτος στράφη, ἐμπήχθη
 τ' ἀκόντι μὲς στοὺς ὕμους του καὶ ἀπὸ τὰ στήθη ἐβγῆκε.
 Πέφτει μὲ βρόντον καὶ ἀντηχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
 'Εφόνευσ' δ 'Ιδομενεὺς τὸν Φαιῆστον ἀπ' τὴν Τάρνην
 τὴν μεγαλόσβολην, υἱὸν τοῦ Βώρου Μαιονίδου.
 Αὐτὸν ἐκεῖ ποὺ ἀνέβαινε σ' ἀμάξι μὲ κοντάρι
 στὸν δεξιὸν ὕμον λόγχισεν δ μέγας στρατηλάτης.
 Κάτω ἐκρημνίσθη, κι ἔζωσεν αὐτὸν θανάτου σκότος.

Καὶ οἱ σύντροφοι τὸν γύμνωναν ἐκεῖ τοῦ 'Ιδομενέως
 τότε δ Μενέλαιος φόνευσε μὲ λόγχην τὸν Στροφίδην
 Σκαμάνδριον, ποὺ ἦταν ἔζοχος εἰς τὸ κυνήγι γνώστης
 δτι τὸν εἷχ' ἡ "Αρτεμις ἡ ἔδια μορφωμένον
 ὅλα τ' ἀγρίμια νὰ κτυπᾶ ποὺ στ' ὅρ σ τρέφει δ λόγγος.
 Τότε διμῶς οὔτ' ἡ "Αρτεμις τὸν ἔσωσε ἡ τοξεύτρα,
 οὔτ' οἱ μακροβολίες του ποὺ τόσο τὸν διοξάσαν.
 τὸν κτύπησ' δ Μενέλαιος δ ἀνδρεῖος 'Ατρεΐδης,
 μὲ λόγχην, δπως ἔφευγεν ἐμπρός του, μὲς στοὺς ὕμους
 στὴν ράχιν· καὶ ἀπ' τὸ στῆθος του ἡ ἄκρη πέρα ἐβγῆκε.
 'πίστομα πέφτει καὶ βροντοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
 Τὸν 'Αρμονίδην Φέρεκλον φονεύει δ Μηριόνης
 αὐτὸν, ποὺ μὲ τὰ χέρια θαυμάσια τεχνουργοῦσε,
 δτ' ἡ Παλλὰς ἡ 'Αθηνᾶ περίσσα τὸν ἀγάπα.
 Καὶ τοῦ 'Αλεξάνδρου ἔκαμε αὐτὸς τὰ ἴσπολευρα καράβια
 τ' ἀρχέκακα, ποὺ ἐγέννησαν κακὸ στοὺς Τρῶας ὅλους
 καὶ εἰς αὐτόν, ποὺ τῶν θεῶν τὰ ρήματ' ἀγνοοῦσε.
 Καὶ αὐτὸν ὡς τὸν κατάτρεχεν, προφθάνει δ Μηριόνης
 καὶ τὸν κτυπᾶ στὸ δεξιὸ μερὶ καὶ ἀντίκρ' ἡ λόγχη
 στὴν φούσκαν βγαίνει, ἀφοῦ περνᾶ στὸ κόκαλο ἀποκάτω.
 Βογγᾶ, πέφτει στὰ γόνατα καὶ δ θάνατος τὸν ζώνει.

- 'Εφόνευσε τὸν Πήδαιον Ἀντηνορίδη ὁ Μέγγης,
νόθον καὶ αὐτόν· ἡ Θεανώ, θεία γυνή, πρὸς χάριν
τοῦ ἀνδρός της, καλοσανάτρεψεν ὡς τ' ἀκριβὰ παιδιά της. 70
'Εκεῖνον τότε ἀπὸ σιμὰ ὁ ἀνδρεῖος Φιλεῖδης
κτύπησε στ' ἀντικέφαλο μ' ἀκονισμένην λόγχην·
τὴν γλώσσαν ἔκοψ' ὁ χαλκὸς κάτ' ὡς τὰ δόντια πέρα·
πέφτει· σφίγγουν τὰ δόντια του τὸ σίδερο τὸ κρύο. 75
Τὸν θεῖον τότε Ὑψήνορα, τοῦ ὑπερηφάνου ἐκείνου
τοῦ Διολοπίονος υἱόν, ἴερέα τοῦ Σκαμάνδρου,
ὅπου ὁ λαὸς ὀλόκληρος ὥσπερ θεὸν τιμοῦσε,
ὁ Εὔαιμονίδης ὁ λαμπρὸς Εὐρύπυλος τὸν φθάνει,
ἐμπρός του ὡς ἔφευγε, καὶ αὐτοῦ τοῦ θέρισε ἀπ' τὸν ὄμονον 80
μὲν μάχαιραν τὸ δυνατό του χέρι· καὶ αὐτὸς πέφτει
αἰματωμένο κατὰ γῆς· τοὺς δόφθαλμοὺς τοῦ κλεῖσαν
ἡ μοίρα ἡ παντοδύναμη καὶ τοῦ θανάτου σκότος.
'Ετσι ἐνεργοῦσαν στὸν σφοδρὸν ἀγώνα τοῦ πολέμου· 85
καὶ τότε δὲν θὰ γνώριζες μὲ ποιοὺς εἶναι ὁ Τυδείδης,
ἄν πάντη μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς ἢ μὲ τοὺς Τρωαδίτες,
ὅτι στὸ σιάδι ἐμάνιζεν, ὡς φουσκωτὸ ποτάμι
ποὺ παίρνει κάθε πρόχωμα μὲ τὴν σφοδρὰν ροήν του·
οὔτε προχώματα κρατοῦν ἐκείνου τὴν πλημμύραν,
οὔτε τῶν κήπων στερεοὶ φραγμοὶ τὴν ἐμποδίζουν, 90
ἔξαφν' ἀν φθάση, ἀν τοῦ Διός νεροποντιὰ πληθύνη·
καὶ καταστρέψει γεωργῶν ἔργα πολλὰ καὶ ὡραῖα·
ὅμοια τὲς πυκνὲς φάλαγγες ἐτάραζε ὁ Τυδείδης
τῶν Τρώων καὶ τὰ πλήθη των δὲν στέκονταν ἐμπρός του.
Τὸν εἰδὲ τοῦ Λυκάονος ὁ υἱὸς ὁ ἐπαινεμένος 95
τὲς φάλαγγες μὲ μάνιτα νὰ σπάνη στὴν πεδιάδα·
τὸ κυρτὸ τόξο ἐτέντωσε ἐνάντιά του, ὡς δρμοῦσε
ἐπάνω του· τὸν πίτυχε στοῦ θώρακος τὸ κύτος,
στὸν δεξιὸν ὄμον· τὸ πικρὸν ἀκόντι ἀνοίγει δρόμον
ἀντίπερα κι ὁ θώρακας ἐγέμισ' ὅλος αἷμα. 100
Φώναξε τότε ὁ Πάνδαρος μακριὰ νὰ τὸν ἀκούσουν:
« Γενναῖοι Τρῷες, κεντηταὶ τῶν ἵππων, κινηθῆτε·
λαβώθ' ἵδον τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος καὶ θὰ πέσῃ
ἀπ' τὸ σφοδρό μου ἀκόντισμα· ἀν μ' ἔσπρωξε τωάντι

ό 'Απόλλων τοῦ Διὸς νιὸς ὡς ἥλθ' ἀπ' τὴν Λυκίαν ». 105
 Αὐτά 'πε αὐτὸς καυχώμενος· δὲν ἔπεσε ἀπ' τὸ βέλος
 κεῖνος, ἀλλ' ἀναμέρισε κι ἐμπρὸς στ' ἀμάξι ἐστάθη
 καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σθένελον, υἱὸν τοῦ Καπανέως:
 « "Ελα, Καπανειάδη μου, κατέβι ἀπὸ τ' ἀμάξι
 ἀπὸ τὸν ὄμον τὸ πικρὸν ἀκόντι νὰ μοῦ σύρης ».
 Εἶπε καὶ χάμου ὁ Σθένελος ἐπήδησ' ἀπ' τὸ ἀμάξι 110
 καὶ ἀπὸ τὸν ὄμον μέσαθε τοῦ ἐτράβηξε τὸ ἀκόντι
 καὶ τὸ ἀίμα εὐθὺς πετάχθηκεν ἀπ' τὸν κρουστὸν χιτώνα:
 καὶ τότ' εὐχήθη ὁ ξακουστὸς στὲς μάχες Διομήδης:
 « "Ακου με, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 ἐὰν ποτὲ στὸν πόλεμον ἐδείχθης τοῦ πατρός μου 115
 καὶ λῃ βοηθός, ἀγάπησε κι ἐμέ, θεά μου, τώρα·
 τὸν ἄνδρα ποὺ μ' ἐλάβωσε κι ἐπαιρεται καὶ λέγει
 ποὺ ὀλίγο ἀκόμη θὰ χαρῶ τὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ ἥλιου,
 δὸς νὰ πτὸν φύλασ' ἡ λόγχη μου νεκρὸς νὰ πέση ἐμπρός μου ».
 Αὐτὰ δεήθη, κι ἡ θεά τὴν δέησιν ἐδέχθη, 120
 τὰ μέλη τοῦ 'καμ' ἐλαφρά, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια,
 κι ἤλθε σιμά του κι εἶπε του μὲ λόγια φτερωμένα:
 «Διομήδη, τώρα θαρρετὰ πολέμησε τοὺς Τρῶας,
 στὶ στά στήθη σοῦ 'βαλα τὴν πατρικὴν ἀνδρείαν
 ἀτρόμητην, ὡς δ Τυδεὺς τὴν εἶχε ὁ ἀσπιδοφόρος 125
 καὶ τὴν κατάχνια ἀφαίρεσα ποὺ σκέπαζε τὸ φῶς σου,
 ὅπως θεὸν ἀπὸ θυητὸν εὔκόλως ξεχωρίσης.
 Διὰ τοῦτο ἂν ἔλθῃ ἐδῶ θεὸς γιὰ νὰ σὲ δοκιμάσῃ,
 μ' ἄλλον ἀθάνατον θεὸν ἐσύ μὴ πολεμήσης
 κανέναν ἀλλ' ἂν τοῦ Διὸς ἡ κόρ' ἡ 'Ἀφροδίτη 130
 ἔλθῃ στὸν πόλεμον αὐτὴν μὲ λόγχην θὰ κτυπήσῃς ».
 Αὐτά 'πε καὶ ἀναχώρησεν ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη.
 Εἰς τοὺς προιμάχους δρυμῆσε καὶ πάλιν δ Τυδείδης
 καὶ ἀν ἥταν πρόθυμος καὶ πρὶν νὰ πολεμᾶ τοὺς Τρῶας,
 τώρ' εἶχε τρίδιπλην δρυμήν, ὡς ἔχει τὸ λεοντάρι, 135
 ποὺ ὅταν πηδήσῃ στὴν αὐλὴν τῶν μαλλιαρῶν προβάτων
 καὶ τὸ σκαρφίσῃ ὁ φύλακας, χωρὶς νὰ τὸ φονεύσῃ,
 ἀνδρειά τοῦ δίδει καὶ ποσῶς δὲν τοῦ ἀντιστέκει πλέον,
 μέσα στὲς στάνες κρύβεται καὶ τά 'ρημα σκορπιοῦνται.

- έκεινα ἐπανωβιάζονται κι ἔκεινο ἀπ' τὴν βαθεῖαν
αὐλήν μὲν μέγα πήδημα στὴν ἔξοχὴν πετιέται·
ἔτσι στοὺς Τρῶας χύθηκεν ὁ δυνατὸς Τυδείδης.
Κτυπᾶ καὶ τὸν Ἀστύνοον κι Ὑπείρονα τὸν ἄρχον·
κεῖνον ἐπάνω στὸν μαστὸν μὲν λογχοφόρο ἀκόντι,
τὸν ἄλλον μὲν τραχὸν σπαθὶ μέσα στὴν ὁμοπλάτην
καὶ ἀπ' τὸν αὐχένα ἔχωρισε τὸν ὄμον καὶ ἀπ' τὰ νῶτα.
Ἐκεῖθε στὸν Πολύιδον καὶ Ἀβαντα περνάει,
սίους τοῦ Εύρυδάμαντος, τοῦ γέρου ὀνειροκρίτου·
σ' αὐτοὺς δὲν ξήγησ' ὅνειρα διόπτες ἀναχωροῦσαν,
ἄλλα τεκρούς τοὺς γύμνωσεν ὁ δυνατὸς Διομήδης.
Τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Θόωνα, δυὸς τέκνα καὶ τὰ δύο
ἀγαπητὰ τοῦ Φαίνοπος, ποὺ ἔχει κακὸ τὸ γῆρας,
ὅτι ἄλλον δὲν ἐγέννησε τὸ βιό του νὰ τοῦ ἀφήσῃ.
Τοὺς πῆρε τὴν γλυκιὰ ζωὴν κι ἐγύμνωσε ὁ Τυδείδης
καὶ ἀφῆν' εἰς δάκρυα καὶ δύρμοὺς τὸν ἄκληρον πατέρα,
ποὺ δὲν τοὺς δέχθη ζωντανοὺς διπίσω ἀπὸ τὴν μάχην
καὶ μακρινοί του συγγενεῖς τὸ βιός του ἐμοιρασθῆκαν.
Τοῦ Δαρδανίδου πιάνει αὐτοῦ, δυὸς τέκνα, τοῦ Πριάμου
ποὺ σ' ἔνα ἀμάξι ἐκάθονταν, Ἐγέμων καὶ Χρομίος.
Καὶ ὡσὰν λιοντάρι ποὺ εἰς κοπήν βοδιῶν μέσα στὸν λόγγον
δύρμα καὶ ἀπὸ τὸν τράχηλον τραβᾶται μοσχάρι ἢ ταῦρον,
δύμοίως ἀπ' τὴν ἀμαξαν ἔκεινος καὶ τοὺς δύο
κακόσυρε καὶ γύμνωσε τεκρούς· καὶ τ' ἄλογά των
ἔδωκε τῶν συντρόφων του νὰ φέρουν εἰς τὰ πλοῖα.
Τὸν εἶδ' ὁ Αἰνείας τῶν ἀνδρῶν τές φάλαγγες νὰ στρώνῃ
καὶ μέσ' ἀπὸ τὴν ταραχὴν διαβαίνει κι ἀπ' τ' ἀκόντια,
καὶ τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον ζητοῦσε ν' ἀπαντήσῃ·
κι ἐβρῆκε τὸν ἀσύγκριτον καὶ τὸν ἀνδρειωμένον
Λυκαονίδην, κι ἔμεινεν ἐμπρός του καὶ τοῦ εἶπε:
« Πάνδαρε, ποὺ τὸ τόξο, ποὺ τὰ φτερωτά σου βέλη,
ἥ δόξα ποὺ; Καὶ ἵσταλον κανένα ἐδῶ δὲν ἔχεις,
οὐδὲ μὲς στὴν Λυκίαν σου δὲν εἶναι ἀνώτερός σου.
Ἄλλ' ἔλα, εὔχου τοῦ Διὸς καὶ βέλος ρίζε εἰς τοῦτον
τὸν ἀνδρα ποὺ μανίζει ἐδῶ καὶ ἀφάνισε τοὺς Τρῶας,
ὅτι τὰ γόνατ' ἔλυσε πολλῶν καὶ ἀνδρειωμένων,

έκτὸς ἀν εἶναι τις θεὸς ποὺ ὡργίσθη διὰ θυσίες
στοὺς Τρῶας· εἶναι φοβερὴ ἡ ὄργη τῶν ἀθανάτων).
Τότε ὁ λαμπρὸς ἀπάντησε σ' αὐτὸν Λυκαονίδης:
«Τῶν χαλκοφράκτων Τρωαδιτῶν, δι βουληφόρ' Αἰνεία,
εἰς ὅλα φαίνεται μου αὐτὸς ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης,
διαχρίνω τὴν ἀσπίδα του, τὸ κωνικό του κράνος
καὶ τ' ἄλογα· πλὴν καθαρὰ δὲν ξεύρω ἀν θεὸς εἶναι.
Καὶ ἀν εἶναι αὐτὸς ποὺ λέγω ἐγώ ὁ ἀνδρεῖος Τυδεΐδης,
δὲν εἶναι ἀνθρώπου ἡ λύσσα' αὐτὴ καὶ κάποιον στὸ πλευρό του
ἔχει θεὸν ἀθύρωτον μὲν νέφος τυλιγμένον,
ποὺ ἔγυρε ἀλλοῦ τὸ πτερωτὸν ἀκόντι ποὺ τὸν πῆρε,
ὅτι ἥδη βέλος τοῦ ῥιξα καὶ τὸν δεξιόν του ὅμον
τοῦ πέτυχα κι ἐπέρασα τοῦ θώρακος τὸ κύτος
κι ἔθάρρουν πῶς τὸν ἔστειλα στὸ δῶμα τοῦ Ἀιδωνέως,
καὶ ὅμως δὲν τὸν φόνευσα· θεὸς εἶναι ὀργισμένος.
Τοὺς ἵππους μου διὰ ν' ἀνεβῶ τ' ἀμάξια ἐδῶ δὲν ἔχω,
ἀλλὰ μὲς στοῦ Λυκάονος τὰ μέγαρα' εἶναι ἀμάξια
ἔνδεκα νέα κι εὔμορφα, μὲ πέπλους σκεπασμένα
κι εἰς κάθε ἀμάξ' εἶναι σιμὰ ζευγαρωτὰ πουλάρια,
στέκουν καὶ τρώγουν τὴν ζειά καὶ τὸ λευκὸν κριθάρι.
Ποιὺ τωάντι ὁ γέροντας πολεμιστὴς Λυκάων
μὲ νουθετοῦσ' ὅτ' ἄφηνα τὰ ὠραῖα μέγαρα μας·
μοῦ λεγεν εἰς τ' ἀμάξια μου καὶ στ' ἄλογ' ἀναβάτης
νὰ ὁδηγῶ Τρῶας στοὺς δεινοὺς ἀγῶνες τοῦ πολέμου·
καὶ τὴν καλήν του συμβουλὴν δὲν ἀκουσ' ἀπὸ φόβον
γιὰ τ' ἄλογά μου εἰς ἄφθονην τροφὴν συνηθισμένα,
μήπως εἰς τόπον, δόπου κλεισοῦ ἔχθροι, τροφὴ τοὺς λείψη·
τ' ἄφηκ' αὐτοῦ, κι ἥλθα πεζὸς στὸ "Ιλιον, θαρρώντας
στὸ τόξο, ἀλλὰ δὲν ἔμελεν αὐτὸν νὰ μ' ὠφελήσῃ.
Διότι ὡς τώρα ἐτόξευσα τῶν πολεμάρχων δύο,
τὸν Ἀτρεΐδην, ἔπειτα τὸν Διομήδη κι αἷμα
τὸ βέλος μου τοὺς ἔβγαλε διὰ ν' ἀγριεύσουν πλέον.
Σ' ὥραν κακὴν ξεκρέμασα λοιπὸν τὸ τόξο τοῦτο,
ὅταν ἀνδρεῖων ἀρχηγὸς διὰ τὴν τερπνὴν Τρωάδα
τοῦ ἴσοθέου "Εκτορος πρὸς χάριν ξεκινοῦσα.
Καὶ ἀν γύρω ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ ἵδω τὴν πατρίδα,

180
185
190
195
200
205
210

- τὴν ποθητὴν συμβιαν μου καὶ τὸ ὑψηλό μου δῶμα,
τὴν κεφαλήν μου ἃς κόψῃ ἐχθρός, ἐὰν μ' αὐτὰ τὰ χέρια
τὸ τόξο αὐτὸ συντρίμματα δὲν κάνω, ἀν δὲν τὸ ρίξω
στέκει φλόγες, ὅτι ἀνώφελα αὐτὸ μὲ συνοδεύει ». 215
- 'Ο Αἰνείας τοῦ ἀπάντησε, τῶν Τρώων πολεμάρχος:
« Αὐτὰ μὴ λέγης· παντελῶς τὸ πράγμα δὲν θ' ἀλλάξῃ·
ἀπ' τὴν ζεμένην ἄμαξαν ἂν δὲν δοκιμασθοῦμε
στὸν ἀνδρα τοῦτον ἀντικρυ, μὲ ὅλα τ' ἄρματα μας. 220
- 'Εμπρός, στ' ἄμαξι ἀνέβα ἐδῶ, διὸ νὰ γνωρίσης πιᾶ
τ' ἀλογα εἶναι τοῦ Τρώος, πῶς ξεύρουν στὴν πεδιάδα,
κυνηγοῦντ' εἴτε κυνηγοῦν, γοργότατα νὰ τρέχουν·
καὶ αὐτὰ στὴν πόλιν ἀσφαλτα μᾶς σώζουν, ἀν τὴν νίκην
εἰς τοῦ Τυδέως τὸν υἱὸν χαρίση πάλι ὁ Δίας. 225
- Καὶ πάρε σὺ τὴν μάστιγα καὶ τὰ λαμπρὰ λουρία,
στ' ἄμαξι θ' ἀνεβῶ κι ἔγω, νὰ μάχωμαι, ἢ σὺ δέξου
τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου τὴν ὄρμήν, κι ἔγω τ' ἄμαξι βλέπω ». 230
- 'Αντεῖπε τοῦ Λυκάονος ὁ υἱὸς ὁ ἐπαινεμένος:
- « 'Ο Ίδιος λάβε τὰ λουριὰ καὶ τ' ἀλογά σου, Αἰνείᾳ·
μὲ κυβερνήτην τους γνωστὸν καλύτερα θὰ παίρνουν
τ' ἄμαξι, ἀν μᾶς κυνηγῷ καὶ πάλιν ὁ Τυδείδης·
μήν ἀπὸ φόβον ὀκνηρά, ποθώντας τὴν φωνήν σου,
ἐμᾶς νὰ φέρουν ἀρνηθοῦν μακρὰν ἀπ' τὸν ἀγώνα,
καὶ τότ' ὄρμήσῃ ἐπάνω μας ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης 235
καὶ μᾶς φονεύσῃ καὶ τοὺς δύο καὶ πάρη καὶ τοὺς ἵππους·
ἀλλὰ ἐσύ τοὺς ἵππους σου κυβέρνα καὶ τ' ἄμαξι,
καὶ τὴν ὄρμήν τοῦ ἀνδρὸς ἔγω μὲ λόγχην θ' ἀπαντήσω ». 240
- Αὐτά 'παν κι' ἄμ' ἀνέβηκαν στ' ὠραῖσμένο ἄμαξι
κινῆσαν τὰ γοργ' ἀλογα μὲ ὄρμήν πρὸς τὸν Τυδείδην.
Τοὺς εἶδε ὁ Σθένελος, λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Καπανέως,
καὶ στὸν Τυδείδην εἶπ' εὐθὺς μὲ λόγια φτερωμένα:
«Τυδείδη, ἀγαπημένε μου Διομήδη, βλέπω δύο
ἀνδρειωμένους ὅποιον ὄρμοιν μὲ σὲ νὰ πολεμήσουν
καὶ ἄμετρην ἔχουν δύναμιν· ὁ Πάνδαρος τοξότης 245
καλὸς καὶ τοῦ Λυκάονος καυχᾶτ' ὅτ' εἶναι γόνος,
ὁ Αἰνείας πάλι ὅτ' εἶναι υἱὸς καυχᾶται τοῦ γενναίου
'Αγγίση καὶ μητέρα του τὴν 'Αφροδίτην ἔχει.

- Κι ἔλα στ' ἄμαξι ἀνάμερα μ' ἐμέ· καὶ στοὺς προμάχους
μὴ τόσο μοῦ λυσσομανᾶς, μὴ χάστης τὴν ζωήν σου ». 250
- Μὲ λοξὸς βλέψαι· ἀπάντησεν ὁ δυνατὸς Διομήδης:
« Μή κάμης λόγον διὰ φυγῆν, ποσῶς δὲν θὰ μὲ πείσης·
ὅτι δὲν τὸ χω φυσικὸ τὴν μάχην ν' ἀποφεύγω
ἢ νὰ δειλιάζω· ἀσάλευτην ἔχω καρδιάν ἀκόμη·
μοῦ 'ναι τ' ἄμαξι βαρετὸ κι ἐνάντια τους θὰ ὅρμησω
ώς εἰμαι τώρα κι ἡ Ἀθηνᾶ δὲν στέργει ἐγώ νὰ φεύγω.
Καὶ μ' ὅλα τὰ γοργ' ἀλογα δὲν θὰ σωθοῦν ἐκεῖνοι·
ὅ ἔνας ἀπ' τὰ γέρια μας θὰ πέσῃ, ἀν καὶ ὅχ' οἱ δύο.
Καὶ ὅλο τι ἀκόμα θὰ σου εἰπῶ καὶ βάλε το στὸ νοῦ σου·
ἄν ἡ πολύβουλη Ἀθηνᾶ τὴν δόξαν μᾶς χαρίσῃ 260
- κι οἱ δύο νὰ πέσουν, τ' ἀλογα σὺ κράτει τὰ δικά σου
αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄμαξαν τοὺς χαλινούς των δέσε
καὶ χύσου εὐθὺς εἰς τ' ἀλογα τοῦ Αἰνεία νὰ τὰ φέρης
εἰς τοὺς γενναίους Ἀχαιοὺς ἀπ' τὸν στρατὸν τῶν Τρώων,
ὅτι κρατοῦν ἀπ' τ' ἀλογα ποὺ δὲ βροντητὴς Κρονίδης 265
τοῦ Τρωὸς ἔδωκε ἀμοιβὴν τοῦ οὔτου του Γανυμήδη,
ώς τὰ καλύτερα ἀλογα στὸν ἥλιον ἀποκάτω.
- 'Απ' τὴν σποράν τους ἔκλεψεν ὁ Ἀγχίσης βασιλέας
κρουφ' ἀπ' τὸν Λαομέδοντα μὲ θηλυκὰ δικά του
καὶ ἔξι τοῦ γεννήθηκαν πουλάρια κι ἔκρατοῦσε 270
- τὰ τέσσερα κι ἀνάτρεψε στὴν φάτνην του καὶ τοῦτα
τὰ δύο, πρόξενα φυγῆς, ἔχάρισε τοῦ Αἰνεία.
'Εκεῖν' ἀν πάρωμε, θὰ εἰν' ἡ δόξα μας μεγάλη ». 275
- Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἐκεῖνοι ἀνάμεσόν τους
κι εὐθὺς μὲ τὰ γοργ' ἀλογα πλησίασαν οἱ δύο.
Καὶ πρῶτος τοῦ Λυκάονος δὲ λαμπρὸς γόνος εἶπε:
- « Ὡ γόνε σιδηρόκαρδε τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως,
τὸ γοργὸ βέλος τὸ πικρὸ δὲν σ' ἔριξε· καὶ τώρα
μὲ τὸ κοντάρι δοκιμήν θὰ κάμω, ἀν σ' ἐπιτύχω ». 280
- Εἶπε καὶ τὸ μακρόσκιον κοντάρι σφενδονίζει
καὶ τὴν ἀσπίδα τρύπησε τοῦ Διομήδη πέρα
ἢ χάλκιν' ἄκρη κι ἔφθασε τὸν θώρακα νὰ ἐγγίξῃ
κι ἐφώναξεν δὲ Πάνδαρος μακρὰν νὰ τὸν ἀκούσουν:
« Εἰς τὸ λαγγόνι περαστὰ σὲ λάβωσα· καὶ ὀλίγην

- έχεις ζωήν· καὶ καύχημα σ' ἐμὲ ἔδωκες μεγάλο ». 285
 Καὶ ἀτρόμητος τοῦ ἀπάντησεν ὁ δυνατὸς Διομήδης:
 « Ἔσφαλες, δὲν μ' ἐπέτυχες· ἀλλὰ δὲν θὰ ἡσυχάστε,
 πρὶν πέση ἀπὸ τοὺς δύο σας ὁ ἔνας καὶ χορτάσω
 στὸ αἷμα τὸν ἀδάμαστον πολεμιστὴν τὸν "Αρη" ». 290
- Ρίγνει τ' ἀκόντι· κι ἡ 'Αθηνᾶ τ' ὁδήγησε στὴν μύτην,
 σιμὰ στὸ μάτι· καὶ ὁ σκληρὸς χαλκὸς τὰ λευκὰ δόντια
 τοῦ πέρασε καὶ τοῦ 'κοψε τὴ γλώσσαν εἰς τὴ φίλα,
 κι ἡ χάλκιν' ἄκρη κάτωθεν ἐφάνη ἀπ' τὸ πηγούνι.
 Πέφτει ἀπ' τ' ἀμάξι καὶ βροντοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του
 τὰ εὔμορφα καὶ ὀλόλαμπτα καὶ ἀνάμερα ἀπὸ φόβου
 συρθῆκαν τὰ γοργ' ἄλογα· κι ἐκεῖνος ἐνεκρώθη. 295
- Μὲ τὴν ἀσπίδα ἐπήδησε καὶ τὸ μακρὺ κοντάρι
 ὁ Αἰνείας, μῆπως οἱ 'Αχαιοὶ τοῦ πάρουν τὸν νεκρὸν του·
 καὶ ὡς θαρρετὸ στὴν ρώμην του λιοντάρι διασκελοῦσε
 γύρω του μὲ τ' ἀκόντι ἐμπρόδες καὶ τὴν γλιστρὴν ἀσπίδα,
 ἔτοιμος νὰ φονεύσῃ αὐτὸν ποὺ στὸν νεκρὸν σικῶσῃ
 κι ἐφώναζε τρομακτικά· κι ἐσήκωσε ὁ Τυδείδης
 πέτραν τραχήν, θεόρατην· δὲν θὰ τὴν παῖραν δύο
 τῶν τωρινῶν θυητῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἔπαιζε καὶ μόνος. 300
- Καὶ τὸν Αἰνείαν κτύπησε μ' αὐτὴν στὸ μέρος, ὅπου
 στρέφεται ὁ γόφος στὸ μερὶ καὶ λέγεται κουτάλα·
 καὶ τὴν κουτάλα σύντριψε καὶ τὰ δύο νεῦρ' ἀκόμη·
 ὁ τραχὺς λίθος τοῦ 'γδαρε τὸ δέρμα· πέφτει ὁ ἥρως
 στὰ γόνατά του καὶ στὴν γῆν μὲ τὸ παχύ του χέρι
 στηρίχθη καὶ τὰ μάτια του μαύρη σκεπάζει νύκτα. 305
- Κι ἔχανε τότε τὴν ζωὴν ὁ βασιλεὺς Αἰνείας,
 ἀλλ' ἡ 'Αφροδίτη τοῦ Διὸς ἡ κόρη εὐθὺς τὸν εἰδε,
 ὃποὺ στῶν μόσχων τές βοσκεῖς τὸν γέννησε τοῦ 'Αγχίση·
 ἔζωσε αὐτὴ μὲ τές λευκές ἀγκάλες τὸ παιδί της
 καὶ ὁ φωτοβόλος πέπλος της στές δίπλες του τὸν κρύβει, 315
- φράγμα στὰ βέλη, μὴ κανὲν ἀκόντι χαλκοφόρο
 τῶν ταχυπίπων Δαναῶν τὸν εύρη μὲς στὸ στῆθος.
- Κι ἐνῶ ἀπ' τὴν μάχην ἔπαιρεν τὸν ποθητὸν υἱόν της
 ἐκείνη, δὲν λησμόνησεν ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως
 αὐτὰ ποὺ τοῦ παράγγειλεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης. 320

- καὶ τὰ δικά του ἄλογα μακρὰν ἀπὸ τὸν κρότον
ἔστησε καὶ τοὺς χαλινούς προσέδεσε στ' ἀμάξι.
Καὶ τὰ καλάτριχ' ἄλογα τοῦ Αἰνεία παιρνεῖ ἀμέσως
πρὸς τοὺς γενναίους Ἀχαιοὺς ἀπ' τὸν στρατὸν τῶν Τρώων:
τὰ 'δωκε στὸν Δηίπυλον, τὸν σύντροφον ποὺ ἀπ' ὅλους 325
προτίμα τοὺς ὁμήλικες, ὅτ' εἶχαν μίαν γνώμην,
νὰ τὰ ὀδηγήσῃ στὰ βαθιὰ καράβια· τότ' ὁ ἥρως
στ' ἀμάξι ἀνέβη κι ἔπιασε τὰ ὀλόλαμπρα λουρία
καὶ τὰ στερεόποδ' ἄλογα πρὸς τὸν Τυδείδην σπρώγνει.
Τοῦτος τὴν Κύπριν μ' ἀπονο κοντάρι ἐκυνηγοῦσε, 330
ὅτ' ἤξευρε ποὺ 'ν ἀνανδρη θεὰ καὶ δὲν ὁμοιάζει
μὲ τές θεές, ὅποι ἀρχηγοῦν στὴν μάχην τῶν ἀνδρείων,
οὔτε ἡ πορθήτρα Ἐνυώ, οὔτε ἡ Παλλὰς Ἀθήνη.
Ἄλλ' ὅτε τὴν ἐπρόφθασε στὸ μέγα πλῆθος μέσα
τινάχθη, ἐπήδησ' ὁ υἱὸς τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως 335
καὶ μὲ τ' ἀκόντι ἐσκάρφισε τὸ τρυφερό της χέρι·
τὸν πέπλον τῆς, ἀμβρόσιον ὑφάδι τῶν Χαρίτων,
πέρασ' ἡ λόγχη κι εὑρηκε τὴν ἀκρην τῆς παλάμης·
ρέει τὸ αἷμα τῆς θεᾶς καὶ ἀφθαρτον εἰν' ἐκεῖνο,
τὸ ἔχουν μόν' οἱ μάκαρες θεοί καὶ ἵχωρ τὸ λέγουν· 340
οἶνον δὲν πίνουν οἱ θεοί, μήτε σιτάρι τρώγουν,
κι εἶναι διὰ τοῦτο ἀναίματοι καὶ ἀθάνατοι καλοῦνται.
Φώναξ' ἐκείνη θλιβερὰ καὶ ἀφήνει τὸν υἱὸν της·
στὰ χέρια του τὸν σήκωσεν ὁ Ἀπόλλων καὶ μὲ νέφος
μαῦρο τὸν ζώνει, μὴ κανὲν ἀκόντι χαλκοφόρῳ 345
τῶν ταχυππῶν Δαναῶν τὸν εύρη μὲς στὸ στῆθος.
Μακρὰν τότ' ἔσυρε κραυγὴν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης:
« Φεῦγε, ὃ κόρη τοῦ Διός, τῆς μάχης τοὺς ἀγῶνες.
"Η δὲν σοῦ ἀρκεῖ ποὺ ξεπλανᾶς τές ἀνανδρες γυναικες;
Θαρρὼ πώς ἀν εἰς πόλεμον καὶ πάλιν λάβης μέρος, 350
θ' ἀνατριχίας κι ἐὰν μακράν διὰ πόλεμον ἀκούσης ».
Αὐτά 'πε κι ἔφευγε ἡ θεὰ μὲ ζάλην καὶ μὲ πόνους
σκληρούς κι ἐγίνη μελανὸ τὸ ρόδινό της σῶμα·
κι ἡ "Ιρις ἡ ἀνεμόποδη τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ πλῆθος
τὸν ἄγριον "Αρη ἀριστερὰ τῆς μάχης καθισμένον
ἡβρε· καὶ ὁμίχλη σκέπαζε τὴν λόγχην καὶ τοὺς ἵππους. 355

- Τότ' ἔγονάτισε ή θεὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν της
 τὰ χρυσοστέφαν' ἄλογα πολὺ θερμὰ ζητοῦσε :
 « Γλυκέ, βοήθα με, ἀδελφέ, καὶ δός μου τ' ἄλογά σου
 νὰ μεταβῶ στὸν "Ολυμπον, ἔδραν τῶν ἀθανάτων·
 πληγὴ μὲν σφάζει δύον θνητὸς μοῦ ἔκαμε, δ Τυδείδης,
 ποὺ τώρα μάχην θάξεις καὶ στὸν πατέρα Δία ». 360
- Τὰ χρυσοστέφαν' ἄλογα τῆς ἔδωκεν δ "Αρης·
 στ' ἀμάξι ἀνέβ' ή θλιβερή· στὸ πλάγι της ή "Ιρις
 κάθισε καὶ τοὺς χαλινοὺς στὰ χέρια της ἐπῆρε.
 κτυπᾶ κι ἔκεινα πρόθυμα πετοῦν καὶ γοργὰ φθάνουν
 εἰς τὸν ὑψηλὸν "Ολυμπον, τῶν ἀθανάτων ἔδραν·
 τ' ἄλογ' αὐτοῦ σταμάτησεν ή ἀνεμόποδ' "Ιρις
 καὶ ἀφοῦ τὰ ξέζεψε, τροφὴν τοὺς ἔβαλε ἀμβροσίαν·
 κι ή 'Αφροδίτη ἔπεσε στὸν κόλπον τῆς μητρός της 365
 Διώνης· τούτη ἀγκάλιασε τὴν ποθητήν της κόρην,
 μὲ τὸ χέρι τὴν χάιδευσε κι εἶπε σ' αὐτήν: « Παιδί μου,
 ποιός τῶν θεῶν τόσ' ἄπρεπα σοῦ 'καμε αὐτὰ ποὺ βλέπω,
 ώς νάχε 'χε σ' ἔβρει φανερὰ κάποιο κακὸν νὰ κάμνης ; »
 Σ' ἔκεινην ή φιλόγελη ἀπάντησε 'Αφροδίτη : 370
 « 'Εμένα δὲ μεγαλόψυχος ἐλάβωσε Τυδείδης,
 διότι ἀπὸ τὸν πόλεμον ἔπαιρνα τὸν υἱόν μου
 Αἰνείαν, ποὺ ὑπεραγαπῶ, καθὼς κανέναν ἄλλον.
 Διότι Τρώων καὶ 'Αχαιῶν δὲν εἶναι μάχη πλέον·
 πολεμοῦν δέδ' οἱ Δαναοὶ καὶ μὲ τοὺς ἀθανάτους ». 375
 Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησεν ή σεβαστὴ Διώνη:
 « Μὲ ὑπομονὴν τὸ πάθος σου, παιδί μου, νὰ βαστάσῃς·
 ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους πάθαμε πολλοὶ τῶν 'Ολυμπίων,
 ώς ἐμεῖς δίδομε ἀφορμὴν κακῶν ἀνάμεσόν μας.
- Βάσταξ' δ "Αρης π' ἀλυτα τὸν ἔδεσεν δ "Ωτος
 καὶ δ 'Εφιάλτης δ δεινός, τὰ τέκνα τοῦ 'Αλωέως·
 κι ἐμεινε μῆνες δεκατρεῖς στὸ χάλκινον ἀγγεῖον·
 καὶ τότε δ πολεμόδιψος δ "Αρης θά ἔχανόνταν,
 ή μητριαὶ του ἀν τοῦ 'Ερμῆ δὲν τό λεγεν, ή ὥραια
 'Ηεριβοίη· κι ἔκλεψεν αὐτὸς τὸν "Αρη, δόπταν 380
 ἐκόντευε δ σκληρὸς δεσμὸς νὰ πάρῃ τὴν πνοήν του.
 Βάσταξ' ή "Ηρα, δτε δ δεινὸς 'Αμφιτρυωνιάδης,

- μ' ἀκόντι τρίγωνο ἔπληξε τὸν δεξιὸν μαστόν τῆς
καὶ τὴν θεὰν ἀγιάτρευτος βασάνιζεν ὁ πόνος.
Βάσταξε καὶ ὁ θεόρατος ὁ "Ἄδης πικρὸς βέλος"
ὁ λίδιος ἄνδρας, ὁ υἱὸς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
ὅδυνηρά τὸν πλήγωσε εἰς τῶν νεκρῶν τὴν πύλην·
κίνησε πρὸς τὸν "Ολυμπὸν στὸ δῶμα τοῦ Κρονίδη
περίλυπος καὶ στὴν καρδιὰ τὸν ἔπιαναν οἱ πόνοι,
ὅτι τὸν μέγαν ὕμον τοῦ τ' ἀκόντ' εἶχε περάσει. 400
- Μὲ βότανα παυσίπονα, ποὺ τοῦ ἥβαλε ὁ Παιήων,
τὸν γιάτρευσεν ὅτι θηγτὸς δὲν ἦτο αὐτὸς πλασμένος·
ὅ ἄθλιος, ὁ αὐθαδέστατος ἐργάτης ἀσεβείας,
ποὺ τοὺς θεοὺς ποὺ κατοικοῦν στὸν "Ολυμπὸν κτυποῦσε,
καὶ αὐτὸν τῷρα ἐναντίον σου ἡ 'Αθήνη τὸν Τυδείδην
ἔβαλε καὶ δὲν σκέπτεται ὁ μωρὸς ποὺ ὀλίγες ἔχει
ἡμέρες δηποιος πόλεμον κινεῖ τῶν ἀθανάτων,
καὶ ὀπίσω ἀπὸ τὸν πόλεμον δὲν θά 'λθη νὰ τοῦ πέσουν
στὰ γόνατά τοῦ τὰ παιδιά, παπὰ νὰ τοῦ ψελλίζουν.
Διὰ τοῦτο, ἂν κι ἔχῃ δύναμιν μεγάλην ὁ Τυδείδης,
ἄς συλλογιέται ἀντίμαχον μὴν ἔθρη ἀνώτερόν σου·
μὴν ἡ Αἴγιαλεια ποτέ, ἡ φρόνιμη 'Αδρηστίνη,
ξυπνήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τῆς θρηνῶντας ποὺ τῆς λείπει
ὅ νυμφευτός τῆς σύντροφος τῶν 'Αχαιῶν ὁ πρῶτος,
τοῦ ἵπποδάμου ἡ θαυμαστὴ γυνὴ, τοῦ Διομήδη». 410
- Εἶπε· καὶ μὲ τὰ χέρια τῆς σφογγίζει τὸν ἰχώρα
ἀπ' τὴν παλάμην κι ἔκλειστ' ἡ πληγὴ κι οἱ πόνοι ἐπαῦσαν.
Κι ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἡ 'Αθηνᾶ κι ἡ "Ηρα, ἐνῶ τηράζουν,
μὲ λόγια μετωριστικὰ κεντοῦσαν τὸν Κρονίδην.
Καὶ πρώτη τότ' ὅμιλησεν ἡ γλαυκομάτ' 'Αθήνη:
« Δία πατέρα, ὅτι θὰ εἰπῶ μὴ σὲ θυμώσῃ τάχα;
"Ασφαλτα ἡ Κύπριες ἥθελε καμίαν 'Αχαιΐδα
τῶν Τρώων ποὺ ὑπεραγαπᾶ νὰ φέρη στέκες ἀγκάλες·
κι ἔκει ποὺ τὴν λαμπρόπεπλον ἔχαίδευεν ὡραίαν,
χρυσὴ βελόνη ἐσκάρφισε τὸ τρυφερό τῆς χέρι». 425
- Εἰς τοῦτο ἐγλυκογέλασεν δὲ ψιστος πατέρας
καὶ τὴν χρυσὴν προσκάλεσ' 'Αφροδίτην καὶ τῆς εἶπε:
« Τὰ ἔργα τὰ πολεμικά, παιδί μου, δὲν σου ἀνήκουν.

- στοῦ γάμου σὺ τές ζηλευτὲς φροντίδες καταγίνου
καὶ τ' ἄλλα ἔχ' ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ μανιωμένος "Ἄρης". 430
- Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἔκεῖνοι ἀνάμεσόν τους,
καὶ στὸν Αἰνείαν ὅρμησεν ὁ ἀνδρεῖος Τυδεῖδης,
ἄν κι ἥξευρε ποὺ σκέπει αὐτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ χέρι.
ἄλλὰ καὶ ἀπέναντι θεοῦ μεγάλου, θὰ φονεύσῃ
καὶ ἀπ' τὸ λαμπρὰ τοῦ ἄρματα θὰ γδύσῃ τὸν Αἰνείαν. 435
- Καὶ τρεῖς ἐχύθηκε φορὲς μὲν ὅρμὴν νὰ τὸν φονεύσῃ
καὶ τρεῖς τοῦ ἑτίναξε ὁ θεὸς τὴν φωτεινήν του ἀσπίδα·
ἄλλὰ τὴν τέταρτην φορὸν ποὺ ὡς δαίμων ἐπετάχθη,
μὲν φοβερὸν κραυγὴν φρικτὰ τὸν ἀποπῆρε ὁ Φοῖβος:
«Σκέψου Τυδείδη, στρέψε αὐτοῦ· καὶ μὴ τὸν ἔκατόν σου
ἴσον νομίσης τῶν θεῶν, δτι πολὺ διαφέρει
τὸ γένος τῶν θυητῶν τῆς γῆς ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους». 440
- Εἶπε· καὶ ὀπίσω ἐσύρθηκεν ὀλίγον ὁ Τυδείδης,
ὅτι ἐφοβήθη τὴν ὅργην τοῦ μακροβόλου Φοῖβου.
- Καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος ἔπαιρνεν ὁ Ἀπόλλων τὸν Αἰνείαν 445
εἰς τὴν ἀγίαν Πέργαμον, δπ' εἶχε τὸν ναόν του.
- Καὶ ἡ τοξοφόρα Ἀρτεμις μὲν τὴν Λητώ στὰ βάθη
τοῦ ἱεροῦ τὸν ἔγιαναν καὶ λάμψιν τοῦ χαρίζαν.
- Καὶ ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος ἐποίησ' ἔνα πλάσμα
δόλομοιον εἰς τὸ πρόσωπο καὶ στ' ἄρματα τοῦ Αἰνεία, 450
στὸ φάσμα ἔκεινο οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες ἐκτυπιόνταν
καὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τοῦ ἔχθροῦ τὸ στῆθος πελεκοῦσαν
ἀσπίδες ὄλοστρόγγυλες καὶ ἐλαφρὰ σκουτάρια.
- Τότε τὸν ἄγριον φώναξε τὸν "Ἄρην δ Ἀπόλλων:
«Ἄρη, δ Ἀρη, φονικέ, ἄπονε, τειχοπλήκτη, 455
δὲν σέρνεις ἀπ' τὸν πόλεμο ἔκεινον τὸν Τυδείδην,
ποὺ μάχην τώρα θά 'καμνε καὶ στὸν πατέρα Δία;
Πρῶτα τὴν Κύπριν λάβωσε στὸ χέρι καὶ κατόπιν
κι ἐμὲ τὸν ἔδιον χύθη αὐτὸς ὡς δαίμων νὰ κτυπήσῃ». 460
- Εἶπε κι ἐκάθισεν αὐτὸς στὴν ἄκρην τῆς Περγάμου·
κι ὁ "Ἄρης τὸν Ἀκάμαντα τὸν Θράκα βασιλέα
ὅμοιασε κι ἐκινοῦσ' ἐμπρὸς τές φάλαγγες τῶν Τρώων.
καὶ στοὺς Πριαμίδες φώναξε: «Διοθρέπτου βασιλέως,
ῷ τέκνα, τοῦ Πριάμου σεῖς διόθρεπτα, καὶ ὡς πότε

- Θ' ἀφήσετε ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ σφάξεται ὁ λαός σας ; 465
 Νὰ φθάσῃ ἡ μάχη θέλετε στές πύλες ; "Ἐπεσ' ἄνδρας
 ποὺ σὰν τὸν θεῖον "Εκτορα δοξάζαμεν, ὁ Αἰνείας,
 τοῦ Ἀγγίση υἱὸς τοῦ δοξαστοῦ" προφθάστε, κινηθῆτε
 τὸν δοξαστόν μας σύντροφον νὰ σώσωμε ἀπ' τὸν κτύπον ». 470
 Εἶπε καὶ εἰς ὅλους αὔξησεν εἰς τὴν καρδιὰ τὸ θάρρος·
 τότε ἀποπῆρε ὁ Σαρπηδῶν τὸν "Εκτορα τὸν θεῖον :
 «"Εκτορ, ποὺ εἶναι ἡ πρώτη σου μεγάλη ἀνδραγαθία ;
 Χωρὶς λαούς, χωρὶς βοηθούς εἴπες νὰ σώσης μόνος
 τὴν πόλιν σὺ μὲ τοὺς γαμβρούς καὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς σου·
 καὶ αὐτῶν κανένα τώρα ἐγὼ δὲν βλέπω, δὲν ξανοίγω,
 ἀλλ' ὡσὰν σκύλοι κρύβονται, πόχουν λεοντάρι ἐμπρός τους,
 κι ἔμεις ὅσ' εἴμασθε βοηθοί, τὸν πόλεμον κρατοῦμεν. 475
 Τῶν βοηθῶν εἴμαι κι ἐγώ, πολὺ μακρόθεν ἥλθα.
 Πέρα στοῦ Ξάνθου τὲς ροὲς ἐπάνω εἰν' ἡ Λυκία,
 ποθητὴν ὅπου σύντροφον καὶ βρέφος ἔχω ἀφήσει 480
 καὶ πολὺ βιώ ποὺ τὸ ποθοῦν ἔκεινοι ποὺ δὲν τό χουν.
 Καὶ δμως ἐγώ παρακινῶ στὴν μάχην τοὺς Λυκίους
 καὶ ἀτός μου ἀντίπαλον ζητῶ, ἀν καὶ δὲν ᔁχω πράγμα
 νὰ μοῦ ἀφαιρέσουν οἱ Ἀχαιοὶ ἢ πέρα νὰ τὸ πάρουν.
 Σὺ στέκεις, οὐδὲ τοὺς λαοὺς παρακινεῖς τοὺς ἄλλους 485
 γυναικες καὶ παιδία τους μ' ἀνδρειὰ νὰ ὑπερασπίσουν·
 καί, ὡς ἀπὸ δίκτυ ὀλάρπαγο πιασμένοι στές θηλιές τους,
 μὴν ηύρεμα καὶ σπάραγμα γενῆτ' ἔχθρῶν ἀνθρώπων·
 καὶ τὴν ὥραιαν πόλιν σας γρήγορ' αὐτοὶ θὰ πάρουν.
 Κι ὅλ' αὐτὰ πρέπει νά 'χης σὺ στὸν νοῦν σου νύκτα ἡμέρα 490
 τοὺς ἄρχους νὰ παρακαλῆς τῶν ξένων βοηθῶν σου
 ν' ἀνδρειευθοῦν· τότε κανεὶς δὲν θέλει σ' ὄνειδίση ».
 Οι λόγοι αὐτοὶ κατάκαρδα τὸν "Εκτορα πληγῶσαν·
 καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξῃ ἐβρόντησε στὴν γῆν ἀρματωμένος,
 δύῳ λόγχες σείει καὶ παντοῦ στὸ στράτευμα γυρίζει,
 στὴν μάχην σπρώχνει καὶ δεινὴν πολέμου φλόγ' ἀνάφτει. 495
 Στρέψαν κι ἐνάντια στήθηκαν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
 κι οἱ Ἀργεῖοι τοὺς ἀπάντησαν πυκνοὶ καὶ δὲν δειλιάσαν,
 καθὼς ὄπόταν στὰ ίερὰ τ' ἀλώνια ποὺ λιχνίζουν,
 τ' ἄχυρα παίρην δ' ἄνεμος καὶ ὡς σπρώχνουν οἱ ἀέρες, 500

- τ' ἄχυρο ή ξανθή Δήμητρα καὶ τὸν καρπὸν χωρίζει
καὶ ἀσπρίζουν ὅλες οἱ ἀχυρίές ὁμοίως ἀσπριζ' ὅλους
τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ κονιορτός, ποὺ ὡς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον
τὸν χάλκινον ἐσήκωνε ποδόκυτπος τῶν ἵππων
ὅπου στὴν σμίξην ἔμπαζαν δύπισα οἱ κυβερῆτες, 505
κι ἵσια τὸν κτύπον ἔφερναν· καὶ βοηθὸς τῶν Τρώων
ὁ ἄγριος Ἄρης κύκλωσε μὲ σκότος τὸν ἀγώνα,
παντοῦ φερόμενος· μ' αὐτὸ δροστάγματα ἐνεργοῦσε
τοῦ χρυσοξίφους Ἀπόλλωνος ποὺ τοῦ ἔχε παραγγείλει
τοὺς Τρῶας νὰ ἐμψυχώσῃ εὐθὺς ἄμ' εἰδεν ὅτι ἡ Ἀθήνη 510
ἀναχωροῦσε, ἡ βοηθὸς τῶν Δαναῶν· κι ἐκεῖνος
ἔστειλε ἀπὸ τὸ πάμπλουτον ιερόν του τὸν Αἰνείαν
καὶ θάρρος τοῦ βαλε πολὺ στὰ στήθη καὶ κατέβη
ὁ Αἰνείας στοὺς συντρόφους του· χαρὰ τοὺς πῆρε ἄμ' εἰδαν
τὸν ἀρχηγόν τους ζωντανόν, γερὸν κι ἐμψυχωμένον, 515
ἀλλὰ δὲν τὸν ἐρώτησαν ὅτ' εἶχαν τὸν ἀγώνα
ποὺ ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος τοὺς ἀναψε καὶ ὁ Ἄρης
ὅ φονικὸς καὶ ἡ λυσσερὴ τῆς Ἔρδος μανία.
Οἱ Αἴαντες, ὁ Ὁδυσσεὺς κινοῦσαν καὶ ὁ Τυδείδης
στὸν πόλεμον τοὺς Δαναούς· καὶ τοῦτοι ἀφ' ἔαυτοῦ των 520
στοὺς κτύπους καὶ στὸν θόρυβον τῶν Τρώων δὲν δειλιάζαν,
ἀλλ' ἔμεναν ὡς σύννεφα ὅποιον ὁ Κρονίδης σταίνει
εἰς τῶν βουνῶν τὲς κορυφὲς μὲ τὴν ἀνανεμίαν,
ἀτάραχ' ὅσο τοῦ Βοριᾶ καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων
ὅλων κοιμάται ἡ δύναμις, ποὺ ἐκεῖνοι διασκεδάζουν 525
μὲ τὸ ἥχηρό τους φύσημα τὰ σκιοφόρα νέφη·
ἀτάραχτ' ἔτσι οἱ Δαναοὶ τοὺς Τρῶας ἀπαντοῦσαν·
καὶ μὲς στὰ πλήθη ἐγύριζε κι ἐνουθετοῦσ' ὁ Ἀτρείδης·
«Ἄνδρες, σταθῆτε· κάμετε, φίλοι, καρδιὰ καὶ θάρρος,
ἔνας τὸν ἀλλον στοὺς δεινοὺς ἀγῶνες ἐντραπῆτε· 530
νὰ σώσῃ δύνατ' ἡ ἐντροπὴ τοὺς ἄνδρες, δχι ὁ φόβος.
Καὶ σ' ὅσους φεύγουν δύναμις καὶ δόξα δὲν γεννᾶται ».
Εἶπε καὶ τὸν Δηϊκόνωντα, τὸν σύντροφον τοῦ Αἰνεία,
τὸν Περγασίδην κτύπησε μ' ἀκόντι στοὺς προμάχους,
ποὺ ὡς τοῦ Πριάμου τὰ παιδιά σέβονταν ὅλ' οἱ Τρῶες, 535
ὅτι ἐμαχόνταν πρόθυμος στὴν πρώτην τάξιν πρῶτος.

Αύτὸν μ' ἀκόντι κτύπησεν δὲ Ἀτρείδης στὴν ἀσπίδα
καὶ στὸν χαλκὸν δὲν βάσταξεν ἡ ἀσπίδα, ἀλλ' ἐτρυπήθη
καὶ τὸν ζωστήρα ἐπέρασεν ὡς τὴν γαστέρα ἡ λόγχη·
πέφτει μὲν βρόντο καὶ ἀντηχοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του.

540

Τότε δυὸς πρώτους Δαναοὺς ἐφόνευσ' ὁ Αἰνείας,
τὸν Κρήθωνα καὶ Ὁρσίλοχον, παιδιὰ τοῦ Διοκλέους,
ποὺ μέσα στὴν καλόκτιστην Φεράν ἐκατοικοῦσε
πάμπλουτος καὶ ἀπ' τὸν Ἀλφειὸν κρατοῦσεν ὅπου ρέει,

545

πλατὺν ποτάμι, ἀνάμεσα στὴν χώρα τῶν Πυλίων,
καὶ ἔγέννα τὸν Ὁρσίλοχον πολλὰν ἀνθρώπων ἄρχον·
τοῦτος τὸν μεγαλόκαρδον ἐγέννησε Διοκλέα·
καὶ τοῦ Διοκλέους δίδυμα δυὸς τέκνα γεννηθῆκαν
ὁ Κρήθων καὶ Ὁρσίλοχος, γνῶστες πολέμου πρῶτοι·
καὶ ἂμ' ἀνδρωθῆκαν ἐπλευσαν στὴν εὔιππην Τρωάδα

550

μὲ τοὺς Ἀργείους πρόδυμοι καὶ αὐτοὶ διὰ τοὺς Ἀτρείδες
Μενέλαον καὶ Ἀγαμέμνονα ἐκδίκησιν νὰ πάρουν.

Καὶ ὁ θάνατος ἐσκέπασεν αὐτοὺς στὸ χῶμα ἐκεῖνο·
ὅμοια μὲ δυὸς λιοντάρια, ποὺ μέσα εἰς πυκνὸ λόγγο
σ' ὑψηλὸν ὅρος ἔθρεψε λεόντισσα μητέρα,
ποὺ μόσχους ἀφοῦ ἄρπαξαν καὶ πρόβατα παχέα
καὶ στάνες ἀφοῦ ἐρήμωσαν πολλές, ἔρχεται ὡρα
ὅπου ἀπὸ χέρι ἀνθρώπινο καὶ αὐτὰ σφαμένα πέφτουν,
ὅμοιως, ὡς τοὺς ἐπιασεν ἡ δύναμις τοῦ Αἰνεία,
ὡς πέφτουν ἔλατ' ὑψηλοὶ κι ἐκεῖνοι ἐξαπλωθῆκαν.

555

Ο θάνατός τους πόνεσε τοῦ ἀνδρείου Μενέλαου
κι ἐβγῆκε μὲ λαμπρὸ ἄρματα ζωσμένος στοὺς προμάχους
κι ἔσειε λόγχην· δολερὰ τὸν ἐσπρωχνεν ὁ Ἀρης,
ὅπως τὸν φέρη θάνατον νὰ λάβῃ ἀπ' τὸν Αἰνείαν·

τὸν εἶδ' ὁ Ἀντίλοχος, σὺδις τοῦ Νέστορος γενναῖον,
καὶ στοὺς προμάχους πρόβατε φοβούμενος μὴ πάθη
ὁ βασιλέας καὶ πολὺ τοὺς βλάψῃ τὸν ἀγώνα·
κι ἐνῶ κεῖνοι ἀντιμέτωποι καὶ χέρια καὶ κοντάρια
τεντῶναν ὀλοπρόθυμοι τὴν μάχην ν' ἀρχινήσουν,
ἐστήθηκε ὁ Ἀντίλοχος στοῦ βασιλιᾶ τὸ πλάγιο.

565

Καί, ἀν καὶ δεινὸς πολεμιστής, ὁ Αἰνείας δὲν ἐστάθη
ἄμ' εἶδε δύο μαχητὰς νὰ καρτεροῦν ἀντάμα.

570

Καὶ ἀφοῦ τοὺς νεκροὺς ἔσυραν ἐκείνοι στὸν στρατόν τους
κι ἔβαλαν τ' ἄμοιρα παιδιὰ στὰ χέρια τῶν συντρόφων,
ἐστράφηκαν κι ἐμάχονταν στὴν πρώτην τάξιν πάλιν.

575

Τὸν Πυλαιμένεα φόνευσαν, ἵσπαλον τοῦ "Αρη,
τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἀσπιστῶν γενναίων Παφλαγόνων.

Τοῦτον, δρθὸν στὴν ἄμαξαν, ὁ ἀνδρεῖος Ἀτρεΐδης
μέσα στὸ κλειδοκόκαλον ἐκτύπησε μ' ἀκόντι·

ὁ 'Αντίλοχος τὸν Μύδωνα, τὸν ἄξιον κυβερνήτην

580

'Ατυμνιάδην, πόστρεφε τοὺς ἵππους, τὸν κτυπάει
μὲ πέτραν εἰς τὸν ἄγκωνα· τοῦ πέσαν ἀπ' τὰ χέρια
τὰ ἐλέφαντόλαμπρα λουριά· κατόπιν τοῦ ἐχύθη
ὁ 'Αντίλοχος καὶ μὲ σπαθιὰ τὸν μήλιγγα τοῦ σχίζει.

ἔπεισεν ἐπικέφαλα βογγάντας ἀπ' τ' ἄμαξῃ

585

κι ἐβύθισε τὸ καύκαλο στὸ χῶμα καὶ τοὺς ὄμους·
πολληώρα ἐστάθη, ὡς εὑρῆκεν αὐτοῦ βαθὺν τὸν ἄμμον,
ῶσπου τετραποδίζοντας οἱ ἵπποι τὸν ξαπλῶσαν,
ποὺς ράβδιζεν ὁ 'Αντίλοχος νὺν πάρη στὸν στρατόν του.

Τοὺς εἶδ' ὁ "Εκτωρ, μὲ κραυγὴν ἐπάνω τους ἐχύθη·
καὶ οἱ φάλαγγες κατόπι του οἱ δυνατές τῶν Τρώων.
ἡ σεπτὴ δέσποινα 'Ενυώ προεξάρχει μὲ τὸν "Αρη·
τὴν λύσσαν ἀδιάντροπον ἔφερνε αὐτὴ τοῦ φόνου·

κρατοῦσ' ὁ "Αρης κι ἔσειε θεόρατο κοντάρι

καὶ πότ' ἐμπρὸς τοῦ "Εκτορος φαινόνταν πότε δπίσω.

595

Καὶ ἄμα τὸν εἶδ' ἐρίγησεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·
καὶ ὡς ἀπὸ δρόμου μακρινὸν ὁδίτης μ' ἀπορίαν
στέκει στὴν ὅχθην ποταμοῦ ποὺ ἀφροκοπᾶ καὶ ρέει
δρμητικὰ στὴν θάλασσαν καὶ δπίσω φεύγει ἐκεῖνος,
ἔτσι ὁ Τυδεΐδης σύρθηκε καὶ πρὸς τὸ πλήθος εἶπε:

600

«Φίλοι, τὸν θεῖον "Εκτωρα θαυμάζομεν ὡς μέγαν
πολεμιστὴν ἀτρόμητον· καὶ ὡστόσο ἔχει σιμά του
πάντοτε κάποιον τῶν θεῶν ποὺ τὴν ζωὴν τοῦ σώζει·
καὶ τώρα ίδετε μὲ μορφὴν θνητοῦ τὸν "Αρην ἔχει,
ἀλλ' δπισθοποδήσετε γυρμένοι πρὸς τοὺς Τρώας
πάντοτε καὶ μὴ πόλεμον πρὸς τοὺς θεοὺς ζητεῖτε».

Αὐτά 'πε καὶ πολὺ σιμά τοὺς ἐσμιέζαν οἱ Τρώες.

Ο 'Εκτωρ τὸν Ἀγχίαλον καὶ τὸν Μενέσθην ἄνδρες

605

ἀνδρειωμένους φόνευσεν εἰς ἔν' ἀμάξι ἀντάμα.

δέ μέγας τοὺς λυπήθηκεν δέ Τελαμώνιος Αἴας,
προχώρησε καὶ ἐστήθη αὐτῷ καὶ ἐκτύπησε μ' ἀκόντι
τὸν Σελαγίδην "Αμφιον, ποὺ στὴν Παισὸν κατοίκα
καὶ κτήματ' εἶχε καὶ πολλὰ χωράφια, πλὴν ἡ μοίρα
στὸν Πρίαμον τὸν ἔφερε βοηθὸν καὶ στὰ παιδιά του.

610

Στὴν ζώνην τὸν ἐκτύπησεν δέ Τελαμώνιος Αἴας
καὶ στὴν γαστέρα ἐμπήκθηκε τὸ ἀπέραντον ἀκόντι·
μὲ βρόντον πέφτει· τρέχει εὐθὺς τὰ ὅπλα νὰ τοῦ πάρῃ
δέ μέγας Αἴας· καὶ ἔχυναν τὰ φονικά των βέλη
σ' αὐτὸν οἱ Τρῶες πάμπολλα καὶ ἐπῆρε ἡ ἀσπίδα πλῆθος.

615

Καὶ ἀντιπατώντας ἔβγαλεν ἀπ' τὸν νεκρὸν τ' ἀκόντι·
ἄλλ' ὅμως δὲν τὸν ἀφηναν τ' ἀκόντια νὰ τὸν γδύσῃ
ἀπ' τὰ λαμπρά του ἄρματα· φοβήθη τότε δέ Αἴας
μὴ πάθη κύκλωσιν σφοδρὴν τῶν ἀγερώχων Τρώων,
ποὺ μὲ κοντάρι ἐπάνω του πολλοὶ καὶ ἀνδρειωμένοι,
ἄν κι εἶχε μέγα θαυμαστὸ παράστημα καὶ ὥραιο,

620

τὸν ἐσπρωξαν· τινάχθηκεν αὐτὸς καὶ ἐσύρθη ὅπίσω.

"Ετσι ἐνεργοῦσαν στὸν σφοδρὸν ἀγώνα τοῦ πολέμου.

Κι ἐσπρωξή ἡ μοίρα ἀνίκητη τὸν μέγαν 'Ηρακλείδην
Τληπόλεμον ἐνάντια στὸν θεῖον Σαρπηδόνα·

καὶ ἂμ' ἀντικρὺ προχώρησαν δέ ἔνας πρὸς τὸν ἄλλον,

625

ὅ ἔγγονος μὲ τὸν υἱὸν τοῦ βροντοφόρου Δία,
προσφώνησε δέ Τληπόλεμος τὸν Σαρπηδόνα πρῶτος:
« Τί σ' ἀναγκάζει, Σαρπηδών, ὡς τῶν Λυκίων ἄρχε,
ώς ἀνθρωπος ἀπόλεμος νὰ κρύβεσθ' ἐδῶ πέρα ;

Ψεύδοντ' ἀν λέγουν ποὺ σταὶ υἱὸς τοῦ αἰγαλοφόρου Δία

630

κι εἰσαι πολὺ κατώτερος ἐκείνων τῶν ἡρώων

ὅπου στέτεις πρῶτες γενεῖς ἔχει γεννήσει δέ Δίας,

ώς ἡταν δέ πατέρας μου, ὡς λέγουν, δέ 'Ηρακλέας

λεοντόψυχος, ἀτρόμητος, ποὺ δέ τ' ἤλθε ἐδῶ νὰ λάβῃ

τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος, μ' ἔξι καράβια μόνα

635

καὶ μ' διλιγότερον στρατόν, τὴν πόλιν τῆς Ἰλίου

ἐπόρθησε καὶ ἀπὸ λαὸν δραγάνωσε τοὺς δρόμους·

καὶ σὺ ψυχὴν ἔχεις δειλὴν καὶ φθείροντ' οἱ λαοί σου.

Οὐδὲ θαρρῶ πώς στήριγμα θενά σταὶ σὺ τῶν Τρώων,

640

- ἀν καὶ ἀνδρειωμένος βοηθός ἀπ' τὴν Λυκίαν λόγχης·
ἀλλὰ θὰ ἰδῆς ποὺ ἡ λόγχη μου στὸν "Αδη θὰ σὲ στείλη".
Καὶ δὲ Σαρπηδών ἀπάντησε : « Τληπόλεμε, ὅτι ἔκεῖνος
τὴν "Ιλιον τότ' ἐρήμωσε, προῆλθε ἀπ' τὴν μωρίαν
τοῦ σεβαστοῦ Λαομέδοντος, ποὺ αὐτὸν ὅπου τὸν εἶχε
εὐεργετήσει ἔξύβρισε, κι ἔλειψε νὰ τοῦ δώσῃ 645
τοὺς ἵππους, ποὺ χάριν αὐτῶν μακρόθεν εἶχεν ἔλθειν·
καὶ σένα λέγ' ὅτι ἀπ' ἐμὲ φόνον καὶ μαύρην μοίραν
ἔδω θὰ λάβης καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν λόγχην μου θὰ πέσης,
τὸ καύχημα νὰ πάρω ἐγὼ καὶ ὁ "Αδης τὴν ψυχήν σου".
Κι ἐσήκωσε ὁ Τληπόλεμος τὸ φράξινο κοντάρι· 655
σύγχρον' ἀπὸ τὰ χέρια τους τ' ἀκόντια πεταχθῆκαν
τὸ ζεύχι ὁ Σαρπηδών κτυπᾶ καὶ πέρα ἡ πικρὴ λόγχη
ἐβρῆκε καὶ τὰ μάτια του μαῦρο σκεπάζει σκότος.
'Αλλὰ τ' ἀριστερὸ μερὶ τοῦ Σαρπηδόνος εἶχε
ἡδη τρυπήσ' ἡ μακριὰ τοῦ Τληπολέμου λόγχη 660
καὶ μανιωμένη ἔκαρπισε ξυστὰ τὸ κόκαλό του·
ἀκόμη ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν φύλαγε ὁ πατέρας.
Καὶ οἱ σύντροφοι ἀπ' τὸν πόλεμον τὸν θεῖον Σαρπηδόνα
ἔπαιρναν· τὸν ἐβάρυνεν, ὡς τὸ 'σερνε, τὸ μέγα 665
κοντάρι ὅτι βιαζόμενοι καὶ στενοχωρημένοι
κανεὶς δὲν σκέψθη, ὅπως αὐτὸς ἐλεύθερα πατήσῃ,
νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ ἀπ' τὸ μερὶ τὸ φράξινο κοντάρι.
'Ομοίως τὸν Τληπόλεμον ἔπαιρναν οἱ γενναῖοι
οἱ Ἀχαιοὶ καὶ ὡς εἰδε αὐτοὺς ὁ θεῖος Ὁδυσσέας,
πάθος μεγάλο αἰσθάνθηκεν ἡ ἀνδράγαθη καρδιά του, 670
κι ἐβάλθηκε στοῦ λογισμοῦ τὰ βάθη νὰ μετρήσῃ·
θὰ κυνηγήσῃ τὸν υἱὸν τοῦ βαρυκτύπου Δία
ἢ αὐτοῦ θὰ δώσῃ θάνατον στὸ πλῆθος τῶν Λυκίων;
'Αλλ' ἀπ' τὴν λόγχην τοῦ ὑψηλοῦ στὸ φρόνημα Ὁδυσσέας
νὰ πέσῃ ὁ γόνος τοῦ Διὸς δὲν ἤθελεν ἡ μοίρα· 675
κι ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἔκλινε στὸ πλῆθος τῶν Λυκίων.
Τὸν Κοίρανον καὶ Ἀλάστορα, τὸν "Αλιον καὶ Χρομίον
τὸν Νοήμονα, τὸν Ἀλκανδρον, τὸν Πρύτανιν φονεύει·
καὶ ἄλλους θὰ ἔκοφτε πολλοὺς ὁ θεῖος Ὁδυσσέας,
μακρόθε ἀν δὲν τὸν ἔβλεπεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ. 680

- Κι ἐβγῆκε μὲ λαμπρ' ἀρματα ζωσμένος στοὺς προμάχους,
φόβος πολὺς τῶν Δαναῶν· ἂμα τὸν εἰδ' ἔχαρη
ό Σαρπηδὼν ὁ διογενῆς καὶ θλιβερὰ τοῦ εἶπε:
« Πριαμίδη, μὴ στῶν Δαναῶν τὰ χέρια 'δῶ μ' ἀφήσης
ἀλλὰ βοήθειαν δῶσε μου· καὶ στὴν δικήν σας πόλιν 685
ἀς ξεψυχήσω, ἀφοῦ σ' ἐμὲ δὲν ἥταν διορισμένο
νὰ γύρω στὴν ἀγαπητὴν πατρίδα νὰ χαρύνω
τὴν ποιθητὴν μου σύντροφον καὶ τὸ γλυκό μου βρέφος ».
Τίποτε δὲν τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ,
ἀλλὰ μὲ δρμὴν προσπέρασε ποιθώντας ν' ἀποδιώξῃ 690
τοὺς Δαναοὺς καὶ ἄνδρες πολλοὺς νὰ θανατώσῃ ἀκόμη.
Κι ἐκάθισαν οἱ σύντροφοι τὸν θεῖον Σαρπηδόνα
κάτω ἀπ' τὴν εὔμορφην ὁξυὰ τοῦ αἰγιδοφόρου Δία
καὶ ὅπως τοῦ βγάζει ἀπ' τὸ μερὶ τὸ φράξινο κοντάρι
ὅ ποιθητός του σύντροφος Πελάγων ὁ γενναῖος, 695
ἔχαν' ἑκεῖνος τὴν ψυχὴν, τὰ μάτια του θαμπῶναν·
καὶ πάλι ἐπῆρε ἀνάσαιμα καὶ ὁ δροσερὸς Βορέας,
φυσώντας τὴν μισόσβηστην ψυχὴν τοῦ ζωντανεύει.
Καὶ ἀν καὶ τοὺς κτύπησ' ὁ "Εκτορας καὶ ἀν καὶ τοὺς κτύπησ' ὁ "Αρης
οἱ 'Αργεῖοι δὲν ἐστρέφοντο νὰ φύγουν πρὸς τὰ πλοῖα, 700
ἀλλ' οὕτε ὁρμοῦσαν πρὸς αὐτούς, ἀλλ' ὀπισθοποδοῦσαν
πάντοτ' εὐθὺς ποὺ νόησαν τὸν "Αρη μὲς στοὺς Τρῶας.
Τότε ποιόν πρῶτον φόνευσεν, ποιόν ὕστερον ὁ "Εκτωρ
ὅ Πριαμίδης καὶ μ' αὐτὸν ὁ χαλκοφόρος "Αρης;
'Ο θεῖος Τεύθρας ἔπεσεν, ὁ πλήξιππος 'Ορέστης, 705
ὁ Αἰτώλιος, Τρῆχος λογχιστής, ὁ Οἰνόμαος, ὁ Οἰνοπίδης
"Ελενος καὶ ὁ λαμπρόζωνος 'Ορέσβιος ποὺ στὴν "Γλην
ἐγκάτοικος ἐφρόντιζε πολλὰ νὰ θησαυρίζῃ,
σιμὰ στοὺς ἀλλούς Βοιωτούς δποὺ στῆς Κηφισίδος
λίμνης τὰ πλάγια χαίρονται τῆς γῆς τὴν ἀφθονίαν. 710
Καὶ ἄμα ἡ θεὰ τοὺς νόησεν ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα
ὅποὺ στὸν σφοδρὸν πόλεμον χαλοῦσαν τοὺς 'Αργείους,
προσφώνησε τὴν 'Αθηνᾶ μὲ λόγια φτερωμένα:
« 'Οιμένα, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
ἀν νὰ λυσσάξῃ ἀφήσωμεν τὸν "Αρην, ὃς τὸν βλέπεις, 715
ὁ λόγος θὰ ματαιωθῇ, ποὺ ἐδώκαμε τοῦ 'Ατρείδη,

- πώς θὰ γυρίσῃ πορθητής τοῦ πυργωμένου 'Ιλίου.
 Κι ἔλα κι ἐμεῖς τὸν πόλεμον δὲς θυμηθοῦμε τώρα ». 720
 Αὐτά 'πε τὴν ὑπάκουσεν ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη,
 τὰ χρυσοφάλαρ' ἀλογα τότ' εὔτρεπίζ' ἡ "Ηρα
 τοῦ ὑψίστου Κρόνου σεβαστὴ κόρη κι εὐθὺς ἡ "Ηβη
 στὸν σιδερένιο ἄξονα τῆς ἀμαξας περνάει
 τροχούς δόποι 'ναι χάλκινοι μὲ δόκτῳ στὴ μέση ἀκτίνες.
 Καὶ τῶν τροχῶν εἰν' ἀφθαρτος χρυσὸς ὁ γύρος ὅλος
 κι ἔχει στεφάνια χάλκινα π' ὅποιος τὰ ἰδή θαυμάζει. 725
 Καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ὀλάργυρο τὸ κεφαλάρι ἀστράφτει.
 σύρματα ὀλάργυρα, χρυσὰ στηρίζουν τεντωμένα
 τὸν θρόνον πόχει ἔνα πλευρὸ κυρτὸ στὸ κάθε μέρος
 εἰς τὸ τιμόνι ὀλάργυρο σμίγει χρυσὸν ὥραιον
 ζυγὸν μὲ τὰ ζυγόλουρα πού 'ναι χρυσὰ κι ἔκεινα· 730
 κι ἔφερε κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸν τὰ γρήγορα πουλάρια
 ἡ "Ηρα ποὺ τὴν ἔριδα διψᾶ καὶ τὸν ἀγώνα·
 κι ἡ Ἀθηνᾶ, κόρη σεμνὴ τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 εἰς τοῦ πατρὸς τὸ ἔδαφος τὸν πέπλον ἀπολνάει
 τὸν ἀγανόν, τὸν πλουμιστὸν πού 'χε ποιήσει ἔκεινη. 735
 Καὶ ὡς τὸν χιτώνα ἐνδύθηκε τοῦ ἀστραποδόρου Δία,
 στὴν μάχην τὴν πολύθρηνον νὰ δρμήσῃ ὅπλιζετ' ὅλη.
 Στοὺς ὄμους βάζει τὴν φρικτήν, τὴν κροσωτὴν ἀσπίδα,
 πόχει τριγύρω τὴν φυγὴν κι ἡ "Ερις εἶναι μέσα.
 ἡ Δύναμις καὶ διωγμός, ὃποιο καρδιές παγώνει, 740
 καὶ τῆς Γοργοῦς ἡ κεφαλή, τρομακτικὸ καὶ μέγα
 τέρας, ποὺ δείχνει τῶν θνητῶν δι αἰγιδοφόρος Δίας.
 Κράνος δικέφαλο φορεῖ, τετράλοφον, ὠραῖον,
 χρυσό, ποὺ πόλεων ἐκατὸν στρατοὺς ἀντισηκώνει.
 Καὶ ἀνέβηκε στὸ φλογερὸν ἀμάξι καὶ κοντάρι 745
 φουκτώνει μέγα, στερεὰ μ' αὐτὸ δαμάζ' ἡρώων
 τὰ πλήθη σ' ὅποιους δργισθῆ φρικτοῦ πατρὸς ἡ κόρη.
 Κι ἡ "Ηρα μὲ τὴν μάστιγα σφοδρὰ κινεῖ τοὺς ἵππους·
 βροντᾶς ἡ πύλη τ' οὐρανοῦ αὐτάνοικητη ἔμπροσθέν τους,
 ὃποιού τοῦ ἀπέραντ' οὐρανοῦ φυλάκτρες καὶ τοῦ Ὄλύμπου 750
 τὴν φράζουν μὲ τὸ σύγνεφον ἡ τ' ἀφαιροῦν οἱ Ὡρες.
 Καὶ ὡς τὰ κεντοῦσαν, τ' ἀλογα περάσσαν ἀπ' τὴν πύλην.

Καὶ τὸν Κρονίδην εὔρηκαν ἀνάμερ' ἀπ' τοὺς ἄλλους
θεοὺς στὴν ἀκρηγοῦ κορυφὴν τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου.

Τοὺς ἵππους ἔκει ἐκράτησεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα" 755
καὶ διμίλησε κι ἐξέτασε τὸν ὕψιστον Κρονίδην.

"Δία πατέρο", ἀρέγουν σε τὰ ἔργ' αὐτὰ τοῦ "Ἀρη;
"Ἄδικ" ἀφάνισε ἀπρεπῶς τόσον λαὸν ἀνδρεῖον
τῶν Ἀχαιῶν, λύπη σ' ἐμέ, κι ἡσυχοι ὥστόσι ἐπάνω
εὐφραίνοντ" ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων κι ἡ Ἀφροδίτη 760
πῶς ἀπολύσαν τὸν τρελὸν ποὺ νόμον δὲν γνωρίζει.
Τάχα σ' ἐμὲ θὰ χολωθῆς, πατέρ", ἀν ἔγώ δώξω

μ' ἐλεεινὰ κτυπήματα τὸν "Ἀρη ἀπὸ τὴν μάχην;" 765
Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:

"Τὴν ἀνδρειωμένην Ἀθηνᾶ σπρῶξε του εὐθὺς ἐπάνω·
ποὺ συνηθᾶ μάλιστ" αὐτὴ μ' ὁδύνες νὰ τὸν πλήττῃ".
Αὐτά 'πε καὶ τὸν ἄκουσεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα".

Καὶ τ' ἀλογά της ράβδισε καὶ αὐτὰ μὲ προθυμίαν
πετοῦν ἀνάμεσα στὴν γῆν καὶ στ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια
καὶ ὅσος ἀέρας φαίνεται στοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου
ποὺ ἀπ' ἀκρωτήρι θεωρεῖ τ' ἀπέραντα πελάγη,
διάστημα τόσο τῶν θεῶν οἱ ἵπποι διασκελίζουν.
καὶ ὅτε στὴν Τροίαν ἥλθαν κεῖ, ποὺ δυὸ ποτάμια ρέουν
καὶ στοῦ Σκαμάνδρου σμίγεται τὰ ρεύματα ὁ Σιμόεις,
τ' ἄλογ" αὐτοῦ σταμάτησεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα": 775
τὰ ξέζεψε καὶ ὀλόγυρα μὲ καταχνιὰ τὰ ζώνει.

Καὶ ἀμβρόσιο φύλλο ἐβλάστησε νὰ βόσκουν ὁ Σιμόεις.
Κι ἐκεῖνες μὲ τὸ βάδισμα πόχει δειλὴ τρυγόνα
πηγαῖναν ὀλοπρόθυμες νὰ σώσουν τοὺς Ἀργείους:

ἀλλ' ὅτε εἰς μέρος ἔφθασαν πού 'σαν πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι
συμπυκνωμένοι ὀλόγυρα τοῦ τρομεροῦ Διομήδη,
ὅποὺ στὴν ὅψιν ὅμοιαζαν λεόντων ὀμοφάγων,
ἡ ἀγριοχοίρων φοιβερῶν ποὺ ἀδάμαστά 'χουν στήθη,
ἐστάθη αὐτοῦ κι ἐκραύγασεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα,
μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Στέντορος ποὺ χάλκιν' εἶχε στόμα: 785
κι ἐφώναζ" ὅσο δὲν μποροῦν ἀνδρες ὅμοι πενήντα:
"Αἴσχος, Ἀργεῖοι θαυμαστοὶ στὴν ὅψιν, ἀλλ' ἀχρεῖοι:
στὸν πόλεμον ὅσο ἔρχονταν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας,

- τὴν πύλην τὴν Δαρδανικήν δὲν διάβαιναν οἱ Τρῶες
ποτέ· τόσο τῆς λόγχης του τὸ βάρος ἐτρομάζαν· 790
τώρ' ἀπ' τὴν πόλιν τους μακρὰν σᾶς πολεμοῦν στὰ πλοῖα». Αὐτά 'πε· καὶ ὅλων τῶν ἀνδρῶν ἔμψυχωσε τὸ στῆθος.
Καὶ στὸν Τυδείδην ἔδραμεν ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη
καὶ αὐτοῦ σιμὰ στ' ἀμάξῃ του τὸν ἥβρε νὰ δροσίζῃ
τὸ λάβωμα ποὺ τοῦ ἀνοίξε τὸ βέλος τοῦ Πανδάρου· 795
τὸν ἔκαιεν δὲ λίδρωτας ἀπ' τὸν πλατὺν ζωστήρα
τῆς κυκλωτῆς ἀσπίδος του· κι εἶχε βαρὺ τὸ χέρι·
καὶ τὸν ζωστήρα ἐσήκωσε κι ἐσφόργιζε τὸ αἷμα·
καὶ τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων του πιάν· ἡ θεά καὶ λέγει:
« Γιὸν ποὺ ὀλίγον τοῦ μοιασεν ἐγέννησε δὲ Τυδέας. 800
Τοῦ δὲ Τυδέας μαχητής, ἂν καὶ μικρὸς τὸ σῶμα·
καὶ ὅτε ἐγὼ τὸν μπόδιζα νὰ δείξῃ τὴν ἀνδρείᾳ του
εἰς τὸν καιρὸν ποὺ μηνυτῆς ἐπῆγεν εἰς τές Θῆβες
μόνος μακρὰν τῶν Ἀχαιῶν στὰ πλήθη τῶν Καδμείων,
νὰ ἡσυχάζῃ τοῦ λεγα στὴν τράπεζαν μαζί τους. 805
Καὶ αὐτὸς διού 'χε τὴν ψυχήν, ὡς πρότερα γενναίαν,
προκάλεσε κι ἐνίκησε τὸ ἀγόρια τῶν Καδμείων
εὐκόλως· ὅτι βοηθὸς εὑρέθην στὸ πλευρό του.
Καὶ ὄμοιός σὺ μ' ἔχεις κοντὰ καὶ σὲ περιφυλάγω
καὶ σὲ κεντῷ μὲ προθυμιὰ νὰ κυνηγῇς τους Τρῶας. 810
'Αλλ' η ὁ κόπος δὲ βαρὺς σου μούδιασε τὰ μέλη
η φόβος σ' ἀπονέκρωσε καὶ γόνος του Οἰνείδη
Τυδέως τοῦ πολεμικοῦ τωόντι σὺ δὲν εἰσαι ».
Ἐκείνης τότε ἀπάντησεν δὲν δύνατὸς Διομήδης:
« Καλῶς γνωρίζω σε, θεά, σεπτὴ τοῦ Δία κόρη,
ὅθεν προθύμως θὰ σου εἰπῶ, χωρὶς τὸ οὐδὲν νὰ κρύψω. 815
Ο κόπος δὲν μ' ἔμούδιασεν, οὔτε ποσῶς δὲ φόβος,
ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη ἐγὼ τί μόχεις παραγγείλει·
μ' ἔμποδιζες ἄλλους θεοὺς στὴν μάχην ν' ἀντικρίσω·
ἄλλα τὴν κόρην του Διός, στὸν πόλεμον ἀν ἔλθη· 820
τὴν Ἀρφοδίτην μοῦ λεγεις μὲ λόγγην νὰ κτυπήσω.
Διὰ τοῦτο ἀτός μου ἀνάμερα καθίζω καὶ τῶν ἄλλων
Ἀργείων εἴπα νὰ σταθοῦν ἐδῶ συγκεντρωμένοι,
ὅτι τὸν "Αρην ἀρχηγὸν στὴν μάχην τώρα βλέπω ». 825

- Τότε ἡ γλαυκόφθαλμη θεὰ τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ πεῖ : 825
 « Ὡ τῆς καρδιᾶς μου ἀγαπητὴ Τυδείδη, διὰ τὴν ὄραν
 τὸν Ἀρην σὺ μὴ φοβηθῆς μήτε τῶν ἀθανάτων
 κανέναν· ἀφοῦ βοηθὸς σοῦ εἴμαι· κι ἔλα σπρῶξε
 τὰ στερεόποδ' ἄλογα στὸν Ἀρην ἐναντίον
 καὶ κτύπα τὸν ἀπὸ κοντά, σέβας ποσῶς μὴν ἔχης 830
 στὸν μανιακὸν, τὸν πάγκακον, τὸν ἀστατον, ποὺ πρῶτα
 τῆς Ἡρας ἔλεγε κι ἐμοῦ πώς θέλει πολεμήσει
 τοὺς Τρῶας τάχα καὶ βοηθὸς θὰ γίνη τῶν Ἀργείων,
 καὶ τώρα τὰ λησμόνησε κι ἐπῆγε μὲ τοὺς Τρῶας ». 835
 Καὶ μὲ τὸ χέρι ἑτράβηξε τὸν Σθένελον καὶ τοῦτος
 ἀπὸ τ' ἀμάξι ἐπήδησε καὶ ἀνέβηκε ἀναμμένη
 στὸν θρόνον ἡ Ἀθηνᾶ σιμὰ στὸν θεϊκὸν Τυδείδην.
 'Απὸ τὸ βάρος βρόντησε τὸ δρύινον ἀξόνι,
 δτ' εἶχε ἐπάνω τρομερὰν θεὰν κι ἔξαίσιον ἄνδρα. 840
 Τὴν μάστιγα, τοὺς χαλινοὺς ἔχ' ἡ θεὰ καὶ σπρώχνει
 τὰ στερεόποδ' ἄλογα στὸν Ἀρην ἐναντίον,
 ἐκεῖ ποὺ τὸν θεόρατον Περίφαντα Ὁχησίδην
 ἐγύμνωνε, τῶν Αἰτωλῶν ἔξαίσιον πολεμάρχον.
 Τότε, νὰ γίνη ἀόρατη στὸν ἄνδροφόνον Ἀρην,
 στοῦ Ἀδη ἐκρύφθη ἡ θεὰ τὴν περικεφαλαία. 845
 Καὶ ἂμ' εἰδ' ὁ Ἀρης ὁ σκληρὸς τὸν θεϊον Διομήδη,
 ἄφησε τὸν θεόρατον Περίφαντα νὰ κεῖται
 νεκρὸς ἐκεῖ ποὺ θάνατον τοῦ εἶχε δώσει πρῶτα
 κι ἵσια στὸν ἴπποδαμαστὴν ἔχύθηκε Διομήδη.
 κι' δτ' ἥσαν ἀντιμέτωποι, τὸ χάλκινο κοντάρι 850
 ἔξαμωσ' ἐπάνω ἀπ' τὸν ζυγὸν καὶ τὰ λουριά τῶν ἴππων
 ὁ Ἀρης ὀλοπρόθυμος νὰ πάρῃ τὴν ψυχήν του.
 Τό πιασε μὲ τὸ χέρι τῆς ἡ γλαυκομάτ' Ἀθήνη
 καὶ ἀπὸ τὸν θρόνον τό καμε χαμένο αὐτοῦ νὰ πέσῃ·
 δεύτερος τότ' ἔχύθηκε μὲ χάλκινο κοντάρι
 ὁ Διομήδης, κι ἡ θεὰ τ' ἄμπωσεν ὡσπου ἐβρῆκε 855
 ἡ λόγχη τὸ λαγγόνι αὐτοῦ ποὺ ζώστρα τὸ σκεπάζει·
 τὸν πλήγωσε αὐτοῦ κι ἔφαγε τὴν τρομερήν του σάρκα,
 καὶ τὸ κοντάρι ἀνέσπασε· καὶ ὁ χαλκοφόρος Ἀρης
 βόησε τόσ' ὅσο βοοῦν ἐννιὰ δέκα χιλιάδες 860

ἀνδρες, ἐνῶ συγκρούονται στὴν φλόγα τοῦ πολέμου.

Κι ἔπεισε τρόμος στὴν καρδιὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων.

Τόσο σφοδρῶς ἐβόησεν ὁ αἰμόχαρος ὁ "Αρης.

Καὶ ὡς ἀπὸ νέφη φαίνεται σκοταδερὸς ὁ ἀέρας,

ὅτ' ἀνεμος σηκώνεται κακὸς ἀπὸ τὸ καῦμα,

865

τοῦ Διομήδη ἐφαίνετο καὶ ὁ χαλκοφόρος "Αρης

ώς μὲς στὰ νέφη ἀνέβαινεν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸν Οὐδόν.

Κι ἔφθασε εὐθὺς στὸν "Ολυμπον, ἔδραν τῶν ἀθανάτων,

καὶ λυπημένος κάθισε στὸ πλάγι τοῦ Κρονίδη

καὶ τ' ἄφθαρτ' αἷμα τοῦ 'δειχνε, ποὺ ἀπ' τὴν πληγὴν του ρέει,

870

καὶ τοῦ 'λεγε ὀδυρόμενος μὲ λόγια φτερωμένα:

« Πατέρα Δία, στὸ κακὸ ποὺ βλέπεις δὲν θυμώνεις;

Φρικτὰ πάντοτ' ἐπάθαμεν οἱ ἀθάνατοι ἀπὸ γνώμην

δικήν μας ὅταν παίρνωμεν μὲ τοὺς ἀνθρώπους μέρος.

Καὶ ὅλοι σ' ἐσὲ θυμώνομεν, διότι ἔχεις γεννήσει

875

κόρην τρελήν, κακότροπην, ποὺ στ' ἄνομα εἶναι ὁ νοῦς της.

Διότι οἱ ἐπίλοιποι θεοὶ στὸν "Ολυμπον δού εἶναι,

ὅλοι σοῦ ὑποτάσσονται, σ' ἐσὲ καθείς μας κλίνει·

καὶ αὐτὴν ποσῶς δὲν τιμωρεῖς μὲ ἔργον ἢ μὲ λόγον,

ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν γέννησες κακὴν τὴν ὑποφέρεις,

880

ποὺ τώρα τὸν περήφανον Διομήδην ἔχει σπρώξει

νὰ πολεμήσῃ μανιακὸς αὐτοὺς τοὺς ἀθανάτους·

τὴν Κύπριν πρῶτα ἐλάβωσε στὸ χέρι καὶ κατόπιν

ώς δαίμων ὥρμησε σ' ἐμέ· καὶ ἂν οἱ γοργοί μου πόδες

δὲν μ' ἔπαιρναν θὰ ἐκείτομον πολὺν καιρὸν μὲ πόνους

885

κεῖ μέσα στοὺς ἐλεεινοὺς σωροὺς τῶν πεθαμένων

ἢ ἀψυχον ζωντόνεκρον θὰ μ' ἔκαμναν οἱ λόγχες ».

Μ' ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης:

« 'Εδῶ μὴ κάθεσ', ἀστατε, ὡσὰν παιδὶ νὰ κλαίης·

καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς τοῦ 'Ολύμπου σὲ μισῶ μὲ τὴν καρδιά μου,

880

ὅτι τὴν ἔριδ' ἀγαπᾶς, τές μάχες, τοὺς πολέμους.

Τῆς μητρός σου ἔχεις τὴν ὥρμὴν ἀκράτητην, βαρεῖαν,

τῆς "Ηρας, ὅπου οἱ λόγοι μου δυσκόλως τὴν δαμάζουν,

καὶ τώρ' αὐτὴ σὲ πρόσταξε, θαρρῶ, καὶ αὐτὰ παθαίνεις.

'Αλλὰ νὰ βασανίζεσαι δὲν θέλει ἐγὼ σ' ἀφήσω,

885

αἷμα μου εῖσαι, καὶ σ' ἐμὲ σ' ἐγέννησε ἡ μητέρα·

κακός ώς εῖσαι, ἂν εῖχε σὲ θεὸς ἄλλος γεννήσει
ἀπὸ καιρὸν θὺ εὐρίσκεσο μακρὰν τῶν Οὐρανίων ».

Εἶπε καὶ τὸν Παιήονα προστάζει νὰ τὸν λένη.

Μὲ βότανα παυσίπονα πού τοῦ βαλε δὲ Παιήων
τὸν λάτρευσεν ὅτι θυνητὸς δὲν ἦτο αὐτὸς πλασμένος·
καὶ ὅπως γρήγορα ἡ πυτιὰ τὸ λευκὸ γάλα πήζει
ποὺ οὐρανὸν γοργά συσφίγγεται, καθὼς τὸ ἀνακατώνουν,
ἔτσι ἐθεράπευσε γοργὰ τὸν ἄγριον "Αρη ἔκεινος.

Καὶ δὲ "Αρης, ώς τὸν ἔλουσεν ἡ "Ηβη, λαμπροφόρος
μὲ περηφάνια κάθισε στὸ πλάγι τοῦ Κρονίδη.
Καὶ πρὸς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου
γύρισε μὲ τὴν "Αργισσαν "Ηραν ἡ σώστρ' Αθήνη,
τὸν "Αρην ἀφοῦ ἐμπόδισαν ἀπ' τές ἀνδροφονίες.

Ζ

Τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν ὁ ἀγώνας ἐμονώθη·
καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ὡς ἔριχναν τὰ χαλκοφόρα ἀκόντια,
ποιὸν καιρὸν κυμάτισεν ἡ μάχη στὴν πεδιάδα,
ποὺ κλείουν μὲ τές δύθες τῶν ὁ Εὔανθος καὶ ὁ Σιμόεις.

Πρῶτος, τὸ μέγα στήριγμα τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Αἴας
ἔσπασε Τρώων φάλαγγα καὶ οἱ σύντροφοι ἀνκπνεῦσαν,
ποὺ ἐκτύπησ' ἔναν τῶν Θρακῶν ἔξαισιον πολεμάρχον,
τὸν ύψηλὸν Ἀκάμαντα, λαμπρὸν νίὸν τοῦ Εὔσσωρου.

Στὸν κῶνον τὸν ἐκτύπησε τῆς περικεφαλαίας
κι ἐμπήγθη μὲς στὸ μέτωπο κι ἐπέρασεν ἡ λόγχη
τὸ κόκαλο κι ἐσκέπασε τοὺς ὄφθαλμούς του σκότος.

Τὸν Τευθρανίδην "Αξυλον ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης
φονεύει, ποὺ στὴν εῦμορφην Ἀρίσβην κατοικοῦσε,
πάμπλουτος, κοσμαγάπητος, διότι ὡς εἶχε ἐπάνω
στὸν δρόμον τὴν οἰκίαν του, φιλοξενοῦσεν ὅλους.

'Αλλ' ἀπ' αὐτοὺς τότε κανεὶς δὲν πρόβαλε τὸ στῆθος
διὰ νὰ τὸν σώσῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἀκόλουθόν του
Καλήσιον, ποὺ στὸ πλάγι του τοὺς ἵππους κυβερνοῦσε,
ἐστειλε κάτω ἀπὸ τὴν γῆν ἡ λόγχη τοῦ Τυδείδη.

'Αφοῦ τὸν Δρῆσον γύμνωσε καὶ ἀντάμα τὸν Ὁφέλτιν
ὁ Εύρυαλος, στὸν Αἴσηπον καὶ Πήδασον ἐχύθη,
ποὺ 'χε γεννήσ' ἡ Ναϊάς, ἡ νύμφη Ἀβαρβαρέη,
τοὺς ἀφύγους Βουκολίωνος, ποὺ τέκνον ἥταν πρῶτο
τοῦ θείου Λακομέδοντος ἀπὸ κρυφὴν μητέρα·

ώς ἔβοσκε τὰ πρόβατα κοιμήθη μὲ τὴν νύμφη
καὶ δύο τέκνα δίδυμα τοῦ γέννησεν ἐκείνη·
αὐτῶν τῶν δύο νέκρωσε τ' ἀνδρειωμένα μέλη
ὅ Μηκιστηάδης κι ἔπειτα καὶ τ' ἄρματα τοὺς πῆρε.

Φονεύει τὸν Ἀστύαλον ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης
καὶ τὸν Περκώσιον λόγχισε Πιδύτην ὁ Ὄδυσσεας·
τὸν θεῖον Ἀρετάνα ὁ Τεῦκρος· καὶ μ' ἀκόντι
τὸν Ἀβληρὸν ὁ Ἀντίλοχος ἐπῆρε Νεστορίδης·

5

10

15

20

25

30

ἡ ὄρμὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τὸν Ἐλατὸν, ἀνδρεῖον
ἀπ' τὴν ὑψηλὴν Πήδασον, ποὺ βρέχει ὁ Σατνίδεις.

Τὸν Φύλανον ποὺ ἔφευγεν ὁ Λήϊτος φονεύει
καὶ τὸν Μελάνθιον ἔριξεν ἡ λόγγη τοῦ Εὔρυπύλου·
καὶ ζωντανὸν τὸν Ἀδραστον ἡ ἀνδρειὰ τοῦ Μενελάου
ἔπιασεν· ὅτι τ' ἀλογα στὸν κάμπο ξαφνισμένα
σ' ἔνα μυρίκι ἐσκόνταψαν κι ἐσπάσαν τὸ τιμόνι
τῆς ἄμαξας στὴν ἄκρη του, κι ἐτρέχαν πρὸς τὴν πόλιν,
ἐκεὶ ποὺ πλῆθος ἀλλο ἀνδρῶν ἔφευγαν τρομασμένοι·
ἐκεῖνος στὸν τροχὸν σιμὰ ροβόλησε ἀπ' τὸν θρόνον
ἐπίστομα στὰ χώματα, καὶ αὐτοῦ κοντά του ἐστήθη
ὁ Ἀτρείδης ὁ Μενέλαος μὲ τὸ μακρὺ κοντάρι.

Τὸν ἔπιασε ἀπ' τὰ γόνατα καὶ ἰκέτευσεν ἔκεινος:

« Πάρε με, Ἀτρείδη, ζωντανὸν καὶ λάβε ἀντάξια λύτρα·
ἀπείρους ἔχει θησαυρούς ὁ πλούσιος μου πατέρας·
ἔχει χρυσάφι, χάλκωμα καὶ σίδερο ἐργασμένο,
κι ἀπ' ὅλα πλουσιοπάροχα θὰ σοῦ προσφέρη δῶρα,
ἀν μάθη πού 'μαι ζωντανὸς στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα ».

Εἶπε· καὶ τοῦ ἐπράύνε στὰ στήθη τὴν καρδίαν·
καὶ θὰ τὸν ἐπαράδιεν εἰς τὸν ἀκόλουθόν του
στὰ πλοῖα νὰ τὸν πάρῃ εὐθύνει, ἀλλ' ἔτρεξε ὁ ἀδελφός του
σιμά του καὶ τοῦ φώναξε: « Μενέλαε, καλέ μου,
τί κάμνεις; Τὴν ζωὴν τους σὺ λυπεῖσαι; Ναὶ τωόντι
οἱ Τρῷες εἰς τὸ σπίτι σου πολὺ καλὸ σοῦ κάμαν·
κανεὶς ἀπὸ τὸν ὅλεθρον, στὰ χέρια μας ἀν πέση,
νὰ μὴ σωθῇ ποτέ· μηδὲ τ' ἀγόρι, πού 'ναι ἀκόμη
μέσα στὰ σπλάχνα τῆς μητρός, νὰ μὴ σωθῇ καὶ ὅλοι
ἄταφοι καὶ ἄφαντοι ἀς χαθοῦν οἱ κάτοικοι τῆς Τροίας ».

Οἱ ὄρθοι του λόγοι ἐγύρισαν τὴν γνώμην τοῦ ἀδελφοῦ του,
καὶ μὲ τὸ χέρι ἐμάκρυνε τὸν Ἀδραστον· καὶ ὁ πρῶτος
Ἀτρείδης τὸν ἐπλήγωσε στὸ βάθος τῆς λαπάρας·
καὶ ὡς ἔπεσε τ' ἀνάσκελα, τὸν πάτησεν ὁ Ἀτρείδης
στὸ στῆθος κι ἔξω ἀνέσπασε τὸ φράξινο κοντάρι.

Καὶ ὁ Νέστωρ μεγαλόφωνα πρὸς τοὺς Ἀργείους εἶπε:
« "Ηρωες, φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ Ἀρη,
τώρα διὰ λάφυρα κανεὶς ὀπίσω ἀς μὴ ξεμείνη,

διὰ νὰ γυρίση μὲ πολλὰ στὰ γρήγορα καράβια,
ἀλλ' ἄνδρες ἀς φονεύωμε: κατόπι μὲ ἡσυχίαν
τὰ λείψανα θὰ γδύσετε στρωμένα στὴν πεδιάδα ». 70
Εἶπε καὶ εἰς ὅλους ἄναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας.
Καὶ τότε ἀπ' τὴν σφοδρὴν ὁρμὴν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
στὴν Ἰλιον πάλε ἀνέβαιναν ἀνάνδρως συντριμένοι,
ἄν δι Πριαμίδης "Ελενος, καλὸς ὁρνεοσκόπος," 75
δὲν ἔρχονταν στὸν "Ἐκτορα νὰ εἰπῇ καὶ στὸν Αἰνείαν:
« Ἀφοῦ σ' ὅλους ἀνάμεσα τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους,
Αἰνεία κι "Ἐκτωρ, εἰς ἐσᾶς ὁ ἀγώνας κρέμετ' ὅλος,
ὅτε εἰσθε καὶ στὸν πόλεμον κι εἰς πᾶσαν σκέψιν πρῶτοι,
σταθῆτε αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν κρατεῖτε πανταχόθεν 80
ἔμπρὸς στὲς πύλες καὶ προτοῦ κυνηγημένοι πέσουν
στῶν γυναικῶν τές ἀγκαλιές καὶ ὅλοι χαροῦν οἱ ἔχθροί μας.
Καὶ ἀφοῦ τές φάλαγγες ἐσεῖς παρακινήσετ' ὅλες,
ἐμεῖς ἐδῶ θὰ μείνωμε τὴν μάχην νὰ κρατοῦμε,
ἄν καὶ μ' ἀγώνα φοβερόν, ὅτι τὸ θέλ' ή ἀνάγκη. 85
Καὶ σὺ στὴν πόλιν ν' ἀνεβῆς καὶ λέγε τῆς μητρός μας
ἐπάνω εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτὴ νὰ συναθροίσῃ
τές σεβαστές γερόντισσες καὶ τὸν ναὸν τὸν θεῖον
τῆς γλαυκομάτας Ἀθηνᾶς μὲ τὸ κλειδὶ ν' ἀνοίξῃ,
καὶ ἀπ' ὅσους πέπλους διαλεκτούς στὸ δῶμα τῆς φυλάγει 90
τὸν μέγαν, τὸν λαμπρότερον, τὸν ἀκριβότερόν της
στῆς καλοπλέξουδης θεᾶς τὰ γόνατα νὰ θέσῃ,
καὶ δώδεκα νὰ ὑποσχεθῇ χρονιάρικες μοσχάρες
θυσίαν, ἵσως ή θεὰ νὰ ἐλεγθῇ θελήσῃ
τὴν πόλιν, τές γυναικες μας καὶ τὰ μικρὰ παιδιά μας, 95
καὶ ἀπ' τὴν ἀγίαν Ἰλιον μακρύνη τὸν Τυδείδην,
τὸν ἄγριον πολεμιστὴν, δεινὸν φυγῆς ἐργάτην,
ποὺ ἐδείχθηκε τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος στὴν ἀνδρείαν.
Τόσο δὲν μᾶς ἐτρόμαζεν ὁ μέγας Ἀχιλλέας,
ἄν κι ἐγεννήθη ἀπὸ θεάν, ὡς λέγουν, ἀλλὰ τούτου 100
ἡ μάνιτα εἶναι ἀκράτητη καὶ ἀντίσταση δὲν ἔχει ».
Εἶπε καὶ ὁ "Ἐκτωρ ἔστρεξε στοὺς λόγους τοῦ ἀδελφοῦ του"
καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξι ἐβρόντησε στὴν γῆν μὲ τ' ἄρματά του.
Δυὸς λόγγες σέιει καὶ παντοῦ στὸ στράτευμα γυρίζει,

στὴν μάχην σπρώχνει καὶ δεινὴν πολέμου ἀνάφτει φλόγα.

105

Τινάχθηκαν κι ἀντίκρισαν τοὺς Ἀχαιοὺς ἔκεινοι
καὶ τοῦτοι ὅπισθιοπόδησαν κι ἐπαῦσαν ἀπ' τοὺς φόνους
κι εἴπαν πῶς ἀπ' τὸν κάταστρον αἰθέρα πρὸς τοὺς Τρῶας
βοηθὸς κατέβη ἔνας θεός· τόσην ὁρμὴν ἔδειξαν·

καὶ ὁ "Ἐκτωρ τότ' ἐφώναξε παντοῦ νὰ τὸν ἀκούσουν:

110

"Γενναῖοι Τρῷες καὶ βοηθοὶ μακρόθεν καλεσμένοι,
ἄνδρες φανῆτε μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, ὡς φίλοι,
ὅσο στὴν "Ιλιον ν' ἀνεβῶ νὰ εἰπῶ τῶν γυναικῶν μας
καὶ τῶν γερόντων βουλευτῶν εὐχὲς τῶν ἀθανάτων
νὰ κάμουν κι ἔξιλέωμα νὰ τάξουν ἑκατόμβες".

115

Εἶπε· κι εὐθὺς ἔκινησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ·
τές πτέρνες καὶ τὸν τράχηλον τὸ μαῦρο δέρμα ἐκτύπα,
καὶ γύρω τὴν ὄμφαλωτὴν ἐκύκλωνεν ἀσπίδα.

Καὶ τοῦ Τυδέως ὁ υἱὸς καὶ ὁ Γλαῦκος τοῦ Ἰππολόχου
τῶν δύο στρατῶν ἀνάμεσα νὰ κτυπηθοῦν ὁρμῆσαν·

120

καὶ ὄπόταν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθηκαν ἀντίκρυ,

στὸν ἄλλον πρῶτος ἔλεγεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

"Ἀπ' ὅσους ἔχ' ἡ γῆ θητούς, ὡς θαυμαστέ, ποιός εἰσαι;
Στὴν μάχην, δόξαν τῶν ἀνδρῶν, ποτὲ δὲν σ' εἶδ' ἀκόμη·

καὶ τώρα μὲ τὴν τόλμην σου κάθ' ἄλλον ὑπερβαίνεις,

125

ἀφοῦ σὺ στὸ μακρόσκιον κοντάρι μου ἀντιστέκεις·

τέκνα γονέων δυστυχῶν τὴν ρώμην μου ἀντικρίζουν.

'Ἄλλ' ἂν ἀθάνατος θεὸς κατέβης οὐρανόθεν,

μάθε δὲ τι ἐγώ δὲν μάχομαι μὲ τοὺς ἐπουρανίους.

Καὶ ὁ τρομερὸς Λυκόδοργος, τοῦ Δρύαντος ὁ γόνος

130

ἐφιλονείκα μὲ θεούς, ἀλλ' ἔκησεν δλίγο,

ποὺ ἔναν καιρὸ τοῦ μανικοῦ Διονύσου τές βυζάστρες

σκόρπισε στὰ πανάγια βουνὰ τοῦ Νυσηθοῦ·

μὲ βούκεντρ' ὁ Λυκόδοργος τές ἔπληττε ὁ φονέας,

ώστε τοὺς κλάδους ἔριξαν, καὶ ὁ Διόνυσος στὰ βάθη

135

τῆς θάλασσας ἐβύθισε, καὶ ἡ Θέτις στὴν ἀγκάλην

τὸν δέχθηκε ποὺ ἐτρόμαχεν ἀκόμη ἀπ' τὴν βοήν του.

Αὐτὸν οἱ μάκαρες θεοὶ κατόπιν ὀργισθῆκαν

καὶ ὁ Δίας τὸν ἐτύφλωσε· καὶ δλίγες εἶδες ἡμέρες,

ἀφοῦ στὸ μίσος ἔπεσε τῶν ἀθανάτων ὅλων·

140

οὐδ' ἐγώ θέλω πόλεμον μὲ τοὺς ἐπουρανίους.

Καὶ ἂν θνητὸς εἴσαι καὶ καρποὶ τῆς γῆς καὶ σένα τρέφουν,
πλησίασε, ταχύτερα νὰ ἰδῃς τὸν ὄλεθρὸν σου ».

Σ' αὐτὸν ἀπάντησε ὁ λαμπρὸς τοῦ Ἰππολόγου γόνος:

« Τὴν γενεάν μου τί ἐρωτᾶς, ἀτρόμητε Τυδείδη;

145

Καὶ τῶν θνητῶν ἡ γενεὰ τῶν φύλων ὅμοιαζει:

τῶν φύλων ἄλλα ὁ ἀνεμος χαμαὶ σκορπᾶ καὶ ἄλλα
φυτρῶνουν, ὡς ἡ ἀνοιξη τὰ δένδρ' ἀναχλωράινει:

καὶ τῶν θνητῶν μιὰ γενεὰ φυτρώνει καὶ ἄλλη παύει.

Καὶ μάθε, ἀφοῦ τὸ ἐπιθυμεῖς, καλὰ νὰ τὴν γνωρίσῃς
τὴν ἴδιαν μας γενεάν, ἀφοῦ πολλοὶ τὴν ξέρουν:

150

ὑπάρχει πόλις "Εφυρα μὲς στὸ ἵπποτρόφον" Ἀργος
κι εἶχε τὸν δολιότερον ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους,

τὸν Αἰολίδην Σίσυφον, ποὺ ἐγέννησε τὸν Γλαῦκον,
καὶ ὁ Γλαῦκος τὸν ἀσύγκριτον λαμπρὸν Βελλερεφόντην.

155

καλλος τοῦ δῶσαν οἱ θεοί, χάριν ὅμοιη καὶ ἀνδρείαν,
ἄλλα κρυφίως ὄλεθρον ὁ Προῖτος τοῦ ἐσοφίσθη.

'Απ' τ' Ἀργος τὸν ἔξορισεν, ὡς ἦτο ἀνώτερός του,
ὅτ' εἶχ' ἐπάνω στὸν λαὸν τὸ σκῆπτρο ἀπὸ τὸν Δία.

'Απὸ τὸν πόθον ἀναψε κρυφὰ μ' αὐτὸν νὰ σμίξῃ
ἡ δέσποιν" "Αντεια, γυνὴ τοῦ Προίτου· ἀλλὰ σ' ἐκείνην

160

δὲν ἔστεργε ὁ καλόγυνωμος χρηστὸς Βελλερεφόντης
κι ἡ "Αντεια ψευδολόγησε τοῦ Προίτου: «Ν' ἀποθάνης,»

τοῦ εἶπε, «ῷ Προῖτε, ἡ φόνευσε σὺ τὸν Βελλερεφόντην,
ποὺ θέλεις ἐμέν' ἀθέλητην ἐκεῖνος νὰ φιλήσῃ.»

165

Καὶ ὁ βασιλέας χόλωσε, πλὴν νὰ φονεύσῃ ξένον
ἐντράπη καὶ τὸν ἔστειλε νὰ ὑπάγῃ στὴν Λυκίαν.

καὶ μέσα εἰς κλειστὸν πίνακα τοῦ ἔδωκε σημεῖα,
ποὺ χάραξε κακόβουλα μὲ νόημα θανάτου,

τοῦ πενθεροῦ του νὰ δειχθοῦν διὰ νὰ τὸν ἀφανίσῃ:
καὶ μὲ τὸ ἄγιο τῶν θεῶν προβόδισμα κινοῦσε

170

πρὸς τὴν Λυκίαν κι ἔφθασεν ἐκεῖ ποὺ ὁ Εάνθος ρέει.
καὶ ὁ βασιλέας πρόθυμα τὸν τίμησε κι ἐννέα

ἡμέρες τὸν ἐξένισε κι ἔσφαξ' ἐννέα μόσχους.

'Αλλ' ὡς ἡ αὔγη στὸν οὐρανὸν ἐρόδισε ἡ δεκάτη,
ἐκεῖνος τὸν ἐξέτασε κι ἐζήτα νὰ γνωρίσῃ

175

ὅτι σημάδι τοῦ 'φερεν ἀπ' τὸν γαμβρόν του Προῖτον.

Καὶ ὡς ἔλαβε τ' ὀλέθριο σημάδι τοῦ γαμβροῦ του,

πρῶτον τὴν φρικτὴν Χίμαιραν τὸν στέλνει νὰ φονεύσῃ·

καὶ αὐτὴ γένος ἀνθρώπινο δὲν ἦταν, ἀλλὰ θεῖον,

δράκος ὅπίσω, λέοντας ἐμπρός, στὴν μέσην αἴγα,

κι ἥσαν τὰ σπλάχνα τῆς φωτιά καὶ φλόγες ἡ πνοή της.

Τὴν φόνευσ' ὅμως, Θαρρετὸς στὰ θεῖκὰ σημεῖα·

δεύτερον, ἐπολέμησε τοὺς δοξαστοὺς Σολύμους,

κι εἰς μάχην τόσον τρομερὴν δὲν εἶχεν ἔμπη ἀκόμη·

τρίτον τές ἀνδρικότατες ἐφόνευσε 'Αμαζόνες.

Καὶ ὡς γύριζεν, ἐπιβουλὴν τοῦ πλέκει ἐκεῖνος ἄλλην·

καρτέρι σταίνει διαλεκτῶν ἀνδρῶν ἀπ' τὴν Λυκίαν,

ἄλλ' ἀπ' αὐτοὺς δὲν γύρισε κανεὶς εἰς τὴν πατρίδα·

τοὺς ἑστρωσ' ὅλους τοῦ λαμπροῦ Βελλερεφόντ' ἡ λόγγη.

Καὶ ὅταν καλῶς ἐνόησε πῶς ἦταν θεοῦ γόνος,

τὸν κράτησε στὸ σπίτι του, τὸν ἔκαμε γαμβρόν του

καὶ τὴν βασιλικὴν τιμὴν ἐμοίρασε μαζί του·

καὶ οἱ Λύκιοι τοῦ χώρισαν ἔξαίσιο περιβόλαι

νὰ τὸ 'χη αῆπον εὔμορφον καὶ κάρπικο χωράφι.

Τρία παιδιά γεννήθηκαν ἀπὸ τὴν νυμφευτήν του·

ὁ 'Ισανδρος, ὁ 'Ιππόλοχος, κι ἡ Λαοδάμεια, κόρη

ὅπου σιμά της πλάγιασεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης,

κι ἔλαβ' υἱὸν τὸν μαχητὴν ἴσοθεον Σαρπηδόνα.

'Ἀλλ' ὅταν ὅλ' οἱ ἀθάνατοι κι ἐκεῖνον ἐμισῆσαν,

νὰ φύγη ἀνθρώπου πάτημα παράδερνε στὸ 'Αλήιον

πεδίον μόνος κι ἔτρωγε τὰ ἔρμα σωθικά του.

Τὸν "Ισανδρον μαχόμενον μὲ τοὺς λαμπροὺς Σολύμους

ὁ "Αρης τοῦ ἐθανάτωσε· στὴν κόρην του ἔχολώθη

ἡ χρυσοχάλινη "Αρτεμις καὶ τὴν ζωὴν τῆς πῆρε·

ὁ 'Ιππόλοχος ἐγέννησεν ἐμέ, κι αὐτὸς στὴν Τροίαν

μ' ἐστειλε καὶ πολὺ θερμὰ μοῦ ἔχει παραγγείλει

πάντοτε μέγας νὰ φανῶ καὶ τῶν ἀνδρείων πρῶτος,

καὶ ὡς πρέπει τῶν πατέρων μας τὸ γένος νὰ τιμήσω,

ποὺ ἔλαμψαν καὶ στὴν "Εφυραν καὶ στὴν πλατιάν Λυκίαν.

Τὴν γενεάν, τὸ αἷμ' αὐτό, καυχῶμαι ἐγὼ πῶς ἔχω ».

Στὰ λόγια τοῦτα ἔχάρηκεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης,

180

185

190

195

200

205

210

- κι ἐστύλωσε τὴν λόγχην του στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν,
καὶ εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν γλυκομιλοῦσε κι εἶπε:
 « Μάθε ὅτι ξένος παλαιὸς μοῦ εἴσαι πατρικός μου· 215
 ὅτι ἄλλοτε τὸν ἀψεγον λαμπρὸν Βελλερεφόντην
 δὲ Οἰνεὺς ἐφιλοξένησεν εἴκοσ' ἡμέρες ὅλες·
 καὶ λαμπρὰ δῶρα ἔχαρισεν ὁ ἔνας πρὸς τὸν ἄλλον,
 δὲ Οἰνεὺς ζωστήρα πορφυρὸν καὶ ὁ πάππος σου ποτῆρι
 δίκουοπο τοῦ ὀδοκεῖ χρυσὸν πού, ἐκεῖθεν ὅταν ἤλθα, 220
 στὰ δώματά του ἐσώζονταν ἀλλ' ὅμως τὸν Τυδέα
 δὲν τὸν θυμοῦμαι, ὅτι μικρὸν στὸ σπίτι μ' ἔχει ἀφήσει,
 ὅταν στὲς Θῆβες ὁ λαὸς ἔχαθη τῶν Ἀργείων.
 "Οθεν στὸν Ἀργος μέσα ἐγώ φίλος σοῦ εἰμαι ξένος
 καὶ σὺ σ' ἐμένα, στὸν λαὸν ἀν ἔλθω τῶν Λυκίων. 225
 Καὶ ἀς μὴ σμιχθοῦν οἱ λόγχες μας οὐδ' ὅπου ἡ μάχη βράζει·
 πολλοὶ ναὶ Τρῶες κι ἔνδοξοι βοηθοί, διὰ νὰ φονεύω
 ὅποιον θεδες μοῦ φέρη ἐμπρὸς κι οἱ πόδες μου προφθάσουν·
 καὶ Ἀχαιοὶ πάλι, ἀν δυνηθῆς, δὲν λείπουν νὰ φονεύσῃς·
 καὶ τ' ἄρματα ἀς ἀλλάξωμεν, ὅπως καὶ τοῦτοι μάθουν 230
 πού μαστε ξένοι πατρικοὶ κι εἰναι τιμὴ δικῇ μας».
 Εἶπαν· καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξι των ἐπήδησαν καὶ οἱ δύο,
 τὰ χέρια πιάσαν κι ἔδωκαν βεβαίωσιν φιλίας.
 Τοῦ Γλαύκου τότε ἀφαίρεσε τές φρένες ὁ Κρονίδης·
 ἔλαβε χάλκιν' ἄρματα ποὺ ἐννέα βόδι' ἀξίζαν 235
 κι ἔδωκεν ἄρματα χρυσὰ ποὺ ἀξίζαν ἐνεγήντα.
 Στές Σκαιές πύλες ἐφθασεν ὁ "Ἐκτωρ καὶ στὸ φράξον,
 κι οἱ κόρες τὸν τριγύρισαν τῶν Τρώων κι οἱ μητέρες
 νὰ μάθουν διὰ τὰ τέκνα των, τοὺς ἀδελφούς, τοὺς ἄνδρες
 καὶ συγγενεῖς· καὶ δέησες πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ κάμουν 240
 εἰς ὅλες εἶπε· ἀλλ' ἐμελλαν πολλές ν' ἀναστενάξουν.
 Καὶ ως ἐφθασε στὸ μέγαρο τ' ὥραῖο τοῦ Πριάμου,—
 μὲ σκαλισμένες αἴθουσες κτισμένο, κι ἤσαν μέσα
 θάλαμοι καλοσκάλιστοι μαρμάρινοι πενήντα, 245
 ὅλοι κτισμένοι σύνεγγυς· καὶ αὐτοῦ μέσα ἐκοιμόνταν
 μὲ τές μνηστές γυναικες των οἱ παῖδες τοῦ Πριάμου·
 καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος στὴν αὐλήν, ἀντίκρυς, εἰς τ' ἀνώγι,
 θάλαμοι καλοσκάλιστοι μαρμάρινοι ἐκτισθῆκαν

δώδεκα σύνεγγυς καὶ αὐτοί· καὶ αὐτοῦ πάλι ἔκοιμόντων
μὲ τές σεβάσμιες κόρες του οἱ ἀγαπητοὶ γαμβροί του, — 250
κεῖ τὸν ἀπάντησθ' ἡ ἀγαθὴ μητέρα διοὺ περνοῦσε
στὴν Λαοδίκην κόρην της στὸ κάλλος ἔξαισταν·
τὸ χέρι τοῦ ἐπιασε σφικτά, προσφώνησέ τον κι εἶπε:
« Τέκνον, πῶς ἥλθες κι ἀφῆσες τὸν ἄγριον ἀγώνα;
Οἱ ἐπικατάρατοι Ἀχαιοὶ στενὰ μᾶς περιορίζουν 255
κάτω ἀπ' τὰ τείχη· κι ἔρχεσαι, καθὼς σοῦ ὑπε ἡ καρδιά σου,
τὰ χέρια ἀπ' τὴν ἀκρόπολην νὰ ὑψώσῃς πρὸς τὸν Δία.
'Αλλ' ἐδῶ μεῖνε, ὅσο γλυκὸ κρασὶ νὰ σοῦ προσφέρω,
καὶ νὰ σπονδίσης τοῦ Διὸς καὶ ὅλων τῶν ἀθανάτων,
καὶ σὺ νὰ λάβῃς ἀνεσιν, ἀν τὸ γευθῆς ὀλίγο· 260
ἐνδυναμώνει τὸ κρασὶ τὸν κατακουρασμένον,
ώς εἰσαι σύ, μαχόμενος νὰ σώσῃς τοὺς δικούς σου».·
Καὶ ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ:
« Μὴ μοῦ προσφέρης τὸ γλυκὸ κρασὶ, σεπτὴ μητέρα,
καὶ ἀπολυθοῦν τὰ μέλη μου καὶ χάσω τὴν ἀνδρειά μου· 265
ἀνιψιος τὸ γλυκὸ κρασὶ δὲν χύνω ἐγώ στὸν Δία·
δὲν γίνεται μὲ αἴματα καὶ χῶμα μολυσμένοι
νὰ κάμωμεν στὸν βροντητὴν Κρονίδην τές εὐχές μας.
'Αλλὰ σὺ τές γερόντισες πάρε σιμά σου καὶ ἀμε
εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς μὲ ἀρώματα μαζί σου· 270
καὶ ἀπ' δισοὺς πέπλους διαλεκτοὺς στὸ δῶμα σου φυλάγεις
τὸν μέγαν, τὸν λαμπρότερον, τὸν ἀκριβότερόν σου
στῆς καλοπλέξουδης θεᾶς τὰ γόνατα νὰ θέσῃς,
καὶ δώδεκα νὰ ὑποσχεθῆς χρονιάρικες μοσχάρες
θυσίαν, ἵσως ἡ θεὰ νὰ ἐλεηθῇ θελήσῃ 275
τὴν πόλιν, τές γυναῖκες μας καὶ τὰ μικρὰ παιδιά μας,
καὶ ἀπ' τὴν ἀγίαν "Ιλιον μακρύνη τὸν Τυδείδην,
τὸν ἄγριον πολεμιστήν, δεινὸν φυγῆς ἐργάτην.
Καὶ στὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς σὺ πήγαινε, δι μητέρα,
κι ἐγώ τὸν Πάριν τώρα εὐθύς θὰ εὔρω νὰ καλέσω, 280
ἀν θὰ μ' ἀκούσῃ· ν' ἀνοιγαν τῆς γῆς τὰ βάθη ἐμπρός του!
Διότι ὁ Ζεὺς τὸν ἔτρεφε μέγα κακὸ στοὺς Τρῶας,
εἰς τὸν γενναῖον Πρίαμον καὶ εἰς ὅλα τὰ παιδιά του.
Τὰ μάτια μου ἀν τὸν ἔβλεπαν νὰ κατεβῇ στὸν "Αδη,

- Θαρρῶ πώς ὅλοι θά 'παιναν οἱ πόνοι τῆς ψυχῆς μου ». 285
 Τὸν ἄκουσε καὶ πρόσταξε τές κόρες νὰ συνάξουν
 γύρωθεν τές γερόντισες· κατέβη ὡστόσο ἔκείνη
 στὸν μυροβόλον θάλαμον, ὅπου πολλοὶ ἥσαν πέπλοι,
 ἔργα θαυμάσια γυναικῶν ἀπ' τὰ Σιδώνια μέρη,
 ὅποθεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος τές πῆρε, 290
 τὰ πέλαγα ὅταν ἔσχιζεν εἰς τὸ ταξίδι ἔκεινο,
 ὅποιον τὴν λαμπρογέννητην ἀνέβαζεν 'Ελένην.
 Καὶ νὰ προσφέρῃ τῆς θεᾶς ἡ 'Εκάβη ἐσήκωσ' ἔναν
 ἀπ' ὅλους τὸν πλατύτερον κι ἔξαίσια κεντημένον,
 ποὺ ὡσὰν ἀστέρας ἔλαμπε καὶ κάτω ἀπ' ὅλους ἦταν· 295
 καὶ ὡς πήγαινε γερόντισες πολλὲς ἀκολουθοῦσαν.
 Καὶ ὅπόταν στὴν ἀκρόπολιν καὶ στὸν ναὸν ἐφθάσαν,
 ἡ καλοπρόσωπη Θεανὼ τοὺς ἄνοιξε τὴν θύραν,
 τοῦ 'Αντήνορος ἡ ὄμβολινη καὶ κόρη τοῦ Κισσέως·
 τῆς 'Αθηνᾶς ἱέρειαν τὴν εἶχαν βάλ' οἱ Τρῶες· 300
 καὶ ὅλες μὲ θρήνους ὑψώσαν στὴν 'Αθηνᾶ τὰ γέρια,
 καὶ ἡ καλοπρόσωπη Θεανὼ τὸν πέπλον ποὺ τῆς δῶσαν
 στῆς λαμπρομάλλας 'Αθηνᾶς τὰ γόνατ' ἀποθέτει,
 καὶ πρὸς τὴν κόρην τοῦ Διὸς κεραυνοφόρου εὐχήθη:
 « Θεὰ θεῶν, ὦ 'Αθηνᾶ, σωσίπολις, ἀγία,
 τοῦ Διομήδη σύντριψε τὴν λόγχην, καὶ αὐτὸν κάμε 305
 ἔμπροσθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν, ἐπίστομα νὰ πέσῃ,
 κι εὐθὺς θὰ λάβης δώδεκα χρονιάρικες μοσχάρες,
 ἀν εὐδοκήσης, ὦ θεά, νὰ ἐλεηθῆς τὴν πόλιν
 τῶν Τρῶων, τές γυναικες τῶν καὶ τὰ μικρὰ παιδιά τῶν ». 310
 Εὐχήθη, ἀλλ' ὅμως ἡ θεά σ' αὐτὰ δὲν εὐδοκοῦσε.
 Κι ἐνῶ τὴν κόρην τοῦ Διὸς αὐτὲς παρακαλοῦσαν,
 ὁ "Ἐκτωρ πρὸς τὰ δώματα κινοῦσε τοῦ 'Αλεξάνδρου,
 ποὺ ὠραῖα τὰ 'χε κάμει αὐτὸς μὲ διαλεκτοὺς τεχνίτες 315
 καὶ ἥσαν τότ' ἔξαίσιοι στὴν κάρπιμην Τρωάδαν·
 αὐλὴν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ θάλαμον καὶ δῶμα
 τοῦ ἔκτισαν στοῦ "Ἐκτωρος σιμὰ καὶ τοῦ Πριάμου·
 καὶ ὁ θεῖος "Ἐκτωρ βάδιζ' ἐκεῖ μέσα κι ἐκρατοῦσε
 κοντάρι ἐνδεκάπηγχο, ποὺ μὲ χρυσὸν στεφάνη
 σπιθιοβολοῦσε ἡ λόγχη του· κι ἥβρε τὸν ἀδελφόν του 320

στὸν θάλαμο ποὺ τὰ λαμπρὰ συγύριζε ἄρματά του,
τὸ τόξο καὶ τὸν θώρακα καὶ τὴν καλὴν ἀσπίδα·
κι ἡ 'Ελέν' ή 'Ἀργεία κάθονταν καὶ ὀλόγυρα οἱ γυναικες,
κι ἔφτιαναν ἔργ' ἀμίμητα καθὼς τὲς ὁδηγοῦσε.

Καὶ ὁ "Ἐκτωρ τὸν ὀνείδισε πικρῶς ἄμα τὸν εἰδεῖς:

325

"Ἄθλιε, καλὰ δὲν ἔκαμες τόσην χολὴν νὰ πάρης·

πέφτουν μαχόμενοι λαοὶ στὰ τείχη μας τριγύρω
καὶ ἔξ ἀφορμῆς σου ἀλαλαγμός, φλόγα ποιέμου ζώνει
τὴν πόλιν τούτην· καὶ ὅμως σὺ θὰ ὀνείδιζες καθέναν
ἄλλον ποὺ νά 'βλεπες μακράν νὰ φύγῃ ἀπ' τὸν ἀγώνα·

330

ἀλλὰ σηκώσου πρὶν τὸ πῦρ τὴν πόλιν καταλύσῃ".
Τοῦ ἀπάντησε ὁ θεόμορφος 'Αλέξανδρος καὶ τοῦ 'πε·

"Ἐκτορ', ἀφοῦ μὲ δίκαιον μ' ἐλέγχεις καὶ ὅχι ἀδίκως,

θὰ σοῦ ὅμιλήσω καθαρὰ καὶ πρόσεχε ν' ἀκούσης·

335

στοὺς Τρῶας πεῖσμα μήτε ὀργῇ δὲν μ' ἔκαμε νὰ μείνω
στὸν θάλαμον, ἀλλ' ἥθελα τὴν θλίψιν μου νὰ τρέφω·
τώρα μὲ λόγια μαλακά μ' ἔκινησες ἡ γυνή μου
νὰ πολεμήσω· καὶ ὡς κι ἐγώ καλύτερο τὸ κρίνω·
τοὺς ἄνδρες εἰς τὸν πόλεμον συγχάξαλλάζ' ἡ νίκη.

'Αλλ' ὅσο ἐγώ ν' ἀρματωθῶ, σὺ μὴν ἀναχωρήσεις,

340

ἢ, ἂν θέλης, πήγαινε, κι ἐγώ, θαρρῶ, θὰ σὲ προφθάσω».

Εἶπε· καὶ δὲν τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ·
κι ἡ 'Ελένη γλυκομίλητα τοῦ εἶπε: "Ανδράδελφέ μου,
ὅμενα τῆς κακόπρακτης, τῆς ὀργισμένης σκύλας·

ἄχ! τὴν ἡμέρα ποὺ στὸ φῶς μὲ ἔφερε ἡ μητέρα,

345

νὰ μ' εἴχε ἀρπάξει ἀνεμική κακή, νὰ μ' εἴχε ρίξει
εἰς δρος ἡ στῆς θάλασσας τὸ φουσκωμένο κύμα
νὰ μὲ ρουφήσῃ καὶ ὅχι αὐτὰ ποὺ ἐγίνηκαν νὰ γίνουν.

'Αλλ' ἀφοῦ τοῦτα τὰ κακὰ οἱ ἀθάνατοι διορίσαν,

ἄς εἴχα κὰν καλύτερον τὸν ἄνδρα νὰ γνωρίζῃ

350

τοῦ κόσμου τὴν κατακραυγὴν καὶ τοὺς ὀνειδισμούς του·

καὶ τοῦτος τώρα νοῦν ποσῶς δὲν ἔχει οὔτε θὰ λάβῃ,

ὦστε θὰ πάθῃ ἀλλ' ὅρισε, ἀνδράδελφε, ἐδῶ μέσα,

καθίσε εἰς τοῦτο τὸ θρονί· γνωρίζῃ ὅτ' ἡ ψυχή σου

μάλιστα ἐκείνη αἰσθάνεται τὸν μόχθον ποὺ ἀπὸ ἐμένα

355

τὴν σκύλαν καὶ ἀπ' τὸ ἀνόμημα προσῆλθε τοῦ 'Αλεξάνδρου,

όποιù μᾶς κακομοίρανεν ὁ Ζεύς διὰ νὰ γενοῦμε
καὶ τῶν κατόπι γενεῶν τραγούδι ξακουσμένο ».

Καὶ ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ:

"Ἐὰν κι ἐγκάρδια μὲ καλεῖς, δὲν θὰ καθίσω, Ἐλένη, 360

ὅτ' ἡ ψυχή μου ἐπιθυμεῖ σφόδρα βουηθὸς νὰ δράμω

τῶν Τρώων ποὺ μὲ ἀναζητοῦν, ἀφοῦ μακράν τους εῖμαι:

ἀλλὰ σὺ παρακίνησε τὸν Πάριν κι ἀς φροντίσῃ

καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ του ὄσο εἴμ' ἔγω στὴν πόλιν, νὰ μὲ φθάσῃ,

ὅτι θὰ ὑπάγω σπίτι μου νὰ ἴδω τοὺς σπιτικούς μου, 365

τὴν ποθητὴν συμβίαν μου καὶ τὸ γλυκό μου βρέφος.

Δὲν ξενρω ἂν θὰ μὲ ξαναϊδοῦν ἡ θέλει βουλὴ θεία

σῆμερ' ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν τὰ γέρια νὰ ἀποθάνω ».

Αὐτὰ εἶπε· κι ἐκίνησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ.

Καὶ εἰς τὸ λαμπρό του μέγαρο δὲν ἀργησε νὰ φθάσῃ. 370

'Αλλ' ὅμως τὴν λευκόχερην δὲν ηὔρεν Ἀνδρομάχην·

ἐκείνη μὲ τὸ βρέφος της καὶ τὴν καλὴν βυζάστραν

ἄνω στὸν πύργον ἔστεκε νὰ ὀδύρεται, νὰ κλαίῃ·

καὶ ἀφοῦ μέσα δὲν εὔρηκε τὴν ἀψογην συμβίαν,

εἰς τὸ κατώφλι ἐστάθηκε καὶ πρὸς τές κόρες εἶπε:

"Ὦ κόρες, τὴν ἀλήθειαν εἰπῆτε μου νὰ μάθω·

ἐδῶθεν ἡ λευκόχερη ποῦ ἐβήγηκεν Ἀνδρομάχη :

Νὰ εὔρη συννυφάδα της ἡ ἀνδράδελφην ἐπῆγεν,

ἢ στὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ὃπου κι οἱ ἄλλες εἶναι

δέσποινες καὶ τὴν τρομερὴν θεάν ἔξιλεώνουν ;»

Τότε σ' αὐτὸν ἀπάντησεν ἡ ἔξυπνη οίκονόμα:

"Ὦ "Εκτωρ, τὴν ἀλήθειαν θὰ εἰπῶ, καθώς προστάζεις·

δὲν πῆγε εἰς συννυφάδα της ἡ ἀνδράδελφην καθόλου

ἢ στὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὃπου κι οἱ ἄλλες εἶναι

δέσποινες καὶ τὴν τρομερὴν θεάν ἔξιλεώνουν·

ἀλλὰ στὸν πύργον ἔτρεξε τῆς πόλεως ἡμ' ἀκούσθη

νίκη τρανὴ τῶν Ἀχαιῶν καὶ συντριμμὸς τῶν Τρώων·

καὶ ὡς φρενιασμένη θά 'φθασε στὰ τείχη τώρα κείνη,

κι ἔχει σιμά της ἡ τροφὸς τὸ βρέφος στὴν ἀγκάλη ».

Καὶ ὡς τ' ἀκουσε ἐπετάχθη εὐθὺς ὁ "Εκτωρ ἀπ'" τὸ δῶμα

πάλι στοὺς δρόμους τοὺς λαμπροὺς πού 'χε περάσει πρῶτα,

κι ἔφθασε, τὴν πολύγωρη περνώντας πολιτείαν,

- στὲς Σκαιές πύλες· στὴν στιγμὴν ποὺ ἔκινα εἰς τὸ πεδίον,
μὲ ὅρμην ἐμπρός του ἐπρόβαλεν ἡ ἀσύγκριτη Ἀνδρομάχη,
πολύδωρη συμβία του καὶ κόρη τοῦ γενναίου
'Αετίωνος, ποὺ κάτωθεν τῆς δενδρωμένης Πλάκου
τῆς Θήβης ἐβασίλευε καὶ τῶν Κιλίκων ὅλων.
Τοῦ πολεμάρχου "Εκτορος αὐτῇ ταν ἡ συμβία
ποὺ τότε τὸν ἀπάντησε μὲ τὴν τροφὸν σικά της,
ὅπου βαστοῦσε τὸ μικρὸ μονάκριβο παιδί της,
τὸν Ἐκτορίδην, ὄμοιον μὲ εὔμορφον ἀστέρα·
Σκαμάνδριον ὁ πατέρας του, Ἀστυάνακτα τὰ πλήθη
τὸν λέγαν, ὅτι ἔσωζεν ὁ "Εκτωρ τὴν Τρωάδα.
Ἐκεῖνος χαμογέλασε κοιτώντας τὸ παιδί του
ἥσυχα· κι ἀπ' τὸ χέρι του πιασμένη ἡ Ἀνδρομάχη
ἐδάκρυσε καὶ τοῦ λεγεν: « 'Οιμέ ! Θὰ σ' ἀφανίσῃ
τούτη σου ἡ τόλμη, ὡς τρομερέ· τὸ βρέφος δὲν λυπεῖσαι
τοῦτο κι ἐμὲ τὴν ἄμοιρην ποὺ κήρα σου θὰ γίνω
ὄγρηγορα, ὅτι ὄγρηγορα θὰ ὅρμήσουν ὅλοι ἀντάμα
νὰ σὲ φονεύσουν οἱ Ἀχαιοί καὶ ἄμα σὲ χάσω, κάτω
στὸν μαῦρον "Αδη ἀς κατεβῶ, διότι ἂν ἀποθάνης
καὶ σύ, καμιὰ παρηγορὰ δι' ἐμὲ δὲν θ' ἀπομείνη,
καὶ πόνοι μόνον· ἔχασα πατέρα καὶ μητέρα·
τὸν μέγαν Ἀετίωνα μοῦ φόνευσεν ὁ θεῖος
Πηλείδης, ὅταν ἔριξε τὴν πόλιν τῶν Κιλίκων,
τὴν Θήβην τὴν ὑψίπουλον· ἀλλὰ τὸν ἐσεβάσθη
νεκρόν, δὲν τὸν ἐγύμνωσε, καὶ μ' ὅλην τὴν λαμπρήν του
ἀρματωσιά τὸν ἔκαυσε κι ἐσήκωσέ του μνῆμα,
κι ὀλόγυρά του ἐφύτευσαν πεῦκα μεγάλα οἱ νύμφες
'Ορεστιάδες, τοῦ Διὸς αἰγιδοφόρου κόρες·
ἥσαν ἐπτὰ στὸ σπίτι μας γλυκεῖς αὐτάδελφοί μου,
κι εἰς μιὰν ἡμέραν ὅλοι ὅμοιοι ροβόλησαν στὸν "Αδη·
ὅλους τοὺς ἔθανάτωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
τῶν μόσχων μέσα εἰς τές κοπές καὶ τῶν λευκῶν προβάτων.
Καὶ τὴν σεπτὴν μητέρα μου, βασίλισσαν στὴν Θήβην,
δούληγη ἐδῶ τὴν ἔφερε μὲ τ' ἄλλα λάφυρά του.
Καὶ ἀφοῦ μὲ δῶρ' ἀμέτρητα κατόπι ἐξαγοράσθη,
τὴν ἔσβησεν ἡ "Αρτεμις στὸ σπίτι τοῦ πατρός μου.

- "Εκτωρ, σὺ εἶσαι δι' ἐμὲ πατέρας καὶ μητέρα,
σὺ ἀδελφός, σὺ ἀνθηρὸς τῆς κλίνης σύντροφός μου. 430
Αλλὰ λυπήσου μας, καὶ αὐτοῦ μεῖνε στὸν πύργον, μήπως
ὅρφανὸς κάμης τὸ παιδί καὶ χήραν τὴν γυναίκα.
Κι ἔκει στὴν ἀγριοσυκιὰ τοὺς ἄνδρες στῆσε ὅπου 'ναι
ἡ πόλις καλοσανέβατη, καλόπαρτο τὸ τεῖχος:
τρεῖς τὸ δοκίμασαν φορές τῶν 'Αχαιῶν οἱ πρῶτοι,
οἱ Αἰαντες, καὶ ὁ δοξαστὸς Ἰδομενεὺς καὶ οἱ δύο
Ἀτρεΐδες καὶ ὁ ἀτρόμητος Τυδείδης ἐνωμένοι.
ἢ τὸ φανέρωσε σ' αὐτοὺς χρησμὸν ἔξαίσιος γνώστης,
ἢ τοὺς κινεῖ μόν' ἡ ψυχὴ σ' αὐτὸ καὶ τοὺς διδάσκει »
Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ:
« "Ολα τὰ αἰσθάνομαι κι ἐγώ, γυνή μου, ἀλλὰ φοβοῦμαι
καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸ πρόσωπο καὶ τῶν σεμνῶν μητέρων,
ἄν μ' ἔβλεπαν ὡς ἄνανδρος νὰ φεύγω ἀπὸ τὴν μάχην.
οὐδ' ἡ καρδιά μου θέλει το, ποὺ μ' ἔμαθε νὰ εἴμαι
γενναῖος πάντοτε κι ἐμπρὸς νὰ μάχωμαι τῶν Τρώων
χάριν τῆς δόξας τοῦ πατρὸς καὶ τῆς δικῆς μου ἀκόμη.
ὅτ' εἴναι τοῦτο φανερὸ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου.
Θὰ φθάσ' ἡ μέρα νὰ χαθῇ κι ἡ "Ιλιος ἡ ἀγία
καὶ ὁ Πρίαμος ὁ δυνατὸς μὲν ὅλον τὸν λαόν του.
Αλλὰ τῶν Τρώων ἡ φθορὰ δὲν μὲ πληγώνει τόσο 450
καὶ τοῦ πατρός μου ὁ θάνατος καὶ τῆς σεμνῆς μητρός μου
καὶ τῶν γλυκῶν μου ἀδελφῶν, ὃποὺ πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι
ἀπὸ τές λόγγης τῶν ἐχθρῶν θὰ κυλισθοῦν στὸ χῶμα
ὅσ' ὁ καημός σου, ὅταν κανεὶς τῶν 'Αχαιῶν σὲ πάρη
εἰς τὴν δουλείαν, ἐνῶ σὺ θὰ διδύρεσαι, θὰ κλαίνῃς,
εἰς τ' "Αργος ξένον ὕφασμα θὰ ὑφαίνης προσταγμένη.
ἀπὸ τὴν 'Υπέρειαν πηγὴν ἡ ἀπὸ τὴν Μεσσηΐδα
νερὸ θὰ φέρνης στανικῶς, ἀπὸ σκληρὴν ἀνάγκην.
κι ἐνῷ σὺ κλαίεις θενά εἰποῦν : « 'Ιδέτε τὴν συμβίαν
τοῦ "Εκτορος ποὺ πρώτευε τῶν ἵπποδάμων Τρώων
στὸν πόλεμον, ποὺ δλόγυρα στὴν "Ιλιον πολεμοῦσαν ». 460
Αὔτα θὰ εἰποῦν καὶ μέσα σου θὰ ξαναζήσῃ ὁ πόνος
τοῦ ἀνδρὸς ἔκείνου, ὃποὺ δὲν ζῆ διὰ νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ.
Αλλὰ παρὰ τὸν θρῆνον σου καὶ τ' ὄνειδος ν' ἀκούσω

- βαθιά στήν γῆν καλύτερα νὰ μὲ σκεπάσῃ ὁ τάφος ». 465
 Καὶ ὁ μέγας "Εκτῷρος ἀπλωσε τὰ χέρια στὸ παιδί του·
 ἔσκουξ' ἐκεῖνο κι ἔγειρε στὸ στῆθος τῆς βυζάστρας·
 φοβήθη τὸν πατέρα του καθὼς εἶδε ν' ἀστράφτουν
 τ' ἄρματα καὶ ἀπ' τὴν κόρυθα τῆς περικεφαλαίας
 τὴν χαίτην ποὺ τρομακτικῶς ἐπάνω του ἐσειόνταν· 470
 ἐγέλασε ὁ πατέρας του καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα·
 καὶ ὁ μέγας "Εκτῷρος ἔβγαλε τὴν περικεφαλαίαν
 καὶ καταγῆς τὴν ἔθεσεν ὅπου λαμποκοποῦσε.
 'Εφίλησε κι ἐχόρευσε στὰ χέρια τὸ παιδί του 475
 κι ἔπειτα εὐχήθη στοὺς θεοὺς κι εἶπε: « Ὡ πατέρα Δία,
 κι δλ' οἱ ἐπουράνιοι: Θεοί, δώσετε εἰς τὸ παιδί μου
 τοῦτο, ὡς ἐδώκατε εἰς ἐμέ, στὸ γένος του νὰ λάμπῃ,
 στ' ἄρματα μέγας, δυνατὸς στὴν "Ιλιον βασιλέας,
 καὶ ὡς ἔρχεταις ἀπ' τὸν πόλεμον μ' ἄρματα αἰματωμένα
 ἐχθροῦ ποὺ ἐφόνευσε, νὰ εἰποῦν: καλύτερος ἐδείχθη 480
 καὶ τοῦ πατρός του, καὶ χαρὰν θὰ αἰσθάνεται ἡ μητέρα ».
 'Ως εἶπε αὐτά, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ποιητῆς συμβίας
 τὸ βρέφος ἔβαλε καὶ αὐτὴ στὸ μυροβόλο στῆθος
 τὸ πῆρε γελουλαίοντας· τὴν ἐλυπήθη ἐκεῖνος,
 ἐχάιδευσε τὴν κι ἔλεγε: « Ἀγαπητή, μὴ θέλης 485
 τόσο δι' ἐμὲ νὰ θλίβεσαι, στοχάσου δτι στὸν "Αδη
 δὲν θὰ μὲ στείλη ἀνθρωπος ἡ ὥρα μου πρὶν φθάσῃ·
 καὶ ἀνθρωπος ἀμαρτινὴ γεννηθῆ εἴτε γενναῖος εἶναι,
 εἴτε δειλὸς δὲν δύναται τὴ μοίρα ν' ἀποφύγῃ.
 'Αλλ' ἀμε σπίτι, ἔχε στὸν νοῦν τὰ ἔργα τὰ δικά σου,
 τὴν ἡλακάτην, τ' ἀργαλειό, καὶ πρόσταζε τές κόρες
 νὰ ἐργάζωνται· στὸν πόλεμον θὰ καταγίνουν δλοι
 οἱ ἀνδρες ποὺ ἐγεννήθησαν στὴν Τροίαν κι ἐγὼ πρῶτος ». 490
 Εἶπε καὶ πάλι ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαίαν.
 Καὶ πρὸς τὸ σπίτι ἐκίνησεν ἡ ἀγαπητὴ γυνή του
 κι ἐσυγχονύριζε νὰ ιδῇ μὲ μάτια δακρυσμένα.
 Εἰς τοῦ ἀνδροφόρου "Εκτῷρος τὴν ὑψηλὴν οἰκίαν
 ἔφθασε κι εὔρηκεν ἐκεῖ τῶν γυναικῶν τὸ πλῆθος
 κι ἀπ' τὴν ψυχήν τους ἔκαμεν ὁ θρῆνος ν' ἀναβρύσῃ.
 Καὶ ζωντανὸν τὸν "Εκτῷρα στὸ σπίτι του ἐθρηγοῦσαν, 495
 500

θαρρώντας ποὺ ἀπ' τὸν πόλεμον κι ἀπ' τ' ἀνδρειωμένα χέρια
τῶν Ἀχαιῶν δὲν θὰ σωθῇ καὶ δὲν θὰ γύρη πλέον.
'Αλλὰ δὲν ἀργοπόρησε στὰ δώματά του ὁ Πάρις:
ἐξώσθη τὰ πολύχαλκα καὶ ὑπέρλαμπρα ἄρματά του,
τὴν πόλιν γοργὰ διάβηκεν, ὡς ἦταν πτεροπόδης:
καὶ ὡς ὅταν σπάσῃ τὸν δεσμὸν καλοθρευμένος ἵππος,
βροντᾶ τετραποδίζοντας στὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα,
νὰ λούεται στὸ καθαρὸ ποτάμι μαθημένος:
τὴν κεφαλὴν κρατεῖ ὑψηλά, τὴν χαίτην ἀνεμίζει,
καὶ ὑπερηφανεύομενον στὰ κάλλη του τὸν φέρνουν
στὲς μαθημένες του βοσκὲς γοργὰ τὰ γόνατά του,
ὅμοιως ἀπ' τὴν Πέργαμον ὁ Πριαμίδης Πάρις
περήφανος κατέβαινε μὲ πόδια φτερωμένα
καὶ στ' ἄρματα ὥσπαν ἥλιος λαμποκοποῦσεν ὅλος.
Τὸν θεῖον εὔρηκε ἀδελφὸν κεῖ πόμελες νὰ στρέψῃ
ἀπ' ὅπου μὲ τὴν ποθητὴν γυναίκα του ὄμιλοῦσε.
Καὶ πρῶτος ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος τοῦ εἶπε:
« Ἔγκαιρα δὲν ἐπρόφθασα, καθὼς ἔχεις προστάξει,
ῷ σεβαστέ μου· σὲ κρατῶ καὶ σὺ πολὺ σπουδάζεις ».
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ":
« Γλυκέ μου, ἂν εἴναι δίκαιος, κανεὶς δὲν θὰ σὲ ψέγῃ
στὰ ἔργα τὰ πολεμικὰ καὶ ἀνδρειωμένος εἰσαι·
τὸ θέλεις καὶ ὀκνηρεύεσαι, καὶ μέσα μου λυποῦμαι,
ὅταν πολλοὺς ὀνειδισμούς ἐνάντια σου προφέρουν
οἱ Τρῶες ποὺ ἔξαιτίας σου βαρύν ἔχουν ἀγώνα.

515

« Ας πᾶμε καὶ θὰ διορθωθοῦν τοῦτ' ἂν θελήσῃ ὁ Δίας
νὰ στήσωμεν στὰ σπίτια μας ἐλεύθερον κρατήρα,
προσφορὰν ὅλων τῶν θεῶν μεγάλων, αἰωνίων,
ἄμ' ἀπ' τὴν Τροίαν διώξωμεν τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη ».

520

525

H

Εἶπε, τές Πύλες ἄφησε κι ἐβγῆκε ὁ μέγας "Ἐκτωρ·
καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀλέξανδρος ἐβάδιζε σιμά του
καὶ ὀλόγυρα τὸν πόλεμον, τὴν μάχην ἐδιψοῦσαν.
Καὶ ὡς ὅταν πρίμος ἀνεμος ἀπὸ θεὸν ἐστάλη,
στοὺς ναῦτες πολυπόθητος, ποὺ κατακουρασμένοι
μὲ τὰ καλόξυστα κουπιὰ τὸ πέλαγος δργώνουν,
τόσο κι ἔκεινοι ποθητοὶ φανῆκαν εἰς τοὺς Τρῶας.
Ἀμέσως τὸν Μενέσθιον ἐγκάτοικον τῆς "Αρης,
ποὺ γέννησ' ὁ Ἀρηίθοος, ροπαλοφόρος ἄνδρας,
κι ἡ ὥραία Φυλομέδουσα, νεκρὸν τὸν φίγει ὁ Πάρις.
Ο "Ἐκτωρ εἰς τὸν τράχηλον λογχίζει τὸν Ἡονέα
κάτω ἀπὸ τὸ καλόχαλκο στεφάνη, ὥστ' ἐνεκρώθη.
Καὶ τῶν Λυκίων ὁ ἀρχηγός, ὁ Ἰππολοχίδης Γλαῦκος,
τὸν Δεξιάδην κτύπησεν Ἰφίνοον στήν πλάτην,
ώς εἰς τ' ἀμάξι ἀνέβαινε στήν ταραχὴν τῆς μάχης,
κι ἔπεσεν ἀπ' τὴν ἀμάξαν κι ἐβγῆκεν ἡ ψυχὴ του.
Καὶ ὡς τοὺς ἐνόησ' ἡ Ἀθηνᾶ, ποὺ στὸν δεινὸν ἀγώνα
τοὺς Ἀχαιοὺς ἐσύντριβαν, ἐχύθη ἀπὸ τοῦ Ὁλύμπου
τές κορυφές κι ἐστάληκε στήν ιερὴν Τρωάδα.
Τὴν ξάνοιξε ἀπ' τὴν Πέργαμον ὁ Ἀπόλλων κι ἥλθ' ἐμπρός της
τῶν Τρώων ἥθελεν αὐτὸς τὴν νίκην· τότε οἱ δύο
ἀθάνατοι ἀπαντήθηκαν κεῖ πού 'ναι φίλα φράξου.
Πρῶτος ὁ γόνος τοῦ Διὸς ὁ Ἀπόλλων σ' αὐτὴν εἶπε:
« Τί πάλιν ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν, ὡς κόρη τοῦ Κρονίδη,
ὅρμησες, καθὼς σ' ἔσπρωξεν ἡ μεγαλοψυχία;
Στοὺς Δαναοὺς σὺ βούλεσαι τὴν νίκην νὰ γυρίσης,
ὅτι ποσῶς τὸν δλεθρὸν δὲν συμπονεῖς τῶν Τρώων.
Ἄλλ' ἂν δεχθῆς ὅ, τι θὰ εἰπῶ, θαρρῶ ποὺ θὰ ὀφελήσῃς.
Διὰ σήμερον ἀς παύσωμεν τὸν φονικὸν ἀγώνα·
Θὰ πολεμήσουν ὕστερον, ἔως ὅτου τῆς Ἰλίου
τὸ τέλος νά 'βρουν, ἐπειδὴ σᾶς τῶν θεῶν τῶν δύο
τούτην νὰ ἔξολοθρεύσετε τὴν πόλιν τόσο ἀρέσει ».

Τότε ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ τοῦ εἶπε : « Μακροβόλε,
ἀς γίνη αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμεῖς· μ' αὐτὴν κι ἐγὼ τὴν γνώμην
κατέβηκ' ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν στοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Τρῶας.
Ἄλλὰ εἰπέ, πῶς τῶν ἀνδρῶν τὴν μάχην θενὰ παύσῃς ; »
Καὶ ὁ Φοῖβος τοῦ Διὸς υἱὸς σ' ἔκείνην ἀπαντοῦσε :
« Τοῦ "Εκτορος ἃς σπρώξωμε τὴν φλογερὴν καρδίαν,
ἔναν ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς νὰ προκαλέσῃ μόνος,
ἀντίπαλοι νὰ κτυπηθοῦν εἰς φονικὸν ἄγρωνα,
καὶ αὐτοὶ θὰ φιλοτιμηθοῦν ἔναν νὰ σπρώξουν ἄνδρα
ποὺ μὲ τὸν θεῖον "Εκτορα νὰ πολεμήσῃ μόνος ». 35
Αὐτά 'πε καὶ ἡ γλαυκόματη θεὰ τὸν λόγον στέργει.
Καὶ ὁ Πριαμίδης "Ελενος ἐνόησε τὴν γνώμην,
ποὺ ἀρεσε τῶν δύο θεῶν αὐτοῦ ποὺ ἐβουλευόνταν :
τὸν "Εκτορα ἐπλησίασε καὶ τοῦ 'πε : « Ὡ Πριαμίδη
"Εκτορ', ὅποιον στὴν φρόνησιν ὁμοιάζεις μὲ τὸν Δία,
θὰ ἐδέχοσουν δ, τι θὰ εἰπῶ ; Εἴμαι ἀδελφός σου· κάμε
οἱ Τρῶες ὅλοι κ' οἱ Ἀχαιοὶ νὰ παύσουν, νὰ καθίσουν,
καὶ σὺ τὸν ἀνδρειότερον τῶν Ἀχαιῶν εἰς μάχην
προκάλεσε ν' ἄγωνισθῇ μόνος μὲ σένα μόνον.
ὅτι δὲν ἥλθ' ἡ ὥρα σου στὸν πόλεμον νὰ πέσης:
στὸν νοῦν μου τὸ ἐφανέρωσε φωνὴ τῶν ἀθανάτων ». 50
Αὐτά 'πε καὶ ἀναγάλλιασεν δ 'Εκτωρ εἰς τὸν λόγον :
στὴν μέσην βγῆκε, ἔχωρισε τές φάλαγγες τῶν Τρώων
κι ἔσφιγγε λόγγην· καὶ ὅλα εἰδύς ἐκάθισαν τὰ πλήθη,
ἐκάθισαν κι οἱ Ἀχαιοί, ὡς πρόσταξ' δ 'Ατρείδης :
καὶ ὁ Φοῖβος μὲ τὴν Ἀθηνᾶ στοὺς κλάδους ἡσυχάζαν
τοῦ ὑψηλοῦ φράξου τοῦ πατρὸς Διὸς αἰγιδοφόρου,
εἰς τὴν μορφὴν γυπαετοὶ κι ἔχαίροντα τοὺς ἀνδρες :
κι ἤσαν οἱ ἀράδες στριμωκτές καὶ ὡς λόγγος ἐφαντάζαν
ἀσπίδες καὶ κοντάρια καὶ περικεφαλαῖες : 60
καὶ ὡς τοῦ Ζεφύρου ἡ πρώτη ὄρμὴ τὴν θάλασσαν σουφρώνει
κι ἔκεινο τ' ἀνατρίχιασμα τὴν θάλασσαν μαυρίζει,
ὅμοιως καὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ ἀράδες καὶ τῶν Τρώων :
εἰς τὸ πεδίον· κι ἔλεγεν δ 'Εκτωρ εἰς τὴν μέσην :
« Ἀκοῦτε, Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ λαμπροκνημιδοφόροι,
ὅτι στὰ στήθη μου ἡ ψυχὴ νὰ εἰπῶ παρακινεῖ με : 65

τοὺς ὄρκους δὲν στερέωσεν ὁ ὑψίθρονος Κρονίδης,
ἀλλ' ἔτοιμαζει συμφορὲς καὶ στὰ δυὸ μέρη ὡσότου
ἢ σεῖς τὴν Τροίαν πάρετε τὴν καλοτειχισμένην,
ἢ σᾶς συντρίψωμεν ἐμεῖς σιμὰ στὰ κοῖλα πλοῖα·
ἔχετε τῶν Παναχαιῶν ἄνδρες στὴν μάχην πρώτους·
καὶ ὅποις αὐτῶν ἐπιθυμεῖ μ' ἐμὲ νὰ πολεμήσῃ,
ἄς ἔλθῃ ἐδῶ ν' ἀντιταχθῇ στὸν "Ἐκτορα τὸν θεῖον"
καὶ ἰδοὺ τί λέγω· μάρτυρα σ' ἐμᾶς καλῶ τὸν Δία·
καὶ ἂν μὲ φονεύσῃς ἡ λόγγη του, ἀς πάρη τ' ἄρματά μου
εἰς τὰ γοργὰ καράβια σας, ἀλλὰ στὰ γονικά μου
τὸ σῶμα θ' ἀποδώσῃ αὐτὸς ὅπως εἰς τὸν νεκρὸν μου
τὴν τιμὴν δώσουν τοῦ πυρὸς καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες·
καὶ ἂν νὰ τὸν ρίξῃς ἡ λόγγη μου τὴν δόξαν δώσῃ ὁ Φοῖβος,
ἐγὼ θὰ πάρω. τ' ἄρματα στὴν "Ιλιον τὴν ἀγίαν
νὰ τὰ κρεμάσω στὸν ναὸν τοῦ τοξοφόρου Φοῖβου,
καὶ θ' ἀποδῶσω τὸν νεκρὸν στὰ γρήγορα καράβια,
οἱ κομοτόροφοι Ἀχαιοὶ νὰ τὸν ἐνταφάσουν
καὶ στὸν πλατὺν Ἐλλήσποντον νὰ τοῦ σηκώσουν μνῆμα.

Καὶ τῶν κατόπιν γενεῶν κάποιος θὰ εἰπῇ περνώντας
μὲ καράβι πολύσκαρμο στὰ μελαψὰ πελάγη:
« Ἀνδρὸς ὃπου ἀπέθανε τὸ πάλαι ἰδοὺ τὸ μνῆμα,
καὶ ὁ μέγας "Ἐκτωρ φόνευσεν αὐτὸν τὸν ἄνδρειωμένον. »

Αὐτὸς θὰ εἰποῦν καὶ ἡ δόξα μου ποτὲ δὲν θὰ 'χῃ τέλος ».
Αὐτά πε καὶ ὡς τὸν ἀκουσαν ἄφωνοι ἐμεῖναν δῆλοι:
νὰ τ' ἀρνηθοῦν ἐντρέποντο, νὰ τὸ δεχθοῦν ἐτρέμαν·
καὶ τέλος ὁ Μενέλαος σηκώθη πονεμένος
ἐγκάρδια καὶ τοὺς ὕβριζεν : « Όιμὲ φοβεροὶ λόγοι »,
τοὺς εἰπεν, « δηις Ἀχαιοί, ἀλλ' Ἀχαιίδες πλέον,
αἰσχύνη θὰ 'ναι τρομερὴ τῶν Δαναῶν, ἀνίσως
ἀντίπαλος τοῦ "Ἐκτορος δὲν ἔβγη ἐδῶ κανένας·
ἀλλὰ σεῖς αἴμα καὶ νερὸ γενῆτε, ὅπως σᾶς βλέπω
αὐτοῦ νὰ κάθεσθ' ἄδοξοι μὲ τὴν ψυχὴν χαμένην·
κι ἐγὼ θὰ ζώσω τ' ἄρματα ν' ἀντιταχθῶ σ' ἔκεινον·
κι εἶναι στὰ ζέρια τῶν θεῶν οἱ κορυφές τῆς νίκης ».
Αὐτά πε καὶ ἀρματώθηκε τότε, Μενέλαος, πλέον
θὰ 'βρεις ἀπὸ τὸν "Ἐκτορα τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου,

- ποὺ ἦτο ἐκεῖνος στ' ἄρματα πολὺ καλύτερός σου,
έὰν δὲν ἐστηκώνοτο καὶ δὲν σ' ἐπιάναν ὅλοι
οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀχαιῶν· καὶ ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
σ' ἐπιασε ἀπὸ τὴν δεξιὰν καὶ σοῦ λέγε: «Τὸν νοῦν σου
ἔχασες, ὡς Μενέλαε, καὶ αὐτὸ δὲν σοῦ συμφέρει·
ὑπόμεινε, διογέννητε, τὸν πόνον τῆς καρδιᾶς σου·
μ' ἔνδρ' ἀπὸ σὲ καλύτερον ν' ἀγωνισθῆς μὴ θέλης,
μὲ τὸν Πριαμίδην "Ἐκτορα ποὺ τὸν τρομάζουν ὅλοι·
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὃποὺ πολὺ στὴν ρώμην σὲ ὑπερβαίνει
αὐτὸν τρέμει στὸν πόλεμο ὃπου δοξάζοντ' ἄνδρες.
'Αλλ' ἂμει σὺν καὶ ἡσύχαζε μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους,
καὶ ἄλλον σ' αὐτὸν ἀντίπαλον οἱ Ἀχαιοὶ θὰ βγάλουν·
ὅσον καὶ ἀν εἰναι ἀτρόμητος καὶ ἀχόρταγος πολέμου,
θαρρῷ ποὺ μ' εὐχαρίστησιν τὸ γόνα θὰ λυγίσῃ,
ἀν ἀπ' τὸν πόλεμο σωθῆ καὶ ἀπ' τὸν δεινὸν ἀγώνα». 115
- Εἶπε καὶ αὐτὸς ὑπάκουε στὸν λόγον τοῦ ἀδελφοῦ του
τὸν γνωστικὸν κι ἐπείσθηκε· καὶ ἀμέσως ἀπ' τοὺς ὥμους
χαρούμεν' οἱ θεράποντες τὰ ὅπλα τοῦ σηκῶσαν·
καὶ ὁ Νέστωρ τότε ὁμίλησε στὴν μέσην τῶν Ἀργείων:
«Οὐμέ, στὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μεγάλο πένθος ἥλθε·
πόσον δὲ πόμαχος Πηλεὺς θὰ ἐγγύγυζεν δέρος 125
τῶν Μυρμιδόνων ρήτορας καλὸς καὶ βουληφόρος,
ποὺ ἔναν καιρὸ στὸ σπίτι του χαρούμενος μ' ἔρωτα
διὰ τοὺς προγόνους καὶ παιδιὰ τοῦ γένους τῶν Ἀργείων.
Καὶ ἀν ἄκοντε τώρα ποὺ ὅλοι αὐτὸν τὸν "Ἐκτορα φοβοῦνται,
θ' ἄπλωντες τὰς ἀγκάλες του πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ κάμουν
ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἡ ψυχὴ νὰ κατεβῇ στὸν "Αδην. 130
- Καὶ, ὡς Ζεῦ καὶ Ἀπόλλων καὶ Ἀθηνᾶ, νὰ ἤμουν πάλι νέος,
ώς ὅταν στὸν γοργὸν κοντὰ Κελάδοντα ἐμαχόνταν
Πύλιοι καὶ "Αρκαδες ὁμοῦ καλοὶ κονταροφόροι
σιμὰ στὰ τείχη τῆς Φειᾶς, στὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰαρδάνου. 135
- Κι ἐκείνων ἦταν πρόμαχος δὲ Ἐρευθαλίων, ἄνδρας
ἰσόθεος καὶ τ' ἄρματα φοροῦσε τοῦ Ἀρηθόου,
τοῦ Ἀρηθόου τοῦ λαμπτροῦ ποὺ ἄνδρες καὶ γυναῖκες
ροπαλοφόρον ἔλεγαν, ἐξ ἀφορμῆς ποὺ λόγχην
ἢ τόξον εἰς τὸν πόλεμον δὲν εἶχεν, ἀλλὰ μόνον 140

μὲ σιδερένιο ρόπαλο τὲς φάλαγγες ἐσποῦσε.

Μὲ δόλον, ὅχι ἀντίμαχα, τὸν φόνευσε ὁ Λυκοῦργος
εἰς μονοπάτι ποὺ ποσῶς σ' αὐτὸν δὲν ὠφελοῦσε
τὸ ρόπαλον κι ἐπρόφθασε μὲ λόγχην ὁ Λυκοῦργος
νὰ τὸν τρυπήσῃ κι ἔπεισε τ' ἀνάσκελα στὸ χῶμα.

145

Καὶ ἀπ' τ' ἄρματα πού 'χε σ' αὐτὸν δωρήσει ὁ χάλκεος "Αρης
ἐγύμνωσέ τον κι ἔπειτα στὸν πόλεμον τὰ ἐφόρει·
καὶ ἀφοῦ στὸ σπίτι ἐγήρασε τὰ χάριτες ὁ Λυκοῦργος
εἰς τὸν 'Ερευθαλίωνα καλὸν θεράποντά του.

Τοῦτος μ' ἔκεινα τ' ἄρματα τοὺς πολεμάρχους ὅλους
ἐπροκαλοῦσε κι ἔτρεμις καθεὶς, δὲν εἶχε τόλμην·

κι ἐμ' ἔφερε ν' ἀγωνισθῶ ἡ θαρρετὴ ψυχὴ μου,
ἄν κι ἥμουν ὁ νεώτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνδρείους·
πολέμησα κι ἡ 'Αθηνᾶ μοῦ χάριτες τὴν νίκην·

τρανὸν καὶ ἀγδρεῖον ὡς αὐτὸν δὲν φόνευσ' ἄλλον ἄνδρα·

φαρδὺς μακρὺς ἀπέραντος ἔκειτετο στὸ χῶμα.

155

"Ἄχ ! μ' ὅλην τὴν ἀνδρείαν μου νὰ ἥμουν πάλι νέος·
θά βρισκε τὸν ἀντίμαχον διοφοσείστης "Εκτωρ.

Καὶ ἀπ' ὅλους τοὺς Παναχαιιοὺς ὅσ' εἶσθε πολεμάρχοι
τώρα κανεὶς στὸν "Εκτωρα ν' ἀντισταθῆ δὲν θέλει ».

160

Στοῦ γέρου τοὺς ὀνειδισμοὺς ἐννέα σηκωθῆκαν.

Πρῶτος σηκώθη ὁ δυνατός, ὁ μέγας 'Αγαμέμνων·
κατόπιν ὁ ἀνίκητος Τυδείδης Διομήδης,

οἱ Αἴαντες, μ' ἀδάμαστην ζωσμένοι ἀνδραγαθίαν,
ὁ 'Ιδομενεὺς καὶ ὁ σύντροφος ἔκεινου Μυριόνης,

στὴν δύναμιν ἴστόπαλος τοῦ ἀνδροφόνου "Αρη,
ὁ Εὔρυπυλος τοῦ Εύαλιμονος λαμπρὸς υἱὸς καὶ ὁ Θόας

'Ανδραιμονίδης καὶ μ' αὐτοὺς διθένος 'Οδυσσέας,

μὲ τὸν γενναῖον "Εκτωρα καθεὶς νὰ πολεμήσῃ.

Καὶ πάλιν ὁ Γερήνιος ἵππότης Νέστωρ εἶπε:

170

"Νὰ τιναχθοῦν τώρα οἱ λαχνοί, νὰ ἴδοῦμε ποιὸς θά τύχη·
ὅτι χρᾶξ θά 'ναι ἀφορμὴ στῶν 'Αχαιῶν τὸ γένος
καὶ ἡ καρδιά του θά αἰσθανθῆ χράν, ἀν κατορθώσῃ
ἀπὸ τῆς μάχης νὰ σωθῇ τὸν φοβερὸν ἀγώνα».

Αὐτά 'πε κι ἐσημείωσε καθένας τὸν λαχνόν του.

175

Καὶ τοῦ 'Ατρείδη 'Αγαμέμνονος τοὺς ἔβαλαν στὸ κράνος·

- καὶ ὅλοι ἐδέοντο οἱ λαοὶ μὲν χέρια σηκωμένα
καὶ μάτια πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπαν : « Πατέρα Δία,
δῶσ’ τὸν λαχνὸν τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Τυδείδ’ ἢ δῶσ’ τὸν
αὐτοῦ ποὺ στέκει πολύχρυσες Μυκῆνες βασιλεύει ». 180
- Αὐτά ἵεγαν καὶ τοὺς λαχνούς ἐτίναξεν ὁ Νέστωρ.
καὶ ἀπὸ τὸ κράνος πήδησε λαχνὸς ὡς τὸν ἥθελαν,
τοῦ Αἴαντος· καὶ ὁ κήρυκας τὸν παίρνει καὶ τὸν δείχνει
τῶν πολεμάρχων Ἀχαιῶν μὲν τάξιν εἰς καθέναν.
- Καὶ τὸν λαχνὸν δὲν γνώρισε κανεὶς ὡσὰν δικόν του 185
καὶ ὅτ’ ἔφθασε στὸν Αἴαντα ποὺ τὸν λαχνὸν στὸ κράνος
ἔριξε ἀφοῦ τὸν χάραξεν, ἀπλωσεν ὁ γενναῖος
τὸ χέρι του καὶ ὁ κήρυκας σ’ αὐτὸν τὸν παραδίδει·
καὶ τὸ σημάδι ἄμ’ εἶδε αὐτὸς τὸ γνώρισε κι ἐχάρη.
- Τὸν λαχνὸν ἔριξε χαμκὶ κι ἐφώναξε : « Δικός μου
εἶναι ὁ λαχνός, ἀγαπητοί· καὶ χαίρεται ἡ ψυχὴ μου
ὅτι τὸν θεῖον "Εκτορα Θαρρῶ πῶς θὰ νικήσω.
- ‘Αλλ’ ὅσο ἔγω μὲ τ’ ἄρματα τὸ σῶμα μου νὰ ζώσω,
ἐσεῖς ὡστόσον εὔχεσθε πρὸς τὸν πατέρα Δία,
σιγὰ μήπως νὰ εὔχεσθε οἱ Τρῶες σᾶς νοήσουν, 195
ἢ ἂν θέλετε καὶ φανερά, κανέναν δὲν φοβοῦμαι·
διότι κανεὶς μὲ δύναμιν ἔμε δὲν θὰ δαιμάσῃ,
μὲ τέχνην οὔτε, ὅτι θαρρῶ πού, γέννημα καὶ θρέμμα
τῆς Σαλαμῖνος, δὲν είμαι ἀμάθητος τελείως».
- Αὐτά πε κι εὔχονταν αὐτοὶ πρὸς τὸν πατέρα Δία. 200
- Καὶ τὸν μεγάλον οὐρανὸν κοιτώντας κάποιος εἶπε :
« Δία, πατέρα, δοξαστέ, ποὺ βλέπεις ἀπ’ τὴν "Ιδην,
Ὥψιστε, δῶσ’ τοῦ Αἴαντος τὸ καύχημα τῆς νίκης·
κι ἔὰν τὸν "Εκτορ' ἀγαπᾶς πολὺ καὶ προστατεύῃς,
δῶσ’ καὶ τῶν δύο δύναμιν καὶ δόξαν παρομοίαν ». 205
- Καὶ ὡστόσο τὸν λαμπρὸν χαλκὸν ἐζώνονταν ὁ Αἴας
καὶ στὰ καλὰ τὰ ἄρματα τὰ μέλη του εἶχε κλείσει.
- Κινοῦνταν, ὡς θεόρατος ὁ "Αρης κατεβαίνει
στὸν πόλεμον μὲς στοὺς θυητούς, ποὺ ὁ βροντητὴς Κρονίδης
στῆς δικονοίας ἔριξε τὸν φονικὸν ἀγώνα. 210
- Παρόμοιος θεόρατος τῶν Ἀχαιῶν ὁ πύργος,
ὁ Αἴας μὲ χαμόγελο στὸ ἄγριο πρόσωπό του

μέγα κοντάρι ἐτίναξε μακροδιασκελώντας.

Ἄναγαλλιάζαν οἱ Ἀχαιοὶ καθὼς τὸν ἔθωροῦσαν,
ἀλλ' ἀπὸ τρόμον φοβερὸν ἐπάγωσαν οἱ Τρῶες,
καὶ ἀκόμα καὶ τοῦ "Ἐκτορος ἐσπάραξε ἡ καρδία"
ἀλλὰ νὰ φύγη, νὰ συρθῇ μὲς στὸν στρατὸν του πλέον
δὲν ἥμποροῦσε αὐτὸς ἀφοῦ προκάλεσε εἰς τὴν μάχην.
Καὶ ὁ Αἴας ἐπροχώρησε μ' ἀσπίδα ὡσὰν πύργον,
χάλκινην μ' ἐπτὰ δέρματα ποὺ τοῦ ἔκαμε ὁ Τυχίος 215
τῶν σκυτοτόμων ἔξοχος, ἔγκατοικος στὴν "Γληνή,
λαμπρὴν τὴν ἐτεχνούργησεν ἐπτάδιπλην μὲ δέρμα
δυνατῶν ταύρων, κι ἔβαλε δίπλαν χαλκοῦ ὅγδόνην.
Αὔτὴν στὰ στήθη ἐπρόβαλεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας.
Κι ἐστάθη ἐμπρὸς στὸν "Ἐκτορα καὶ τοῦ 'πε μὲ φοβέρες : 225
«Ὦ 'Ἐκτωρ, θὰ γνωρίσης σύ, μόνος μὲ μόνον τώρα,
ἄν ἄλλοι ἐδῶ τῶν Δαναῶν εύρισκονται ἀνδρειωμένοι,
ἔξω ἀπὸ τὸν λεοντόκαρδον Πηλείδην ἀνδροφόνον.

'Αλλ' αὐτὸς μένει στὰ κυρτὰ θαλασσοπόρα πλοῖα,
ἀφοῦ στὸν πρῶτον ἀρχηγὸν 'Ατρείδην ἔχοιλαθη. 230

'Αλλ' ἡμεῖς εἴμεθ' ἀρκετοὶ μὲ σὲ νὰ μετρηθοῦμε
καὶ πάμπολοι· ἀλλ' ἀρχίνησε πρῶτος ἐσὺ τὴν μάχην ».

Καὶ ὁ μέγας τότε ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ :
« Αἴα, διογέννητε, μεγάλε πολεμάρχε,

τί τάχα ὡσὰν ἀδύνατο παιδὶ μὲ δοκιμάζεις
ἢ ὡσὰν γυναίκαν ἀμάθητην στὰ ἔργα τοῦ πολέμου ; 235

Τές μάχες ξεύρω ἐγώ καλὰ καὶ τές ἀνδροφονίες.

'Αριστερὰ καὶ δεξιὰ νὰ στρέψω τὴν βαρεῖαν
ἀσπίδα ἡξεύρω ἀκούραστος στὸν κόπο τοῦ πολέμου.
Ξεύρω τῶν ἵππων τὴν ὄρμὴν στὴν μάχην νὰ ὁδηγήσω, 240

καὶ πεζὸς ξεύρω τὸν χορὸν τοῦ "Αρη τοῦ ἀνδροφόνου.
'Αλλὰ γενναῖον ὃς ἐσὲ δὲν θέλω νὰ κτυπήσω

ἀπόκρυφ' ἀλλὰ φανερά, τὸ ἀκόντι μου ἣν πιτύχη ». 245

Εἶπε καὶ τὸ μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι.

Καὶ τὴν φρικτὴν τοῦ Αἴαντος ἐκτύπησεν ἀσπίδα
καὶ τὸν χαλκὸν ποὺ ὅγδοος ἐπτὰ σκεπάζει δίπλες·

τές ἔξι δίπλες ἔσχισε κι ἐστάθη στὴν ἑβδόμην
τῆς λόγγης δ σκληρὸς χαλκός· καὶ δεύτερος ὁ Αἴας

- ὁ θείος τὸ μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι,
κι ἐκτύπησε τὴν στρογγυλὴν τοῦ "Ἐκτορος ἀσπίδα.
Τρύπησ' ἡ λόγχη' ἡ δυνατὴ τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα.
καὶ στὸν ὠραῖον θώρακα ἐμπήκθη πέρα πέρα,
καὶ στὸ λαγγόνι του ἀντικρὺ τοῦ σχίζει τὸν γιτώνα.
"Ἐσκυψε καὶ τὸν θάνατον ἀπόφυγεν ἐκεῖνος.
- Καὶ ἀπ' τές ἀσπίδες ἔσυραν τές λόγχες τῶν καὶ οἱ δύο·
μὲν ὄρμὴν ἐπέσαν καὶ ὅμοιαζαν λεόντων ὁμοφάγων,
ἡ δὲ ριχοίρων φοβερῶν ποὺς δύσκολα νικοῦνται·
καὶ ὁ "Ἐκτωρ πρῶτος ἔκρουσε στὴν μέσην τὴν ἀσπίδα,
καὶ ἡ λόγχη δὲν τὴν ἔσπασε, ὥστ' ἔκυρτώθ' ἡ ἔκρη·
τότε πηδώντας ἐμπῆξε τὴν λόγχην στὴν ἀσπίδα
τοῦ "Ἐκτορος καὶ ἀπ' τὴν ὄρμὴν τὸν ἔκοψεν ὁ Αἴας,
καὶ τὸν λαιμὸν τοῦ λάβωσεν ἡ λόγχη κι ἔσταξ' αἰμα.
Καὶ ὅμως ὁ "Ἐκτωρ μ' ὅλ' αὐτὰ τὴν μάχην δὲν ἀφήνει.
Τραβιέται δύσισι κι ἀπ' τὴν γῆν μὲ τὸ τρανό του χέρι
πέτραν σηκώνει διλόμαυρην, μεγάλην καὶ τραχεῖαν·
τοῦ Αἴαντος τὴν φοβερὴν ἐπτάδιπλην ἀσπίδα
μ' αὐτὴν κτυπᾶ στὸν ὄμφαλὸν κι ἐβρόντησε ὁ χαλκός της.
Βράχον πολὺ τρανότερον ἐσήκωσεν ὁ Αἴας·
σφενδονιστὰ τὸν ἔριξε μ' ἀμέτρητην ἀνδρείαν
κι ἔσπασεν ἡ μυλόπτερα στὰ βάθη τὴν ἀσπίδα·
ἐτρέκλισε καὶ ἀνάσκελα ξαπλώθηκε ἀπὸ κάτω
εἰς τὴν ἀσπίδα κι ἔξαφνα τὸν ὅρθωσεν ὁ Φοῖβος.
Καὶ μὲ τὰ ξίφη ἀντίστηθα νὰ κτυπηθοῦν θὰ ὄρμοῦσαν,
ἀν τοῦ Διὸς οἱ μηνυταὶ καὶ τῶν θυητῶν ἀνθρώπων,
οἱ κήρυκες ποὺ ἔστελναν καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες
Ίδαιος καὶ Ταλθύβιος, ἄνδρες σοφοὶ καὶ οἱ δύο
δὲν πρόφθαναν στὸ μέσον τῶν τὰ σκῆπτρα τῶν ν' ἀπλάσουν·
ὁ Ίδαιος τότε ὄμιλησε ποὺ νοῦν καὶ γνῶσες εἶχε:
«Τὴν μάχην πλέον παύσετε, τὸν πόλεμον, παιδιά μου,
διότι ὁ Ζεὺς σᾶς ἀγαπᾶ παρόμοια καὶ τοὺς δύο,
εἰσθε κι οἱ δυὸς πολεμισταί· κι αὐτὸς τὸ βλέπομ' ὅλοι.
Κι ἐνύκτωσεν, εἶναι καλὸ στὴν νύκτα νὰ ὑπακοῦμε».
- Σ' αὐτὸν τότε ἀποκρίθηκεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας:
«Τοῦ "Ἐκτορος αὐτὰ νὰ εἰπῆς νὰ τὰ ζητήσ' Ίδαιε,

ἀφοῦ προκάλεσεν αὐτὸς τοὺς πολεμάρχους ὅλους ἀς ἀρχινήσῃ· καὶ δέ, τ' εἰπῆ θέλει κι ἐγώ τὸ στέρξω». Καὶ δέ μέγας τότε ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ : « Ὡ Αἴα, σοῦ 'δωσε δὲ θεὸς καὶ ἀνάστημα καὶ ἀνδρείαν καὶ γνῶσιν καὶ τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος στὴν λόγχην εἶσαι.	285
"Ας παύσωμε διὰ σήμερα τῆς μάχης τὸν ἄγώνα κι ὕστερ' ἀς πολεμήσωμεν, ὥστου μῆς χωρίσῃ θεὸς καὶ εἰς ἔναν τῶν λαῶν χαρίσῃ αὐτὸς τὴν νίκην. Κι ἐνύκτωσεν· εἶναι καλὸ στὴν νύκτα ιὰ ὑπακοῦμε. Κι οἱ Ἀχαιοὶ στὰ πλοῖα σας νὰ σὲ χαροῦν, γενναιε, καὶ μάλιστα οἱ συντρόφοι σου κι οἱ φίλοι, ὅσους κι ἀν ἔχης, καὶ στοῦ Πριάμου τὴν λαμπρὴν μεγάλην πολιτείαν ἐμένα οἱ Τρῷες νὰ χαροῦν κι οἱ σεβαστὲς μητέρες συναθροισμένες νὰ εὐχηθοῦν στὸν ἀγιασμένον τόπον· καὶ δῶρ' ἀς ἀντιδώσωμεν ἔξαίσια μεταξύ μας, ῶστε νὰ εἰπῇ τῶν Ἀχαιῶν κανένας καὶ τῶν Τρώων: Στῆς διχονοίας πιάσθηκαν τὸν φονικὸν ἄγώνα καὶ πάλιν ὁμογνώμησαν καὶ ὡς φίλοι ἔχωρισθῆκαν».	290
Καὶ ὡς εἶπε τοῦ ἐπρόσφερεν ἀργυροκαρφωμένο ξίφος μὲ τὸ θηκάρι του καὶ κρεμαστῆρι ὡραῖο· ζώνην μὲ κόκκινην βαφὴν τοῦ χάρισεν ὁ Αἴας· καὶ ἀποχωρῆσαν στὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν ὁ Αἴας, ὁ "Ἐκτωρ εἰς τὸν Τρῳϊκόν, κι ἔχάρηκαν οἱ Τρῷες, ὡς ζωντανὸν καὶ ἀλάβθωτον τὸν εἰδαν ἀφοῦ μόλις ἔζέψυγε ἀπ' τοῦ Αἴαντος τὰ χέρια τ' ἀνδρειώμενα ἀνέλπιστα, καὶ ὅλοι φαιδροὶ στὴν πόλιν τὸν ἐπῆραν. Κι οἱ Ἀχαιοὶ τὸν Αἴαντα, φαιδρὸν ἀπὸ τὴν νίκην, τοῦ θείου Ἀγαμέμνονος εἰς τὴν σκηνὴν ἐπῆραν· καὶ τοῦ 'Ατρείδη ὅτ' ἔφθασαν εἰς τές σκηνὲς ἐκεῖνοι βόδι ἐθυσίασε δι' αὐτοὺς ὁ μέγας βασιλέας ἀρσενικὸ πεντάχρονο στὸν ὕψιστον Κρονίδην.	305
Τὸ γδάραν, τὸ συγύρισαν καὶ ἀφοῦ τὸ τεταρτιάσαν, μὲ τέχνην τὸ ἐλιάνισαν, τὸ πέρασαν στὲς σοῦβλες καὶ ἀφοῦ τὸ ψῆσαν εὔμορφα χωρίσαν τές μερίδες καὶ ἀμ' ἀπ' τὸν κόπον ἔπαυσαν κι ἐτοίμασαν τὸ γεῦμα, ἐτρῶγαν καὶ ὅλ' ἴσομοιρα χαρῆκαν τὸ τραπέζι.	310
320	320

Τότε τὸν θεῖον Αἴαντα ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
μ' ὄλικηρην ἐτίμησε τὴν νεφραμιὰ τοῦ μόσχου·
καὶ τοῦ φαγιοῦ καὶ τοῦ πιστοῦ τὴν ὅρεξην ἀφοῦ σβῆσαν,
πρῶτος δὲ γέρος ἀρχίσει σκέψιν ἐμπρὸς νὰ φέρῃ
δὲ Νέστωρ, ὃπού ἡ γνώμη του ὡς πρῶτα ἐπροτιμήθη·
ἐκεῖνος τοὺς ἀγόρευσε καλόγγωμα καὶ εἶπε :

΄Ατρεδή, τῶν Παναχαιῶν σεῖς ἄλλοι πολεμάρχοι,
τῶν ἀνδρειωμένων Ἀχαιῶν πολλοί ναι ἀποθαμένοι,
ποὺ μὲ τὸ μαῦρον αἷμα τους τές ὄχθες τοῦ Σκαμάνδρου
ἔβαψ' ὁ Ἀρης κι εἰ ψυχὲς κατέβηκαν στὸν "Αδην"
ὅθεν ἀπὸ τὸν πόλεμον θὰ παύσης· καὶ ἄμα φέξῃ
ἔδῶ θὰ μεταφέρουμε μὲ ἀμάξια τοὺς νεκρούς μας·
καὶ θὰ τοὺς καύσωμε μακρὰν διλέγο ἀπὸ τὰ πλοῖα,
καὶ τῶν ἀγαπημένων του τὰ κόκαλα θὰ πάρη
καθεὶς ὅταν γυρίσουμε στὴν ποθητὴν πατρίδα·

καὶ ἀπ' τὸ πεδίον πάγκοινον θὰ ὑψώσουμ' ἔναν τάφον
εἰς τὴν πυράν ὄλόγυρα, καὶ θὰ κτισθοῦν στὸ πλάγιο
πύργ' ὑψηλοί, προφυλακὴ σ' ἐμᾶς καὶ στὸ καράβια.
Πύλες κατέπιν στερεές θὰ κάμουμε στοὺς πύργους,
πλατιές, διὰ νάχουν διάβασιν τ' ἀμάξια μὲ τοὺς ἵππους,
κι ἐγγὺς τῶν πύργων ἔξωθεν βαθὺς νὰ γίνη λάκκος,
ποὺ τὸν λαὸν καὶ τ' ἀλογα θέν' ἀσφαλίσῃ ὅπόταν
ὅρμήσῃ πόλεμος βαρύς τῶν ἀγερώγων Τρώων ».

"Ἐπαυσε καὶ ὅλ' οἱ βασιλεῖς ὅ,τ' εἴπεν ἐδεχθῆκαν·
καὶ ὡστόσο στήν ἀκρόπολιν, στέκε πύλες τοῦ Πράμου,
μὲ κρότον καὶ μὲ θόρυβον συνάζονταν εἰ Τρῷες.

Τὸν λόγον πῆρε ὁ φρόνιμος Ἀντήνωρ καὶ τοὺς εἶπε : « Ἀκοῦτε, Τρῶες, Δάρδανοι, κι ὅσ' εἰσθε βοηθοί μας ὅτι στὰ στήθη μου ἡ ψυγὴ νὰ εἰπῶ παρακαλεῖ με.

350
'Ελατ' εύθυς, τῶν Ἀτρειδῶν τὴν "Ἀργισσαν Ἐλένην μ' ὅλα τὰ πλούτη ἀς δώσωμε· πατήσαμε τοὺς ὄρκους καὶ πολεμοῦμ' ἐπίορκα· διὰ τοῦτο ἂν πράξωμ' ὅλο ἀπ' ὅ, τι λέγω, ὅχι καλὸ τὸ τέλος μας προβλέπω ».

Εἶπεν αὐτὸς κι ἐκάθισε· κι εὐθὺς σηκώθη ὁ θεῖος
Αλέξανδρος ὁ σύντροφος τῆς εὔμορφης Ἐλένης 355
κι ἐκεῖνον ἐπροσωπώνυσε μὲ ληγια φτεωμένα;

- «Αντῆνορ, δὲν ἀρέσκομαι ποσῶς σ' αὐτὰ ποὺ λέγεις·
καὶ λόγον τούτου ὁρθότερον νὰ βγάλ' ήξεύρει ὁ νοῦς σου.
- 'Αλλ' ἂν τὸν λέγης σοβαρὰ καὶ μέτωρ δὲν εἶναι,
τότε θὰ εἰπῶ, πώς οἱ θεοί τὰ λογικὰ σοῦ πῆραν·
καὶ θὰ ὁμιλήσω καθαρὰ τῶν ἵπποδάμων Τρώων·
τὸ λέγω κατὰ πρόσωπον δὲν δίδω ἐγὼ τὴν νέαν,
ὅμως νὰ δώσω εἴμ' ἔτοιμος τοὺς θησαυροὺς ποὺ ἐπῆρα
ἀπὸ τὸ "Αργος καὶ πολλὰ δικά μου νὰ προσθέσω".
- Εἶπεν αὐτὰ κι ἐκάθισε κι ἐμπρός τους ἐσηκώθη
ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος ἴσοθεος στὴν γνῶσιν,
καὶ πρὸς αὐτοὺς ὁμίλησε μὲ καλὴν γνώμην κι εἶπε :
« 'Ακοῦτε, Τρώες, Δάρδανοι κι δοσ' εἶσθε βοηθοί μας,
ὅτι στὰ στήθη μους ἡ ψυχὴ νὰ εἰπῶ παρακινεῖ με.
Καὶ τώρα, καθὼς γίνεται, δειπνήσετε στὴν πόλιν,
καὶ ὅλοι μείνετε' ἄγρυπνοι στὴν νυκτοφυλακὴν σας·
καὶ ἂμα χαράξῃ ἀς πορευθῇ στὰ γρήγορα καράβια
ὅ 'Ιδαῖος τοῦ 'Αγαμέμνονος νὰ εἰπῇ καὶ Μενελάου,
ὅ 'Αλέξανδρος πού 'ναι ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας, τί προβάλλει·
καὶ λόγον νὰ προσθέσῃ ὁρθόν, ὁ πόλεμος ἂν θέλουν
νὰ παύση ὁ ἐπικατάρατος, ώστου τοὺς νεκρούς μας
νὰ καύσωμες· μετέπειτα θὰ κτυπηθοῦμε πάλι
ώσπου νὰ δώσῃ ἔνας θεὸς τὴν νίκην σ' ὅποιον θέλει».
- Εἶπε κι ὅλοι τὸν ἀκουσαν κι ἐστέρξαν εἰς τὸν λόγον·
καὶ στὸν στρατὸν ἐδείπνησε στὴν τάξιν του καθένας,
καὶ ἄμ' ἔφεξε στὰ βαθουλὰ καράβια πῆγε ὁ 'Ιδαῖος
καὶ στοῦ 'Αγαμέμνονος σιμὰ στὴν πρύμνην ἥβρεν ὅλους
τοὺς Δαναοὺς θεράποντες τοῦ "Αρη συναγμένους·
καὶ ὁ κήρυκας γλυκόφωνος στὴν μέσην ἐστάθη κι εἶπε :
«'Ατρείδη, τῶν Παναχαιῶν σεῖς ἄλλοι πολεμάρχοι,
ὅ Πρίαμος καὶ οἱ σεβαστοὶ μὲ πρόσταξαν οἱ Τρώες
νὰ σᾶς εἰπῶ ν' ἀκούσετε, καὶ ἂν ἀρεστὰ σᾶς εἶναι,
ὅ 'Αλέξανδρος πού 'ναι ἀφορμὴ τῆς ἔχθρας τί προβάλλει·
ὅλα τὰ πλούτη τοῦ ἔφερεν ὁ 'Αλέξανδρος στὴν Τροίαν
στὰ βαθουλὰ καράβια του — ποὺ νὰ 'χε χαθῆ πρῶτα —
νὰ τ' ἀποδώσ' εἴν' ἔτοιμος καὶ ἄλλα πολλὰ δικά του·
πλὴν τὴν γυναίκα νυμφευτὴν τοῦ ἐνδόξου Μενελάου

νὰ δώσῃ ἀρνεῖται, ἂν καὶ πολὺ τοῦτο ἀπαιτοῦν οἱ Τρῷες.

Καὶ ἄλλο νὰ εἰπῶ μ' ἐπρόσταξαν, ὁ πόλεμος νὰ παύση,

ἄν θέλετε, ὁ κατάρατος, ὡσότου τοὺς νεκρούς μας

νὰ καύσωμες· μετέπειτα θὰ κτυπηθοῦμε πάλι

ώσπου νὰ δώσῃ ἔνας θεὸς τὴν νίκην σ' ὅποιον θέλει».

“Επαυσε καὶ ὅλοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμεῖναν ὅλοι·
τέλος σ' αὐτοὺς ὁμίλησεν ὁ ἀνίκητος Διομήδης:

«Τὰ πλούτη ἀπ' τὸν Ἀλέξανδρον καὶ μήτε τὴν Ἐλένην

δὲν θὰ δεχθοῦμε· φανερὰ κι ἔνα μωρὸ τὸ βλέπει,

πῶς ἥδη κρέμετ' ὅλεθρος στὴν κεφαλὴν τῶν Τρώων».

Εἶπε, κι οἱ Ἀχαιόπαιδες μ' ἀλαλαγμούς τὸν στέρξαν,
ώς τοῦ Τυδείδη ἐθαύμασαν τὸν λόγον τοῦ ἴπποδάμου.

Καὶ στὸν Ἰδαῖον ἔλεγεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων :

«Τὸν λόγον σὺ τῶν Ἀχαιῶν τώρ' ἀκουσεις, Ἰδαῖε,
πῶς σοῦ ἀποκρίνονται· κι ἐγὼ τὴν ἔδιαν ἔχω γνώμην.

Καὶ ως πρὸς τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν δὲν θὰ τὴν στερηθῆτε·

καὶ ποιός φιλαργυρεύεται πρὸς τοὺς ἀπεθαμένους

παρηγοριά μὲ τὴν πυρὰν στὸ πνεῦμα τους νὰ δώσῃ;

Στὸν δρόκον ἔχω μάρτυρα τὸν ὑψιστὸν Κρονίδην».

Εἶπε καὶ εἰς ὅλους τοὺς θεούς ὅψωσε αὐτὸς τὸ σκῆπτρον.

‘Ο Ἰδαῖος πάλι ἀνέβηκε στὴν Ἰλιον τὴν ἀγίαν,
καὶ οἱ Τρῷες τότε εἰς σύνοδον ὁμοῦ καὶ οἱ Δαρδανίδες

ἐκάθονταν κι ἐπρόσμεναν ὁ κήρυκας νὰ φέρσῃ·

ἥλθεν αὐτός, ἐστάθηκε στὸ μέσον καὶ τοὺς εἴπε

τὸ μήνυμα τῶν Ἀχαιῶν· κι ἐκεῖνοι ἐτοιμάζόνταν

ἄλλοι νὰ φέρουν τοὺς νεκρούς καὶ ἄλλοι κορμούς νὰ κόψουν.

Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος οἱ Ἀχαιοὶ σπουδάζαν ἀπ' τὰ πλοῖα
ἄλλοι νὰ φέρουν τοὺς νεκρούς καὶ νὰ ξυλεύσουν ἄλλοι.

Καὶ τοὺς ἀγρούς ὁ ἥλιος φωτοβούλευσε πάλιν

καὶ ἀπ' τὸν βαθὺν καὶ σιγαλὸν ὠκεανὸν ἐπάνω

στὸν οὐρανὸν ἀνέβαινε· καὶ αὐτὸι συναπαντῶντο·

μὲ κόπον ἐξεχώριζε καθένας τὸν νεκρόν του·

ἄλλ' ἐπλεναν τὰ σώματα τὰ αἰματοκυλισμένα

καὶ δάκρυα χύνοντας θερμὰ στ' ἀμάξια τὰ σηκῶναν.

Καὶ ὁ Πρίαμος δὲν ἄφηνε νὰ ὀδύρωνται· κι ἐκεῖνοι

βουβοί, θλιμμένοι στὴν πυρὰν σωρεῦσαν τοὺς νεκρούς των·

395

400

405

410

415

420

425

- καὶ ἀφοῦ τοὺς κάψαν γύρισαν στὴν "Ιλιον τὴν ἀγίαν·
καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τὴν καρδιὰν θλιψμένην 430
κι ἔκεῖνοι ἐπάνω εἰς τὴν πυρὰν σωρεῦαν τοὺς νεκρούς των,
καὶ ἀφοῦ τοὺς κάψαν γύρισαν στὰ βαθουλὰ καράβια.
- 'Ακόμη δὲν γλυκόφεγγε καὶ στὴν πυρὰν τριγύρω
ἐκλεκτὸ μέρος Ἀχαιῶν σηκώθη ἀπὸ τὸν ὕπνον
καὶ ὀλόγυρά της πάγκοινον σηκῶσαν τάφον ἔναν 435
ἀπ' τὸ πεδίον κι ἔκτισαν σιμά του τεῖχος μέγα
μὲ νψηλοὺς πύργους, φύλαξιν δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ καράβια·
πύλες κατόπιν στερεές στοὺς πύργους μέσα ἐκάμιν,
πλατιές διὰ νά τ' χουν διάβασιν τ' ἀμάξια μὲ τοὺς ἵππους·
κι ἐγγὺς τοῦ τείχους χάνδακα βαθὺν ἀπ' ἔξω ἐσκάψαν 440
πλατύν, μεγάλον κι ἔμπηξαν στὴν ἄκρην του πασσάλους.
Σ' αὐτὰ μ' ἀγώνα ἐργάζονταν τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη·
καὶ δλ' οἱ ἀθάνατοι σιμὰ στὸν βροντητὴν Κρονίδην
θαυμάζαν τὸ κατόρθωμα τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων·
καὶ δ Ποσειδῶν τότ' ἄρχισε νὰ λέγη δ κοσμοσείστης : 445
« Δία, πατέρα, εἶναι θνητὸς κανεὶς στὴν οἰκουμένην,
δοποὺ νὰ εἰπῇ τὴν σκέψιν του στοὺς ἀθανάτους πλέον;
Τοὺς κομορόρους Ἀχαιοὺς δὲν βλέπεις πᾶς ἐκτίσαν
τεῖχος διὰ τὰ καράβια των καὶ γύρω ἀνοίξαν λάκκον
καὶ τῶν θεῶν δὲν ἔδωκαν τές ἐκλεκτές θυσίες ; 450
Καὶ ὡς δπου κύνεται τὸ φῶς θὰ φθάσῃ τ' ἄκουσμά του·
κι ἔκεινο θὰ λησμονηθῇ, ποὺ τότ' ἐγὼ κι δ Φοῖβος
τοῦ θείου Λαομέδοντος σηκώσαμε μ' ἀγώνα.»
Βάρυνε δ Ζεύς, κι εἶπε σ' αὐτόν, δ νεφελούσυνάκτης :
« Οιμέ, τί εἶπες δυνατέ, μεγάλε κοσμοσείστη ! 455
Εἰς ἄλλον θεὸν ἄρμοζε νὰ ἔλθῃ αὐτὸς δ φόβος
στὰ χέρια καὶ στὴν δύναμιν πολὺ κατώτερόν σου·
καὶ ὡς δπου κύνεται τὸ φῶς θὰ φθάσῃ τ' ἄκουσμά σου·
καὶ σκέψου δόπταν οἱ Ἀχαιοὶ στὴν ποθητὴν πατρίδα
γυρίσουν μὲ τὰ πλοῖα τους, ἵδού τί θενὰ κάμης· 460
σπάσε, ρίξε στὴν θάλασσαν ἐσύ τὸ τεῖχος δλο
καὶ μ' ἀμμούν πάλι σκέπασε τ' ἀπέραντο ἀκρογιάλι,
κι ἐχάθηκε τῶν Ἀχαιῶν εὐθὺς τὸ μέγα τεῖχος». Αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔλεγαν ἔκεῖνοι καὶ τὸ ἐσπέρας

- ώς ἤλθεν, εἶχαν οἱ Ἀχαιοὶ τὸ ἔργο τελειωμένο, 465
καὶ βόδια σφάζαν στὲς σκηνὲς κατόπιν κι ἐδειπνῆσαν·
τότε ἀπ’ τὴν Λῆμνον μὲ κρασὶ πάμπολλ’ ἀράζαν πλοῖα,
σταλμέν’ ἀπὸ τὸν Εὔηγον ποὺ ἀπὸ τὴν Ὑψιπύλην
καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν ἀνδρῶν Ἰάσονα ἐγεννήθη.
Καὶ κρασὶ μέτρα χίλια στοὺς ἀδελφοὺς Ἀτρεῖδες 470
οἱ Ἰασονίδης ἔδωκε διαλεκτὸν νὰ πάρουν·
κι ἐπρομηθεύοντο κρασὶ τῶν Ἀχαιῶν καθένας,
καὶ ἄλλοι χαλκὸν ἀντέδιδαν, λαμπρὸν σίδερον ἄλλοι,
ἄλλοι τομάρια βοιδινά, ζωντανοὺς μόσχους ἄλλοι,
ἀνδράποδ’ ἄλλοι· κι ἔπειτα λαμπρὸ τραπέζῃ ἐστρῶσαν,
καὶ ὀλονυκτὶς τῶν Ἀχαιῶν τὸ πλῆθος ἐδειπνοῦσαν, 475
καὶ οἱ Τρῷες μὲ τοὺς βοηθοὺς στὴν πόλιν καὶ ὀληνύκτα
κακὰ σ’ αὐτοὺς σοφίζονταν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
μὲ φοβερές βροντές· καὶ αὐτοὶ τρομάζοντας ἐχύναν
ἀπ’ τὰ ποτήρια τὸ κρασὶ στὴν γῆν καὶ δὲν ἐπίναν.
εἰς τὸν μεγαλοδύναμον Κρονίδην πρὶν σπονδίσουν.
κατόπιν ὅλοι ἐπλάγιασαν κι ἐχάρηκαν τὸν ὕπνον.

Ε

· Ή "Εως ἀπλωνε ἡ χρυσὴ σ' ὅλην τὴν γῆν τὸ φῶς της,
καὶ ἐσυγκαλοῦσε τοὺς θεοὺς ὁ ὑπέρτατος Κρονίδης
στὴν ἀκροτάτην κορυφὴν τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου.

"Ελεγε αὐτὸς καὶ ὅλ' οἱ θεοὶ προσέχαν εἰς τὸν λόγον:

« Ἀθάνατοι καὶ ἀθάνατες θεές, ἀκούσετε' ὅλοι

ὅτι στὰ στήθη μου ἡ ψυχὴ νὰ εἰπῶ παρακινεῖ με·

μήτε θεὸς μήτε θεὰ τολμήσῃ ν' ἀντικόψῃ

τοῦτον ποὺ λέγω τὸν σκοπὸν καὶ στέρξετ' ὅλοι ἀντάμα

ώστε στὰ ἔργα τοῦτα ἐγὼ γοργὸς νὰ δώσω τέλος.

Καὶ ὅποιον θεὸν ἀλλόγνωμα νοήσω νὰ βοηθήσῃ

τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Δαναούς, ἄσχημα κτυπημένος

στὸν "Ολυμπὸν θὰ στρέψῃ αὐτὸς ἢ θὰ τὸν ρίξω κάτω

μὲ τοῦτα ἐγὼ τὰ χέρια μου στὰ σκότη τοῦ Ταρτάρου,

πολὺ μακρὰν στὰ τρίσβαθα τοῦ κόσμου καταχθόνια,

ποὺ πύλεις ἔχει σιδηρές καὶ χάλκινο κατώφλι,

κάτω ἀπ' τὸν "Αδη ὅσο τῆς γῆς ὁ οὐρανὸς ἀπέχει·

τότε θὰ μάθῃ ἂν τοὺς θεοὺς νικῶ στὴν ρώμην ὅλους.

Καὶ δοκιμάσετε, ὃ θεοί, νὰ τὸ γνωρίσετε' ὅλοι.

Χρυσὴν κρεμάσετε' ἄλυσον ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὴν ἄκρην,

καὶ ἀθάνατοι καὶ ἀθάνατες ὅλοι ἀπ' αὐτὴν πιασθῆτε.

"Αλλὰ δὲν θά 'σθε δυνατοὶ μ' ὅσον καὶ ἀν βάλτε κόπον

νὰ σύρετε' ἀπ' τὸν οὐρανὸν τὸν πάνσοφον Κρονίδην.

"Αλλ' ἀν ἐγὼ τὸ ἥθελα θὰ ἐδύνομουν καὶ μόνος

μ' ὅλην τὴν γῆν καὶ θάλασσαν ἐπάνω νὰ σᾶς σύρω·

καὶ θά 'δενα τὴν ἄλυσον στὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου

ώστε τὰ πάντα ἀνέρεα νὰ μείνουν εἰς τὸν κόσμον·

τόσον ἀνώτερος ἐγὼ θεῶν καὶ ἀθρώπων εἰμαι».

Εἶπεν αὐτὰ κι ἐσίγησεν, ἄφωνοι ἐμεῖναν ὅλοι·

ὅτι μὲ φόβον ἀκουσάν τὸν αὐστηρὸν τοὺς λόγους·

καὶ τέλος ἡ γλαυκόματη θεὰ σ' ἐκεῖνον εἶπε:

« Κρονίδη, ὃ πατέρα μας, τῶν βασιλέων πρῶτε,

τὸ ἡξεύρομ' ὅτι ἀντίσταση δὲν ἔχεις ἡ δύναμίς σου·

5

10

15

20

25

30

ἀλλ' ὅμως διὰ τοὺς Δαναούς πονοῦμε τοὺς ἀνδρείους,
όπου θὰ πάθουν καὶ ἀσφαλτα θ' ἀδικοθανατήσουν·

ἀλλ' ὅμως θέλει ἀπέχωμεν, ὡς θέλεις, ἀπ' τὴν μάχην.

Πλὴν συμβουλὴν θὰ δώσωμεν καλὴν εἰς τοὺς Ἀργείους,
νὰ μὴ χαθοῦν ὅλοι διὰ μιᾶς ἀπ' τὸ βαρύ σου μίσος».

Τῆς εἶπε μὲ χαμόγελον ὁ νεφελοσυνάκτης:
«Παρηγορήσου, τέκνον μου· μὲ τὴν ψυχὴν δὲν εἴπα
τὸν λόγον ὅπου ἐπρόφερα· καὶ μαλακὸν θὰ μ' ἔβρης».

Εἶπε· στ' ἀμάξι· ἔζεψε τὰ ὄρμητικὰ πουλάρια,
χαλκόποδα, μ' ὀλόχρυσην καὶ φουντωμένην κόμην,
ὅλόχρυσ' ἄρματα καὶ αὐτὸς ἔζωσθηκε κι ἐπῆρε
χρυσὴν ὑραία μάστιγα καὶ ἀνέβηκε στὸν θρόνον
κι ἐράβδισε νὰ κινηθοῦν καὶ πρόθυμα ἐπετοῦσαν

τ' ἄλογ' ἀνάμεσα στὴν γῆν καὶ τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια.
"Εφθασε στὴν πολύβρυσην καὶ θηριοθέπτρων "Ιδην,
στὸ Γάργαρον, ποὺ τοῦ Διός ἔχει βωμὸν καὶ κτῆμα·
αὐτοῦ ἐστάθη τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας,
καὶ τ' ἄλογ' ἀφοῦ ξέζεψε καὶ τά ζωσε μὲ νέφος,

στὴν κορυφὴν περήφανος ἐκάθισε νὰ βλέπῃ
τῶν Τρώών καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα.

Καὶ εἰς τές σκηνές των οἱ Ἀχαιοί τὸ πρόγευμά τους παῖρναν
σύντομα καὶ ἀρματώνονταν εὐθὺς κατόπιν ὅλοι,

καὶ οἱ Τρῷες εἰς τὴν πόλιν των, καὶ ἂν καὶ διιγότερ' ἥσαν,
διψοῦσαν διὰ τὸν πόλεμον, βιασμένοι ἀπ' τὴν ἀνάγκην,
διὰ τές γυναικες, τὴν ζωήν, διὰ τὰ παιδιά νὰ βάλουν·
οἱ πύλες ὅλες ἀνοιξαν κι ἐχύνονταν τὰ πλήθη,
πεζοὶ καὶ ἵππεῖς, καὶ ἀλαλαγμὸς μεγάλος ἀκουόνταν.

Καὶ ὅτ' ἔφθασαν καὶ ἐβρέθηκαν εἰς ἔναν τόπον ὅλοι,
τὰ τόμαρα καὶ τ' ἄρματα καὶ τ' ἀνδρειωμένα στήθη,

τὰ χαλκοθάρηκτ' ἔσμιξαν· κι οἱ ὄμφαλωτες ἀσπίδες
ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ἐγγίζονταν, καὶ ὁ κόσμος ἔβροντοῦσε.
Κι ἐκεῖ κραυγὴ χαρᾶς ἀνδρῶν ποὺ φόνευαν καὶ βόγγος

ἀνδρῶν ὅπου ἐφονεύοντο καὶ ἡ γῆ πλημμύριζ' αἷμα.

Καὶ ὅσο ἦτο αὐγὴ καὶ τ' ἀγιο φῶς αὔξαινε τῆς ήμέρας,
ἐπέφταν καὶ τῶν δυὸ στρατῶν ἀνδρες πολλοὶ στὴν μάχην.

Καὶ ὅταν ὁ ἥλιος τ' οὐρανοῦ στὴν μέσην εἶχε φθάσει,

τὰ χρυσὰ τάλαντ' ἄνοιξεν ὁ ὑψιστος πατέρας
καὶ εἰς τὸ καθέν' ἀπέδωσε πικροῦ θανάτου μοίραν,
τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν, τῶν ἵπποδάμων Τρώων.
τὰ σήκωσε κι ἔκλιν' εὐθὺς τῶν Ἀχαιῶν ἡ μοίρα:
τῶν Ἀχαιῶν ἐκάθισαν κάτω στὴν γῆν οἱ μοῖρες:
τῶν Τρώων ὡς τὸν οὐρανὸν οἱ μοῖρες πεταχθῆκαν:
καὶ ἀπὸ τὴν Ἰδην βρόντησεν ὁ Ζεὺς καὶ ἀστροπελέκι
φρικτὸν στὴν μέσην ἔριξε τῶν Ἀχαιῶν· κι ἔκεινοι
τὴν φλόγα ὡς εἶδαν ἔμειναν καὶ ἀχνός τοὺς πῆρε φόβος.
Καὶ τότε μήτ' ὁ Ἰδομενεὺς καὶ μήτ' ὁ Ἀγαμέμνων
μήτ' οἱ ἀνδρειωμένοι Αἴαντες κεῖ νὰ σταθοῦν τολμοῦσαν:
μόνος ὁ Νέστωρ ἔμεινε, κι ἔκεινος ἐξ ἀνάγκης·
ἀδημονοῦσ' ὁ ἵππος του, πού γέ τε ἀκοντίσει ὁ Πάρις
στὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς ποὺ οἱ πρῶτες τρίχες βγαίνουν
τῶν ἵππων εἰς τὸ καύκαλο, κι εἰναι ἀκριβὸ τὸ μέρος:
καὶ ἡ λόγχη στὸν ἐγκέφαλον ἐμπήκη καὶ ἀπ' τὸν πόνον
δπὶς δρόδος σηκώθηκε καὶ μὲ τὴν λόγχην δλην
χάμω ἐκυλιόταν κι ἔβαλε τοὺς ἵππους ἄνω κάτω
νὰ κόψῃ τὰ παράζυγα καθὼς ἐπροσπαθοῦσεν
ὅ γέρος μὲ τὴν μάχαιραν, τοῦ "Ἐκτορος ἐφθάσαν
οἱ ταχεῖς ἵπποι στὸν διωγμὸν κι ἐφέρναν κυβερνήτην
ἀπότολμον τὸν "Ἐκτορα: οὐδὲ εἶχε σωτηρίαν·
ἄλλὰ τὸν εἶδε ὁ δυνατὸς Τυδείδης καὶ μεγάλην,
τρομερὴν ἕσυρε κραυγὴν νὰ εἰπῇ στὸν Ὁδυσσέα:
«Λαερτιάδη, διογενῆ, πολύτεχνε Ὁδυσσέα,
ποῦ φεύγεις, ποῦ μὲ τοὺς πολλοὺς δειλὸς τὰ νῶτα στρέφεις;
Μή, καθὼς φεύγεις, τρυπηθῆς στὴν ράχην ἄλλα μεῖνε,
ἔμεις ἀπ' ἄνδρ' ἀπάνθρωπον νὰ σώσωμεν τὸν γέρον».

Εἶπεν, ἀλλ' ὁ πολύπαθος ὁ θεῖος Ὁδυσσέας
ποσῶς δὲν τὸν εἰσάκουσε κι ἔτρεχε πρὸς τὰ πλοῖα·
τότε ὁ Τυδείδης πρόμαχος πετάχθη, κι ἥταν μόνος
κι ἔστηθη ἐμπρὸς στὴν ἄμαξαν τοῦ γέροντος Νηλείδη,
κι ἔκεινον ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα:
«Ὦ γέρε, τώρα μαχηταὶ στενοχωροῦν σε νέοι,
σ' ἥβρε τὸ γῆρας τὸ κακὸ καὶ ἡ δύναμις σου ἐκόπη,
ἡ δύναμις θεράποντα καὶ ἀργοὺς τοὺς ἵππους ἔχεις·

- καὶ ἀνέβια ἐδῶ στ' ἀμάξι μου νὰ ἰδῆς τοὺς ἀνδρειωμένους
ἴππους ποὺ ἦσαν τοῦ Τρωδὸς κι ἐπῆρ' ἀπ' τὸν Αἰνείαν,
πῶς κυνηγοῦνται ἢ κυνηγοῦν, πετοῦν εἰς τὸ πεδίον·
ἀς ἔχουν οἱ θεράποντες τῶν ἵππων σου φροντίδα
κι ἐμεῖς μὲ τοῦτ' ἀς τρέξουμε τὰ φοβερὰ πουλάρια
τῶν Τρώων μὲς στὲς φάλαγγες, δ "Εκτωρ νὰ γνωρίσῃ
ἐὰν εἰς τὴν παλάμην μου τούτη μανίζῃ λόγχη».
- Ἐίπε καὶ ὁ Νέστωρ ἔστερξε τὸν λόγον τοῦ Τυδείδη·
τότε οἱ λαμπροὶ θεράποντες φροντίσαν διὰ τοὺς ἵππους
τοῦ Νέστορος, δ Σθένελος κι ὁ ἀνδρεῖος Εύρυμέδων·
καὶ ὁ Νέστωρ εἰς τὴν ἄμαξαν μὲ τὸν Τυδείδη ἀνέβη·
τοὺς λαμπροὺς πῆρε χαλινούς κι ἐράθδισε τοὺς ἵππους
κι ἔφθασαν ὡς τὸν "Εκτορα ποὺ ἐπάνω τους ἔχύθη.
Πετάχθη εὐθὺς ἀλλ' ἔσφαλε τὸ βέλος τοῦ Τυδείδη
κι εὔρηκε τὸν ἀκόλουθον καλὸν Ἡνιοπῆα,
ποὺ γόνος ἦταν τοῦ ὑψηλοῦ στὸ φρόνημα Θηβαίου,
στὰ στήθη, ἐνῶ τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων ἔκρατοῦσε·
κυλίσθη ἀπὸ τὴν ἄμαξαν κι οἱ ταχεῖς ἵπποι ὅπισσω
ἐπήδησαν, καὶ ἡ δύναμις ἐκόπη καὶ ἡ πνοή του·
ἔζαλισε τὸν "Εκτορα δ πόνος τοῦ συντρόφου·
- Θλιψμένος κεῖ τὸν ἄφησε κι ἔζήτα κυβερνήτην
νὰ ἔβρη ἄλλον ἀτρόμητον· οὐδὲ πολλήρα ἐμεῖναν
οἱ ἵπποι δίχως δδηγόν, ὅτι τὸν Ἰφιτίδην
ῆβρε τὸν Ἀρχιπτόλεμον, ἀτρόμητον κι ἐπῆρε
στὴν ἄμαξαν καὶ τοῦ ὀδώκε τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων.
"Ολεθρός τότε θά ῥχονταν· καταστροφὴ τῶν Τρώων,
καὶ μὲς στὰ τείχη ὠσάν ἀρνιὰ θά τοὺς μανδρίζαν ὅλους·
τὸ νόηστρον διατάσσει τὸν θεῶν κι ἀνθρώπων διατάσσει·
καὶ μὲ φωνὴν τρομακτικὴν λευκὸν ἀστροπελέκι
στὴν γῆν ἀπέλυστ' ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ Τυδείδη,
καὶ ἀπὸ τὸ θειάφι διπέρα τὸν ἄναβε δεινὴ σηκώθη φλόγα·
- ἐτρόμαξαν στὴν ἄμαξαν ζεμένα τὰ πουλάρια·
οἱ χαλινοὶ τοῦ Νέστορος ἀπὸ τὰ χέρια φύγαν
καὶ φόβος τὸν κυρίευσε καὶ στὸν Τυδείδην εἶπε:
«Τυδείδη, στρέψε διὰ φυγὴν τ' ἀκούραστα πουλάρια·
δὲν βλέπεις ὅτι τοῦ Διὸς δὲν σὲ βοηθεῖ τὸ χέρι;

εἰς τοῦτον τώρα ἔχάρισε τὴν δόξαν ὁ Κρονίδης,
σήμερα· κι ςτερα σὲ μᾶς θὰ τὴν χαρίσῃ, ἀν θέλη.
Θυητὸς τὴν γνώμην τοῦ Διὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου,
ὅσον καὶ ἀν εἶναι ἀνδράγαθος, ποτὲ δὲν θὰ κρατήσῃ».

Σ' ἔκεινον τότε ἀπάντησεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης: 145
 « Αὐτὰ ποὺ λέγεις, γέροντα, δρθὸν τὸν λόγον ἔχουν·
 ἀλλ' εἶναι τοῦτο ποὺ βαθιὰ πληγῶνει τὴν ψυχήν μου·
 μιὰ μέρα θέλει καυχηθῆ ὁ "Εκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας":
 «Τὸν Διομήδη ἔκαμα ἐγὼ νὰ φύγη πρὸς τὰ πλοῖα». 150
 Αὐτὸ θὰ εἰπῇ, καὶ ἡ μαύρη γῆ τότε ἄς ἀνοίξῃ ἐμπρός μου».

Τοῦ ἀπάντησ' ὁ Γερήνιος ὁ Νέστορας ἵππότης:
 « Όιμένα, νιέ τοῦ συνετοῦ Τυδέως τοῦ ἵπποδάμου,
 καὶ ἀν ὁ "Εκτωρ ἀναδρόν σὲ εἰπῇ, πῶς θὰ τὸ στέρεξουν
 τῶν Τρώων καὶ Δαρδανιδῶν τ' ἀσπιδοφόρα πλήθη,
 κι ἔξόχως οἱ γυναικες των ποὺ τοὺς ἀνδρειωμένους 155
 συντρόφους εἴδαν ἀπὸ σὲ νὰ κυλισθοῦν στὸ χῶμα; »
 Κι ἔστρεψε ὁ γέρος διὰ φυγῆν τ' ἀκούραστα πουλάρια
 μὲ τὸν λαὸν ὅπ' ἔφευγε, καὶ ὁ "Εκτωρ μὲ τοὺς Τρῶας
 μ' ἀλαχαγμὸν ἐπάνω τους τὰ πικρὰ βέλη ἔχύναν.

Τότε μακράν τοῦ ἔσυρε κραυγὴν ὁ μέγας "Εκτωρ:
 « Τυδείδ', οἱ ἀνδρες Δαναοὶ μὲ θέσιν σ' ἐτιμοῦσαν
 πρώτην, μὲ κρέας ἄφθονον, μ' ὄλογεμα ποτήρια·
 τώρα ποὺ ἐφάνηκες γυνὴ θὰ σὲ καταφρονέσουν.
 "Ω χάσου, κόρη οὐτιδανή· στοὺς πύργους μας νὰ φθάσης,
 δοῦλες εἰς τὰ καράβια σας νὰ πάρης τές γυναικες 165
 δὲν θὰ σ' ἀφήσω καὶ ἀπὸ ἐμὲ θὰ ίδης τὴν κακὴν ὥραν».

Εἶπε καὶ τότε μέσα του στοχάσθη ὁ Διομήδης
 ἐὰν θὰ στρέψῃ τ' ἀλογα ν' ἀντιταχθῆ σ' ἔκεινον·
 καὶ τρεῖς φορὲς εἰς τῆς ψυχῆς τὰ βάθη τὸ ἐστοχάσθη,
 καὶ τρεῖς ἐβρόντησε φορὲς τῆς "Ιδης ἀπ' τὰ ὅρη 170
 στοὺς Τρῶας νίκης μήνυμα ὁ πάνσοφος Κρονίδης.
 Καὶ φωνὴν ἔβγαλε τρανὴν ὁ "Εκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας:
 « Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς κονταρομάχοι,
 ως ἀνδρες τὴν πολεμικὴν ὄρμήν σας αἰσθανθῆτε.
 Ξεύρ' ὅτι νίκην ἔνδοξον εὐδόκησε ὁ Κρονίδης 175
 σ' ἐμὲ νὰ δώσῃ καὶ κακὸ μεγάλο εἰς τοὺς Ἀργείους

ποὺ σοφισθῆκαν οἱ μωροὶ τὰ τείχη αὐτὰ ποὺ βλέπω τ' ἀδύνατα τ' ἀψήφιστα· κι ἡ ἀνδρεία μας θὰ τὰ σπάσῃ καὶ τ' ἄλογα τὸν λάκκον τους εὔκόλως θὰ πηδήσουν.

Καὶ ὅταν περάσω κι εύρεθῶ σιμὰ στὰ κοῖλα πλοῖα,
φωτιά νὰ μοῦ ἔτοιμάσετε, μὴ λησμονεῖτε, ὥ φίλοι,
νὰ καύσω τὰ καράβια τους κι ἐκείνους νὰ φονεύσω,
τους Ἀχαιοὺς κεῖ ποὺ ὁ καπνὸς θὰ τοὺς στενοχωρήσῃ ».

Εἶπε κι ἐπαρακίνησε μὲ τὴν φωνὴν τοὺς ἵππους:

«Ω Ξάνθε καὶ σὺ Πόδαργε, Αἴθων καὶ Λάμπε θεῖε,
τώρα νὰ μοῦ ἀποδώσετε τὲς τόσες καλωσύνες,
ποὺ ἡ γεννημένη ἀπ' τὸν λαμπρὸν Ἀετίων' Ἀνδρομάχη
ἔχει διὰ σᾶς καὶ πρόθυμα σᾶς ἔτοιμάζει πρῶτα
γλυκὸ σιτάρι καὶ κρασί, κι εύφρατίνεται ἡ καρδιά σας,
παρὸ σ' ἐμὲ ποὺ σύντροφος καυχῶμαι ἀγαπητός της.

Συντρέχτε με σπουδακτικὰ καὶ τότε τὴν ἀσπίδα
τοῦ Νέστορος θὰ πάρωμεν, ποὺ ὡς τ' ἄστρ' ἀνέβ' ἡ φήμη,
πῶς εἶναι ὀλόκληρη χρυσὴ μὲ τὰ ραβδιά της ὅλα,
καὶ ἀπὸ τοὺς ὕμους ἔπειτα τοῦ δυνατοῦ Τυδείδη
τὸν θώρακα νὰ πάρωμεν ἔργον λαμπρὸν τοῦ Ἡφαίστου.
«Αν αὐτὰ πάρωμεν ἡμεῖς, οἱ Ἀχαιοί, νομίζω
τὴν νύκτα τούτην θ' ἀνεβοῦν στὰ γρήγορα καράβια ».

Στὸ καύχημά του ἡ "Ἡρα κι ἐταράχθη
στὸν θρόνον ἡ σεπτὴ θεὰ καὶ ὁ "Ολυμπος ἐσείσθη.

Κι ἔπειτα ἐστράφη κι ἔλεγε στὸν μέγαν Ποσειδώνα:
«Στὴν δύναμίν σου, ἀπέραντε, μεγάλε κοσμοσείστη,
δὲν θλίβεσαι τῶν Δαναῶν νὰ βλέπης τοὺς θανάτους;
Καὶ σοῦ ἀνεβάζουν στὲς Αἴγες καὶ στὴν Ἐλίκην δῶρα
καλὰ καὶ πάμπολλα· καὶ σὺ τὸ θέλεις νὰ νικήσουν.

«Ἐὰν ὅσ' εἴμαστε βοηθοὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸν Δία
θέλαμε νὰ κρατήσωμε κι ἐσπρώχναμε τοὺς Τρῶας,
μόνος στὴν "Ιδην θὰ 'μενεν ὁ Βροντητῆς θλιμμένος ».
Ἐβάρυνε καὶ ἀπάντησε, ὁ μέγας κοσμοσείστης:
«Στὴν γλῶσσαν ἀχαλίνωτη, ποιόν λόγον εἶπες, "Ἡρα;
Εἰς μάχην νά 'λθωμεν ἡμεῖς οἱ ἀλοι μὲ τὸν Δία
ἐγὼ δὲν θὰ 'θελα, ἐπειδὴ πολὺ 'ναι ἀνώτερός μας ». 210

Αὐτὰ ἔλεγχαν οἱ θεοί· καὶ ὡστόσ' ὅλον τὸν τόπον,

- όπου τοῦ τείχους ἔκλειεν ὁ λάκνος πρὸς τὰ πλοῖα,
ἴπποι γεμίζαν στριμωκτὰ καὶ πλήθη ἀσπιδοφόρα:
καὶ τοὺς ἐστρίμωνε ὁ γοργὸς ἴσοπαλος τοῦ "Ἄργη,
ὅ "Εκτωρ, ἀφοῦ ἥθελε νὰ τὸν δοξάσῃ ὁ Δίας.
Καὶ ἀφεύκτως τότε θά 'καιε τὰ ἴσοπλευρα καράβια,
ἄν στοῦ 'Αγαμέμνονος τὸν νοῦν δὲν ἔβαζεν ἡ "Ηρα
νὰ κινηθῇ, τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ ἔδιος νὰ ἐμψυχώσῃ.
Τῶν Ἀχαιῶν εἰς τές σκηνὴς ἐπῆγε κι ἐκρατοῦσε
μέγαν μανδύαν πορφυρόν, καὶ εἰς τὸ τρανὸν καράβι
τοῦ 'Οδυσσέως ἔμεινε, ποὺ εὐρίσκετο στὴν μέσην,
ῶστε ν' ἀκούεται ἡ φωνὴ στό 'να καὶ στ' ἄλλο μέρος
καὶ στές σκηνὴς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, ποὺ ἀκρινὸς τὰ πλοῖα τοὺς ἐστῆσαν,
στὴν δύναμίν τους ἥσυχοι καὶ στὴν πολλὴν ἀνδρείαν
καὶ ψιλὴν ἔσυρε φωνὴν στῶν Δαναῶν τὰ πλήθη:
« Αἴσχος, 'Αργεῖοι θαυμαστοὶ στὴν ὅψιν, ἀλλ' ἀχρεῖοι!
Ποὺ ἐπῆγαν τὰ καυχήματα πολεμικῆς ἀνδρείας
ποὺ στὸν ἀέρα ἐρίχνετε στὴν Λῆμνον συναγμένοι,
τρώγοντας κρέατα πολλὰ βοδιῶν δρυοκεράτων,
πίνοντας τὸ γλυκὸν κρασὶ στὰ ὀλόγεμα ποτῆρια,
πώς ἔνας θ' ἀντιστέκονταν πρὸς διακοσίους Τρῶας;
Καὶ τώρα ἔξιοι δὲν εἴμασθεν δι' ἔναν ὅλοι ἀντάμα,
τὸν "Εκτορα, ποὺ ἴδουν φωτιὰ θά βάλη στὰ καράβια.
'Απ' τοὺς μεγάλους βασιλεῖς τάχ' ἄλλον, ὃ πατέρα,
εἰς τόσην ζάλην ἐριξες καὶ στέρησιν τῆς δόξης;
Καὶ ὅμως κανέναν τῶν λαμπρῶν βωμῶν σου δὲν ἀφῆκα
καθὼς ἀρμένιζα γιὰ δῶ — ποτὲ νὰ μή 'χα φθάσει —
χωρὶς τῶν μόσχων τὰ μηριά καὶ λίπος νὰ σᾶς κάψω,
διὰ νὰ κερδίσῃς' ὡς ἥθελα τὴν πυργωμένην Τροίαν.
'Αλλά, πατέρα, στέρησε μου καὶ τούτην τὴν εὐχήν μου:
καὶ τὴν ζωὴν νὰ σώσωμεν εὐδόκησε, μὴ θέλης
οἱ Δαναοὶ νὰ συντριβοῦν, ὡς βλέπεις, ἀπ' τοὺς Τρῶας».».
Εἶπε, καὶ τὸν λυπήθηκε, ποὺ ἐδάκρυζε, ὁ πατέρας
κι εὐδόκησε ἀπ' τὸν ὄλεθρον νὰ σώσῃ τὸν λαόν του.
Κι ἔστειλ' ἀπ' τὰ πετούμενα τὸ πλέον τελεσφόρον,
τὸν ἀετὸν ὅπ' ἔσφιγγε στὰ νύχια ἐλαφομόσγι,

- καὶ τ' ἄφησε στὸν εὔμορφον βωμὸν σιμὰ νὰ πέσῃ,
ὅπου θυσιάζαν οἱ Ἀχαιοὶ στὸν πάμφημον Κρονίδην. 250
Καὶ ὡς εἶδαν κεῖνοι τὸ πτηνὸν σταλμένο ἀπὸ τὸν Δία,
δίψαν πολέμου αἰσθάνθηκαν καὶ ἐχύθηκαν στοὺς Τρῶας».
- Καὶ ὅλων ἔκεī τῶν Δακαῶν κανεὶς δὲν ἔκαυχήθη
πᾶς τοῦ Τυδεῖδη πρότερα τοὺς ἵππους εἶχε στρέψει
πέραν τοῦ λάκκου νὰ στηθῇ, τὴν μάχην ν' ἀπαντήσῃ· 255
ἔκεῖνος πρῶτος κτύπησε πολεμιστὴν τῶν Τρώων,
'Αγέλαον τοῦ Φράδμονος υἱόν· καὶ ὅπως τοὺς ἵππους
ἔστρεψ' ἔκεῖνος νὰ σωθῇ τ' ἀκόντι μὲς στοὺς ὕδους
τοῦ ἔμπτηζε καὶ ἀπ' τὰ στήθη του ἡ λόγχη ἐβγῆκε πέρα.
"Επεσε αὐτὸς κι ἐπάνω του βροντῆσαν τ' ἄρματά του. 260
Κατόπι του εἰς τὸν πόλεμον κατέβηκαν οἱ Ἀτρεῖδαι,
οἱ Αἴαντες μ' ἀδάμαστην ζωσμένοι ἀνδραγαθίαν,
ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ σύντροφος ἔκείνου Μηριόνης,
φρικτός, ὡς ὁ Ἐνυάλιος· ὁ Εύρύπυλος ὁ ἀνδρεῖος,
ὁ Εύαιμονίδης, κι ἔνατος μ' αὐτὸνς ὁ Τεῦκτρος ἥλθε 265
μὲ τόξῳ ὀπισθοτέντωτο, καὶ κάτω ἀπ' τὴν ἀσπίδα
ἔμεινε αὐτὸς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη.
Καὶ τὴν ἀσπίδα ἔβαζε ἐμπρὸς ὁ Αἴας τότε ὁ Τεῦκρος
στὸ πλῆθος γύρω ἔκοιταζε· καὶ ὅποιον ἐτόξευ· δνδρα,
κάτω τὸν ἔριγνε καὶ αὐτὸς τοῦ Αἴαντος ὀπίσω 270
πάλιν ἐκρύβετ', ὡς παιδὶ στὸν κόλπον τῆς μητρός του·
καὶ ὁ Αἴας τὸν ἐσκέπαζε μὲ τὴν λαμπρὴν ἀσπίδα.
Ποιὸν ἀπ' τοὺς Τρῶας ἔριξεν ὁ θεῖος Τεῦκρος πρῶτον;
Πρῶτ' ἔπεσε ὁ Ὁρσίλοχος, κατόπιν κι οἱ ἀνδρειωμένοι
Δαίτωρ, Χρομίος, "Ορμενός καὶ ίσόθεος Λυκοφόντης, 275
ὁ Ὁφελέστης ἔπεσε καὶ ὁ ἥρως Ἀμοπάων
Πολυαιμονίδης κι ὑστερὸν ἡ ἀνδρειὰ τοῦ Μελανίππου.
Καὶ ὡς εἶδ' αὐτὸν ποὺ ἀφάνιζε τές φάλαγγες τῶν Τρώων
τοῦ τόξου μὲ τὴν δύναμιν, ἔχάρη ὁ βασιλέας
ὁ Ἀγαμέμνων, κι ἔμεινε σιμά του καὶ τοῦ εἶπε· 280
« Ὡ Τεῦκρε Τελαμώνιε, γλυκέ μου πολεμάρχε,
καθὼς τὸ κάμνεις, τόξευε, τῶν Δακαῶν νὰ φέρνης
χαρὰν καὶ εἰς τὸν πατέρα σου ποὺ σ' ἔχει θρέψει βρέφος
καὶ τρυφερὰ σ' ἀνάστησε στὸ σπίτι, ἀν κι ἥσουν νόθιος·

καὶ σὺ μακρόθεν λάμπρυνε μὲ δόξαν τὸν γονέα.

285

Καὶ ἀκουσε πράγμα ὅπου θὰ εἰπῶ καὶ ἀσφαλτ' αὐτὸ θὰ γίνηται
ἔὰν ὁ Ζεὺς κι ἡ Ἀθηνᾶ δώσουν σ' ἐμὲ τὴν χάριν,
τὴν πόλιν τὴν καλόκτιστην νὰ πάρω τῆς Ἰλίου
σ' ἐσὲ πρῶτον κατόπι μου θὰ δώσω ἐγὼ βραβεῖον
ἡ τρίποδα ἡ στήν ἄμαξαν ζεμένα δυὸ πουλάρια
ἡ κορασίδα σύντροφον τῆς κλίνης νὰ τὴν ἔχης».

290

Καὶ ὁ Τεῦκρος τοῦ ἀποκριθηκεν : «Ω δοξασμένε Ἀτρείδῃ,
ἐμὲ κινεῖς τὸν πρόθυμον, ὡς βλέπεις, στὸν ἀγώνα ;
Καὶ μ' ὅσην ἔχω δύναμιν ἐγὼ δὲν ἥσυχάλω·
ἀπ' τὴν στιγμὴν ποὺ ἐσπρώξαμεν αὐτοὺς κατὰ τὴν πόλιν,
μ' αὐτὸ τὸ τόξο καρτερῶ τοὺς ἄνδρες καὶ φονεύω.
Οκτώ μου βέλη ἀγκυλωτὰ ποὺ ἔριξα ἐμπηγθῆκαν
ὅλα σ' ἀνδρείων σώματα· καὶ ὅμως τὸ λυσσασμένο
τοῦτο σκυλὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ κτυπήσω ἀκόμη».

295

Εἶπε κι εὐθὺς ἀπ' τὴν χορδὴν ἑτράβηξε ἄλλο βέλος.
τὸν "Ἐκτορα πού χε ἀντικρὺ ποιώντας νὰ πιτύγη.
Τὸν ἀσφαλεῖς κι ἐκτύπησε στὸ στῆθος τὸν γενναιῶν
εὔμορφον Γοργυθίωνα, ἀγόρι τοῦ Πριάμου
πού χε γεννήσει νυμφευτὴ γυνὴ του ἀπ' τὴν Αἰσύμην.
ἡ ὥραία Καστιάνειρα, ὧσὰν θεὰ στὸ σῶμα.

300

Καὶ ὡς παπαρούνα φουντωτὴ ποὺ ἀπ' τοῦ καρποῦ τὸ βάρος
καὶ ἀπ' ἀνοιξιάτικες δροσιές τὴν κεφαλήν της γέρνει,
τὴν κεφαλήν ἔγειρε αὐτὸς τοῦ κράνους ἀπ' τὸ βάρος.

305

Καὶ βέλος ἄλλο τράβηξεν ὁ Τεῦκρος νὰ κτυπήσῃ
τὸν "Ἐκτορα κατάντικρυς, ἀλλ' ἀσφαλεῖς καὶ πάλιν
ὅτι τὸ βέλος ἀλλαχοῦ τοῦ ἔστριψεν ὁ Φοῖβος·
τοῦ "Ἐκτορος τὸν τρομερὸν ἀνδρεῖον κυβερνήτην
ἥβρε, τὸν Ἀρχιπτόλεμον, τὸ βέλος, εἰς τὸ στῆθος.
Ἀπὸ τ' ἄμαξει ἐβρόντησε καὶ οἱ ταχεῖς ἵπποι ὅπισω
ἐσύρθηκαν καὶ ἡ δύναμις ἐκόπη καὶ ἡ πνοή του.

310

Βαθιά τὸν "Ἐκτορα ἔπληξε τοῦ κυβερνήτου ὁ πόνος,
θλιμμένος κεῖ τὸν ἄφησε, κι εἶπε στὸν Κεβριόνην,
τὸν ἀδελφὸν ποὺ ἤταν σιμὰ τοὺς χαλινοὺς νὰ πάρῃ,
καὶ τὸν ὑπάκουσε ὁ ἀδελφός· καὶ αὐτὸς ἀπ' τὸν ὥραῖον
θρόνον στὴν γῆν ἐπήδησε καὶ τρομερὰ βοώντας

315

320

- ἔπιασε στρογγυλόπετραν κι ἐχύθη πρὸς τὸν Τεῦκρον,
νὰ τὸν κτυπήσῃ πρόθυμος· καὶ ὁ Τεῦκρος πάίρνει βέλος
ἀπ' τὴν φαρέτραν φονικὸν καὶ στὴν χορδὴν τ' ἀρμόζει,
καὶ ὡς τὴν τραβουσαν ἄνωθεν στὴν κλείδωση τῆς πλάτης,
ποὺ στῆθος δένει καὶ λαιμὸν κι εἶναι ἀκριβὸ τὸ μέρος,
ὅ "Ἐκτωρ κεῖ τὸν κτύπησε μὲ τὸ σκληρὸ λιθάρι
καὶ τὴν χορδὴν τοῦ ἔσπασεν· ἐνάρκωσε ἡ παλάμη
εἰς τὸν ἀρμὸν κι ἔπεσε αὐτὸς στὰ γόνατα κι ἐστάθη
ἀκίνητος καὶ τοῦ 'πεσε τὸ τόξο ἀπὸ τὸ χέρι.
Στὸν ἀδελφὸν ὅπ' ἔπεσε δὲν ἔλειψεν ὁ Αἴτις,
κι ἐμπρός του μὲ τὸ σῶμα του καὶ τὴν ἀσπίδα ἐστάθη.
Καὶ δυὸ κχλοί του σύντροφοι, ὁ Μηκιστεύς, τοῦ Ἐγίου
υίός, μὲ τὸν Ἀλάστορα στοὺς ὄμους των τὸν φέραν,
ὅπού βαριαναστέναζε στὰ βαθούλα καράβια.
Καὶ ὅρμὴν στοὺς Τρῶας ἔβαλε καὶ πάλιν ὁ Κρονίδης·
καὶ ὡς εἰς τὸν λάκκον τὸν βαθὺν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐσπρῶξαν,
καὶ ὁ "Ἐκτωρ πρῶτος μ' ἔπαρσιν πολλὴν στὴν δύναμίν του,
καὶ ὥστε σκυλὶ γοργόποδο, ποὺ κυνηγᾶ λεοντάρι
ἢ ἄγριον χοῖρον, τὰ μεριὰ τοῦ πιάνει καὶ τές φτέρνες,
καὶ εἰς ὅποιο μέρος καὶ ἀν στραφῆ, ποτὲ δὲν τὸν ἀφήνει,
παρόμοια τοὺς Ἀχαιοὺς πατοῦσε ὁ μέγας "Ἐκτωρ
κι ὅπως ἐφεῦγαν πάντοτε τὸν ὕστερον κτυποῦσε.
Καὶ ἀφοῦ διαβῆκαν οἱ Ἀχαιοὶ τοῦ λάκκου τοὺς πασσάλους,
καὶ πλῆθος καθὼς ἔφευγαν ἐφόνευσαν οἱ Τρῶες,
πλησίον στὰ καράβια τους ἐμεῖναν ἐνωμένοι
καὶ ν' ἀνδρειωθοῦν ἐκραύγαζαν ὁ ἔνας πρὸς τὸν ἄλλον
καὶ στοὺς Θεοὺς ἐδέοντο μὲ χέρια σηκωμένα·
καὶ ὁ "Ἐκτωρ περιέστρεψεν ὀλόγυρα τοὺς ἵππους
μὲ μάτια ὡς εἶναι τῆς Γοργοῦς καὶ τοῦ ἀνδροφόνου "Αρη.
Τοὺς εἶδε κι ἐλέήθηκεν ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα,
κι ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶ: «Ὦ τοῦ Κρονίδη κόρη,
δικέ, πόνον δὲν θά χωμεν ἐμεῖς οἱ δύο πλέον
διὰ τὴν φθορὰν τῶν Δαναῶν στὴν ὕστερην καὶ ὥραν;
Κι εὔκολον εἶναι ὀλόβιοι οὐ κακοθενατίσουν
ἐνὸς ἀνδρὸς ἀπ' τὴν ὅρμήν τοῦ "Ἐκτορος ἡ λύσσα
τούτη δὲν ὑποφέρεται καὶ θρῆνον ἔχει κάμει».

- Τότε ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ στὴν "Ηραν ἀποκρίθη :
 « Εὔκολ' ἀπὸ τῶν Δαναῶν τὰ χέρια τὴν ἀνδρείαν
 καὶ τὴν ζωὴν θάξαντες αὐτὸς στὸ πατρικό του χῶμα·
 ἀλλ' ὁ πατέρας μου κακά μανίζει ὁ διεστραμμένος
 ποὺ πάντοτε ὅτι ἐγὼ ποθῶ καὶ βούλομαι ἐμποδίζει.
 Λησμόνησε πόσες φορὲς τὸ τέκνον του ἔχω σώσει.
 ὅταν τὸ ἐβασάνιζαν οἱ ἀγῶνες τοῦ Εύρυθμέως.
 Στὸν οὐρανὸν ἐκλαίονταν ἐκεῖνος, καὶ ὁ Κρονίδης
 ἐμέν' ἀπὸ τὰ οὐράνια βοηθὸν τοῦ προβοδοῦσε. 365
- "Αν τοῦτα ὁ νοῦς μου πρόβλεπεν ὅταν τὴν εἶχε στείλει
 στὸν "Αδη, ἀπὸ τὸ "Ερεβος στὸν κόσμον ν' ἀνεβάσῃ
 τὸν σκύλον ποὺ ὁ τρομακτικὸς θεὸς στὴν πύλην ἔχει,
 δὲ θάξ βγαίνει ἀπὸ τῆς στυγὸς τὸ ἀπέραντο ποτάμι.
 Καὶ τώρα ἐμὲ μισεῖ καὶ ἴδου τὸν πόθον φέρεις τέλος
 τῆς Θέτιδος, ποὺ πρόσπεσε κλιτή στὰ γόνατά του,
 νὰ τῆς τιμήσῃ τὸν υἱὸν ποιοικητὴν Πηγείδην.
 Θάξ ἔλθῃ ὥρα νὰ μὲ εἰπῇ καὶ πάλι ἀγαπητὴν του.
 'Αλλὰ σὺ τῷρα εὐτρέπισε τὰ δυνατὰ πουλάρια,
 ὡσπου νὰ ζώσω τ' ἄρματα στὸ δῶμα τοῦ πατρός μου
 νὰ ἑτοιμασθῶ στὸν πόλεμον, νὰ μάθῃ ὁ λοφοστείστης
 ὁ "Εκτωρ τοῦ Πριάμου υἱὸς ἢν θὰ γελάσῃ ὅπόταν
 ν' ἀναφανοῦμε μᾶς ἵδη στοὺς δρόμους τοῦ πολέμου.
 Τρῶες θὰ πέσουν πάμπολλοι σιμὰ στὰ κοῦλα πλοῖα
 καὶ τὰ πουλιά στές σάρκες των καὶ οἱ σκύλοι θὰ χορτάσουν ». 380
- Εἶπε καὶ τὴν ὑπάκουουσεν ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα.
 Πῆγε τὰ χρυσοστέφανα πουλάρια νὰ εὐτρεπίσῃ
 ἡ "Ηρα σεβαστὴ θεὰ τοῦ 'Ψύστου Κρόνου ἡ κόρη,
 καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κόρη σεμνὴ τοῦ αἰγιδοφόρου Δία
 εἰς τοῦ πατρὸς τὸ ἔδαφος τὸν πέπλον ἀπολύει
 τὸν ἀγανὸν καὶ πλουμιστὸν ποὺ ἐκέντησεν ἐκείνη,
 καὶ τὸν χιτώνα ως ἔλαβε τοῦ ἀστραποφόρου Δία
 στὴν μάχην τὴν πολύθρηνην νὰ ὀρμήσῃ ἄρματωνόνταν.
 'Ανεβῆκε στὸ φλοιογέρὸν ἀμάξι καὶ κοντάρι
 φούκτωσε μέγα, στερεὸ — μ' αὐτὰ δαμάζῃς' ήρωαν
 τὰ πλήθη, ἢν ἡ πατράγαθη θεὰ μ' αὐτοὺς θυμώσῃ.
 Κι ἡ "Ηρα μὲ τὴν μάστιγα σφοδρὰ κεντᾶ τοὺς ἵππους. 390

- Βρόντησε τότε τ' Ούρανοῦ ἡ πύλη καὶ τοῦ Ὀλύμπου
ἀφ' ἔκυτοῦ τῆς τὴν φρουροῦν αἱ Ὡρες πόχουν ἔργον
τὸ πυκνὸν νέφος ν' ἀφαιροῦν ἢ νὰ τὸ ἐπαναφέρουν. 395
- Καὶ ὡς τὰ κεντοῦσαν, τ' ἄλογα περάσαν ἀπ' τὴν πύλην.
Τοὺς ξάνοιξε καὶ δργίσθηκεν ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὴν "Ιδην,
κι ἔλεγε πρὸς τὴν "Ιριδα, χρυσόπτερην μηνύτραν :
« Γοργόποδ' "Ιρι, πήγαινε καὶ δπίσω γύρισέ τες,
νά ἥθουν μ' ἐμένα εἰς πόλεμον κακὸν μὴ τὲς ἀφήσης. 400
- Κι ἵδου τὸ λέγω φανερὰ καὶ δ λόγος μου θὰ γίνη·
θὰ τοὺς χολώσω τ' ἄλογα στὰ ἀμάξια τους ζεμένα·
αὐτὲς θὰ ρίξω ἀπ' τὸ θρονί, τ' ἀμάξι θὰ συντρίψω
καὶ χρόνοι δέκα δὲν θ' ἀρκοῦν νὰ κλείσουν οἱ πληγές των
ὅσες χαράξῃ δ κεραυνός· καὶ τότε ἡ γλαυκομάτα 405
- θὰ ἵδη τί εἶναι πόλεμον νὰ κάμη στὸν πατέρα.
Στὴν "Ηραν δὲν χολεύομαι καὶ δὲν θυμώνω τόσο,
τί ξέρω ποὺ ἀντιφέρεται σ' ὅποιον κι ἀν εἴπω λόγον ». 410
- Εἶπε, κι εὔθυς ἔκινησεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις
πρὸς τὸν ὑψηλὸν "Ολυμπὸν τῆς "Ιδης ἀπ' τὰ ὅρη:
στὴν πύλην τές σταμάτησε τοῦ πολυλόφου Ὀλύμπου
ώς βγαῖναν καὶ τοὺς εἶπ' εὔθυς τὸν λόγον τοῦ Κρονίδη:
« Ποῦ τρέχετε, τί μάνιτα τὸν νοῦν σας συνεπῆρε ; 415
- Δὲν στέργει δ Ζεὺς τῶν Δακαῶν βοηθοὶ νὰ κατεβῆτε.
Καὶ ἀκοῦτε δ, τ' εἶπε, καὶ ἀσφαλτα θὰ κάμη δ υἱὸς τοῦ Κρόνου.
θὰ σᾶς χολώσῃ τ' ἄλογα στ' ἀμάξια σας ζεμένα,
ἐσᾶς θὰ ρίξῃ ἀπ' τὸ θρονί, τ' ἀμάξι θὰ συντρίψῃ,
καὶ χρόνοι δέκα δὲν θ' ἀρκοῦν νὰ κλείσουν οἱ πληγές σας,
ποὺ θὰ χαράξῃ δ κεραυνός· καὶ τότε, δ γλαυκομάτα, 420
- θὰ ἵδης τί εἶναι πόλεμον νὰ κάμνης τοῦ πατρός σου. 420
- Τῆς "Ηρας δὲν χολεύεται καὶ δὲν θυμώνει τόσο
τί ξέρει δι τι ἀντιφέρεται σ' ὅποιον κι ἀν εἴπη λόγον.
'Αλλὰ σὺ σκύλ' ἀδιάντροπη, σὺ πάγκακη, ἀν τωντι
στὸν Δία τὸ θεόρατο κοντάρι θὰ σηκώσης ». 425
- Αὐτὰ τοὺς εἶπε κι ἔφυγεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις,
κι ἡ "Ηρα πρὸς τὴν "Αθηνᾶ τὸν λόγον τοῦτον εἶπε :
« Κόρη δ μεγάλη τοῦ Διός, ἐγώ δὲν στέργω πλέον
πόλεμον χάριν τῶν θηγτῶν νὰ κάμωμεν στὸν Δία,

"Ας ἀποθάνουν κεῖ στὴν γῆν ἄλλοι καὶ ἄλλοι ἀς ζήσουν,
ὅπως τοῦ τύχη καθενός· καὶ ὅπως τοῦ λέγη ὁ νοῦς του
τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Δαναούς, ὡς πρέπει ἀς κρίνῃ ἐκεῖνος». 430

Εἶπε καὶ ὅπιστα ἐγύρισε τὰ δυνατὰ πουλάρια·
κι οἱ Ὄρες τὰ καλότριχα τοὺς ξέζεψαν πουλάρια,
κατόπιν εἰς τ' ἀμβρόσια παχνιά τους τὰ προσδέσαν,
καὶ πρὸς τοὺς τοίχους πόλαμπαν τὴν ἄμαξαν ἐκλίναν. 435

Κι οἱ δυὸς Θεοὺς ἀνάμεσα τῶν ἄλλων ἀθανάτων
καθίσαν εἰς χρυσὰ θρονιὰ μὲν θλίψιν στὴν ψυχήν τους.
Κίνησε τὸ καλότροχον ἄμάξι ἀπὸ τὴν "Ιδην
ὅ Ζεύς, κι ἥλθε στὸν "Ολυμπὸν στὴν σύνοδον τὴν θείαν.

Καὶ τ' ἄλογ' ἀφοῦ ξέζεψεν ὁ μέγας Κοσμοσείστης
τ' ἄμάξι ἐπάνω στοὺς βωμοὺς ἐσκέπασε μὲν πέπλον·
ἐκάθισεν ὁ Βροντητὴς εἰς τὸν χρυσόν του θρόνον
καὶ ὁ "Ολυμπὸς σαλεύετο στὰ πόδια του ἀποκάτου.

Καὶ μόνες τοῦ Διὸς μακρὰν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ "Ηρα
καθίζαν οὐδὲ ἔρώτησιν ἢ λόγον τοῦ προφέραν. 445

Καὶ ὁ Ζεὺς καλὰ τές νόησε κι εἶπε: «Ἀθηνᾶ καὶ "Ηρα,
τί στέκεσθε περίλυπες; Δὲν ἔχετε κοπιάσει,
θαρρῷ, πολὺ στὸν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ' ἀνδρες,
τοὺς Τρῶας ν' ἀφανίσετε, ποὺ φοβερὰ μισεῖτε.

Τόσ' ἡ δική μου δύναμις καὶ τῶν χεριῶν μου ὁ τρόμος,
ποὺ ὅλη οἱ θεοὶ στὸν "Ολυμπὸν τὴν γνώμην δὲν μοῦ ἀλλάζουν. 450

Καὶ σᾶς τῶν δύο πάγωσαν τὰ τρυφερά σας μέλη
πρὶν καν νὰ ἴδητε τοὺς φρικτοὺς ἀγῶνες τοῦ πολέμου.

Καὶ ἀκοῦτε ὅτι εἶπα καὶ ἀφευκτα θὰ ἥταν τελειωμένο·
κρουσμένες ἀπ' τὸν κεραυνὸν δὲν θά 'χετ' ἐπανέλθει
μὲ τὴν δικήν σας ἄμαξαν στὰ δώματα τοῦ 'Ολύμπου». 455

Εἶπε, κι ἐγόγγυσαν κρυφὰ ἡ Ἀθηνᾶ κι ἡ "Ηρα·
σιμὰ καθίζαν καὶ ὅλεθρον τῶν Τρῶων μελετοῦσαν.

Λόγον δὲν ἔλεγε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ στὸν πατέρα Δία
μ' ἀγρίαν μάνιζε χολήν· ἀλλ' ἡ χολὴ στῆς "Ηρας
τὸ στῆθος δὲν ἔχωρεσε, καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἶπε:

« Κρονίδη τρομερώτατε, ποιόν λόγον εἶπες τώρα! τότε τοῦ πολέμου
Τὸ ἡξεύρομ' ὅτι ἀντίστασιν δὲν ἔχ' ἡ δύναμις σου.

'Αλλ' ὅμως διὰ τοὺς Δαναούς πονοῦμε τοὺς ἀνδρείους τότε τοῦ πολέμου

όποιον θὰ πάθουν καὶ ἀσφαλτα θ' ἀδικοθανατίσουν.

465

'Αλλ' ὅμως θέλει ἀπέχουμεν, ὡς θέλεις, ἀπ' τὴν μάχην
καὶ συμβουλὴν θὰ δώσωμεν καλὴν εἰς τοὺς Ἀργείους,
νὰ μὴ χαθοῦν ὅλοι διὰ μιᾶς ἀπ' τὸν βαρύν θυμόν σου».

Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν: « "Ἄμα χαράξ" ἢ μέρα
τὸν Δίκ τὸν ὑπέρτατον θὰ ἰδῆς, ἀν θέλης, "Ἡρα

470

ῷ μεγαλόφθαλμῃ θεά, χειρότερον νὰ φέρη
ἀφανισμὸν εἰς τὸν στρατὸν τῶν μαχητῶν Ἀργείων.

"Οτι τὴν μάχην ὁ βαρὺς Πριαμίδης δὲν θ' ἀφήσῃ,
πρὶν ἀπ' τὰ πλοῖα σηκωθῇ ὁ ἀνίκητος Πηλείδης,
διπόταν πέση ὁ Πάτροκλος καὶ διὰ τὸ νεκρὸν σῶμα
θὰ μάχωνται μὲ στένωσιν φρικτὴν σιμὰ στὰ πλοῖα.

475

'Η μοίρ' αὐτὸ διόρισε καὶ προσοχὴν δὲν δίδει
εἰς τὸν θύμόν σου, κι ἐὰν πᾶς στῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης
τὰ πέρατα, ὅπου κατοικοῦν ὁ Ἰαπετός καὶ ὁ Κρόνος,
κι οὕτε τοὺς τέρπουν ἄνεμοι, οὕτε τὸ φῶς τοῦ ἥλιου,

480

καὶ Τάρταρος βαθύτατος παντοῦ τοὺς περιζώνει.

"Αν ἀπ' τὸ πεῖσμα σου ὡς αὐτοῦ θὰ φθάσης, δὲν μὲ μέλει
ὅτι ἄλλο πράγμ' ἀδιάντροπον, ὡς εἰσ' ἔγώ δὲν εἶδα».

Εἶπεν δὲ Ζεὺς κι ἐσώπαινεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα.

Κι ἔπεισε στὸν Ὁκεανὸν τὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ ἥλιου
τὴν μαύρην νύκτα σέρνοντας στὴν γῆν τὴν σιτοδότραν.

485

Τότε νὰ ἐσβήσθηκε τὸ φῶς δὲν ἄρεσε τῶν Τρώων,
πλὴν τῶν Ἀργείων ποθητὸ πολὺ τὸ σκότος ἥλθε.

'Ο "Ἐκταρ πάλιν σύνοδον συνάθροιζε τῶν Τρώων
μακρὰν τῶν πλοίων καὶ σιμὰ στοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῦμα,
ποὺ ἀπὸ δεκροὺς ἐλεύθερος εἶχε ἀπομείνει ὁ τόπος.

490

'Απὸ τ' ἀμάξια ἐξέζεψαν καὶ τοῦ "Ἐκτορος τοῦ θείου
τὸν λόγον ἀκροάζονταν κι ἐσφιγγε αὐτὸς στὸ χέρι
κοντάρι ἐνδεκάπηχο κι ἐμπρὸς σπιθιοβολοῦσε
ἡ χάλκιν' ἄκρη καὶ χρυσὸ τὴν ἔδενε στεφάνη.

495

Σ' ἐκεῖνο στηριζόμενος ὡμίλει πρὸς τοὺς Τρώας:

« 'Ακούτε, Τρώες, Δάρδανοι καὶ ὅσ' ἥλθετε βοηθοί μας.

Τοὺς Ἀχαιοὺς θαρροῦσα ἔγώ νὰ ἔξολοθρεύσω ἀπόψε
ὅλους καὶ τὰ καράβια τους, καὶ στὴν ἀνεμισμένην

"Ιλιον νὰ γύρω νικητής ἀλλ' ἔσωσε τὸ σκότος

500

- αύτοὺς καὶ τὰ καράβια τους στὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης.
Καὶ τώρ' ἂς ὑπακούσωμεν κι ἐμεῖς στὴν μαύρην νύκτα.
Τὸν δεῖπνον ἔτοιμάστε, καὶ τὰ καλὰ πουλάρια
ἀπὸ τ' ἀμάξια λύσετε καὶ βάλετε τροφήν τους.
- Βόδια κι ἐρίφια παχιὰ θὰ φέρετε ἀπ' τὴν πόλιν
ὅγρηγορα κι εὐφραντικὸν κρασὶ προμηθευθῆτε
καὶ ἄρτον ἀπ' τὰ σπίτια σας συνάξετε καὶ ξύλα
πολλὰ διότι δλόνυκτα θὰ καῦμε, ὡσπου νὰ φέζη,
πυρὰ πολλὰ ποὺ ἡ λάμψις των θὰ φθάσῃ ὡς τὸν αἰθέρα,
οἱ κομοφόροι Ἀχαιοὶ μήπως τὴν νύκταν ὁρμήσουν
- στὰ νῶτα ἐπάνω τὰ πλατιὰ τῆς θάλασσας νὰ φύγουν.
Μὴ τοὺς ἀφήσουμ' ἥσυχοι ν' ἀνέβουν στὰ καράβια,
ἄλλα καὶ κάποιος ἀπ' αὐτοὺς στὸ σπίτι του ἂς χωνεύη
τὴν ἀκοντιὰ ποὺ θά 'λαβε πηδῶντας εἰς τὸ πλοῖον.
- ῶστε καὶ ἄλλοι στὸ ἔξης νὰ φέρουν θὰ τρομάξουν
- τὸν "Αρην τὸν πολύθρονον στοὺς ἵπποδάμους Τρῶας"
καὶ οἱ κήρυκες οἱ σεβαστοὶ στὴν πόλιν ν' ἀναγγείλουν.
Οἱ γέροντες οἱ ἀσπρόμαλλοι, τὰ οὐράνια παλικάρια
στοὺς πύργους, κτίσμα τῶν θεῶν, νὰ ξενυκτίσουν δλοι,
καὶ οἱ γυναῖκες σπίτι τους φωτιὰ πολλὴν ἂς ἔχουν
- ἀδιάκοπα, καὶ ἀνύστακτη φρουρὰ νὰ στέκην μήπως
ξάφνου στὴν πόλιν ἔμπητη ἐχθρός, οἱ ἄνδρες ἐνῷ λείπουν.
- "Ω Τρῶες μεγαλόψυχοι, τοῦτα δπου λέγω ἂς γίνουν.
Καὶ ίδού σᾶς εἶπα δ, τι καλὸν μοῦ ἐφάνη διὰ τὴν ὥραν.
καὶ ἄλλ' ἄμα φέζη θέλ' εἶπω τῶν ἵπποδάμων Τρώων.
Στὸν Δία καὶ δλους τοὺς θεοὺς εὔχομ' ἐγὼ κι ἐλπίζω
ἐκεῖνα τὰ μοιρόφερτα σκυλιὰ νὰ διώξω ἐδῶθε
ποὺ οἱ Μοῖρες ἐφεραν ἐδῶ στὰ δλόμαυρα καράβια.
Τὴν νύκταν νὰ μὴν πάθωμεν ὡστόσο ἂς φυλαχτοῦμε·
- καὶ αὔριο τὰ καράματα μὲ τ' ἄρματα ἂς χυθοῦμε
- τὸν "Αρην τὸν ὁρμητικὸν νὰ ἐγείρωμεν στὰ πλοῖα·
θὰ δοκιμάσω ἀν δ δεινὸς Τυδείδης μὲ θὰ διώξῃ
στὸ τεῖχος ἀπ' τὰ πλοῖα των ἡ ἐγὼ θενὰ τοῦ σχίσω
τὸ στῆθος κι αίματόβρεκτα θὰ πάρω τ' ἄρματά του.
Καὶ αὔριον τὴν ἀνδρείαν του θὰ μάθη, ἀν θὰ ὑπομείνη
- τῆς λόγχης μου τὸ κίνημα. Θὰ πέση, θαρρῶ, πρῶτος
- 505
- 510
- 515
- 520
- 525
- 530
- 535

- ἀπὸ τὸ χέρι μου καὶ αὐτὸς καὶ τῶν συντρόφων πλῆθος
οἱ ἥλιοις ἀμά σηκωθῆ· καὶ ὅμοιως νὰ ἡμποροῦσσα
ἀθάνατος καὶ ἀγέραστος νὰ είμαι στὸν αἰώνα
καὶ νὰ τιμῶμαι ὡς ἡ Ἀθηνᾶ δοξάζεται καὶ ὁ Φοῖβος,
ὅσο κακὴ τῶν Ἀχαιῶν τούτων θὰ φέξ' ἡ ἡμέρα ». 540
- ‘Ο “Ἐκτωρ εἶπε, κι ἔκαμαν ἀλαλαγμὸν οἱ Τρῶες·
τότ’ ἔλυσαν ἀπ’ τὸν ζυγὸν τοὺς ἴδρωμένους ἵππους
καὶ μὲ λουριὰ τοὺς πρόσδεσαν στὲς ἀμαζες πλησίον·
ἀπὸ τὴν πόλιν ἔφεραν ἐρίφια καὶ μοσχάρια 545
ὄγρήγορα, κι εὐφραντικὸν κρασὶ προμηθευθῆκαν
καὶ δρότον ἀπ’ τὰ σπίτια τους καὶ πολλὰ ξύλα ἐκόψαν·
κι ἐπρόσφεραν πρὸς τοὺς θεοὺς θεοὺς ἔξαίσιες ἑκατόμβες,
καὶ ἀνέβαζαν οἱ ἄνεμοι στὸν οὐρανὸν τὴν κνίσαν
γλυκεῖαν· ἀλλ’ οἱ μάκαρες θεοὶ δὲν τὴν δεχόνταν
ποσῶς, δτι ἀπεστρέφοντο τὴν “Ιλιον τὴν ἀγίαν,
τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν τοῦ δυνατοῦ Πριάμου
καὶ αὐτὸι μὲ μέγα φρόνημα στὲς τάξεις τοῦ πολέμου
ἐκάθιστο καὶ ὀλονυκτὶς πολλὰ πυρὰ ἐκαῖαν.
- Καὶ ὡς τ’ ἀστρα, ὅποι σπιθιοβοιοῦν σ’ ἀνάνεμον αἰθέρα 550
χαριτωμένα δλόγυρα στὴν φωτεινὴν σελήνην —
φαίνεται κάθε κορυφή, καθ’ ἄκρη, κάθε πλάγιη,
ὡς ἄνοιξε ἀπ’ τὸν οὐρανὸν ἀπέραντος αἰθέρας,
ποὺ τ’ ἀστρα φύλα ἐφανέρωσε καὶ χαίρονται οἱ ποιμένες· —
τόσ’ ἀστραφταν στὴν “Ιλιον ἐμπρὸς πυρὰ ποὺ ἐκαῖαν 560
οἱ Τρῶες τότε ἀνάμεσα στὸν Ξάνθον καὶ στὰ πλοῖα.
Χίλια στὸν κάμπον καίονταν πυρὰ καὶ στὸ καθένα
ἄνδρες στὴν λάμψιν τοῦ πυρὸς ἐκάθηντο πενήντα.
Κι οἱ ἵπποι δρθοὶ στὲς ἀμαζες σιμὰ κριθάρι ἐτρῶγαν
καὶ τὴν καλόθρονην Ἡὸν νὰ φθάσῃ ἐπεριμέναν. 565

Αύτοῦ οἱ Τρῶες φύλαγαν· ἀλλὰ θαυμάσιος φόβος
ἀδέλφι τῆς φρικτῆς φυγῆς τοὺς Ἀχαιούς παγώνει,

κι ἔκρουε λύπη ἀβάστατη τοὺς πρώτους τῶν ἀνδρείων.

Καὶ ὡς ἄνεμοι στὴν Θάλασσαν κινοῦν ἀντάμα δύο,

ἐὰν Βοριάς καὶ Ζέφυρος ὄρμοιν ἀπὸ τὴν Θράκην

ἔξαφνα· κορυφώνεται τὸ κύμα καὶ μαυρίζει

καὶ φύκι χύνεται πολὺ στὴν ἄκραν τῆς Θαλάσσης·

ὅμοια ζάλη ἐχώριζε τῶν Ἀχαιῶν τὰ στήθη.

Καὶ μ' ἀκρον πόνον στὴν ψυχὴν ὁ Ἀτρείδης ἐγυρνοῦσε

τοὺς ψιλοφώνους κήρυκες ἀμέσως νὰ προστάξῃ

τοὺς Ἀχαιούς εἰς σύνοδον σιγά νὰ συναθροίσουν

καλώντας τους κατ' ὄνομα· κι ἐργάζετο αὐτὸς πρῶτος.

Κι ἐκάθιζαν περίλυποι· καὶ ὅρθος ὁ Ἀγαμέμνων

ἔστεκε δάκρυα χύνοντας, μαυρόνερη ὠσάν βρύση

ποὺ εἰς βράχον χύνει ἀπάτητον τὰ σκοτεινὰ νερά της.

Καὶ βαριαναστενάζοντας ὡμίλει τῶν Ἀργείων:

«Ω ἀγαπημένοι μου ἀρχηγοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,
βαριὰ πολὺ μ' ἐτύφλωσε καὶ μ' ἔμπλεξε ὁ Κρονίδης.

Ο ἀσπλαχνος, μοῦ ἔταξε τὴν πυργωμένην Τροίαν

πὼς θὰ πορθήσω καὶ ἔνδοξος θὰ γύρω στὴν πατρίδα·

κι ἴδού κακὰ μ' ἀπάτησε καὶ στ' Ἀργος νὰ γυρίσω

ἄδοξα, θέλει, ἀφοῦ λαὸς πολὺς ἐχάθη ἀδίκως.

Ναί, τοῦτο ἀρέσει ὡς φαίνεται τοῦ ὑπερηφάνου Δία,

ὅποι πολλῶν πολιτειῶν ἡ ἀκρα δύναμις του

τὲς κορυφὲς ἔξεκαμε καὶ ἀκόμη θὰ ξεκάμη.

Αλλὰ δεχθῆτε ὅτι θὰ εἰπῶ· νὰ φύγωμε σᾶς λέγω

ὅλοι μὲ τὰ καράβια μας γιὰ τὴν γλυκιὰ πατρίδα

ὅτι δὲν γίνεται ποτὲ νὰ πάρωμεν τὴν Τροίαν».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ σώπαιναν, ἀφωνοι ἐμεῖναν ὅλοι·

ώραν πολλὴν οἱ Ἀχαιοὶ ἐσίγησαν θλιψμένοι·

κι ἔκοψε τέλος τὴν σιωπὴν ὁ ἀνίκητος Τυδείδης:

«Σέ πρῶτα, ὅποι παραλογᾶς, θὰ πολεμήσω Ἀτρείδη·

5

10

15

20

25

30

δὲν θὰ θυμώσης, Κύριε· συνόδου τάξις εἶναι.

Σὺ πρῶτα ἐμπρὸς τῶν Δαναῶν μ' ὀνείδισες πώς εῖμαι

ἀπόλεμος, δειλόψυχος, κι οἱ Ἀχαιοὶ γνωρίζουν

ἄν τὴν ἀλήθειαν ἔλεγες, καὶ γέροντες καὶ νέοι.

35

Καὶ ἀπὸ τὰ δῶρα ὁ πάνσοφος Κρονίδης σοῦ 'δωκ' ἔνα
ἔλλον, τὴν δόξαν σοῦ 'δωκε τοῦ σκῆπτρου ἐπάνω σ' ὅλους·
τὸ ὑπέρτατον δὲν σοῦ 'δωκε τὸ δῶρον τῆς ἀνδρείας.

Παράδοξε, τόσο ἄνανδρα καὶ ἀπόλεμα τωόντι

40

ἔχρινες τ' Ἀχαιούπαιδα στὰ λόγια ποὺ προφέρεις;

Καὶ πρόθυμος ἂν εἴσαι σὺ νὰ γύρης στὴν πατρίδα,

πήγαινε, ὁ δρόμος ἔτοιμος καὶ αὐτοῦ στὸ περιγιάλι

τὰ τόσα πλοιᾶ πόφεραν ἐσέν' ἀπ' τὴν Μυκήνην.

Πλὴν ἄλλοι ἀνδράγαθοι Ἀχαιοὶ θὰ μείνουν ὡς τὸ τέλος,
τὴν Τροίαν νὰ πορθήσωμεν· καὶ τοῦτοι πάλι ἀς φύγουν,
ἄν θέλουν, στὴν πατρίδα τους, καὶ στὸν ἀγώνα μόνος
θὰ μείνω μὲ τὸν Σθένελον, ώσπου νὰ πέσῃ η Τροία,
ὅπως μᾶς ἔστειλεν ἐδῶ τῶν ἀθανάτων γνώμη».

45

Εἶπε, κι οἱ Ἀχαιούπαιδες μ' ἀλαλαγμούς τὸν στέρξαν,
ὡς τοῦ Τυδείδη ἐθαύμασαν τὸν λόγον τοῦ ἵπποδάμου.

50

Τότε σηκώθηκε ὁ ἵππευτης ὁ Νέστωρ νὰ ὀμιλήσῃ:

«Τυδείδη, καὶ στὸν πόλεμον ἔξοχως εἴσαι ἀνδρεῖος,
καὶ εἰς τὴν βουλὴν ὑπερτερεῖς πολὺ τῶν δημητίκων.

Καὶ λόγον εἴπεις, ποὺ Ἀχαιός κανεὶς δὲν θέλει ψέξει
ἢ θὰ σοῦ ἀντείπῃ· ἀλλ' ἄφησες τὸ πλήρωμα τῶν λόγων.

55

Καὶ νέος εἴσαι, ὥστε παιδὶ νὰ λέγεσαι δικό μου
μποροῦσες ὑστερόγενον· καὶ δῆμως ὁρθὰ τὰ λέγεις
πρὸς τοὺς Ἀργείους βασιλεῖς· ἀλλ' ὡς ἀνώτερός σου
στοὺς χρόνους, ὅλον φανερὰ θὰ εἰπῶ τὸν στοχασμόν μου,
καὶ δὲν θ' ἀφήσω τίποτε· οὐδὲ θέλει ἀψηφήσει

60

κανεὶς τὸν λόγον μου, οὐδὲ αὐτὸς ὁ μέγας Ἀγαμέμνων.

Νόμον δὲν ἔχει οὔτε φυλήν, ἀλλ' οὔτε ἔστιαν ἔχει
ποὺ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, τὸν ἄγριον, ἀγαπάει.

Πλὴν τώρ' ἀς ὑπακούσωμεν στὴν μαύρην νύκτα καὶ ὅλοι

65

τὸ δεῖπνον ἀς ἔτοιμάσωμεν, καὶ φύλακες ἀπ' ἔξω

τοῦ τείχους εἰς τὸν χάνδακα σιμὰ νὰ ἔνυκτίσουν.

Τῶν νέων τοῦτο ἐσύστησα· καὶ ἀρχήν, σ' ἄλλα

σὺ κάμε, ώς είσαι ύπέρτατος τῶν ἄλλων ἡγεμόνων.

Εἰς δεῖπνον σὺ τοὺς γέροντες προσκάλεσε· σοῦ πρέπει·

εἶναι οἱ σκηνές σου ἀπὸ κρασιὰ γεμάτες, ποὺ ἀπ' τὴν Θράκην
σοῦ φέρουν καθημερινῶς τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
καὶ ὅλα σοῦ ὑπάρχουν τὰ καλὰ διὰ νὰ φιλοξενήσῃς.

“Οπου πολλοὶ θὰ συναχθοῦν, πολλὲς θ' ἀκούσης γνῶμες·

σὺ δέξου τὴν καλύτερην· καὶ ἀνάγκην ἔχουμ' ὅλοι

γνώμης δρῆσις, γνώμης σοφῆς· οἱ ἔχθροί μας κάνουν τόσα
πυρὰ σιμὰ στὰ πλοῖα μας· νὰ τὸ χαρῆ ποιός εἶναι;

‘Η νύκτα τούτη τὸν στρατὸν θὰ σώσῃ θ' ἀφανίσῃ».

Εἴπεν αὐτὰ καὶ ὑπάκουοσαν ἐκεῖνοι στὴν φωνὴν του·

τότε τοὺς νυκτοφύλακες μὲ τ' ἄρματά τους ὅλα

ἐκίνησαν τοῦ Νέστορος διούδες, διὸ Θρασυμήδης,

‘Ασκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, παδιὰ καὶ οἱ δυὸς τοῦ “Αρη,
Μηριόνης καὶ Δηίπυρος καὶ μὲ τὸν Ἀφαρέα

τοῦ Κρείοντος τὸ ὑπέρλαμπρον ἀγόρι διούδης.

Οἱ πολεμάρχοι δέσποιντον ἐπέτα καὶ εἰχοῦσαν

ἀγόρια, διόποὺ μὲ μακριὰ κοντάρι ἀκολουθοῦσαν.

Καὶ ἀνάμεσα στὸν χάνδακα καθίσαν καὶ στὸ τεῖχος,

φωτιὰν ἀνάψαν καὶ ἔκαμαν τὸ δεῖπνον του καθένας.

Τῶν Ἀχαιῶν τοὺς γέροντες συνάθροισεν διὸ Ατρεΐδης

εἰς τὴν σκηνὴν του καὶ ἔβαλεν εὐφραντικὸ τραπέζι,

τὰ χέρια ἀπλῶσαν στὰ ἔστοιμα φαγιὰ ποὺ ἐμπρός τους εἶχαν.

Καὶ τοῦ φαγιοῦ καὶ τοῦ πιοτοῦ τὴν ὅρεξι ἀφοῦ σβῆσαν,

πρῶτος διὸ γέρος ἀρχισε σκέψιν ἐμπρόδεις νὰ φέρη,

διὸ Νέστωρ, ὃποὺ ἡ γνώμη του ως πρῶτα ἐπροτιμήθη·

ἐκεῖνος τοὺς ἀγόρευοτες καλόγρια καὶ εἶπε:

«Ὦ ‘Αγαμέμνον’ ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ατρεΐδη,

ἀπὸ ἐσὲ θὰ κάμω ἀρχήν, σ' ἐσὲ θὰ κάμω τέλος.

Πολλῶν λαῶν εἰσαι ἀρχηγὸς καὶ σοῦ διώκει διούδης,

διὰ νὰ βουλεύεσαι σ' αὐτούς, καὶ νόμιμα καὶ σκῆπτρο,

ὅθεν ἔξοχως πρέπει σὺ νὰ λέγης καὶ ν' ἀκούης

καὶ νὰ ἐκτελῆς διτιανὸν καὶ τοῦ ἄλλου διούδης ἐμπνέει·

τὸ ἔργον θὰ κρέμεται ἀπὸ ἐσέ, πόδειξ ἐκείνου διούδης.

Καὶ ἀκουσε αὐτὸ ποὺ δρθότερον ἀπ' ὅλα ἐγὼ νομίζω.

“Οτι, θαρρῶ, καλύτερα δὲν θὰ σκεφθῇ κανένας

70

75

80

85

90

95

100

- ἀπ' ὅ, τι σκέψθηκ' ἀπ' ἀρχῆς, ἀφοῦ τοῦ χολωμένου 105
 Πηλείδη μέσ' ἀπ' τὴν σκηνὴν τὴν κόρην Βρισηΐδα
 ἐπῆρες, ὡς διογέννητε, στὴν γνώμην μου ἐναντίον
 καὶ ἀν καὶ πολὺ σ' ἐμπόδιζα καὶ σὲ παρακαλοῦσα,
 μόνον τὴν μεγαλόκαρδην ὑπάκουσες ψυχήν σου·
 κι ἔξαίσιον ἀνδρα ἀψύφησες ποὺ καὶ οἱ θεοὶ δόξασαν·
 καὶ τὸ βραβεῖον τοῦ κρατεῖς· ἀλλὰ καὶ τώρ' ἀκόμη
 πῶς νὰ τὸν εἰρηνεύσωμεν ἀς στοχασθοῦμεν ὅλοι
 μὲ πολλὰ δῶρα πρόσχαρα καὶ λόγια μελωμένα ». 110
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἅγαμέμνων:
 « "Ολες μοῦ εἴπεις, γέροντα, σωστά τὲς ἀμαρτίες. 115
 "Εσφαλα, ναί, τ' ὁμολογῶ· ἀντὶ πολλῶν ἀξίζει
 λαῶν ὁ ἀνθρωπὸς ποὺ ὁ Ζεὺς ὀλόψυχ' ἀγαπήσει.
 "Ως τώρα τοῦτον τίμησε, κι ἐμᾶς ἔχει ἀφανίσει,
 ἀλλ' ἀν καὶ τόσο ἐλεεινὰ τυφλώθη τότε ὁ νοῦς μου
 νὰ τὸ διορθώσω ἐπιθυμῶ μὲ ξαγορὰν πλουσίαν. 120
 Καὶ ἵδού τὰ δῶρα ὑπέρλαμπτρα, ποὺ ἐγὼ θὰ τοῦ προσφέρω·
 ἀκαυτοὶ τρίποδες ἐπτά, χρυσοῦ τάλαντα δέκα,
 εἴκοσι λέβητες λαμπροὶ καὶ δώδεκα γενναῖοι
 ἵπποι ποὺ ἐκέρδισαν πολλὰ τὰ πόδια των βραβεῖα·
 ἀγροὶ καὶ πολυτίμητο χρυσάφι δὲν θὰ ἐλεῖπαν 125
 τοῦ ἀνδρός, ὃποὺ θὰ ἐλάμβανε τὰ πλούτη ἀπ' τὰ βραβεῖα,
 ὃσ' ἀπ' τές νίκες ἔλαβα τῶν μονονύχων ἵππων,
 κι ἐπτὰ Λεσβίδες ἀξίες σ' ἕργα λαμπρὰ θὰ δώσω,
 ποὺ ὅταν τὴν Λέσβον πόρθησεν αὐτός, εἶχε διαλέξει
 εὔμορφες ποὺ τῶν γυναικῶν τὸ γένος ἐνικοῦσαν. 130
 Τοῦτες θὰ δώσω καὶ μ' αὐτές θὰ εἰναι ἡ Βρισηΐδα
 ὃποὺ τοῦ ἐπῆρε· κι ἐνταυτῶ θὰ ὁμόσω μέγαν ὄρκον,
 ὅτι στὴν ακλίνην τῆς ποτὲ μαζί τῆς δὲν ἀνέβην
 ὡς τῶν ἀνθρώπων, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, τὸ θέλει ὁ πόθος.
 Καὶ τοῦτ' ἀμέσως θὰ δοθοῦν· καὶ ἀν οἱ θεοὶ θελήσουν 135
 τὴν ὑψηλὴν νὰ ρίξωμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
 ἀς πάρη, ὅταν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ λάφυρα μοιράσουν,
 ἀπὸ χρυσὸν καὶ χάλκωμα γεμάτο ἔνα καράβι,
 κι εἴκοσι· Τρωαδίτισσες γυναικες ἀς διαλέξη,
 ποὺ μόν' ἡ Ἐλέν· ἡ Ἄργισσα στὸ κάλλος θὰ ὑπερβαίνῃ. 140

καὶ στ' Ἀργος τὸ Ἀχαικόν, τῆς γῆς μαστάρι, ἀν φθάση,
γαμπρὸν τὸν θέλω ἀγαπητὸν, ὃς ἔχω τὸν Ὁρέστην,
ποὺ χαίρετ' ὅλα τὰ καλὰ μονάκριβό μου ἀγόρι.

Στὸ στερεό μου μέγαρο τρεῖς ἔχω θυγατέρες·

ἀπὸ τές τρεῖς ἀδώρητα στὸ σπίτι τοῦ Πηλέως

145

ἀς φέρ' ἡ τὴν Χρυσόθεμιν ἡ καὶ τὴν Λαοδίκην

ἡ καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν καὶ θὰ τῆς δώσω δῶρα

ὅσα κανεὶς στὴν κόρη του δὲν ἔδωκε πατέρας.

Κι οἱ ἔξης εἶναι οἱ περίφημες ποὺ θὰ τοῦ δώσω χῶρες:

Φηρὲς τὸ θεῖον πόλισμα, Ἐνόπη, Καρδαμύλη,

150

Ίρη χλωώδης, Πήδασος ἀμπελοφόρος ὅλη,

Αἴπεια λαμπρὴ καὶ Ἀνθεια μὲ τὸ παχὺ γρασίδι.

“Ολες ἀκρόγιαλα σιμά, μὲ τὴν ἀμμώδη Πύλον.

Κι οἱ ἐγκάτοικοι πολύαρνοι, πολύμοσχοι μὲ δῶρα

θὰ τὸν τιμήσουν ὡς θεὸν καὶ ἀφθόνως θὰ τοῦ δίδουν

155

τὰ διορισμένα δίκαια, στὸ σκῆπτρον ἀποκάτω.

Τοῦτα τὰ ὑπάσχομαι, ἀν αὐτὸς ἀπ' τὸν θυμόν του παύση.

“Ἄς πραϋνθῃ — ἀπράϋντος καὶ ἀσπονδος εἰν' ὁ Ἀδης,

διὰ τοῦτο μόνος τῶν θεῶν μισεῖται ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους —

σ' ἐμέν' ἀς κλίνη, ἀνώτερος ὡς εἶμαι βασιλέας,

160

καὶ ὡς διὰ τὴν ἡλικίαν μου νὰ προτιμῶμαι ἀρμόζει ».

Καὶ ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος ἵππότης τοῦ ἀποκρίθη:

« Ὡς Ἀγαμέμνον' ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρεΐδη,

τὰ δῶρα δὲν εἶναι μικρὰ ποὺ δίδεις τοῦ Πηλείδη·

καὶ ἄνδρες ἀς στείλουμ' ἐκλεκτοὺς στὸν θεῖον Ἀχιλλέα,

165

καὶ ἀς ξεινήσουν γρήγορα νὰ φάσσουν στὴν σκηνήν του.

Καὶ ἀκοῦτε νὰ τοὺς δεῖξω ἐγώ, κι ἔκεινοι ἀς ὑπακούσουν.

‘Ο Φοίνιξ ὁ διίφιλος θά’ ναι ὁδηγὸς καὶ πρῶτος,

ὁ μέγας Αἴας ἔπειτα καὶ ὁ θεῖος Ὁδυσσέας,

κατόπιν των οἱ κήρυκες Ὁδίος κι Εὔρυβάτης.

170

Νίψιμο φέρτε καὶ σιγὴν κηρύξετ’ εὐλαβείας

διὰ νὰ εὐχήθουμεν ἔλεος πρὸς τὸν πατέρα Δία ».

Εἶπε καὶ εἰς ὅλους ἀρεστὸς ἐφάνη ἔκεινου ὁ λόγος.

Καὶ τὰ νερὰ τοὺς ἔχουσαν οἱ κήρυκες στὰ χέρια,

175

καὶ ἀφοῦ κρατῆρες μὲ κρασὶ στεφάνωσαν οἱ νέοι

ἔδωκε σ' ὅλους ἀπαρχὴν στὰ γεμιστὰ ποτήρια,

- καὶ ἀφοῦ σπονδίσαν κι ἔπιαν ὅσ' ἥθελε ἡ ψυχή των,
ἀπὸ τοῦ Ἀτρείδη τὴν σκηνὴν ἐβγῆκαν κι ἐκινῆσαν.
Καὶ ὁ Νέστωρ σύσταινε σ' αὐτοὺς μὲ λόγον καὶ μὲ νεῦμα
στὸν Ὁδυσσέα μάλιστα πολὺ νὰ προσπαθήσουν 180
νὰ πείσουν ὅπως δύνανται τὸν ἄψογον Πηλείδην.
Καὶ ὡς πήγαιναν ἀκρόγιαλα στὸν Ποσειδώνα εὐχόνταν
τὴν μεγαλόκαρδην ψυχὴν νὰ πείσουν τοῦ Ἀχιλλέως.
Στῶν Μυρμιδόνων τές σκηνὲς ἐφθάσαν καὶ στὰ πλοῖα,
κι ἤθραν αὐτὸν τὸ πνεῦμα του νὰ τέρπη μὲ γλυκεῖαν 185
καλὴν κιθάραν τεχνικὴν μ' ὄλαργυρον τὸν πῆχυν,
ποὺ διάλεξ' ἀπ' τὰ λάφυρα τὴν πόλιν ὅταν πῆρε
τοῦ Ἀετίωνος αὐτὸς καὶ τὴν ψυχὴν μ' ἐκείνην
ἱλάρωνε, καὶ τῶν ἀνδρῶν τές δόξες ἐτραγούδα.
Καὶ ὁ Πάτροκλος ἐκάθονταν ἀπέναντί του μόνος 190
σιωπηλὸς κι ἀνάμενε νὰ πάυσῃ τὸ τραγούδι.
‘Ωστόσο αὐτοὶ προχώρησαν, καὶ πρῶτος ὁ Ὁδυσσέας,
κι ἐμπρός του ἐστάθηκαν δρθοὶ: πετάχθη ξιπασμένος
ἀπ' τὸ θρονί του μ' ὄλην του τὴν φόρμιγγα δ Πηλείδης.
ὁ Πάτροκλος σηκώθηκε καὶ αὐτὸς ἄμα τοὺς εἰδες. 195
«Χαίρετε, ὅ φίλοι μου ἀκριβοί, τοὺς εἰπεν ὁ Ἀχιλλέας,
— θὰ εἶναι ἀνάγκη φοβερὴ — σεῖς εἰσθε ἀγαπητοί μου,
ὅσο κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἀς εἴμαι χολωμένος».
- Παράμερα τοὺς ἔμπασεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
καὶ τοὺς ἐκάθισε εἰς θρονιὰ μὲ τάπητες ὕραίνους,
καὶ τοῦ Πατρόκλου εἰπεν εὐθύς: «Τρανότερον κρατήρα,
Μενοιτιάδη, στῆσε τους, καὶ μὲ κρασὶ γενναῖο
συγκέρνα τον, κι ἑτοίμασε τοῦ καθενὸς ποτήρι.
“Οτ’ εἶναι ἄνδρες ἀκριβοί στὴν σκέπην μου ἀποκάτω». 200
- ‘Τπάκουσεν ὁ Πάτροκλος τὸν ποιητόν του φίλον.
καὶ αὐτὸς εἰς κρεατοσάνιδο, στὴν φωτεινὴν γωνίαν
ἀρνιοῦ τὴν πλάτην ἔριζε κι ἔριψι σαρκωμένο
μὲ χοίρου νῶτον πόλαμπε στὸ πάχος κι δ Ἄυτομέδων
τοῦ τὰ ἐβαστοῦσε κι ἔκοφτεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας. 210
Καὶ ἀφοῦ τὰ λιάνισ’ εῦμορφα, τὰ πέρασε στὲς σοῦβλες,
καὶ ὡστόσο φωτιὰν ἀναφτεν ὁ Πάτροκλος μεγάλην
καὶ ὅταν ἐκάηκε ἡ φωτιὰ καὶ ὄλη ἐμαράνθ' ἡ φλόγα

- ἀφοῦ τ' ἀνθράκια ἔστρωσεν ἄνω στοὺς ψῆστες βάζει
τές σουβλες καὶ στὰ κρέατα τὸ ἄγιο ρίχνει ἀλάτι.
Καὶ ἀφοῦ ἐψηθῆκαν τὰ συρεν ἐπάνω στές σανίδες,
καὶ ὁ Πάτροκλος εἰς κάνιστρα λαμπρὰ τὸν ἄρτον φέρνει
στὴν τράπεζαν, καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὰ κρέατα μοιράζει.
Κι ἐκάθισεν ἀπέναντι τοῦ θείου Ὁδυσσέως
κι ἐπρόσταξε τὸν φίλον του τὴν προσφορὰν νὰ κάμη,
καὶ ὁ Πάτροκλος τές ἀπαρχὲς στές φλόγες παραδίδει. 215
"Απλωσαν τότε στὰ ἔτοιμα καλὰ ποὺ ἐμπρός τους εἶχαν.
Καὶ ἀφοῦ σ' ἐκεῖνα εὐφράνθηκαν, τοῦ Φοίνικος ὁ Αἴας
ἔκαμε νεῦμα· ἐνόησεν ὁ Ὁδυσσεὺς ὁ θεῖος,
ἔνα ποτήρι ἐγέμισε κι ἐπρόπτει τοῦ Ἀχιλλέως:
« Χαῖρε, Ἀχιλλέα· μήτ' ἔδω καὶ μήτε στοῦ Ἀτρείδη
εἰς τὴν σκηνὴν παράπονο δὲν ἔχομε τοῦ δείπνου,
καὶ ἀφθονα ύπάρχουν τὰ καλὰ στὸ ίσόμοιρο τραπέζι.
Τὸν νοῦν ὅμως δὲν ἔχομε στὸ εὐφραντικὸ τραπέζι,
ἀλλὰ μεγάλην συμφορὰν μὲ τρόμον ἔμπροσθέν μας
βλέπομε· τώρα θὰ σωθοῦν ἢ θὰ χαθοῦν τὰ πλοῖα,
ἄν μὴ ἐσύ, διόθρηπτε, ζωσθῆς τὴν δύναμίν σου. 220
"Οτι ἐκάθισαν μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ τῶν πλοίων
οἱ Τρώες οἱ ἀπότολμοι μὲ τοὺς βοηθούς των ὅλους.
Καὶ ἀναψαν μύρια πυρά, καὶ λέγουν ὅτι πλέον
δὲν θὰ σταθοῦν καὶ ἀκράτητοι θὰ πέσουν στὰ καράβια —
σ' αὐτοὺς ἀστράφτει, φανερὸ καλὸ σημάδι, ὁ Δίας.
Μανίζει ὁ "Εκτωρ μ' ἔπαρσιν ποιλήν στὴν δύναμίν του,
καὶ στὸν Κρονίδην θαρρετὸς θνητούς δὲν συλλογιέται
μήτε θεούς, καὶ φοβερὴ μέσα του λύσσα ἐμπῆκε.
Κι ἡ θεία πότε νά 'λθ' Ἡώς παρακαλεῖ καὶ πρῶτα
νὰ κόψῃ αὐτὸς τ' ἀκρόπρυμνα καυχᾶται καὶ τὰ πλοῖα
μὲ πῦρ νὰ κάψῃ φλογερὸ καὶ ὡς ὁ καπνὸς θὰ διώχη
ἔδω κι ἐκεὶ τὸν Ἀχαιούς νὰ τοὺς ἔξολοθρεύσῃ. 235
Πολὺ φοβοῦμαι μὴν, αὐτὰ ποὺ φοβερίζει ἐκεῖνος
τοῦ τὰ ἐκτελέσουν οἱ θεοί, καὶ ἡ μοίρα μας στὴν Τροίαν
θέλη νὰ πέσουμε, μακρὰν ἀπ' τὸ ίπποτρόφον "Αργος.
'Αλλ' ἀστα, ἀν θέλης, ἀν καὶ ἀργά, τῶν Ἀχαιῶν τὰ τέκνα
νὰ σώσης ἀπ' τὸν τάραχον καὶ τὴν δρυμὴν τῶν Τρώων.

- Λύπην θὰ τό χῆς ἔπειτα καὶ σύ, καὶ γενναμένο
κακὸ δὲν διορθώνεται· ἀλλ' ἔγκαιρα στοχάσου
τοὺς Δαναοὺς ἀπ' τὴν κακὴν ἡμέραν νὰ φυλάξῃς·
τί σοῦ λεγε ὁ πατέρας σου, γλυκέ μου, τὴν ἡμέραν
ὅπου στὸν Ἀγαμέμνονα σὲ ἔστελνε ἀπ' τὴν Φθίαν;
«Τέκνον, τές νίκες ἡ Ἀθηνᾶ κι ἡ Ἡρα θὰ σοῦ δώσουν
ἀν τὸ θελήσουν, ἀλλὰ σὺ στὸ στῆθος θὰ δαμάσῃς
τὴν μεγαλόκαρδην ψυχήν· προτίμα νά 'σαι πράσις·
ἄπεχε ἀπ' τὴν κακόπρακτην τὴν ἔριδα, ὥστε πλέον
θὰ σὲ τιμήσουν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ γέροντες καὶ νέοι». 255
Αύτὰ καὶ σὺ τὰ λησμονεῖς, ποὺ ἐσύσταινεν ὁ γέρος·
ἀλλὰ πραμένου· τὸν θυμόν, πληγὴν φαρμακωμένην,
παῦσε ὅσο ἀκόμα εἶναι καιρός· καὶ ὁ Ἀτρείδης θὰ σοῦ δώσῃ
ἀντάξια δῶρο· ἀν προτιμᾶς τῆς ἔχθρας τὴν φιλίαν.
Καὶ ίδού πόσα ὑποσχέθηκε προτώρα στὴν σκηνήν του:
"Ακαυτοὶ τρίποδες ἐπτά, χρυσοῦ τάλαντα δέκα,
εἴκοσι λέβιτες λαμπροὶ καὶ δώδεκα γενναῖοι 265
ἴπποι, ποὺ μὲ τὰ πόδια των πῆραν πολλὰ βραβεῖα,
ἀπὸ χρυσὸν βαρύτιμον καὶ τόπον σιτοφόρον
πλούσιος θὰ ἥτ' ὁ ἀνθρωπὸς ποὺ νά 'χη τὰ βραβεῖα
ὅσα τοῦ Ἀτρείδη ἐκέρδισαν τὰ δυνατὰ πουλάρια.
Κι ἐπτὰ γυναικες δέξιες σ' ἔργα λαμπρὰ θὰ δώσῃ
πού, δταν τὴν Λέσβον ἔριξες, ἐδιάλεξεν ἐκεῖνος,
κι ἐνίκων εἰς τὴν εὐμορφιάν τῶν γυναικῶν τὰ γένη.
Τοῦτες θὰ δώσῃ· καὶ μ' αὐτὲς θὰ εἶναι ἡ Βρισηΐδα
ὅπου σοῦ ἐπῆρε κι ἐνταυτῷ θὰ δύμόση μέγαν ὄρκον
ποὺ δὲν ἀνέβηκε ποτὲ μαζί της εἰς τὴν κλίνην,
ώς ἀνδρας κάμνει καὶ γυνὴ στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων·
καὶ τοῦτ' ἀμέσως θὰ δοθοῦν· κι οἱ ἀθάνατοι ἀν θελήσουν
τὴν ὑψηλὴν νὰ ρίξουμε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου,
νὰ πάρης, δταν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ λάφυρα μοιράσουν,
χρυσὸν καὶ χάλκωμ' ἀρκετὸ καράβι νὰ φορτώσῃς.
Κι εἴκοσι Τρωαδίτισσες γυναικες νὰ διαλέξῃς 280
θαυμάσιες διὰ τὸ κάλλος των κατόπιν τῆς Ἐλένης.
καὶ στ' "Ἄργος τὸ Ἀχαιϊκόν, τῆς γῆς μαστάρι, ἀν φθάσῃ,
γαμβρὸν σὲ θέλει, ἀγαπητὸν ὡς ἔχει τὸν Ὁρέστην

- ποὺ χαίρεται ὅλα τὰ καλά, μονάκριβό του ἀγέροι. 285
 Στὸ στερεό του μέγαρο τρεῖς ἔχει θυγατέρες·
 ἀπὸ τές τρεῖς ἀδώρητα, στὸ σπίτι τοῦ Πηλέως
 φέρει ἡ τὴν Χρυσόθεμιν ἥ καὶ τὴν Λαοδίκην
 ἥ καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν, καὶ θὰ τῆς δώσῃ δῶρα
 ὅσα κανεῖς στὴν κόρην του δὲν ἔδωκε πατέρας. 290
 Χῶρες περίφημες ἐπτά τῆς δίδει, τὴν Ἐνόπην,
 τὴν Αἴπειαν καὶ τὴν Πήδασον, ἀμπελοφόρον ὅλην,
 τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἰρήνη, χλωώδη, τὴν ἀγίαν
 πόλιν Φηρῶν, τὴν "Ανθειαν μὲ τὸ βαθὺ γρασίδι,
 ὅλες ἀκρόγιαλα σιμὰ μὲ τὴν ἀμμώδη Πύλον. 295
 Κι οἱ ἐγκάτοικοι πολύάρνοι, πολύμοσχοι, μὲ δῶρα
 θὰ σὲ τιμήσουν ὡς θεόν, καὶ ἀφθόνως θὰ σου δίνουν
 τὰ διορισμένα νόμιμα στὸ σκῆπτρον σου ἀποκάτω.
 Αὐτὰ θὰ δώσῃ, ἂν τὸν θυμὸν ἀφήσῃς, δὲ 'Αγαμέμνων.
 Καὶ τὸν Ἀτρεΐδην ἃν μισῆς καὶ ὅσα προσφέρνει δῶρα, 300
 λυπήσου τῶν Παναχαϊῶν τὸ στράτευμα ποὺ πάσχει.
 Θὰ σὲ τιμήσουγ ὡς θεόν ὅτι θὰ λάβης δόξαν
 λαμπρὰν ἀπ' ὅλους, ἐπειδὴ σὺ τώρα νὰ κτυπήσῃς
 θὰ δυνηθῆς τὸν "Εκτορό ποὺ ἐμπρός σου θὰ ἰθη, ὡς εἶναι
 ἀπὸ τὴν λύσσαν του τυφλός, καὶ λέγει ὅτι δὲν ἔχουν
 τὸν δμοίον του οἱ Δαναοί, δέστηθαμε στὴν Τροίαν ». 305
 Καὶ δὲ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς ἀπάντησέ του κι εἶπε:
 « Λαερτιάδη εὑρετικέ, διογέννητε 'Οδυσσέα,
 ἵσια θὰ εἰπῶ καὶ καθαρὰ τὴν ὄμιλίαν ὅλην
 καθὼς φρονῶ καὶ ἀσάλευτη θὰ μείν' ἡ θέλησίς μου,
 ὕστε νὰ μὴ προσκλαίσθε καθήμενοι σιμά μου. 310
 "Οτι μοῦ εἶναι μισητός, δόσο τοῦ "Αδ" οἱ πύλες,
 κεῖνος ποὺ κρύβει ἄλλο στὸν νοῦν καὶ ἄλλο στὸ χεῖλος ἔχει.
 Καὶ δέ τι ἐγὼ κρίν' ὁρθότερον θὰ εἰπῶ· μήτ' δὲ 'Αγαμέμνων,
 μήτε τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν κανεὶς δὲν θὰ μὲ πείσῃ· 315
 χάριν δὲν εἶχε δὲ πόλεμος ποὺ ἀδιάκοπα ἐκρατοῦσα
 μὲ τοὺς ἐχθρούς, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ποὺ ἀπέχει ἀπὸ τὴν μάχην
 καὶ αὐτὸς ποὺ σφόδρα πολεμεῖ, μερίδα δύμοίαν παίρνουν.
 "Ισα τιμᾶτ' δέ ἄνανδρος μὲ τὸν ἀνδρειωμένον.
 Πολλὰ καὶ ἃν πράξης καὶ ἄνεργος ἃν μείνης, ἀποθηκεις. 320

- Τί κέρδος τάχα μ' ἀφησε τὸ νὰ ταλαιπωροῦμαι
καὶ τὴν ζωήν μου εἰς κίνδυνον νὰ βάζω πολεμώντας ;
Καὶ ὡς τὴν χαψιὰ στ' ἀπτέρωτα μικρά της δίδ' ἡ μάνα,
ἄμα τὴν ἔβρη, πλὴν αὐτὴ ζωὴν καλὴν δὲν ἔχει,
κι ἐγὼ πολλές ἀγρύπνησα νυκτιές καὶ τές ήμέρες 325
περνοῦσα αἱματοστάλακτες μ' ἔχθροὺς ἀνδρειωμένους
μαχόμενος, ἔξ ἀφορμῆς τῶν γυναικῶν τους μόνον.
Καὶ μὲ τὰ πλοῖα δώδεκα ἔχω πατήσει χῶρες,
καὶ πάλιν ἔνδεκα πεζὸς στὴν κάρπιμην Τρωάδα.
Καὶ ἀπ' ὅλες θησαυροὺς πολλοὺς ἐπῆρα καὶ τοῦ Ἀτρείδη 300
εὐθὺς ὅλα ἐπαράδιδα, καὶ αὐτὸς στὰ κοῖλα πλοῖα
σιμά, μένοντας ἥσυχος τὰ ἐδέχετο καὶ μέρος
ὅλιγο ἐμοίραζε, πολλὰ κρατοῦσε, καὶ ὡς βραβεῖα
τῶν βασιλέων ἔδιδε καὶ πολεμάρχων ἄλλα.
Σ' αὐτοὺς τ' ἀφήνει, καὶ ἀπ' ἐμὲ καὶ μόνον πῆρε ὀπίσω 335
τὴν ποθητήν μου· ἂς τέρπεται σιμά της ἔνυκτώντας.
Τί τοὺς Ἀργείους ἔφερε νὰ πολεμοῦν τοὺς Τρώας;
Τί τόσα πλήθη ἐσύναξε καὶ ἀνέβασεν ὁ Ἀτρείδης
ἔδω; Δὲν εἰν' ἔξ ἀφορμῆς τῆς εὔμορφης Ἐλένης;
Οἱ Ἀτρεΐδες τές γυναικες τῶν μόνοι ἀγαποῦν στὸν κόσμον; 340
Κάθε καλὸς καὶ φρόνιμος πόνον καὶ ἀγάπην ἔχει
εἰς τὴν δικήν του σύντροφον· καὶ αὐτὴν ἐγὼ τὴν κόρην,
δὲν καὶ πολέμου λάφυρον, ὄλόψυχ' ἀγαποῦσα.
Καὶ τώρα ποὺ ἀπ' τὰ χέρια μου ἐπῆρε τὸ βραβεῖον 345
μ' ἀπάτην, ἂς μὴ προσπαθῇ τὸν γνώστην του νὰ πείσῃ
καὶ μὲ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς καὶ σέ, Λαερτιάδῃ,
τρόπον ἂς ἔβρη ἀπ' τὴν φωτιὰ νὰ σώσῃ τὰ καράβια.
Πολλά 'καμε χωρὶς ἐμέ, καὶ τεῖχος ἔχει κτίσει
καὶ χάντακ' ἀνοιξε βαθύν, μὲ σᾶς συμπολεμοῦσα, 350
Πλήν, τοῦ ἀνδροφόνου "Εκτορος τὴν ρώμην νὰ ἐμποδίσῃ
δὲν δύναται· καὶ ὅταν ἐγὼ μὲ σᾶς συμπολεμοῦσα,
ποτὲ δὲν ἥθελεν αὐτὸς τὴν μάχην νὰ κινήσῃ
μακρὰν ἀπὸ τὰ τείχη του, καὶ μόνον ὡς τὸν φράξον
ἔφθασε τῶν Σκαιῶν Πυλῶν αὐτοῦ μ' ἔχει ἀντικρίσει
μίαν φορὰν καὶ μετὰ βιᾶς ἐσώθη ἀπ' τὴν ὁρμήν μου. 355
Καὶ ἀφοῦ τὸν θεῖον "Εκτορα νὰ πολεμήσω πλέον

δὲν θέλω, αὔριον τοῦ Διὸς καὶ ὅλων τῶν ἀθανάτων
 θὰ θυσιάσω, κι ἔπειτα στὴν θάλασσαν θὰ σύρω
 τὰ πλοῖα καλοφόρτωτα, καὶ θὰ τὰ ἴδης ἀν θέλης
 πολὺ πρωὶ μὲς στὸν βαθὺν Ἐλλήσποντον νὰ πλέουν
 καὶ μέσα νὰ λαμνοκοποῦν οἱ ἄνδρες μου μὲ πόθον
 κι ἐὰν ταξίδι δ Ποσειδῶν καλὸ μοῦ δώσῃ δ θεῖος,
 στὴν καρποφόρον Φθίαν μου τὴν τρίτην φθάνω ἡμέραν.
 Πλούτη ἔχω ἀφῆσαι ἐκεῖ πολλὰ ὅταν στὴν Τροίαν ἥλθα·
 κι ἐδῶθε χάλκωμα, χρυσὸν καὶ σίδερο θὰ πάρω,
 καὶ ὥραῖς κόρες λάχυρα δικά μου ἀπὸ τὸν κλῆρον·
 μοῦ λείπει τὸ βραχεῖον μου, ποὺ ἀύτὸς, ποὺ τὸ 'χε δώσει,
 τὸ ἐπῆρε πίσω νέβριστικῶς, δ κραταιὸς Ἀτρείδης.
 Καὶ ὅλα ταῦτα ἐπιθυμῶ νὰ εἰπῆτε δημοσίως,
 ὥστε κι οἱ ἐπίλοιποι Ἀχαιοὶ δι' αὐτὰ ν' ἀγανακτήσουν,
 καὶ μὴ θαρρεύσῃ στὸ ἔξῆς νὰ ξεπλανήσῃ καὶ ἄλλον
 δ ἀδιάντροπος· ἀλλὰ σ' ἐμὲ δὲν θὰ τολμήσῃ πλέον,
 ὅσο καὶ εἶναι ἀναίσχυντος τὰ μάτια νὰ σηκώσῃ.
 "Εργο κανένα ἔγω μ' αὐτὸν οὐδὲ συμβούλια θέλω·
 μ' ἀπάτησε, μ' ἀδίκησε· δὲν μὲ δολώνει πλέον.
 Τόσο τοῦ ἀρκεῖ· καὶ ἀμέριμνος στὸν ὅλεθρόν του ἀς τρέχη,
 ἀφοῦ τὸν νοῦν τοῦ ἀφαίρεσεν δ πάνσοφος Κρονίδης.
 Τὰ δῶρα του ἀποστρέφομαι καὶ οὐτιδανὰ τὰ κρίνω,
 καὶ ἀν δέκ', ἀν εἴκοσι φορὲς τόσα μοῦ δώσῃ ὅσα ἔχει
 καὶ ὅσα κατόπι γίνεται νὰ λάβῃ καὶ ὅσα πλούτη
 συρρέουν στὸν Ὁρχομενὸν ἢ στὲς Αἰγύπτιες Θῆβες,
 ποὺ ὡπάν ἐκεῖνες θησαυροὺς ἄλλη δὲν ἔχει χώρα,
 ποὺ πύλες ἔχουν ἐκατὸν καὶ ἀπὸ τὴν κάθε πύλην
 ἀνδρες περνοῦν διακόσιοι μὲ τὰ ζεμέν' ἀμάξια·
 ἢ σ' ἡ σκόν' εἶναι τῆς γῆς ἢ δ ἄμμος τῆς θαλάσσης,
 τὴν πληγωμένην μου ψυχὴν δὲν θὰ πραῦν' δ Ἀτρείδης
 πρὶν μοῦ πληρώσῃ ὀλόλιηρον τὸ μέγ' ἀδίκημά του.
 Καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔγω δὲν παίρνω θυγατέρα,
 στὸ κάλλος καὶ ἀν μὲ τὴν χρυσὴν συγκρίνεται Ἀφροδίτην·
 καὶ ἀν ἔχῃ μὲ τὴν Ἀθηνᾶ τῶν ἔργων τὰ πρωτεῖα,
 δὲν θὰ τὴν πάρω· ἀνώτερον ἀς ἔβρη βασιλέα
 μέσος ἀπ' τοὺς ἄλλους Ἀχαιούς, γαμβρὸν ποὺ νὰ τοῦ πρέπει.

360
365
370
375
380
385
390

"Οτι ἀν μὲ σώσουν οι θεοὶ καὶ στὴν πατρίδα φθάσω,
κάπου θενά 'βρη δι' ἐμὲ μίαν νύμφην δι πατέρας.

"Οτι 'Αχαιόδες πάμπολλες ή 'Ελλάς ἔχει κι ή Φθία
κόρες προκρίτων δυνατῶν διπού δεσπόζουν χῶρες,
καὶ ὅποιαν θελήσω, σύντροφον θὰ κάμω ποθητήν μου.

Αὐτοῦ σφόδρα ἐπεθύμησεν ή ἀνδρικὴ ψυχὴ μου
καλὴν νὰ πάρω σύντροφον καὶ νὰ χαρῶ μαζὶ τῆς
τὰ κτήματα δ' ἀπόκτησεν ὁ γέρος μου πατέρας.

"Οτι δὲν κρίνω θησαυρὸν ἀντάξιον τῆς ψυχῆς μου
οὐδ' ὅσκη ἡ πόλις ή λαμπρὴ κρατοῦσε τῆς Ἰλίου,
ὅταν πρὶν ἔλθουν οἱ 'Αχαιοί, καλὴν εἰρήνην εἶχε,
οὐδ' ὅσα ακλείει μέσα του τὸ λίθινο κατώφλι

τοῦ μακροβόλου 'Απόλλωνος, στὴν πετρωτὴν Πυθώνα.

Τρίποδες, μόσχους, πρόβατα, ἵππους ξανθοὺς ἀν χάσης,
πάλιν μ' ἀναλλαγμ' ἀποκτᾶς η λάφυρα τὰ παίρνεις.

'Αλλ' η ψυχὴ μας λάφυρο δὲν γίνεται, οὔτε κτῆμα,
ἀφοῦ περάστη μιὰ φορὰ τὸ φράγμα τῶν ὀδόντων.

Καὶ ὡς λέγ' η Θέτις η θεὰ μητέρα μου, δυὸς μοῖρες
ἐμὲ φέρουν διάφορες στὸ τέλος τοῦ θανάτου.

"Αν μείνω ἐδῶ νὰ πολεμῶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
ἡ ἐπιστροφή μου ἔχαθηκεν, ἀλλ' ἀφθαρτη θὰ μείνῃ
ἡ δόξα μου· στὴν ποθητὴν πατρίδα μου ἀν γυρίσω,
μοῦ ἔχαθ' η δόξα, ἀλλ' ἔπειτα πολλές θὰ ζήσω ἡμέρες,
καὶ δὲν θὰ μ' ἔβρη γρήγορα τὸ τέλος τοῦ θανάτου.

Καὶ σᾶς τῶν ἄλλων θά 'λεγα νὰ στρέψετε στὴν πατρίδα·
νὰ εύρητε μήνη ἐλπίσετε τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου

τὸ τέλος· καὶ δὲν βλέπετε πώς ὕψωσεν ἐμπρός της
ὁ Βροντητῆς τὸ χέρι του κι ἔθάρρευσαν τὰ πλήθη;

'Αλλὰ τώρα κινήσετε, καὶ ὡς πρέπει τῶν γερόντων,
σεῖς φέρετε τὸ μήνυμα στῶν 'Αχαιῶν τοὺς πρώτους,
ῶστ' ἄλλον τρόπον νὰ σκεφθοῦν καλύτερον στὸν νοῦν τους
τὰ πλοῖα των καὶ τὸν λαὸν τῶν 'Αχαιῶν νὰ σώσουν

διότι αὐτὸ ποὺ ἐσκέφθηκαν στὸ χέρι τους δὲν εῖναι,
δὲν κατορθώνεται, ἀφοῦ ἐγὼ θὰ μείνω στὸν θυμόν μου.

Καὶ ἀς μείνη ἐδῶ νὰ κοιμηθῇ δι Φοίνιξ καὶ ἄμα φέξῃ
καθὼς θὰ κάμωμε πανιὰ γιὰ τὴν γλυκιὰν πατρίδα,

395

400

405

410

415

420

425

μαζί μου ἀς ἔλθη, ἂν βούλεται· κι ἐγὼ δὲν θὰ τὸν βιάσω ».

Εἶπε· κι ἐκεῖνοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι μεῖναν ὅλοι,
ἀπὸ τὴν σκληρὴν ἔρνησιν, ποὺ ἀκοῦσαν, ξιπασμένοι.
"Οσο ποὺ ὁ Φοίνιξ ἀρχισε, δακρύζοντας ὡς εἶδε
καταστροφὴ νὰ κρέμεται στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα:
« "Αν στὴν πατρίδα σου ἐννοῆς, λαμπρότατε Ἀχιλλέα,
νὰ ἐπανέλθῃς καὶ ὁ δεινὸς θυμός σου δὲν σ' ἀφήνει
παντάπασι τὰ πλοῖα μας νὰ σώσης ἀπ' τές φλόγες,
πῶς, ὥ παιδί μου ἀγαπητό, μακράν σου δῶ νὰ μείνω
μόνος; Καὶ διὰ σέ μ' ἔστελνεν ὁ γέρος σου πατέρας,
ὅταν στὸν Ἀγαμέμνονα ἐσ' ἔστελνε ἀπ' τὴν Φθίαν
νέον, ἀκόμη ἀμάθητον τοῦ φοβεροῦ πολέμου
καὶ τῶν λαμπρῶν ὅμιλιῶν, ὅπου διακρίνοντ' ἄνδρες
διὰ τοῦτο ἐμέν' ἀπόστειλε, σ' αὐτὰ νὰ σὲ διδάξω
ῶστε νὰ γίνης ἔξοχος στὸν λόγον καὶ στὴν πρᾶξιν.
"Ωστε ἀπὸ σὲ νὰ ιχωρισθῶ δὲν ἥθελα, παιδί μου,
κι ἐὰν θεὸς μοῦ ὑπόσχονταν τὸ γῆρας ν' ἀποξύσῃ
καὶ νὰ μὲ κάνη ἀκρόνεον, ώς ἡμουν ὅτε πρῶτα
τὴν καλλιγύναικ' ἔφησα 'Ελλάδα, διὰ νὰ φύγω
τὸν Ὁρμενίδη Αμύντορα πατέρα μου ποὺ ὠργίσθη
σ' ἐμὲ δι' ὥραιάν παλλακήν, ποὺ ἀγάπα κι ἐπροτίμα
ἀπ' τὴν μητέρα μου, καὶ αὐτὴ θερμὰ μ' ἐπαρεκάλει
συχνὰ τόσο, ποὺ μ' ἔπεισε νὰ πέσω μὲ τὴν νέαν
πρῶτος, ὕστε τὸν γέροντα ν' ἀποστραφῇ κατόπιν.
Τὸ νόησε ὁ πατέρας μου κι ἐπρόφερε κατάραν,
στὴν κεφαλήν μου τές φρικτές καλώντας Ἐρινύες,
στὰ γόνατά του, σπέρμα μου ποτὲ νὰ μὴν καθίσῃ·
κι ἐνέργησαν οἱ ἀθάνατοι τὴν πατρικὴν κατάραν,
ὁ χθόνιος Ζεύς κι ἡ ἀσπονδὴ στὸν "Αδη Περσεφόνη.
Καὶ στὸν θυμόν μου ἐσκέφθηκα νὰ κόψω τὸν πατέρα·
ἀλλὰ μ' ἐπράυνε θεός, ἃμ' ἔβαλε στὸν νοῦν μου
πόσους θ' ἀκούσ' ὄνειδισμοὺς ἀπ' τὴν φωνὴν τοῦ κόσμου,
ἄν πατροφόνον οἱ Ἀχαιοὶ κατόπιν μὲ ὀνομάσουν.
Τότε νὰ περιφέρωμαι στὸ σπίτι τοῦ πατρός μου
τοῦ θυμωμένου, ἀποστροφὴν αἰσθάνετο ἡ ψυχή μου.
Καὶ ὀλόγυρά μου συγγενεῖς, ἐξάδελφοι καὶ φίλοι

430
435
440
445
450
455
460

- παρακαλοῦσαν με θερμῶς νὰ μὴν ἀναχωρήσω· 465
 κι ἐσφάζαν ἀρνιὰ πάμπολλα, μόσχους πολλούς, κι ἐβάζαν
 χοίρους πολλούς, ὅπ' ἔλαμπαν στὸ πάχος μὲς στὴν φλόγα
 τοῦ Ἡφαίστου νὰ καψάλισθοῦν· καὶ τὸ κρασὶ ἐπίνων
 ἀφθον' ἀπὸ τοῦ γέροντος τὰ πήλινα πιθάρια.
 Κι ἐννέα νύκτες ἔμειναν κοντά μου καὶ ἀλλαζόνται 470
 στὴν φύλαξιν καὶ τὴν φωτιὰν ἀκοίμητην κρατοῦσαν,
 ἄλλην στῆς καλοτείχιστης αὐλῆς μέσα στὸν γύρον
 καὶ ἄλλην στὸν πρόδρομον, ἐμπρὸς στὴν θύραν τοῦ θαλάμου·
 καὶ τῆς νυκτὸς ὅτ' ἔφθασε τὸ σκότος τῆς δεκάτης, 475
 τότ' ἔσπασ', ἀν καὶ στερεήν, τὴν θύραν τοῦ θαλάμου
 καὶ τῆς αὐλῆς ἐπήδησα τὸ τεῖχος καὶ οὔτε οἱ ἄνδρες
 μ' ἐννόησαν ποὺ φύλαγαν, οὔτε οἱ γυναικες δοῦλες·
 μακρὰν νὰ φύγω ἐδιάβηκα πὸ τὴν πλατιὰν Ἐλλάδα
 κι ἔφθασα στὴν καλόσβωλον, τὴν ἀρνοθρόφον Φθίαν· 480
 καὶ ὁ βασιλέας ὁ Πηλεὺς μ' ἐδέχθηκε ἐγκαρδίως,
 καὶ μ' εἶχε, ὡσὰν μονάκριβον υἱὸν ἔχει πατέρας,
 ποὺ στὰ πολλά του ὑπάρχοντα θ' ἀφήσῃ κληρονόμον·
 ποιὸν μοῦ ἔδωκε λαὸν καὶ πλούτη καὶ στῆς Φθίας
 τὴν ἄκρην ἄρχον μ' ἔστησε τοῦ γένους τῶν Δολόπων.
 Καὶ ως εἰσ' ἐγώ σ' ἀνάστησα, θεόμορφε Ἀχιλλέα, 485
 μὲ ποιὸν πόθον, ἐπειδὴ δὲν ἤθελες ποτέ σου
 εἰς δεῖπνον ἔξω ἢ σπίτι σου χωρὶς ἐμὲ νὰ τρώγης.
 Στὰ γόνατά μου σ' ἔπαιρνα καὶ σοῦ διδα προσφάγι
 κομμένο ἀπὸ τὰ χέρια μου, καὶ τὸ κρασὶ στὸ χεῖλος,
 πολλὲς φορὲς μοῦ ἔβρεξες στὰ στήθη τὸν χιτώνα 490
 ἀπὸ κρασί, πού, ἀδύναμο παιδάκι, ἔξεχειλοῦσες.
 Ἐβασανίστηκα γιὰ σέ, διότ' εἶχα στὸν νοῦν μου,
 διτὶ μοῦ ἀρνοῦντ' οἱ ἀθάνατοι παιδὶ τῆς γενεᾶς μου,
 καὶ σὲ παιδὶ μου σ' ἔκαμα, ίσοθες Πηλείδη,
 ὥστε ἀπὸ θάνατον κακόν, ἀν τύχη νὰ μὲ σώσῃς. 495
 'Αλλ' ἀς λυγίσῃ ἢ ἀδάμακστη ψυχή σου, Ἀχιλλέα·
 μὴν εἴσαι ἀνήλεος· κι οἱ θεοὶ συγκλίνουν, ἀν κι ἔκείνων
 ἀνώτερ' εἴναι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα.
 Καὶ ὅμως τὴν γνώμην τῶν θεῶν οἱ ἀνθρωποι γυρίζουν
 μὲ κνίσσαν, μὲ θυμίαμα, μὲ προσευχὲς γλυκεῖες, 500
 11

ἀν εἰς αὐτοὺς ἀσέβησαν κι ἐπράξαν ἀνομίαν.

"Οτ' οἱ Ἰκεσίες τοῦ Διός τοῦ ὑψίστου θυγατέρες,
εἴναι χωλές, ἀλλήθωρες, στὴν ὅψιν ζαρωμένες
καὶ φροντισμένες σέρνονται ὥπισω ἀπὸ τὴν Ἀτην.

Κι ἡ "Ἀτη στερεόποδη, γερὴ πολύ, προτρέχει 505

σ' ὅλην τὴν γῆν καὶ τοὺς θυητοὺς προφθάνει ν' ἀδικήσῃ.

Καὶ αὐτὲς ἔρχονται πίσω τῆς τ' ἀδίκημα νὰ σιάσουν.

Καὶ ὅπιοις μ' εὐλάβειαν δέχεται τές κόρες τοῦ Κρονίδη,
τὸν βοηθοῦν καὶ ἀκρόασιν στές προσευχές του δίδουν·

καὶ ἀν τές ἀρνῆται ἀμάλακτος, παρακαλοῦν τὸν Δία 510

νὰ στείλη εὐθὺς κατόπι του τὴν Ἀτην, διὰ νὰ πάθη
ὅμοια καὶ αὐτὸς καὶ ὀλόκληρον τὸ κρίμα νὰ πλερώσῃ.

Καὶ σὺ στές κόρες τοῦ Διός νὰ δώσῃς, δ' Ἀχιλλέα,
τὸ σέβας ποὺ καὶ ἄλλων καλῶν πραῦνει τὴν καρδίαν.

"Οτι ἀν δῶρα δὲν ἔφερνεν καὶ δὲν ἔκήρυττ' ἄλλα
δ' Ἀτρείδης, ἀλλὰ πάντοτε βαστοῦσε τὴν δργήν του. 515

τότε δὲν θὰ σου ἔλεγα ν' ἀφῆσης τὸν θυμόν σου,
νά 'λθης βοηθὸς τῶν Ἀχαιῶν, ὅσην καὶ ἀν εἶχαν χρείαν.

πλὴν τώρα δέδει σου πολλὰ καὶ ὑπόσχετ' ἄλλα ὥπισω,
καὶ σοῦ 'στειλ' ἀνδρες ταπεινὰ σ' ἔσενα νὰ προσπέσουν 520

τοὺς ἐκλεκτοὺς τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὅπού 'ναι ἀγαπητοί σου.

Τοὺς λόγους καὶ τὸν δρόμον των σὺ μὴ καταφρονέσῃς
καὶ ὡς τώρ' ἀν ἔχολεύεσσο κατάκρισιν δεν εῖχες.

Καὶ τῶν ἡρώων παλαιῶν αὐτὰ μᾶς λέγ' ἡ φήμη,
κι ἔὰν βαρὺς ἐκάθιζε θυμός εἰς τὴν ψυχήν τους, 525

ἀμάλακτοι δὲν ἔμεναν στὸν λόγον καὶ στὰ δῶρα.

Τοῦτο ἐνθυμοῦμαι τὸ συμβάν ἐγώ καιρῶν ἀρχαίων
ὡς ἔγινε· θὰ σᾶς τὸ εἶπώ, σεῖς ὅλοι ἀγαπητοί μου.

Μὲ τοὺς ἀνδρείους Αἰτωλούς ἐμάχοντο οἱ Κουρῆτες
τῆς Καλυδῶνος ἐμπροσθεν κι ἔσφάζοντο μὲ λύσσαν, 530

οἱ Αἰτωλοὶ τὴν πάντερπνην νὰ σώσουν Καλυδώνα,

καὶ νὰ τὴν πάρουν στὴν ὁρμὴν τῆς λόγχης οἱ Κουρῆτες.

"Οτ' ἡ χρυσόθρονη "Ἀρτεμις πληγὴν τοὺς εἶχε στείλει,
ὅτι ἀπαρχές τοῦ θερισμοῦ δὲν πρόσφερεν ἐκείνης

ὅ οἰνεύς· κι ἔχαίροντο οἱ θεοὶ τὴν ἐκατόμβην ὅλοι, 535

ἄλλ' ὅχ' ἡ κόρη τοῦ Διός· τὴν εἶχε λησμονήσει

αύτὸς ἡ δὲν τό 'χε σκεφθῆ' καὶ ἀσέβησε μεγάλως·
θύμωσε ἡ θεογέννητη παρθένα τοξοφόρα
καὶ τοῦ 'στειλε δασόθρεπτον λευκόδοντ' ἄγριον χοῖρον,
ποὺ στοῦ Οἰνέως κάθισε τὸ κάρπιμο χωράφι 540
καὶ ἀφάνιζ' ὅλα ρίχνοντας μεγάλα δένδρα κάτω
ὅλα βγαλμένα σύρριζα μὲ τ' ἄνθη τῶν καρπῶν τους.
'Ο Οἰνείδης ὁ Μελέαχρος τὸν φόνευσε μὲ πλῆθος
σκύλων καὶ ἀνδρῶν ποὺ ἐσύναξε τριγύρω ἀπὸ τες χῶρες·
ὅλιγοι τὸ θεόρατο θεριὸ δὲν θὰ νικοῦσσαν, 545
ποὺ ἀνδρες ἀνέβασε πολλοὺς εἰς τὴν πυρὰν τοῦ τάφου·
κι ἐπάνω του ἄναψε ἡ θεὰ πολλὴν βοὴν καὶ ἀγώνα,
τῶν ἀνδρειωμένων Αἰτωλῶν καὶ τῶν Κουρήτων μάχην
τοῦ χοίρου διὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ δασύ του δέρμα.
Καὶ ὅσ' ὁ δεινὸς Μελέαχρος τὸν πόλεμον βαστοῦσσε, 550
πάντοτ' ἐνίκων οἱ Αἰτωλοὶ κι ἐβιάζαν τοὺς Κουρήτες
νὰ μείνουν, ἀν κι ἥσαν πολλοί, στὰ τείχη τους κλεισμένοι·
ἀλλ' ὅταν τὸν Μελέαχρον πῆρε ὁ θυμός, ποὺ καὶ σκλων
ἀνδρῶν τῶν πλέον συνετῶν συγχὰ τὰ σπλάχνα καίει,
ἀφοῦ μὲ τὴν μητέρα του χολόθη τὴν Ἀλθαίαν, 555
μὲ τὴν Κλεοπάτραν ἔμενεν, ὥραιάν νυμφευτὴν του
ποὺ 'χε γεννήσ' ἡ Μάρπησσα καλόφτερνη Εὐηνίη,
καὶ ὁ 'Ιδης, ὁ ἀνδρειότερος τῶν τότε ἀνδρῶν ἥρωων,
ώστε τὸ τόξον ἔπιασε τὸν Φοῖβον νὰ κτυπήσῃ
γι' ἀγάπην τῆς νεόνυμφης καλόφτερης Μαρπήσσης. 560
'Εκείνης βγάλαν οἱ γονεῖς παράνομ' Ἀλκυόνην,
ὅτι πικρὸν παράπονον ώσαν τῆς Ἀλκυόνος
θηρηολογοῦσε ἡ μάνα της θηλυμένη, ἀπ' ὅτε ὁ Φοῖβος
'Απόλλων ἀπ' τὸν κόλπον της τὴν πῆρε ὁ μακροβόλος.
Σιμά της ἔτρεφεν αὐτὸς τὴν πίκραν τῆς χολῆς του 565
ἀπ' τες κατάρες τῆς μητρός, ποὺ ἔκλαιε τὸν φόνον
τοῦ ἀδελφοῦ της κι ἔκραζε καὶ τοὺς ἐπουρανίους
θεούς, καὶ μὲ τὰ χέρια της τὴν θρέπτραν γῆν κτυπώντας
στὰ γόνατά της καθιστή, στὰ δάκρυα πνιμένη,
τὸν "Αδην καὶ τὴν φοβερὴν καλοῦσσε Περσεφόνην 570
νὰ τῆς φονεύσουν τὸν υἱὸν καὶ στ' ἀπονά της σπλάχνα
ἡ 'Εριννὺς στὸ "Ερεβος ἐδέχθη τὴν κατάραν.

ἀλλ' ὅτε ἀκούσθη ὄχλοιοθή καὶ κτύποις εἰς τές πύλες
τῶν πύργων ποὺ ἐπροσβάλλοντο, τῶν Αἴτωλῶν οἱ γέροι
τὸν ἴκετεῦαν κι ἔστειλαν ἵερεῖς ὅσ' ἤσαν πρῶτοι,
νὰ 'λθη βοηθός καὶ ὑπόσχονταν μέγα νὰ δώσουν δῶρον.
νὰ ἐκλέξῃ ἀπὸ τὸν πρόσχαρον ἀγρὸν τῆς Καλυδῶνος
τὸ μέρος τὸ παχύτερο, πεντήκοντα στρεμμάτων,
ἔξαίσιον κτῆμα, τὸ μισὸν χωράφι ἀμπελωμένο,
τ' ἄλλο μισὸν ἀφύτευτο καὶ δργώσιμο χωράφι.
ἐπρόσπεσε καὶ ὁ γέροντας Οἰνεύς εἰς τὸν οὐρανὸν του
καὶ ἀνέβηκεν εἰς τοῦ ὑψηλοῦ θαλάμου τὸ κατώφλι
ώσαν ἴκετης κι ἔσειε τές κολλητές σανίδες.
Τοῦ πρόσπεσαν κι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα
καὶ αὐτὸς ἀρνεῖτο πάντοτε τοῦ πρόσπεσαν οἱ φίλοι,
ἀπ' ὅσους εἶχε, σεβαστοὶ σ' αὐτὸν καὶ ἀγαπημένοι,
ἄλλ' οὐδὲν αὐτοὶ δὲν ἔπεισαν, ὡσπούν 'φθασεν ὁ κτύπος
στὸν θάλαμον καὶ ἀνέβαιναν τοὺς πύργους οἱ Κουρῆτες
καὶ τὴν μεγάλην ἄρχιζαν νὰ κάψουν Καλυδώνα.
Καὶ τότε στὸν Μελέαγρον ἐπρόσπεσεν ἡ ὥραία
ὅμοκλινή του κλαίοντας καὶ τοῦ 'δειξε ὅσα πάθη
στὴν πόλιν ποὺ ιπατήση ἐχθρὸς οἱ ἀνθρώποι παθαίνουν.
Σφάζουν τοὺς ἄνδρες, ἡ φωτὶα τὴν πόλιν ἐρημάζει,
καὶ δούλους παίρνουν τὰ παιδιά καὶ τές γυναικες ξένοι.
Στὰ τόσα ποὺ ἄκουσε κακὰ κλονίσθη στὴν καρδίαν
κι ἔζωσθη τὰ λαμπρὸν ἄρματα νὰ πεταχθῇ εἰς τὴν μάχην.
Κι ἔτσι ἀπὸ ίδιαν θέλησιν τοὺς ἔσωσεν ἐκεῖνος.
Πλὴν δὲν τοῦ ἐδῶσαν οἱ Αἴτωλοι τὰ ἔξαίσια δῶρα πλέον
καὶ χάρισμ' ἀπ' τὸν ὄλεθρον τοὺς ἔσωσε εἰς τὸ τέλος.
"Ομοια μὴ σκέπτεσαι καὶ σὺ παιδί μου. Μὴ σὲ σύρη
κακὸς θεδες κι εἰν' ἀσχημο βοηθός νὰ δράμης μόνον
ὅταν τὰ πλοῖα καίωνται. Πρόλαβε, ἀφοῦ μὲ δῶρα
σὲ προσκαλοῦν οἱ Ἀχαιοί, ποὺ ὡσὰν θεὸν θὰ σ' ἔχουν.
Καὶ ἀν κατεβῆς ἀδώρητος στὴν ἀνδροφθόρον μάχην
όμοιαν ἀπ' τὴν νίκην σου τιμὴν δὲν θ' ἀπολαύσῃς".
Καὶ ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς σ' ἔκεινον ἀποκρίθη:
«Ω γέροντά μου, τῆς τιμῆς αὐτῆς δὲν ἔχω ἀνάγκην.
Αρκεῖ με ὅτι τοῦ Διὸς μ' ἔχει τιμῆσ' ἡ μοίρα,

ποὺ στὰ κυρτὰ καράβια μου σ' ἐμὲ θὰ παραστέκη
ὅσο ἀναπνέω καὶ γερὰ κινῶ τὰ γόνατά μου.

610

Κι εἴν' ἄλλο πράγμα θὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ἂς τὸ φυλάξῃ ὁ νοῦς σου·
μὴ μοῦ ταράζῃς τὴν ψυχὴν μὲ δάκρυα, μὲ θρήνους,
γάριν στὸν Ἀγαμέμονα νὰ κάμης, καὶ ἂν δὲν θέλης
νὰ σὲ μισήσῃς ὡς σ' ἀγαπῶ, μὴ κεῖνον ἀγαπήσῃς·
τὸν ἀνθρώπον ποὺ μὲ λυπεῖ σὺ νὰ λυπήσῃς πρέπει.

615

Τῆς βασιλείας μέτοχον σὲ θέλω καὶ τῆς δόξης.

Καὶ αὐτοὶ παίρνουν τὴν εἰδῆσιν, καὶ σὺ στ' ἀπαλὸ στρῶμα
ἔδω κοιμήσου, καὶ πρὼν θέλει σκεφθοῦμε ἂν πρέπει
νὰ μείνωμε ἡ νὰ κάμωμε πανιὰ διὰ τὴν πατρίδα».

Καὶ μὲ τὸ νεῦμα ἐπρόσταξε τὸν Πάτροκλον νὰ στρώσῃ
κλίνην καλὴν τοῦ Φοίνικος, ὥστε νὰ μὴν ἀργήσουν
οἱ ἄλλοι ν' ἀφήσουν τὴν σκηνήν. Καὶ τότε ἀνάμεσόν τους
ὁ ἴσοθεος διμήνησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας:

«Λαερτιάδη διογενῆ, πολύτεχνε ’Οδυσσέα,
πηγαίνομε, ὅτι ὁ λόγος μας σ' αὐτὸ κάν τὸ ταξίδι,
θυρρῶ, δὲν κατορθώνεται. Κι εὐθὺς τὴν ἀγγελίαν
νὰ φέρωμε στοὺς Δαναούς, ἂν καὶ καλὴ δὲν εἰναι,
ποὺ ἀνήσυχοι μᾶς καρτεροῦν· ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀχιλλέας
τὴν μεγαλόκαρδην ψυχὴν ἀγρίωσε στὰ στήθη.

Λησμόνησεν ὁ ἀπονος τοὺς φίλους ποὺ μὲ τόσην
ἀγάπην τὸν δοξάζαμεν ὡς ἔξοχον τῶν ἄλλων·

καὶ ὅμως πατέρας ἡ ἀδελφὸς στέργει ἀπὸ τὸν φονέα
τοῦ ἀδελφοῦ του ἡ τοῦ παιδιοῦ τὸ πρόστιμον νὰ λάβῃ·
κι ἐκεῖνος, ἀφοῦ πλέρωσε πολλά, στὸν τόπον μένει
καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὴν ἔαγορὰν ποὺ ἐπῆρε τὴν ψυχὴν του
δαμάζει. ’Αλλ' ἀσπονδην, κακὴν στὰ στήθη τὴν καρδίαν
σοῦ ἔκαμαν οἱ ἀθάνατοι, ἔξ ἀφορμῆς μιᾶς κόρης
μόνης· κι ἐπτὰ σοῦ δίδομεν ἀσύγκριτες στὸ κάλλος
καὶ ἄλλα πολλά· καὶ δέξου σὺ τὸ ἔλεος εἰς τὰ στήθη,
σέβου τὴν κατοικίαν σου· στὴν στέγην σου μᾶς ἔχεις
ἀπ' τὸν λαὸν τῶν Δαναῶν, κι ἐμεῖς θαρροῦμε ἀπ' ὅλους
τοὺς Ἀχαιοὺς πῶς εἴμασθεν οἱ φίλοι τῆς καρδιᾶς σου».

Καὶ ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη:
«Ὦ Αἴας διογέννητε, μεγάλε πολεμάρχε,

- μὲ τὴν καρδιά μου φαίνεται πού δ λόγος σου ταιριάζει· 645
 πλὴν βράζω ἀπ' ἀγανάκτησιν ὅταν θυμοῦμαι πόσον
 ὁ 'Ατρείδης μ' ἔξουθενωσεν ἐμπρὸς εἰς τοὺς 'Αργείους,
 ως ξένον, ὅπ' οἱ ἐγκάτοικοι πολίτες ἀτιμάζουν.
- Πηγαίνετε καὶ φανερὰ κηρύξετε· ὅτι λέγω·
 ὅτι ἀπ' τὸ ἔργον φονικὸν θ' ἀπέχω τοῦ πολέμου, 650
 ὃσπου τὸν θεῖον "Εκτορα νὰ ίδω τὸν Πριαμίδην
 στῶν Μυρμιδόνων τές σκηνές ἐμπρὸς καὶ στὰ καράβια
 φονεύοντας τοὺς 'Αχαιούς καὶ καίοντας τὰ πλοῖα.
 Κι ἐμπρὸς εἰς τὸ καράβι μου, θαρρῶ, καὶ στὴν σκηνήν μου
 ὁ 'Εκτωρ ἄν καὶ πρόθυμος θὰ παύσῃ ἀπὸ τὴν μάχην» 655
- Εἶπε· καὶ αὐτοί, μὲ δίκουπο ποτήρι ἀφοῦ σπονδίσαν
 καθείς, στὰ πλοῖα γύριζαν κατόπιν τοῦ 'Οδυσσέως.
 Κι ἐπρόσταξεν ὁ Πάτροκλος τοὺς ἄνδρες καὶ τές δοῦλες
 τὴν κλίνην ἀναπαυτικὴν τοῦ Φοίνικος νὰ στρώσουν.
 Καὶ αὐτές τὴν στρῶσαν μὲ προβιές, μὲ τάπητες καὶ ὡραῖο
 λινὸ σινδόνι ἐπάνωθε· καὶ ὁ γέρος εἰς τὴν κλίνην
 ἐπλάγιασε, τὴν ἀφθαρτην 'Ηώ νὰ περιμένη. 660
 Καὶ παραμέσσα στὴν σκηνήν κοιμήθηκε ὁ Πηλείδης·
 σιμά του ἐπλάγιασε γυνή, ποὺ ἐπῆρε ἀπὸ τὴν Λέσβον,
 καὶ κόρ' ἥταν τοῦ Φόρβαντος, ἡ ὅμορφη Διομήδη.
 Εἰς μέρος ἀλλ' ὁ Πάτροκλος· κι εἶχε καὶ αὐτὸς στὸ πλάγι
 τὴν "Ιφιν τὴν καλόζωνην ποὺ τοῦ 'δωκε ὁ Πηλείδης,
 στὴν Σκύρον ὅτε ἀνέβηκε, τὴν πόλιν τοῦ 'Ενυέως.
- Καὶ στοῦ 'Ατρείδη τές σκηνές ὅταν ἐκεῖνοι ἐφθάσαν
 δρθοὶ σ' αὐτοὺς ἐπρόπιναν τῶν 'Αχαιῶν οἱ παῖδες
 μὲ τὰ ποτήρια τὰ χρυσά καὶ τοὺς ἐρώτων ὅλοι. 670
 Καὶ πρῶτος τοὺς ἐρώτησεν ὁ μέγας 'Αγαμέμνων:
 «Λέγε, 'Οδυσσέα θαυμαστέ, ὃ δόξα τῶν 'Αργείων,
 θέλει ἀπ' τὸ πῦρ τὸ φλοιογέρδον νὰ σώσῃ τὰ καράβια,
 ἢ ἀρνεῖται, καὶ ἡ μεγάλη του καρδιά θυμώνει ἀκόμη;» 675
- Τοῦ ἀπάντησε ὁ πολύπαθος, ὁ θεῖος 'Οδυσσέας:
 «Ὦ 'Αγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε, ὅχι μόνον
 δὲν σβήνει ἐκεῖνος τὸν θυμόν, ἀλλὰ καὶ φλόγα παίρνει
 χειρότερη, καὶ ἀρνεῖται σὲ καὶ τὰ δικά σου δῶρα.
 Καὶ μόνος σου, εἶπε, νὰ σκεφθῆς ἐσύ μὲ τοὺς 'Αργείους 680

πῶς τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν νὰ σώσης καὶ τὰ πλοῖα.

Καὶ αὐτὸς μᾶς ἐφοβέρισε, πὼς ἀμα ἔημερώσῃ

στὴν θάλασσαν τὰ ἴσοπλευρα καράβια του θὰ σύρῃ.

Καὶ νὰ στραφοῦμε θά λεγε κι οἱ ἄλλοι στὴν πατρίδα

διότι δὲν θά βρετε ποτὲ τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου

685

τὸ τέλος· ὅτι ἐπρόβαλε τὸ χέρι του ἔμπροσθέν της

νὰ τὴν σκεπάσῃ ὁ Βροντητής κι ἔθαρρευσαν τὰ πλήθη.

Καὶ αὐτὰ ποὺ εἶπεν ἀκούσαν καὶ τοῦτ' οἱ συνοδοί μου,

ὅ Αἴας κι οἱ δυὸς κήρυκες, ἀνδρες καὶ οἱ δυὸς μὲ γνῶσιν.

Καὶ ὡς εἶπ' ἐκεῖνος πλάγιασεν ὁ Φοῖνιξ στὴν σκηνήν του,

690

καὶ στὴν γλυκιὰν πατρίδα του θενὰ τὸν συνοδεύση

αὔριον, ἀν θέλη· στανικῶς δὲν θέλει αὐτὸς τὸν πάρει».

Εἶπε κι ἐκεῖνοι ἐσίγησαν, ἀφωνοί ἐμεῖναν ὅλοι

ἀπὸ τὸν λόγον φοβερὸν ποὺ ἀκοῦσαν ξιπασμένοι.

Κι ἐσῶπαν εἰς τὴν θλίψιν τους τῶν Ἀχαιῶν οἱ παῖδες,

695

ὅσο ποὺ λόγον δρχισεν ὁ ἀνίκητος Διομήδης:

«Ὦ Ἀγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρείδη,

τὸν ἔξοχον Πηλείωνα νὰ μή 'χες ἵκετεύσει

μὲ δῶρα τόσα· κι ἐπαρσιν πολλὴν ἔχ' ἡ ψυχή του

καὶ τώρα τὸν ἐμψύχωσες ποιὸν στὴν ἐπαρσίν του.

700

'Αλλ' ἀς ἀφήσωμεν αὐτόν, ἡ ἀναχωρήσ' ἡ μείνη·

καὶ πάλι ὁρόταν τοῦ τὸ εἶπη στὰ στήθη του ἡ καρδία

καὶ τὸν κινήση ἔνας θεός, αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ.

'Αλλ' ὅτι τώρα ἐγώ θὰ εἰπῶ νὰ τὸ δεχθοῦμεν ὅλοι.

Πρῶτα εὐφρανθῆτε τὸ φαγὶ καὶ τὸ κρασὶ ποὺ εἶναι

705

δύναμις εἰς τὸν ἀνθρωπὸν· κατόπιν ἀναπαυθῆτε.

Καὶ σταν ἡ ροδοδάκτυλος Ἡώς τὴν γῆν φωτίσῃ,

τοὺς ἵππους καὶ ὅλον τὸν λαὸν εὐθὺς ἐμπρὸς στὰ πλοῖα

κίνησε καὶ πολέμησε σὺ μεταξὺ τῶν πρώτων».

"Ἐπαυσε καὶ ὅλ' οἱ βασιλεῖς, ὅτ' εἶπεν ἐδεχθῆκαν

710

καὶ τοῦ Διομήδη ἔθαύμασαν τὸν λόγον τοῦ ἴπποδάμου·

καὶ ἀφοῦ σπονδίσαν πήγαινε καθεὶς εἰς τὴν σκηνήν του

κι ἐκεῖ τοῦ ὕπνου ἐχάρηκαν τὴ δῶρον πλαγιασμένοι.

Κ

Οι πρῶτοι τῶν Παναχαιῶν ὄλόνυκτα κοιμοῦνταν
ὅλοι σιμὰ στὰ πλοῖα τους, ἀλλὰ τοῦ Ἀτρείδη μόνον,
τοῦ ἀρχηγοῦ, δὲν ἔπιανε τὰ μέλη ὁ γλυκὸς ὑπνος,
ὅτι πολλοὺς διαλογισμούς ἀνακινοῦσε ὁ νοῦς του,
καὶ ὡς συχναστράφτει ὁ σύζυγος τῆς λαμπροκόμης "Ηρας" 5
κι εἴτε χαλάζι προμηνᾶ ἢ μέγα νεροπόντι
ἢ χιόνι ποὺ ὅλους τοὺς ἀγρούς κατάλευκο σκεπάζει
ἢ καὶ τὸν μέγαν λάρυγγα τοῦ φθαρτικοῦ πολέμου,
ὅμοιώς συχνοεστέναζεν ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βάθη
ὅ Ἀγαμέμνων, καὶ σφοδρῶς τοῦ ἐλάκτιζε ἡ καρδία. 10
Καὶ στὴν πεδίαδα ὅτ' ἔστρεψε τὰ μάτια πρὸς τὴν Τροίαν
μὲ πλῆξιν τὰ πολλὰ πυρὰ θωροῦσε καὶ τὸν ἥχον
συρίγγων ἄκουε καὶ αὐλῶν καὶ χλαοὶ ἀνθρώπων·
καὶ ὅτ' ἔστρεψε στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη καὶ στὰ πλοῖα,
τῆς κεφαλῆς ξερίζωνε τές τρίχες πρὸς τὸν Δία 15
ἐπάνω κι ἡ ἀνδράγαθη ψυχή του ἀδημονοῦσε.
Καὶ τούτη συμφερώτερη τότε τοῦ ἐφάνη γνώμη,
στὸν Νηλιαδήν Νέστορα πρῶτον νὰ ὑπάγῃ ἀπ' ὅλους,
ἴσως ὡραῖον σοφισθῆ τρόπον μαζί του ὁ γέρος
ὅλους ἀπὸ τὸν ὅλεθρον τοὺς Δαναοὺς νὰ σώσῃ. 20
Σηκώθη, περιέβαλε τὸ στῆθος μὲ χιτώνα,
στὰ λαμπρὰ πόδια πέδιλα ἐπρόσδεσεν ὡραῖα,
δέρμα μεγάλου λέοντος ἐφόρεσε στοὺς ὄμους
ξανθὸ μακρὺ κι ἐφούκτωσε τὸ δυνατὸ κοντάρι.
"Ομοιώς καὶ ὁ Μενέλαος —οὐδὲ στὰ βλέφαρά του 25
ἐκάθιζε" ὑπνος— τρόμαζε μὴ πάθουν οἱ Ἀργεῖοι,
που ἔξ ἀφορμῆς του ἀπέραντα πελάγ' εἶχαν περάσει
καὶ πόλεμον ἀπότολμον ἔκινησαν στὴν Τροίαν.
Στοὺς πλατεῖς ὄμοιος φόρεσε δέρμα στικτὸ τῆς πάρδου,
χάλκινο κράνος ἔβαλε στὴν κεφαλὴν κι ἐπῆρε 30
τὴν λόγχην εἰς τὸ χέρι του κι ἐπῆγε νὰ σηκώσῃ
τὸν ἀδελφόν του, κι ἦτο αὐτὸς τῶν βασιλέων πρῶτος

εἰς τοὺς Ἀργείους, καὶ ὡς θεὸν τὸν ἐτιμοῦσαν ὅλοι.

Τὸν ἥβρες μὲν ἄρματα λαμπρὰ τὸ σῶμα του νὰ ζώνη
σικὰ στὴν πρύμνην καὶ χαρὰν ἐπῆρε, ἀμα τὸν εἶδε
νὰ φθάσῃ καὶ ὁ Μενέλαος σ' ἑκεῖνον πρῶτος εἶπε :

«Σεπτέ μου, τί ἀρματώνεσαι; Μή τάχα τῶν συντρόφων
νὰ στείλης κάποιον βούλεσαι κατάσκοπον στοὺς Τρῶας;
Ποιὸν φοβοῦμαι μὴ κανεὶς δὲν εὑρεθῇ νὰ θέλη
μὲς στοὺς ἔχθρούς κατάσκοπος νύκτα νὰ ὑπάγῃ μόνος.
Θά 'χη τωάντι ἀτρόμητην ψυχὴν ὅποιος τὸ κάμη». 40

Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων :

«Ἐγὼ καὶ σὺ Μενέλαος, πολλὴν ἔχομε ἀνάγκην
βουλῆς ὅρθης, τοὺς Ἀχαιούς νὰ σώσῃ καὶ τὰ πλοῖα,
ἀφοῦ τώρ' ἀλλαξεῖν ὁ Ζεὺς τὴν γνώμην του καὶ ὁ νοῦς του
προσέχει προθυμότερον στοῦ «Εκτορος τὰ δῶρα. 45

«Οτι δὲν εἴδα ἐγὼ ποτέ, μήτ' ἄκουσ' ἄνδρας ἕνας
εἰς μίαν ἡμέραν συμφορές τόσες νὰ, ἐργάσθη ὅσες
ὁ «Εκτωρ ὁ δινφίλος ἐργάσθω» εἰς τοὺς Ἀργείους,
ἐνῶ θεᾶς οὔτε θεοῦ γόνος αὐτὸς δὲν εἰναι». 50

τόσα τοὺς ἔκαμε κακά, ποὺ θὰ περάσουν χρόνοι
πρὶν τ' ἀστοχήσουν οἱ Ἀχαιοί. Καὶ τώρα σὺ στὰ πλοῖα
δράμε νὰ ἐβρῆς τὸν Αἴαντα καὶ τὸν 'Ιδομένεα,
προσκάλεσέ τους ἐνῶ ἐγὼ τὸν Νέστορα τὸν θεῖον
θενὰ σηκώσω νὰ 'λθη αὐτός, ἢν θέλη, στῶν φυλάκων
τὸ θεῖον τάγμα προσταγές νὰ δώσῃ καὶ στὸν γέρον
πρόθυμον αὐτὸι θὰ ὑπάκουαν, διότι τὸν υἱὸν του
καὶ τὸν Μηριόνην, σύντροφον τοῦ 'Ιδομενέως, πρώτους
ἔμεις διορίσαμε ἀρχηγούς τῆς νυκτοφυλακῆς μαζί». 55

Καὶ ὁ δυνατὸς Μενέλαος σ' ἑκεῖνον ἀποκρίθη :

«Λέγε μου τώρα καθαρὰ καὶ πρόσταζε τί θέλεις
αὐτοῦ μὲν ἑκείνους θὰ σταθῶ νὰ περιμείνω, ὡς νὰ 'λθης,
ἢ ἄμα εἰπὼ τὸν λόγον σου θὰ τρέξω εὐθὺς νὰ σ' ἐβρω;»

Καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτόν, «αὐτοῦ νὰ μείνης» εἶπε,
«μὴ τύχῃ ἐγὼ νὰ σὲ ζητῶ, σὺ νὰ ζητᾶς ἐμένα
στοὺς πολλοὺς δρόμους τοῦ στρατοῦ· καὶ διοι θὰ πᾶς εἰπέ τους
ὅλοι νὰ μείνουν ἄγρυπνοι, καὶ κάλεσε καθέναν
μὲ τοῦ πατρός του τ' ὄνομα καὶ μὲ τὴν γενεάν του,

τιμώντας ὅλους· κι ἔπαρσιν μὴν ἔχης μεγαλείου·
ἀς κοπιάζομε κι ἐμεῖς, ὡς ἀπ' τὴν γέννησιν μας
σκληρήν μᾶς ἐδιόρισεν ὁ Ζεὺς ταλαιπωρίαν!»

70

Εἶπε κι ἔξεπροβόδησε μ' αὐτὰ τὸν ἀδελφόν του·
κι ἐπῆγε αὐτὸς στὸν Νέστορα· τὸν ἥβρε πλαγιασμένον
εἰς κλίνην ἀναπαυτικὴν εἰς τὴν σκηνὴν πλησίον.

75

Στὸ πλάγιο του εἶχε τ' ἄρματα, τὴν περικεφαλαίαν
ὅλόλαμπρην, κοντάρια δυὸς καὶ τὴν καλὴν ἀσπίδα,
καὶ τὸ ζωνάρι τ' ὅμορφον, ὃπού φοροῦσε ὁ γέρος,
ὅταν κινοῦσε τὸν λαὸν στὴν ἀνδροφθόρον μάχην,
ὅτι τὸ γῆρας τὸ κακὸ δὲν τὸν νικοῦσε ἀκόμη.

80

Τὴν κεφαλὴν ἐσήκωσεν, ὡρθώθη στὸν ἀγκῶνα
καὶ στὸν Ἀτρείδην ἔλεγε κι ἐρώτα: «Ποῖος εἶσαι
σὺ ποὺ στὰ πλοῦ ἀνάμεσα μὲς στὸν στρατὸν γυρίζεις,
μόνος στὸ σκότος τῆς νυκτός, οἱ ἄλλοι ἐνῷ κοιμῶνται;
Μή σύντροφον, μὴ φύλακα ζητεῖς; 'Ομίλησέ μου,
μὴ μὲ σιμώνης ἀλαλος· ποιά σ' ἔφερεν ἀνάγκη;»

85

Καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτὸν: «Ὦ Νέστορ Νηλιάδη,
ὦ καύχημα τῶν Ἀχαιῶν, ἀκούεις τὸν Ἀτρείδην·
ἴδού τὸν Ἀγαμέμνονα, ποὺ ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
ὁ Δίας ἀκατάπαυστα μὲ θλίψεις βασανίζει,
ὅσο ἀναπνέω κι ἐλαφρὰ κινῶ τὰ γόνατά μου·

90

Ὕπνος δὲν κλεῖ τὰ μάτια μου, κι ἐδῶ πλανῶμαι ὡς βλέπεις,
ἀπ' τὸν καημὸν τὸν Δαναῶν, πόχουν βαρύν ἀγώνα.

Δι' αὐτὸὺς τρομάζω καὶ ἡ ψυχὴ τὴν στάσιν της δὲν ἔχει,
ἀδημονῶ, κι ἔξω ἡ καρδιὰ πετιέται ἀπὸ τὰ στήθη,
καὶ ὅλοι μοῦ τρέμουν οἱ ἄρμοι· καὶ ἐν νὰ ἐνεργήσης θέλησ
ἀφοῦ καὶ σὺ μάτι δὲν κλεῖς, ἂς κατεβοῦμε ἀντάμαχ,
κεῖ ποὺ φρουροῦν οἱ φύλακες, νὰ ἴδοῦμε μὴν ὁ κόπος
κι ἡ ἀγρύπνια τοὺς ἐδάμασεν, ὡστ' ἔπεσαν στὸν ὕπνον,
καὶ λησμονοῦν τὴν φύλαξιν· ἄνδρες ἔχθροι πλησίον
εἰς τὸν στρατὸν μας· κάθονται· καὶ φόβος εἶναι μήπως
καὶ μὲς στὴν νύκτα στοχασθοῦν τὴν μάχην ν' ἀρχινήσουν».

95

Σ' αὐτὸν τότε ὁ Γερήνιος ὁ Νέστωρ ἀποκρίθη:

«Ὦ Ἀγαμέμνων ἀρχιγέ, ὦ Ἀτρείδη δοξασμένε,
τοῦ "Εκτορὸς τοὺς λογισμοὺς καὶ ὅσα ἐλπίζει τώρα

100

- δὲν θὰ ἔκτελέσῃ ὁ πάνσυφος Κρονίδης· ἀλλ' ἀγῶνες
βαρύτεροι θὰ τὸν ἐβροῦν, ἔὰν ἀλλάξῃ γνώμην
ὅς Ἀχιλλεύς, καὶ τὸν κακὸν θυμόν του παρατήσῃ.
Πρόθυμα ἐγὼ σ' ἀκολουθῶ καὶ ἂς σηκωθοῦνε καὶ ἄλλοι,
ὅς Διομήδης, ὁ ἀκουστὸς εἰς τὸ ἄρματα Ὁδυσσέας,
ὅς ταχὺς Αἴας καὶ μ' αὐτοὺς ὁ Μέγης Φυλετῆδης. 105
- Κανένα τώρα ηθέλαμε, καὶ αὐτοὺς νὰ προσκαλέσῃ
καὶ τὸν ἴσοθεον Αἴαντα καὶ τὸν Ἰδομενέα,
ὅτι ἔχουν τοῦτοι ζέμακρα τὰ πλοῖα τους στημένα·
ἀλλ' ὅμως τὸν Μενέλαον, ἂν κι εἶναι σεβαστός μου
καὶ ἀγαπητός, δὲν ἐπαινῶ, καὶ ἀν σὲ θενά λυπήσω,
ὅτι κοιμᾶται καὶ ἀφησε σὲ μόνον νὰ κοπιάζῃ· 110
- τώρα ἔπρεπε νὰ τρέχῃ αὐτὸς στοὺς πολεμάρχους δόλους,
τώρα στὸν ἄκρον κίνδυνον σ' ἐκείνους νὰ προσπέσῃ».
- Καὶ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς αὐτόν: «Ἄλλες φορὲς, ὡς γέρε,
πρῶτος σ' ἐπαρακίνησα, ἐσύ νὰ τὸν ἐλέγξης, 120
- διότι ἀργεῖ πολλὲς φορές, νὰ ἐργάζεται δὲν θέλει.
Μωρὸς δὲν εἶναι, οὔτε ὀκνηρός· ὅμως σ' ἐμὲ προσβλέπει
καὶ περιμένει τὴν ἀρχὴν ἐγὼ νὰ κάμω πρῶτος·
ἀλλὰ τώρα μ' ἐπρόλαβε κι ἥλθε νὰ μ' ἐβρῃ πρῶτος
καὶ αὐτὸς τοὺς ἀνδρες ποὺ ζητεῖς ἐστάλη νὰ καλέσῃ· 125
- πηγαίνωμε· εἰς τοὺς φύλακες, ὅπου φρουροῦν στέκες πύλες,
θὰ τοὺς ἐβροῦμεν, ὅτι αὐτοῦ νὰ συναχθοῦν τοὺς εἴπα». 130
- Καὶ ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος ἀπάντησέ του κι εἶπε:
«Τότε κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν δὲν θὰ τὸν παρακούσῃ
καὶ θὰ ἐνεργήσῃ ἀγόργυστα τὴν κάθε προσταγήν του». 135
- Εἶπε καὶ περιέβαλε τὸ στῆθος μὲ χιτώνα,
στὰ λαμπρὰ πόδια πέδιλα προσέδεσεν ὡραῖα,
ἐπανωφόρι πορφυρὸ περόνησε στοὺς ὅμους
διπλό, μακρύ, μὲ τρυφερὸ καὶ φουντωμένο χνούδι,
κοντάρι ἐπῆρε δυνατὸ μ' ἀκονισμένην λόγχην, 140
- κι ἐκίνησε τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὰ γοργὰ καράβια.
Καὶ πρῶτον τὸν ἴσοπαλον στὴν γνῶσιν πρὸς τὸν Δία,
τὸν Ὅδυσσέα σήκωσεν ὁ Νέστωρ ἀπ' τὸν ὕπνον
μὲ τὴν φωνήν· καὶ τὸν ἀχὸν ὃς ἀκουσεν ἐκεῖνος,
πετάχθη μέσ' ἀπ' τὴν σκηνὴν καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε:

«Διατί στὰ πλοῖον ἀνάμεσα καὶ στὸν στρατὸν γυρνᾶτε
τὴν νύκτα μόνοι, τὸν εἶναι αὐτὸν ποὺ τόσο σᾶς βιάζει;»

Καὶ ὁ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Πολύτεχνε, Ὁδυσσέα,
μή μᾶς ἐλέγχης· συμφορὰ στενοχωρεῖ μεγάλη
τοὺς Ἀχαιούς· στέρξε καὶ σὺ νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃς,
καὶ ἄλλους νὰ σηκώσουμε καλούς, νὰ δώσουν γνώμην
εἰς τὰ συμβούλια, τὴν φυγὴν νὰ ἔκλεξωμες ἢ τὴν μάχην». 145

Καὶ τότε ἐπῆρε ἀπ’ τὴν σκηνὴν τὴν εὔμορφήν του ἀσπίδα
ὁ Ὅδυσσεας κι ἐκίνησε μὲν αὐτοὺς· κι ἐπῆγγαν πρῶτα
εἰς τὸν Τυδείδην κι εὕρηκαν αὐτὸν μὲν τὸν ἄρματά του
ἔξι στὸ πλάγιο τῆς σκηνῆς· καὶ γύρω οἱ σύντροφοί του
κοιμῶνταν μὲν προσκέφαλα τές φωτεινές ἀσπίδες.
Κι εἶχαν δλόρθα στυλωτὰ στὸ χῶμα τὰ κοντάρια,
καὶ πέρα οἱ λόγχες ἔλαμπταν ὡς ἡ ἀστραπὴ τοῦ Δία.
Ἐπάνω εἰς δέρμα ταύρινον ὁ ἥρως ἐκοιμόνταν 155
κι ἔκλινε ἐπάνω εἰς τάπητα λαμπρὸν τὴν κεφαλήν του.
Τὸν σίμωσε κι ἐσήκωσεν ὁ Νέστωρ μὲν τὸ πόδι
κινώντας τὸν καὶ φανερὰ τὸν ἔλεγχες καὶ τοῦ πε: :
«Σήκω, δικαίωσε τὸν ὑπνον θεόν ἀπανθίζης;
Οἱ Τρῷες, ξεύρεις, κάθονται στὸν δέκθον τοῦ πεδίου
καὶ ἀπὸ τὰ πλοῖα διάστημα μικρὸ τοὺς διαχωρίζει». 160

Εἶπε· καὶ κεῦνος γρήγορα πετάχθηκε ἀπ’ τὸν ὑπνον,
σ’ αὐτὸν ἐστράφη κι ἔλεγεν: «Εἶσαι σκληρός, διά γέρε·
ἀπὸ τὸν κόπον σὺ ποτὲ δὲν παύεις· μή δὲν ἤσαν
ἄλλοι νεώτεροι Ἀχαιοί, ποὺ δλόγυρα ἡμποροῦσαν
νὰ ὑπάγουν ἀπ’ τοὺς βασιλεῖς καθέναν νὰ ξυπνήσουν;
Ἄλλ’ εἶσαι ἀκαταδάμαστος τωάντι, γέροντά μου». 165

Καὶ ὁ Νέστωρ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Τὰ λόγια σου, παιδί μου,
εὐρίσκω ὅρθα καὶ φρόνιμα· κι ἔγώ τέκνα γενναῖα
ἔχω, καὶ πλῆθος ἄλλο ἀνδρῶν ὑπάρχει, καὶ ἀπὸ τόσους
καποιοῖς θὰ ἐπῆγανεν εὐθὺς τοὺς ἀρχηγοὺς νὰ φέρη·
ἄλλα δεινὴ στενοχωρεῖ τοὺς Ἀχαιούς ἀνάγκη·
ὅτι ἀπὸ τρίχα κρέμεται στὴν ὥραν ποὺ μιλοῦμε
ὅλ’ οἱ Ἀχαιοί ν’ ἀφανισθοῦν ἢ νὰ βρουν σωτηρίαν.
Ἄλλα τὸν ταχὺν Αἴαντα καὶ τὸν Φυλετίδην ἄμε 170
νὰ φέρης ὡς νεώτερος, καὶ ἂν μὲ λυπῆσαι, ὡς εἶπες». 175

- Καὶ ὁ ἥρως λεοντοτόμαρο πυρρό, μακρὺ στοὺς ὅμους
ἔριξε, τὸ κοντάρι του ἐπῆρε, καὶ πηγαίνει,
καὶ ὅθι ἔκοιμόνταν σήκωσε τοὺς δύο· πολεμάρχους
καὶ ὅταν συναπαντήθηκαν στὸν λόχον τῶν φυλάκων,
δὲν εὑρηκαν τοὺς ἀρχηγοὺς ἐκείνων νὰ κοιμῶνται,
ἀλλὰ νὰ κάθωντ' ἄγρυπνοι μὲ τ' ἄρματά τους ὅλοι.
Κι ὡς σκύλοι ὅπου κακονυκτοῦν μέσα εἰς αὐλὴν προβάτων,
ώς ἄκουσαν τὸ ἀτρόμητο θεριὸν νὰ κατεβαίνῃ
ἀπὸ τὸν λόγγον· χλαλοὶν τότε δι' αὐτὸ σηκώνουν
ἄνδρες καὶ σκύλοι καὶ ἀπ' αὐτοὺς ἔχαθη ὁ γλυκὺς ὑπνος·
ὅμοια κι ἐκεῖνοι ἀκοίμητοι τὴν νύκταν ἀδημονοῦσαν
φυλάγοντας, κι ἐστρέφοντο στὴν ἄντικρυ πεδιάδα
μῆπως ἀκούσουν κάπουθε νὰ ὄρμήσουν ξάφνου οἱ Τρῷες.
"Αμα τοὺς εἰδί ἔχαρκεν ὁ γέρος καὶ τοὺς εἴπε
νὰ τοὺς θαρρύνῃ: ἢ Αγαπητὰ παιδιά μου, νὰ φρουρῆτε,
καθὼς σᾶς βλέπω ἀκούραστοι· μήν ἀπὸ σᾶς κανέναν
τὸν πάρη ὁ ὑπνος καὶ χαροῦν κατόπιν οἱ ἔχθροι μαζι".
Καὶ διάβηκε τὸν χάντακα· καὶ οἱ βασιλεῖς κατόπι
κεῖνοι ποὺ στὸ συμβούλιον καλοῦντο νὰ καθίσουν·
καὶ ὁ Νεστορίδης ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ Μυριόνης ἥλθαν,
ὅτι τοὺς ἐπροσκάλεσαν νὰ βουλευθοῦν μαζὶ τους.
Καὶ ἀπ' τὸν σκαμμένον χάντακα εἰς μέρος ἐκαθίσαν,
ὅπου δὲν ἦσαν λείψανα τὸν τόπον νὰ σκεπάζουν,
κεῖ ποὺ τοῦ "Ἐκτορος ἡ ὄρμὴ νὰ σφάζῃ τοὺς Ἀργείους
σταμάτησε, ὅταν ἔφθασε νὰ τοὺς χωρίσῃ ἡ νύκτα·
κεῖ καθισμένοι νὰ ὅμιλοιν ἀρχίζαν μεταξύ των·
καὶ ὁ Νέστωρ πρωτομίλησε σ' αὐτοὺς: «Ὥ ἀγαπητοί μου,
ποιός ἀπὸ σᾶς θὰ ἔθαρρεις στὴν τόλμην τὴν ψυχῆς του
νὰ ὑπάγη μέσα εἰς τὸν στρατὸν τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων,
ἴσως κανένα τῶν ἔχθρῶν εἰς κάποιαν ἄκρην πιάσῃ
πλανώμενον ἢ στὸν λαὸν κάποιαν νὰ μάθῃ φήμην,
τί μεταξύ των σκέπτονται, ἢ ἔδω πέρα νὰ μείνουν
πλησίον στὰ καράβια μας, ἢ, ἀφοῦ τώρα ἐνικῆσαν
τοὺς Ἀχαιούς, στὴν πόλιν τους ὀπίσω θὰ γυρίσουν;
Αὐτὰ νὰ μάθῃ καὶ ἄβλαβος ἐκεῖθε νὰ γυρίσῃ·
κάτω ἀπὸ τ' ἀστρα τ' οὐρανοῦ θὰ ἔβγῃ τ' ἄκουσμα του».

στοὺς θυητοὺς ὅλους, καὶ λαμπρὸ δῶρο θὰ λάβῃ ἀκόμη.

“Οτι ἀπὸ τὰ καρδίαια μας οἱ πολεμάρχοι πρῶτοι μαύρην ἀρνάδα μὲ τ’ ἀρνιὰ ποὺ τρέφει θὰ τοῦ δώσῃ καθένας καὶ παρόμοιος μ’ αὐτὴν δὲν εἶναι πλοῦτος. Καὶ εἰς ὅλα τὰ συμπόσια θέσιν θὰ λάβῃ ἐκεῖνος».

Εἶπε, καὶ ὅλοι ἐσίγησαν, ἄφωνοι ἐμεῖναν ὅλους ὅσο ποὺ λόγον ἄρχισεν δὲ δυνατῶς Τυδείδης:

«Μὲ σπρώχει, Νέστορ, ἡ καρδιὰ κι ἡ ἀνδρικὴ ψυχὴ μου νὰ μπῶ στὸ ἔχθρικὸ στράτευμα πού ναι σιμὰ τῶν Τρώων.

‘Αλλὰ θάρρος θερμότερον θὰ ἔπαρνα καὶ τόλμην, ἀν εἴχα καὶ ἄλλον σύντροφον· ὅταν πηγαίνουν δύο, τοῦ ἐνὸς συμβαίνει· ἡ νόησις νὰ ἔβρη πρὶν τοῦ ἄλλου ὅ,τι συμφέρει· ἀλλ’ ἀν τὸ ἔβρη καὶ ἄλλον σιμὰ δὲν ἔχῃ, ἡ σκέψις του εἶναι ἴσχυρότερη καὶ ἀργότερος δ νοῦς του».

Αὐτά ’πε, κι ἥθελαν πολλοὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν· θέλαν οἱ Αἰαντες οἱ δύο, τοῦ “Αρη δορυφόροι, ὁ Νεστορίδης τό θελε σφοδρῶς καὶ ὁ Μηριόνης, ἥθελεν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ θεῖος Οδυσσέας·

νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς ἥθελε μὲς στὸν στρατὸν τῶν Τρώων, ὅτ’ εἴχε τόλμην· πάντοτε ἡ ἀδάμαστη ψυχὴ του.

Καὶ πρὸς αὐτοὺς ὁ μίλησεν ὁ μέγας Αγαμέμνων:

«Τυδείδη πολυαγάπητε, σὺ διάλεξ’ ὅποιον θέλεις σύντροφον, τὸν καλύτερον, καὶ πρόθυμος εἶναι τόσοι κι ἐμπρός μας φανερώθηκαν· πρόσεξε μὴ τὸ σέβας σὲ κάμη τὸν καλύτερον ν’ ἀφήσης, καὶ νὰ πάρης σύντροφον τὸν κατώτερον· τὸ γένος μὴ κοιτάζῃς μηδ’ ἀν βασιλικότερος εἶναι εἰς αὐτοὺς κανένας».

Εἶπε καὶ διὰ τὸν ἀδελφὸν Μενέλαον ἐφοβεῖτο.

Καὶ πάλιν τοὺς ὁμίλησεν ὁ ἀνδρεῖος Διομῆδης:

«Ἐὰν ἀφήνετε σ’ ἐμὲ νὰ ἐκλέξω σύντροφόν μου καὶ πῶς θὰ ἐλησμὸνοῦσα ἐγὼ τὸν θεῖον Οδυσσέα, ποὺ τρέχει προθυμότατα ἡ ἀνδράγαθη καρδιά του εἰς κάθε ἀγώνα, κι ἡ Αθηνᾶ τὸν ἔχει ἀγαπητόν της;

Καὶ ἀπὸ τέσ φλόγες ἀβλαβοὶ θὰ ἔβγαιναμε καὶ οἱ δύο, ἀν αὐτὸς ἔλθῃ, ποὺ ἔχει νοῦν ὃσον κανεὶς δὲν ἔχει».

«Τυδείδη, δὲν χρειάζεται», τοῦ ἀπάντησ’ ὁ Οδυσσέας,

«μήτε πολὺ νὰ μ’ ἐπαινῆς καὶ μήτε νὰ μὲ ψέγης,
ὅτι ὅμιλεῖς τῶν Ἀχαιῶν, ποὺ ὅλα αὐτὰ γνωρίζουν.

250

«Ἄς πᾶμε, ἡ νύκτα σώνεται καὶ ἡ χαραυγὴ σιμώνει,
τ’ ἀστρα ἐπροχώρησαν πολὺ, καὶ τῆς νυκτὸς τὰ δύο
μέρη ἐπεράσαν κι ἔμεινε μόλις τὸ τρίτο ἀκόμη».

Εἶπαν κι εὐθὺς ἐζώσθηκαν ὅπλα φρικτὰ κι οἱ δύο.

Τοῦ Διομήδη, π’ ἀφησεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸ ξίφος,
ἔδωκεν ἄλλο δίστομον ὁ ἀνδρεῖος Θρασυμήδης
καὶ ἀσπίδα· καὶ τὸν σκέπασε μὲ κράνος χωρὶς κῶνον
καὶ χωρὶς χαίτην, ταύρινον· καταίτυγα τὸ λέγουν·
τὰ καλ’ ἀγόρια τὸ φοροῦν τῆς κεφαλῆς των σκέπην.

255

Καὶ ὁ Μηριόνης ἔδωκε φαρέτραν τοῦ Ὁδυσσέως
τόξον καὶ ξίφος· κι ἔπειτα τὴν κεφαλὴν μὲ κράνος
δερμάτινο τοῦ ἐσκέπασε, σφικτὰ στερεωμένο
μέσα μὲ πάμπολλα λουριά, κι εἶχε μαλλὶ στὸ βάθος,
καὶ χοίρου δόντια σύμπυκνα λευκὰ τὸ περιδέναν.

260

Τοῦτο εἶχε κλέψῃ ὁ Αὐτόλυκος στὴν Ἐλεώνα, ὄπόταν
τοῦ Ὁρμενίδη Ἀμύντορος ἐτρύπησε τὸ δῶμα·
στὴν Σκάνδειαν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, κατοίκου τῶν Κυθήρων
τὸ στειλε αὐτός· κι ἐνθύμημα στὸν Μόλον τῆς ξενίας
ὁ Ἀμφιδάμας τὸ δῶμας· καὶ στὸν υἱὸν του ὁ Μόλος
τὸν Μηριόνην τ’ ἀφησε· καὶ αὐτὸ τὸ κράνος ἤταν
ποὺ ἔζωσε τὸ μέτωπον τοῦ θείου Ὁδυσσέως.

265

Καὶ ἀφοῦ τὰ ὅπλα ἐζώσθηκαν τὰ φοβερὰ καὶ οἱ δύο,
ἔξεικινῆσαν καὶ ἀφησαν αὐτοῦ τοὺς πολεμάρχους.
Δεξιὰ τοῦ δρόμου ἐρωδιὸν τοὺς ἔστειλε σιμά τους
ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ τὸ πουλὶ τὰ μάτια τους δὲν εἰδαν
εἰς τὸ σκοτάδι, ἀλλ’ ἀκουσαν τὸν ἥχον τῆς φωνῆς του.

275

«Ο Ὁδυσσεὺς ἔχάρηκε διὰ τὸ πουλὶ κι εὐχήθη:
«Ἀκου με, ὡ κόρη τοῦ Διός, ποὺ πάντοτε σιμά μου
εἰς κάθε ἀγώνα εὑρίσκεσαι καλί, ἄμα κινοῦμαι, βλέπεις
θεά μου, πόσο μ’ ἀγαπᾶς ἔξοχως δεῖξε τώρα·
εὐδόκησε νὰ γύρουμε στὰ πλοῖα δοξασμένοι
ἀπὸ μέγα κατόρθωμα, νὰ τὸ θυμοῦνται οἱ Τρῶες».

280

Καὶ ὁ Διομήδης δεύτερος εὐχήθη: «Κι ἐμὲ τώρα
ἀκουσε, κόρη τοῦ Διός· ἔλα σιμά μου, ώς ἥσουν

καὶ εἰς τὸν πατέρα μου σιμὰ τὸν ἔνδοξον Τυδέα
στὲς Θῆβες, ποὺ τῶν Ἀχαιῶν ἐπῆγε ἀπεσταλμένος.

Στὲς ὄχθες τότε τοῦ Ἀσωποῦ σταμάτησ' ὁ στρατός των,
καὶ λόγον πράον ἔφερεν αὐτὸς εἰς τοὺς Καδμείους·
ἀλλ' ἔργα στὴν ἐπιστροφὴν κατόρθωσε ἀνδρειωμένα
μὲ σέ, θεά, ποὺ πρόθυμη τοῦ στάληκες στὸ πλάγιο.

‘Ομοίως τώρα σῶζ’ ἐμὲ καὶ στάσου εἰς τὸ πλευρόν μου.
Κι ἐγὼ μιὰν πλατυμέτωπην δαμάλαν θὰ σου σφάξω,
χρονιάρικην, ποὺ τὸν ζυγὸν τοῦ ἀνθρώπου δὲν γνωρίζει·
θὰ σου τὴν σφάξω, ἀφοῦ προτοῦ τὰ κέρατα χρυσώσω».

Εὔχήθηκαν καὶ ἀπ' τὴν θεάν ἡ εὔχή τους εἰσακούσθη.
Καὶ ἀφοῦ τὴν εὔχὴν ἔκαμαν εἰς τοῦ Διὸς τὴν κόρην
βαδίζαν, ὡς δυὸς λέοντες, τὴν μαύρη νύκτα, ἐπάνω
εἰς τές σφαγές, εἰς τοὺς νεκρούς, στὰ ὅπλα καὶ στὸ αἷμα.
‘Αλλ’ οὐδ’ ὁ “Ἐκτωρ ἀφησε τοὺς Τρῶας νὰ κοιμῶνται,
καὶ ὅλους ἐσυγκάλεσε τοὺς πρώτους πολεμάρχους,

ὅσοι στοὺς Τρῶας ἀρχηγοὶ καὶ κυβερνῆτες ἦσαν.
Γνώμην σχεδίαζε σοφὴν ὁ “Ἐκτωρ καὶ τοὺς εἴπε :
«Ποῖος τὸ ἔργον ποὺ θὰ εἰπῶ θὰ ὑπόσχεται νὰ κάμη
μὲ δῶρον μέγα ; Καὶ ἀρκετὴ θὰ εἶναι ἡ ἀνταμοιβή του·
ἄμαξι καὶ ὑψηλόλαιμα πουλάρια ἐγὼ θὰ δώσω,

ἀπ' ὅσα ἔχουν οἱ Ἀχαιοὶ τὸ ἔξαίρετο ζευγάρι,
σ’ ὅποιον τολμήσῃ — κι ἔνδοξον θὰ κάμη τ’ ὄνομά του—
σιμὰ στὰ γοργὰ πλοῖα τους νὰ ὑπάγη καὶ νὰ μάθη
ἄν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ πλοῖα τους φρουροῦν ἀκόμη ὡς πρῶτα,
ἥ, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ ὅπλα μας ἐπέσαν συντριψμένοι,

νὰ φύγουν ἥδη μελετοῦν καὶ δὲν φροντίζουν πλέον
ὅλην τὴν νύκτα νὰ φρουροῦν σβησμένοι ἀπὸ τὸν κόπον».

Αύτά ἡπειρονέαν καὶ ὅλοι ἐσώπαιναν· καὶ μεταξύ τους ἤταν
κάποιος τοῦ θείου κήρυκος υἱός, τοῦ Εὔμήδη, ὁ Δόλων·
εἶχε χαλκὸν ἀμέτρητον στὸ σπίτι καὶ χρυσάφι,
ἀσχημην εἶχε τὴν μορφήν, ἀλλ’ ἥτο γοργοπόδης·

καὶ μέσα εἰς πέντε αὐτάδελφες αὐτὸς τὸ μόνο ἀγόρι.

‘Ἐκεῖνος πρὸς τὸν “Ἐκτωρα τότ’ εἴπε καὶ στοὺς Τρῶας :
«“Ἐκτωρ, ἐμὲ σπρώχων” ἡ καρδιὰ κι ἡ ἀνδρικὴ ψυχή μου
στὰ γοργὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν νὰ ὑπάγω καὶ νὰ μάθω.

Αλλὰ τὸ σκῆπτρο σήκωσε καὶ ὅρκίσου νὰ μοῦ δώσης
τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἀμάξαν τὴν χαλκοστολισμένην,
ποὺ φέρουν τὸν ἴσοθεον Πηλεύδην Ἀχιλλέα.

Κι ἐμὲ καλὸν κατάσκοπον θὰ ἔβρῃς, ὡς περιμένεις·
πέρα ἐγὼ πέρα τὸν στρατὸν θὰ σχίσ’ ὥσπου νὰ φθάσω
στὸ πλοῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐκεῖ ποὺ οἱ πολεμάρχοι
νὰ φύγουν θὰ βουλεύωνται ἷ καὶ νὰ πολεμήσουν».

Εἶπε, κι ἐκεῖνος ἔλαβε τὸ σκῆπτρον καὶ τοῦ ὥρκίσθη:
«Μάρτυς μου ὁ Ζεύς, πολύβροντος ὄμόκλινος τῆς Ἡρας,
τῶν Τρώων ἀλλος ἀπὸ σὲ δὲν θ’ ἀνεβῇ τοὺς ἵππους
ἐκείνους, καὶ θ’ ἀγάλεσαι σὺ μόνος νὰ τοὺς ἔχης».

Αὐτά πε καὶ φευδόρκισε, κι ἐμψύχωσεν ἐκεῖνον.
Κι εὐθὺς τὸ τόξο ἐκρέμασεν, ἐφόρεσε τομάρι
λύκου στακτιοῦ, σκεπάσθηκε μὲ κράνος τῆς νυφίτσας,
λόγχην ἐπῆρε ἀκονητήν, καὶ ἀπ’ τὸν στρατὸν προθύμως
πρὸς τὰ καράβια ἐκίνησεν· ἀλλὰ νὰ φέρη ἐκεῖθεν
εἰδησιν εἰς τὸν Ἐκτορα δὲν ἦταν διορισμένο.

Αλλ’ ὅταν ἔξω ἀπ’ τὸν λαὸν εύρεθη καὶ ἀπ’ τ’ ἀμάξια,
ἔτρεχε τότ’ ἐλεύθερα καὶ ὁ θεῖος Ὁδυσσέας
ἐρχόμενον τὸν νόησε καὶ στὸν Διομήδην εἶπε:

«Αὐτοῦ κάποιος μᾶς ἔρχεται, Διομήδη, ἀπ’ τὸν στρατὸν τοὺς.
Δέν ξεύρω ἂν στὰ καράβια μας κατάσκοπος ἐστάλη,
ἢ διὰ νὰ γδύσῃ σώματα νεκρῶν ἔβγῆκε μόνος.
Ολίγο ἂς πάρη διάστημα πρὶν τοῦ χυθοῦμ’ ἐπάνω
διὰ νὰ τὸν πιάσωμε κι ἐὰν στὰ πόδια μᾶς νικήσῃ,
σὺ πάντοτε στὰ πλοῖα μας, μακρὰν ἀπ’ τὸν στρατὸν του
βιάζε τον μὲ τὴν λόγχην σου νὰ μὴν ἀλλάξῃ δρόμον,
μὴ μᾶς ξεφύγη τρέχοντας ὀπίσω πρὸς τὴν πόλιν».

Εἶπαν καὶ μέσα εἰς τοὺς νεκροὺς ἔξω τοῦ δρόμου ἐγύρων,
καὶ αὐτὸς γοργὰ προσπέρασεν ὁ ἀνόρτος· ἀλλ’ ὅταν
ἀπεῖχε ὅσο μονόβολα ὀργάνουν τὰ μουλάρια—
ὅτ’ εἶναι αὐτὰ καλύτερα καὶ ἀπὸ τὰ βόδια ἀκόμη
στὸ βαθὺ νειάμα νὰ τραβοῦν τὸ κολλητὸν ἀλέτρι—
ἐχύθηκαν κι ἐστάθη αὐτός, ὡς ἀκουσε τὸν κρότον·
πὼς ἥσαν φίλοι ἀπ’ τὸν στρατόν, ἐπίστευε, σταλμένοι
ἀπὸ τὸν Ἐκτορα νὰ εἰποῦν ὀπίσω νὰ γυρίσῃ.

- Καὶ ὅτ' ἥσαν τόσο διάστημα ὅσο τ' ἀκόντι φθάνει,
καὶ τοὺς ἐγνώρισεν ἔχθρούς, εἰς τὴν φυγὴν κινοῦσε
γοργὰ τὰ πόδια καὶ δρμησαν αὐτοὶ νὰ τὸν προφθάσουν.
Καὶ ὡς δυὸ σκύλοι σκληρόδοντες, ἔξαισιοι στὸ κυνήγι,
λαγὸν ἢ ζάρκαδον στενὰ ἔστρέχουν μὲς στὸν λόγγον,
καὶ αὐτὸς φεύγει βελάζοντας· στενὰ καὶ ὁ Διομήδης
καὶ ὁ πιορθῆταις ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν Δόλωνα ἐκυνῆγαν,
τὸν δρόμον ἀφοῦ τοῦ 'κοψαν νὰ γύρη στὸν στρατὸν του. 360
- Καὶ πρὸς τὰ πλοῖα φεύγοντας, στοὺς φύλακες πλησίον
ἔφθασε· τότε ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Διομήδη ἀνδρείων
ἐπρόσθεσε μῆπως κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων
νὰ καυχηθῇ πῶς κτύπησε τὸν Δόλωνα προλάβη
κι ἐκεῖνος φθάση δεύτερος· καὶ δρμώντας μὲ τὴν λόγχην
ἐπάνω του τοῦ ἐφώναξε: «Ἡ στάσου ἢ σὲ λογχίζω·
δὲν φεύγεις ἀπ' τὰ χέρια μου». Κι ἔριξε τὸ κοντάρι
κι ἐπίτηδες τὸν ἑσπαλε· στὴν δεξιάν του πλάτην
ἐπάνω ἡ λόγχη ἐπέφρασε καὶ μὲς στὴν γῆν ἐμπήχθη·
κι ἐκεῖνος ἐσταμάτησε κι ἐψέλλιζε· ἀπὸ τρόμον
χλωμὸς καὶ μὲς στὸ στόμα του τὰ δόντι ἀντικτυπιόνταν. 375
- Λεχάζοντας τὸν πρόφθασαν ἐκεῖνοι καὶ τὸν πιάσαν.
«Ἄχ ! πάρετέ με ζωντανόν», δακρύζοντας τοὺς εἶπε·
«κι ἔξαγορὰν θὰ λάβετε· ὅτι ἀπ' τοὺς θησαυρούς μου,
χάλκινα σκεύη καὶ χρυσὰ καὶ σίδερο ἐργασμένο,
τὰ λύτρα ὁ πατέρας μου περίσσια θὰ σᾶξ δώσῃ
ἀν μάθῃ ὅτε εἰμαι ζωντανὸς στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα». 380
- Σ' αὐτὸν ὁ πολυμήχανος ἀπάντησε· Ὁδυσσέας:
«Θάρρου· ποσῶς τὸν θάνατον στὸν νοῦν σου νὰ μὴν ἔχῃς·
καὶ τοῦτο θέλω νὰ μοῦ εἰπῆς ἀλληθινά, νὰ μάθω
τί θέλεις καὶ ἀπὸ τὸν στρατὸν στὰ πλοῖα μας πηγαίνεις
μόνος στὸ σκότος τῆς νυκτός, ποὺ ὅλ' οἱ θυητοὶ κοιμῶνται;
Μή διὰ νὰ γδύσῃς σώματα νεκρῶν ἐβρῆκες τώρα;
«Ἡ πρὸς τὰ πλοῖα σ' ἔστειλεν ὁ Ἐκτωρ νὰ ἐρευνήσῃς
ὅτι συμβαίνειν'; «Ἡ καὶ σ' αὐτὸς παρακινήθης μόνος;» 385
- Καὶ ὁ Δόλων τοῦ ἀπάντησε, κι οἱ ἄρμοι του ἐτρέμαν ὅλοι:
«Ο Ἐκτωρ μ' ἔξεμώρανε, ποὺ ἐδέχθη νὰ μοῦ δώσῃ
τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἄμαξαν τὴν χαλκοστολισμένην, 390

- ποὺ ἀνήκουν εἰς τὸν θαυμαστὸν Πηλείδην Ἀχιλλέα,
κι ἐπρόσταξε με στῶν ἔχθρῶν τὸ στράτευμα νὰ ὑπάγω
μέσα στὸ βάθος τῆς νυκτὸς νὰ μάθῃ ὅτι συμβαίνει,
ἀν εἶναι τὰ καράβια σας ως πρῶτα φρουρημένα,
ἢ τώρ' ἀπὸ τὰ χέρια μας ως εἰσθε συντριψμένοι,
νὰ φύγετ' ἥδη σκέπτεσθε καὶ δὲν σᾶς μέλει πλέον
ἀπὸ τὸν κόπον τὸν βαρύν, τὴν νύκτα νὰ φρουρῆτε». 395
- Καὶ τοῦ 'πε μὲ χαμόγελον ὁ θεῖος Ὁδυσσέας :
«Τωόντι δῶρα ἐπόθησες μεγάλα εἰς τὴν ψυχήν σου,
τοῦ Ἀχιλλέως τ' ἄλογα· καὶ αὐτὰ δὲν τὰ δαμάζει
οὔτε ἀνεβαίνει ἄλλος θηνητὸς ἢ μόνος ὁ ἀνδρειωμένος
Αιακίδης ὃποὺ ἀθάνατη τὸν γέννησε μητέρα.
- 'Αλγηθινὰ τώρα θὰ εἰπῆς, ὅτ' ἐδῶ πέρα ἐρχόσουν,
τὸν πολεμάρχον "Εκτορα ποῦ ἄφησες ; Ποῦ ἔχει
τὰ ἄρματα αὐτὸς καὶ τ' ἄλογα ; Καὶ ποῦ τῶν ἄλλων Τρώων
εἶναι στημένες οἱ φρουρές καὶ ποῦ καὶ ποιοὶ κοιμῶνται ;
Τί μεταξύ τους μελετοῦν, ἢ ἐδῶ πέρα νὰ μείνουν
πλησίον στὰ καράβια μας ἢ σκέπτονται στὴν πόλιν
νὰ γύρουν, ἀφοῦ ἐσύντριψαν στὴν μάχην τοὺς Ἀργείους ;» 410
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ οὐίδος τοῦ Εὐμήδη, ὁ Δόλων :
«Καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπ' ἐμὲ καταλεπτῶς θὰ μάθης.
Ο 'Εκτωρ μὲ τοὺς ἀρχηγούς, ὅσ' εἶναι βουληφόροι,
ἔχει συμβούλιον μακρὰν τοῦ κρότου, πρὸς τὸ μνῆμα
τοῦ 'Ιλου· καὶ ως πρὸς τές φρουρές, ποὺ μ' ἐρωτᾶς, ἀνδρεῖς,
φρουρὰ δὲν εἶναι χωριστὴ τὸ στράτευμα νὰ σκέπη.
Οτι στῶν Τρώων τές πυρές ὅσ' εἶναι ἀναγκασμένοι
ἀνδρες φυλάγουν ἄγρυπνοι καὶ ἀντιπαρακινοῦνται.
- 'Αλλ' οἱ διάφοροι λαοί, ποὺ βοηθοὶ τοὺς ἥλθαν,
κοιμῶνται, καὶ τὴν φύλαξιν ἀφήνουν εἰς τοὺς Τρώας,
ὅτι γυναῖκες ἢ παιδιά πλησίον τους δὲν ἔχουν». 420
- Σ' ἔκεινον ὁ πολύθουλος ἀπάντησε 'Οδυσσέας :
«Αλλὰ κι ἔκεινοι ἀνάμικτα μὲ τοὺς ἀνδρειωμένους
Τρώας κοιμῶνται ἢ μακριά ; Τοῦτο θὰ εἰπῆς νὰ μάθω». 425
- Καὶ ὁ Δόλων τοῦ ἀποκρίθηκεν : «Ολ' ἀπ' ἐμὲ θὰ μάθης
καταλεπτῶς, ὅσα ἐρωτᾶς· στὸ μέρος τῆς θαλάσσης
οἱ τοξοφόροι Παίονες, τῶν Πελασγῶν τὸ θεῖον

- γένος, αύτοῦ καὶ οἱ Λέλεγες, οἱ Καύκωνες καὶ οἱ Κάρες.
 Τὴν Θύμβραν οἱ περήφανοι Μυσοὶ καὶ οἱ Λύκιοι βλέπουν
 καὶ τῶν Φρυγῶν οἱ ἵππομαχοι λαοὶ καὶ τῶν Μαιόνων.
 Ἀλλὰ πρὸς τί καταλεπτῶς νὰ μ' ἐρωτᾶτε εἰς ὅλα;
 Εὖνα πατήσετε τὸ στράτευμα τῶν Τρώων,
 ιδοὺ οἱ Θράκες νιόφερτοι καὶ ἀνάμερα στὴν ἄκρην
 ὑστεροὶ ἀπ' ὅλους καὶ μ' αὐτοὺς ὁ Ρῆσος βασιλέας,
 τοῦ Ἡιονέως ὁ υἱός· κι οἱ ἵπποι του εἶναι ὥραῖοι,
 μεγάλοι, ἀνεμόποδες, λευκότεροι ἀπ' τὸ χιόνι.
 Μ' ἀργυροχρυσοκόλλητον ἥλθεν αὐτὸς ἀμάξι,
 καὶ ἀρματωσιὰν θεόρατην χρυσήν, ὅποιον ὑπερίθετο.
 Οπλα παρόμοια τῶν θυητῶν ἀνθρώπων δὲν ἀνήκουν,
 μόνον οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ τὰ φοροῦν ἀρμάζει.
 Αλλὰ σεῖς τώρα φέρτε με στὰ ταχυπόρα πλοῖα,
 ἢ ἐδῶ μὲν ἀπονον δεσμὸν νὰ μείνω δέσετε με,
 ώστου ἐπανέλθετε καὶ γνωρισθῶ τωόντι
 ἐν ψευδολόγγησα εἰς ἐσᾶς ἢ τὴν ἀλήθειαν εἴπω.
 Μ' ἄγριο βλέμμα ὁ δυνατὸς τοῦ εἴπε Διομήδης:
 «Ω Δόλων, ἀφοῦ ἔπεσες στὰ χέρια μας, μὴ ἐλπίζης
 νὰ φύγης ἐν κιεύχαριστα τὸ στόμα σου μᾶς εἴπε.
 Καὶ ἐν τώρα σ' ἀπολύσωμεν ἢ λύτρα σου δεχθοῦμεν,
 πάλιν θὰ ἔλθης στὰ γοργὰ τῶν Ἀχαιῶν καράβια
 κατόπιν ἢ κατάσκοπος ἢ νὰ μᾶς πολεμήσης.
 Άλλ' ἐν σοῦ δώσω θάνατον, στὸ ἔξῆς δὲν θά 'σαι πλέον
 στοὺς Ἀχαιοὺς ὀλέθριος». Καὶ ὡς ἀπλωνε τὸ χέρι
 ὁ Δόλων στὸ πηγούνι του νὰ τὸν ἐξίλεωσῃ,
 δρημησε μὲ τὴν μάχαιραν ἐπάνω του ὁ Τυδείδης,
 τοῦ ἐχώρισε τὸν λάρυγγα κι ἐκόπηκαν τὰ νεῦρα,
 κι ἐνῷ μιλοῦσ' ἐκύλησε στὸ χῶμα ἡ κεφαλή του.
 Καὶ αὐτοὶ τὸ λυκοτόμαρο τοῦ ἐπῆραν καὶ τὸ κράνος,
 τὸ τόξο ὅπισθιτέντωτο καὶ τὸ μακρύ κοντάρι·
 πρὸς τὴν νικήτραν Ἀθηνᾶ τὰ σήκωσ' ὁ Οδυσσέας
 ψῆλα στὸ χέρι κι ἔκαμεν εὐχήν: «Μὲ τοῦτα χαίρου,
 θεά, τὰ λάφυρα, καὶ σὲ τῶν ἀθανάτων πρώτην
 μὲ δῶρα θὰ τιμήσωμεν· καὶ τώρα ὁδήγησέ μας
 στοὺς ἵππους καὶ στὸ στράτευμα τῶν μαχητῶν τῆς Θράκης».

- Εἶπε κι ἐπάνω τά 'βαλε ψηλὰ σ' ἔνα μυρίκι
κι ἐπῆρε κι ἔκοψε τρανὸ σημάδι ἀπὸ καλάμια
δεμένα μὲ μυρίκινα κλαδιά, νὰ μὴ τὰ χάσουν
μέσα στὸ σκότος τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἐπιστροφήν τους. 465
- Κι ἐκεῖνοι αἷμα κι ἀρματα πατώντας προχωροῦσαν,
ώσπου στοὺς Θράκες ἔφθασαν· τοὺς Ἱβραν ποὺ ἔκοιμόνταν
σιησμένοι ἀπὸ τὸν κάματον, μὲ τ' ἀρματα σιμά τους
στὴν γῆν μὲ τάξιν, τρεῖς σειρές καὶ δίζυγα πουλάρια
εἶχε καθεῖς στὸ πλάγι του· στὴν μέσην ἔκοιματο
ὁ Ρῆσος καὶ οἱ ταχύποδες ἵπποι του ἀπὸ τὴν ἀκρηγ
τῆς ἄμαξας ἐστέκονταν μὲ τὰ λουριὰ δεμένοι. 470
- Τοὺς εἶδε πρῶτος ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ στὸν Τυδείδην εἶπε:
«Τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς ἵππους του, Διομῆδη, ἐμπρός σου βλέπεις,
ποὺ ὁ Δόλων πρὶν θανατωθῆ μᾶς ἔχει φανερώσει.
Δεῖξε, ὅπως εἶσαι, ἀνδράγαθος· δὲν πρέπει τ' ἀρματά σου
ἀργά νὰ μείνουν ἔλυσε τοὺς ἵππους ἢ τοὺς ἄνδρες 480
φόνευε σὺ καὶ ἀφες σ' ἐμὲ τῶν ἵππων τὴν φροντίδα».
- Καὶ ὡς ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἄναψεν, ἐφόνευε ὁ Τυδείδης
δεξιὰ ζερβά· κι ἐλεεινὸς ἀνδρῶν, ὃπού ἐσφαζόνταν
βόγγιος ἀκούετο κι ἡ γῆ κοκκίνιζε ἀπὸ αἷμα. 485
- Καὶ ὡς δταν πέση λέοντας πόχει στὸν νοῦν του φόνους
μέσα εἰς ἀφύλακτην κοπῆν ἐρίφων ἢ προβάτων,
ὅμοιως τότε ἀφάνιζε τοὺς Θράκες ὁ Τυδείδης
καὶ δώδεκα ἔθνατωσε· καὶ ὅποιον βαροῦσ' ἐκεῖνος
μὲ κτύπημα θανάσιμο, κατόπιν ὁ Ὁδυσσεάς
ὁ συνετὸς ἐρχόμενος τὸν ἔσερνε ἀπ' τὸν πόδα, 490
- καὶ τὸν τραβοῦσεν ἔξωθεν, ὅπως ἀνοίξῃ δρόμον
εἰς τὰ λαμπρὰ τετράποδα, μήπως ἐὰν πατοῦσαν
νεκροὺς ἀκόμη ἀμάθητα σκιρτήσουν ἀπὸ τρόμον.
Δέκατον τρίτον ἐσφαζε τὸν Ρῆσον βασιλέα,
- ποὺ, ἐνῷ τὴν ποθητὴν ζωὴν τοῦ ἔπαιρνε ὁ Τυδείδης, 495
λέχαζε ἀπ' ὅνειρο κακὸ ποὺ ἐπάνω του εἶχε στήσει
τῆς Ἀθηνᾶς ἢ σύνεσις, τὸν ἔγγονον τοῦ Οἰνέως.
Τ' ἀλογα ἀπὸ τὴν ἄμαξαν τότ' ἔλυσ' ὁ Ὁδυσσεάς
καὶ ἀφοῦ μαζὶ τὰ ἔδεσε μὲ τὰ λουριὰ τὰ ὄδήγα
ἔξω ἀπ' τὸ πλῆθος κι ἐπειδὴ νὰ πάρη ἀπὸ τ' ἄμαξι 500

τὴν μάστιγα ἐλησμόνησε, τὰ ἔκτύπα μὲ τὸ τόξο.

Κι ἔπειτα ἐσφύριζε σιγὰ σημάδι τοῦ Διομήδη.

“Εμενε αὐτὸς κι ἐσκέπτετο τὸ πῶς νὰ ἀνδραγαθήσῃ,
τ’ ἀμάξι μ’ ὅλα τ’ ἄρματα τὰ ὑπέρλαμπρα νὰ σύρῃ
ἀπ’ τὸ τιμόν’ ἡ βαστακτὰ στοὺς ὕμους νὰ τὰ πάρη,
ἢ τῶν Θρακῶν ἄλλες ζωὲς ἀκόμη νὰ θερίσῃ”
τοῦτα ἐνῶ διαλογίζονταν ὁ θεῖος Διομήδης,
ἥλθ’ ἡ Ἀθηνᾶ στὸ πλάγι του καὶ, «ὦ τέκνον τοῦ γενναίου
Τυδεώα», εἶπε πρὸς αὐτόν, «νὰ γύρης συλλογίσου
στὰ κοῖλα πλοῖα, μὴ συμβῆ μὲ κίνδυνον νὰ φύγης,
ἄν κάποιος ἄλλος τῶν θεῶν σηκώσῃ ἐδῶ τοὺς Τρῶας».

Καὶ τὴν φωνὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἀκουούσε αὐτὸς καὶ ἀνέβη
σ’ ἔνα τῶν ἵππων κι ἔπληγε τοὺς ἵππους μὲ τὸ τόξο
ὅ Ὁδυσσεὺς κι ἐπέταξεν πρὸς τὰ γοργὰ καράβια.

Καὶ ὁ Φοῖβος ὁ ἀργυρότοξος ἀμ’ εἶδε στὸν Τυδείδην
συμπροβούδην τὴν Ἀθηνᾶ, ὥργισθη κι ἐκατέβη
στῶν Τρώων τὸ στρατόπεδον κι ἐσήκωσε ἀπ’ τὸν ὅπνον
τῶν Θρακῶν ἔναν ἀρχηγόν, ἐξάδελφον τοῦ Ρήσου,
τὸν μέγχιον Ἰπποκόωντα. Καὶ ὡς ἐσηκώθη ἐκεῖνος
κι εἶδε τῶν ἵππων ἔρημον τὸν τόπον, καὶ τοὺς ἄνδρες
νὰ σπαρταροῦν στὸ αἷμα τους, βοήν ἔσυρε πόνου
κι ἐφώναξε κατ’ ὄνομα τὸν ποθητόν του φίλον.

Καὶ οἱ Τρώες ὅλοι μὲ βοὲς καὶ ἀλαλαγμὸν χυθῆκαν
κι ἔθωμαξαν τὸ φοιβερὸν κατόρθωμα ποὺ ἐπράξαν
ἐκεῖνοι, κι ἔπειτ’ ἀβλαπτοι στὰ πλοῖα τους γυρίσαν.
Κι ἐκεῖνοι ὅπόταν ἔφθασαν ἐκεῖ πού ἔχαν φονεύσει
τὸν Δόλωνα, ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους ὁ Ὁδυσσέας·
πήδησ’ ὁ ἄλλος εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ αἴματοβαμμένα
λάφυρα ἐπῆρε κι ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ Ὁδυσσέως.

‘Ανέβη πάλι, ἐκέντησε τὰ γρήγορα πουλάρια
καὶ αὐτὰ πετοῦσαν πρόθυμα στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.
Τὸν κρότον πρῶτος ἀκούσεν δέ Νέστωρ καὶ τοὺς εἶπεν :
«Ὦ ποιεμάρχοι ἀγαπητοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,
μαντεύω ἡ σφάλλω; Καὶ ἡ καρδιὰ μοῦ λέγει νὰ ὁμιλήσω.
Κρότον ἀκούω καθαρὰ τῶν ταχυπόδων ἵππων.

Νά ’φερναν ἐδῶ λάφυρον ἀπ’ τὸν στρατὸν τῶν Τρώων

αύτοὺς τοὺς ἵππους ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ δυνατὸς Τυδείδης.
 'Αλλ' ὅμως ἡ καρδία μου τρομάζει μήπως πάθουν
 ἀπὸ τῶν Τρώων τὴν δρμὴν ἐκεῖν' οἱ ἀνδρειωμένοι».

Τὸν λόγον δὲν τελείωσεν, κι ἥσαν ἐκεῖνοι ἐμπρός τους. 540
 Κι εὐθὺς ἐπέζευσαν αὐτοὶ καὶ ὅλοι φαιδροὶ τριγύρω
 οἱ Ἀργεῖοι τοὺς ἀσπάζοντο καὶ τοὺς γλυκομιλοῦσαν.

Καὶ ὁ Νέστωρ ὁ Γερήνιος ἐρώτησέ τους πρῶτος :
 «Λέγε μας πῶς ἐλάβετε, τρισένδοξε Ὀδυσσέα,
 τοὺς ἵππους τούτους ; Λάφυρον τοὺς πήρετε τῶν Τρώων,
 ηδῶρον εἰν̄ ἐνὸς θεοῦ ποὺ σᾶς ἐφανερώθη ; 545

Τοῦ ἡλίου, θαῦμα τρομερόν, ὅμοιάζουν τές ἀκτίνες.
 Πάντοτε μέσα εὐρίσκομαι στές φάλαγγες τῶν Τρώων,
 ὅτι ἀν καὶ γέρος μαχητής, θαρρῶ ποὺ ὀκνὸς δὲν μένω,
 ἀλλ' ἵππους τόσο θαυμαστοὺς ποτέ μου ἔγω δὲν εἶδα. 550
 Ναί, μὲ τὸ χέρι του θεὸς σᾶς ἔδωκε τοὺς ἵππους,
 διότι ἀγάπην περισσήν σᾶς ἔχουν καὶ τῶν δύο
 καὶ ἡ γλαυκόφθαλμη 'Αθηνᾶ καὶ ὁ βροντητής Κρονίδης».

Σ' αὐτὸν τότε ὁ πολύθουλος ἀπάντησε Ὀδυσσέας .
 «Νέστορ Νηλείδη σεβαστέ, τῶν Ἀχαιῶν ᾧ δόξα,
 εὔκολα δύνανται οἱ θεοί, ποὺ τόσο ἀνώτερ' εἰναι,
 ἵππους νὰ δώσουν καὶ ἀπ' αὐτούς, ἀν θέλουν, καλυτέρους. 555

Καὶ τοῦτ' εἰναι νεόφερτοι ἀπὸ τὴν Θράκην ἵπποι
 τὸν κύριόν τους φόνευσεν ὁ δυνατὸς Τυδείδης
 καὶ δώδεκα στὸ πλάγι του τῶν πρώτων ἀνδρειωμένων. 560
 Καὶ ἄλλον στὰ πλοῖα μας σιμὰ δέκατον τρίτον ἄνδρα
 φονεύσαμε ποὺ ἕρχονταν κατάσκοπος σταλμένος
 τῶν Τρώων καὶ τοῦ "Εκτορος εἰς τὸ στρατόπεδόν μας».

Εἶπε κι εὐθὺς τὸν χάντακα περνοῦσε μὲ τοὺς ἵππους
 περήφανος· καὶ ὀλόχαροι κατόπ' οἱ πολεμάρχοι. 565

Καὶ ὅτ' ἔφθασε στὴν στερεήν σκηνὴν τοῦ Διομήδη,
 εἰς τὸ παχνὶ μὲ τὰ λουριὰ προσέδεσαν τοὺς ἵππους
 ὅπ' ἥσαν καὶ τὰ γρήγορα πουλάρια τοῦ Τυδείδη
 καὶ σίτον ἔτρωγαν γλυκόν. Καὶ ἀπέθεσε στὴν πρύμνην
 δὸν Ὀδυσσεὺς τοῦ Δόλωνος τὰ ὅπλα αἴματωμένα
 ὡσπου θυσίαν τῆς θεᾶς κατόπιν ἐτοιμάσουν. 570
 Καὶ αὐτοὶ μέσα στὴν θάλασσαν ἐμπῆκαν ν' ἀποπλύουν

σκέλη, μεριά καὶ τράχηλον ἀπ' τὸν πολὺν τὸν ἔδρο.
 Καὶ ἀφοῦ τὸν ἔδρο τὸν πολὺν τὸ κύμα τῆς θαλάσσης
 ἔνιψε ἀπὸ τὸ σῶμα τους κι ἐδροσολογηθῆκαν,
 κατέβηκαν κι ἐλούσθηκαν στοὺς σκαλιστοὺς λουτῆρες.
 Καὶ ἀφοῦ λουσθῆκαν καὶ ἄλειμμα τὸ σῶμα τους ἔχρισαν,
 εἰς τὸ τραπέζι ἐκάθισαν καὶ τὸ κρασί, ποὺ εὐφραίνει,
 ἀπὸ κρατήρα ὄλογεμον τῆς Ἀθηνᾶς σπονδίζαν.

575

▲

Τοῦ γέρου ἀφήνει Τιθωνοῦ τὸ πλάγ' ἡ χρυσωμένη
 'Ηώς νὰ φέρη τῶν θεῶν τὸ φῶς καὶ τῶν ἀνθρώπων·
 κι ἔστελνε ὁ Ζεὺς τὴν "Εριδα στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
 κι εἶχε στὸ χέρι τὸ φρικτὸ σημάδι τοῦ πολέμου.

'Εστήθη στὸ θεόρατο καράβι τοῦ 'Οδυσσέως,
 ποὺ ἦταν στὴν μέστην, καὶ ἡ φωνὴ καὶ στὰ δυὸ μέρ' ἡχοῦσε,
 καὶ εἰς τές σκηνὲς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
 καὶ στοῦ Ἀχιλλέως, ποὺ ἀκρινὰ τὰ πλοῖα τους ἔστησαν,
 θαρρώντας εἰς τὴν ρώμην τους καὶ εἰς τὴν ἀνδραγαθίαν.

'Ἐκεῖθεν ἔσυρε ἡ θεὰ δεινὴν φωνὴν μεγάλην,
 κι ἐφύσησε στῶν Ἀχαιῶν τὰ στήθη τὴν ἀνδρείαν,
 νὰ πολεμοῦν, νὰ μάχωνται καὶ παῦσιν νὰ μὴ θέλουν.
 Καὶ ἀγάπησαν τὸν πόλεμον σφοδρότερα ἢ νὰ γύρουν
 μὲ τὰ βαθιὰ καράβια τους στὴν ποθητὴν πατρίδα.

Κι ἐβόησε τῶν Ἀχαιῶν ν' ἀρματωθοῦν ὁ 'Ατρείδης·
 καὶ μὲ χαλκὸν ἀστραφτερὸν ὁ Ἰδιος ὅπλιζόνταν.

Τὰ σκέλη πρῶτα μὲ λαμπρὲς κνημίδες ἔζωσ' ὅλα
 ὅπού ἐθηλυκώνονταν μὲ ὄλαργυρες περόνες.

Τὸ στῆθος σκέπτασ' ἔπειτα μὲ θώρακα ὅπού δῶρον
 φιλοξενίας ἀλλοτε τοῦ ἔδωκε ὁ Κινύρας,

ὅτι τὸ μέγα ἄκουσμα στὴν Κύπρον εἶχε φθάσει
 ποὺ ἀρμένιζαν οἱ Ἀχαιοὶ ν' ἀνέβουν εἰς τὴν Τροίαν·

ὅθεν ἐφιλοδώρησεν αὐτὸς τὸν βασιλέα
 καὶ δώδεκα εἶχε ὁ θώρακας κλωστὲς ἀπὸ χρυσάφι,
 δέκ' ἀπὸ μαῦρον χάλυβα κι εἴκοσι κασσιτέρου·

καὶ δράκοντες χαλυβικοὶ τρεῖς ἀπὸ κάθε μέρος
 ὡς τὸν λαιμὸν ἀπλώνονταν, ὡς "Ιριδες, ποὺ ὁ Δίας
 σταίνει στὰ νέφη φοβερὸ σημάδι στοὺς ἀνθρώπους.
 Καὶ ἀπὸ τοὺς ὄμους κρέμασε τὸ ξίφος, ποὺ ἡ λαβή του
 ἀστραπτε χρυσοκόμπωτη κι εἶχε ἀργυρὴν τὴν θήκην,
 μὲ κρεμαστάρια ὀλόχρυσα καλὰ συναρμοσμένην.
 Κι εὔμορφην, πολυδαίδαλην, σκέπην ἀνδρῶν, ἀσπίδα

5

10

15

20

25

30

έπηρε, καὶ τὴν ἔζωναν χάλκινοι κύκλοι δέκα·
κι εἴκοσιν ἡσαν δύμφαλοι λαμπροὶ τοῦ κασσιτέρου
λευκοὶ κι ἔνας χαλύβδινος ἐμαύριζε στὴν μέσην. 35
Στὸν γύρον ἦταν ἡ Γοργὼ μὲ τ' ἄγριο κοίταγμά της
τρομακτικὸν καὶ ὀλόγυρα μὲ τὴν Φυγὴν ὁ Φόβος.
Τὸν τελαμώνα εἶχε ἀργυρόν· καὶ δράκοντας ἐπάνω
ἐστρέφετο ἀπὸ χάλυβα, καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸν μόνον
λαμبدὸν φυτρώνουν κεφαλές ἀντίστροφα γυρμένες. 40
Μὲ κράνος τετραφάληρον τὴν κεφαλήν του σκέπει
καὶ μὲ τὴν χήτην σέλετο φρικτὸς ἐπάν· ὁ λόφος.
Ἐπῆρε δύο κοφτερὰ κοντάρια χαλκοφόρα
κι ἡ λάμψις ἀπ' τές ἀκρες τῶν κτυποῦσε στὸν αἰθέρα.
Τότ' ἐβροντῆσαν ἡ Ἀθηνᾶ κι ἡ "Ἡρα νὰ τιμήσουν
τῶν πολυχρύσουν Μυκηνῶν τὸν μέγαν βασιλέα. 45

Τότε τοὺς κυβερνήτας τῶν παράγγειλαν νὰ στήσουν
μὲ καλὴν τάξιν ἔμπροσθεν τοῦ χάντακος τ' ἀμάξια,
καὶ ἀρματωμένοι αὐτοὶ πεζοὶ μὲ δρμὴν ἐπροχωροῦσαν
καὶ ἀλαλαγμὸς ἀπέραντος τὸ χάραμ' ἀκούονταν. 50
Καὶ πρῶτοι ἐπαρατάχθηκαν καὶ ἀπὸ σιμὰ κατόπιν
ἀκολουθοῦσαν οἱ ἴππεις· καὶ τάραχον ὁ Δίας
ὅλεθριον ἐσήκωσε κι αἵματωμένην δρόσον
ἀπ' τὸν αἰθέρα ἐστάλαζεν, ὅτ' εἶχε ἀποφασίσει
πολλές γενναῖες κεφαλές νὰ στείλῃ μὲς στὸν "Αδη. 55

Ἄλλα τοὺς Τρῶας ἔστησε στὸν ὅχθον τοῦ πεδίου
ὅ μέγας "Εκτωρ καὶ μ' αὐτὸν ὁ θεῖος Πολυδάμας,
ὅ Αἰνείας ὅποιον ἐδόξαζαν ὡσὰν θεὸν οἱ Τρῶες,
ὅ 'Αγήνωρ μὲ τὸν Πόλυβον, οἱ τρεῖς Ἀντηνορίδες,
ὅ 'Ακάμας νέος πόμοιαζεν εἰς τοὺς ἐπουρανίους. 60

Καὶ ὁ "Εκτωρ μ' ὀλοστρόγγυλην ἀσπίδα ἐπρομαχοῦσε.
Καὶ ὡς ἀπ' τὰ νέφη ὀλόφωτο τ' ὅλεθριο ἀστέρι λάμπει
κι ἔπειτα πάλιν χάνεται στὰ σκιοφόρα νέφη,
καὶ ὁ "Εκτωρ πότ' ἐφαίνετο στοὺς πρώτους νὰ προστάζῃ,
καὶ πότε εἰς τοὺς ὑστερινούς, καὶ στ' ἀρματά του ὅλος
ἔλαμπεν ὡς ἡ ἀστραπὴ τοῦ αἰγιλιοφόρου Δία. 65

Καὶ ὅπως ἀντίκρῳ θερισταί, σ' ἀγρὸν ἀνδρὸς πλουσίου
μέσα στὴν ἵσιαν αὐλακιὰ θερίζουν προχωρώντας

κριθάρ' ἡ σίτον καὶ οἱ χεριὲς πυκνὲς δπίσω πέφτουν,
ἔτσι ἀντιμέτωποι μὲ δόρμὴν οἱ Δαναοὶ καὶ οἱ Τρῶες
φονεῦαν καὶ τὴν ἀνανδρην φυγὴν στὸν νοῦν δὲν εἶχαν.
‘Η μάχ’ ἡτο ἰσοκέφαλη· καὶ αὐτοὺς ποὺ ὡς λύκοι ἀφρίζαν
ἡ “Ερις ἡ πολύθρηνος ἔχαιρετο νὰ βλέπῃ·
ὅτι αὐτὴ μόνη τῶν θεῶν παράστεκε στὴν μάχην.
Ἄλλος δὲν παρευρίσκετο θεὸς ἀλλὰ καθίζαν
στὰ μέγαρά τους ἥσυχοι, κεῖ ποὺ καθένας εἴχε
λαμπρήν τὴν κατοικίαν του στές φάραγγες τοῦ Ὀλύμπου.
Καὶ ὅλοι τὸν μαυρονέφελον Κρονίδην ἐκατακρέναν,
ὅτι νὰ δώσῃ ἐβούλετο τὴν δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας.
‘Αλλὰ δὲν τοὺς ἐλόγιαζεν δ ὑψιστος πατέρας
κι ἐκάθιζε ὑπερήφανος ἀνάμερ’ ἀπ’ τοὺς ἄλλους,
τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιούς, τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
καὶ τοῦ χαλκοῦ τές ἀστραφίες θωρώντας καὶ τοὺς φόνους.
Καὶ ὅσο ἡτο αὐγὴ καὶ τ’ ἄγιο φῶς αὔξαινε τῆς ἡμέρας,
ἔπεφταν καὶ τῶν δυὸ στρατῶν ἄνδρες πολλοὶ στὴν μάχην.
ἀλλ’ ὅταν ἐτοιμάζεται νὰ φάγη δ ἔυλοκόπος
στὰ ὅρη ἀφοῦ δείλιασταν τὰ κέρια του νὰ σχίζουν
δένδρα μεγάλα κι ἔφθασεν εἰς τὴν ψυχὴν του ὁ κόρος,
κι ἡ ὅρεξις τῆς ποθητῆς τροφῆς τὸν κυριεύει,
τότ’ οἱ ἀνδρειώμένοι Δαναοὶ τές φάλαγγες ἐσπάσαν
ἀντιπαραχινούμενοι. Πρῶτος τὸν πολεμάρχον
ἔφόνευσε Βιάνορας δ Ἀτρείδης καὶ κατόπιν
τὸν Ὁϊλέα σύντροφον ἐκείνου κυβερνήτην,
ποὺ ἐπήδησ’ ἀπ’ τὴν ἄμαξαν κι ἵσια του ἐπάνω δόρμοῦσε,
στὸ μέτωπο τὸν κτύπησε μὲ ἀκονητὸ κοντάρι·
τὴν λόγχην δὲν σταμάτησε τ’ ὀλόχαλκο στεφάνι
ῶστ’ ἥβρε αὐτὴ τὸ κόκαλο, κι ἐγέμισ’ ὅλος αἷμα
δ ἐγκέφαλος· κι ἔπεσε αὐτός, μ’ ὅσην δόρμὴν καὶ ἀν εἶχε.
Αὐτοῦ τὰ λαμπρὰ στήθη τῶν τοὺς ἀφησε νὰ δείχνουν
ἀφοῦ τοὺς ἀπογύμνωσε· κι εὐδύνς ἔχύθη ἐπάνω
στὸν “Ισον καὶ τὸν “Αντιφόν, δυὸ τέκνα τοῦ Πριάμου,
νόθον καὶ νόμιμον δόμο, τὰ δύο σ’ ἐν’ ἀμάξι.
‘Ο “Αντιφός ἐμάχονταν καὶ δ νόθος κυβερνοῦσε·
αὐτοὺς ἐπῆρεν ἄλλοτε μὲ λυγαριὲς δεμένους

- ἐνῶ τ' ἀρνιά τους ἔβοσκαν εἰς τές πλαγιές τῆς "Ιδης
ό 'Αχιλλεὺς κι ἔξαγορὰν ἐδέχθη νὰ τοὺς λύσῃ.
Καὶ αὐτῶν τὸν ἔνα κτύπησεν ὁ μέγας 'Αγαμέμνων
μὲ λόγχην ἄνω τοῦ μαστοῦ, τὸν "Αντιφόν μὲ ξίφος,
σιμὰ στ' αὐτὶ κι ἔπεσε αὐτὸς νεκρὸς ἀπὸ τ' ἀμάξι.
Καὶ θυμωμένος τ' ἄρματα τὰ ὑπέρλαμπρα τοὺς πῆρε,
ὅτι καλὰ τοὺς γνώριζεν ἀπ' ὅταν εἰς τὰ πλοῖα
ὅ ἀνεμοπόδης 'Αχιλλεὺς τοὺς ἔφερε ἀπ' τὴν "Ιδην.
Καὶ ὅπως λεοντάρι ἀν̄ ἔπεσε στήν κοίτην ἐλαφίνας,
μὲ τ' ἀνδρειωμένω δόντια του συντρίβει τὰ μικρά της
εὔκολα καὶ τές ἀπαλές ζωοῦλες ἀφανίζει.
καὶ αὐτὴ καὶ ἀν τύχη αὐτοῦ σιμὰ νὰ εἶναι, τόσος τρόμος
τὴν πιάνει ὅπου δὲν δύνανται σ' αὐτὰ βοηθὸς νὰ γίνη·
πετιέται, ἰδρώνει τρέχοντας στὰ λοιγγωμένα δάση
κυνηγγημένη ἀπ' τὴν ὄρμὴν τοῦ δυνατοῦ Θηρίου·
ὅμοια μ' ἔκεινην τὴν ζωὴν δὲν δύνανται νὰ σώσουν
οἱ Τρῶες, ἀπ' τοὺς 'Αχαιοὺς καὶ αὐτοὶ κυνηγγημένοι.
Τὸν Πείσανδρον καὶ 'Ιππόλοχον, ἀγόρια τοῦ 'Αντιμάχου
τοῦ ἀνδρὸς ποὺ ἀπ' τὸν 'Αλέξανδρον περίσσια ἐπῆρε δῶρα
χρυσάφι καὶ δὲν ἄφηνε, πρῶτος αὐτός, νὰ δώσουν
εἰς τὸν ἔανθρων Μενέλαιον δύσιστα τὴν 'Ελένην,
ἐπρόφθασεν δὲ κραταιὸς 'Ατρείδης καὶ τοὺς δύο
εἰς ἐν' ἀμάξι, ποὺ ἤθελαν τοὺς ἵππους νὰ κρατήσουν·
ὅτι ἀπ' τὰ χέρια οἱ χαλινοὶ τοὺς φύγαν καὶ ἄνω κάτω
ῆσαν οἱ ἵπποι· τότε αὐτόν, ποὺ ὡσὰν λεοντάρι ἐχύθη,
ἔκεινοι ἀπὸ τὴν ἀμάξαν ἴκετευαν: «'Ατρείδη,
πάρε μαξ» εἶπαν «ζωντανοὺς καὶ ἀντάξια λάβε δῶρα·
περισσοὺς ἔχει θησαυροὺς δὲ 'Αντίμαχος στὸ σπίτι,
ἔχει χρυσάφι, ἔχει χαλκὸν καὶ σίδερο ἐργασμένο
καὶ ἀπ' ὅλα λύτρα περισσά θέλει σοῦ δώσει, ἀν μάθη
ποὺ ζωντανοὶ κρατούμεθα στῶν 'Αχαιῶν τὰ πλοῖα».
Κλαίοντας γλυκομίλησαν αὐτοὶ στὸν βασιλέα,
ἀλλὰ πικρὴν ἀντάκουσαν αὐτοῦ τὴν δμιλίαν.
«Ἄν τοῦ 'Αντιμάχου γέννημα σεῖς εἴσθε τοῦ ἀνδρειωμένου
ποὺ ἄλλοτ' ἐσυμβούλευε στήν σύνοδον τῶν Τρώων
νὰ σφάξουν τὸν Μενέλαιον, ποὺ μὲ τὸν 'Οδυσσέα

ἀπεσταλμένος πῆγε αὐτοῦ, σεῖς τώρα τοῦ πατρός σας
ὅλο θὰ μοῦ πληρώσετε τ' ὀνειδισμένο κρίμα».

Καὶ μὲ τὴν λόγχην πλήγωσε τὸν Πείσανδρον στὸ στῆθος
κι ἔπεσε ἀπὸ τὴν ἀμαξαν τὸν ἀνάσκελα στὸ χῶμα:
τὸν ἄλλον, ποὺ ἐπετάχθηκε νὰ φύγῃ, ρίχνει χάμου,
τὰ χέρια καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κόφτει μὲ τὸ ξίφος
καὶ τὸν ἀμπώθει ὡς κύλινδρον στὸ πλῆθος νὰ κυλάῃ.

Κι εὐθύς, ἔκει ποὺ φάλαγγες πυκνότερες κτυπιόνταν,
ὅρμησε μέσα καὶ μ' αὐτὸν ἄλλοι Ἀχαιοὶ γενναῖοι.
Πεζοὶ φονεῦαν τοὺς πεζοὺς ποὺ βιασμένοι ἐφεῦγαν,
ἴππεῖς φονεῦαν τοὺς ἵππεῖς, κι ἐπλήθυνεν ἡ σκόνη
ποὺ ὁ βροντερὸς ἐσήκωνε ποδόκτυπος τῶν ἵππων.

Κατόπι τους ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ἀπ' τὸν φόνον
δὲν παύει καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς στὴν μάχην ἐμψυχώνει.
Καὶ ὡς ὅταν φλόγα φθαρτικὴ ἔσπασ' εἰς μέγα δάσος,
γύρω τὴν στρέφ' ὁ ἄνεμος καὶ πανταχοῦ τὴν φέρνει
καὶ ἀπ' τὴν ὄρμήν της σύρριζα πέφτουν τὰ δένδρα κάτω,
τόσες ἐπέφταν κεφαλές εἰς τὴν φυγὴν τῶν Τρώων
ἀπὸ τοῦ Ἀτρείδη τὴν ὄρμὴν, κι ἵπποι πολλοὶ κροτοῦσαν
ἄδεια τὸν ἀμάξια σέρνοντας στοὺς δρόμους τοῦ πολέμου.

Καὶ οἱ ποθητοί τους ὄδηγοὶ ἔκείτοντο στὸ χῶμα
τὰ ὄρνεα νὰ τοὺς χαροῦν καὶ ὅχ' οἱ διμόκλινές των.
Κι ἔσυρ' ὁ Ζεὺς τὸν "Ἐκτορά μακρὰν ἀπὸ τὰ βέλη,
τὴν ταραχήν, τὰ αἴματα καὶ τὴν ἀνδροφονίαν·

καὶ οἱ Τρῷες στὴν ἀγριοσυκιά, στὸν τάφον τοῦ ἀρχαίου
"Ιλού ἔτρεχαν ἄτακτοι, στὴν μέσην τῆς πεδιάδος,
πρόθυμοι πρὸς τὴν πόλιν τους· καὶ μὲ κραυγὴς ὁ Ἀτρείδης
πάντοτε μὲ τοὺς Δαναοὺς σφοδρὰ τοὺς κυνηγοῦσε
κι εἶχε τὰ χέρι ἀνίκητα, σ' αἷμα πηκτὸ διαβαμένα.

Καὶ ἀντίκρυ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν φθασμένοι καὶ στὸν φράξον
ἐστάθηκαν καὶ ἀνέμεναν οἱ ὑστερινοὶ νὰ φθάσουν.

Κι ἔκεινοι ἐφεῦγαν σκορπιστοὶ στὸν κάμπον ὡς δαμάλες,
ὅποὺ λεοντάρι ἐσκόρπισεν ἐρχόμενες τὸ δείλι
καὶ ἀπ' ὅλες μία φανερὰ τὸν δλεθρὸν γνωρίζει.
μὲ τὰ ἀνδρειωμένα δόντια του συντρίβει τὸν λαιμόν της,
καὶ ὅλα τὰ ἐντόσθια τῆς ρουφᾶ καὶ πίνει της τὸ αἷμα.

"Ομοια καὶ αὐτοὺς κατάποδα πατοῦσεν ὁ Ἀγαμέμνων
καὶ πάντοτε τὸν ὕστερον ἐφόνευε ὡς ἐφεῦγαν.

Κι ἐπίστομα καὶ ἀνάσκελα ἐπέσαν ἀπ' τὰ ἀμάξια
πάμπολλοι ἀπὸ τὴν λόγχην του, καθὼς λυσσομανοῦσε. 180

'Αλλ' ὅταν ἐπλησίαζαν στὴν πόλιν καὶ στὸν πύργον,
τότε ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων
κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ κεραυνὸν κρατώντας
στὰ πλάγια τὰ πολύβρυστα τῆς "Ιδης νὰ καθίσῃ.

Καὶ πρὸς τὴν "Ιριν ἔλεγε, χρυσόπτερην μηνύτραν:
«Πτερόποδ' Ἱρι, πήγαινε στὸν "Εκτορα καὶ εἰπέ του,
ὅσο τὸν Ἀγαμέμνονα θωρεῖ, τὸν πολεμάρχον
μὲς στοὺς προμάχους λυσσερὰ τοὺς ἄνδρες νὰ θερίζῃ,
ἄς πάγη αὐτὸς ἀναμέρα, καὶ τὸν στρατόν του ἄς σπρώχην
πρὸς τοὺς ἐχθρούς, τὸν φοβερὸν ἀγώνα νὰ κρατήσῃ. 185

Καὶ ὅταν ἦ βέλος ἥ λογχιὰ τὸν βιάση νὰ πηδήσῃ
στ' ἀμάξι, τότε δύναμιν τοῦ "Εκτορος θὰ δώσω
νὰ σφάξῃ καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ διώχνῃ πρὸς τὰ πλοῖα,
ῶσπου νὰ πέσῃ ὁ ἥλιος καὶ τ' ἄγιο σκότος φθάσῃ».

Τὸν Δία δὲν παράκουσεν ἥ ἀνεμόποδ' Ἱρις·
καὶ στὴν ἀγίαν "Ιλιον κατέβη ἀπὸ τὴν "Ιδην
κι ἥβρε τὸν θεῖον "Εκτορα, τὸ τέκνον τοῦ Πριάμου
νὰ στέκη μὲ τοὺς ἵππους του καὶ τὰ λαμπρά του ἀμάξια.

Κι ἥ "Ιρις ἥ πτερόποδη σιμά του ἐστάθη κι εἶπε:
«Ὥ "Εκτορ, ποὺ συγκρίνεσαι στὴν γνῶσιν μὲ τὸν Δία,
ὅ Ζεὺς πατέρας μ' ἔστειλε τὰ ἔξης νὰ σοῦ διμιλήσω:
ὅσο τὸν Ἀγαμέμνονα θωρεῖς τὸν πολεμάρχον
μὲς στοὺς προμάχους λυσσερὰ τοὺς ἄνδρες νὰ θερίζῃ,
τὴν μάχην ἀναμέριζε καὶ σπρώχνε τὸν στρατόν σου
πρὸς τοὺς ἐχθρούς τὸν φοβερὸν ἀγώνα νὰ κρατήσῃ·
καὶ ὅταν ἦ βέλος ἥ λογχιὰ τὸν βιάση νὰ πηδήσῃ
στ' ἀμάξι, τότε δύναμιν σ' ἔσε θὰ δώσῃ δί Δίας,
νὰ σφάξῃς καὶ τοὺς Ἀχαιούς νὰ διώχνῃς ὡς τὰ πλοῖα,
ῶσπου νὰ πέσῃ ὁ ἥλιος καὶ τ' ἄγιο σκότος φθάσῃ». 205

Αὐτὰ τοῦ εἶπε κι ἔφυγεν ἥ ἀνεμόποδ' Ἱρις.
Καὶ ὁ "Εκτωρ μ' ὅλα τ' ἄρματα ἐπήδησε ἀπ' τ' ἀμάξι,
δυὸς λόγχες σείει καὶ παντοῦ στὸ στράτευμα γυρίζει,

στὴν μάχην σπρώχνει καὶ δεινὴν πολέμου ἀνάφτει φλόγα.
Τινάχθηκαν καὶ ἀντίκρισαν τοὺς Ἀχαιοὺς ἔκεῖνοι.

Καὶ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος ἔσφιξαν τές φάλαγγες οἱ Ἀργεῖοι

τὴν μάχην πάλι ἐσύστησαν οἱ ἀντίθετοι· καὶ πρῶτος
ὅρμησ' ὁ Ἀτρείδης πρόθυμος παντοῦ νὰ προμαχήσῃ.

Μοῦσες τοῦ Ὀλύμπου ἐγκάτοικοι, σεῖς τώρα λέγετέ μου,
ποιός πρῶτος τότε ἐστήθηκεν ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἀτρείδην
τῶν Τρώων ἡ τῶν ξακουστῶν στὴν μάχην βοηθῶν των.

Οἱ Ἀντηνορίδης καλοειδῆς καὶ μέγας Ἰφιδάμας·
αὐτὸν στὴν Θράκην κάρπιμην μητέρα τῶν προβάτων
μικρὸν ἀκόμη ἀνάθρεψεν ὁ πάππος του Κισσέας
ποὺ τῆς εὔμορφοπρόσωπης Θεανοῦς ἦταν πατέρας·

καὶ ὅτε ἔφθασε τῆς ζηλευτῆς νεότητος στὸ ἄνθος,
τοῦ ἔδωκε τὴν κόρην του σιμᾶν του νὰ τὸν ἔχῃ,
καὶ ἀπ' τὸν νυμφώνα, ὡς ἄκουσε τῶν Ἀχαιῶν τὴν φήμην,
ξεκίνησε μὲ δώδεκα κυρτόπρωρα καράβια.

Κι ἔπειτα ὀπίσω τοῦ ἄρησε στὴν πόλιν τῆς Περκώτης
κι ἥλθε πεζὸς στὴν "Ιλιον καὶ αὐτὸς νὰ πολεμήσῃ·
κι ἔκεινος τότε ἐστήθηκεν ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἀτρείδην.

Καὶ ὄπόταν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθηκαν ἀντίκρυ,
τοῦ Ἀτρείδη ἡ λόγχη ἔγυρε ἀλλοῦ κι ἔκεινον δὲν ἐπῆρε·
καὶ κάτω ἀπὸ τὸν θώρακα, στὴν ζώνην, ὁ Ἰφιδάμας
τὸν αὐτύπησε κι ἐστήριξε μὲ τὸ βαρύ του χέρι
τὴν λόγχην, πλὴν δὲν ἔσχισε τὸν εὔμορφον ζωστήρα,

κι ἡ ἄκρη τῆς στὸν ἄργυρον κυρτώθη ὠσὰν μολύβι.
Τὴν ἔπιασεν ὄρμητικός, ὡς λέοντας, ὁ Ἀτρείδης
καὶ τραβήκητὰ τὴν ἔσυρεν ἀπὸ τὸ χέρι ἔκεινου,
καὶ μὲ τὸ ξίφος ἔπειτα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπῆρε.

Οἱ θυιβερδὲς τὸν χάλκινον ὕπνον ἀποκοιμήθη
στοὺς συμπολίτες του βοηθὸς μακρὰν τῆς νυμφευτῆς του,
πρὶν διὰ τὰ μύρια δῶρα του τοῦ ἀνταποδώση χάριν.

Βόδια τῆς ἔδωκ' ἔκατὸν κι ἔταξε χίλι' ἀκόμη
γίδια καὶ ἀρνιά, ποὺ ἀμέτρητα τοῦ ἐβόσκαν οἱ ποιμένες.

Αὐτὸν τότε ἀπογύμνωσεν ὁ Ἀτρείδης καὶ τὰ ὄρατα
ἄρματα ἐπῆρε ἀνάμεσα στῶν Ἀχαιῶν τὸ πλῆθος.

Τὸν ἀδελφόν του ὅπ' ἔπεισεν ἄμ' εἰδ' ὁ Ἀντηνορίδης

ό Κόων, ὁ πρωτότοκος, ἔξαίσιος πολεμάρχος,
λύπης μυνθίλα ἐσκέπασε τὸ φῶς τῶν ὄφθαλμῶν του. 250
Τοῦ θείου Ἀγαμέμνονος κρυφὰ στὸ πλάγιον ἐστήθη,
καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἄγκωνα τὸν κτύπησε κι ἡ λόγχη
τὸν ἔνοιξεν ἡ στιλβωτὴ κι ἡ ἄκρη ἐβγῆκε ἀντίκρῳ.
Ρίγος αἰσθάνθη στὴν καρδιὰν ὁ μέγας βασιλέας:
ὅμως δὲ ἀντὸν δὲν ἔπαινε ποσῶς ἀπὸ τὴν μάχην· 255
τοῦ ἐχύθη μ' ἀνεμόθρεπτο κοντάρι στὴν παλάμην
καὶ ἀπὸ τὸν πόδα ὡς ἔσερνε τὸν ἀδελφόν του ὁ Κόων
μέσα στὸ πλήθος κι ἔκραζε τοὺς πρώτους πολεμάρχους,
κάτω ἀπὸ τὴν ἀσπίδα του τὸν λάβωσεν ὁ Ἀτρείδης
μὲ τὸ κοντάρι κι ἔλυσε τὰ μέλη του κι ἐπάνω 260
στὸ σῶμα τοῦ Ἰφιδάμαντος τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπῆρε.
Καὶ τὰ παιδιά τοῦ Ἀντήνορος, ὡς ἤθελεν ἡ μοίρα,
μέσα στὸν Ἀδη ἀπέστειλεν ὁ Ἀτρείδης βασιλέας.
Καὶ ἀκόμα ἐπειφέρετο στὲς τάξεις τῶν ἀνδρείων
μὲ τὸ κοντάρι, μὲ τρανὰ λιθάρια καὶ μὲ ζίφος, 265
ώστου ἀπὸ τὸ λάβωμα ζεστὸν ἀνάβρυζ' αἴμα.
Ἄλλ' ὅτε ἐστέγνωσε ἡ πληγὴ κι ἐστάθηκε τὸ αἷμα,
πόνοι τότ' ἔσφαξαν πικροὶ τοῦ Ἀτρείδη τὴν ἀνδρείαν,
καὶ ὡς εἰς γυναίκα ὅταν γεννᾶ δριμὺ τοξεύουν βέλος
οἱ δύδυνηρες Εἰλείθυιες τῆς "Ηρας θυγατέρες, 270
ὅπου τῆς γέννας τοὺς πικροὺς πόνους μαζί τους φέρουν,
παρόμοιοι πόνοι ἐθέριζαν τοῦ Ἀτρείδη τὴν ἀνδρείαν.
Πηδῶντας εἰς τὴν ἄμαξαν στὸν κυβερνήτην εἶπε
νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ πλοιῖα τους, δτ' ἡ καρδιά του ἐπιάσθη.
Κι ἐφώναξε τῶν Δαναῶν: «὾Ω φίλοι πολεμάρχοι, 275
ὦ τῶν Ἀργείων ἀρχηγοί, σεῦς τώρ' ἀκολουθεῖτε
διὰ τὰ γοργὰ καράβια μας τὸν ἵερὸν ἀγώνα,
διότι ἐμὲ δὲν ἔφησεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
νὰ πολεμήσῃ ὀλήμερα τοὺς ἀποτόλμους Τρῶας».
Εἶπε καὶ αὐτὸς ἐράβδισε τοὺς ἵππους πρὸς τὰ πλοιῖα, 280
καὶ αὐτοὶ πετάξαν πρόθυμοι τὰ στήθη τους ἀφρίζαν
καὶ ὁ κονιορτὸς τοὺς ἔφαινεν ἐνῶ τὸν βασιλέα
μακρὰν τῆς μάχης ἔφερναν σκληρὰ βασανισμένον.
Καὶ ὁ "Εκτωρ ἄμα ἐνόγησε ποὺ ἀποχωροῦσ' ὁ Ἀτρείδης,

- τῶν Τρώων μεγαλόφωνα καὶ τῶν Λυκίων εἶπε: 285
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς κονταρομάχοι,
 ἄνδρες φανῆτε, μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, διὸ φίλοι.
 Τοὺς δέ φησ' ὁ καλύτερος κι εἴμενα θὰ δοξάσῃ
 δὲ Ζεὺς· ἀλλὰ κινήσετε τοὺς ἵππους σας ἐπάνω
 τῶν ἀνδρειωμένων Δαναῶν πολὺ νὰ δοξασθῆτε». 290
- Εἶπε καὶ εἰς ὅλους ἀναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας
 καὶ ὡς κυνηγὸς λευκόδοντα σκυλιὰ κινεῖ νὰ πιάσουν
 ἀγριόχοιρον ἢ λέοντα, παρόμοια τὸν γενναῖον
 λαὸν τῶν Τρώων ἔσπρωχνεν ἐνάντια στοὺς Ἀργείους
 δὲ μέγας "Εκτωρ, καὶ ὅμοιαζε τὸν ἀνδρειωμένον" Αρην. 295
 Εἰς τοὺς προμάχους μ' ἐπαρσιν αὐτὸς ἐπροχωροῦσε
 καὶ μὲς στὴν μάχην ἐπεσεν, ὡς πέφτει ἢ ἀνεμοζάλη
 καὶ τὰ γαλάζια κύματα σηκώνει τῆς θαλάσσης.
 Αὐτοῦ ποιὸν πρῶτον φόνευσε, ποιὸν δεύτερον δὲ "Εκτωρ,
 ποὺ τότε δὲ Ζεὺς ἐδόξαζε; Καὶ τὸν Ἀσαῖον πρῶτον,
 κατόπιν τοὺς πολεμιστὰς Αὐτόνοον, Ὁπίτην,
 Ὁφέλιον, Ὄρον, Αἴσυμνον, Δόλοπα τὸν Κλυτίδην,
 Ἀγέλαον καὶ Ἰππόνοον ἀκλόνητον στὴν μάχην. 300
 Καὶ ἀφοῦ τούτους ἐφόνευσε τοὺς ἀρχηγούς, ἐχύθη
 στὸ πλῆθος· καὶ ὡς δὲ Ζέφυρος μὲ στρόβιλον καὶ κτύπον
 σκορπᾶ τὰ νέφη ὅπ' ἔφερεν ὁρμὴ σφοδρὴ τοῦ Νότου,
 κυλοῦν τρανὰ τὰ κύματα πυκνὰ καὶ ἀφρός πετιέται
 ψηλὰ τοῦ ἀνέμου ἀπ' τὴν ροπήν, ποὺ ἐδῶ κι ἐκεῖ μανίζει.
 ὅμοιώς πέφταν κεφαλές πολλὲς ἀπ' τὴν ροπήν του. 305
- Κακὸ τότε θὰ ἔβρισκε μεγάλο τοὺς Ἀργείους
 καὶ θὰ φευγαν στὰ πλοῖα τους, ἐὰν τοῦ Διομήδη
 δὲν φώναξεν δὲ Οδυσσεύς: «Τί ἐπάθαμε, διὸ Τυδείδη,
 καὶ τόσον ἢ πολεμικὴ μᾶς ἔλειψεν ἀνδρεία;
 Ως φίλε, στήσου ἐδῶ σιμά· καὶ ὅνειδος θὰ 'ναι μέγα
 ἀν πάρη τὰ καράβια μας δὲ λοφοσείστης "Εκτωρ". 310
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν δὲ δυνατὸς Τυδείδης:
 «Ἐγὼ θὰ μείνω ἀκλόνητος στὴν μάχην· ἀλλὰ ὀλίγο
 καλὸ θὰ ίδούμεν, ὅτι δὲ Ζεὺς δὲ νεφελοσυνάκτης
 στοὺς Τρώας νίκην βούλεται καὶ διχὶ σ' ἐμᾶς νὰ δώσῃ». 315
 Εἶπε καὶ ἀπὸ τὴν ἄμαξαν μὲ λόγγην τὸν Θυμβραῖον
 320

στὴν γῆν ἐβρόντησε νεκρόν, καὶ δὲ θεῖος ὁ Οδυσσέας φονεύει τὸν Μολίονα λαμπρὸν ἥνιοχόν του.

Καὶ ἀφοῦ νεκροὺς τοὺς ἄφησαν, τρικύμισαν τὸ πλῆθος, ὡσὰν δυὸ χιῦροι ἀτρόμητοι ποὺ πέφτουν μανιωμένοι ἐπάνω εἰς σκύλους κυνηγούς· ὅμοια καὶ αὐτοὶ στραφῆκαν καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀφάνιζαν, καὶ ἀναπνοὴν ἐδῶσαν τῶν Ἀχαιῶν ποὺ ἔφευγαν τὸν "Ἐκτορα τὸν θεῖον.

"Επιασαν εἰς μιὰν ἄμαξαν ἔξοχ' ἀγόρια δύο τοῦ Περκωστίου Μέροπος, ποὺ ἔξαίσιος ἦταν μάντις, καὶ αὐτὸς ποσῶς δὲν ἄφηνε τὰ τέκνα του νὰ ὑπάγουν στὸν ἀνδροφθόρον πόλεμον· ἀλλὰ δὲν ὑπακοῦσαν ὅτι τοὺς ἔφερναν αὐτοῦ μαῦρες θανάτου. μοῦρες.

"Εκείνους τότε ἐφόνευσεν δὲ δοξαστὸς Τυδείδης καὶ ἐπῆρε τὰ λαμπρά ἄρματα· καὶ ἀπὸ τοῦ ὁ Οδυσσέως τὴν λόγγην δὲ· Ἰππόδαμος καὶ δὲ ὁ Υπείροχος ἐπέσαν.

Κι ἐζυγοστάτησεν δὲ Ζεὺς ἵσην σ' αὐτοὺς τὴν μάχην καὶ ἀπὸ τὴν "Ιδην ἔβλεπε· καὶ οἱ φόνοι ἀκολουθοῦσαν. Τὸν Παιονίδην ἥρωα ἐλόγχισε δὲ Τυδείδης στὸν γόρφον, τὸν Ἀγάστροφον, ποὺ τόσο ἀπομωράνθη ὥστε τοὺς ἵππους δὲν εἶχε σιμά του νὰ προσφύγῃ· μακρὰν τοὺς εἶχε ὁ ἀκόλουθος, καὶ αὐτὸς ἐπρομαχοῦσε πεζός, ὡστόυ του ἔχασε τὴν ποθητὴν ζωήν του.

"Άμα τοὺς εἶδε, μὲ κραυγὴν ἐπάνω τους ἐχύθη δὲ "Ἐκτωρ καὶ κατόπι του οἱ φάλαγγες τῶν Τρώων.

Καὶ ὅμα τὸν εἰδότεν δὲν δυνατὸς Διομήδης, καὶ τοῦ ὁ Οδυσσέως ἔλεγε ποὺ εύρισκετο σιμά του: «Κακὸ μεγάλο ροβολᾶ σ' ἐμᾶς δὲ μέγας "Ἐκτωρ. 'Αλλ' ἂς μείνωμε ἀκλόνητοι μαζὶ ν' ἀντισταθοῦμε».

Εἶπε καὶ τὸ μακρόσκιον τοῦ ἐτίναξε κοντάρι, καὶ ὡς ἥθελε τοῦ ἐπέτυχε τὴν κεφαλὴν στὴν ἄκρην τῆς κόρυθος· ἀλλ' δὲ χαλκός ἀπ' τὸν χαλκὸν ἐδιώχθη· τὸ ὥραϊν δέρμα ἐφύλαξεν ἡ περικεφαλαία ἡ κωνικὴ μὲ δίπλες τρεῖς, δῶρον λαμπρὸν τοῦ Φοίβου. Πολὺ μακρὰν ἐσύρθηκεν δὲ "Ἐκτωρ μὲς στὸ πλῆθος, γονατιστὸς ἐστάθηκε καὶ ἐστήριξε τὸ χέρι στὴν γῆν καὶ σκότος σκέπασε βαθὺ τοὺς ὁφθαλμούς του.

Κι ώσπου ό Τυδείδης ἔτρεχε μακράν μὲς στοὺς προμάχους κατόπιν εἰς τὴν λόγχην του στὸ μέρος ὅπου ἐμπήχθη ὁ "Εκτωρ ἔξανάσανε, στ' ἀμάξι πάλι ἀνέβη

καὶ μὲς στὸ πλῆθος ξέφυγε τὴν μοίραν τοῦ θανάτου
καὶ ὀρμώντας μὲ τὴν λόγχην του τοῦ φώναξε ὁ Τυδείδης:
«Καὶ πάλιν, σκύλ’, ἐξέφυγες τὸν θάνατον· τὸν εἶδες
κοντά σου· πάλιν σ’ ἔσωσεν ὁ Φοῖβος, καὶ σ’ ἔκεινον
εὐγήσου. ὅπόταν προογωοῖς κεῖ ποὺ κοοτοῦν τ’ ἀκόντια.

Θὰ σ' ἀπαντήσω κι ὑστερά καὶ θὰ σὲ τελειώσω
365
ἀν κάποιος εἶναι τῶν θεῶν κι ἐμὲ νὰ βοηθήσῃ.
Διὰ τῶν πάλιν θὰ γυθῶ στοὺς ἄλλους. ὅπους ἔβοιω.

Εἶπε καὶ ἐβάλθη τὸν λαμπρὸν νὰ γδύσῃ Παιονίδην.
Καὶ ὁ Πάρις τότε, ὁ σύγχεινος τῆς εὔμορφης Ἐλένης,
εἰς τὸν Τυδείδην τέντωνε τὸ τόξο, στηριγμένος,
ἀπὸ στήλην τοῦ μνήματος, πού 'χε ὁ λαὸς σηκώσει
τοῦ ἀσύαλου δημογέροντος τοῦ "Ιλου Δερδανίδου." 370

Καὶ ἀπ' τὸν λαμπρὸν Ἀγάστροφον ὡς σήκωνε ὁ Τυδείδης
τὸν θώρακα, τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος,
ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ τόξου του τὸ κέρατο ἐτραβοῦσε,
καὶ ὅχι χαμένα ἐπέταξε τὸ βέλος καὶ τὸν πῆρε
στὸ κτένι τοῦ δεξιοῦ ποδὸς καὶ ἀντίπερα τὸ βέλος
στὴν γῆν ἐμπήχθη ἐπήδησεν ἀπ' τὸ καρτέρι ὁ Πάρις,
γελώντας καὶ καυχώμενος «λαβώθηκες» τοῦ εἴπε·
«χαμένα δὲν ἐτόξευσαν νὰ σ' εἰχα στὸ λαγγόνι
μέσα ἐπιτύχει, νά πεφτες αὐτοῦ νεκρὸς ἐμπρός μου
καὶ τότε ἀπὸ τὴν συμφοράν θ' ἀνάσαιναν οἱ Τρῶες
ποὺ τρέμουν σὲ ὡς τὸν λέοντα τὰ ἐρίφια ποὺ βελάζουν».

Καὶ ὁ Διομήδης ἄφοβα τοῦ ἐφώναξεν : «Αχρεῖ
ἀνδρα στὸ τόξον ἔνδοξε, δειλὲ παρθενοσκόπε,
ἐὰν μ' ἐμὲ δοκιμασθῆς ἐσύ νὰ πολεμήσης,
Θὰ ἰδῆς πόσο τὸ τόξο σου ἀξίζει καὶ τὰ βέλη
καὶ τώρα ὅτι μοῦ χάραξες τὸν πόδα τό χεις δόξαν.
Λογιάζω πώς μ' ἐκτύπησε γυναίκα ἢ καὶ παιδάκι
ἄστοχον εἰναι ἀνδρὸς δειλοῦ, μηδαμινοῦ τὸ βέλος.
'Αλλ' ἀπ' τὸ χέρι μου πικρὸ πολὺ φεύγει τὸ βέλος
καὶ θανατώνει ἄνθρωπον καὶ ἀν ξώδειμα τὸν πάρον.

ἡ χήρα του μὲ τὰ δρφανὰ τὰ μάγουλά της δέρνει,
καὶ αὐτὸν ποὺ σέπεται νεκρὸς στὸ αίματωμένο χῶμα
γυναικες δὲν μοιρολογοῦν, ἀλλ᾽ ὅρνια τριγυρίζουν.

395

Εἶπε, κι ἐμπρός του ἐστήθηκεν ὁ θεῖος Ὄδυσσεας
καὶ δύσιστα αὐτὸς καθήμενος τραβοῦσε ἀπὸ τὸ πόδι
τὸ πικρὸ βέλος καὶ δριμὺς τὸν ἔσφαζεν ὁ πόνος.

Καὶ ὅρμησ' εὐθὺς στὴν ἄμαξαν κι εἶπε στὸν κυβερνήτην
νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ πλοῖα τους ὅτ' ἡ καρδιά του ἐπιάσθη.

400

"Εμεινε μόνος ὁ Ὄδυσσεας, οὐδὲ σιμά του ἐστάθη
κανένας ἀπ' τοὺς Ἀχαιούς· ὅλους ἐπῆρε ὁ φόβος.

Κι ἔλεγε μὲ παράπονον στὴν ἀνδρικὴν ψυχὴν του:
«Ἄχ! τί θὰ γίνω; Εἶναι φρικτὸν τὸ πλῆθος ἀπὸ φόβον
νὰ φύγω, ἀλλὰ χειρότερον ἔαν μὲ πιάσουν μόνον,

405

ἀφοῦ τους ἄλλους Δαγαους ἐσκόρπισε ὁ Κρονίδης.

Πλὴν τοῦτα νὰ διαλογισθῇ τί θέλησε ἡ ψυχὴ μου;

Καλῶς γνωρίζεις ὅτι οἱ δειλοὶ τὸν πόλεμον ἀφήνουν,

ἀλλ᾽ ὅποιος εἶναι ἀνδράγαθος, ἀκλόνητος θὰ μείνη
τὸν θάνατον εἰς τὸν ἔχθρὸν νὰ δώσεις ἢ νὰ τὸν λάβῃ».

410

Τοῦτα ἐνῶ κεῖνος ἔλεγε στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του,
τῶν ἀσπιστῶν τοῦ ἔπεσαν λόχοι πολλοὶ τῶν Τρώων,
τὸν ἔζωσαν, ἀλλὰ κακὸ στὰ σπλάχνα τους ἐκλεῖσαν.

Καὶ ὡς ὅταν ἀγριόχοιρον μὲ σκύλους ἀνδρες νέοι
κυκλώνουν καὶ πετιέται αὐτὸς ἀπ' τὴν καρδιὰ τοῦ λόγγου·
τὸ λευκὸ δόντι στὰ κυρτὰ σαγρόνια του τροχίζει,
ἐκεῖνοι ὅρμοιν ἐπάνω του νὰ τὸν δεχθοῦν, ἀν κι εἴναι
τρομακτικὸς καὶ τοῦ κροτοῦν τὰ δόντι ἀπὸ τὴν λύσσαν·
ὅμοιως τὸν διφίλον κυκλῶναν Ὄδυσσεα

415

οἱ Τρώες καὶ αὐτὸς ὅρμησε μὲ ἀκονισμένην λόγχην
καὶ ἀνω τοῦ ὕμου κτύπησε τὸν θεῖον Δηοπίτην,
τὸν Θώνα καὶ τὸν Εὔνομον ἐφόνευσε κατόπιν
κι εὐθὺς τὸν Χερσιδάμαντα ποὺ ἔχύνετο ἀπ' τ' ἄμαξη
ἐλάβωσε στὸν δύμφαλὸν ἀπ' τὴν ἀσπίδα κάτω·
ἔπεσε αὐτὸς κι ἐφούκτωσε τὴν γῆν μὲ τὴν παλάμην.

420

Τοὺς ἀφησε κι ἐλόγχισε τὸν Χάροπα Ἰππασίδην,
ποὺ ἦτο τοῦ Σώκου αὐτάδελφος τοῦ λαμπρογεννημένου.
Βοηθὸς ὁ Σώκος ἔδραμεν εὐθὺς ὁ ἴσοθεος ἀνδρας,

425

καὶ ἀπὸ κοντὰ τοῦ ἔλεγεν : «὾ πολυεπαινεμένε,
στοὺς δόλους καὶ στὸν πόλεμον ἀκούραστε Ὁδυσσέα,
σήμερον ἡ θὰ καυχηθῆς ποὺ ἐφόνευσες τὰ δύο
λαμπρά τοῦ Ἰππάσου ἀγόρια καὶ τ' ἀρματα τοὺς πῆρες,
ἡ τώρ' ἀπὸ τὴν λόγχην μου θὰ χάσῃς τὴν ζωὴν σου». 430

Αὐτά τε καὶ τὸν ατύπησε στὴν στρογγυλὴν ἀσπίδα,
καὶ τὴν ἀσπίδα ἐτρύπησε τὸ δυνατὸ κοντάρι 435
καὶ στὸν τεχνικὸν θώρακα ἐμπήχθη πέρα,
καὶ ὅλην τὴν σάρκα τοῦ σχισεν ἀπ' τὰ πλευρά του, ἀλλ' ὅμως
ἡ Ἀθηνᾶ δὲν τ' ἀφησε στὰ σωθικὰ νὰ φθάσῃ.
Ἐννόησε ποὺ εἰς ἀκριβὸ δὲν ἐλαβώθη μέρος
ὁ Ὅδυσσεὺς κι ἐσύρθηκε καὶ πρὸς τὸν Σῶκον εἶπε : 440
«Ἄπο τὸν ἄκρον ὅλεθρον δὲν θὰ σωθῆς, χαμένε·
κι ἐὰν ἐσύ μὲ ξένοψες νὰ πολεμῶ τοὺς Τρῶας,
θαρρῶ ποὺ σήμερον ἐδῶ φόνος καὶ μαύρη μοίρα
σὲ θ' ἀπαντήσῃ καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν λόγχην μου θὰ πέσης,
νὰ πάρω ἐγὼ τὸ καύχημα καὶ ὁ "Ἀδης τὴν ψυχήν σου". 445

Εἶπε καὶ ὅπως ἔστρεψεν ὁ Σῶκος διὰ νὰ φύγη,
ὁ Ὅδυσσεὺς τοῦ ἔμπηξε στὴν ράχην τὸ κοντάρι·
κι ἡ ἄκρη ἀπὸ τοὺς ὄμους του στὸ στῆθος πέρα ἐβγῆκε.
Κι ἐπάνω του ἐκαυχήθηκεν ὁ θεῖος Ὅδυσσέας :
«Ὦ Σῶκε, γόνε ἀγαπητὲ τοῦ ἵπποδάμου Ἰππάσου, 450
σ' ἐβρῆκε, δὲν τὸ ξέφυγες, τὸ τέλος τοῦ θανάτου.
Δὲν θὰ σου κλείσουν, δύστυχε, τὰ βλέφαρα ὁ πατέρας
οὔτ' ἡ μητέρ', ἀλλ' ὅρνεα πυκνὰ πτεροκοπώντας
θὰ σὲ σπαράξουν ἀλλ' ἐμὲ στὸν θάνατόν μου, ἀν ἔλθη,
οἱ διογέννητοι Ἀχαιοὶ μὲ τάφον θὰ τιμήσουν». 455

Εἶπε καὶ μέσ' ἀπ' τὸ πλευρὸ καὶ ἀπ' τὴν λαμπρὴν ἀσπίδα
τὴν σκληρὴν λόγχην τράβηξε ποὺ τοῦ χεὶς ρίξει ὁ Σῶκος.
Κι εὐθὺς τὸ αἷμ' ἀνάβρυσε κι ἐδείλιασε ἡ ψυχή του.
Τὸ αἷμα του ἀμά ἐννόησαν οἱ ἀνδρειωμένοι Τρῶες
παρακινοῦντο μὲ βοήν κι ἐπάνω του ἐχυθῆκαν. 460
Καὶ ὑποχωρώντας ἔκραζεν ἐκεῖνος τοὺς συντρόφους
καὶ τρεῖς φορὲς τοὺς ἔκραζε μ' ὅσην πνοὴν καὶ ἀν εἶχε.
Καὶ τρεῖς τὸν ἄκουσε φορὲς ὁ δεύτερος Ἀτρεΐδης
κι ἔλεγε πρὸς τὸν Αἴαντα, ποὺ εύρισκετο σιμά του:

- «Ω Αἴας διογένητε, μεγάλε πολεμάρχε,465
 στ' αὐτιά μου ἔφθασ' ἡ φωνὴ τοῦ ἀδάμαστου Ὁδυσσέως,
 ποὺ δμοιάζει, ώς νὰ τὸν ἔπνιγαν κατάμονον οἱ Τρῶες
 ἀφοῦ στῆς μάχης τὴν ὄρμὴν τὸν ἔχουν ἀποκλείσει.
 'Αλλὰ βοηθοὶ ἀς δράμωμεν, ώς πρέπει, δτι φοβοῦμαι
 μὴ πάθη, ώς μόνος ἔμεινεν ἀνάμεσα εἰς τοὺς Τρῶας,470
 καὶ θενὰ κλάψουν οἱ Ἀχαιοὶ μεγάλον πολεμάρχον».
- Εἰπ', ἐκινήθη καὶ σ' αὐτὸν κατόπι δ μέγας ἥρως.
 Κι ἔφθασαν ὅπου ἐκύκλωναν τὸν θεῖον Ὁδυσσέα
 οἱ Τρῶες ώς ἔκαθότριχοι χρυσόλυκοι στὰ ὅρη
 κερατοφόρο τριγυροῦν ἐλάφι λαβωμένο475
 ποὺ ἔφυγε τοῦ κυνηγοῦ καὶ τρέχει δσον ἀκόμη
 τὸ αἷμα του εἶναι χλωρὸ κι ἔχει ἐλαφρὰ τὰ πόδια·
 καὶ δταν πέσητ ἀπ' τὴν πληγὴν μὲς στὴν σκιὰν τοῦ λόγγου
 τὰ ὠμοφάγ' ἀγριόσκυλα τὸ τρώγουν, ἀλλὰ ἡ μοίρα
 κακοποιὸ τοὺς στέρνει ἐκεῖ λιοντάρι καὶ ἀπ' τὸν τρόμον
 τ' ἀγριόσκυλα σκορπίζονται καὶ αὐτὸ τὸ κατατρώγει.480
 'Ομοίως τὸν πολύβουλον ἀνδρεῖον Ὁδυσσέα
 Τρῶες πολλοὶ καὶ ἀνδράγαθοι κτυποῦσσαν, καὶ δ γενναῖος
 τὴν λόγχην του ἔσειται μ' ὄρμὴν νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του.
 Σιμά του δ Τελαμώνιος, μὲ τὴν ἀσπίδα ώς πύργον,485
 ἐστήθη, καὶ δλοι ἐδῶ κι ἐκεῖ σκορπίσθηκαν οἱ Τρῶες.
 Κι ἐκεῖνον δ Μενέλαος ὁδήγ' ἀπὸ τὸ χέρι
 ἔξω ἀπ' τὸ πλῆθος κι ἔφερνεν δ ἀκόλουθος τοὺς ἵππους.
 'Ορμησε δ Τελαμώνιος καί, νόθον Πριιμίδην,
 τὸν Δόρυκλον ἐφόνευσε, τὸν Πάνδοκον κατόπιν,490
 τὸν Λύσανδρον, τὸν Πύρασον καὶ ἀκόμη τὸν Πυλάρτην.
 Καὶ ώς ἀπ' τὰ ὅρη ροβολᾶ ποτάμι στὴν πεδιάδα,
 χείμαρρος ὅποι τοῦ Διὸς νεροποντιὰ φουσκώνει
 καὶ ξερὰ δρυὰ σέρνουν πολλὰ καὶ πεύκους τὰ νερά του
 κι ὅλην πολλὴν στὸ πέλαγος· δμοια τὴν πεδιάδα495
 κλονίζει καὶ ἀνδρες καὶ ἀλογα φονεύει δ λαμπρὸς Αἴας.
 Καὶ δ "Ἐκτωρ δὲν τὸ γνώριζεν ἀκόμα, ἐπειδὴ πέρα,
 στῆς μάχης τὸ ἀριστερὸ πλευρὸν ἐπολεμοῦσε,
 ἐκεῖ ποὺ ἔξόχως κεφαλές ἀνδρῶν πολλὲς ἐπέφτειν
 στὸν Ξάνθον, ὅπου ἀλαλαγμὸς ἀσίγητος βροντοῦσε.500

- Σιμάτ στὸν μέγαν Νέστορα καὶ τὸν Ἰδομενέα
 ἐκεῖ στὴν λόγχην τρομερὸς καὶ τὴν ἵππομαχίαν
 ὁ "Εκτωρ Θρῆνον ἔκαμψε στὲς φάλαγγες τῶν νέων·
 καὶ οἱ λαμπρογέννητοι Ἀχαιοὶ δὲν θὰ ὀπισθοποδίζαν,
 ἀλλὰ ὁ Πάρις, σύγκλινος τῆς εὔμορφης 'Ελένης,
 ἔπαισε τὸν ἀνδράγαθον Μαχάον' ἀπ' τὴν μάχην.
 505
 ὅτι μὲ βέλος τρίγωνο τὸν λάβωσε στὸν ὕμον.
- Διὰ κεῦνον ἐλαχτάρισαν οἱ Ἀχαιοὶ γενναῖοι,
 μὴ πέσῃ, ἂν κλίνῃ ὁ πόλεμος, εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ χέρια.
 Καὶ πρὸς τὸν θεῖον Νέστορα τότ' ἐπε ὁ Ἰδομενέας :
 «Στὴν ἄμαξάν σου ἀνέβα εὐθύς, ἡ Νέστορ Νηληιάδη,
 καὶ πάρε τὸν Μαχάονα, καὶ κτύπα πρὸς τὰ πλοῖα
 τὰ δυνατὰ πουλάρια σου· πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
 ἀνθρώπων εἰν' ὁ ἱατρός, ποὺ βέλη ν' ἀποσπάσῃ
 γνωρίζει καὶ μὲ βότανα λαβώματα νὰ γιάνη». 515
- Εἶπε καὶ ὁ Νέστωρ ἔστερες στὸν λόγον τοῦ Τυδείδη.
 Στὴν ἄμαξάν του ἀνέβη εὐθύς, σιμά του καὶ ὁ Μαχάων,
 ποὺ γέννησ' ὁ Ἀσκληπιὸς ἱατρὸς ἔξακουσμένος.
 Τοὺς ἵππους ράβδισεν εὐθύς καὶ αὐτὸι μὲ προθυμίαν
 πρὸς τὰ καράβια πέταξαν, στ' ἀγαπημένα μέρη. 520
- 'Ο Κεβριόνης νόησε τὴν ταραχὴν τῶν Τρῶων
 κι ἔλεγε πρὸς τὸν "Εκτωρα, στ' ἄμάξι σύντροφός του :
 «Εἰς μίαν ἄκρην τοῦ κακοῦ πολέμου ἐμεῖς οἱ δύο
 τοὺς Δαναοὺς μαχόμεθα, καὶ ὥστόσ' οἱ ἄλλοι Τρῶες
 θορυβημένοι εὑρίσκονται κι οἱ ἵπποι των κι ἐκεῖνοι
 ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον τὸν γνώρισα, δπως φέρνει
 αὐτὸς ἀσπίδ' ἀπέραντην· ἀλλὰ κι ἐμεῖς τ' ἄμάξι
 εὐθύς ἀς σπρώξωμεν ἐκεῖ, ὅπου μὲ τόσο πεῖσμα
 πεζοὶ καὶ ἵππομαχοι φρικτὸν κροτοῦν πολέμου ἀγώνα
 σφαζόμενοι καὶ ἀλαλαγμὸς ἀσίγητος βροντάει». 525
- Εἶπε καὶ μὲ τὴν μάστιγα ξεκίνησε τοὺς ἵππους
 κι ἐκεῖνοι ὡς τὴν αἰσθάνθηκαν γοργὰ τὸ ἄμάξι ἐφέραν
 τῶν Τρῶων καὶ τῶν Ἀχαιῶν στὴν μέσην κι ἐπατοῦσαν
 νεκροὺς καὶ ἀσπίδες εἰς τὴν γῆν· καὶ κάτωθε τὸ ἀξόνι
 καὶ τῆς ἄμάξης τὰ πλευρὰ μαυρίζαν ἀπ' τὸ αἷμα,
 ποὺ ἐπάνω τους ἐράντιζαν οἱ ὀπλὲς τῶν τετραπόδων 535

καὶ τὰ στεφάνια τῶν τροχῶν· κι ἐλύσσσ' αὐτὸς στὸ πλῆθος
νὰ ὄρμήσῃ μέσα τῶν ἀνδρῶν· καὶ συντριμμὸν εἰς ὅλες
τές φάλαγγες τῶν Δαναῶν γυρνώντας μὲ τὸ ξίφος
καὶ μὲ τὴν λόγχην ἔφερνε καὶ μὲ τρανὰ λιθάρια, 540
καὶ μόνον μὲ τὸν Αἴαντα τὸν Τελαμωνιάδην
ἀπέφευγε ν' ἀγωνισθῆ, διότι, ἂν πολεμοῦσε
μ' ἄνδρ' ἀπ' αὐτὸν καλύτερον, τοῦ ἀγανακτοῦσε ὁ Δίας.

Καὶ στὴν ψυχὴν τοῦ Αἴαντος ἔβαλε ὁ Ζεὺς τὸν φόβον.
Στέκει, ἀπορεῖ, τές πλάτες του μὲ τὴν ἀσπίδα σκέπει, 545
φεύγει, ἀφοῦ πρῶτα ἐκοίταξε τὸ πλῆθος, ὡς θηρίον
ἀργοκινεῖ τὰ γόνατα καὶ στρέφεται νὰ βλέπῃ
ὅμοια λεοντάρι πύρινον ἀνδρες τοῦ ἀγροῦ καὶ σκύλοι
διώχνουν μακρὰν ἀπ' τὴν αὐλὴν καὶ ὀλόνυκτ' ἀγρυπνώντας
ν' ἀρπάξῃ δὲν τοῦ συγχωροῦν τὸ ἄνθος τῶν βοδιῶν των, 550
κι ἐκεῖνο, ἀπὸ τὴν δρεζη σπρωγμένο τῶν κρεάτων,
ὄρμᾶ πλὴν ἀνωφέλητα, μὲ τόσην τόλμην ρίχνουν
ἀκόντια ἐπάνω του οἱ βοσκοὶ καὶ δέματ' ἀναμμένα,
ποὺ τὰ φοβεῖται ἀν καὶ λυσσᾶ· καὶ ἄμα χαράξ' ἡ ἡμέρα
κατηφιασμένο ἀποχωρεῖ· παρόμοια τότε ὁ Αἴας 555
ἀπὸ τοὺς Τρῶας ἔφευγε πολὺ κατηφιασμένος
ἀθέλητα, φοβούμενος μὴ κάψουν τὰ καράβια.
Καὶ ὡς ὅνος σ' ἄκρην χωραφιοῦ παιδόποουλα νικάει
ἀπάθητος, καὶ τοῦ σπασαν πολλὰ ραβδιὰ στὴν ράχην
καὶ στὰ βαθιὰ σπαρτὰ πατεῖ καὶ κόβει τὸ σιτάρι 560
καὶ ἀν καὶ τὸν δέρναν ἄκοπα μικρή ὥναι ἡ δύναμις των,
καὶ μόλις ὅταν χορτασθῇ νὰ φύγῃ τὸν βιάζουν.
ὅμοια τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν Τελαμωνιάδη,
οἱ Τρῶες οἱ ἀπότολμοι καὶ οἱ βοηθοὶ κτυποῦσαν
δπίσω του ἀκατάπαυστα στὴν μέσην τῆς ἀσπίδας. 565

Κι ἐκεῖνος πότ' ἐγρύζε τὴν μάχην ν' ἀπαντήσῃ,
κι ἔκρατει αὐτοῦ τές φάλαγγες τῶν ἵπποδάμων Τρώων,
καὶ πότε πάλι ἐστρέφετο νὰ φύγῃ καὶ αὐτὸς μόνος
σ' ὅλους τὸν δρόμον ἔφραζε πρὸς τὰ γοργὰ καράβια
ὅλορθος, ἀγριος μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων. 570

Καὶ ἀπὸ τ' ἀκόντια, ποὺ ἔριχναν μὲ λύσσαν, ἄλλα μέσα
εἰς τὴν ἀσπίδα ἐμπήγονταν μὲ ὄρμὴν νὰ προχωρήσουν,

πολλά στὴν μέσην καὶ πρὶν ἡ γευθοῦν τὸ λευκὸ σῶμα στὴν γῆν στυλώνονταν ὀρθά, γιὰ σάρκα πεινασμένα.

“Αμα τὸν εἰδε δὲ Εὐρύπυλος λαμπρὸς Εὔαιμονίδης ἀπὸ τὰ βέλη τὰ πυκνὰ κακὰ βασανισμένον, σιμά του ἐστήθη, ἀκόντισε μὲ τὸ λαμπρὸ κοντάρι τὸν μέγαν Ἀπισάνα Φαυσιάδην πολεμάρχον εἰς τὸ συκώτι κι ἔλυσε τὰ μέλη τ’ ἀνδρειωμένου.

Καὶ ὅρμησ’ εὐθὺς καὶ τ’ ἄρματα τοῦ ἐπαιρνε ἀπ’ τοὺς ὄμους. 580
Καὶ ὁ Πάρις ὁ θεόμορφος, ἂμα τὸν εἰδὲ ἐπάνω εἰς τὸν νεκρόν, δὲν ἄργησε τὸ τόξο νὰ τραβήξῃ καὶ μέσα στὸ δεξιὸ μερὶ τὸν πίτυχε τὸ βέλος, καὶ τὸ μερὶ τοῦ ἐβάρωνεν ὥς τὸ καλάμι ἐκόπη.

Ἐσύρθη στοὺς συντρόφους του τὴν μοίραν ν’ ἀποφύγη, 585
κι ἐφώναξε τῶν Δακαῶν: «Ὦ φίλοι πολεμάρχοι, δι τῶν Ἀργείων ἀρχηγοῖ, γυρίσατε, σταθῆτε τὸν Αἴαντα νὰ σώσετε ἀπ’ τὴν σκληρὴν ἡμέραν, ἀπὸ τὰ βέλη πνίγεται καὶ ἀπ’ τὴν καταραμένην μάχην δὲν θά ’βγη ζωντανός, ἀλλ’ ὅλοι ἐδῶ σταθῆτε σιμὰ στὸν μέγαν Αἴαντα ἀντίμαχοι στοὺς Τρῶας».

Τὸν λαβωμένον ἄκουσαν κι ἐστήθηκαν πλησίον φορώντας τές ἀσπίδες των, προβάλλοντες τές λόγχες. Καὶ ὁ Αἴας τοὺς ἀπάντησεν, ἐγύρισε κι ἐστάθη, 595
ἀφοῦ στὸ πλῆθος ἔφθασε τῶν ποθητῶν συντρόφων.

‘Ως φλόγα μ’ ἀσβεστην ὅρμὴν ἔκεινοι ἐπολεμοῦσαν, ἐνῶ τὸν Νέστορα ἔφερναν οἱ ἵπποι τοῦ Νηλέως ὅμοῦ μὲ τὸν Μαχάονα γοργὰ μακρὰν τῆς μάχης. Τὸν εἰδε καὶ τὸν γνώρισεν ὁ Θεῖος Ἀχιλλέας ὡς ἔστεκε στὸ εὐρύχωρο καράβι του στὴν πρύμνην 600 νὰ βλέπῃ τὴν πολύθρηγην φυγὴν καὶ τὸν ἀγώνα.

Τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον ἐφώναξε ἀπ’ τὸ πλοῖον εἰς τὴν φωνήν του ἐβγῆκε αὐτὸς ἀπ’ τὴν σκηνὴν ὡραῖος ὡσάν ὁ ’Αρης καὶ ὅρχισεν ἔκειθε ἡ συμφορά του.

Πρῶτος τοῦ εἶπ’ ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου: 605
«Τί μὲ φωνάζεις; ’Από ἐμὲ τί θέλεις, ’Αχιλλέα;»
Καὶ ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλέus σ’ ἔκεινον ἀπαντοῦσε:
«Μενοιτιάδη ἔξαίσιε καὶ φίλε τῆς ψυχῆς μου,

- τώρα θά ίδω τοὺς Ἀχαιοὺς στὰ πόδια μου νὰ πέσουν
ὅτι τοὺς ἥβρε ἀβάστακτη τῆς συμφορᾶς ἀνάγκη, 610
ἀλλ’ ἄμε, θεῖς Πάτροκλε, στὸν Νέστορα, νὰ μάθης
ποιόν λαβωμένον φέρνει αὐτός, ώς βλέπω, ἀπὸ τὴν μάχην.
‘Ομοιάζει τὸν Μαχάονα, τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸν γόνον
ὅπισθεν ὅλος πλὴν τοῦ ἀνδρὸς τὰ μάτια ἐγὼ δὲν εἶδα
ὅτι ἔμπροσθέν μου ἐπέρασαν δύρηγορα οἱ φοράδες». 615
- Καὶ ὁ Πάτροκλος ὑπάκουει τὸν ποθητὸν του φίλου
καὶ στὲς σκηνὴς τῶν Ἀχαιῶν ἔδραμ’ εὐθὺς νὰ φθάσῃ.
Καὶ ὅτ’ ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν ἐκεῖνοι, ἀπὸ τ’ ἄμάξῃ
κατέβηκαν κι ἐξέζεψε τοὺς ἵππους ὁ Εύρυμέδων,
ἀκόλουθος τοῦ Νέστορος κι ἐκεῖνοι στ’ ἀκρογιάλι
ἔμεναν πρὸς τὸν ἄνεμον τὸν ἴδρον νὰ δροσίσουν. 620
- Κι ἔπειτα ἔμπηκαν στὴν σκηνὴν καὶ στὰ θρονιὰ καθίσαν.
Καὶ μίγμα ἡ καλοπλέξουδη τοὺς ἔφτιασ’ ‘Εκαμήδη,
ἡ θυγατέρα τοῦ ὑψηλοῦ στὸ φρόνημ’ ‘Αρσινόου,
ποὺ ὅτ’ ἔριξε τὴν Τένεδον ὁ θεῖος Ἀχιλλέας 625
οἱ Ἀχαιοὶ τοῦ γέροντος τὴν κόρην ἐδιαλέξαν
διότι στὸ συμβούλιον ἀπ’ ὅλους ἦταν πρῶτος.
- Καὶ αὐτὴ τοὺς ἔσυρεν ἔμπρὸς τραπέζῃ στιλβωμένο
μαυρόποδον καὶ χάλκινον ἐπάνω του κανίστρῳ
μὲ τὸ κρεμμύδι, γευστικὸ προσφάγι διὰ νὰ πίνουν, 630
μὲ χλωρὸ μέλι καὶ λευκὸν τοῦ ἀγίου σίτου ἀθέρα,
κι ἔστησε χρυσοκούμπωτο ποτήρι ποὺ εἶχε φέρει
ὁ γέρος ἀπ’ τὸ σπίτι του κι εἶχε διπλὸ τὸ πόδι,
τέσσερ’ αὐτιὰ καὶ ὀλόχρυσες εἰς τὸ καθένα δύο
περιστερὲς ἔφαινονταν ως νὰ σπυρολογοῦσαν· 635
μὲ κόπον ἀπ’ τὴν τράπεζαν καθ’ ἄλλος τὸ κινοῦσε
γεμάτο, ἀλλ’ ἀκόπιαστα τὸ ἐσήκωνεν ὁ γέρος.
- Σ’ ἐκεῖνο τοὺς ἔτοιμαζε τὸ μίγμα ἡ γυνὴ θεία,
κρασὶ Πράμνειο καὶ τυρὶ τῆς αἴγας ποὺ μὲ τρίφτην
χάλκινον ἔτριψεν αὐτή, κι ἔραν’ ἐπάνω ἀλεύρι 640
λευκὸ καὶ ἀφοῦ τὸ ἔτοιμασε νὰ τὸ γευθοῦν τοὺς εἶπε.
Καὶ ἀφοῦ μ’ αὐτὰ τὴν ἄναψιν τῆς δίψας ἐπραῦναν,
μὲ διμιλίες ἔτερπαν τὸ πνεῦμ’ ἀνάμεσόν τους
καὶ ὁ Πάτροκλος ὡσὰν θεὸς εἰς τὸ κατώφλι ἔφάνη.

- "Αμα τὸν εἶδε ὁ γέροντας, σηκώθη ἀπ' τὸ θρονί του,
τὸν ἔμπασε καὶ τοῦ λέγε σιμά του νὰ καθίσῃ.
Δὲν τό στεργεν ὁ Πάτροκλος, καὶ τοῦ πε : «Σεβαστέ μου,
δὲν δύναμαι, δ' τι καὶ ἀν εἰπῆς, ὡς θέλεις, νὰ καθίσω.
Φοβοῦμαι τὸν θυμὸν τοῦ ἀνδρὸς ποὺ μ' ἔστειλε νὰ μάθω
ποιὸν λαβωμένον ἔφερες· ἀλλὰ καὶ μόνος τώρα
τὸν ἀρχηγὸν Μαχάονα, καὶ βλέπω καὶ γνωρίζω,
καὶ ἀμέσως τὴν ἀπάντησιν θὰ φέρω τοῦ Ἀχιλλέως.
Πόσο εἰν' ἐκεῖνος τρομερός, γνωρίζεις, σεβαστέ μου,
ποὺ εὐκόλως καὶ στὸν ἀπταίστον πταῖσμα νὰ ἔβρῃ συμβαίνει». 645
- Καὶ ὁ Νέστωρ τότε ἀπάντησε : «Πῶς γίνεται δ Πηλείδης
διὰ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, δσ' εἰναι λαβωμένοι,
νὰ δδύρεται ; Καὶ αὐτὸς ποσῶς τὴν λύπην δὲν γνωρίζει,
ποὺ κυριεύει τὸν στρατόν, ἀφ' ὃτου εἰς τὰ καράβια
κείτονται ἀπὸ λαβωματιές οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι.
Κεῖ λαβωμένοι εὑρίσκονται καὶ ὁ δυνατὸς Τυδείδης,
ὅδισσεύς καὶ ὁ δοξαστὸς στὴν λόγχην Ἀγαμέμνων· 655
λαβώθη καὶ ὁ Εὐρύπυλος εἰς τὸ μερὶ μὲ βέλος·
καὶ ἀπὸ τὴν μάχην ἔφερα καὶ τοῦτον πληγωμένον
μὲ βέλος, δμως ὁ Ἀχιλλεὺς ἀν καὶ γενναῖος εἰναι
διὰ μᾶς καθόλου δὲν πονεῖ καὶ δὲν μᾶς ἐλεεῖται.
- "Η μένει ὥσπου τὰ πλοῖα μας ἐπάνω στ' ἀκρογιάλι
μὲ ὅλον τὸν ἀγώνα μας τὸ πῦρ νὰ καταλύσῃ,
καὶ νὰ σφαγοῦμεν ὅλοι ἐκεῖ ; Καὶ σχ ! διατὶ δὲν ἔχουν
τὴν παλαιάν τους δύναμιν τὰ λυγερά μου μέλη ;
"Ἄς είχα τὴν νεότητα καὶ ἀκέριαν τὴν ἀνδρείαν
καθὼς ὅταν στὸν πόλεμον ἔξ ἀφορμῆς τῶν μόσχων
μὲ τοὺς Ἡλείους φόνευσα τὸν ἄνδρα Ἰτυμονήα,
ἐγκάτοικον τῆς "Ἡλιδος, λαμπρὸν Ὑπειροχίδην,
ζητώντας ἀνταπόδοσιν. Τὸν κτύπησα μ' ἀκόντι
ἐκεῖ ποὺ αὐτὸς τὰ βόδια του νὰ σώσῃ ἐπρομαχοῦσε, 660
καὶ ὡς ἔπεσ' ἐφοβήθηκαν οἱ ἀγρότες, ἐσκορπίσαν.
Λάφυρα τότ' ἐπήραμεν ἀπ' τὸ πεδίον πλῆθος,
βοδιῶν κοπές πεντήκοντα, τόσες κοπές προβάτων
καὶ τόσες χοίρων καὶ γιδιῶν τόσα πλατιὰ κοπάδια,
καὶ τρεῖς φορὲς πεντήκοντα ξανθότριχες φοράδες,
- 670
- 675
- 680

κι είχαν οι περισσότερες νεογέννητα πουλάρια.

Νύκτα μ' ἐκεῖνα ἐφθάσαμε στὴν Πύλον τοῦ Νηλέως·
καὶ ὁ γέρος ἀναγάλλιασεν, ὅτι ὡς ἐβγῆκα νέος
στὸν πόλεμον μοῦ ἔτυχε τόσα πολλὰ νὰ πάρω.

Καὶ οἱ κήρυκες τὸ χάραμα φωνάξαν νὰ ἀλθουν ὅλαι
σ' ὅσους χρεωστεῖτο ἀπόδοσις μέσα στὴν θείαν Ἡλιν.

Συνάγθηκαν κι ἐμοίραζαν οἱ γέροντες τῆς Πύλου,
ὅτ' εἰς πολλοὺς ἀπόδοσιν οἱ Ἐπειοὶ χρεωστοῦσαν
μ' ὅλον ποὺ δλίγοι ἐμέναμεν ἐμεῖς καὶ ἀφανισμένοι,
ὅτι μᾶς ταλαιπώρησεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους
ὅ Ἡρακλῆς κι ἐσφάγγησαν ὅλ' οἱ καλοὶ τῆς Πύλου.
"Οτι ἀπ' τὰ δώδεκα παιδιά τὰ ἔξαίσια τοῦ Νηλέως,
ἔγν μόνος τοῦ ἔμεινα καὶ τ' ἄλλα τοῦ ἀπέθαναν.

Διὰ τοῦτο αὐθαδιάζοντας ποιὸν μᾶς ἀδικοῦσαν
τῶν ἀποτόλμων, Ἐπειῶν τὰ χαλκοφόρα πλήθη.

Καὶ ἀπ' ὅλα μιὰν κοπῆν βοδιῶν καὶ πρόβατα τριακόσια
μὲ τοὺς βοσκούς των ἔλαβε μερίδα του ὁ Νηλέας,
ώς εἰχε ἀπόδοσιν τρανήν νὰ λάβῃ ἀπ' τοὺς Ἡλείους
τέσσαρες ἵππους μ' ὅλα τους τ' ἀμάξια νικηφόρους,
ποὺ ἔμελλαν διὰ τρίποδα νὰ κάμουν τὸν ἀγώνα·
στὴν Ἡλιδα τοὺς κράτησεν ὁ βασιλεὺς Αὔγείας
καὶ πονεμένον ἔδιωξε σκληρὰ τὸν ἱππηλάτην.

Καὶ ὁ γέρος διὰ τὴν ὕβριν του καὶ τ' ἀνομά του ἔργα
λάφυρα ἐπῆρε ἀμέτρητα· καὶ τ' ἄλλα εἰς τὸν λαόν του
ἔδωκε νὰ τὰ μοιρασθοῦν ἴσομετρα καθένας.

Τοῦτα ἐνῶ κάμναμεν ἔμεῖς καὶ τῶν θεῶν θυσίες
στὴν πόλιν ἐπροσφέρναμεν, τρεῖς πέρασαν ἡμέρες
κι ἤλθαν ἐκεῖνοι ἀμέτρητοι μὲ ἀρματα, μὲ ἵππους,
ὁ λαὸς ὅλος, κι οἱ ἀδελφοὶ Μολίονες μ' ἐκείνους,
ἀγόρι' ἀκόμη ἀμάθητα πολεμικῆς ἀνδρείας.

Πόλις Θρυοῦσσα εὑρίσκεται κτισμέν' εἰς ἀκρην λόφου
μακράν, αὐτοῦ στὸν Ἀλφειόν, ἀπ' τὴν ἀμμώδη Πύλον.
Αὐτὴν ἐκύκλωσε ὁ στρατὸς μὲ λύσσαν νὰ τὴν πάρουν.

Στὴν πεδιάδα είχαν χυθῆ κι ἤλθε ἡ Ἀθηνᾶ τὴν νύκτα
μηνύτρ' ἀπὸ τὸν "Ολυμπον, νὰ εἰπῇ ν' ἀρματωθοῦμε,
καὶ τὸν λαόν, ποὺ ὀλόγυρα τὸν πόλεμον ζητοῦσε

συνάθροισ' εύκολα ή θεά κι ἐμὲ νὰ πολεμήσω
 δὲν μ' ἀφηνεν ὁ γέροντας καὶ μοῦ ἔκρυψε τοὺς ἵππους·
 ὅτ' ἡμιον, ἔλεγε, ἀπραγος στὰ ἔργα τοὺς πολέμου.
 Καὶ ὅμως ἀνδραγάθησα πεζὸς μὲς στοὺς ἵππους
 ὡς ἐκυβέρνησ' ἡ Ἀθηνᾶ τῆς μάχης τὸν ἀγώνα. 720
 Στὸν ποταμὸν Μινύειον, ποὺ βρέχει τὴν Ἀρήνην
 καὶ χύνεται στὴν Θάλασσαν, ὅσο νὰ φέξῃ ἡ ἥμερα
 τῆς Πύλου ἵππεῖς καὶ τῶν πεζῶν συνέρρεαν τὰ πλήθη.
 Κεῦθε ὁ στρατός μας ὄρμησε μὲ δόλα τ' ἄρματά του
 καὶ στ' ἄγιο ρεῦμα τοῦ Ἀλφειοῦ τὸ μεσημέρι εὐρέθη. 725
 Θυσίαν τότ' ἐκάμαμεν στὸν ὕψιστον Κρονίδην,
 ταῦρον κατόπιν τοῦ Ἀλφειοῦ, ταῦρον τοῦ Ποσειδῶνος,
 καὶ τῆς γλαυκόματης θεᾶς ὥραίν τον ἀγελάδα,
 καὶ ἀφοῦ στὴν τάξιν του κανεὶς ἐδείπνησε, στὲς ὅχθες 730
 τοῦ ποταμοῦ πλαγιάσαμε μὲ τ' ἄρματά μας δόλοι.
 Καὶ οἱ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ τὴν πόλιν περιζῶναν,
 νὰ τὴν χαλάσουν πρόθυμοι ἀλλὰ πρὸν νὰ προφθάσουν,
 φρικτὴ σ' αὐτοὺς ἐξέσπασε πολέμου ἀνεμοζάλη·
 ὁ ἥλιος μεσουράνιζε καὶ οἱ δύο στρατοὶ κινοῦντο 735
 εὐχόμενοι στὴν Ἀθηνᾶ καὶ στὸν πατέρα Δία.
 Ἄλλ' ὅταν Πύλοι κι Ἐπειοὶ πιασθῆκαν εἰς τὴν μάχην,
 τὸν Μούλιον πολεμιστὴν ἐφόνευσα ἐγὼ πρῶτος
 κι ἐπῆρα καὶ τοὺς ἵππους του· κι εἶχεν αὐτὸς τὴν πρώτην
 τοῦ Αὐγείου κόρην τὴν ξανθήν, ποὺ ἐλέγετο Ἀγαμήδη, 740
 κι ἐγνώριζ· ὅσα βότανα τῆς γῆς τὸ πλάτος τρέφει.
 Ὡς ἔρχονταν τὸν κτύπησα μ' ἀκόντι καὶ στὸ χῶμα
 ἔπεσε κι ἐγὼ πήδησα σ' ἀμάξι, καὶ στοὺς πρώτους
 πολεμιστὰς ἐστήθηκα· κι εὐθὺς ἐσκορπισθῆκαν
 οἱ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ καθὼς ἔπεστ' ἐκεῖνος 745
 ποὺ τῶν ἵππεων ἀρχηγὸς ἐπρώτευε στὴν μάχην.
 Καὶ ὄρμησα ἐπάνω τους εὐθύς, ὡς μαύρη ἀνεμοζάλη,
 πενήντα ἐπῆρο ἀμάξια τους καὶ ἀπὸ καθένα δύο
 ἀνδρες ἔκαμες ἡ λόγχη μου τὸ χῶμα νὰ δαχγάσουν.
 Καὶ ἀκόμα τους Μολίονας θὰ ἐφόνευ· ἀλλ' ὁ μέγας
 ὁ Ποσειδῶν πατέρας των τοὺς ἔσκεπε μὲ διμίχλην. 750
 Νίκην τότ' ἔδωκεν ὁ Ζεὺς μεγάλην τῶν Πυλίων·

ὅτι τοὺς κυνηγούσαμε, φονεύαμε τοὺς ἄνδρες,
τὰ δῆπλα τους ἐπαιρόναμε, μέσ' ἀπὸ τὴν πεδιάδα,
ὅσον ὅποι ἀνεβήκαμεν εἰς τὰ Βουπράσια μέρη, 755
εἰς τὸν Ὀλένιον κρημνόν, στὸν λόφον τοῦ Ἀλεισίου·
ἔκειθεν γύρισ' ἡ Ἀθηνᾶ τὰ πλήθη κι ἔναν ἄνδρα
ὕστερον ἄφησα νεκρόν τότε οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς ἵππους
ἀπ' τὸν Βουπράσιον ἄγρὸν ἐστρέψαν πρὸς τὴν Πύλον,
καὶ μ' ἔνα στόμα ὀλόκληρος λαὸς ὑμνολογοῦσε 760
τὸν Νέστορα ἀπὸ τοὺς θυητοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς τὸν Δία.
'Ιδού πῶς ἀνδραγάθιζα μὲ τοὺς ἀνδρειωμένους.
'Ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ χαίρεται τὴν ἀρετήν του μόνος·
ἄχ! ὅταν ὁ λαὸς χαθῇ πολὺ καὶ ἀργὰ θὰ κλαύσῃ.
Θυμήσου ὅτι ὁ Μενοίτιος σοῦ πρόσταξε, ὡς γλυκέ μου, 765
ὅταν στὸν Ἀγαμέμνονα σὲ ἔστελνε ἀπὸ τὴν Φθίαν.
Καὶ ὅλα τ' ἀκούσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ θεῖος Ὁδυσσέας,
στὸ δῶμα δόπτε' ἐφθάσαμε τὸ μέγα τοῦ Πηλέως,
ἐνῷ τῆς Ἀγαιίδος γῆς συνάζαμεν τὰ πλήθη. 770
Κεῖ ἐθρήκαμε τὸν ἥρωα Μενοίτιον καὶ σένα·
σιμά σας ἦτε ὁ Ἀχιλλεὺς· καὶ ὁ γέρος ὁ Πηλέας
τοῦ μόσχου τὰ παχιὰ μεριὰ στὸν βροντητὴν Κρονίδην
ἔκαιε μέσα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ μὲ χρυσὸ ποτήρι
σπόνδιζε τὸ γλυκὸ κρασὶ στὲς προσφορὲς ποὺ ἔκαταν.
Κι ἐνῷ ἐσυγυρίζατε τὰ κρέατα, μᾶς εἰδεν 775
δο Ἀχιλλέας στὰ πρόθυρα· μᾶς πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι,
μᾶς εἴπε νὰ καθίσουμε κι ἔβαλε αὐτὸς ἐμπρός μας
τὸ φίλεμα ποὺ δίδεται τοῦ ξένου, ὡς θέλεις τάξις.
Καὶ τὴν τροφὴν καὶ τὸ πιοτὸν ἄμμον ἐχαρήκαμ' ὅλοι,
τὸν λόγον πρώτος ἄρχισα καὶ σᾶς παρακινοῦσα 780
νὰ μᾶς ἀκολουθήσετε· καὶ πρόθυμοι σεῖς ἤσθε,
καὶ τότε οἱ δυὸ πατέρες σας πολλὰ σᾶς συμβούλευαν.
Καὶ τοῦ Ἀχιλλέως σύσταινεν ὁ γέροντας Πηλέας
πάντοτε μέγας νὰ φανῇ καὶ τῶν Ἀργείων πρῶτος·
κι ἐσένα ἴδού τί σύσταινεν ὁ γέρος σου πατέρας: 785
«Παιδί μου, ἀν δο Ἀχιλλεὺς στὸ γένος σὲ ὑπερβαίνη
καὶ στὴν ἀνδρείαν, εἰσαι σὺ στὰ χρόνια ἀνώτερός του.
'Ἀλλ' ὁτι μερισμόν σκεφθῆς, σὺ βάλε το στὸν νοῦν του,

- εῦμορφα καὶ πρὸς τὸ καλὸν τοὺς λόγους σου θὰ στέργη». 790
 Τοῦτα, καὶ σὺ τὰ λησμονεῖς, ποὺ σύσταινεν ὁ γέρος.
 Μὲ τοῦτα τώρα πάσχισε νὰ πείσης τὸν Πηλείδην.
 Ποιός ξέρει μὴν ὁ λόγος σου, μ' ἐνὸς θεοῦ τὴν χάριν,
 τοῦ συγκινήση τὴν ψυχήν; Καλὸς τοῦ φίλου ὁ λόγος.
 Κι ἔὰν στὸν νοῦν του ἔχῃ χρησμὸν ποὺ νὰ τὸν ἐμποδίζῃ,
 ὅπου ἡ μητέρα του ἡ θεὰ τοῦ ἀνάφερε ἀπ' τὸν Δία, 795
 ἃς ξαναστείλη κἀν ἐσέ καὶ οἱ Μυρμιδόνες ὅλοι
 ἃς ἔλθουν, ὥστε φῶς ἐσὺ τῶν Δαναῶν νὰ γίνης.
 Καὶ νὰ σοῦ δώσῃ νὰ φορῆς στὴν μάχην τ' ἄρματά του,
 ἵσως φανῆς πῶς εἰσαι αὐτὸς καὶ ἀποσυρθοῦν οἱ Τρῶες,
 ἀπ' τὸν ἀγών' ἀναστασμὸν οἱ Δαναοὶ νὰ λάβουν, 800
 κι εἶναι τ' ἀνάσταμα καλὸν ὅσον μικρὸν καὶ ἀν εἶναι.
 Κι εὔκολα σεῖς ἀκούραστοι τὰ κουρασμένα πλήθη
 θὰ διώξετε πρὸς τὴν πόλιν τους ἀπ' τὰ γοργὸν καράβια».
- Εἶπε καὶ τὸν ἑτάραζε στὰ βάθη τῆς καρδίας,
 κι ἔγυρ' εὐθὺς σπουδακτιὰ ὀπίσω στὸν Πηλείδην. 805
 Καὶ δ' εἶχε φθάσει ὁ Πάτροκλος στὰ πλοῖα τοῦ Ὁδυσσέως
 στὸ μέρος ὃπου ἐδίκαζαν κι ἐκάμνων τὰς συνόδους
 καὶ τῶν θεῶν εἶχαν βωμούς ὀλόγυρα κτισμένους,
 ἐμπρός του ἥλθ' ὁ Εὔρυπολος, λαμπρὸς Εὔαιμονίδης,
 ποὺ ἐρχόνταν ἀπ' τὸν πόλεμον τρεκλὸς ἀπ' τὴν πληγήν του, 810
 ποὺ εἶχε λάβει εἰς τὸ μερί: κι ἐκεῖθε μαῦρον αἴμα
 ἔβγαινε κι ἔδρωτας πολὺς τοῦ ἐνότιζε τές πλάτες,
 ἀλλ' εἶχε ἀκόμη τὴν ψυχὴν ἀσάλευτην στὰ στήθη.
 "Αμα τὸν εἰδ' ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενοίτεου,
 μὲ πόνον τὸν προσφώνησεν: «Ἐτσι, ὡς δυστυχισμένοι, 815
 τῶν Δαναῶν ὡς ἀρχηγοί, καὶ πρῶτοι πολεμάρχοι,
 τοὺς σκύλους νὰ χορτάσετε σᾶς ἔμελλε στὴν Τροίαν,
 μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα σας κι ἀπὸ τοὺς ποθητούς σας;
 'Αλλὰ εἰπέ μου, Εὔρυπολε, διόθεπτε ἥρωά μου,
 οἱ Ἀχαιοὶ στοῦ "Εκτορος τὴν ἄμετρην ἀνδρείαν 820
 θ' ἀντισταθοῦν ἡ θὰ χαθοῦν στὴν λόγγην του ἀποκάτω;»
- Καὶ ὁ συνετὸς Εὔρυπολος: «Ὦ Πάτροκλε γενναῖε,
 προπύργιον τῶν Ἀχαιῶν διμέ δὲν εἶναι πλέον,
 ἀλλὰ στὰ μαῦρα πλοῖα τους ὁγρήγορα θὰ πέσουν.

Κείτονται στὰ καράβια τους οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι
ἀπ' τὰ πολλὰ λαβώματα ποὺ ἐπῆραν εἰς τὴν μάχην
καὶ πάντοτε σφοδρότερη γίνετ' ἡ ὁρμὴ τῶν Τρώων.
Ἄλλὰ στὸ πλοῖον φέρε με νὰ σώσης τὴν ζωήν μου,
τ' ἀκόντι βγάλε ἀπ' τὸ μερί, νίψε τὸ μαῦρον αἷμα
μὲ χλιδὸν νερό, καὶ χρίσε τὸ μὲ τὰ γλυκὰ βοτάνια,
ποὺ ἀπὸ τὸν δικαιότατον στὸ γένος τῶν Κενταύρων,
τὸν Χείρονα ἔμαθ' ὁ Ἀχιλλεὺς κι ἐδίδαξε καὶ σένα
ὅτι ἀπ' τοὺς δύο μας ἵστρον, λαβώθηκε ὁ Μαχάων,
κι εἰς τές σκηνές μας κείτεται, κι ἔχει καὶ αὐτὸς ἀνάγκην
ἀπὸ ἔξαίσιον ἵστρον, καὶ ὁ ἄλλος μὲ τοὺς Τρῶας
κτυπιέται, ὁ Ποδαλείριος, ἀκλόνητος στὴν μάχην». 835

Τοῦ ἀπάντησεν ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου:
«Ἄχ ! τί θὰ γίνη, Εὔρυππε ; Καὶ ἂν εἴμαι κινημένος
πρὸς τὸν Πηγείδην νὰ τοῦ εἰπὼ τί μόχει παραγγείλει
ὁ Νέστωρ ὁ . Γερήνιος, τῶν Ἀχαιῶν σωτήρας,
ἀφοῦ σὲ βλέπω εἰς κίνδυνον, ἐγὼ δὲν θὰ σ' ἀφήσω». 840

Εἶπε καὶ μέσα στὴν σκηνὴν ἀγκαλιαστὰ τὸν πῆρε
καὶ εἰς τὸ τομάρι, ποὺ ἀπλωσεν ὁ ἀκόλουθος, τὸν στρώνει.
Μὲ τὸ μαχαίρι ἀπ' τὸ μερί τὸ πικρὸ βέλος βγάζει,
ἀπ' τὴν πληγὴν μὲ χλιδὸν νερὸν πλύνει τὸ μαῦρον αἷμα,
ρίζαν τοῦ ἔβαλε πικρήν, ποὺ πρῶτα μὲ τὰ χέρια
ἔμάλαξε, παυσίπονην, ποὺ τοῦ ἔπαυσε τοὺς πόνους
ὅλους, κι ἐστέγνωσε ἡ πληγή, κι ἐστάθηκε τὸ αἷμα. 845

M

Αύτοῦ θεράπευε ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Μενοιτίου
τοῦ Εὐρυπύλου τὴν πληγήν· ὡστόσο ἐπολεμοῦσαν
Τρῶες καὶ Ἀργεῖοι σύσσωμοι· μηδὲ ἔμελε τὸ τεῖχος
τὸ μέγα μηδὲ ὁ χάντακας φραγμὸς δι' αὐτοὺς νὰ εἴναι,
ποὺ ἔκτισαν οἱ Δαναοὶ προφυλακὴν τῶν πλοίων,
χωρὶς νὰ δώσουν τῶν θεῶν ἔξαίσιες ἔκατόμβες·
καὶ τὰ πολλά τους λάφυρα νὰ κλείσῃ καὶ τὰ πλοῖα
τὸ ἔκτισαν· ἀλλ’ ἄβουλα τῶν ἀθανάτων ὅλων·
ὅθεν πολὺν δὲν ἔμεινε καιρὸν ὄρθο τὸ κίσμα.

"Οσ' ἦτο ὁ "Ἐκταρ στὴν ζωὴν κι ἐθύμωνε ὁ Πηλείδης
καὶ ἀπαρτὴ ἀκόμη ἑσώζονταν ἡ πόλις τοῦ Πριάμου,
ὅλορθο καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸ μέγα τεῖχος ἦταν·
ἀλλ' ὅταν οἱ καλύτεροι τῶν Τρώων ἀπεθάναν,
καὶ πάμπολοι τῶν Δαναῶν ἐπέσαν καὶ ἄλλοι ἐμεῖναν,
καὶ μὲς στὸν χρόνον δέκατον ἐπόρθησαν τὴν Τροίαν
οἱ Ἀργεῖοι καὶ ὅλοι ἐγύρισαν στὴν ποθητὴν πατρίδα,
ὅ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν σκεφθῆκαν ν' ἀφανίσουν
τὸ τεῖχος, ὅταν ἔσυραν τὴν δύναμιν ἀπ' ὅσα
ἀπὸ τὴν "Ιδην ροβολοῦν στὴν θάλασσαν ποτάμια
Κάρησος, Ρῆσος, Γράνικος, Ἐπτάπορος, Ροδίος,
Αἴσηπος, Θεῖος Σκάμανδρος καὶ τὸ Σιμούντειον ρεῦμα,
ἐκεῖ ποὺ κράνη πάμπολλα καὶ ἀσπίδες καὶ ἡμιθέων
γένος ἀνδρῶν στοὺς ἄμμους του κυλοῦνται πεσημένα·
αὐτῶν ὁ Ἀπόλλων ἔγυρε τὰ στόματα κι ἐννέα
ἡμέρες ρέαν ὅλα ὅμοι στὸ τεῖχος, ἐνῶ ἐπάνω

ἄκοπα ἔβρεχεν ὁ Ζεὺς τὸ τεῖχος νὰ ποντίσῃ.
Καὶ ὁ Ἰδιος μὲ τὴν τρίαιναν ἐμπρὸς ὁ κοσμοσείστης
ροβόλας στὴν θάλασσαν τὰ θέμελ' ἀπὸ πέτρες
καὶ ἀπὸ κορμούς, ποὺ οἱ Δαναοὶ μὲ κόπον εἶχαν θέσει.
Καὶ στὸν βαθὺν Ἐλλήσποντον ἐγγὺς ἐσιάδωσ' ὅλα,
καὶ μ' ἄμμον πάλι ἐσκέπασε τὸ ἀπέραντο ἀκρογιάλι,
τὸ τεῖχος ἀφοῦ ἀφάνισε· κι ἔγυρε τὰ ποτάμια

5

10

15

20

25

30

14

ὅπου καὶ πρῶτα νὰ κυλοῦν τὰ ὅμορφα νερά τους.

Αὐτὰ νὰ κάμουν ἔμελλαν ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Φοῖβος
ἔναν καιρόν· ἀλλ' ἔβραζε στὸ στερεωμένο τεῖχος
ἡ μάχη τότε κι ἔτριζαν τῶν πύργων τὰ δοκάρια,
καὶ αὐτοῦ καθὼς τοὺς δάμασεν ἡ μάστιγα τοῦ Δία
οἱ Ἀργεῖοι πρὸς τὰ πλοῖα τους σφικτὰ στενοχωροῦντο
τὸν "Εκτορα φοβόύμενοι δεινὸν φυγῆς ἐργάτην.

Καὶ αὐτός, ὡς πρῶτα, ἐμάχονταν, ὥσπερ ἀνεμοζάλη. 40

Καὶ σὰν χοῖρος ἡ λέοντας στὴν μέσην ἀνδρῶν καὶ σκύλων
σ' αὐτοὺς γυρίζει μ' αἰσθησιν τῆς ρώμης του μεγάλην·
φάλαγγα ἔκεινοι πυργωτὴν ἀντίκρυ του μορφῶνυν
καὶ ρίχνουν βέλη ἀμέτρητα κι ἡ εὐγενής ψυχή του
φόβον δὲν ἔχ' ἡ δισταγμόν, ἀν καὶ νεκρὸς θὰ πέσῃ
ἀπ' τὴν ἀνδραγαθίαν του καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς λόχους

νὰ σπάσῃ συχνοιστρέφεται· καὶ ὅπου χουμήσῃ ἔκεινος
οἱ πυκνοὶ λόχοι· δποχωροῦν· παρόμοια μὲς στὰ πλήθη
ὁ "Εκτωρ τοὺς συντρόφους του παρακαλοῦσεν ὅλους
νὰ διαβοῦν τὸν χάνδακα κι οἱ ἵπποι του οἱ γενναῖοι
δὲν ἐτολμοῦσαν καὶ σφοδρὰ χλιμίντριζαν στὴν ἄκρην
ὅρθοι· καθὼς τοὺς φόβιζε φαρδὺς ἐμπρὸς ὁ λάκκος
ποὺ δὲν θὰ διάβαιν· εὔκολα κανεὶς ἡ θὰ πηδοῦσε.

"Οτ' ὑψηλές ἐστέκονταν καὶ κρεμαστὲς οἱ ἄκρες
καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη καὶ ἄνωθεν ἀκονητὰ σταλίκια
εἶχαν στυλώσ· οἱ Ἀχαιοὶ τρανὰ καὶ στριμωμένα
πρὸς τοὺς ἔχθροὺς προφυλακήν· καὶ αὐτοῦ δὲν θὰ ἡμποροῦσεν
εὔκόλως· ἵππος σέρνοντας καλότροχον ἀμάξι
πόδι νὰ στήσῃ καὶ οἱ πεζοὶ διστάζαν νὰ περάσουν.

Καὶ στὸν τολμηρὸν "Εκτορα τότ' εἶπε ὁ Πολυδάμας·
«"Εκτορ καὶ ὅλ' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν βοηθῶν καὶ Τρώων,
ἀνόητα στὸν χάντακα τοὺς ἵππους ὁδηγοῦμε·

ὅτ' εἶναι κακοδιάβατος, ὡς ἔχει ἀκονισμένα
σταλίκια κι εἶναι ὀπίσω τους τῶν Ἀχαιῶν τὸ τεῖχος.

Δὲν γίνεται νὰ κατεβοῦν οὐδὲ νὰ πολεμήσουν
ἵππεις καὶ μὲς στὸ στένεμα θ' ἀφανισθοῦμεν ὅλοι,
διότι ἀν τοὺς ἐμίσησε καὶ τοὺς ἔξολοιθρεύη
εἰς τὴν ὄργήν του ὁ Βροντητής καὶ βοηθῆ τοὺς Τρώας,

- ἥθελ' ἀμέσως νὰ γενῆ κι ἐδῶ μακρὰν ἀπ' τ' Ἀργος
οἱ Ἀχαιοὶ νὰ συντριβοῦν αὐτοὶ καὶ τ' ὄνομά τους·
ἀλλ' ἂν στραφοῦν πάλιν αὐτοὶ κι ἐμεῖς ἀπὸ τὰ πλοῖα
διωχθοῦμε καὶ δῆλοι πέσωμε στοῦ χάντακος τὸ βάθος,
θαρρῷ πῶς μηδὲ μηνυτῆς στὴν πόλιν δὲν θὰ φθάσῃ
ἀπ' τὸν διωγμὸν τῶν Ἀχαιῶν νὰ εἰπῇ τὸν δλεθρόν μας.
Κι ἐλάτε τώρα, δ, τι θὰ εἰπῶ νὰ τὸ δεχθοῦμεν δῆλοι·
τοὺς ἵππους οἱ ἀκόλουθοι στὸν χάντακ' ἀς κρατήσουν,
κι ἐμεῖς πεζοὶ τὸν "Εκτορα μὲ τ' ἄρματά μας δῆλοι
θ' ἀκολουθήσωμεν μ' ὅρμήν, καὶ ἂν ἔναι διορισμένο
ν' ἀφανισθοῦν, οἱ Ἀχαιοὶ δὲν θὰ σταθοῦν ἐμπρός μας." 70
- Ο "Εκτωρ ἥθρε ὠφέλιμον δ, τι εἶπε ὁ Πολυδάμας,
καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξι πήδησε χαμαὶ μὲ τ' ἄρματ' δῆλα,
οὐδὲ ἔμειναν στ' ἀμάξια τους οἱ ἔλλοι συναγμένοι,
ἀλλ' δῆλοι κάτω ἐπήδησαν στὸν "Εκτορα κατόπιν.
Καὶ δῆλοι τοὺς κυβερνῆτες τῶν παράγγειλαν νὰ στήσουν
μὲ καλὴν τάξη ἔμπροσθεν τοῦ χάντακος τοὺς ἵππους·
κι ἔκειν' εἰς πέντε σώματα μὲ τάξιν χωρισθῆκαν,
καθένα μὲ τοὺς ἀρχηγούς. "Εκτωρ καὶ Πολυδάμας
εἶχαν τὸ σῶμα τὸ ἐκλεκτό, πυκνὸ καὶ ἀνδρειωμένο,
ποὺ ἐμάνιζε τὸ τείχισμα νὰ σπάσῃ καὶ στὰ πλοῖα
νὰ φέρῃ εὐθὺς τὸν πόλεμον· τρίτος ὁ Κεβριόνης
ἥταν σ' ἔκεινους ἀρχηγός· κι εἶχεν ἀφήσει ὁ "Εκτωρ
ἄνδρ' ἀπ' αὐτὸν κατώτερον στ' ἀμάξι κυβερνήτην·
στὸ δεύτερον ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Ἀλκάθοος καὶ ὁ Ἀγήνωρ.
ὁ "Ελενος, ὁ Δηϊφοβος, ἀγύρια τοῦ Πριάμου,
στὸ τρίτον σῶμα καὶ μ' αὐτοὺς ὁ "Ασιος Ὑρτακίδης
δ ἥρως, ποὺ ἀπ' τὸν ποταμὸν Σελλήνεντα εἶχαν φέρει
ἵπποι φλογώδεις ὑψηλοὶ μέσ' ἀπὸ τὴν Ἀρίσβην.
Τὸ τέταρτ' ὁ καλὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίση ἐκυβερνοῦσε
δ Αἰνείας, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν ὁ Ἀρχέλοχος καὶ Ἀκάμας
δύο παιδιά τοῦ Ἀντήνορος· καὶ τοὺς ἔξακουσμένους
βοηθοὺς ὁδήγγα ὁ Σαρπηδών, κι ἐπῆρε εἰς τὸ πλευρόν του
τὸν Γλαῦκον καὶ τὸν φοβερὸν στὰ δύπλα Ἀστεροπαῖον,
πού, ἔξω ἀπ' αὐτόν, ἀνώτερον ἀπ' δῆλους στὴν ἀνδρείαν
τοῦ ἐφάνηκαν καλύτεροι τῶν ἄλλων πολεμάρχων.
- 90
95
100

- Καὶ πήκτραν ἀφοῦ ἐμόρφωσαν στενὰ μὲ τές ἀσπίδες
στοὺς Δαναοὺς ἔχύθηκαν κι ἐθάρρουν δτι ἐκεῖνοι
δὲν θὰ σταθοῦν καὶ ἀκράτητοι θὰ πέσουν εἰς τὰ πλοῖα. 105
- Κι οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ οἱ λαυπροὶ βοηθοὶ των ὑπακοῦσαν
σ' δ', εἶπε μὲ τὴν ἀψεγγην ψυχήν του ὁ Πολυδάμας·
μόνος δὲν τὸ ἡθέλησεν δ "Ἄσιος 'Υρτακίδης,
αὐτοῦ μὲ τὸν ἥνιοχον τοὺς ἵππους του ν' ἀφῆσῃ,
ἄλλα μ' ἐκείνους ὅρμησε πρὸς τὰ γοργὰ καράβια,
μωρός, δποὺ δὲν ἔμελε τὴν μοίραν νὰ ξεφύγη
καὶ ἀπ' τὰ καράβια νικητῆς νὰ γύρη μὲ τοὺς ἵππους
περήφαν' ἀνεβαίνοντας στὴν ἀνεμώδη πόλιν. 110
- διότι μοίρα σκοτεινὴ τὸν πῆρε μὲ τὴν λόγγην
τοῦ υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος μεγάλου 'Ιδομενέως.
Διότι κεῖ ποὺ οἱ Δαναοὶ μὲ τὰ ζεμέν' ἀμάξια
ἀπ' τὸ πεδίον γύριζαν, ἀριστερὰ τῶν πλοίων,
ἔσπρωξε αὐτὸς τὴν ἀμάξιν, οὐδ' ἥσαν εἰς τές πύλες
κλεισμένα τὰ θυρόφυλλα μὲ τὸν μακρύν τους σύρτην,
ἄλλα τὰ χαν ὄλανοικτα διὰ νὰ δεχθοῦν ἐκείνους
ποὺ ἐφεῦγαν ἀπ' τὸν πόλεμον πρὸς τὰ γοργὰ καράβια. 120
- Κεῖ μὲ τοὺς ἵππους ὅρμησε καὶ μὲ κραυγὴν κατόπιν
οἱ σύντροφοὶ του κι ἔλεγαν ποὺ ἐμπρός τους δὲν θὰ μείνουν
οἱ 'Αχαιοὶ καὶ ἀκράτητοι θὰ πέσουν στὰ καράβια. 125
- Κι ἥθραν στὲς πύλες οἱ μωροὶ δυὸς πολεμάρχους πρώτους,
δυὸς τέκνα μεγαλόψυχα τῶν Λαπιθῶν ἡρώων,
τοῦ Πειριθόου τὸν υἱόν, ἀνδρεῖον Πολυποίτην
καὶ τὸν Λεοντέα πόμοιαζε τοῦ ἀνθρωποφόρου "Αρη. 130
- Στὲς ὑψηλές πύλες ἐμπρός ἥσαν στημένοι ἐκεῖνοι
ἀκλόνητοι, ὡς ὑψίκομα δρυὰ στὰ ὅρη ἐπάνω,
ὅποὺ βροχὴ καὶ ἀνεμος τὰ δέρνουν αἰωνίως,
εἰς τές μεγάλες ρίζες των βαθιὰ θεμελιωμένα·
ὅμοιως εἰς τὰ χέρια τους θαρρώντας καὶ στὴν ρώμην
τὸν μέγαν "Άσιον ἄφοβα περίμεναν ἐκεῖνοι. 135
- Κι ἵσια στὸ τεῖχος τὸ παχὺ μ' ἀσπίδες σηκωμένες
οἱ γενναιόκαρδοι ὀπαδοὶ τοῦ πολεμάρχου 'Άσιου
'Ιαμενός, Οἰνόμαος, 'Ορέστης, 'Άσιάδης,
Θόων καὶ 'Αδάμας μὲ κραυγὴς ἐμπρός ωρῆσαν. 140

Καὶ ὡς τότ' ἐκεῖνοι μέσαθε σφοδρὰ παρακινοῦσαν τοὺς Ἀχαιοὺς ν' ἀγωνισθοῦν νὰ σώσουν τὰ καράβια· ἀλλ' ἄμα ἐνόησαν ἐμπρὸς νὰ προχωροῦν οἱ Τρῶες στὸ τεῖχος καὶ τῶν Δαναῶν βοὴ φυγῆς ἀκούσθη, τότε ἀπ' τές πύλες ὅρμησαν κι ἐμπρὸς ἐπολεμοῦσαν ἐκεῖν' οἱ δύο, καὶ ὅμοιαζαν ἀγριόχοιροι στὰ ὅρη, ποὺ καρτεροῦν ἀτρόμητοι πλῆθος ἀνδρῶν καὶ σκύλων, καὶ ὅπως ὅρμοῦν δεξιὰ ζερβίᾳ τὰ δένδρα σποῦν τοῦ δάσους μ' ὅλες τές ρίζες, καὶ κροτοῦν τὰ δόντια τῶν θηρίων, ὥστου κάποιος τὴν ζωὴν μ' ἀκόντι νὰ τοὺς πάρῃ. 145

"Ομοια κροτοῦσεν ὁ χαλκὸς στὰ στήθη αὐτῶν τῶν δύο ὡς τοὺς κτυποῦσαν ἄντικρου· κι ἐκεῖνοι ἐπολεμοῦσαν ἀνδρείως εἰς τὴν ρώμην τους θαρρώντας καὶ στὰ πλήθη, ποὺ ἀπὸ τοὺς πύργους ἀνωθεν ἀκόντιζαν λιθάρια νὰ σώσουν ἀπ' τὸν ὅλεθρον τὴν ποιητὴν ζωὴν τους, 150 τὰ πλοῖα των καὶ τές σκηνές· καὶ ὡς ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου, ὅταν σφοδρῶς ἐτίναξε τὰ σκιοφόρα νέφη, μ' ἐπανωτές χιονοβολεῖς τὴν θρέπτραν γῆν σκεπάζει, 155 ὅμοιως ἀπ' τὰ χέρια τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων τ' ἀκόντια ρέαν ἀπειρά· καὶ ἀπὸ τές χοντρές πέτρες ἥχοῦσαν κούφια κόρυθες καὶ ὅμφαλωτές ἀσπίδες.

Καὶ τότε βαθιὰ στέναξεν ὁ "Ἄσιος Ψρτακίδης, κι ἐγόγγυξε κι ἐφώναξε κτυπώντας τὰ μεριά του: «Καὶ σὺ τὸ ψέμ' ἀγάπησες, διμέ, πατέρα Δία· 160 ἐγὼ δὲν πίστευα ποτὲ ν' ἀντισταθοῦν οἱ Ἀργεῖοι στὰ χέρια μας τ' ἀνίκητα καὶ στὴν σφοδρὴν ὅρμήν μας. Καὶ ὥσταν σφῆκες ἡ μέλισσες μὲ ζῶσιν λυγισμένην εἰς δρόμον κτίσαν πτερωτὸν τὴν θοιωτὴν οἰκίαν καὶ ἀν ἔλθουν ἀνδρες κυνηγοὶ δὲν φεύγουν ἀλλὰ μένουν 165 καὶ ἀπὸ τὸν βράχον πολεμοῦν νὰ σώσουν τὰ παιδιά των, ὅμοια καὶ τοῦτοι μόνοι δυὸς τές πύλες δὲν ἀφήνουν καὶ μένουν εἴτε θάνατον νὰ δώσουν ἢ νὰ λάβουν».

Εἶπεν ἀλλὰ δὲν ἔπεισε τὴν γνώμην τοῦ Κρονίδη, ποὺ ἐβούλετο στὸν "Ἐκτορα τὴν δόξαν νὰ χαρίσῃ. Καὶ ὅμοιως τότ' ἐμάχονταν εἰς ἄλλες πύλες ἄλλοι 170 ἀλλ' ὅλα τοῦτα ὥσταν θεός νὰ εἰπῷ φωνὴν δὲν ἔχω·

- ὅτι παντοῦ πολέμου πῦρ ἐμάνιζε στὸ τεῖχος
κι οἱ Ἀργεῖοι διὰ τὰ πλοῖα τους βιασμένοι ἐπολεμοῦσαν,
ἀν καὶ θιμμένοι· καὶ οἱ θεοὶ ποὺ βοηθοί τους ἤσαν
κατάκαρδα τοὺς Δαναοὺς ἐσυμπονοῦσαν ὅλοι. 180
- Καὶ οἱ δυὸς Λαπίθες κίνησαν νὰ συγκροτήσουν μάχην.
Καὶ ὁ Πολυποίτης κραταὶς υἱὸς τοῦ Πειριθόου
τὸν Δάμασον ἔκτύπησε στὸ χάλκινό του κράνος·
τὸ κράνος δὲν ἐκράτησε τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι
ποὺ ἐσύντριψε τὸ κόκαλο κι ἐγέμισ' ὅλος αἷμα
δὲ ἐγκέφαλος· καὶ ὡς νέκρωσεν ἐκείνου τὴν ἀνδρείαν
ἔπεσαν ἀπ' τὴν λόγγην του ὁ "Ορμενός καὶ ὁ Πύλων
καὶ ἀκόντισεν ὁ Λεοντεύς, καλὸς βλαστὸς τοῦ "Αρη,
στὴν ζώνην τὸν Ἰππόμαχον τοῦ Ἀντιμάχου γόνον. 185
- Καὶ ἀπὸ τὴν θήκην ἔσυρε τὸ κοφτερόν του ξίφος,
στὸ πλῆθος ὅρμησε καὶ αὐτοῦ τὸν Ἀντιφάτην πρῶτον
κτύπησε καὶ τὸν ἔστρωσε τ' ἀνάσκελα στὸ χῶμα. 190
- Κατόπιν Μένων, Ἰαμενὸς καὶ Ὁρέστης ἐστρωθῆκαν
ἀπ' τὸ κοντάρι του ὅλοι ὄμοι· κι ἐνῶ τοὺς ἐγυμνῶναν
ἀπ' τὰ λαμπρά τους ἄρματα, τ' ἀγόρια τ' ἀνδρειωμένα
ὁ Πολυδάμας ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ "Εκτωρ ὁ δῆγηοῦσαν,
σῶμα ἐκλεκτὸ πυκνότατο, ποὺ ἐδίψαε νὰ σπάσῃ
τὸ τεῖχος καὶ τῶν Ἀχαιῶν νὰ κάψῃ τὰ καράβια. 195
- Κι ἐμπρὸς στὸν χάντακα ἔστεκαν καὶ ἀκόμη ἐμεριμνοῦσαν,
ὅτι ἐνῶ ἤσαν πρόθυμοι τὸν λάκκον νὰ περάσουν,
νύψηλοπέτης ἀετὸς ἐφάνη δεξιά τους,
καὶ ζωντανὸς στὰ νύχια του καὶ κοκκινοβαμμένος
μέγας σπαρνοῦσε δράκοντας καὶ πολεμοῦσε ἀκόμη·
ὅσο ποὺ δύπισω γέρνοντας τὸν ἀετὸν στὸ στήθος
ἔκοψε κάτω ἀπ' τὸν λαιμόν· κι ἐκεῖνος ἀπ' τὸν πόνον
ἀπόλυσε τὸν δράκοντα νὰ πέσῃ μὲς στὸ πλῆθος
καὶ κρώζοντας ἐπέταξε μὲ τές πνοὲς τοῦ ἀνέμου·
καὶ ἄμα τὸν στικτὸν δράκοντα, σημεῖον τοῦ Κρονίδη,
νεκρὸν εἶδαν στὸ μέσον τους, ἐπάγωσαν οἱ Τρῷες. 205
- Εἰς τὸν τολμηρὸν "Εκτορα τότ' εἶπε ὁ Πολυδάμας :
«"Εκτορ, μ' ἐλέγγχεις πάντοτε στὴν σύνοδον, ἀν λέγω
τὸ ἀγαθόν, καὶ τοῦ λαοῦ τωόντι δὲν ἄρμόζει 210

στὸν πόλεμον ἡ στὴν βουλὴν παράκαιρα νὰ λέγῃ,
ἀλλὰ νὰ ὑψώνῃ πάντοτε χρεωστεῖ τὴν δύναμιν σου·
καὶ τώρα πάλιν ὅ,τι ὀρθὸν νομίζω θὰ ὁμιλήσω.

215

Μὲ τ' ἄρματ' ἃς μὴ πέσωμε στῶν Δαναῶν τὰ πλοῖα,
διότ' ἵδού τι προνοῶ· τὸ πουλὶ τοῦτο ἀν ἥλθε,
ὅ ὑψηλοπέτης ἀετός, στὰ δεξιὰ τῶν Τρώων,
εἰς τὴν στιγμὴν ποὺ πρόθυμα τὸν λάκκον θὰ περνοῦσσαν,
καὶ δράκοντ' εἶχε ζωντανὸν στὰ νύχια του μεγάλον,
καὶ τὸν ἀπόλυτον εὐθύνη, ὥστε στὰ γονικά του
δὲν ἔφθισε, στὰ τέκνα του τροφὴν νὰ τὸν προσφέρῃ·
ὅμοια κι ἐμεῖς, ἀν σπάσωμε τές πύλες καὶ τὸ τεῖχος
τῶν Ἀχαιῶν ὅρμητικῶς, καὶ αὐτοὶ τὰ ὅπίσω κάμουν,
στὸν ἵδιον δρόμον ἀσχημα θὰ γύρωμε ἀπ' τὰ πλοῖα,
ὅτι θ' ἀφήσωμεν αὐτοὺν πολλοὺς ἀπ' τοὺς δικούς μας
όποιον θὰ σφάξουν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ πλοῖα τους νὰ σώσουν.
Ἴδού πῶς μάντις ἴκανός καὶ γνώστης τῶν σημείων
όπού τὸν σέβονται οἱ λαοί, τὸ πράγμα θὰ ἔξηγοῦσε».

Μ' ἄγριον βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ :
« Δὲν μοῦ ἀρέσει παντελῶς ὅ,τ' εἴπεις, Πολυδάμα·
καὶ λόγον τούτου ὀρθότερον νὰ βγάλῃ ξεύρει ὁ νοῦς σου.
Ἄλ' ἀν τὸν λέγης σοβαρὰ καὶ μέτωρ δὲν εἰναι,
τότ' οἱ θεοὶ σ' ἐμώραναν, ἀφοῦ μὲ συμβουλεύεις
τοῦ ὑψίστου Δία τές βουλὲς ἔγώ νὰ λησμονήσω,
ποὺ μὲ ρητὴν ὑπόσχεσιν μοῦ ἐμήνυσσεν ἔκεῖνος·
καὶ στὰ πλατύπτερα πουλιὰ σὺ θέλεις νὰ ὑπακούσω·
κι ἔγώ δὲν τὰ ψηφῶ ποσῶς, ἡ στοῦ φωτὸς τὰ μέρη
δεξιὰ πετοῦν ἡ ἀριστερὰ στοῦ σκότους τὸν ἀέρα.

Κι ἐμεῖς ἃς ὑπακούσωμε τοῦ Βροντητῆ Κρονίδη
εἰς τὴν ὑπέρτατην βουλὴν, ποὺ μόνος βασιλεύει
τῶν ἀθανάτων καὶ θνητῶν· ἔνα σημάδι μόνον
εῖναι καλόν, νὰ προμαχῆς γιὰ τὴν γλυκιὰ πατρίδα.

240

Κι ἐσύ πρὸς τί τὸν πόλεμον φοβεῖσαι καὶ τὴν μάχην;
Διότι ἀν καὶ ὅλοι πέσωμεν νεκροὶ μὲς στὰ καράβια
ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, νὰ χαθῆς ἐσύ δὲν εἰναι φόβος·
ὅτ' ἡ καρδιά σου εἰν' ἰνανδρογ καὶ φεύγει ἀπὸ τές μάχες·
ἀλλ' ἀν ἀπὸ τὸν πόλεμον θ' ἀπέχης ἡ τολμήσης

245

- μὲ λόγια ἀπὸ τὸν πόλεμον ν' ἀπομακρύνης ἄλλους,
μάθε ὅτι ἀπὸ τὴν λόγχην μου θὰ χάσῃς τὴν ζωήν σου. 250
- Καὶ ὅρμησε πρῶτος· μὲ βοήν οἱ ἄλλοι ἀκολουθοῦσαν
καὶ ἀπὸ τὴν "Ιδην σήκωσεν ὁ Ζεὺς ἀνεμοζάλην,
ποὺ σκόνης ἔνα σύγνεφον ἐφύσησε στὰ πλοῖα
κι ἐμάργωσε τῶν Ἀχαιῶν τὸν νοῦν ὁ βροντοφόρος,
τὴν δόξαν εἰς τὸν "Εκτορα νὰ δώσῃ καὶ εἰς τοὺς Τρῶας. 255
- Κι ἐκεῖνοι στὰ σημεῖα του θαρρώντας καὶ στὴν ρώμην
τῶν Ἀχαιῶν τὸ τείχισμα νὰ σπάσουν προσπαθοῦσαν.
Τούς προμαχῶνες γκρέμιζαν, τραβοῦσαν τὰ στεφάνια,
καὶ μὲ λοστούς ἐκλόνιζαν τές στῆλες, ποὺ εἶχαν θέσει
πρῶτες στὴν γῆν οἱ Ἀχαιοὶ στηρίγματα τῶν πύργων·
καὶ ἂμ' αὐτὲς πέσουν, ἔλπιζαν τὸ τείχισμα νὰ σπάσουν.
"Ομως τὴν θέσιν οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἀφηναν ἀκόμη,
ἀλλ' ἀπὸ ἀσπίδες ἔκαμαν φραγμὸν στοὺς προμαχῶνες
κι ἐκεῖθ' ἐκτύπων τοὺς ἐχθρούς τοῦ τείχους εἰς τὸν πάτον. 260
- Στοὺς πύργους τὸτ' οἱ Αἴαντες καὶ οἱ δύο παντοῦ γυρίζαν
κι ἐμψύχωναν τοὺς Ἀχαιούς, μὲ καλωσύνην ἄλλους,
ἄλλους μὲ λόγον αὐστηρόν, ἀν̄ ἔβλεπαν νὰ φεύγουν
δόλοτελ' ἀπ' τὸν πόλεμον: «὾ φίλοι ἀπ' τοὺς Ἀργείους
ἔξοχος εἰναι ἡ μέτριος, μικρότερος ἀν̄ εἰναι—
ὅτι ὅλοι δὲν εἰναι ὅμοιοι στὸν πόλεμον οἱ ἄνδρες— 270
- ἔχει τὸ μέρος του ὁ καθεὶς εἰς τοῦτον τὸν ἀγώνα·
καὶ τὸ νοεῖτε μόνοι σας: κανεὶς δὲς μὴ προσέχῃ
εἰς τές φοβέρες καὶ στραφῇ νὰ φύγῃ πρὸς τὰ πλοῖα
καὶ ἀντιπαρακινούμενοι στὰ ἐμπρός δρμήσετ' ὅλοι,
ἴσως μᾶς δώσῃ ὁ Βροντητῆς τοῦ Ὀλύμπου βασιλέας 275
ὅπιστα πρὸς τὴν πόλιν τους νὰ διώξουμε τοὺς Τρῶας».
- Καὶ μὲ βοήν σπρῶχναν αὐτοὶ τοὺς Ἀχαιούς στὴν μάχην.
Καὶ ὡς πέφτουν οἱ χιονοβολές πυκνές ὥρα χειμῶνος,
ὅταν ὁ Ζεὺς ὁ πάνσοφος νὰ δείξῃ ἀποφασίση
εἰς τοὺς θνητούς τὰ βέλη του καὶ νὰ χιονίσῃ ἀρχίζει· 280
κοιμοῦνται, ὡς θέλ', οἱ ἄνεμοι, καὶ ἀκοπ' αὐτὸς τὸ χύνει,
ὡς νὰ σκεπάσῃ τὰ ὑψηλὰ βουνά, τές ἄκρες ὅλες
καὶ τὰ χωράφια τῶν θνητῶν καὶ τ' ἀνθηρὰ λιβάδια
λιμάνι' ἀκόμα, ἀκρογιαλιές, καὶ στῆς λευκῆς θαλάσσης

- τὸ κύμα εὐρίσκει ἀντίστασιν· κι ἐπάνω εἰς ὅλα τ' ἄλλα 285
 τὸ χιόνι πέρ' ἀπλώνεται, ὅταν ποντίσῃ ὁ Δίας·
 δόμοιώς ἔπειταν πυκνές οἱ πέτρες ἀπ' τὰ χέρια
 τῶν Τρώων εἰς τοὺς Ἀχαιούς, τῶν Ἀχαιῶν στοὺς Τρώας,
 καὶ βρόντος ἐσηκώνετο στὸ τεῖχος πέρα πέρα.
- Καὶ οἱ Τρῷες μὲ τὸν "Ἐκτορα τές πύλες καὶ τὸν σύρτην 290
 τὸν μέγαν δὲν θὰ ἔριγναν, πλὴν τὸν υἱόν του ὁ Δίας
 ἔσπρωξεν ὁ πολύβουλος τὸν θεῖον Σαρπηδόνα
 στοὺς Ἀχαιούς, ὡς λέοντα μέσα εἰς βοδιῶν κοπάδι.
 Τὴν εῦμορφην ἐπρόβαλε καὶ στρογγυλὴν ἀσπίδα, 295
 ὃπού τεχνίτης χάλκινην τοῦ ἔχε σφυροκοπήσει,
 καὶ ἀφοῦ μὲ δίπλες βοδινές τὴν ἐστρωσε ἀπὸ μέσα,
 μὲ σύρματα διλόχρυσα τές ἔραψε ὡς τὸν γύρον.
 Ἐκείνην πρόβαλεν ἐμπρός, καὶ σείοντας δυὸ λόγχες
 ἐκίνησεν ὡς λέοντας, ποὺ δὲν ἐγείθη κρέας 300
 πολὺν καιρόν, καὶ σπρώχει τον ἡ ἀνδράγαθη ψυχὴ του
 καὶ μέσα εἰς κτίριο στερεὸ στὰ πρόβατα νὰ πέσῃ·
 καὶ ἀν τοὺς ποιμένας ἔβρη αὐτοῦ μὲ σκύλους καὶ μ' ἀκόντια
 τ' ἀρνία νὰ πειρφρουροῦν, δὲν βούλεται ἀπ' τὴν στάσιν
 ν' ἀναχωρήσῃ ἀτόλμητος, ἀλλ' ἡ πηδώντας μέσα 305
 κανέν' ἀρπάζει πρόβατον, ἡ βέλος ἀπὸ χέρι
 ἀνδρειωμένο τὸν κτυπᾶ. Τὸν Σαρπηδόνα δόμοιώς
 κινοῦσε ἡ θεία του ψυχὴ νὰ πεταχθῇ στὸ τεῖχος
 καὶ μὲς στοὺς προμαχῶνες του διόδιον πλατύν νὰ σχίσῃ.
 Καὶ στοῦ Ἰππολόχου τὸν υἱόν, τὸν Γλαῦκον εὔθυνς εἶπε: 310
 «Γλαῦκε, διατὸ τιμώμασθεν ἔξοχα ἐμεῖς οἱ δύο
 μὲ θέσιν καὶ μὲ κρέατα καὶ γεμιστὰ ποτήρια
 εἰς τὴν Λυκίαν, καὶ ὡς θεοὺς μᾶς βλέπει ὁ κόσμος ὅλος;
 Καὶ κτῆμα μέγα ἐλάβαμεν τοῦ Ξάνθου αὐτοῦ στὲς ἄκρες
 δενδρόφυτον καὶ κάρπιμο χωράφι σιτοφόρο; 315
 "Οθεν χρεωστοῦμε ἀνάμεσα εἰς τοὺς Λυκίους πρῶτοι
 καὶ τώρα ν' ἀπαντήσωμε τὸν φλογερὸν ἀγώνα.
 "Ωστε νὰ εἰπῇ τοῦτο κανεὶς τῶν θωρηκτῶν Λυκίων:
 «Οχι, καθόλου ἀδέξαστοι δὲν εἶναι οἱ βασιλεῖς μας,
 ποὺ τὴν Λυκίαν κυβερνοῦν· κι ἐὰν ἔριφια τρώγουν
 καὶ πίνουν διαιλεκτὸ κρασί, τοὺς βλέπουμε νὰ λάμπουν 320

εἰς τὴν ἀνδρείαν, πρόμαχοι στὰ πλήθη τῶν Λυκίων.
 "Αν, ἀκριβέ μου, φεύγοντας ἀπ' τὸν ἄγρωνα τοῦτον
 ἀθάνατοι θὰ ἔμέναμε καὶ ἀγέραστοι κατόπιν,
 τότε οὐδὲ ἐγὼ θὰ ἔβγαινα νὰ προμαχῶ καὶ σένα
 δὲν θὰ στελνα στὸν πόλεμον, ὅπου δοξάζονται ἄνδρες, 325
 ἀλλ᾽ ἀφοῦ εἴναι οἱ θάνατοι πολλοὶ καὶ νὰ τοὺς φύγῃ
 κανεῖς δὲν δύναται θνητός, ἃς πᾶμε καὶ στὴν μάχην
 ἄλλοι μ' ἔμας θὰ καυχήθοιν ἢ ἔμεῖς θὰ καυχήθοιμε».

Τὸ ἐδέχθη ὁ Γλαῦκος πρόθυμα, καὶ ἀντάμα τῶν Λυκίων
 τὸν μέγαν κίνησαν λαόν· τοῦ Πετεώ τὸ τέκνον 330
 ἄμα τοὺς εἶδε, ὁ Μενεσθεύς, ἐπάγωσε· ὅτι ἐπάνω
 ὅρμοισαν εἰς τὸν πύργον του τὸν ὅλεθρον νὰ φέρουν.
 Καὶ ὀλόγυρά του ἐκοίταζε νὰ ἰδῇ τῶν πολεμάρχων
 κανέναν στὴν ἀνάγκην τους βοηθός αὐτοῦ νὰ δράμῃ·
 κι ἐγγὺς εἶδε τοὺς Αἴαντας, λεοντόκαρδο Ζευγάρι, 335
 στὸν πύργον καὶ ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν Τεῦκρον μόλις ἥλθε·
 ἀλλὰ βοήν διὰ ν. ἀκουσθῆ νὰ σύρῃ δὲν ἥμπορει
 ὅτ' ἥταν αἰτύπος πόφθανεν ὡς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον,
 οἵ ἀσπίδες ὡς ἔκρούνοτο καὶ οἱ περικεφαλαῖες.
 Καὶ οἱ πύλες, ὅτ' ἥσαν κλειστὲς καὶ οἱ Τρῷες νὰ τέξ σπάσουν
 ἐπροσπαθοῦσαν καὶ μὲ δρμὴν κατόπιν νὰ περάσουν. 340
 Κι ἔστειλ' εὐθὺς στὸν Αἴαντα τὸν κήρυκα Θοώτην.
 «Θοώτη, ἐδῶ τὸν Αἴαντα πετάξου νὰ καλέσῃς,
 τοὺς δύο μάλιστα· ὅτι αὐτὸ θὰ ἥταν σωτηρία,
 ὅτι φρικτὸς ἀφανισμὸς σ' ὁλίγῳ ἐδῶ θὰ γίνη.
 Θὰ πέσουν μ' ὅλην τὴν ὄρμὴν οἱ Λύκιοι πολεμάρχοι
 ὅπου στὴν μάχην λυσσεροὶ καὶ πρῶτοι ἐγνωρισθῆκαν.
 'Αλλ' ἂν καὶ αὐτοῦ στὸν πόλεμον πολὺ στενοχωροῦνται,
 μόνος ὁ Τελαμώνιος ἀς ἔλθη ὁ μέγας Αἴας
 καὶ ὁ Τεῦκρος εἰς τὸ πλάγι του ἔξαίσιος τοξότης». 350

Εἶπε καὶ δὲν παράκουσεν ὁ κήρυξ εἰς τὸν λόγον,
 τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν ἐδιάβηκε τὸ τεῖχος,
 ἐστήθη ἐμπρὸς στοὺς Αἴαντας καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε·
 «Τῶν χαλκοφράκτων Ἀχαιῶν ἀνδρεῖοι πολεμάρχοι,
 δι Αἴαντες, τοῦ Πετεώ τὸ τέκνο ἀγαπημένο
 ὁλίγο καν σᾶς θέλει ἐκεῖ νὰ δράμετε βοηθοί του, 355

καὶ οἱ δύο μάλιστα· ὅτι αὐτὸς θὰ ἤταν σωτηρία·
ὅτι σ' ὀλίγο ἀφανισμὸς φρικτὸς ἔκει θὰ γίνη·
θὰ πέσουν μ' ὅλην τὴν ὄρμὴν οἱ Λύκιοι πολεμάρχοι
ὅπου στὴν μάχην λυσσεροὶ καὶ πρῶτα ἐγνωρισθῆκαν.
'Αλλ' ἂν κι ἐδῶ στὸν πόλεμον πολὺ στενοχωρῆσθε,
μόνος δὲ Τελαμώνιος ἃς ἔλθη δὲ μέγας Αἴας
καὶ δὲ Τεῦκρος εἰς τὸ πλάγιο του ἔξαίσιος εἰς τὸ τόξον».

Καὶ δὲ μέγας δὲν ἀρνήθηκεν δὲ Τελαμώνιος Αἴας,
καὶ στὸν Ὀὐλιάδην ἔλεγε μὲν λόγια φτερωμένα:
«Ὦ Αἴας, σὺ καὶ δὲ σύντροφος ἀνδρεῖος Λυκομύδης
μείνετε' ἐδῶ τοὺς Δαναοὺς νὰ σπρώχνετε στὴν μάχην
κι ἐγὼ πηγαίνω κεῖ βοηθὸς σ' ἔκεινον τὸν ἀγώνα·
καὶ ἂμα τοὺς φέρω ἀνάσασιν, εὐθὺς ἐδῶ θὰ γύρω».

Τοὺς εἶπε καὶ ἀνεχώρησεν, κατόπιν δὲ ἀδελφός του
δὲ Τεῦκρος, καὶ τὸ τόξον του βαστοῦσεν δὲ Πανδίων.

Καὶ ὅταν τοῦ τείχους ἔφθασαν ἀπὸ τὸ μέσα μέρος
στὸν πύργον ὅποι δὲ Μενεσθεὺς κρατοῦσεν δὲ γενναιός,
κι ἔφθασαν στὴν ἀνάγκην τους, διότι τῶν Λυκίων
οἱ μεγαλόψυχοι ἀρχηγοὶ κι ἔξαίσιοι πολεμάρχοι
στὸν προμαχῶν ἀνέβαιναν, ως μαύρη ἀνεμοζάλη.
Καὶ ἀρχισαν ἀντιμέτωποι μ' ἀλαλαγμὸν τὴν μάχην.

Καὶ πρῶτος ἀνδρας ἐφόνευσεν δὲ Τελαμώνιος Αἴας
τοῦ Σαρπηδόνος σύντροφον, τὸν μέγαν Ἐπικλήα.

Μὲ τραύλο μάρμαρο σκληρὸ ποὺ μὲς στὸ τεῖχος ἤταν
στοὺς προμαχῶνες ὑψηλὰ καὶ δὲν θὰ τὸ βαστοῦσε
μὲ τὰ δύο χέρια τωρινὸς θυντὸς εἰς τὰ καλά του·
καὶ αὐτὸς τὸ σήκωσε ὑψηλὰ· στὴν περικεφαλαίαν
τὸ ὥριξε καὶ τὴν ἀνοιξε κι ἐσύντριψε δὲλ' ἀντάμα

τῆς κεφαλῆς τὰ κόκαλα· καὶ ἀπ' τὸν ὑψηλὸν πύργον
ἔπεσε αὐτός, ως βουτηχτῆς καὶ ἐβγῆκεν ἡ ψυχή του.

Καὶ δὲ Τεῦκρος τὸν ἀνδράγαθον υἱὸν τοῦ Ἰππολόχου
τὸν Γλαῦκον, ως ἀνέβαινε τὸ τεῖχος κι ἐγυμνώθη
τὸ χέρι, τὸν ἐτόξευσε κι ἔπαισε ἀπὸ τὴν μάχην
καὶ χάμου ἐπήδησε κρυφὰ μή τοὺς ἰδῇ κανένας
τῶν Ἀχαιῶν καὶ τές φωνὲς τοῦ βάλη ποὺ ἐπληγώθη.

Σφόδρα ἐλυπήθη δὲ Σαρπηδῶν ποὺ εἰδε νὰ φεύγῃ δὲ Γλαῦκος.

360

365

370

375

380

385

390

- Καὶ ὅμως μ' ὄρμὴν ποχεμικὴν εὐθὺς τὸν Θεστορίδην
 Ἀλκμάονα ἐλόγχισε καὶ ὀπίσω τὸ κοντάρι
 ἐτράβηξε κι ἐπίστομα κατόπιν εἰς τὴν λόγχην 395
 ἔπεσε αὐτὸς κι ἐβρόντησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του.
 Κι ἔσυρε αὐτὸς μὲ τὰ βαριά του χέρια προμαχώνα
 καὶ ὅλον τὸν ἐκατέβασεν ὥστ' ἐγυμνώθη ἐπάνω
 τὸ τεῖχος ὅλο καὶ εἰς πολλοὺς πλατύν ἀνοίξε δρόμον.
 Καὶ ὁ Τεῦκρος μὲ τὸν Αἴαντα συγχρόνως τοῦ ἐχυθῆκαν. 400
 Τὸν τόξευσεν εἰς τὸν λαμπρὸν ζωστήρα τῆς ἀσπίδος
 ὁ Τεῦκρος· ἀλλ' ἐμάρκυρεν δὲ Ζεὺς ἀπ' τὸν υἱόν του
 τές μοῖρες μὴ πέση νεκρὸς αὐτοῦ σιμὰ στὰ πλοῖα.
 Καὶ τὴν ἀσπίδα ἐλόγχισεν δὲ Αἴας καὶ ἀν καὶ ἡ λόγχη
 δὲν βγῆκε πέρα, ἐτάραξεν αὐτὸν εἰς τὴν ὄρμὴν τοῦ· 405
 καὶ ὀπίσω λίγο ἐσύρθηκεν, ἀλλὰ τὸν προμαχώνα
 δὲν ἀφηνεν, ὡς ἔλπιζε δόξαν αὐτοῦ νὰ λάβῃ.
 Κι ἐστράφη εὐθὺς κι ἐφώναξε τῶν θεϊκῶν Λυκίων :
 «Ὦ τῆς Λυκίας μαχηταί, ποῦ εἶναι ἡ πρώτη ὄρμή σας ;
 "Οσον καὶ ἀν εἷμαι ἀνδράγαθος, δύσκολον εἶναι μόνος 410
 δρόμον νὰ σχίσω ἀνάμεσα στὸ τεῖχος πρὸς τὰ πλοῖα.
 'Ακολουθεῖτε καὶ οἱ πολλοὶ μεγάλα κατορθώνουν».
- Ἐπει κι ἔκεινοι ἀπ' τὴν βοὴν τοῦ σεβαστοῦ κυρίου
 ταράχθηκαν καὶ πρόθυμοι σιμά του ὄρμησαν ὅλοι.
 'Απ' τ' ἄλλο μέρος ἕσφιγγαν τές φάλαγγες οἱ Ἀργεῖοι 415
 μέσ' ἀπ' τὸ τεῖχος· καὶ ἀρχισε μέγας σ' αὐτοὺς ἀγώνας.
 Διότι μήτε οἱ Λύκιοι τοὺς Δαναούς νὰ βιάσουν
 ἐδύνονταν καὶ διάβασιν νὰ σχίσουν πρὸς τὰ πλοῖα
 καὶ μήτε οἱ Δαναοὶ ποτὲ νὰ διώξουν τοὺς Λυκίους
 ἀπὸ τὰ τείχη ἐδύνονταν, ἀφοῦ σ' αὐτὰ πατοῦσαν. 420
 Καὶ ὅπως χωράφι ἀμοίραστο νὰ τερμονολογήσουν
 δυὸ γεωργοὶ φιλονικοῦν, κι ἔχουν στὰ χέρια μέτρα
 κι ἐρίζουν διὰ τὸ ἀνάλογον μέρος σ' δλίγον τόπον.
 ὅμοια κι αὐτοὺς ἔχωρίζαν οἱ προμαχῶνες, ὅπου
 καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ἐσχίζονταν στ' ἀνδρειωμένα στήθη 425
 ἄλλες βαριές, ἄλλες λεπτές, δερμάτινες ἀσπίδες.
 Πολλῶν ὁ ἀλύπητος χαλκὸς ἐδάγκασε τὸ σῶμα·
 στὴν γυμνὴν πλάτην, ἀν κανεὶς ἐστρέφετο εἰς τὴν μάχην,

- στὸ στῆθος, κι ἥσαν οἱ πολλοί, τρυπώντας τὴν ἀσπίδα.
 Καὶ ὁλοῦθε οἱ πύργοι ἐρράίνοντο καὶ οἱ προμαχῶνες ὅλοι
 ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἀνδρῶν καὶ Δαναῶν καὶ Τρώων,
 ἀλλὰ δὲν ἐκατόρθωναν ὥστ' οἱ Ἀχαιοὶ νὰ φύγουν.
- Καὶ ὡς τὰ καυκιὰ τῆς ζυγαριᾶς γνέστρα γυνὴ δικαία
 ἵσια κρατεῖ σηκώνοντας ὄμοια μαλλὶ καὶ ζύγι
 νὰ πάρῃ τὸν μικρὸν μισθὸν τροφὴν εἰς τὰ παιδιά της·
 ὄμοια κι ἔκειν' ἴσομετρα τὴν μάχην ἐκρατοῦσαν,
 ὡστὸν ὁ Ζεὺς ἐδόξασε τὸν "Εκτόρα μεγάλως,
 καὶ πρῶτος πήδησεν αὐτὸς στῶν Ἀχαιῶν τὸ τεῖχος.
 Καὶ σφοδρὴν ἔσυρε φωνήν: «Ἀνδρειωμένοι Τρῷες,
 ἔ ! σηκωθῆτε, σπάσετε τὸ τεῖχος τῶν Ἀργείων
 φλόγα νὰ βάλτε ἀκοίμητην, νὰ κάψετε τὰ πλοῖα».
- Καὶ αὐτή του ἡ παρακίνησις ἐβρόντησε στ' αὐτιά τους,
 καὶ ὄμοιον στὸ τεῖχος ὄρμησαν κι ἐπάνω στὰ στεφάνια
 πατοῦσαν ἀνεβαίνοντας μ' ἀκονισμένες λόγγιες
 καὶ ἄρπαξ' ὁ "Εκτώρα κι ἔφερε λίθον ποὺ ἐμπρόδες στὲς πύλες
 ἥταν στὴν ρίζαν του παχὺς καὶ σουβλερὸς στὴν ἀκρην,
 ὃπου καὶ δύο τοῦ λαοῦ διαλεμένοι ἐργάτες
 δὲν θὰ σηκῶναν μὲ λοστοὺς στ' ἀμάξι ν' ἀνεβάσουν,
 τῶν τωρινῶν θυητῶν, καὶ αὐτὸς τὸν ἔπαλλε, καὶ μόνος
 τοῦ τὸν ἐλάφρωσεν ὁ υἱὸς τοῦ κρυπτοβούλου Κρόνου.
- Καὶ ὥσαν βοσκὸς ποὺ εὔκολα βαστᾶ κριοῦ ποκάρι
 εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ δι' αὐτὸν εἶναι μικρὸ τὸ βάρος·
 ὄμοια τὸν λίθον σήκωσε κι ἔφερνε ὁ μέγας "Εκτώρ
 πρὸς τὰ ὑψηλὰ θυρόφυλλα σφικτὰ συναρμοσμένα
 ὃποὺ ἀπὸ μέσα σταυρωτοὶ δύο σύρτες θὰ κρατοῦσαν
 στερεωμένοι μὲ κλειδὶν καὶ ὡς ἔφθασε στὴν πύλην,
 στὸ διάσκελό του ἐστύλωσε τὸ σῶμα διὰ νὰ δώσῃ
 στὸν λίθον ὅλην τὴν ὄρμην· τὸν ἔριξε στὴν μέσην
 καὶ τὰ στροφίδια σύντριψε· κι ἔπεσε μέσα δ λίθος
 βαρύς, καὶ ἡ πύλη ἐβρόντησεν καὶ οἱ σύρτες δὲν κρατῆσαν
 καὶ ἀπὸ τὸν λίθον σείσθηκαν καὶ ἀνοίξαν οἱ σανίδες.
- Πήδησε μέσα σκοτεινὸς στὰ βλέφαρα ὡς ἡ νύκτα,
 δι μέγας "Εκτώρ· καὶ ἀστραφτε τὸ σῶμα του ζωσμένο
 τρομακτικῶς μὲ τ' ἄρματα· κι ἐκράτει δυὸ κοντάρια·

καὶ ὅταν μὲν μάτια φλογερὰ στήν πύλην ἐπηδοῦσε,
μόλις θεός θὰ ἐδύνονταν ν' ἀντισταθῆ σ' ἔκεινον. 465

Καὶ πρὸς τοὺς Τρῶας φώναξε στρεφόμενος στὰ πλήθη,
εὐθὺς τὸ τεῖγος νὰ ὑπερβοῦν κι ἔκεινοι τοῦ ὑπακοῦσαν.

Καὶ μέρος τὸ ὑπερέβαιναν, καὶ μέρος ἔχυνόντων
στὴν πύλην καὶ τὴν διάβασιν· κι ἔφυγαν πρὸς τὰ πλοῖα
οἱ Δαναοὶ καὶ Θόρυβος μεγάλος ἐγεννήθη. 470

N

Καὶ ὁ Ζεύς, ἀφοῦ τὸν "Ἐκτορά στὰ πλοῖα καὶ τοὺς Τρῶας
ἐσίμωσε, τοὺς ἀφησε νάχουν πολέμου ἀγώνα
ἀδιάκοπον κι ἐγύριζε τὰ φωτερά του μάτια
στὴν γῆν τῶν ἴππικῶν Θρακῶν καὶ τῶν Μυσῶν ἀνδρείων,
ὅπου οἱ λαμπροί ναι Ἰππημολγοί, θνητοὶ γαλατοφάγοι,
καὶ ὁ δικαιότατος λαδὸς τῶν σεβαστῶν Ἀβίων.
οὐδὲ στὴν Τροίαν ἔστρεψε τὰ φωτερά του μάτια,
ὅτι δὲν ἔλπιζε ποτὲ κανεὶς τῶν ἀθανάτων
νὰ κατεβῇ συμβοηθὸς τῶν Ἀχαιῶν ἢ Τρώων.

Τὸ νόησεν ὁ Ποσειδῶν, ποὺ ἐκάθονταν κι ἐθώρα
τὴν μάχην ἀπ' τὴν κορυφὴν τῆς δασωμένης Σάμου
τῆς Θράκης, θήν φαίνονταν τ' ὄρος τῆς "Ιδης ὅλο
καὶ τ' ἄρμενα τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου·
ἔκει, μέσ' ἀπ' τὴν θάλασσαν, ἀνέβη κι ἐκαθόνταν
καὶ πόνον διὰ τοὺς Ἀχαιούς, ποὺ ἐσύντριβαν οἱ Τρῷες,
μέσα ἡ ψυχή του αἰσθάνετο καὶ πάθος πρὸς τὸν Δία·
ἀπ' τ' ἄγριον ὄρος μὲν γοργὰ πατήματα ἐκατέβη,
καὶ κάτω ἀπ' τὰ ἀθάνατα πόδια τοῦ Ποσειδῶνος
ὅλα τὰ ὄρη ἀπέραντα καὶ ὅλα τὰ δάση ἐτρέμαν·
ἔκαμε τρία διάσκελα, στὸ τέταρτο εἶχε φθάσει
εἰς τές Αἴγεις, ποὺ ὀλόλαμπρα, στὰ βάθη ἔκει τοῦ κόλπου,
ἀφθαρτα δώματα χρυσά τοῦ εὑρίσκονται κτισμένα·
κι ἔζεψε ἔκει στὴν ἀμαξάν τὰ ὄρμητικὰ πουλάρια
χαλκόποδα, χρυσότριχα, καὶ αὐτὸς χρυσάφι ἔζωσθη,
ἔπιασε μάστιγα χρυσήν, ἀνέβηκε στὸν θρόνον,
καὶ ὁδήγησε στὴν θάλασσαν τοὺς ἵππους· καὶ ἀποκάτω
ἄμα τὸν βασιλέα τους ἐνόησαν, σκιρτοῦσαν
τὰ κήτη ἀπ' ὄλους τοὺς βυθούς, καὶ ἀπὸ χαρὰν ἐμπρός του
ἡ θάλασσα ἔχωρίζετο καὶ τ' ἄλογα ἐπετοῦσαν
ψηλά, χωρὶς νὰ νοτισθῇ τὸ χάλκινον ἀξόνι·
καὶ ὡς ἀστραπὴ τὸν ἔφεραν στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.
"Υπάρχει μέγα σπήλαιον, στὰ βάθη ἔκει τοῦ κόλπου,

στὴν Τένεδον ἀνάμεσα καὶ στὴν τραχεῖαν "Ιμβρον·
κεῖ μέσ' ἀφοῦ τοὺς ξέζεψεν, δὲ Ποσειδῶν τοὺς ἵππους
ἔστησε καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ φάγουν ἀμβροσίαν·
μ' ἄλυτα πέδικλα χρυσὰ τοὺς ἔδεσε στὸν τόπον
ἀσύντριψτα, νὰ καρτεροῦν ἐκεῖ τὸν κύριόν τους,
καὶ στὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ἐκίνησε νὰ φθάσῃ.

35

Καὶ μὲ τὸν βρόντον τῆς φωτιᾶς ἢ τῆς ἀνεμοζάλης
κινοῦντο οἱ Τρῷες δῆλοι δμοῦ στὸν "Εκτορα κατόπιν,
νὰ πάρουν, καθὼς ἔλπιζαν, τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
καὶ ὅλους ἐκεῖ τους Ἀχαιοὺς νὰ σφάξουν πολεμάρχους·
ἀλλὰ μέσ' ἀπ' τὴν θάλασσαν ὡς ἥλθε δὲ κοσμοσείστης
ἐγκάρδιων τοὺς Ἀχαιούς τοῦ Κάλχαντος ὁμοιώθη
στὸ σῶμα, στὴν ἀκούραστην φωνήν, κι ἐστράφη πρῶτα
στοὺς Αἴαντας, ποὺ δέλδψυχα στὴν μάχην ἥδη δρμοῦσαν:
«Σεῖς τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν θὰ σώσετε ὅ γενναῖοι,
ἄν τὴν ἀνδράγαθην ψυχὴν δὲν σᾶς παγώνη δὲ φόβος·
οὐδέ δὲ λαχαοῦ φοβοῦμ' ἐγὼ τὴν δύναμιν τῶν Τρώων,
ποὺ δμοῦ τὰ τείχη ἀνέβηκαν, νὰ κατεβοῦν στὰ πλοῖα,
ὅτ' οἱ ἀνδρεῖοι Δαναοὶ θαρρῶ θὰ τοὺς κρατήσουν·
ἀλλὰ τρομάζω μὴ κακὸ μεγάλο ἐκεῖ μᾶς ἔβρη,
ποὺ εἰν' δὲ "Εκτωρ ἀρχηγὸς καὶ ὥσάν φωτιὰ μανίζει,
καὶ τοῦ Διὸς καυχᾶτ' υἱὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου·
ἀμπτοτε κάποιος τῶν θεῶν τὸν νοῦν νὰ σᾶς φωτίσῃ
καὶ σεῖς νὰ μάχεσθ' ἀνδρικῶς καὶ νὰ θαρρύνετε δὲ λλούς,
καὶ τότε θὰ τὸν διώχνετε μακράν ἀπὸ τὰ πλοῖα,
καὶ ἄν τὴν δρμήν του ἐκίνησεν δὲ ἔδιος δὲ Κρονίδης». 55
Εἶτε, καὶ μὲ τὸ σκῆπτρο του τοὺς ἔπληξε καὶ ἀνδρείαν
ἀδάμαστην τοὺς γέμισεν δὲ μέγας κοσμοσείστης,
κι ἐλάφρωσε πατόκορφα τὰ λυγερά τους μέλη·
κι ἔπειτα ὥσάν ταχύπτερο γεράκι, ποὺ ἀπ' τὴν ἄκρην
ὑψηλοῦ βράχου γλιστεροῦ πετιέται στὴν πεδιάδα,
ἄλλο πουλί, ποὺ ξάνοιξε μακράν, νὰ κυνηγήσῃ,
δόμοίως ἔφυγε ἀπ' αὐτοὺς δὲ μέγας κοσμοσείστης.

50

Πρῶτος τὸν νόησε δὲ ταχὺς Ὁδηγὸς Αἴας
κι ἐστράφη πρὸς τὸν Αἴαντα τὸν Τελαμωνιάδη:
«Ὦ Αἴας, κάποιος τῶν θεῶν τῶν Ὄλυμπον κατοίκων,

65

- μὲ τὴν μορφὴν τοῦ μάντεως κινεῖ μας εἰς τὴν μάχην·
δὲν εἶναι δὲ Κάλχας, ὅχι, αὐτὸς, δὲ θεῖος χρησμολόγος·
τὰ θεῖα χνάρια καθαρὰ τοῦ εἰδα καὶ τὰ σκέλη
ώς ἔφυγε· καὶ τοὺς θεούς εὐκόλως διακρίνεις·
καὶ μὲς στὰ στήθη μου ἡ ψυχὴ ν' ἀγωνισθῶ στὴν μάχην
ζῆτεῖ μὲν ὁρμὴν σφοδρότερην καὶ κρατημόν δὲν ἔχουν
ἐπάνω δῶ τὰ χέρια μου καὶ οἱ πόδες μου ἀποκάτω ». 70
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας:
«Ομοια κι ἐμέν» ἀκράτητα τὰ χέρια μου τὴν λόγγην
σφίγγουν, ἡ ἀνδρεία μου ἔξυπνησεν, οἱ πόδες ἀποκάτω
ἐμπρὸς μὲ σπρώχνουν, καὶ ζῆτῶ καὶ μόνος ν' ἀντικρίσω
τὸν "Εκτορα στὸν πόλεμον, μ' ὅσην ὁρμὴν καὶ ἂν ἔχῃ ». 80
- Τοῦτα ἐνῶ ἔλεγαν αὐτοὶ καὶ τοὺς χαροποιοῦσε
ὅρμὴ πολέμου, ὃποὺ θεὸς τοὺς ἀναψε εἰς τὰ στήθη,
τοὺς ἄλλους ὅπισθε Ἀχαιοὺς κινοῦσε δὲ κοσμοσείστης,
ποὺ ἔπαιρναν ἀνάσασιν σιμὰ στὰ γοργὰ πλοῖα.
'Απὸ τὸν μέγαν κάματον τὰ μέλ' εἶχαν κομμένα 85
καὶ τὴν ψυχὴν περίλυπην νὰ βλέπουν ἔμπροσθέν τους
ἀπὸ τὸ τεῖχος ὅλοι ὁμοῦ νὰ ροβολοῦν οἱ Τρῶες.
- Τοὺς βλέπαν, καὶ ἀπ' τὰ μάτια τους τὰ δάκρυα ξεχειλίζαν
καὶ νὰ σωθοῦν δὲν ἔλπιζαν· ἀλλ' ἥρθε δὲ κοσμοσείστης
καὶ τές ἀνδρεῖς φάλαγγες ἐβάλθη νὰ ἐμψυχώσῃ· 90
τὸν Τεῦκρον πρῶτα ἐσίμωσε, κατόπιν καὶ τοὺς ἄλλους,
Πηνέλαον, Δηίπυρον, Θάντα, Μηρίόνην,
'Αντίλοχον καὶ Λήιτον, τοὺς πρώτους πολεμάρχους.
Παρακινῶντας ἔλεγεν: «Ἄχ! ἐντροπή σας, ἀνδρες,
τοῦ "Αργους νέοι μαχηταί, σ' ἐσᾶς τὸ θάρρος ἔχω, 95
ἄν πολεμήσετε" ἀνδρικά, νὰ σώσετε τὰ πλοῖα,
ἀλλ' ἀν δειλιάσετε καὶ σεῖς, ἐφάν' ἡ μέρα πλέον
τούτη τὸν ἄκρον ὅλεθρον νὰ πάθουμε ἀπ' τοὺς Τρῶας.
- "Ω, μέγα θαῦμα φοβερὸ τὰ μάτια τοῦτα βλέπουν,
ὅποι ποτέ μου νὰ συμβῇ δὲν ἔλεγα· νὰ ὁρμήσουν
οἱ Τρῶες εἰς τὰ πλοῖα μας, κι ἐκεῖνοι ώς τώρα ὁμοιάζαν
δειλόψυχα ἐλαφόπουλα, ποὺ θὰ τὰ φάγουν λύκοι,
ἀγριόσκυλ' ἡ λεόπαρδοι, καθὼς μέσα στὰ δάση
μὲ τὴν καρδιὰν ἀπόλεμην χαμένα παραδέρνουν. 100

- Ομοια κι οί Τρῶες πρότερα τῶν Ἀχαιῶν τὴν ρώμην
ν' ἀντισταθοῦν οὐδὲ στιγμὴν ποσῶς δὲν ἐτολμοῦσαν.
Τώρ' ἀπ' τὴν πόλιν τους μακρὰν μάχοντ' ἔδω στὰ πλοῖα,
διότι ἐμωράνθη ὁ βασιλεὺς κι ἔχανυσαν τὰ πλήθη
καὶ πεισμωμένοι πρὸς αὐτὸν νὰ σώσουν τὰ καράβια
δὲν θέλουν, ἀλλ' ἐλεεινὰ φονεύονται σιμά τους. 105
- Καὶ ἂν αἴτιος εἴναι ὁ κραταιὸς Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων
τωάντι διότι ἐπρόσβαλε τὸν μέγαν Ἀχιλλέα,
διὰ τοῦτο ἐμεῖς τὸν πόλεμον θ' ἀφήσωμεν, διὰ φίλοι;
Εἰν' ὅρα νὰ διορθώνωμεν ἐμεῖς τὰ σφάλματά μας,
καὶ δέχονται διόρθωσιν τὰ στήθη ἀνδρῶν γενναιών 115
σᾶς κάμνει πλέον ὄνειδος ν' ἀφήνετε τὴν μάχην
ἐσεῖς οἱ πρῶτοι τοῦ στρατοῦ· κι ἐγὼ δὲν θὰ δργιζόμουν
ποσῶς πρὸς ἄνδρα ἐλεεινόν, ἂν ἔφευγε ἀπ' τὴν μάχην.
Ἄλλα διὰ σᾶς πόνον καὶ δργήν αἰσθάνεται ἡ ψυχή μου.
Μὴ τὸ κακὸν αὐξήσετε μὲν αὐτὴν τὴν χαύνωσίν σας,
ἀς ἐντραπῆ καθένας σας καὶ τ' ὄνειδος τοῦ κόσμου
ἀς αἰσθανθῇ· καὶ φοβερὸς ἀναψε τώρ' ἀγώνας.
Ο ἀνδρεῖος "Ἐκτωρ πολεμεῖ σφοδρῶς σιμὰ στὰ πλοῖα
κι ἥδη τές πύλες ἔσπασε καὶ τὸν μεγάλον σύρτην". 120
- Αὐτοὺς ἐμψύχωσ' ὁ θεός· ὥστόσο τῶν Αἰάντων
οἱ φάλαγγες δρθώνονταν δεινές, ποὺ νὰ τοὺς βλέπῃ
ἡ φιλοπόλεμη Ἀθηνᾶ θὰ ἐθαύμαζε καὶ ὁ "Αρης.
Οἱ πρῶτοι αὐτοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἀκλόνητοι ἐδεχόνταν
τοὺς Τρῶας μὲ τὸν "Ἐκτωρ, καὶ φράκτην ἀπὸ ἀσπίδες
καὶ ἀπὸ κοντάρια μόρφωσαν· κράνος αὐτοῦ μὲ κράνος,
μὲ ἀσπίδ' ἀσπίδα στηρικτὰ θωροῦσες, καὶ ἄνδρα μ' ἄνδρα· 130
καὶ ὡς κλίναν ἔσμιγαν λαμπρὲς οἱ περικεφαλαῖες
τὴν χαίτην τους· τόσο στενὰ τεθῆκαν μεταξύ των.
Καὶ ὡς τὰ κοντάρια τίναζαν στές τολμηρές παλάμες,
τὰ ἐλύγιζαν καὶ δόλψυχα τὴν μάχην ἐδίψουσαν. 135
- Σύσσωμ' οἱ Τρῶες ἔπεσαν ἐμπρὸς καὶ ὁ "Ἐκτωρ πρῶτος
ὅρμοῦσε ἀντίκρυ, ὅπως τρανὸς λιθάρι ποὺ ἀπὸ φρύδι
βουνοῦ ποτάμι ἔχειλο μὲ βροχερές πλημμύρες
τὸ ἀμπώθει κάτ' ὡς ἔσπασε τὰ δέματα τῶν βράχων.
ψηλὰ σκιρτώντας ροβολᾶ καὶ διο βροντᾶ τὸ δάσος· 140

- κι ἔκεινο τρέχει ἀνέμποδον, ὥσπου τὸ σιάδι φθάνει
καὶ τότ' ἡ ὄρμή του σβήνεται· καὶ ὁ "Ἐκτωρ παρομοίως
φοβέριζε στὴν θάλασσαν φονεύοντας νὰ φθάσῃ
τῶν Ἀχαιῶν ἀπ' τές σκηνές περνώντας καὶ ἀπ' τὰ πλοῖα·
ἀλλὰ στὲς πυκνές φάλαγγες ὡς ἔπεσε κι ἐγγύς των 145
ἐπροχωροῦσε, στάθηκε, κι ἐνάντια του μὲ ξίφη
καὶ μὲ κοντάρια δίστομα μακριά των τὸν ἐδιώχναν
οἱ Ἀχαιοί· τινάχθηκεν αὐτὸς κι ἐσύρθη ὅπίσω
καὶ πρὸς τοὺς Τρῶας φώναξε παντοῦ νὰ τὸν ἀκούσουν:
«Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς κονταρομάχοι 150
σταθῆτε αὐτοῦ· καὶ ἂν πυργωτοὶ τές τάξες των ἐκλεῖσαν,
οἱ Ἀχαιοί πολὺν καιρὸν ἐμὲ δὲν θὰ κρατήσουν.
Θὰ τοὺς σκορπίσῃ λόγχη μου, ἀν τῶν θεῶν ὁ πρῶτος
μ' ἔκινησε, δὲ βαρύκτυπος διμόκλινος τῆς "Ηρας".
- Εἶπε, καὶ εἰς δόλους ἀναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας. 155
Καὶ μεταξύ τους μ' ἔπαρσιν προχώρει ὁ Πριαμίδης
Δηίφοβος τὴν κυκλωτὴν προβάλλοντας ἀσπίδα
καὶ διασκελοῦσεν ἐλαφρὰ μ' ἔκεινην σκεπασμένος.
Μὲ ἀκόντι τὸν σημάδευσεν ἀντίκρυ ὁ Μηριόνης·
δὲν ἔσφαλεν, ἀλλ' ἔβρηκε τὴν ταύρινην ἀσπίδα 160
καὶ δὲν τὴν διεπέρασε καὶ τὸ μακρὺ κοντάρι
κάτω ἀπ' τὴν λόγχην κόπηκε· κι ἔκεινος τὴν ἀσπίδα
ἐμάκρυνε ἀπ' τὸ σῶμα του, τοῦ ἀνδρείου Μηριόνη
τὸ λόγχισμα φοβούμενος· καὶ τότ' ἐσύρθη ὁ ἥρως
στὸν λόγχον τῶν συντρόφων του, κι ἐχόλωσε ἡ ψυχή του 165
ὅτι τὴν νίκην ἔχασε καὶ τὸ κοντάρι ἐκόπη.
Κι ἔχύθη εὐθὺς διαβάινοντας τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
ἀπ' τὴν σκηνὴν ἄλλο μακρὺ κοντάρι νὰ σηκώσῃ.
- Κι οἱ ἄλλοι μ' ἀτελεύτητην βοὴν ἐπολεμοῦσαν, 170
πρῶτος ὁ Τεῦκρος φόνευσε τὸν "Ιμβριον, ποὺ ἦταν γόνος
τοῦ πολυπόπου Μέντορος καὶ αὐτὸς πρὶν τοῦ πολέμου
ἔμενεν εἰς τὸ Πήδαιον, καὶ τὴν Μηδεσικάστην,
τὴν κόρην εἷχε νυμφευθῆ τὴν νόθην τοῦ Πριάμου.
Καὶ ὅτ' ἔφθασαν τῶν Δαναῶν τὰ ἴσοπλευρα καράβια
στὴν "Ιλιον ἤλθε κι ἔλαμπε μὲ τοὺς καλοὺς τῶν Τρώων, 175
καὶ ὁ Πρίαμος στὸ σπίτι του τὸν ἔβλεπε ὡς υἱόν του.

Κάτω ἀπ' τ' αὐτὶς τὸν τρύπησεν ὁ Τεῦκρος μὲ τὴν λόγχην
καὶ ὅπίσω τὴν ἀνέσπασεν· καὶ ὡς μέλεγος, ποὺ σ' ἄκρην
ὅρους μακρόθεν φανεροῦ χαλκὸς τὸν ξεριζώνει,
σμίγει μὲ τὴν γῆν κλίνοντας τὰ τρυφερά του φύλλα,
ἔπεσε αὐτὸς κι ἐβρόντησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του.

Κι ἐπάνω του ὡς ἔχύνονταν νὰ τὸν γυμνώσῃ ὁ Τεῦκρος,
ὁ "Ἐκτωρ τὸν ἀκόντισε· τὸν εἴδ' αὐτὸς καὶ μόλις
ἔξέφυγε τὸν χάλκινὸν κοντάρι· τότε' ὁ "Ἐκτωρ

τὸ τέκνον τοῦ 'Ακτορίωνος Κτεάτου μὲς στὸ στῆθος
λόγχησε, τὸν 'Αμφίμαχον, ποὺ ὅρμοῦσεν εἰς τὴν μάχην
καὶ κάτω ἐβρόντησε νεκρὸς καὶ ἥκοῦσαν τ' ἄρματά του.

Τὸν "Ἐκτορα, ὡς ἔχύνετο τὸ κράνος ν' ἀφαιρέσῃ
τοῦ 'Αμφίμαχου, ἐλόγχισεν ὁ Τελαμωνιάδης·
στὴν σάρκα ὅμως δὲν ἔφθασεν. 'Ως τρομερὰ τὸν ζῶναν
ὅλον τὰ χάλκιν' ἄρματα· μόνον μὲς στῆς ἀσπίδος
τὸν δομφαλὸν τὸν κτύπησε, μὲ δύναμιν μεγάλην
τὸν ἔσπρωξε, ὡστ' ἐσύρθη αὐτὸς τῶν δυὸς νεκρῶν ὅπίσω,
καὶ οἱ Δαναοὶ τοὺς ἔσυραν· ὁ Μενεσθεὺς ὁ θεῖος
μὲ τὸν Στιχίον, ἀρχηγὸς κι οἱ δυὸς τῶν 'Αθηναίων,
ἔφεραν εἰς τοὺς 'Αχαιοὺς τὸ σῶμα τοῦ 'Αμφίμαχου.

Τὸν "Ιμβριον οἱ Αἴαντες, ὡς αἶγα δυὸς λεοντάρια,
ποὺ ἀπὸ τοὺς σκύλους ἀρπαξαν, τὴν φέρουν στὰ σιαγόνια
κρατῶντας τὴν ψηλὰ ἀπ' τὴν γῆν ἀνάμεσα στὰ δάση,
ὅμοίως τότε' οἱ Αἴαντες ἔκεινον ἐκρατοῦσσαν
ψηλά· καὶ τὸν ἐγύμνωναν, καὶ ὁ ἥρως 'Οιτιάδης
ἔκοψε ἀπὸ τὸν ἀπαλὸν λαιμὸν του τὸ κεφάλι,
τόσον πολὺ τὸν χόλωσεν ὁ φόνος τοῦ Αντιμάχου,
καὶ ὡς σφαίραν τὸ ἐσφενδόνισεν ἀνάμεσα στὰ πλήθη.

Κι ἔπειστος ἐμπρόδεις στοῦ "Ἐκτορος τὰ πόδια μὲς στὸ χῶμα.
Καὶ τότε δργήν αἰσθάνθηκεν ὁ Ποσειδῶν καὶ πόνον
ποὺ δι ποιητός του ἀνεψιδὸς φονεύθη στὸν ἀγώνα·
κι ἐγύριζε τῶν 'Αχαιῶν ἀνάμεσα στὰ πλοῖα
νὰ τοὺς θαρρύνῃ καὶ ὅλεθρον τῶν Τρώων νὰ γεννήσῃ.
Ο δοξαστὸς 'Ιδομενεὺς ἔκει τὸν ἀπαντοῦσε,

ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ σύντροφον μ' ἀκόντι τοιβαμένον

στὸ γόνα καὶ τὸν ἔφεραν οἱ σύντροφοι ἀπ' τὴν μάχην.

180

185

190

195

200

205

210

Τὸν σύστησε στοὺς ἱατροὺς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν σκηνήν του
ἐπήγανε δόλοπρόθυμος νὰ πολεμήσῃ ἀκόμη.

Εἰς αὐτὸν εἶπε ὁ Ποσειδῶν μὲ τὴν φωνὴν ποὺ ἐπῆρε
τοῦ Ἀνδραικονίδη Θόαντος, ὅπου στὴν Καλυδώνα
βασίλευε τῶν Αἰτωλῶν καὶ στὴν Πλευράνα δλων,
καὶ τὸν τιμοῦσαν ὡς θεόν : «Εἰπέ μου, Ἰδομενέα,
ὦ βουληφόρε τῶν Κρητῶν, οἱ τρομεροὶ τί ἔγίναν

φοβερισμοὶ ποὺ οἱ Δαναοὶ φοβέριζαν τοὺς Τρῶας ;»

215

Καὶ τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχιγγός, ὁ Ἰδομενεὺς ἀντεῖπεν :
«Θυνητὸς δὲν πταίει, Θόαντα, κανεὶς, ὅσο γνωρίζω
ἔγω, καὶ ὅλ' ἡξεύρομεν τὸ ἔργον τοῦ πολέμου·

κανεὶς δὲν διλιγοψυχεῖ, κανένας ἀπὸ φόβον

νὰ ξετινάξῃ δὲν ζητεῖ τὸ βάρος τοῦ πολέμου·

220

πλὴν θέλει ὁ μεγαδύναμος, ὡς φαίνεται, ὁ Κρονίδης
μακρὰν ἀπ' τ' Ἀργος ὅλοι ἐδῶ ἀδόξως νὰ χαθοῦμε.

Ἄλλὰ σύ, Θόαντ', ἀφοβος πολεμιστὴς ὡς πρῶτα
ποὺ καὶ ἄλλους, ἀν τοὺς ἔβλεπες ὀκνούς, παρακινοῦσες,
σήκωνε τῷρα τὴν φωνὴν τοὺς ἄνδρες νὰ ἐμψυχώσῃς».

225

‘Απάντησεν ὁ Ποσειδῶν σ' αὐτὸν ὁ κοσμοσείστης :

«Ἴδομενέα, μὴ ποτὲ γυρίσῃ ἀπὸ τὴν Τροίαν
καὶ σκύλοις ἐδῶ νὰ τὸν χαροῦν, ἐκεῖνος ὅπού ἀφήνει
τὴν μάχην θεληματικῶς εἰς τούτην τὴν ἥμέραν.

‘Αλλ' ἄμε, πάρε τ' ἄρματα, γύρισ' ἐδῶ νὰ ἰδοῦμε
εὐθύς, ἀν κατορθώσουμε κάτι καλὸν καὶ μόνοι
καὶ ἀπὸ δειλοὺς ἀν ἐνωθοῦν, κάποια γεννᾶται ἀνδρεία,
κι εἴμεθα ἐμεῖς καὶ μὲ καλοὺς καλοὶ νὰ μετρηθοῦμε».

230

Εἶπε, κι ἐχύθηκε ὁ θεὸς κεῖ ποὺ βροντοῦσε ἡ μάχη·
καὶ ὡς ἔφθασεν ὁ Ἰδομενεὺς στὴν εῦμορφην σκηνήν του,
κι ἐζώσθη τὰ λαμπρὸ ἄρματα, κι ἐπῆρε δυὸ κοντάρια,
κι ἐκίνησεν ὡς κεραυνός, ποὺ ἐφούκτωσε ὁ Κρονίδης
καὶ ἀπ' τὸν φωτερὸν Ὁλυμπον ἐτίναξε νὰ δείξῃ
μέγα σημεῖον τῶν θηρητῶν, καὶ πέρ' ἀστράφτει ἡ λάμψις·
ὅμοια κι ἐκείνου ὡς ἔτρεχεν ἐλάμπαν τὸ ἄρματά του.

240

Καὶ ἀκόμη στὴν σκηνὴν ἐγγὺς τὸν Φίβρε ὁ Μηριόνης
ὁ ἀκόλουθός του ὡς πήγαινεν ἄλλην νὰ πάρῃ λόγχην.
«Γίε τοῦ Μόλου ἀδάμαστε», τοῦ εἶπε ὁ Ἰδομενέας,

245

«Ὥ πιθητέ μου ὅσο κανεὶς τῶν φίλων, Μηριόνη,
πᾶς ἐδῶ ἥλθες καὶ ἀφησες τὸν ἱερὸν ἀγώνα ;

250

Μὴ βέλος σ' εύρηκε πικρὸν κι ἡ ἄκρη του σὲ σφάζει ;

“Ἡ μηνυτῆς μοῦ ἔρχεσαι, διότι οὐδ' ἐγὼ θέλω

ἀργὸς νὰ μένω εἰς τές σκηνές, ἀλλὰ νὰ πολεμήσω».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς ἀντεῖπε Μηριόνης :

“Ω 'Ιδομενέα, τῶν Κρητῶν χαλκοχιτώνων πρῶτε,

255

ἥλθα νὰ πάρω, ἀν σοῦ 'μεινε εἰς τές σκηνές κανένα

κοντάρι, ὅτι μοῦ ἐκόπηκεν ἐκεῖνο ποὺ ἐφοροῦσα,

τοῦ ὑπερηφάνου ὡς κτύπησα Δηιφόβου τὴν ἀσπίδα».

Καὶ τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγὸς ὁ 'Ιδομενεὺς ἀντεῖπεν :

260

«Κοντάρι' ἀν θέλης κι εἴκοσι θὰ ἔβρης στὴν σκηνήν μου

στὸν λαμπρὸν τοῖχον στυλωτά, τῶν Τρώων, ποὺ φονεύω,

ἄρματα αίματοστάλακτα, διότι ἐγὼ νὰ κάμνω

μὲ τοὺς ἔχθρους τὸν πόλεμον δὲν συνηθῶ μακρόθεν,

ὅθεν κοντάρια, κόρυθες καὶ ὀμφαλωτὲς ἀσπίδες

καὶ ἀκτινοβόλοι· θύρακες μοῦ ὑπάρχουν φυλαγμένοι». 265

Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς ἀντεῖπε Μηριόνης :

«Πολλά 'χω λάφυρα κι ἐγὼ παρμέν' ἀπὸ τοὺς Τρῶας

εἰς τὴν σκηνήν· ἀλλὰ σιμὰ δὲν εἶναι νὰ τὰ λάβω·

ὅτι οὐδὲ δὲν ἀφησε, πιστεύω, ἡ πρώτη ἀνδρεία·

καὶ ὅταν ἀνάφτη λυσσερὸν τὸ πεῖσμα τοῦ πολέμου

270

στὴν μάχην, δόξαν τῶν ἀνδρῶν, προβάλλω μὲ τοὺς πρώτους·

κι ἔὰν κανεὶς τῶν 'Αχαιῶν χαλκοχιτώνων ἄλλος

τοῦτο δὲν ξεύρη, κὰν ἐσύ, θαρρῶ νὰ τὸ γνωρίζῃ».

Καὶ τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγός : «Πόσον γενναῖος εἶσαι

τὸ ξεύρω· νὰ τὸ λέγης σὺ ποσῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη.

275

Διότι ἀν ἐκλεγόμασθεν οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι

διὰ τὸ καρτέρι, ὅπ' ἀσφαλτα διακρίνετ' ἡ ἀνδρεία

ὅπου ὁ δειλὸς γνωρίζεται καὶ δείχνεται ὁ γενναῖος—

τοῦ ἀνάνδρου βλέπεις τὴ θωριὰ νὰ συχναλλάζῃ χρῶμα,

δὲν τὸν ἀφήνῃ· ἡ ἀστήρικτη ψυχὴ του νὰ ἡσυχάζῃ,

280

ἀλλὰ στές δύο φτέρνες του συχνὰ καθίζει ἐπάνω,

σφόδρα ἡ καρδία του βροντᾶ στὰ στήθη, ὡς βλέπει ἐμπρός του

τές μοῖρες, καὶ τὰ δόντια του τριζοκοποῦν στὸ στόμα.

'Αλλ' ὁ γενναῖος τὴν θωριὰ δὲν ἀλλαξε, ἀλλὰ μένει

- εις τὴν καθίστραν ἀφοβίος μὲ τοὺς ἀνδρειωμένους
καὶ δλόψυχα παρακαλεῖ πότε ν' ἀρχίσ' ἡ μάχη.— 285
Καὶ μῆδ' αὐτοῦ δὲν θά 'ψεγε κανεὶς τὴν δύναμιν σου·
διότι ἂν λόγχη σ' ἔβρισκε μαχόμενον ἢ ξίφος
μήτε στὸ ζνίχι θά 'πεφτε τὸ βέλος ἡ στὴν πλάτην,
ἀλλὰ τὰ στήθη θά 'πληκτεν ἐμπρόδες ἢ τὴν γαστέρα,
ώς πρόθυμος θά πρόβαλλες μὲς στοὺς συντρόφους πρῶτος. 290
'Αλλ' ἀς μὴ στέκωμεν ἐδῶ σὰ νήπια μωρολόγα
μήπως ἀπότολμος κανεὶς πικρὸς μᾶς δνειδίσῃ.
'Αλλ' ἄμε, πάρε ἀπ' τὴν σκηνὴν τὸ στερεὸν κοντάρι. 295
Εἴπεν αὐτὰ καὶ ὁ ἴσπραλος τοῦ "Αρη Μηριόνης
γρήγορα ἐπῆρε ἀπ' τὴν σκηνὴν τὸ χάλκινο κοντάρι
κι ἔτρεξε πάλι ὅλος φωτιὰ πρόδες τὸν 'Ιδομενέα.
'Ο "Αρης ὡς ὁ φονικὸς δρῦμᾶ στὴν μάχην κι ἔχει
σιμὰ τὸν Φόβον, δυνατὸν κι ἀτρόμητον υἱόν του,
ποὺ καὶ τὸν γενναιότερον πολεμιστὴν φοβίζει· 300
ἀπὸ τὴν Θράκην ἔρχονται κι οἱ δυὸς θωρακοφόροι
στῶν Φλεγυῶν τὸν ἀνδρικὸν λαὸν ἢ τῶν 'Εφύρων·
καὶ αὐτῶν δὲν στέργουν τές εὐχές καὶ εἰς ἄλλους δίδουν νίκην.
'Ομοίως μ' ἄριματα λαμπρὰ στὴν μάχην κατεβαῖναν
οἱ πολεμάρχ' 'Ιδομενές ὁμοῦ καὶ Μηριόνης. 305
«Ω Δευκαλίδη», τοῦ 'λεγεν ὁ Μηριόνης πρῶτος,
«πόθεν στὰ πλοῖα τοῦ στρατοῦ νὰ προχωρήσῃς θέλεις·
στὸ δεξιόν, στὸ μεσινόν ἢ στ' ἀριστερὸ μέρος;
"Οτι ἔκει πλέον παρ' ἄλλους, θαρρῶ, στενοχωροῦνται
οἱ ἀνδρειωμένοι Δαναοὶ ἀπ' τῶν ἔχθρῶν τὰ πλήθη». 310
Καὶ τῶν Κρητῶν ὁ ἀρχηγὸς ἀντεῖπ' ὁ 'Ιδομενέας:
«Στὴν μέσην καὶ ἄλλοι μάχονται νὰ σώσουν τὰ καράβια,
καὶ πολεμοῦν οἱ Αἴαντες καὶ ὁ Τεῦκρος, φημισμένος
τοξότης, καὶ ἀπὸ σύνεγγυς πολεμιστὴς ἀνδρεῖος·
θὰ τὸν χορτάσουν πόλεμον, μ' ὅσην καὶ ἂν ἔχῃ ἀνδρείαν, 315
τὸν Πριαμίδην "Εκτορα· δικρον θὰ ἔχῃ ἀγώνα
τὴν δύναμιν ἀσύντιφτην κλονώντας τῶν ἡρώων
νὰ κάψῃ τὰ καράβια μας· ἔξω ἀν θελήσῃ ὁ Δίας
δαυλὸν ὁ ἵδιος εἰς αὐτὰ νὰ βάλῃ φλογοβόλον.
"Οτ' εἰς θυητὸν πόχει τροφήν τῆς Δήμητρας τὸ δῶρον, 320

- δόπού χαλκός καὶ φονικά λιθάρια τὸν λαβώνουν,
τόπον δὲν κάμνει ὁ φοβερὸς υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος,
οὐδὲ στὸν σπάστην τῶν ἀνδρῶν λεοντόψυχον Πηλείδην
Θὰ ὑποχωροῦσε, ἀν τύχαινε, καὶ στὴν σταδίαν μάχην·
ὅτι στὸν δρόμον δὲν νικᾶ κανεὶς τὸν Ἀχιλλέα. 325
- Ἄλλα τῆς μάχης κίνησε στ' ἀριστερά, νὰ δείξῃ
ἄν ἄλλους θὰ δοξάσωμεν ἢ ἐμεῖς νὰ δοξασθοῦμεν).
Εἶπε κι ἔκινησεν ἐμπρὸς ὁ ἀνδρεῖος Μηριόνης
ώς εἰς τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ ποὺ εἶπ' ὁ Ἰδομενέας.
Καὶ ἄμα τὸν εἴδαν φοβερὸν ὡς φλόγα νὰ προβάλῃ 330
κλεισμένος στὰ λαμπρὸς ἄρματα μὲ τὸν ἀκόλουθόν του,
ἐπάνω του ἀλαλάζοντας ἐχύθηκαν οἱ Τρῶες
καὶ ἀγώνας ἀρχισε σφοδρὸς αὐτοῦ σιμὰ στὲς πρύμνες.
Καὶ ὡς ἔξαφνα φυσομανοῦν πολλῶν ἀνέμων ζάλες 335
σ' ἡμέρες ποὺ ὁ κονιορτὸς ἐπλήθυνε στοὺς δρόμους
καὶ τὸν σηκώνουν ὅλοι ὅμοι σὰν νέφος στὸν ἀέρα:
ὅμοια κι ἔκειναι ἀντίμαχα κτυπιόνταν διψασμένοι
καθεὶς μ' ἀκονητὸν χαλκὸν τὸν ἄλλον νὰ φονεύσῃ.
Καὶ ὡς λόγγος ὅλη ἀγρίωνεν ἡ ἀνθρωποφθόρα μάχη 340
μακριὰ κοντάρια κοφτερά· καὶ οἱ λαμπρὲς ἀσπίδες
οἱ θώρακες νεοστίλβωτοι, τὰ σπιθοβόλα κράνη
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐθάμπωναν μὲ τοῦ χαλκοῦ τὴν λάμψιν
καθώς αὐτοὶ συγκρούονταν· καὶ ἀσπλαχνος θὰ ἦταν κεῖνος
ποὺ βλέποντας θὰ ἔχαίρονταν, ἀντὶ ν' ἀκούσῃ πόνον.
Καὶ τότε δύο κραταιοὶ διχόγνωμοι, τοῦ Κρόνου 345
τέκνα, ὀργανίζαν συμφορές εἰς τοὺς ἀνδρειωμένους.
Τῶν Τρῶων καὶ τοῦ "Ἐκτορος νίκην νὰ δώσῃ ὁ Δίας
ἥθελε, τὸν γοργόποδα Πηλείδην νὰ δοξάσῃ,
ὅχι δ λαδὸς τῶν Ἀχαιῶν ν' ἀφανισθῇ στὴν Τροίαν·
ἀλλὰ τὴν Θέτιν δόξαζε καὶ τὸν σκληρὸν ρίζαν της. 350
- Καὶ ὁ Ποσειδῶν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐμψύχωνεν, ὡς ἥλθε
κρυφὰ μέσ' ἀπ' τὴν Θάλασσαν, μὲ πάθος πρὸς τὸν Δία
καὶ σπλάχνος διὰ τοὺς Ἀχαιούς, ποὺ ἐσύντριβαν οἱ Τρῶες,
καὶ οἱ δύο μίαν γενεάν, τὴν αὐτὴν ρίζαν είχαν·
ἀλλ' ἥτ' ὁ Ζεὺς ἀνώτερος στὰ χρόνια καὶ στὴν γνῶσιν, 355
διὰ τοῦτο ἔκεινος φανερὰ δὲν ἔβγαινε βοηθός των,

- ἀλλὰ κρυφὰ τοὺς ἔσπερωχνε μὲ τὴν μορφὴν ἀνθρώπου.
 Καὶ ἵδού τῆς δεινῆς ἕριδος καὶ τοῦ πολέμου ὅμοιον
 τὸ δίκτυον ἐπλέξαν τεντωτὸ στοὺς δύο στρατοὺς ἐπάνω
 ποὺ ἄλυτο, ἀσύντριφτο, πολλοὺς ἀφάνισε ἀνδρειωμένους. 360
 Καὶ τότε μὲ τοὺς Δαναοὺς ὁ Ἰδομενεύς, ἀν κι ἥταν
 μισοασπρομάλλης ὄρμησε κι ἐσκόρπισε τοὺς Τρῶας.
 Τὸν Ὀθρυονέα φόνευσε, ποὺ ἀπ' τὰ Καβήσια μέρη
 στὴν Τροίαν ἤλθε, ὡς ἄκουσε τὴν φήμην τοῦ πολέμου,
 καὶ τοῦ Πριάμου τὴν καλὴν ἀπ' ὅλες θυγατέρα, 365
 Κασσάνδραν, νύμφην ἀπροικα ζητοῦσε κι ἔργον μέγα
 ὑπόσχονταν, τοὺς Δαναούς νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν Τροίαν.
 Καὶ ὁ γέρος Πρίαμος ρητῶς τὴν κόρην τοῦ ὑπεσχέθη·
 κι ἐκεῖνος εἰς τὸν λόγον του θαρρώντας πολεμοῦσε·
 τὸν λόγχισεν ὁ Ἰδομενεύς ἐνῶ μὲ ὑψηλὸ βῆμα 370
 κινοῦσεν, οὐδὲ ὁ θώρακας ἐκράτησε τὴν λόγχην
 ὁ χάλκινος, κι ἡ ἀκρη τῆς τοῦ ἐμπήχθη στὴν γαστέρα·
 χάμω μὲ βρόντον ἔπεσε κι ἐκεῖνος ἐκαυχήθη:
 «Ὦθρυονέα, τῶν θητῶν θὰ σὲ κηρύξω πρῶτον,
 ἀν δ’ ἀνάλαβες σωστὰ τελειώσης τοῦ Πριάμου,
 ἀφοῦ τὴν θυγατέρα του κι ἐκεῖνος σοῦ ὑποσχέθη. 375
 Ὁμοίαν θὰ ἐκτελούσαμε κι ἐμεῖς ὑπόσχεσίν μας·
 ἀπ’ τ’ Ἀργος θὰ σοῦ φέρναμε τοῦ Ἀτρείδη θυγατέρα
 στὰ κάλλη τῆς ἀσύγκριτην, γυναικα νὰ τὴν ἔχης,
 τὴν πυργωμένην Ἰλιον ἀν σὺ μᾶς ἐκπορθήσης. 380
 Στές πρύμνες ἀκολούθα ἐμὲ νὰ εἰποῦμε διὰ τοὺς γάμους,
 νὰ ἰδῆς τί δῶρα νυφικὰ δίδομ’ ἐμεῖς γενναῖα».
- Εἶπε καὶ τὸν ποδόσερε στὴν ταραχὴν τῆς μάχης.
 Κι ἐκείνου εὐθὺς ἐκδικητῆς ὁ Ἀσιος πεζὸς ἤλθε
 καὶ ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ὄμους του ρουθούνιζαν οἱ ἵπποι,
 καὶ τοὺς κρατοῦσ’ ὁ ἡνίοχος· καὶ ὡς ὁδηγοῦσ’ ἐκεῖνος
 νὰ τὸν κτυπήσῃ ἐπρόλαβεν ὁ Ἰδομενεύς καὶ κάτω
 ἀπ’ τὸ πηγούνι ἐπέρασεν ἡ λόγχη τὸν λαιμὸν του. 385
 Κι ἔπεσεν, ὅπως πέφτει δρῦς, ἦ λεύκα, ἦ φουντωμένος
 ὑψηλὸς πεῦκος, πόκαψαν τέκτονες εἰς τὰ ὅρη
 μ’ ἀξίνες νεοτρόχιστες μ’ αὐτὸ νὰ στήσουν πλοιον· 390
 δόμοια ξαπλώθη αὐτὸς ἐμπρόδε εἰς τὸ ζεμένο ἀμάξι

καὶ τοῦ ἡνιάρχου χάθηκαν τὰ λογικὰ καὶ δύσις νὰ στρέψῃ δὲν ἐτόλμησε τοὺς ἵππους διὰ νὰ φύγῃ ἀπ' τοὺς ἔχθρους· καὶ ὁ δυνατὸς Ἀντίλοχος μὲ λόγχην στὴν μέσην τὸν περόνησε καὶ τοῦ ἀπασεν ἡ ἄκρη τὸν χάλκινόν του θώρακα καὶ ἐμπήχθη στὴν γαστέρα· τοὺς ἵππους ὁ Ἀντίλοχος ἐπῆρε ὁ Νεστορίδης μέσ' ἀπ' τοὺς Τρῶας στὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων.	395
Λυπήθη διὰ τὸν Ἀσιον κι ἐμπρὸς τοῦ Ἰδομενέως ἐστήθηκε ὁ Δηίφοβος καὶ ἀκόντισε μὲ λόγχην. Τὸν μάτιασε καὶ ἔψυγε τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι	400
ὅ Ἰδομενεὺς καὶ κάτωθεν ἀπ' τὴν ἀσπίδα ἐκρύφθη ποὺ ἀπὸ χαλκὸν ἀστραφτερὸν καὶ δέρμα ταύρου ἐφόρει στρογγυλωτὴν μὲ δυὸ λαβές καλὰ στερεωμένην· καὶ ὅλος μαζεύθη μέσα της, κι ἐπάνω ἀπ' τὴν ἀσπίδα	405
ποὺ ἐβράντησε ὡς τὴν ξάκρισεν, ἐπέταξεν ἡ λόγχη. 'Αλλ' ἀπ' τὸ χεῖρι τὸ βαρύ δὲν ἔψυγε χαμένη· τὸν πολεμάρχον εὑρήκεν 'Ψύχνορα 'Ιππασίδην	410
εἰς τὸ συκώτι κι ἔλυσεν εὐθύς τὰ γόνατά του. Καυχήθηκε ὁ Δηίφοβος κι ἐκραύγασε μεγάλως: «Ο Ἀσιος ἀνεκδίκητος δὲν κεῖται, ἀλλὰ στὸν 'Αδη,	415
τὸν πυλωρόν, τὸν ἀσπονδὸν ὡς κατεβαίνει τώρα, θὰ χαίρεται ποὺ προβοδὸν τοῦ ἔστειλε ἡ ψυχή μου».	
Τὸ καύχημά του ἐπλήγωσε τοὺς Δαναοὺς κι ἔξχως τὸν ἀνδρικὸν Ἀντίλοχον, ἀλλ' ἂν καὶ λυπημένος στὸν ποθητόν του σύντροφον δὲν ἔλειψε καὶ ὄρμώντας, ἐμπρός του μὲ τὸ σῶμα του καὶ τὴν ἀσπίδα ἐστήθη.	420
Κι ὁ υἱὸς τοῦ Ἐχίου Μηκιστεύς καὶ ὁ Ἀλάστωρ, σύντροφοί του, στοὺς ὥμους ἔφεραν αὐτόν, ὃπού βαριὰ βοιγγοῦσε, ὡς τὰ γοργὰ καράβια καὶ ἀκράτητος ὡς φλόγα	
ὅ Ἰδομενεὺς δὲν ἔπαινε νὰ θέλη ἡ νὰ βυθίσῃ κάποιον ἔχθρὸν στὰ τάρταρα τῆς γῆς, ἡ νὰ βροντήσῃ αὐτὸς νεκρὸς μαχόμενος νὰ σώσῃ τοὺς Ἀργείους.	425
Καὶ τότε τὸν Ἀλκάθοον, υἱὸν τοῦ Αἰσυήτου, διοιθρέπτου ἀνδρὸς —ἐκτύπησε— κι ἦταν γαμβρὸς τοῦ Ἀγχίση κι εἶγε τὴν 'Ιπποδάμειαν κόρην ἐκείνου πρώτην·	

- κι ήταν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς καὶ τῆς σεπτῆς μητρός της,
ὅτι ἀπὸ τις διμήλικες ἀσύγκριτη στὸ κάλλος 430
στὰ ἔργα ήταν καὶ στὸν νοῦν δι' αὐτὸ καὶ τὴν νυμφεύθη
ὅ ἄνδρας ὁ ἐκλεκτότερος μὲς στὴν μεγάλην Τροίαν—
τὸν δάμασεν ὁ Ποσειδῶν εἰς τὸν Ἰδομενέα·
- τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐσκέπισε, τοῦ σπέδισε τὰ μέλη
ώστε νὰ φύγῃ ἢ νὰ στραφῇ στὰ πλάγια δὲν ἐμπόρει· 435
καὶ ὡς ἔστεκεν ἀκίνητος ὡς στήλῃ ἢ δένδρον μέγα,
μὲ λόγχην τὸν ἐπλήγωσεν στὸ στῆθος ὁ ἄνδρειωμένος
Ἰδομενέυς, καὶ τοῦ σπασε τὸν χάλκινον χιτώνα
ποὺ ἔσκεπε τὸ σῶμα τοῦ, προφυλακῇ τοῦ ὀλέθρου,
καὶ κούφιο σπάσμ’ ἀκούσθη ἔκει, ποὺ ἔσχιζετο ἀπ’ τὴν λόγχην· 440
βρόντησε κάτω, εἰς τὴν καρδιὰ τοῦ ἐμπήχθη μέσα ἡ λόγχη
ὅπου σπαρνώντας τίναζε καὶ τὴν οὐράν της ὅλην
καὶ ὁ βαρὺς "Αρης ἔσβησεν ἔκει τὴν δύναμίν του.
- Κι ἐπάνω του κραυγάζοντας ὁ Ἰδομενέυς καυχήθη:
«Σωστὴ σοῦ φαίνεται ἀμοιβή, Δηίφοβε, ἡ δική μας,
τρεῖς φονευμένοι ἀντὶ ἑνός; Ὡ τρομερέ, καυχᾶσαι 445
ἄδικα, ἀλλὰ προχώρησε καὶ σὺ στήσου ἔμπροσθέν μου
ποῖος ἀπόγονος νὰ ἰδῆς σᾶς ἥλθα ἐδῶ τοῦ Δία
ποὺ γέννησε τὸν Μίνωα, τῆς Κρήτης ἄρχον πρῶτον,
καὶ αὐτὸς τὸν Δευκαλίωνα ἐγέννησε τὸν θεῖον, 450
καὶ ὁ Δευκαλίων πάλι ἐμὲ στὴν Κρήτην βασιλέα
ἀνδρῶν πολλῶν, καὶ τώρα ἐδῶ μὲ φέρων τὰ καράβια
κακὸ σ’ ἔσε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ δλων ὁμοῦ τῶν Τρώων».
- Τὸν ἄκουσε ὁ Δηίφοβος κι ἐδίσταζε ἀν θὰ στρέψῃ
νὰ πάρη κάποιον σύντροφον ἀπ’ τοὺς γενναίους Τρῶας,
βοηθόν του ἢ καὶ τὸν πόλεμον νὰ δοκιμάσῃ μόνος 455
κι ἔκρινε αὐτὸ καλύτερο, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Αἰνείαν.
Τὸν εὔρηκε νὰ στέκεται μὲς στοῦ στρατοῦ τὴν ἄκρην
ῶς εἶχε πρὸς τὸν Πρίαμον θυμὸν πάντοτ’ ἔκεινος,
διότι ἀν κι ἦτο ἀνδράγαθος ποισῶς δὲν τὸν τιμοῦσε.
- Τοῦ ἔλεγε ὁ Δηίφοβος: «Τῶν Τρώων βουληφόρε,
Αἰνεία, τώρα ἐκδικητῆς νὰ δράμης τοῦ γαμβροῦ σου
χρεωστεῖς, ἐὰν ὁ θάνατος τοῦ συγγενοῦς σὲ θλίβη.
'Αλλ’ ἔλα τὸν Ἀλκάθοον μαζὶ νὰ ἐκδικηθοῦμε,

- ὅπου γαμβρὸς στὰ σπίτια σας σ' ἔχει ἀναστήσει βρέφος. 465
 Τὸν φόνευσεν δὲ Ἰδομενεὺς διὰ μέγας πολεμάρχος».
 Εἶπε καὶ πόνον ἄκουσεν δὲ Αἰνείας κι ἐπετάχθη
 μὲν δρμὴν πολέμου ἀχράτητην πρὸς τὸν Ἰδομενέα.
 Πλὴν τοῦτος δὲν ἐδείλιασεν ὡς τρομερὸν ἀγόρι,
 ἀλλ᾽ ὅπως χοῖρος δρεινὸς μὲν θάρρος στὴν ἀνδρειά του,
 σ' ἔρημο μέρος καρτερεῖ πολλῶν δρμῆν ἀνθρώπων,
 καίουν τὰ μάτια του φωτιά, τὰ νῶτα του ἀγριώνει
 κι ἔτοιμος εἰς τὸν πόλεμον τὰ δόντια του ἀκονίζει
 καὶ ἄνδρες καὶ σκύλους ἀψηφᾷ· παρόμοια καρτεροῦσε
 δὲ ἀνδράγαθος Ἰδομενεύς, ἐπάνω του ὡς ἐρχόνταν 475
 δὲ Αἰνείας· κι ἔσυρε φωνὴν νὰ κράξῃ τοὺς συντρόφους
 Ἀσκάλαφον, Δηίπυρον σιμά του καὶ Ἀφαρέα
 Μηρόνην καὶ Ἀντίλοχον στὸν πόλεμον τεχνίτες.
 Αὐτοὺς καλοῦσε κι ἔλεγεν: «Βοηθᾶτε ἀγαπημένοι,
 καὶ μόνος εἴμαι· τρομερὰ φοβοῦμαι τὸν ἀνδρεῖον 480
 Αἰνείαν τὸν πτερόποδα, ποὺ δρμᾶ νὰ μὲ χτυπήσῃ
 στὴν μάχην εἶναι ἀκούραστος αὐτὸς ἀνθρωποφόνος·
 ἔχει καὶ τῆς νεότητος τὸ θάρρος καὶ τὴν ρώμην.
 "Αν εἴχα ἐγὼ τὰ χρόνια του μὲ τούτην τὴν ψυχήν μου,
 ή νίκη γρήγορα σ' ἐμὲ θὰ τύχαιν' ή σ' ἐκεῖνον». 485
 Εἶπε καὶ αὐτοὶ πλησίον του μὲ μίαν γνώμην δὲ
 ἐστήθηκαν, στοὺς ὡμους των φορώντας τές ἀσπίδες.
 Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔκραζεν δὲ Αἰνείας τοὺς συντρόφους
 Δηίφοβον καὶ Πάριδα καὶ Ἀγήνορα τὸν Θεῖον,
 ποὺ ἦσαν τῶν Τρώων ἀρχηγοί, μ' αὐτὸν, καὶ ἀκολουθοῦσαν 490
 τὰ πλήθη, ὡσὰν τὰ πρόβατα κατόπι στὸ κριάρι,
 δταν θὰ πιοῦν καὶ τὴν βοσκὴν γιὰ τὸ ποτάμι ἀφήνουν
 καὶ μέσα χαίρεται δὲ βοσκός· παρόμοια τότ' ἐχάρη
 δὲ Αἰνείας στὸν πολὺν λαόν, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε.
 Καὶ γύρω εἰς τὸν Ἀλκάθεον μὲ μακριὰ κοντάρια 495
 ἐκεῖνοι δρμῆσαν, καὶ ὁ χαλκός, καθὼς ἀντικτυποῦντο,
 μὲς στὸν ἀγώνα φοβερὰ στὰ στήθη τους βροντοῦσε.
 Καὶ ἀπ' δὲλους δύο μαχηταὶ πλιότερο ἐμανίζαν,
 δὲ Αἰνείας καὶ δὲ Ἰδομενεύς, ἵσπαλοι τοῦ "Αρη,
 δὲ ἔνας τὸν ἄλλον μ' ἀπονον χαλκὸν νὰ σχίση πέρα. 500

- ‘Ο Αἰνείας πρῶτος ἔριξεν εἰς τὸν ’Ιδομενέα·
τὸν εἶδε αὐτὸς κι ἐξέφυγε τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι·
κι ἐπεσε τινακτὰ στὴν γῆν ἡ λόγχη τοῦ Αἰνείου
ἀνώφελ’ ἀφοῦ πέταξεν ἀπ’ τὸ βαρύ του χέρι
καὶ τὸν Οἰνόμαχον κτύπησε στὴν μέσην στὴν γαστέρα 505
ὅ ’Ιδομενεύς· τοῦ ἔσχισε τὸν θώρακα ὡς τὰ σπλάχνα·
στὴν σκόνην ἐπεσεν αὐτὸς κι ἐφούκτωσε τὸ χῶμα.
Καὶ ὁ ’Ιδομενεύς ἀπ’ τὸν νεκρὸν τὸ μακρινὸν κοντάρι
ἔσυρε, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε καὶ τ’ ἄρματα τὰ ώραια
νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ, ὅτι πολλές τὸν ἐστενεῦαν λόγχες. 510
- “Οτι τὴν πρώτην δύναμιν τὰ πόδια του δὲν εἶχαν
νὰ ὅρμήσῃ πρὸς τὴν λόγχην του ἢ κάν ν’ ἀναμερίσῃ·
ὅθεν στρατὸς ἐπάλαιεν νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του,
καὶ οἱ πόδες δὲν εἶχαν ὅρμην νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν μάχην. 515
- Κι ἐκεὶ ποὺ ἀναχωροῦσε ἀργά, τοῦ ἔριξεν ἀκόντι
ὁ Δηϊφοβος, ποὺ πάντοτε τοῦ ’χε χολὴν καὶ μίσος.
“Ομως καὶ τοῦτο τοῦ ’σφαλεν· καὶ τὸ βαρύ κοντάρι
στὸν δύμον τὸν ’Ασκάλαφον υἱὸν τοῦ ”Αρη ἐβρῆκε·
στὴν σκόνην ἐπεσεν αὐτὸς κι ἐφούκτωσε τὸ χῶμα. 520
- Καὶ ὁ ”Αρης ὁ βροντόφωνος δὲν εἶχε ἀκόμη γνῶσιν,
ὅτι στὴν μάχην ἐπεσεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός του,
ἀλλὰ κλεισμένος κάθονταν, ὡς ἥθελεν ὁ Δίας,
κάτω ἀπὸ σύγνεφα χρυσὰ στὴν κορυφὴν τοῦ ’Ολύμπου,
ὅπου κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι, μακρὰν ἀπὸ τὴν μάχην. 525
- Κι ἐπάνω στὸν ’Ασκάλαφον ἀπ’ τὰ δύο μέρη ὅρμησαν·
καὶ ὡς ἄρπασ’ ὁ Δηϊφοβος τὸ κράνος τοῦ ’Ασκαλάφου
ὁ Μηριόνης πηδηκτά, σὰν ”Αρης, τὸν ἐπῆρε
μὲ λόγχην στὸν βραχίονα, καὶ ἀπὸ τὸ χέρι ἐκείνου
χάμω μὲ βρόντον ἐπεσεν ἡ περικεφαλαία. 530
- Καὶ ωσὰν γεράκι ἐχύθηκε καὶ πάλι ὁ Μηριόνης
κι ἔβγαλε ἀπ’ τοῦ βραχίονος τὴν ρίζαν τὸ κοντάρι
κι ἐσύρθη στοὺς συντρόφους του· κι ἐκεῖνον ὁ Πολίτης
αὐτάδελφός του ἀγκαλιαστὰ τὸν πῆρε τοῦ πολέμου
ἀπὸ τὴν ἄχαρην βοήν στὸ μέρος ὅπου ἐμέναν
πίσω ἀπ’ τὴν μάχην τὰ γοργὰ πουλάρια του ζεμένα 535
στὴν τεχνικήν των ἀμάξων καὶ τὰ ’χε ὁ κυβερνήτης.

Κεῖνα στὴν μάχην ἔφεραν τὸν ἄνδρα ποὺ ἐβογγοῦσε
ἀπ' τὴν αἰματοστάλακτην πληγὴν βασανισμένος.
Κι οἱ ἄλλοι μὲν ἀτελεύτητην ὁρμήν ἐπολεμοῦσαν.

Στὸν Ἀφαρήα χύνεται Καλητορίδην πρῶτος
οἱ Αἰνείας καὶ μὲν στὸν λαιμὸν ἀντίκρυ τὸν λογχίζει.
Δίπλα τοῦ γέρου¹ ἡ κεφαλή, κράνος ὅμοιος καὶ ἀσπίδα
πέφτουν, καὶ ὁ ψυχοθεριστὴς ὁ θάνατος τὸν ζώνει.
‘Ο Αντίλοχος τὸν Θόωνα τὸν τήρησε, ὡς ἐστράφη,
καὶ ὁρμῶντας τὸν ἐκτύπησε καὶ τοῦ² χοψε τὴν φλέβα·
ποὺ ἄνω εἰς τὰ νῶτα³ ἀδιάκοπα πέρα ὡς τὸ ζνίχι τρέγει,
τὴν ἔκοψ⁴ ὅλην⁵ ἔπεσε τ'⁶ ἀνάσκελα στὸ χῶμα
κεῖνος μ'⁷ ἀγκάλες πεταχτὲς στοὺς ποθητοὺς συντρόφους.
‘Ο Αντίλοχος τότε⁸ ὁρμῆσε καὶ τ'⁹ ἄρματ¹⁰ ἀπ' τοὺς ὄμοις
τοῦ ἔπαιρνε καὶ ἐπρόσεχε, καὶ κύλωθέν του οἱ Τρῷες
τοῦ κτύπαν τὴν εὐρύχωρην περίλαμπρην ἀσπίδα,
ἄλλὰ μέσα δὲν δίνονταν τὸ τρυφερό του σῶμα
καὸν ν'¹¹ ἀποσχίσονταν, ὅτι ἔκει τοῦ Νέστορος τὸν γόνον
ὅ κοσμοσείστης ἔσωζεν, ὅσα καὶ ἀν πέφταν βέλη.
“Οτι ποτὲ δὲν τοῦ¹² λειπαν ἐχθρὸι καὶ αὐτὸς σ'¹³ ἔκεινος
ἐστρέφετο, οὐδ'¹⁴ ἀσάλευτο κρατοῦσε τὸ κοντάρι,
ἄλλὰ τὸ ἔτινα¹⁵ ἄπαυτα κι ἡ κάπιοιν ν'¹⁶ ἀκοντίση
μακρόθεν ἦ καὶ ἀπὸ σιμὰ νὰ ὁρμήσῃ ἐμέτρα ὁ νοῦς του.
Τὸν εἶδε, πῶς σημάδευε στὸ πλῆθος, ὁ Ἀσιάδης
Ἀδάμας καὶ τοῦ λόγχισε στὴν μέσην τὴν ἀσπίδα,
ἄλλὰ στὴν ἀκρην νέκρωσεν ὁ μέγας κοσμοσείστης
καὶ τὴν ζωὴν δὲν τοῦ ἀφησε νὰ πάρη τοῦ Αντιλόχου.
Καὶ ὡσὰν παλούκι φλογιστὸ μὲν στὴν ἀσπίδα ἐστάθη
μέρος κοντάρι κι ἔμεινε τ'¹⁷ ἄλλο μισὸ στὸ χῶμα.
Καὶ στοὺς συντρόφους νὰ σωθῇ τραβήχθη τότε¹⁸ ἔκεινος.
Κατάποδα τ'¹⁹ ἀκόντι του τοῦ ρίγυ²⁰ ὁ Μηριόνης
κάτω ἀπ'²¹ τ'²² ἀφάλι, ὡς τὰ κυρυφά, στὸ μέρος ὅπου ἔξοχως
θανατερὸς στοὺς ἄμοιρους θνητοὺς ὁ "Αρης εἰναι.
Αὐτοῦ τὴν λόγχην τοῦ²³ μπηξε καὶ αὐτὸς μὲ τὸ κοντάρι
ἐσπαρταροῦσε ὡς σπαρταρᾶ τὸ βόδι ὅποι στὰ ὅρη
ἀφοῦ τὸ δέσσαν στανικῶς ἄνδρες τραβιοῦν βουκόλοι·
ὅμοια σπαρνοῦσε, ὅχι πολὺν καιρὸν ὁ κτυπημένος

540 545 550 555 560 565 570

ώσπού 'λθ' ἐγγὺς καὶ ἀνέσπασε τ' ἀκόντι ὁ Μηριόνης
ἀπὸ τὸ σῶμα κι ἔκλεισε τὰ μάτια του μαυρίλα.

'Ο "Ελενος τὸν μήνιγγα κτυπᾶ τοῦ Δηιπύρου
μὲ ξίφος μέγα θρακικό, τοῦ ζεπετᾶ τὸ κράνος,
κι ἐκεῖνο μὲς στῶν μαχητῶν τὰ σκέλη ροβολάει,
καὶ κάποιος ἀπ' τους Ἀχαιοὺς τὸ σήκωσε ἀπὸ χάμου.
τοῦ Δηιπύρου ἐσκέπασε τὰ μάτια μαύρη νύκτα.

'Ο ἀνδράγαθος Μενέλαιος λυπήθη, καὶ τὸ δόρυ
τινάζοντας φοβεριστὰ στὸν "Ελενον ἐχύθη:
καὶ ὁ "Ελενος τὰ κέρατα ἐτέντωσε τοῦ τόξου
μὲ λόγχην καὶ ὁ "Ελενος ἀπ' τὴν χορδὴν τὸ βέλος.

'Ο Πριαμίδης τοῦ 'ριξε στὰ στήθη, ἀλλ' ἐτινάχθη
μακρὰν ἀπὸ τὸν θώρακα τὸ πικροφόρο ἀκόντι.
Καὶ ὡς ἀπὸ φτυάρι διαπλατο, σ' ἔνα μεγάλο ὄλών,
τὰ μελαψὰ κουκιὰ σκιρτοῦν ἢ τὰ ρεβύθια πέρα,
καθὼς ἀέρας τὰ φυσᾶ καὶ δι λιχνιστῆς τὰ παίζει, 590
ὅμοια καὶ ἀπὸ τὸν θώρακα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου
πολὺ μακρὰν τινάχθηκε τὸ φονικὸ κοντάρι.

Καὶ ὁ δυνατὸς Μενέλαιος στὸ χέρι αὐτὸ ποὺ ἐκράτει
τὸ τόξο τὸν ἐλόγχισε καὶ ἀντίκρυ αὐτοῦ στὸ τόξο
τὸ χέρι τοῦ διαπέρασε ἢ λόγχη, κι ἐκρεμοῦσε
τὸ χέρι κάτω κι ἔσερνε τὸ φράξινο κοντάρι
κι εἰς τους συντρόφους νὰ σωθῇ αὐτὸς ἐσύρθη ὅπίσω.
καὶ τὸ 'βγαλεν ὁ ψυχερὸς Ἀγήνωρ, καὶ τὸ χέρι
μὲ μάλλινην καλόστριφτην τοῦ ἐφάσκιωσε σφενδόνην
ποὺ δι πολεμάρχος ἔλαβεν ἀπ' τὸν ἀκόλουθόν του.

Κι ἵσια πρὸς τὸν Μενέλαιον ὁ Πείσανδρος ἐχύθη:
μοίρα τὸν ἔφερνε κακὴ στὸ τέλος τοῦ θανάτου
νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ χέρι σου, Μενέλαιος, στὸν ἀγώνα.
Καὶ δόπταν ἐπροχώρησαν κι εὑρέθησαν ἀντίκρυ,
τοῦ 'Ατρείδ' ἢ λόγχη ἔγυρε ἀλλοῦ κι ἐκεῖνον δὲν ἐπῆρε
καὶ τὴν πλατιὰν δι Πείσανδρος ἀσπίδα τοῦ 'Ατρείδη
κτύπησε, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἔβγη πέρα ἢ λόγχη
ἢ ἀσπίδα τὴν σταμάτησε καὶ τὸ κοντάρι ἐκόπη.
Καὶ αὐτὸς ἐχάρη μέσα του καὶ νίκην ἐφαντάσθη.

Μὲ τὸ ἀσημόκομπο σπαθὶ πέφτει σ' αὐτὸν ὁ Ἀτρείδης·
καὶ κάτω ἀπ' τὴν ἀσπίδα του καλόχαλκην ἀξίνα
μέσα εἰς στελιάρι ἐλάινο μακρὺ καὶ στιλβωμένο
φούκτωσε ὁ Πείσανδρος καὶ ὅμοιοῦ νὰ κτυπηθοῦν ὅρμοῦσαν.

Στῆς κόρυθος τῆς φουντωτῆς τὸν κῶνον δίδει κτύπον
ό Πείσανδρος, κι ἐπάνωθεν τῆς μύτης ὁ Ἀτρείδης
στὸ μέτωπο· κι ἐκρότησαν τὰ κόκαλα κι ἐπέσαν
στὰ πόδια ἔμπρόδε τὰ μάτια του στὸ χῶμα αἰματωμένα.

Καὶ ὡς ἔπειστον ἔγινε κυρτός· τὸν πάτησε στὸ στῆθος
κεῖνος, τοῦ ἐπῆρε τὸ ἀρματα κι ἐπάνω του ἐκαυχήθη:
«Νά, πῶς θ' ἀφῆστε γρήγορα τῶν Δαναῶν τὰ πλοῖα,
ὦ Τρῶες ἀνομώτατοι, γιὰ φόνους διψασμένοι.

"Αλλες δεν φθάνουν ἐντροπές, τὸ ἀδίκημα εἰς ἐμένα
ἐκάμετε, κακόσκυλα, χωρὶς τοῦ ἀστραποφόρου
Διὸς ξενίου τὸν θυμὸν ποσῶς νὰ στοχασθῆτε,
ποὺ αὐτὸς τοὺς πύργους γρήγορα τῆς πόλης σας θὰ ρίξῃ.

Τὴν νυμφευτὴν γυναίκα μου, ποὺ σᾶς φιλοξενοῦσε,
ἐπήρετε κι ἐφύγετε, καὶ τόσους θησαυρούς μου.
Καὶ τώρα πάλι μαίνεσθε τὰ ποντοπόρα πλοῖα
νὰ κάψετε καὶ τές ζωές νὰ κόψετε τῶν ἡρώων.

Αλλὰ θὰ πέσῃ ἡ μάνητα τοῦ "Αργ ποὺ σᾶς καίει.
Δία πατέρα, ἐνῷ θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰς τὴν γνῶσιν
σὲ λέγουν πρῶτον, ἀπὸ σὲ τοῦτα συμβαίνουν ὅλα·
ἴδοι, πῶς φίλος γίνεσαι πρός προπετεῖς ἀνθρώπους

τοὺς Τρῶας, ποὺ ἀνομώτατην τὴν γνώμην πάντοτε ἔχουν
καὶ τοῦ πολέμου δὲν μποροῦν τὴν λύσσαν νὰ κορέσουν.
Κόρον εἰς ὅλα εὐρίσκομεν, στὸν ὑπνον, στὴν ἀγάπην,
εἰς τὸν ἔξαίσιον χορὸν καὶ εἰς τὸ τερπνὸν τραγούδι,
καὶ σ' ὅλα ἐκεῖνα εὐφραίνεται πλιότερα ἢ στὲς μάχες
καθείς· ἀλλ' εἶναι ἀγόρταγοι στὸν πόλεμον οἱ Τοῶες».

Εἶπε, τοῦ ἐπῆρε τ' ἄρματα τὰ αίματοβαμμένα
τά δῶκε τῶν συντρόφων του κι ἐβγῆκε στοὺς προμάχους
ὅ ἀσύγκριτος Μενέλαιος· κεῖ πάνω του ἐπετάχθη
τοῦ Πυλαιμένη βασιλιᾶ τὸ τέκνον, ὁ Ἀρπαλίων·
στὸ πλάγι τοῦ γλυκοῦ πατρὸς εἷχ' ἔλθει στὴν Τρωάδα
νὰ πολεμήσῃ, οὐδ' ἔγυρεν εἰς τὴν πατρίδα πλέον·

- μὲς στὴν ἀσπίδα ἐλόγχισεν ἐκεῖνος τοῦ Ἀτρείδη
ἐγγύθε, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἔβγῃ πέρα ἡ λόγχη,
καὶ στοὺς συντρόφους σύρθηκε νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του
παντοῦ κοιτώντας μὴ κανεὶς τὸ σῶμα του λαβώσῃ.
Καὶ ὡς φεύγει, βέλος χάλκινο τοῦ ρίχνει ὁ Μηριόνης· 650
τὸν πιτυχαίνει στὸ δεξὶὸ μερὶ καὶ ἀντίκρ' ἡ λόγχη
στὴν φύσικαν βγαίνει, ἀφοῦ περνᾶ στὸ κόκαλο ἀποκάτω.
Κάτω καθίζει, στῶν γλυκῶν συντρόφων τές ἀγκάλες
ψυχομαχώντας καὶ στὴν γῆν ἔκπλωθη τεντωμένος
ώσαν σκουλήκι καὶ ἔπινεν ἡ γῆ τὸ μαῦρον αἷμα. 655
Οἱ Παφλαγόνες μαχηταὶ τὸν ἐπεριποιοῦντο
στ' ἀμάξι τὸν ἀνέβασαν καὶ στὴν ἀγίαν "Ιλιον
τὸν φέραν κι ἔκλαιε μ' αὐτοὺς κατόπιν δι πατέρας
ἀλλὰ δὲν εἶχε ξαγοράν δι υἱός του πεθαμένος.
Οἱ Πάρις σφόδρα ἐθύμωσε δι' αὐτὸν τὸν σκοτωμένον· 660
ξένον τὸν εἶχε ἀνάμεσα τῶν Παφλαγόνων φίλον·
μὲ αὐτὸν τὸν πόνον ἔριξε τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι.
Εὐχήνωρ ἦταν κάποιος, υἱὸς τοῦ Ποιουΐδου
τοῦ μάντη, πλούσιος κι εὐγενής, ἐγκάτοικος Κορίνθου·
γνώστης τῆς μοίρας του κακῆς εἶχε ἀνεβῆ στὸ πλοῖον. 665
Οτι δι Ποιουΐδος συχνὰ τοῦ εἶπε δι γηραλέος
ὅπου στὸ σπίτι ἀπὸ κακὴν ἀρρώστιαν θὰ πεθάνη,
ἢ σι' ἄρμενα τῶν Ἀχαιῶν θὰ πέσῃ ἀπὸ τοὺς Τρῶας·
δθεν τὸ βαρὺ πρόστιμον τῶν Ἀχαιῶν νὰ λάβη
ἀπόφευγε καὶ ἀπ' τὴν σκληρὴν ἀρρώστιαν νὰ ὑποφέρῃ. 670
Κάτω ἀπ' τ' αὐτὶ τὸν κτύπησε καὶ ἀπ' τὸ σιαγόνι δι Πάρις·
τὰ μέλη του ἄφησε ἡ ψυχὴ κι ἐπῆρε τον μαυρίλα.
Κι ἔτσι ώσαν φλόγα μ' ἀσβεστην ὁρμὴν ἐπολεμοῦσαν·
γνώσιν δὲν εἶχε οὔτ' εἰδῆσιν ἀκόμη δι θεῖος "Εκτωρ
πώς οἱ Ἀργεῖοι τὸν λαὸν ἐσύντριβαν στῶν πλοίων 675
τ' ἀριστερά, κι οἱ Ἀχαιοὶ θὰ βγαίνων νικηφόροι.
Τέτοιος τοὺς ἕσπρωχεν θεὸς καὶ αὐτὸς ἐσυμμαχοῦσε
δι γαιοφόρος Ποσειδῶν· ἀλλ' ἔμεν δι πρῶτα
τές πυκνές τάξες ἕσπασε τῶν ἀσπιστῶν Ἀργείων
κι ἐπειτα μέσα ἐπήδησε στές πύλες καὶ στὸ τεῖχος. 680
Τὰ πλοῖα κεῖ τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Πρωτεσιλάου

- ἥσαν συρμένα τῆς λευκῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἄκρην
κι ἥταν τὸ τεῖχος χαμηλὸ πολὺ καὶ αὐτοῦ μὲ λύσσαν
ἐξόχως ὅλ' οἱ μαχηταὶ κι οἱ ἵπποι ἀγωνίζονταν.
"Ιωνες μακροχίτωνες, Βοιωτοί, Λοκροὶ καὶ Φθίοι,
καὶ λαμπροφόροι Ἐπειοὶ τὸν "Ἐκτορα, ποὺ δρμοῦσε
πρὸς τὰ καράβια, ὡσὰν φωτιὰ μ' ἀγώνα τοὺς κρατοῦσαν,
ἀλλὰ καὶ δὲν κατόρθωνταν μακράν τους νὰ τὸν διώξουν.
"Ο Μενεσθεύς, τοῦ Πετεών οὐδέ, λυγάρι ὁδήγα
ἀπὸ Ἀθηναίους καὶ μ' αὐτὸν ὁ Φείδας καὶ ὁ Στιχίος
δί Βίας ὁ ἀνδράγαθος· καὶ δί Μέγης Φυλετίδης
τῶν Ἐπειῶν ἥτο ἀρχηγός, δί Αμφίων καὶ δί Δρακίος,
κι ἥσαν τῶν Φθίων ἀρχηγοὶ δί Μέδων καὶ δί Ποδάρκης.
Καὶ ἀνομον ἥταν γέννημα δί Μέδων τοῦ Ὁϊλέως,
λωλάδελφος τοῦ Αἴαντος· μακράν εἰς τὴν Φυλάκην
στὰ ξένα ἔζουσε ἀπ' τὸν καιρὸν ποὺ ἐφόνευσ' ἐν' ἀδέλφῳ
τῆς μητριᾶς Ἐριώπιδος, ὅμοκλινης τοῦ Ὁϊλέως·
καὶ δί Ποδάρκης ἥτο οὐδέ τοῦ Φυλακίδου Ἰφίκλου.
Μὲ τ' ἄρματά τους τοῦτοι ἐμπρὸς τῶν ἀνδρειωμένων Φθίων
μάχονται ὅμοι μὲ τους Βοιωτούς νὰ σώσουν τὰ καράβια.
"Ο Αἴας πάλιν δί γοργός, δί Ὁϊλείδης ἀπ' τὸν ἄλλον
τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα μακράν δὲν κάμνει βῆμα·
καὶ ὡς μαῦρα βόδια στὸν ἄγρὸν συγκολλητὸν ἀλέτρι
μὲ μιὰ ψυχὴ τραβοῦν ὅμοι στὸ νέαμα κι ἐπάνω
τοὺς ἀναβρύζει ἔδρος πολὺς στές ρίζες τῶν κεράτων,
καὶ μόν' δί στιλβωτὸς ζυγὸς στὴν μέσην τοὺς χωρίζει
καθὼς νὰ σκίσουν προχωροῦν τ' αὐλάκια πέρα·
ὅμοια κι ἐκεῖνοι ἐμάχονταν πλάγι μὲ πλάγ' οἱ δύο·
ἄλλ' εἶχε δί Τελαμώνιος πολλοὺς σιμά του ἀνδρείους
συντρόφους, κι ἔδιδε σ' αὐτοὺς νὰ πάρουν τὴν ἀσπίδα,
ὅπόταν κόπος κι ἔδρωτας τοῦ λύγιζαν τὸ γόνα.
Ούδ' οἱ Λοκροὶ τὸν ψυχερὸν Ὁϊλείδη ἀκολουθοῦσαν·
διότ' εἰς μάχην σταθερὰν δὲν τοὺς βαστοῦσε ἡ γνώμη·
ὅτι οὐδὲ κράνη χάλκινα καὶ φουντωτὰ φοροῦσαν,
κόρυθες οὔτε κυκλωτές καὶ φράξινα κοντάρια,
ἄλλα στὰ τόξα θαρρετοὶ καὶ στὸν καλοστριμμένον
φλόκον προβάτου, ἐκστράτευσαν στὴν "Ιλιον καὶ μ' ἐκεῖνα 710
- 715

πυκνὰ βαροῦσαν κι ἔσπαναν τές φάλαγγες τῶν Τρώων.

“Ετσι μὲ τὰ λαμπρό ἄρματα τοῦ Αἴαντος τὰ πλήθη
ἐμπρὸς στὸν θεῖον “Εκτορα κτυποῦσαν καὶ τοὺς Τρώας,
καὶ διπισθεν ρίχναν οἱ Λοκροὶ χωρὶς νὰ τοὺς νοήσουν,
τόσο σφοδρὰ ποὺ ἐδείλιασαν ἀπὸ τὰ βέλ’ οἱ Τρῷες.”

Καὶ τότε μ’ ἀσχημην φυγὴν μακρὰν ἀπ’ τὰ καράβια
στὴν ὑψηλὴν ἀκρόπολιν θὰ ἐγύριζαν οἱ Τρῷες.

‘Αλλὰ στὸν ἀγριον “Εκτορα τότ’ εἰπ’ δο Πολυδάμας:

«Ὦ “Εκτορ, εἰσαι δύσκολος ν’ ἀκούσης νουθεσίες·
ὅτι σοῦ ἔδωκε ὁ θεὸς τὰ ἔργα τοῦ πολέμου,
γιὰ τοῦτο καὶ στὸ νόημα νὰ ἔξεχης δλῶν θέλεις·
ἀλλ’ ὅμως δὲν θὰ δυνηθῆς ὅμοῦ νὰ τὰ ἔχῃς δλα·
εἰς ἔναν ἔδωκε ὁ θεὸς τὰ ἔργα τοῦ πολέμου,

σ’ ἄλλον τραγούδι, φόρμιγγα, καὶ τὸν χορὸν εἰς ἄλλον,
σ’ ἄλλου τὰ στήθη θέτει νοῦν ὁ βροντητής Κρονίδης
ώρατον, καὶ ἀνθρωποι πολλοὶ κεῖθεν ὡφέλειαν ἔχουν,
σώζει λαοὺς καὶ τὸ καλὸ τὸ αἰσθάνεται αὐτὸς πρῶτος.

‘Αλλ’ ὅτι κρίν’ ὀρθότερον ἔγώ θὰ φανερώσω.

Παντοῦ στεφάνι φλοιογέρδ σὲ ζώνει τοῦ πολέμου
κι οἱ Τρῷες, σὰν κατέβηκαν τὸ τεῖχος, οἱ γενναῖοι,
ἀνάμερ’ ἄλλοι στέκονται μὲ τ’ ἄρματά τους, καὶ ἄλλοι
μάχονται δλίγοι μὲ πολλοὺς ἔδῶ κι ἔκει στὰ πλοῖα.

Πόδισε καὶ δλους κάλεσε ἔδῶ τοὺς πολεμάρχους
μὲ σκέψιν νὰ μετρήσωμεν τὰ πάντ’ ἀνίσως πρέπει
νὰ πέσωμεν εἰς τὰ γοργὰ καράβια μὲ τὸ θάρρος,
νὰ δώσητε νίκην ὁ θεὸς κι ἀβλαπτοι ἀπὸ τὰ πλοῖα
ὅπισσα νὰ γυρίσωμεν, ὅτι φοβοῦμαι μήπως
ἀντιλυγίσουν οἱ ‘Αχαιοὶ τὴν χθεινήν τους θραῦσιν.
‘Ανδρας πολέμου ἀχρόταγος δκνεῖ σιμὰ στὰ πλοῖα

ποὺ δὲν θ’ ἀργήση, ἔγώ θαρρῶ, νὰ πεταχθῇ στὴν μάχην».

‘Ο “Εκτωρ ἥβρε φρόνιμον δο, τ’ εἰπε δο Πολυδάμας.
Καὶ ἀπὸ τ’ ἀμάξι ἐπήδησε στὴν γῆν μὲ τ’ ἄρματά του,
κι ἔκεινον ἐπροσφώνησε μὲ λόγια φτερωμένα:
«Σύ, Πολυδάμα, κράτει αὐτοῦ τοὺς πρώτους πολεμάρχους,
κι ἔγώ τὸν πόλεμον ἔκει πηγαίνω ν’ ἀπαντήσω
κι ἔδῶ θὰ γύρω εὐθύς, ἀφοῦ τοὺς παραγγείλ’ ως πρέπει».

- Εἶπ', ἐπετάχθη καὶ ὅμοιαζε μὲν ὕρος χιονισμένο·
σέρνει φωνὴν ἀνάμεσα τῶν βοηθῶν καὶ Τρώων. 755
Καὶ στὴν φωνὴν τοῦ "Ἐκτορος αὐτοὶ ἔκινησαν ὅλοι
σιμὰ στὸν Πολυδάμαντα, υἱὸν τοῦ Πάνθου ἀνδρεῖον.
Καὶ δὲ "Ἐκτωρ τὸν Δηίφοβον, τὸν "Ἐλενον ἀνδρεῖον
τὸν Ἀσιάδην Ἀδάμαντα, τὸν Ἀσιον Ὑρτακίδην
Ζητοῦσ", ἐγύριζε παντοῦ στές τάξες τῶν προμάχων. 760
'Αλλὰ δὲν ἦβρε ἀνόλεθρον ἢ ἀπλήγωτον κανέναν.
'Αλλοι ἔκειτονταν νεκροὶ στῶν καραβιῶν τὸ πλάγιο
ὅπου ἀπ' τές λόγχες τῶν ἔχθρων ἐχάσαν τὴν ζωὴν τους,
ἄλλοι τῆς Τροίας ἔμεναν στὸν πύργον λαβωμένοι.
Κινητοῦς στ' ἀριστερὰ τῆς δακρυφόρας μάχης 765
τὸν θεῖον Πάριν τῆς λαμπρῆς Ἐλένης τὸν συμβίον,
στὴν μάχην τοὺς συντρόφους του νὰ σπρώχνῃ, νὰ ἐμψυχώνῃ·
τὸν σίμωσε καὶ μὲ βαριὰ λαλιὰ τὸν ὀνειδίζει:
«Δύσπαρι, ἔξαίσιο στὴν εἰδή, γυνομανὴ καὶ πλάνε,
τί σου ἔγιν' ὁ Δηίφοβος, ὁ "Ἐλενος, ὁ Ἀσιάδης 770
Ἀδάμας, ὁ Ὁθρυονεύς, ὁ Ἀσιος Ὑρτακίδης;
Τώρ' ἀπ' τὴν ἄκρην ροβολοῦν οἱ πύργοι τῆς Ἰλίου,
τώρα καὶ σέν· ἀφεύγατος ἀφανισμὸς θενά 'βρη'.
Τοῦ ἀπάντησε ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος καὶ τοῦ πει:
- "Ἐκτορ, τὸν ἀκετάκριτον νὰ κατακρίνης θέλεις, 775
ἄλλες φορὲς ἵσως ὀκνὰ στὸν πόλεμον κινοῦμαι·
ἀλλ' ἐμὲ τόσον ἄνανδρον δὲν γέννησες ἢ μητέρα·
ὅτι ἀπ' τὴν ὥραν π' ἄναψες τὴν μάχην πρὸς τὰ πλοῖα
τοὺς Δαναοὺς ἀσάλευτοι κι ἐμεῖς ἐδῶ κτυποῦμε,
καὶ οἱ σύντροφοί μας ποὺ Ζητᾶς, ἐκεῖνοι ἐφονευθῆκαν· 780
ὁ "Ἐλενος καὶ ὁ Δηίφοβος ἐδῶθ' ἐφύγαν μόνοι
καὶ οἱ δυὸς μὲ λόγχες μακριές στὸ χέρι λαβωμένοι·
ἔκεινους ἔσωσεν ὁ Ζεύς· καὶ τώρα ὁδήγησέ μας,
κατόπιν τρέχουμε κι ἐμεῖς ὅπου ἀγαπᾶς, καὶ ἀνδρείας,
θαρρῶ, δὲν θά 'βρης ἔλλειψιν, ὅσ' εἰναι ἢ δύναμις μας.
Καὶ πέρ' ἀπ' δ', τι τὸν βαστᾶ, κανείς, ἀν καὶ γενναῖος, 785
δὲν ἡμπορεῖ νὰ πολεμῇ.» Οἱ λόγοι τοῦ Ἀλεξάνδρου
ἐμάλαξαν τὸν "Ἐκτορα, καὶ ὅπου βροντοῦσε ἢ μάχη
σφοδροτέρα, ἐπετάχθηκαν νὰ σμίξουν τοὺς ἀνδρείους

- Κεβριόνην, Πολυδάμαντα, Φάλκην, Ὄρθαῖον, Πάλμιν,
καὶ Πολυφοίτην τὸν λαμπρὸν, καὶ Ἀσκάνιον καὶ Μόρυν,
νέὸν τοῦ Ἰπποτίωνος, ποὺ τ' ἄλλο χαραμέρι
ἀπὸ τὴν μεγαλόστηλην ἐφθάσαν Ἀσκανίαν
στὸν τόπον ἄλλων· τώρ' αὐτοὺς στὴν μάχην σπρώχν' ὁ Δίας.
Καὶ ὥμοιάζαν, καθὼς πήγαιναν κακῶν ἀνέμων ζάλην,
ποὺ τοῦ Διὸς ἀπὸ τὴν βροντὴν ψηλάθε ροβολάει,
καὶ μὲ βοητὸν ἀμείλικτον τὸ πέλαγος ἀνταμώνει·
κοχλάζουν κύματα πολλὰ τῆς φλοιοσβερᾶς θαλάσσης,
κυρτά, μὲ κάτασπρες κορφές, ἄλλα κατόπι σ' ἄλλα·
ὅμοια κι οἱ Τρῶες συσφικτοί, σ' ἄλλους κατόπιν ἄλλοι,
τοὺς ἀρχηγούς, ἀστραφτεροὶ στὰ ὅπλα ἀκολουθοῦσαν.
Οὐ "Εκτωρ προπορεύετο σὰν ἀνδροφόνος" Ἀρης,
καὶ τὴν λαμπρὴν ὄλοισην ἀσπίδα ἐμπρός του ἔκρατει
μὲ δίπλες τόμαρα πολλές καὶ χάλκωμα δεμένην.
Καὶ κράνος σείσονταν λαμπρὸ στὴν κεφαλήν του ἐπάνω.
Καὶ γύρω ἔκει στὲς φάλαγγες βαδίζει σκεπασμένος
μὲ τὴν ἀσπίδα, ἵσως ἐμπρὸς στὸ πάτημά του κλίνουν.
Ἄλλα δὲν τάραζε ποσῶς τῶν Ἀχαιῶν τὰ στήθη.
Καὶ οἱ Λίας τὸν προκάλεσε, μακροπατῶντας, πρῶτος:
«Ὦ φοβερέ, πλησίασε· ἔκειθε θὰ δειλιάσῃς
τοὺς Ἀχαιούς; Δὲν εἴμασθε ἀμάθητοι πολέμου·
ἄλλα μαστίγια τοῦ Διὸς κακὸ μᾶς ἔχει πλήξει.
Καὶ ἂν στὴν ψυχήν σου ἐθάρρεψες νὰ κάψης τὰ καράβια,
κι ἐμᾶς νὰ τὰ φυλάξουμε τὰ χέρια δῶ δὲν λείπουν.
Άλλ' εὔκολωτερα πολὺ θὰ πέσῃ ἀφανισμένη
ἀπὸ τοῦτα τὰ χέρια μας ἡ ξακουστή σας πόλις.
Καὶ σένα λέγω τώρα ἐγώ, πώς δὲν θ' ἀργήσ' ἡ ὥρα
νὰ φεύγης καὶ νὰ δέεσαι στοὺς ἀθανάτους δόλους,
νὰ δώσουν γερακιοῦ φτερὰ στὰ εὔμορφ' ἄλογά σου,
ποὺ τὴν πεδιάδα σχίζοντας στὴν πόλιν θὰ σὲ φέρουν!».
- Καὶ ἄμ' εἶπε τοῦτα ἐπέταξεν ἀετὸς στὰ δέξιά του
καὶ στὸ σημάδι θαρρετὰ τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη
ἀλάλαζαν· καὶ ἀπάντησε σ' αὐτὸν ὁ μέγας "Εκτωρ":
«Ἀνόητ' Αἴα, βούβαλε, ποιόν λόγον εἶπες τώρα;
Ομοια κι ἐγὼ νά 'μουν υἱὸς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,

ἀθάνατος ἀπ' τὴν σεπτήν τὴν "Ἡραν γεννημένος.
 Καὶ νὰ τιμῶμαι, ώς ἡ Ἀθηνᾶ δοξάζεται καὶ ὁ Φοῖβος,
 καθὼς κακὸ στοὺς Ἀχαιοὺς τωόντι θὰ φέρ' ἡ μέρα
 σ' ὅλους καὶ σὺ θὰ φονευθῆς, ἀν νὰ δεχθῆς τολμήσης
 τὸ μακριὸ κοντάρι μου, ποὺ τὰ λευκά σου μέλη 830
 θὰ σχίσῃ, καὶ νεκρὸς αὐτοῦ στὰ πλοῖα θὰ χορτάσης
 τῶν Τρώων μὲ τὸ πάχος σου τὰ ὅρνεα καὶ τοὺς σκύλους». 835
 Εἴπε καὶ προπορεύτηκε καὶ τὸν ἀκολουθοῦσαν
 μὲ ἀλαλαγμὸν ἀμίλητον τὰ πλήθη, καὶ ἀλαλάζουν
 κι οἱ Ἀχαιοὶ κι ἐδέχοντο τοὺς πολεμάρχους Τρῶας
 ἀδείλιαστοι στὴν θέσιν τους· ὁ ἄχος καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη
 ως τοῦ Διὸς ἀνέβαινε τὸν φωτεινὸν αἰθέρα.

Ξ

Τὴν χλαλοὴν αὔτιασ' εὐθύς, ἀν κι ἔπινεν, ὁ Νέστωρ,
κι εἶπε μὲ λόγια φτερωτὰ πρὸς τὸν Ἀσκληπιάδην :

«Θεῖε Μαχάον, νόησε ποὺ αὐτὰ θ' ἀποτελέσουν·
τῶν ἀνδρειωμένων ἡ βοὴ πληθαίνει ἐκεῖ στὰ πλοῖα.

Αλλὰ σὺ μεῖνε, φλοιγερὸς κρασὶ κάθου καὶ πίνε,
ώς νὰ θερμάνῃ τὰ λουτρὰ ἡ εῦμορφη Ἐκαμήδη
ἀπ' τὰ πηγμένα αἷματα νὰ λούσῃ τὸ κορμί σου.

Κι ἐγὼ θὰ ἔβγω, ἀπὸ ψῆλα νὰ μάθ' οἱ τι συμβαίνει».

Εἶπε καὶ τὴν περίλαμπρην ἐφόρεσεν ἀσπίδα,
ποὺ εἶχε ἀφήσει στὴν σκηνὴν ὁ ἀνδρεῖος Θρασυμήδης,
սίος του, κι εἶχε πάρει αὐτὸς ἐκείνην τοῦ πατρός του·
πῆρε κοντάρι δυνατὸ μ' ἀκονισμένην λόγγην,
κι ἔξωθ' ἐστάθη τῆς σκηνῆς καὶ ἀχαρον εἰδεν ἔργον,
τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τάραχον, τοὺς ἀποτόλμους Τρῶας
δπίσω νὰ τοὺς κυνηγοῦν, ρέπια τὸ τεῖχος ὅλο.

Καὶ δπως μεγάλο πέλαγος μακρολογᾶ μὲ κύμα
βουβὸ καὶ νιώθει τὴν ὄρμὴν ἔγγυς σφοδρῶν ἀνέμων
καὶ μήτ' ἐδῶ τὰ κύματα καὶ μήτ' ἐκεῖ σαλεύει,
πρὸιν ἀνεμος ἔχειριστὸς ὄρμήση ἀπὸ τὸν Δία·
ὅμοια τοῦ γέρους καὶ ἡ ψυχὴ χωρίζονταν εἰς δύο,
τῶν ἀνδρειωμένων Δαναῶν τὰ πλήθη ἀν θ' ἀνταμώση,
ἢ τὸν ποιμένα τῶν λαῶν νὰ ἔβρῃ τὸν Ἀτρείδην;

Κι ἔκρινε συμφερώτερον νὰ ἔβρῃ τὸν Ἀτρείδην.

Κι ἐκεῖνοι ὥστόσο ἐμάχονταν κι ἐσφάζονταν μὲ λύσσαν,
κι ἔβρόντ' ὁ ἀσύντριψτος χαλκὸς στὸ σῶμα τους ἐπάνω
καθὼς μὲ ξίφη καὶ μακριὰ κοντάρι ἀντικτυποῦνταν.

Καὶ ἀπάντησαν τὸν Νέστορα οἱ βασιλεῖς οἱ θεῖοι
ὁ Διομήδης, ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ ὁ μέγας Ἀγαμέμνων,
ώς ἀπ' τὰ πλοῖα ἀνέβαιναν, ὅσ' ἦσαν πληγωμένοι.
“Οτ’ ἦσαν τὰ καράβια τους, πολὺ μακρὰν τῆς μάχης,
στὸν ἄμμον, ὅτι στὴν στεριὰ κεῖνα ἐσυρθῆκαν πρῶτα,
καὶ πρὸς τὲς πρύμνες κολλητὰ εἶχε κτισθῆ τὸ τεῖχος.

Τὶ τ' ἀκρογιάλι, ἂν καὶ πλατύ, δὲν ἔπαιρνε τὰ πλοῖα
καὶ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν τὰ πλήθη, τὰ ἔχαν βάλει
σειρὲς σειρὲς κλιμακωτὰ καὶ τὸ παραθαλάσσιο
μεγάλο στόμα ἐγέμισεν ἀπὸ μιὰν ἄκρην σ' ἄλλην.

35

Μαζὶ κατέβαιναν νὰ ἴδουν τὴν μάχην στηριγμένοι
ἐπάνω στὰ κοντάρια τους, κατάκαρδα θλιψμένοι,
ὅταν κεῖ τοὺς ἀπάντησεν ὁ γέρος ὁ Νηλείδης

40

κι ἔφερεν ἄλλην ταραχὴν στὰ βάθη τῆς ψυχῆς των.
Κι ἐκεῖνον ἐπροσφώνησεν ὁ βασιλεὺς Ἀτρείδης :
«Νηλείδη Νέστορ, καύχημα τῶν Ἀχαιῶν καὶ δόξα,
τί ἄφησες τὸν πόλεμον τὸν ἀνδροφόνον κι ξῆλθες ;
‘Ο ‘Εκτωρ ὁ ἀκράτητος φοβοῦμαι μὴ τελειώσῃ

45

κεῖνο ποὺ μᾶς φοβέρισε στὴν σύνοδον τῶν Τρώων,
πῶς ἀπὸ τὰ καράβια μας στὴν Ἰλιον δὲν θὰ γύρη,
πρὶν νὰ τὰ κάψῃ καὶ ὅλους μας αὐτοῦ νὰ σφάξῃ ἐπάνω.

Κεῖνος αὐτά ‘λεγε καὶ ἴδουν τώρα τὰ βλέπουμ’ ὅλα.

Τὸ βλέπ’ ὀιμένα, καθαρά, χολὴν σ’ ἐμένα τρέφουν
μέσα τους ὅλ’ οἱ Ἀχαιοί, καὶ ὅχι ὁ Πηλείδης μόνος,
καὶ θέλουν καὶ δὲν μάχονται νὰ σώσουν τὰ καράβια».

50

Καὶ ὁ Νέστωρ τοῦ ἀποκρίθηκε : «Ναί, τοῦτα ἐτελειωθῆκαν
-τῶντι ἐμπρὸς στὰ μάτια μας, καὶ ὁ βροντοφόρος Δίας,
ὁ ἴδιος μεταβολὴν δὲν δύναται νὰ φέρη.

‘Ηδη τὸ τεῖχος ἔπεσε, ποὺ ἀσύντριφτη νὰ εἴναι
προφυλακὴ θαρρούσαμε σ’ ἐμᾶς καὶ στὰ καράβια.

55

Καὶ ἀσπονδην μάχην ἀπαυτην ἔχουν αὐτοὶ στὰ πλοῖα,
ποὺ μάτι καὶ προσεχτικὸ δὲν ἔχωρίζει πλέον
ἀπὸ ποιὸ μέρος οἱ Ἀχαιοί στὸν τάραχον κλονοῦνται·
τόσο σμικρὰ φονεύονται καὶ ὁ πόλεμος βροντάει.

60

‘Αλλὰ τί πρέπει νὰ γινῆ τώρ’ ἀς σκεφθοῦμε, ἀν κάτι
θὰ πράξῃ ὁ νοῦς· ἀλλὰ καλὸ νὰ ἐμποῦμ’ ἐμεῖς στὴν μάχην
δὲν κρίνω, ὅτι γιὰ πόλεμον δὲν εἴναι ὁ λαβωμένος».

Σ’ αὐτὸν ὁ ἄρχος τῶν ἀνδρῶν ἀπάντησ’ ὁ Ἀτρείδης :
«Ὦ Νέστορ, ἀφοῦ πολεμοῦν ἐκεῖνοι πρὸς τὰ πλοῖα
καὶ ἀνώφελα τὸν χάντακα μὲ μόγθον καὶ τὸ τεῖχος
ἐσήκωσαν οἱ Δαναοί, κι ἔθάρρευαν νὰ τὰ ἔχουν
προφυλακὴν ἀσύντριφτην γι’ αὐτοὺς καὶ γιὰ τὰ πλοῖα,

65

- ἀρεσε τοῦτ', ὡς φαίνεται, τοῦ φοβεροῦ Κρονίδη,
ὅλ' οἱ Ἀχαιοὶ δῶ θὰ σβησθοῦν μακράν ἀπ' τὴν πατρίδα. 70
 Ἐγνώρισα, ὅταν ἔλεως τοὺς Δαναοὺς βοηθοῦσε,
τὸν βλέπω τώρα, ὡσὰν θεοὺς τοὺς Τρῶας νὰ λαμπρύνῃ·
καὶ νά' γη ἐμᾶς τὰ χέρια καὶ τὴν ἀνδρειὰ δεμένα.
 Κι ἐλάτε τώρα, ὅ,τι θὰ εἰπῶ νὰ τὸ δεχθοῦμεν ὅλοι.
- Στὴν ἄμμον ὅσα εὑρίσκονται πρῶτα συρμένα πλοῖα,
εἰς τὴν ἀγίαν θάλασσαν νὰ τὰ κυλίσουμ' ὅλα,
νὰ μείνουν μὲ τές ἄγκυρες ὡς νά' λθ' ἡ νύκτα ἡ θεία,
ἄν παύσουν ἀπ' τὸν πόλεμον καὶ μὲς στὴν νύκτα οἱ Τρῷες. 75
 Κατόπιν θὰ κυλίσουμε καὶ τ' ἄλλα· ὅτι νὰ φύγης
καὶ νύκτ' ἀπὸ τὸν κίνδυνον κατάκρισιν δὲν φέρει.
 Φρόνιμος εἶναι ὅποιος μπορεῖ νὰ φύγῃ πρὶν τὸν πιάσουν». 80
- Μ' ἄγριο βλέμμα ὁ πολύβουλος τοῦ ἀπάντησε 'Οδυσσέας :
 «Ατρείδη, ἀπὸ τὰ χείλη σου ποῖος ἔβγηκε λόγος ;
 "Αθλιε, σ' ἄλλον ἀτιμον στρατὸν σοῦ 'πρεπε νά' σαι
ὅ ἀρχηγός, ὅχι σ' ἐμᾶς, ποὺ δὲ Ζεὺς ἀπὸ τὰ νιάτα
ὡς εἰς τὸ γῆρας ἔδωκε μ' ἀνδρειὰ ν' ἀγωνισθοῦμε
ὡς εἰς τὴν ὕστερην πνοὴν τρομακτικοὺς πολέμους.
 Τὴν πόλιν τὴν πλατύδρομην τῶν Τρώων θὲ ν' ἀφήσης,
ποὺ ἔξ ἀφορμῆς της φοβεροὺς ἐκάμαμεν ἀγῶνες ;
 Σίγα, μὴ καὶ ἄλλος Ἀχαιὸς ἀκούσῃ αὐτὸν τὸν λόγον,
ποὺ ἀνθρωπος δὲ θά' βγανε ποτέ του ἀπὸ τὰ χείλη,
ὅπού νά' ἔχῃ νοῦν ὅρθὸν καὶ μέτρον σ' ὅ,τι λέγει
καὶ σκηπτροφόρος μάλιστα, ποὺ νά' γ' ὑποταγμένους
τόσους λαούς, δσους καὶ σὺ δεσπόζεις τώρ' 'Αργείους·
 καὶ τώρ' ἀπ' ὅ,τι ἐπρόφερες τὸν νοῦν σοῦ κατακρίνω,
πού, ἐνῶ κρατεῖς ὁ πόλεμος, μᾶς λέγεις τὰ καράβια
στὴν θάλασσαν νὰ σύρουμε, γιὰ νά' λθουν εἰς τοὺς Τρῶας,
τὰ πράγματα, ὡς τὰ εὔχονται, ἀν καὶ νικοῦν ἀράδα,
κι ἐμᾶς νὰ πάρῃ ἀφανισμός· ὅτ' οἱ Ἀχαιοὶ τὴν μάχην
δὲν θὰ κρατήσουν, ἀμαὶ ίδουν νὰ σύρωνται τὰ πλοῖα,
ἄλλα τὰ μάτια γύρωθεν θὰ στρέψουν δειλιασμένοι·
 καὶ ίδού πῶς βλάβην, ἀρχηγέ, θὰ φέρ' ἡ συμβουλή σου». 95
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας 'Αγαμέμνων :
 «Μὲ ὄνειδισμὸν μ' ἐπλήγωσες πικρὸν εἰς τὴν ψυχήν μου,

- Λαερτιάδη, ἀλλ' ἐγώ δὲν εἶπ', ἀν δὲν τὸ θέλουν,
οἱ Ἀχαιοί, στὴν Θάλασσαν νὰ σύρουν τὰ καράβια.
Καὶ τώρ' ἂς ἔβγη ἄλλος κανείς, ἢ γέροντας ἢ νέος,
γνώμην νὰ εἰπῇ καλύτερην καὶ θὰ μ' εὐχαριστήσῃ». 105
- «Χωρὶς νὰ τὸν ζητῆτε ἀλλοῦ», τότε δὲ Τυδείδης εἶπε,
«κοντά σας εἶναι ὁ ἀνθρωπος, ἐὰν στέργετε τὴν γνώμην
ν' ἀκούσετε καὶ ἀν δὲν γεννᾶ σ' ἐσᾶς χολὴν καὶ πεῖσμα,
ποὺ ἀπ' ὅλους σας νεώτατος στὴν ἡλικίαν εἴμαι. 110
- 'Αλλ' εἶχα ἔνδοξον κι ἐγὼ πατέρα, τὸν Τυδέα,
ποὺ τώρα χῶμα σηκωτὸ στὲς Θῆβες τὸν σκεπάζει.
"Οτι δὲ Πορθεύς ἀσύγκριτα γέννησε ἀγόρια τρία,
στὴν Καλυδώνα τὴν ψηλὴν καὶ στὴν Πλευρώνα ἐζοῦσαν,
"Αγριος, Μέλας καὶ Οἰνεύς, πατέρας τοῦ πατρός μου,
ἰππόδαμος, ποὺ στὴν ἀνδρειὰ τοὺς ἀδελφούς περνοῦσε.
Καὶ τοῦτος ἔμεινεν αὐτοῦ, καὶ στ' "Αργος δὲ γονιός μου
ἐστάθη, ἀφοῦ παράδειρεν, ως ἥθελεν δὲ Δίας. 115
- Τοῦ Ἀδράστου γαμβρὸς ἔγινε καὶ σπίτι ἔκατοικοῦσε
γημάτο βιό, κι εἶχε πολλὰ χωράφια σιτοφόρα
μὲ πολλὰ δένδρα ὀλόγυρα, καὶ πρόβατα εἶχε πλῆθος
κι ἤταν ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὸ κοντάρι δὲ πρῶτος.
Καὶ τοῦτ', ἀν εἶναι ἀληθινὰ θενά τ' ἀκούσετ' ὅλοι. 120
- Καὶ ἀφοῦ ἀχρεῖος καὶ ἄνανδρος δὲν εἴμαι γεννημένος,
δὲν πρέπει ν' ἀψήφησετε τὸν λόγον μου, ἀν ἀξίζη.
"Ἄς πᾶμ' ἔμεῖς στὸν πόλεμον μὲ δλες τές πληγές μας:
τὸ θέλ' ἡ ἀνάγκη, ἀλλὰ μακρὰν θὰ μένωμ' ἀπ' τὰ βέλη
μὴ πάρη κάποιος ἀπὸ μᾶς πληγὴν εἰς τὴν πληγήν του. 125
- Τοὺς ἄλλους δὲ κινήσουμεν ἔμεῖς αὐτοὺς ποὺ ως τώρα
στέκονται νὰ ξαραθυμοῦν μακρὰν ἀπὸ τὴν μάχην.
Σ' ὅλους δὲ λόγος ἄρεσε κι εύθυνς ἔξεκινῆσαν
κι ἐκείνων προπορεύονταν δὲ βασιλεὺς Ἀτρείδης. 130
- 'Απὸ μακρὰν τοὺς νόησεν δὲ μέγας κοσμοσείστης:
κατόπι ἐπῆγε μὲ μορφὴν ἀνθρώπου γηραλέου,
τὸ δεξὶ χέρι ἔπιασε τοῦ Ἀτρείδη βασιλέως
κι ἐκεῖνον ἐπροσφώνησεν: «'Ατρείδη, ἀλήθεια τώρα
στὴν διεστραμμένην του ψυχὴν εὐφραίνεται δὲ Πηλείδης
τῶν Ἀχαιῶν τὸ σφάξιμο καὶ τὴν φυγὴν νὰ βλέπη, 135
- 140

ὅτι δὲν ἔχει νοῦν ποσῶς, ἀλλ' ὅπως εἶναι ἀς πέση στὸν ὄλεθρον κι ἔνας θεὺς νὰ τὸν ἔξουθενώσῃ· καὶ σένα οἱ μάκαρες θεοὶ δὲν σὲ μισοῦν καὶ τόσο, καὶ γρήγορα, θαρρό, θὰ ιδῆς τοὺς ἀρχηγούς τῶν Τρώων σκόνην πολλὴν εἰς τὴν πλατιὰ πεδιάδα νὰ σηκώνουν ἀπ' τὰ καράβια φεύγοντας στὴν πόλιν νὰ προφύάσουν».

145

Εἶπε κι ἔκραυγασε σφοδρῶς κι ἐχύθη στὴν πεδιάδα.

Καὶ ὅσην ὁμοῦ σέρνουν βοὴν δέκα χιλιάδες ἄνδρες ὀπόταν πέφτουν μανικὰ στὴν ἕριδα τοῦ "Αρη, τόσην ἀπὸ τὰ στήθη του φωνὴν ὁ κοσμοσείστης 150 ἔσυρε καὶ στοὺς Ἀχαιοὺς πολλὴν ἀνάφτει ἀνδρείαν νὰ πολεμοῦν, νὰ μάχωνται καὶ παῦσιν νὰ μὴ θέλουν.

Καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁλύμπου κορυφὴν τότε ἡ χρυσόθρον' "Ηρα ὡς ἔστεκε κι ἐκοίταζε, καὶ τὸν αὐτάδελφόν της εἶδεν ὁμοῦ καὶ ἀνδράδελφον, μὲ ἀγώνα νὰ κινῆται στὸν πόλεμον ἐχάρηκε· κι ἐξάνοιξε τὸν Δία στὴν "Ιδην τὴν πολύβρυσην, στὴν ἀκρην κορυφὴν της, καθήμενον καὶ μισητὸς ἐγίνη στὴν ψυχὴν της.

Κι ἐσκέφθη ἡ μεγαλόφθαλμη θεὰ πῶς θὰ ἡμποροῦσε νὰ ξεπλανέψῃ αὐτὴ τὸν νοῦν τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.

155

Καὶ τοῦτο συμφερώτερον ἐφάνη στὴν ψυχὴν της, ἀφοῦ ὥραια στολισθῇ νὰ κατεβῇ στὴν "Ιδην ἵσως αὐτὸς στὸ πλάγι της νὰ πέσῃ ἐπιθυμήσῃ, κι ὑπὸν κατόπιν ἔβλαψον καὶ μαλακὸν ν' ἀπλώσῃ, σ' ἔκεινον τὰ ματόφυλα καὶ στῆς καρδιᾶς τὰ βάθη· 165

κι ἐπῆγεν εἰς τὸν θάλαμον ποὺ ὁ ποθητὸς ιὺς της τεχνούργησεν ὁ "Ηφαιστος μὲ τὰ θυρόφυλλά του λαμπρὰ καὶ κλείδ' ἀγνώριστη σ' ἄλλον θεὸν τοῦ Ὁλύμπου·

καὶ μέσα ἐμπῆκε κι ἔκλεισε τὴν στιλβωμένην θύραν

καὶ πρῶτα ὅλο τὸ σῶμα της τὸ χαριτοπλασμένο

μὲ ἀμβροσίαν εὔμορφα καθάρισε καὶ ἀλείφθη λάδι ἀφθαρτο γλυκότατο μὲ μύρα εύωδιασμένο·

μόλις ἔκεινο ἀναδευθῆ στὰ δώματα τοῦ Ὁλύμπου

γῆ καὶ οὐρανὸς μισχοβιολοῦν ἀπ' τὴν γλυκιὰ πνοὴ του·

τ' ὥραιο σῶμα ὡς ἄλειψε κι ἔκτενισε τὴν κόμην

ἔπλεξε μὲ τὰ γέρια της τέες ἀφθαρτες πλεξίδες,

160

165

170

175

ποὺ ἀπὸ τὴν θείαν κεφαλὴν λαμπρές ἐκυματίζαν.

Κι ἐνδύθη ἀμβρόσιο φόρεμα, ὃποὺ τῆς εἶχε κάμει
ἡ Ἀθηνᾶ μὲ πάμποιλες εἰκόνες πλουμισμένο·

καὶ τό 'χε κλείσει μὲ χρυσές περόνες πρὸς τὸ στῆθος.

180

Κι ἔζωσθη ζώνην ποὺ ἐκατὸν εἶχε τριγύρω κρόσσες
καὶ σκουλαρίκια πέρασε στές τρύπες τῶν αὐτιῶν τῆς
τριόφθαλμα, πολύτεχνα, ποὺ ἀστράφταν ὅλα χάρη.

Κι ἐφόρεσε ἡ σεπτὴ θεὰ τῆς κεφαλῆς μαντίλα,
ώραιάν, ὄλοκαίνουργην, ποὺ 'χε τοῦ ἥλιοῦ τὴν λάμψιν,
καὶ σάνδαλα προσέδεσε στὰ πόδια τῆς ώραῖα.

185

Καὶ ἀφοῦ ὅλη ἐστολίσθηκεν, ἀπὸ τὸν θάλαμόν της
ἐβγῆκ' εὐθὺς κι ἐκάλεσε σιμὰ τὴν Ἀφροδίτην
ἀνάμερ' ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους καὶ τῆς εἶπε :
«Θὰ στέρξῃς ἄρα ὅ,τι θὰ εἰπῶ, παιδί μου, νὰ μοῦ κάμης ;

190

«Ἡ τάχα θὰ μοῦ τ' ἀρνηθῆς καθὼς χολήν μοῦ τρέφεις
ἐπειδὴ ἐγώ τοὺς Δαναούς βοηθῶ καὶ σὺ τοὺς Τρῶας».

Σ' αὐτὴν ἡ κόρη τοῦ Διὸς ἀπάντησε Ἀφροδίτη :

«Ω "Ἡρα, σεβαστὴ θεά, τοῦ ὑψίστου Κρόνου κόρη·

195

ὅ,τι ποθεῖς λέγε μου εὐθὺς καὶ νὰ τὸ κάμω θέλω

νὰ πράγμα εἰναι νὰ γίνεται καὶ νὰ ἡμπορῶ νὰ πράξω».

Μὲ δόλον τῆς ἀπάντησεν ἡ "Ἡρα ἡ σεβασμία :

«Τὴν χάριν καὶ τὸν ἔρωτα σ' ἐμὲ ζητῶ νὰ δώσῃς,
ὅποὺ ἀθανάτους καὶ θνητούς μ' αὐτὰ δαμάζεις ὅλους.

200

Θὰ πάω στὰ πέρατα τῆς γῆς νὰ ἐβρῶ τῶν θεῶν ὅλων
τὸν γεννητὴν Ὁμεανὸν καὶ τὴν Τηθὺν μητέρα,
όποὺ μὲ γλυκανάστησαν στὰ σπίτια τους, ποὺ ἡ Ρέα
στὴν ἀγκαλιά τους μ' ἔβαλεν, ὅταν ὁ Ζεὺς τὸν Κρόνον
κάτω ἀπ' τὴν γῆν ἐβύθισε καὶ κάτω ἀπ' τὰ πελάγη.

Πηγαίνω ἐκεῖ τές ἄλυτες νὰ λύσω διαφορές τους·

205

ὅτι πολὺν τώρα καιρόν, ώς εἰναι χολωμένοι,

δὲν θέλουν νὰ συγκοιμηθοῦν στὴν νυμφικήν τους κλίνην·
κι ἔὰν μὲ λόγια μαλακὰ μαλάζουν τὴν καρδιά τους

ν' ἀνταμωθοῦν ἔρωτικὰ στὴν κλίνην ὃποὺ ἀφῆκαν,
ἀγαπητὴν καὶ σεβαστὴν θὰ μ' ἔχουν στὸν αἰώνα».

210

Ἐκείνης ἡ φιλόγελη ἀπάντησε Ἀφροδίτη :

«Ο,τι ζητεῖς νὰ σου ἀρνηθῶ, δὲν γίνεται, δὲν πρέπει,

ἀφοῦ τοῦ ὑψίστου τῶν θεῶν κοιμᾶσαι στές ἀγκάλες».

Εἶπε, ἀπ' τὰ στήθη ἔλυσε τὴν κεντημένην ζώνην,
τὴν θαυμαστήν, ποὺ ὅλες ἔκει τές πλάνες εἶχε κλείσει
χάρις καὶ πόθος εἰν' αὐτοῦ, γλυκόλογα εἶναι μέσα,
συνομιλιά, καλὴ τὸν νοῦν νὰ κλέψῃ καὶ φρονίμων,
ἔκεινην τῆς παράδωκε στὰ γέρια καὶ τῆς εἶπε :
«Ιδού, βάλε στὸν κόλπον σου τὴν θαυμαστήν μου ζώνην
τούτην, ὅπ' ἔχει μέσα της ὅ,τι ἂν εἰπῆς, κι ἐλπίζω
πῶς ὅσα τώρα ἐπιθυμεῖς θὰ κατορθώσῃς ὅλα».

Εἶπε καὶ μὲν χαμόγελο τὴν ἀκουσενή "Ηρα
κι ἔβαλεν εἰς τὸν κόλπον της τὸ θαυμαστὸ ζωνάρι.

Στὸ δῶμα ἐσύρθη τοῦ Διὸς ἡ κόρος ἡ Ἀφροδίτη,
κι ἡ "Ηρός ἀπὸ τὸν "Ολυμπὸν ἐχύθη τῆς Πιερίας
ἄνωθεν καὶ ἄνω τῶν τερπνῶν ἀγρῶν τῆς Ἡμαθίας
καὶ ἄνω τῶν χιονιστῶν βουνῶν τῆς ἵππομάχου Θράκης,
οὐδὲν ἔγγιζαν οἱ φέρνεις της τές ἄκρες κορυφές των·
εἰς τὴν ἀφρώδη θάλασσαν κατέβη ἀπὸ τὸν "Αθώ,
ώσπου στὴν Λῆμνον ἔφθασε τοῦ Θόαντος τὴν πόλιν·

αὐτοῦ τὸν "Ὕπνον ἔσμιξεν, ἀδέρφι τοῦ Θανάτου,
στὸ χέρι του τὸ γέρι της ἔβαλε αὐτὴ καὶ τοῦ πε :
«Ὦ "Ὕπνε, κύριε τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅλων,
ώς καὶ ἄλλη μ' ἀκουσεις φορά καὶ τώρα εἰσάκουσέ με·
καὶ στὸν αἰώνα ἀμέτρητην θὰ σου γνωρίζω χάριν.
Τὰ λαμπρὰ μάτια τοῦ Διός, δ "Ὕπνε, κοίμησέ μου,
ἀφοῦ ἔγώ πρωτα ἐρωτικὰ πλαγιάσω στὸ πλευρό του.
"Αφθαρτον, εὔμορφο θρονὶ χρυσὸ θὰ λάβης δῶρο,
ποὺ ὁ "Ηφαιστος ὁ δυνατὸς νιός μου θὰ ποιήσῃ,
μὲ κάτω τὸ ὑποπόδι του, νὰ τό χῆς νὰ στηρίξης
σ' αὐτὸ τὰ λαμπρὰ πόδια σου, σὰν εἰσαι εἰς τὸ τραπέζι». 240

Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησεν εὐθὺς ὁ γλυκὺς "Ὕπνος :
«Ὦ "Ηρα, σεβαστὴ θεά, τοῦ ὑψίστου Κρόνου κόρη,
εὐκόλως ἄλλον τῶν θεῶν, ἀφθάρτων αἰωνίων
ν' ἀποκοιμήσω δύναμικι, τὰ ρεύματα καὶ ἂν θέλης
τοῦ ποταμοῦ 'Ωκεανοῦ, ποὺ ἔγινη ἀρχὴ τῶν ὅλων.
'Αλλὰ δὲν θὰ ἐπλησίαζα πρὸς τὸν Κρονίδην Δία,
οὐδὲ θὰ τὸν ἐκοίμιζα γωρίς τὴν προσταγήν του.

“Αλλος μ’ ἐδίδαξε όρισμὸς δικός σου τὴν ἡμέραν
ποὺ ἀρμένιζε ἀπ’ τὴν “Ιλιον, ἀφοῦ τὴν εἰχεν ὅλην
ἐξολοθρεύσει ὁ ψυχερὸς κεῖνος υἱὸς τοῦ Δία·
ἔκλεισα τότ’ ἐγὼ τὸν νοῦν τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
γλυκὰ περιχυνόμενος, καὶ σὺ κακὸ τοῦ ἐσκέφθης
καὶ ἀνέμων σφυρὸν σήκωσες ὄρμὴν εἰς τὰ πελάγη,
καὶ τὸν ἐπέταξες στὴν Κῷ, μακρὰν τῶν ποθητῶν του·
κι ἐκεῖνος ἀμα ἐξύπνησεν, ἀγρίεψε καὶ σ’ ὅλο
τὸ δῶμα ἐκούντα τοὺς θεούς, κι ἔζοχα ἐμὲ ζητοῦσε·
καὶ ἀπ’ τὸν αἰθέρα μ’ ἔριχνε στὴν θάλασσαν χαμένον,
ἄν πρόσφυγα δὲν μ’ ἔσωζε στὸν κόλπον τῆς ἡ Νύκτα,
θυντῶν δαμάστρια καὶ θεῶν· καὶ μ’ ὅλην τὴν ψυχὴν του
ἐπκυσε αὐτός, φοβούμενος τὴν Νύκτα νὰ λυπήσῃ.
Καὶ τώρα πάλι ἀβόλετον ἔργον νὰ κάμω θέλεις».

“Γνωνε», τοῦ ἀπάντησε ἡ θεά, «τί ἀνησυχεῖς μὲ τοῦτα;
Θαρρεῖς πώς τόσο πρόθυμος ὁ βροντοφόρος Δίας
τῶν Τρώων θά· ν’ ἐκδικητής, μ’ ὅσην χολὴν ἐπῆρε
διὰ τὸν ἀγκαπημένον του υἱὸν τὸν Ἡρακλέα;
’Αλλ’ ἀκουσε, τῶν λυγερῶν Χαρίτων θὰ σου δώσω
μίαν ἐγὼ νὰ νυμφευθῆς, δικήν σου θὰ τὴν ἔχης.
Τὴν Πασιθέαν, πόγινε λαχτάρα τῆς ψυχῆς σου».

Καὶ ὁ “Γνωνυς εἰς τὸν λόγον τῆς ἐχάρη καὶ τῆς εἴπε:
“Ομωσε τώρα τῆς Στυγὸς τὸ φοβερὸ ποτάμι,
τὸ ἔνα βάλε χέρι σου στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν
τ’ ἄλλο στὴν ἀσπρην θάλασσαν, νὰ μαρτυρήσουν ὅλοι,
ὅσοι θεοὶ κάτω ἀπ’ τὴν γῆν στὸ πλάγ’ εἰναι τοῦ Κρόνου,
ποὺ μίαν σὺ μοῦ ὑπόσχεσαι τῶν λυγερῶν Χαρίτων,
τὴν Πασιθέαν, πόγινε λαχτάρα τῆς ψυχῆς μου».

Εἶπε καὶ πρόθυμα ἡ θεά, ἡ “Ἡρα ἡ λευκοχέρα,
ὅρκισθηκε καὶ ὀνόμασε τοὺς ὑποταρταρίους,
ἔναν πρὸς ἔναν τοὺς θεούς, που λέγονται Τιτάνες.
Καὶ ἀφοῦ τὸν ὅρκον ἔκαμε, ξεκίνησαν καὶ ὅπισσα
ὅμοι τὴν χώραν ἔφηκαν τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ιμβρου,
μὲ γοργὸ βῆμα καὶ πυκνὸς τοὺς τύλιγεν ἀέρας.
Στὴν “Ιδην τὴν πολύθρυσην, μάνα θεριῶν, ἔφθάσαν
καὶ στὸ Λεκτὸ τὴν θάλασσαν διὰ τὴν στεριὰν ἀφῆκαν,

- καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τους οἱ λόγγοι σειοῦν τές ἁκρες. 285
 'Ο "Ὕπνος στάθηκεν αὐτοῦ, μὴ τὸν ξανοίξῃ δὲ Δίας·
 καὶ ἀνέβ' εἰς ἔλατο τρανὸ ποὺ εἶχε βγῆ στὴν "Ιδῆν
 καὶ ως τὸν αἰθέρ' ἀπλώνονταν τὰ ἀπέραντα κλαδιά του.
 Αὐτοῦ, στοῦ ἐλάτου τὰ δασιά κλωνάρια κουρνιασμένος,
 πρὸς τ' ὁρεινό, καλόφωνο πουλὶ προσομοιάσθη,
 τὸ λέγον κύμινδη οἱ θυητοί, κι οἱ ἀθάνατοι Χαλκίδα. 290
 Κι ἡ "Ηρα ἐπάτησε γοργὰ μίαν κορφὴν τῆς "Ιδῆς
 τὸν Γάργαρον, κι εὐθὺς ὁ Ζεὺς τὴν εἶδ' ὁ βροντοφόρος.
 Τὴν εἶδε καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν τοῦ συνεπῆρε ὁ πόθος,
 ὡσὰν ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ποὺ ἐχάρηκαν στὴν κλίνην
 τὸ πρῶτο γλυκοαγάλιασμα, κρυφ' ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. 295
 'Αντίκρου τῆς ἐστάθηκεν ἐκεῖνος καὶ τῆς εἶπε :
 «Τί βιαστικὰ τὸν "Ολυμπὸν γιὰ δῶ κατέβης, "Ηρα;
 Καὶ ἀμάξι, ἀν Θέλης ν' ἀνεβῆς, καὶ ἄλογα ἐδῶ δὲν ἔχεις». 300
 Τοῦ ἀντεῖπε ἡ σεβαστὴ θεὰ μὲ δόλον εἰς τὸν νοῦν τῆς.
 «Στῆς θρέπτρας γῆς τὰ πέρατα θὰ πάω νὰ ἰδῶ τὴν μάνα
 Τηθύν, καὶ τὸν Ὄκεανόν, ἀρχὴν τῶν θεῶν ὅλων,
 διοὺ μὲ γλυκοανάστησαν στὰ σπίτια τους ἐκεῖνοι.
 Πηγαίνω αὐτοῦ τές ἄλυτες νὰ λύσω διαφορές τους·
 ὅτι πολὺν τώρα καιρόν, ώς εἶναι χολωμένοι
 δὲν θέλουν νὰ συγκοιμηθοῦν στὴν νυμφικήν τους κλίνην. 305
 Κι εἶναι ζεμένα τ' ἄλογα τῆς "Ιδῆς εἰς τὴν ρίζαν,
 ποὺ θὰ μὲ φέρουν πετακτὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ πελάγου.
 Καὶ χάριν σου ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν καθὼς μὲ βλέπεις, ηλθα,
 μὴν ἔπειτα μοῦ χολωθῆς, ἀν μυστικὰ στὸ δῶμα
 θὰ πήγαινα τοῦ Ὄκεανοῦ ποὺ τρίσβαθος κυλάει». 310
 Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης :
 «Ἐκεῖ νὰ πᾶς ἔχεις καιρόν, δ "Ηρα, καὶ κατόπιν·
 τώρ' ἀς πλαγιάσωμεν ἐμεῖς τὸν πόθον νὰ χαροῦμε.
 "Οτι θεᾶς μήτε θητῆς ποτὲ παρόμιοις ἔρως 315
 στὰ στήθη δὲν μοῦ ὑπόταξε στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου,
 οὐδὲ ὅταν τοῦ Ἰξίονος μοῦ ἄρεσε ἡ γυναικά,
 ποὺ τὸν Πειρίθοον γέννησεν ισόθεον στὴν γνῶσιν·
 οὐδὲ ὅταν ἡ καλόφτερη τοῦ Ἀκρισίου κόρη
 Δανάη, ποὺ τὸν δοξαστὸν ἐγέννησε Περσέα, 320

ούδε τοῦ ἐνδόξου Φοίνικος ἡ κόρη, ποὺ τὸν Μίνω
καὶ τὸν θεῖκὸν Ραδάμανθυν ἐγέννησε ἀπὸ ἐμένα,
οὐδ' ἡ Σεμέλη ἡ στῶν Θηβῶν τὴν πόλιν ἡ Ἀλκμήνη,
ὅπου τὸν λεοντόκαρδὸν ἐγέννησε 'Ηρακλέα
κι ή ἄλλη τὸν Διόνυσον, χαρὰν εἰς τοὺς ἀνθρώπους'
ἡ τῆς ὥραίας Δήμητρος μοῦ ἄρεσαν τὰ κάλλη
ἡ τῆς περίλαμπρης Λητοῦς, ἡ πρῶτα τὰ δικά σου,
καθὼς γιὰ σὲ πόθος γλυκὸς μὲ συνεπαίρνει τώρα».

325

Κι ἡ δέσποιν "Ἡρ' ἀπάντησε μὲ δόλον εἰς τὸν νοῦν της :
«Κρονίδη τρομερώτατε, δοιοῖν λόγου εἰπεις !
"Αν θέλης τώρα ἐρωτικὰ μαζὶ νὰ κοιμήθοιμε
τῆς "Ιδης εἰς τές κορυφές, σκέψου ὅτι φαίνοντ' ὅλα.
Καὶ τί νὰ γίνη ἂν μᾶς ἰδῃ κανεὶς τῶν ἀθανάτων
στὸν ὕπον μας καὶ τρέξῃ εὐθὺς καὶ τὸ γνωρίσουν ὅλοι ;
'Απὸ παρόμοιο πλάγιασμα στὸ δῶμα σου νὰ γύρω
δὲν θὰ ἡμποροῦσι ἐγὼ ποτέ, θὰ ἤταν ἐντροπή μου,
ἄλλ' ἂν σοῦ τὸ ζητῇ ἡ καρδιά, τὸν θάλαμόν σου ἔχεις
ποὺ σοῦ 'καμεν ὁ "Ηραιστος ὁ ποθητὸς υἱὸς σου
μὲ στερεὰ θυρῷφυλλὰ καὶ μὲ τοὺς παραστάτες·
κεῖ πᾶμε νὰ πλαγιάσωμεν, ἀφοῦ σοῦ ἀρέσ' ἡ κλίνη».

340

Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης :
«"Ἡρα, ποσῶς μὴ φοβηθῆς μὴ τῶν θεῶν κανένας
ἢ τῶν ἀνθρώπων μᾶς ἰδῃ· γύρω θ' ἀπλώσω νέφος
χρυσὸ ποὺ μήδ' ὁ "Ηλιος ἀνάμεσα θὰ βλέπῃ,
περαστικὸν ἂν ἔχῃ φῶς, τὰ πάντα νὰ ξανοίγῃ».

345

Εἶπε καὶ τὴν ὁμόκλινην ἀγκάλιασε ὁ Κρονίδης.

Καὶ ἡ θεία γῆ τοὺς ἔβγαλε χλωρὸ χορτάρι νέο,
κρόκον, τριφύλλι τρυφέρο καὶ φουντωμένα κρίνα,
ποὺ τοὺς βαστοῦσαν μαλακὰ τὴν γῆν νὰ μὴν ἐγγίζουν.

Σ' αὐτὰ πλαγιάσαν μὲ χρυσὴν νεφέλην τυλιγμένοι
ώραίαν, ὅποιοι λαμπερὲς τοὺς ἔραινε σταλοῦλες.

350

«Ἐτσι στὸ Γάργαρον ψηλά, καθὼς τὸν συνεπῆραν
ὕπνοις καὶ πόθος, ἡσυχα κοιμόνταν ὁ πατέρας
στὸ πλάγι τῆς συντρόφου του· καὶ ὁ "Ὕπνος πρὸς τὰ πλοιά
τῶν Ἀχαιῶν ἐχύθη εὐθὺς τὴν εἰδῆσιν νὰ φέρη
τοῦ γεωφόρου, κι ἔφθασε καὶ τοῦ 'πε : «"Ω Κοσμοσείστη,

355

- μ' ὅλην σου τώρα τὴν καρδιὰ βοήθα τοὺς Ἀργείους προσώρας καὶ νὰ δοξασθοῦν, ὅσο κοιμᾶται ἀκόμη ὁ Ζεύς, ποὺ ἐγὼ μὲ κάρωμα γλυκὸ ζωσμένον ἔχω, καὶ ἡ "Ἡρα τὸν ξεγέλασε μαζὶ τῆς νὰ πλαγιάσῃ". 360
 Κι ἔγυρ' ὁ ὑπνος στῶν θνητῶν τὰ δοξασμένα γένη, καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς Δαναοὺς σφοδρότερ' ἀναμμένος
 ὁ Ποσειδῶν καὶ μὲ κραυγὴν ἔχύθη στοὺς προμάχους :
 «Ὦ Δαναοί, τοῦ "Εκτορος θ' ἀφήσουμε καὶ πάλιν τὴν νίκην, ὅπως δοξασθῇ καὶ κάψῃ τὰ καράβια ;
 Καὶ τὸ καυχᾶται τῷ αὐτῷ, ἐξ ἀφορμῆς ποὺ μένει ὁ Ἀχιλλεὺς ἀνάμερα τῆς μάχης χολωμένος·
 ἀλλὰ δὲν βλάπτει ἀν λείπη αὐτός, ἐὰν ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ἀντιπαραχινούμενοι βοηθηθοῦμεν ὅλοι.
- Κι ἐλάτε τώρα, δ,τι θὰ εἰπῶ, νὰ τὸ δεχθοῦμεν ὅλοι. 370
 Ζωσθῆτε τές τρανότερες πόχει ὁ στρατὸς ἀσπίδες,
 τές κεφαλές σκεπάστε μὲ σπιθοβόλα κράνη,
 πάρετε καὶ φουκτώστε τ' ἀπέραντα κοντάρια,
 καὶ ἀς πᾶμε, ἐγὼ θά 'μαι ἀρχηγός, καὶ ὁ Πριαμίδης "Εκτωρ
 ὅσην καὶ ἀν ἔχῃ δρμήν, θαρρῶ δὲν θὰ κρατήσῃ ἐμπρός μας. 375
 Κι ἐὰν ἀσπίδα ἔχῃ μικρὴν ὁ ἀνδρεῖος ἀς τὴν δώσῃ τοῦ ἀνάνδρου, καὶ τρανήν αὐτὸς ἀσπίδ' ἀς ζώσῃ ἄλλην». 380
 Τὸν λόγον του ὅλοι ὑπάκουουσαν, καὶ αὐτοὺς τακτοποιοῦσαν καὶ λαβωμέν' οἱ βασιλεῖς, ὁ Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων,
 μὲ τὸν Τυδείδην ὁ Ὄδυσσευς καὶ διλγυρα ἐπηγαῖναν·
 κι ἔβαζαν ὅλους τ' ἀρματα ν' ἀλλάξουν καὶ οἱ γενναῖοι τὰ καλὰ παῖδρναν κι ἔδιναν τῶν ἀγενῶν τ' ἀχρεῖα.
 Καὶ τ' ἀρματ' ἄμα ἐφόρεσαν τὰ διλόλαμπρα ἐκινῆσαν·
 ἔβαδις' ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Ποσειδῶν μὲ ξίφος 385
 τρομακτικό, μακρύτατο στὴν δυνατὴν παλάμην,
 ὡς ἀστραπήν, ὅπου μ' αὐτὸν νὰ σμίξῃ στὸν ἀγώνα
 δὲν συγχωρεῖται ἀλλὰ κρατεῖ τοὺς ἀνδρεῖς μόν' ὁ τρόμος·
 καὶ ὁ μέγας "Εκτωρ ἀντικρὺς ἐσύνταξε τοὺς Τρῶας.
 Κι ἕριδα τότε φοβερὴν ἐτέντωσαν πολέμου
 ὁ μακροχαίτης Ποσειδῶν καὶ ὁ λαμπρισμένος "Εκτωρ,
 τῶν Τρῶων τοῦτος πρόμαχος, τῶν Δαναῶν ἐκεῖνος. 390
 Καὶ ἡ θάλασσα πρὸς τές σκηνὴς ἀνέβη καὶ τὰ πλοῖα

κι ἐκεῖνοι μὲ σφοδρὴν κραυγὴν ν' ἀνταμωθοῦν ὄρμουσαν.

Τόσο στοὺς βράχους δὲν βοᾶ τὸ κύμα τῆς θαλάσσης

ποὺ ἀπὸ τὸ πέλαγ' ὁ Βοριάς φυσομανώντας σπρώχνει·

τόσος δὲν εἶναι τῆς φωτιᾶς ὁ κρότος εἰς τὸ δάσος

τοῦ ὅρους ὅταν ἄρχισε καὶ ὅλα τὰ δένδρα καίει·

οὐδὲ στὰ φουντωτὰ δρυὰ τόσος ὁ βρόντος εἶναι

τοῦ ἀνέμου ποὺ βοᾶ πολὺ· χειρότερ' ἀπὸ ἐκεῖνα,

ὅση ἐστηκάθηκε βοὴ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρώων

τὴν ὥραν ποὺ ἀλαλάζοντας νὰ συγκρουσθοῦν ὄρμησαν.

'Ο "Εκτωρ πρῶτος ἔριξε στὸν Αἴαντα τὸ δόρυ,
καθὼς τὸν εἶχε ἵσι' ἀντικρύ, κι ἐκτύπησε τὸ μέρος
ποὺ ἤσαν στὸ στῆθος διπλωτὰ δυὸς κρεμαστάρια, τό να
εἰς τ' ἀσημόκουμπο σπαθὶ καὶ στὴν ἀσπίδα τ' ἀλλο.

'Ἐκεῖνα τοῦ ἐπροφύλαξαν τὸ τρυφερό του σῶμα.

Καὶ δτὶ χαμέν' ἀκόντισεν ὁ "Εκτωρ ἔχολάθη,
καὶ στοὺς συντρόφους σύρθηκε τὸν θάνατον νὰ φύγῃ.

Καὶ στὴν φυγὴν τὸν κτύπησεν δὲ Τελαμώνιος Αἴας·
πέτραν σηκώνει ἀπ' τές πολλές, ποὺ ἐκ' ἤσαν κυλημένες
στὰ πόδια τῶν πολεμιστῶν, σκαριὰ γιὰ τὰ καράβια,
καὶ τὸν βαρεῖ πρὸς τὸν λαιμόν, ἐπάνω ἀπ' τὴν ἀσπίδα·
σὰν σβοῦρον τὸν ἐτράνταξε, κι ἔφερ' ἐκεῖνος γύρες·
καθὼς στὸν κτύπον τοῦ πατρὸς Διὸς σύρριζο πέφτει
δέντρο καὶ ὀσμὴ βαρύτατη θειάφης ἐκεῖθε βγαίνει·

καὶ ἀνθρωπος ποὺ ἔγγυς τὸ ίδη ζαλίζεται ἀπὸ φόβον,
ὅτ' εἶναι ἀκαταμάχητος ὁ κεραυνὸς τοῦ Δία·

ἔτσι στὸ χῶμα ἐβρόντησεν δὲ "Εκτωρ καὶ ἀποινάει
τὸ δόρυ, πέφτερ' ἡ ἀσπίδα του, τὸ κράνος πέφτει, καὶ ὅλα
τὸ χαλκοκόλλητ' ἄρματα στὸ σῶμα του ἀντηχοῦσαν.

Κι οἱ Ἀχαιοὶ μὲ ἀλαλαγμὸν τοῦ ἐχύθηκαν θαρρώντας
πῶς θὰ τὸν σύρουν, καὶ πυκνὰ τοῦ ἀκόντιζαν τὰ βέλη.

'Αλλὰ δὲν μπόρεσε κανεὶς οὐδὲ ν' ἀκρολαβώσῃ
τὸν μέγαν "Εκτορα, δτὶ εὐθὺς οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι

ὅλογυρά του ἐστήθηκαν, Αἰνείας, Πολυδάμας,

'Αγήνωρ, Γλαῦκος, Σαρπηδών, στρατάρχης τῶν Λυκίων,

οὐδὲν ἔμενεν ἀπόνετος γι' αὐτὸν κανεὶς τῶν ἄλλων,
ἀλλ' ὅλοι ἐμπρός του πρόβαλαν τές κυκλωτές ἀσπίδες.

- Καὶ ἀπ' τὸν ἀγώνα οἱ σύντροφοι στὰ χέρια τους τὸν πῆραν
στοὺς γοργοὺς ἵππους πόστεκαν μαχράν ἀπὸ τὴν μάχην 430
εἰς τὴν ὥραιαν ἄμαξαν σιμὰ στὸν κυβερνήτην·
αὐτοὶ στὴν πόλιν ἔφερναν τὸν ἥρωα ποὺ ἐβογγοῦσε.
Καὶ ὅτ’ ἔφθασαν στὸ πέραμα τοῦ βαθυρρόου Ξάνθου,
τοῦ ποταμοῦ ποὺ ἐγέννησεν ὁ ἀδάνατος Κρονίδης,
τὸν πέζευσαν καὶ μὲ νερὸ τὸν ἐδροσολογῆσαν· 435
κι ἐκεῖνος πῆρε ἀναπνοήν, κι ἐσήκωσε τὰ μάτια,
ἐκάθισε γονατιστὰ κι ἔφτυσε μαῦρον αἷμα·
ἔπεσε πάλι κι ἔκλεισε τὰ μάτια του σκοτάδι
καὶ ἀκόμη ἀπὸ τὴν πετροβοιλὰ δαμάζετο ἡ καρδιά του.
Καὶ καθὼς εἶδαν οἱ Ἀχαιοὶ νὰ φύγη ὁ μέγας "Ἐκτωρ 440
μὲ δίψων μάχης ὄρμησαν σφοδρότερην στοὺς Τρῶας.
Ο 'Οιλείδης Αἴας ὁ γοργός, μ' ἀκονητὸ κοντάρι,
πρῶτος ὄρμῶντας κτύπησε τὸν Σάτνιον ποὺ ἐγεννήθη
ἀπὸ τὸν βουκόλον "Ηνοπα καὶ ἀπὸ Ναιάδα ὥραιαν
νύμφην, στὴν ἀκροποταμιάν, ποὺ βρέχει ὁ Σατνίεις. 445
Απὸ σιμὰ τὸν πλήγωσεν ὁ 'Οιλείδης στὴν λαπάραν·
ὁ νέος ἔπεσε νεκρὸς τ' ἀνάσκελα καὶ μάχην
ἐπάνω τού ἔσμιξαν κακὴν οἱ Δαναοὶ καὶ οἱ Τρῶες.
Ἡλθεν ἐκείνου ἐκδικητὴς ὁ ἀνδρεῖος Πολυδάμας 450
κι ἐκεῖ τὸν Προθοήνορα τοῦ Ἀρηιλύκου ἀγόρι
στὸν δεξιὸν ὅμον κτύπησε· τὸ δυνατὸ κοντάρι
τὸν πέρασε, κι ἔπεσε αὐτὸς κι ἐφούκτωσε τὸ χῶμα.
Καὶ μὲ τρομακτικὴν φωνὴν καυχήθη ὁ Πολυδάμας:
«Τώρα θαρρῶ ποὺ ἀνώφελα δὲν ἔριξα τ' ἀκόντι
τοῦ Πανθοτδού ή δυνατὴ παλάμη τοῦ γενναίου, 455
ἄλλ' ἔνας ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς τὸ ἐπῆρε εἰς τὸ κορμί του,
θὰ τὸ 'χη στήριγμα, θαρρῶ, νὰ κατεβῇ στὸν "Αδη".
Τὸ καύχημά του ἐπλήγωσε τὰ στήθη τῶν Ἀργείων
καὶ μάλιστα τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
ποὺ ἐγγὺς τοῦ ἔπεσε ὁ νεκρός· κι εὐθὺς τὴν λόγχην ρίχνει 460
τοῦ Πολυδάμαντος ἐκεῖ ποὺ ἔφευγε, κι ἐκεῖνος
δίπλα πηδῶντας ἔέφυγε τὸν θάνατον καὶ ἡ λόγχη
ἐπῆρε τὸν Ἀρχέλοχον, τοῦ Ἀντήνορος ἀγόρι,
ὅτ' οἱ θεοὶ τὸν ὅλεθρον ἐκείνου ἀποφασίσαν.

Τὸν κτύπησ' ὅπου δένεται μὲ τὸ κεφάλι ὁ σβέρκος
μὲς στὸ σφονδύλι καὶ ἔκοψε καὶ τὰ δυὸ νεῦρα ἡ λόγχη
καὶ ὡς ἔπεις' εὔρηκαν τὴν γῆν καύκαλο, μάτη, στόμα,
πρῶτα πολὺ πρὶν σωριαστοῦν τὰ γόνατα καὶ οἱ κνήμες.

465

Καὶ ὁ Αἴας τότ' ἐφώναξε: «Μέτρα το, Πολυδάμα,
καὶ τὴν ἀλήθειαν λέγε μου· ἀνδρας δὲν ἥταν τοῦτος
ἄξιος τοῦ Προθοήνορος ἀντίτυμος νὰ πέσῃ;
Ἄχρειος δὲν μοῦ φαίνεται μήτε ἀπὸ ἀχρεῖον γένος·
Θὰ εἰν' ἀγόρ' ἢ ἀδελφὸς τοῦ Ἀντήνορος τοῦ ἀνδρείου.
«Οτι πολὺ τὴν γενεάν ἔκείνου προσομοιάζει».

470

Καὶ ὅτ' εἶπ' ἐγνώριζε καλά, κι ἐπλήγωσε τοὺς Τρῶας·
καὶ τὸν Βοιώτιον πρόμαχον ἐλόγχισ' ὁ Ἀκάμας
προστάτης τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ ποὺ ἔκεινος ποδοσέρνει.
Κι ἔσυρ' ὁ Ἀκάμας κραυγήτο, μεγάλως ἐκαυχήθη:
«Στὰ βέλη Ἀργείοι δοξαστοί, γενναῖοι στὲς φοβέρες,
στὸ ἔξης δὲν θάχουμεν ἐμεῖς τὸν μόχθον καὶ τὸν θρῆνον
μόνοι, ἀλλ' ὡς ἔπεσεν αὐτός, θάβρη καὶ σᾶς ὁ φόνος.
Σᾶς ἔστρωσα τὸν Πρόμαχον στὸν ὕπνον τοῦ θανάτου,
δύρηγγορα νὰ ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ μου.
Γιὰ τοῦτο καθεὶς εὔχεται, κάποιος ν' ἀπομείνῃ
αὐτάδελφος, ἐκδικητής, ἀν συμφορὰ τὸν ἔβρη».

475

Τὸ καύχημά του ἐπλήγωσε στὰ σπλάχνα τοὺς Ἀργείους,
μάλιστα τὸν Πηνέλαον· πετάχθη ὁ πολεμάρχος
εἰς τὸν Ἀκάμαντα, καὶ ἀφοῦ δὲν δέχθη τὴν ὄρμήν του,
τὸν Ἰλιονέα κτύπησεν, ἀγόρι ἀγαπημένο
τοῦ πολυάρκον Φόρβαντος, ποὺ ἀπὸ τοὺς Τρῶας ὅλους
ὑπεραγάπτησ' ὁ Ἐρμῆς, καὶ ἐπλούτισε περίσσα.

480

Τὸν Ἰλιονέα μόνο υἱὸν τοῦ γέννησε ἡ μητέρα·
κεῖνον κτυπᾶ μὲς στοῦ ὀφθαλμοῦ τές ρίζες καὶ τὸ δόρυ
τὴν κόρην βγάζει, τοῦ τρυπᾶ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ φθάνει
στὸ ζνίχι· κι ἔπεσεν αὐτὸς μὲ πετακτές ἀγκάλες.

485

Κι εὐθὺς σύρει ὁ Πηνέλαος τὸ ἀκονισμένον ξίφος·
στὴν μέσην κόρφει τὸν λαιμὸν καὶ χάμω μὲ τὸ κράνος
κατράκυλᾶ τὴν κεφαλήν· κι ἥταν στὸ μάτι ἀκόμα
ἡ λόγχη· καὶ τὸ καύκαλο σηκώνει, ὡς παπαρούνα,
ψηλὰ τῶν Τρώων δείγνει το καὶ ὑπερηφάνως εἶπε:

495

500

- «Νὰ εἰπῆτε, δὲ Τρῶες, χάριν μου, τῶν ποθητῶν γονέων
τοῦ Ἰλιονέως τοῦ λαμπροῦ στὸ σπίτι νὰ τὸν κλάψουν·
καὶ τοῦ Προμάχου ὡς καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Ἀλεγγηνορίδου
δὲν θὰ δεχθῇ περίχαρη τὸν ποθητόν της ἄνδρα,
ὅταν θὰ κάμουμε πανιὰ νὰ φύγουμε ἀπ' τὴν Τροίαν». 505
- Εἶπε, καὶ ὅλων ἔπιασε τὰ γόνατα τρομάρα,
καὶ ἀπὸ τὸν ὅλεθρον καθεὶς πῶς νὰ ξεφύγῃ ἐκοίτα.
Μοῦσες, τοῦ Ὁλύμπου κάτοικες, διδάξετε με τώρα,
ποιὸς πρῶτος ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς μὲ λάφυρα ἐδοξάσθη
ἀφοῦ τὴν μάχην ἔκλινεν σ' αὐτοὺς ὁ κοσμοσείστης. 510
- Πρῶτος τὸν "Ὕρτιον ακτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας,
τὸν Γυρτιάδην τῶν Μυσῶν τῶν ἀνδρειωμένων ἄρχον·
τὸν Μέρμερον ὁ Ἀντίλοχος φονεύει καὶ τὸν Φάλκην·
τὸν Μόρυν καὶ Ἰπποτίωνα βροντᾶ ὁ Μηριόνης
καὶ ὁ Τεῦκρος τὸν Προθόωνα καὶ ὅμοι τὸν Περιφήτην. 515
- Τὸν ἄρχον "Ὕπερήνορα ἐκτύπησεν ὁ Ἀτρείδης
εἰς τὴν λαπάραν κι ἔφαγε τὰ σπλάχνα μέσα ἡ λόγχη·
καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν πληγὴν ἐπέταξε ἡ ψυχὴ του
μὲ ὅρμὴν πολλήν, κι ἐσκέπασε τοὺς ὄφθαλμούς του σκότος·
πολλοὺς ἀκόμη ἔστρωσεν ὁ γρήγορος Ὁινείδης, 520
ὁ μόνος μὲ τὰ πόδια του καλὸς νὰ καταφθάσῃ
τοὺς ἄνδρες, ὅταν στὴν ψυχὴν τρόμον τοὺς βάλη ὁ Δίας.

ο

Καὶ ἀφοῦ τοὺς πάλους διάβηκαν καὶ τὸ χαντάκι ὅπίσω
φεύγοντας κι ἐστρωσαν πολλοὺς τῶν Δαναῶν οἱ λόγχες,
σιμὰ στ' ἀμάξια στάθηκαν τοῦ φόβου κερωμένοι,
καὶ ὁ Ζεὺς ἀπὸ τές ἀγκαλιές ἔξυπνησε τῆς "Ἡρας
τῆς" Ἰδης εἰς τές κορυφές" τινάχθη, ἐστάθη κι εἶδε
τοὺς Ἀχαιοὺς κατάποδα νὰ κυνηγοῦν τοὺς Τρῶας.

Κι ἐκεῖ μέσα στὸν πόλεμον τὸν μέγαν Ποσειδώνα:
μακρὰν τὸν "Ἐκτορα χαμαί, στὰ πόδια τῶν συντρόφων,
ποὺ μὲ στυμμένην τὴν ψυχὴν λαχάνιαζε κι ἔζέρνα
αἷμα, τὶ δὲν τὸν κτύπησε τῶν Ἀχαιῶν ἡρώων
ὁ ὕστερος" καὶ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας
τὸν εἶδε, τὸν λυπήθηκε, καὶ μ' ἄγριο βλέμμα ἐστράφη
στὴν "Ἡραν, κι εἶπεν : «Ω σκληρή, ἀδάμαστη, τὸ βλέπω
δόλος δικός σου» πονηρὸς τὸν "Ἐκτορα τὸν θεῖον
ἀπόκοψε ἀπ' τὸν πόλεμον κι ἐσκόρπισε τοὺς Τρῶας.

Δὲν ξέρω ἂν τὸ βαρύτατο μηχανῆμα καὶ πάλιν
θὰ μοῦ πλερώσης πρώτη ἐσύ καὶ σὲ κακοκυτψήσω.
Θυμᾶσαι ὅταν ἐκρέμοισουν ψηλὰ καὶ ἀμόνια δύο
σοῦ 'χα στές φτέρνες, καὶ χρυσὴν ἀσύντριψην στὰ χέρια
ձλυσον καὶ σὺ κρέμοισουν στὰ νέφη στὸν αἰθέρα ;

Καὶ ἂν κι ἐγογγύζαν οἱ θεοὶ στὰ πέρατα τοῦ Ὀλύμπου
κανεὶς δὲν εἶχε δύναμιν νὰ δράμη νὰ σὲ λύσῃ
ὅτι ἀπ' τὴν πύλην τ' οὐρανοῦ θὰ τὸν κατρακυλοῦσα
στὴν γῆν νὰ χάσῃ τὴν πνοήν· καὶ μ' ὅλα τοῦτα ὁ πόνος
δὲν ἔπαινε ποὺ μ' ἔσφαζε τοῦ θείου 'Ηρακλέους,

ἀπ' ὅταν σὺ μὲ τὸ Βοριὰ τὴν κάθε ἀνεμοζάλην
κατάφερες κακόγνωμα, καὶ στ' ἄγρια πελάγη
τὸν πέταξες ὥσπου στὴν Κῶ τὸν ἔφερες ν' ἀράξη.
Ἐκεῦθ' ἐγὼ τὸν ἔσωσα, πού 'χε βαστάξει ἀγῶνες
πολλοὺς καὶ τὸν ξανάφερα στὸ ίπποτρόφον "Αργος".

Καὶ τοῦτ' ἂν καλοθυμηθῆς θ' ἀφήσης τὴν ἀπάτην,
καὶ ἂν ἥλθεις ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν καὶ μ' ἔφερες νὰ πέσω

5

10

15

20

25

30

στὸ πλάγι σου, νὰ μὴ θαρρῆς ποὺ αὐτὸ θὰ σ' ὠφελήσῃ».

Εἶπε κι ἡ μεγαλόφθαλμη θεὰ πάγωσεν ὅλη,
καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησε μὲ λόγια φτερωμένα :
«Μάρτυς μου ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς πλατύτατος ἐπάνω
καὶ τῆς Στυγὸς τὰ ρεύματα ποὺ χύνονται στὸν "Αδην,
ὅπου 'ναι πρῶτος καὶ φρικτὸς τῶν ἀθανάτων δρόκος,
κι ἡ Ἱερή σου κεφαλὴ κι ἡ νυμφική μας κλίνη,
ποὺ δρόκον σ' ἔκεινην ψεύτικον δὲν θὰ 'κανα ποτέ μου·
τὸν Ποσειδώνα ἐγὼ ποσῶς δὲν ἔβαλα νὰ βλάψῃ
τοὺς Τρῶας καὶ τὸν "Εκτορα, καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς ἀλλους,
ἀλλὰ ἐκινήθη μόνος του, θαρρῶ, κι αἰσθάνθη λύπην
ἄμ' εἰδε πώς οἱ 'Αχαιοὶ συντρίβονταν στέξ· πρύμνες.
Ομως θὰ τὸν συμβούλευα κι ἔκεινος νὰ πηγαίνη
ὅπου καὶ ἀν, μαυρονέφελε, σὰν ἀρχηγὸς προστάζης». 40
Εἶπε, καὶ τότε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας
μ' ἔνα χαμόγελο γλυκὸ σ' ἔκεινην ἀπαντοῦσε :
«"Αμποτε, "Ηρα σεβαστή, στὸ ἔξῆς ν' ἀποφασίσῃς
εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν νὰ συμφωνῆς μ' ἐμένα.
Τότε, θαρρῶ, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὃσον καὶ ἀν θέλη ἀλλέως,
σ' ὅ,τι ποθεῖς ἐσὺ κι ἐγώ, τὸν νοῦν του θὰ γυρίση.
Καὶ ἀν ὁμιλῆς ἀληθινά, μὲ ὅλην τὴν καρδιά σου,
ἄμε στὰ γένη τῶν θεῶν τὴν "Ιριν νὰ καλέσῃς
καὶ τὸν λαμπρὸν 'Απόλλωνα νὰ ἔλθουν ἐδῶ πέρα.
Ἐκείνην θὰ προστάξω ἐγὼ μές στὸν λαὸν νὰ δράμη
τῶν χαλκοφράκτων 'Αχαιῶν, νὰ εἰπῇ τοῦ Ποσειδῶνος
νὰ παύση ἀπὸ τὸν πόλεμον, στὸ σπίτι του νὰ γύρη,
τὸν "Εκτορα στὸν πόλεμον θὰ ξαναφέρη ὁ Φοῖβος,
θὰ τὸν γεμίση δύναμιν, τὸν νοῦν του θὰ ἴλαρώσῃ
ἀπὸ τοὺς πόνους τοὺς δριμεῖς καὶ τὴν φυγὴν θὰ σπείρῃ
τὴν ἄνανδρην στοὺς 'Αχαιούς, νὰ τοὺς γυρίσῃ ὀπίσω,
ὅσο νὰ πέσουν φεύγοντας στέξ πρύμνες τοῦ Πηλειδῶν·
τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον ἔκεινος θὰ τοὺς στείλη,
καὶ ὁ Πάτροκλος θὰ πέσῃ αὐτοῦ, στὰ τείχη ἐμπρὸς τῆς Τροίας
ἀπὸ τὸν "Εκτορ' ἀλλ' ἀφοῦ πολλοὺς φονεύσῃ ἄνδρείους
καὶ τὸν δικόν μου ἀκόμα υἱόν, τὸν θεῖον Σαρπηδόνα·
καὶ ἀπ' τὸν καημὸν ὁ 'Αχιλλεὺς τὸν "Εκτορα φονεύει· 50
55
60
65

κατόπι εγώ τούς Ἀχαιούς θὰ κάμω ἀπὸ τὰ πλοῖα
τούς Τρῶας ἀδιάκοπα νὰ διώχνουν στὴν πεδιάδα
ὅσπου νὰ πάρουν, μὲ βουλὴν τῆς Ἀθηνᾶς, τὴν Τροίαν.

Καὶ οὕτ’ ἐγώ παύω τὸν θυμόν, οὔτε κανέναν ἄλλον
ἀπ’ τοὺς θεούς νὰ βοηθῇ τοὺς Δαναούς θ’ ἀφήσω
πρὶν ἡ τελειώσ’ ὀλόκληρον τὸν πόθον τοῦ Ἀχιλλέως,
ποὺ πρῶτα τοῦ ὑποσχέθηκα καὶ μὲ τῆς κεφαλῆς μου

τὸ νεῦμα ὅπόταν ἔπεσε στὰ γόνατά μου ἡ Θέτις
κι ἐζήτησε τὸν πορθητὴν Πηλείδην νὰ τιμήσω».

Εἶπε, καὶ τὸν ὑπάκουουσεν ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα
καὶ στὸν ὑψηλὸν "Ολυμπὸν ἀνέβη ἀπὸ τὴν "Ιδην.
Καὶ ὅπως ἀνθρώπου πόχει βγῆ τοῦ κόσμου πολλὰ μέρη
πετᾶ τὸ πνεῦμα καὶ βαθιὰ τοῦ λέγει ὁ λογισμός του :

«Ἄυτοῦ νὰ ἡμουν, εἴτε αὐτοῦ», καὶ ἀπειρα πλέκει ὁ νοῦς του·
ὅμοια πετοῦσε ἡ θεά, καὶ στὴν κορφὴ τοῦ Ὁλύμπου
ἔφθασε κι ἥβρε τοὺς θεούς ἐκεῖ συναθροισμένους

μέσα στὸ δῶμα τοῦ Διάς· τῆς ἐπροσηκωθῆκαν
ἄλλοι μὲ τὰ ὀλόγεμα ποτήρια χαιρετοῦσαν·

τοὺς ἄλλους ἄφησεν αὐτὴ καὶ τὸ ποτήρι ἐδέχθη
ἀπ’ τὴν ὡραίαν Θέμιδα, ποὺ πρώτη ἐμπρός της ἥλθε
κι εὐθὺς τὴν ἐπροσφάνησε μὲ λόγια φτερωμένα :

«Ἡρα, τί ἥλθες τώρα ἐδῶ καὶ ταραχμένη δείχνεις ;

Ποιού, θαρρῶ, θὰ σ’ ἔσκιαξεν ὁ ἀνδρας σου ὁ Κρονίδης».

Σ’ αὐτὴν ἀπάντησε ἡ θεά, ἡ "Ἡρα ἡ λευκοχέρα :

«Ὤ θεά Θέμι, μὴ ἐρωτᾶς, καὶ μόνη τὸ γνωρίζεις

ἄσπλαχνην πόσον καὶ ἄδικην ἔχει ψυχὴν ἐκεῖνος·

μὴν ἀμελήσῃς τώρα σὺ τὸ ἴσομοιρο τραπέζι

καὶ ὅπως κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι καὶ σὺ θ’ ἀκούσῃς ποῖα

ἔργα κακὰ μᾶς προμηνῦ καὶ μᾶς κηρύττει ὁ Δίας,

π’ οὔτε θητὸς οὔτε θεὸς δὲν θὰ χαρῇ, πιστεύω,

ἐὰν ἀκόμη εὐφραίνεται κανεὶς εἰς τὸ τραπέζι».

Εἶπε· κι ἐκάθισε ἡ θεά, καὶ λύπην αἰσθανθῆκαν

ἄλλοι οἱ θεοί· κι ἐγέλασεν ἐκείνη μὲ τὰ χεῖλη

ἄλλ’ ὅμως δὲν ἴλαρωσε τὸ μέτωπον ἐπάνω

ἀπὸ τὰ μαύρα φρύδια τῆς καὶ ἀρχίνησε μὲ πόνον :

«Ἀνόγτοι ποὺ παίρνομε θυμὸν μὲ τὸν Κρονίδην·

- καὶ προσμαχοῦμε ἀκόμη ἐμεῖς μὲ λόγον ἢ μὲ χέρι
νὰ τὸν δαμάσωμε, καὶ αὐτὸς μακράν μας καθισμένος
δὲν μᾶς λογιάζει παντελῶς, καὶ λέγει ὅτε εἶναι πρῶτος
στὴν δύναμιν ἀσύγκριτα τῶν ἀθανάτων δλων. 105
- "Οθεν καθείς μας τὸ κακὸ ποὺ αὐτὸς τοῦ στείλη ἃς ἔχῃ
κι ἥδη τοῦ "Αρη συμφορά, μοῦ φαίνετ' ἔχει γίνει·
στὴν μάχην δὲ ἀγαπητὸς Ἀσκάλαφος ἔχάθη
π' δὲ "Αρης δὲ τρομακτικὸς λέγει πώς εἰν' υἱός του". 110
- Εἶπε, καὶ δὲ "Αρης κτύπησε καὶ μὲ τές δυὸς παλάμες
τ' ἀνδρειωμένα του μεριὰ καὶ μὲ παράπον' εἶπε:
«Δὲν θὰ μοῦ δώσετ' ἄδικον, ὃ ἐγκάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου,
ἐκδικητῆς ἂν κατεβῶ τοῦ υἱοῦ μου ἐκεῖ στὰ πλοῖα,
κι ἐὰν μοῦ μέλλῃ ἀπ' τοῦ Διὸς τὸν κεραυνὸν νὰ πέσω
μὲ τοὺς νεκροὺς νὰ κείτωμαι στὸ αἰματωμένο χῶμα». 115
- Καὶ νὰ τοῦ ζέψουν τ' ἄλογα στὸν Φόβον καὶ στὸν Τρόμον
εἶπε, καὶ αὐτὸς τὰ ὑπέρλαυπτρα ἔζώνετο ἄρματά του. 120
- Τότε δεινότερη χολὴ θενά πιανε τὸν Δία
ἐνάντια σ' δλους τοὺς θεοὺς καὶ θ' ἀναφτε ὁ θυμός του
'Αλλ' ἡ Ἀθηνᾶ φοβούμενη μή πάθουν δλοι, ἀφῆκε
τὸν θρόνον δπου ἐκάθονταν καὶ στὴν αὐλὴν ἔχύθη.
Τὸ κράνος τοῦ ἀφαιρέ ἡ θεὰ καὶ τὴν λαμπρὴν ἀσπίδα,
καὶ ἀπ' τὴν βαριὰ παλάμη του τὸ δόρυ καὶ τὸ σταίνει
στὴν γῆν, μετέπειτα πικρὰ τὸν "Αρην ὀνειδίζει: 125
- «Ξεφρενιασμέν', ἔχαθηκες ἔχεις αὐτιὰ ν' ἀκούης
τοῦ κάκου, δόπτων μήτε νοῦς, μήτ' ἐντροπὴ σοῦ ἐμεῖναν.
Τ' εἶπε ἡ θεὰ δὲν ἄκουσες ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα
ποὺ ἥλθε τώρα ἐδῶ σ' ἐμᾶς ἀπ' τὸν Ὀλύμπιον Δία;
"Η θέλεις ἀφοῦ ξέχειλα σὺ πρῶτος δοκιμάσῃς
παθήματα, περίλυπος στὸν "Ολυμπον νὰ γύρης
καὶ τῶν θεῶν μέγα κακὸ τῶν ἄλλων νὰ γεννήσῃς:
Θ' ἀφήσῃ εὐθὺς τοὺς Ἀγαιοὺς καὶ τοὺς αὐθάδεις Τρῶας 135
- καὶ θά λθη ἐδῶ στὸν "Ολυμπον ἐμᾶς νὰ τρικυμίσῃ,
καὶ τὸν καθέναν, αἴτιον ἡ μή, θὰ πάρη ἐμπρός του.
"Οθεν σὺ παῦσε τὸν θυμὸν γιὰ τὸ καλόν σου ἀγόρι
καλύτεροι του στὴν ἀνδρειὰ φονεύθηκαν καὶ ἄλλοι
καὶ στὸ ἔξης θὰ φονευθοῦν καὶ δυνατὸν δὲν εἶναι 140

κάθε θυητοῦ νὰ σώσωμεν ἐμεῖς τὸ γενολόγιο».

Εἶπε, καὶ τὸν ἀκράτητον θεὸν εἰς τὸ θρονί του ἐκάθισεν ἡ Ἀθηνᾶ· καὶ στὸ προσύλ· ἡ "Ηρα
τὸν Φοῖβον ἐπροσκάλεσε, ἀντάμα μὲ τὴν "Ιριν
μηνύτραν δλων τῶν θεῶν, καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε:
«Σᾶς καὶ τοὺς δύο θέλει ὁ Ζεὺς νὰ πᾶτ' εὐθὺς στὴν "Ιδην
καὶ ἄμα ἐκεῖ φθάσετ' ἔμπροσθεν στὸ πρόσωπο τοῦ Δία
ἐσεῖς θὰ κάμετ' ὅ,τι αὐτὸς θελήσῃ καὶ προστάξῃ».

Εἶπε, καὶ πάλι ἐγύρισε στὸν θρόνον τῆς ἡ "Ηρα·
καὶ αὐτοὶ μὲ πέταμα γοργὸ ἔκεινησαν κι ἐφθάσαν
στὴν "Ιδην τὴν πολύβρυσην, τὴν θεριοθρέπτραν κι ἥβραν
εἰς τοῦ Γαργάρου τὴν κορφὴν τὸν βροντητὴν Κρονίδην
καθήμενον, κι εὐώδιαστὴ τὸν ἔζωνε νεφέλη.
Κι ἐμπρὸς ὡς ἥλθαν τοῦ Διὸς τοῦ νεφελοσυνάκτη,
ἔμειναν, καὶ μ' αὐτοὺς χολὴν δὲν εἶχε ὁ Ζεὺς ἄμ' εἰδε
ὅτι τῆς "Ηρας γρήγορα τὸν λόγον ὑπακοῦσαν.

Στὴν "Ιριν πρῶτα ὁμίλησε μὲ λόγια φτερωμένα:
«Πτερόποδ' "Ιρι, πήγαινε, νὰ εἰπῆς τοῦ Ποσειδῶνος
ὅ,τι θ' ἀκούσης καὶ πιστὴν σὲ θέλω ἐγὼ μηνύτραν.
Νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ νὰ γυρίσῃ, ἂν θέλῃ,
ἢ στὴν ἀγίαν θάλασσαν ἢ στῶν θεῶν τὰ γένη.
Καὶ ἀν δὲν πεισθῇ στὰ λόγια μου καὶ τ' ἀψηφίσῃ, εἰπέ του
νὰ ἐννοήσῃ αὐτὸ καλά, νὰ μὴ θαρρέψῃ τόσο
στὴν δύναμιν του νὰ σταθῇ, ὅταν τοῦ πέσω, ἔμπρός μου
ὅτ' εἰμ' ἐγὼ στὴν δύναμιν περίσσ' ἀνώτερός του,
εἴμαι καὶ πρωτογέννητος. Καὶ ὡστόσο αὐτὸς τολμάει
ἴσος νὰ λέγεται μ' ἐμὲ ποὺ δὲ οἱ θεοὶ μὲ τρέμουν».

Εἶπε καὶ τὸν ὑπάκουουσεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις
καὶ στὴν ἀγίαν "Ιλιον κατέβη ἀπὸ τὴν "Ιδην.
Καὶ ὡς ροβολοῦν κάτω στὴν γῆν χιόν' ἢ χαλάζι κρύο
ἀπ' τὸν αἰθερογέννητον βοριὰ κατεβασμένα,
μὲ ὄμοιαν ἐπετοῦσε δρυμὴν ἡ ἀνεμοπόδ' "Ιρις
καὶ ἀπὸ σιμὰ προσφώνησε τὸν μέγαν Ποσειδώνα:
«Κάποιο νὰ φέρω μήνυμα, μεγάλες γεωφόρε,
ἥλθα καθὼς μ' ἐπρόσταξεν ὁ αἰγιδοφόρος Δίας·
νὰ παύσῃς ἀπ' τὸν πόλεμον σου λέγει καὶ νὰ γύρης

145

150

155

160

165

170

175

- ἡ στὴν ἀγίαν θάλασσαν ἡ στῶν θεῶν τὰ γένη·
καὶ ἂν δὲν πεισθῆς στὰ λόγια του καὶ τ' ἀψήφας, κηρύττει
ὅτι καὶ αὐτὸς ἀντίμαχα μὲ. σὲ νὰ πολεμήσῃ
θὰ ἔλθῃ ἐδῶ· καὶ μὴ σταθῆς, σὲ συμβουλεύει, ἐμπρός του,
ὅτ' εἶναι αὐτὸς στὴν δύναμιν περίσσος ἀνώτερός σου,
εἶναι καὶ πρωτογέννητος, καὶ ὅμως τολμᾶ ἡ καρδιά σου
ἴσος νὰ λέγεσαι μ' αὐτόν, ὅποι τὸν τρέμουν ὅλοι.
- 'Εβάρυνε καὶ ἀπάντησεν ὁ μέγας κοσμοσείστης :
«"Ω, λόγον ὑπερήφανον ποὺ εἶπε, ἄν κι εἶναι ἀνδρεῖος,
ἄν τὸν ὁμότυμον ἐμὲ μὲ βίαν θὰ ἐμποδίσῃ.
Τρεῖς γεννηθήκαμεν νιοί, τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας,
ὁ Ζεύς, ἐγὼ καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν πεθαμένων "Αδης.
Καὶ ἀπ' ὅλα τρία κάμαμεν ἴσόμοιρα βασίλεια.
Νά 'χω τὴν λευκὴν θάλασσαν πέφτει ὁ λαχνὸς σ' ἐμένα,
στὸν "Αδην τὸ ἀνήλιο σκοτάδι, καὶ στὸν Δία
ὁ πλατὺς ἔλαχε οὐρανὸς στὰ νέφη στὸν αἰθέρα
κι ἔμειν' ἡ γῆ κοινὴ στοὺς τρεῖς καὶ ὁ "Ολυμπος ὁ μέγας.
"Οθεν ἔμένα τοῦ Διὸς ὁ νοῦς δὲν θὰ ὀδηγήσῃ,
καὶ ἂς μείνη, ἄν κι εἶναι δυνατός, στὸ τρίτο του μοιράδι.
Καὶ μὲ τὰ χέρια ὡς ἀνανδρὸν νὰ μὴ μὲ φοβερίζῃ.
Μὲ τὰ μεγάλα λόγια του ταιριάζει νὰ ὀνειδίσῃ
τές κόρες καὶ τ' ἀγόρια ποὺ γέννησεν ἔκεινος,
ὅτι ἔξ ἀνάγκης θὰ ὑπακοῦν ἔκεινα σ' ὅ,τι λέγει». 190
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις :
«"Ω γεωφόρε Ποσειδῶν, τωάντι αὐτὸν τὸν λόγον
τὸν ἀπονον, τὸν τρομερόν, θὰ φέρω ἐγὼ στὸν Δία;
Δὲν θὰ τὸν στρέψης; Στρέφονται οἱ γνῶμες τῶν γενναίων.
Τὸν πρωτογέννητον βοηθοῦν, τὸ ξεύρεις, οἱ 'Ερινύες'. 195
- Καὶ πρὸς αὐτὴν ὁ Ποσειδῶν ἀντεῖπε ὁ κοσμοσείστης :
«"Ιρι θεά, λόγον καλὸν διμίλησες τωάντι
καὶ αὐτὸ λαμπρόν, ὁ μηνυτῆς τὰ ὄρθα νὰ ξεχωρίζῃ.
'Αλλ' ἵδού ποῖος τὴν καρδιὰ φρικτὸς μοῦ θλίβει πόνος,
ἔμένα τὸν ἴσόμοιρον καὶ τὸν ὁμόκληρόν του
μὲ λόγια νὰ ὀνειδίζῃ αὐτὸς ὅλα χολὴν γεμάτα. 200
- 'Αλλὰ μὲ κάνει εὐλάβεια γιὰ τώρα νὰ συγκλίνω·
ἀλλ' ἀκουσ' ἄλλο ποὺ θὰ εἰπῶ καὶ ἀλήθεια θὰ κηρύξω.

- έὰν αὐτὸς στὸ πεῖσμα μου καὶ ἄλλων ἀθανάτων,
τῆς "Ἡρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ 'Ἡφαίστου καὶ τοῦ 'Ἐρμείου
Θελήση ἀπὸ τὸν ὅλεθρον τὴν "Ιλιον νὰ φυλάξῃ 215
καὶ νὰ μὴ δώσῃ δύναμιν καὶ νίκην στοὺς Ἀργείους,
ἀς μάθη π' ἀσβεστος θυμὸς θ' ἀνάψῃ στὴν ψυχήν μας".
Καὶ ἀπὸ τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν στὰ βάθη τῆς θαλάσσης
βυθίζει καὶ δῆλοι αἰσθάνονται ποὺ λείπει ὁ κοσμοσείστης.
Καὶ ὁ Ζεὺς ὁ μαυρονέφελος τότ' εἶπε πρὸς τὸν Φοῖβον : 220
«Στὸν χαλκοφόρον "Ἐκτορα νὰ πᾶς, καλέ μου Φοῖβε·
ὅτι ὁ γεωφόρος Ποσειδῶν ἔγυρεν ἥδη ὀπίσω
εἰς τὴν ἀγίαν θάλασσαν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν ὄργην μας·
καὶ σφόδρ' αὐτὸν τὸν πόλεμον θὰ αἰσθάνονταν κι οἱ ἄλλοι
θεοὶ στὰ Τάρταρα ὅσοι ζοῦν δλόγυρα τοῦ Κρόνου. 225
Καλὸς σ' αὐτόν, καλύτερα σ' ἐμένα τοῦτο ἐγίνη,
ποὺ ἐσύγχλινε ἀπὸ εὐλάβειαν καὶ δὲν ἐστάθη ἐμπρός μου
ὅτι ὅχι ἀνίδρωτος, θαρρῶ, θὰ ἐγίνονταν ἀγώνας.
'Αλλὰ στὰ χέρια πάρε σὺ τὴν κροσσωτὴν αἰγίδα 230
καὶ σείοντάς την εἰς φυγὴν θὰ βάλης τοὺς Ἀργείους,
καὶ σὺ τοῦ ἐνδόξου "Ἐκτορος ὁ ἔδιος θά σαι σκέπη·
τὴν δύναμιν του ἀναψε, τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ διώξῃ,
ώς πέρα στὸν Ἐλλήσποντον νὰ πέσουν στὰ καράβια.
Κι ὕστερα θὰ φροντίσω ἐγώ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον
ἀνάσασιν τῶν Δαναῶν νὰ δώσω ἀπὸ τὸν ἀγώνα». 235
Εἶπε, καὶ δὲν παράκουσεν ὁ Ἀπόλλων τὸν πατέρα,
καὶ ἀπὸ τὴν "Ιδην ἔπεσεν ὡσὰν τὸ φασσοφόρο
γεράκι ποὺ ὅλα τὰ πουλιά περνᾶ τὸ πέταμά του·
κι ἥβρε τὸν θεῖον "Ἐκτορα" χαμαὶ δὲν ἥταν πλέον,
καθήμενος συνέφερνε κι ἐγνώριζε τοὺς φίλους, 240
ἔπαιυσεν ἡ κονταναπνιὰ καὶ ὁ ἔδρωτας ὁ κρύος,
ώς τὸν ἀνάστησεν ὁ νοῦς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.
Σιμά του ἐστάθη κι εἶπε του ὁ τοξευτὴς Ἀπόλλων :
«"Ἐκτορ Πριαμίδη, ἀνάμερα τί κάθεσαι ἀπὸ τοὺς ἄλλους
λιπόθυμος ; Μὴ συμφορά κάποια μεγάλη σ' ἥβρε ::» 245
Τοῦ ἀντεῖπε μὲ σηβηστὴν φωνὴν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ :
«Ποιός εἶσαι ἀπὸ δῆλους τοὺς θεοὺς ποὺ μοῦ δμιλεῖς ἀντίκρυ,
ὁ σεβαστέ, δὲν τό 'μαθες ; 'Ενῶ κεῖ στὰ καράβια

- χαλοῦσα τοὺς συντρόφους του, στὰ στήθη ὁ μέγας Αἴας
λιθόρι μοῦ 'ριξε τρανὸ καὶ μ' ἔβγαλε ἀπ' τὴν μάχην. 250
Κι ἐνόμισα ὅτι σήμερα θὰ κατεβῶ στὸν "Αδη
μὲς στοὺς νεκρούς, ως ἔβγαινεν ἡ ποθητὴ ψυχὴ μου".
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ τοξευτὴς 'Απόλλων :
«Θάρρου, ἀφοῦ μέγαν βοηθὸν ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὴν "Ιδην
σοῦ 'στειλε νά 'ναι πρόμαχος προστάτης στὸ πλευρό σου
τὸν Φοῖβον τὸν χρυσόξιφον, ποὺ πάντοτε σὲ σκέπω,
ἐσε τὸν ἔδιον καὶ μὲ σὲ τοὺς πύργους τοῦ Πριάμου.
Πρόσταξε τώρα τοὺς πολλοὺς ἵππεῖς πρὸς τὰ καράβια
τὰ γρήγορά τους ἀλογα νὰ σπρώξουν ἀνδρειωμένα
καὶ στοὺς ἵππεῖς ἐμπρὸς ἐγὼ τὸν δρόμον πέρα πέρα 260
θὰ τοὺς ἀνοίξω καὶ εἰς φυγὴν θὰ βάλω τοὺς 'Αργείους».
Αὐτά 'πε καὶ τοῦ ἐπύρωσε μὲ δύναμιν τὰ στήθη.
Καὶ ως ὅταν σπάσῃ τὸν δεσμὸν καλοθρευμένος ἵππος,
βροντᾶ τετραποδίζοντας στὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα,
νὰ λούεται στὸ καθαρὸ ποτάμι μαθημένος 265
τὴν κεφαλὴν κρατεῖ ὑψηλά, τὴν χαίτην ἀνεμίζει
καὶ ὑπερηφανευόμενον στὰ κάλλη του τὸν φέρνουν
στὲς μαθημένες του βοσκὲς γοργὰ τὰ γόνατά του
ὅμοια πετοῦσε ἀκράτητος πρὸς τοὺς ἵππεῖς ὁ "Εκτωρ
καὶ τοὺς κινοῦσε, ως ἡ φωνὴ τὸν δίδαξεν ἡ θεία. 270
Καὶ ως ὅταν ἀγριόγιδο ἡ καὶ κερατοφόρο
ἔλαφι σφόδρα κυνηγοῦν ἀνδρες τοῦ ἀγροῦ καὶ σκύλοι·
λόγγος δασὺς καὶ γλιστερὸς γκρεμὸς τοὺς ἐμποδίζει,
καὶ νὰ τὸ ἐβροῦν τ' ἀκόντια τους δὲν ἥθελεν ἡ μοίρα,
καὶ ἀπ' τὴν βοήν τους πύρινο στὸ δρόμο τους λεοντάρι 275
φαίνεται καὶ ὅλοι ἀναμεροῦν καὶ ἀφήνουν τὸ κυνήγι.
Ἐτσι ως τότε οἱ Δαναοὶ πυκνοὶ τοὺς κυνηγοῦσσαν
καὶ τοὺς ἐκτύπαν μὲ σπαθιά, μὲ δίστομα κοντάρια
ἀλλ' ἄμα εἶδαν τὸν "Εκτωρα στὲς τάξεις τῶν ἀνδρείων,
ἐτρόμαξαν καὶ στὴν καρδιὰ τὸ θάρρος τοὺς ἐκόπη. 280
Τότε σ' αὐτοὺς ὁμιλησεν ὁ 'Ανδραιμονίδης Θόας,
τῶν Αἰτωλῶν ὁ ἔξοχος τεχνίτης εἰς τ' ἀκόντι,
καλὸς καὶ εἰς μάχην σταθερήν, καὶ ὁμιλητὴς ὁ πρῶτος
τῶν νέων ἐν ἀσύμφωνοι μαζὶ λογομαχοῦσσαν.

- Καὶ αὐτὸς μὲ γνώμην ἀγαθὴν στὴν μέσην ὅλων εἶπε : 285
 «Ω μέγα θαῦμα διού θωροῦ τὰ μάτια τοῦτα ἐμπρός τους !
 ἵδον πῶς πάλιν ζέψυγε τὸν χάρο κι ἐσηκώθη,
 ὁ "Εκτωρ κι ἐπιστεύαμε πῶς ἀσφαλτ' ἀπ' τὰ χέρια
 τοῦ Αἴαντος ἀπέθανε, τοῦ Τελαμωνιάδη.
 'Αλλ' ἔσωσε κάποιος θεὸς τὸν "Εκτορα καὶ πάλιν 290
 ποὺ Δαναοὺς ἐθέρισε πολλοὺς καὶ θὰ θερίσῃ,
 φοβοῦμαι τώρα, καὶ ἀβουλα τοῦ βαρυκτύπου Δία
 δὲν στέκετ' ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τόσην δείχνει λύσσαν
 κι ἐλᾶτ' ἐκεῖνο ποὺ θὰ εἰπῶ νὰ τὸ δεχθοῦμεν ὅλοι·
 τὰ πλήθη ἃς παραγγείλωμε νὰ στρέψουν πρὸς τὰ πλοῖα· 295
 καὶ ἃς μείνωμ' ὅσοι στὸν στρατὸν πρωτεύομεν ἀνδρεῖοι,
 ἵσως μὲ λόγγες σηκωτὲς κρατήσωμεν τὴν πρώτην
 ὄρμὴν ἐκείνου, καὶ θαρρῶ, ποὺ ἀν καὶ πολὺ μανίζει
 θὰ φοβηθῇ τῶν Δαναῶν τὴν φάλαγγα νὰ σπάσῃ». 300
 Εἶπε, κι οἱ ἄλλοι πρόθυμοι ἐδέχθηκαν τὸν λόγον.
 'Ο Αἴας τότε, δ 'Ιδομενεύς, δ Τεῦκρος, δ Μηριόνης,
 δ Μέγης τοῦ "Αρ" ἴσπαλος, μὲ τοὺς συντρόφους ὅλους
 τοὺς ἀνδρειωμένους φώναζαν κι ἐσύνταζαν τὴν μάχην,
 γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸν "Εκτορα καὶ τὸν στρατὸν τῶν Τρώων.
 Καὶ ὅπίσω τους ἐγύριζε τὸ πλῆθος πρὸς τὰ πλοῖα. 305
 Σύσσωμ' οἱ Τρῷες ἐπεσαν μακροπατώντας, πρῶτος
 δ "Εκτωρ, κι ἔμπροσθεν σ' αὐτόν, μὲ νέφος τυλιγμένος
 δ 'Απόλλων κι εἶχε τὴν φριγτὴν πολεμικὴν αἰγίδα
 τὴν δασερήν, περίλαμπτην ποὺ ὁ "Ηφαιστος τοῦ Δία
 ἐχάλκευσε, νὰ τὴν φορῇ, τοὺς δῆνδρες νὰ τρομάζῃ. 310
 Αὕτην κρατώντας ἀρχηγὸς ἐστήθηκε τῶν Τρώων.
 Καὶ σύσσωμοι τοὺς δέχθηκαν οἱ 'Αργεῖοι κι ἐσηκώθη
 καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ἀλαλαγμός· ἀπ' τές χορδὲς πετοῦσαν
 τὰ βέλη, καὶ ὅπως τὰ ῥιχναν τὰ χέρια μανιωμένα,
 ἄλλα στὴν σάρκα ἐμπήγονταν τῶν ἀνδρειωμένων νέων, 315
 ἄλλα στὸν δρόμον τους χωρὶς τὴν σάρκα ν' ἀπολαύσουν
 μέσα στὴν γῆν στυλῶνταν, γιὰ σάρκα πεινασμένα.
 Καὶ ὅσο ἐκρατοῦσε ἀσάλευτην δ Φοῖβος τὴν αἰγίδα
 κτυποῦντο κι ἐπεφταν πολλοὶ καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ὅμοιώς·
 ἄλλ' ὅταν τὴν ἐσάλευσε κατάματα κοιτώντας 320

- τοὺς Ἀχαιοὺς μὲ δυνατὴν κραυγὴν, τὸν νοῦν τους μέσα
ἔμάργωσε καὶ ξέχασαν τὸ θύρρος τῆς ἀνδρείας.
- Καὶ ὡς διὰν ἔσφρου δυὸς θεριά, πρὶν φθάσῃ ἡ μαύρη νύκτα,
σ' ἀγέλην χύνονται βοδιῶν ἢ καὶ κοπῆν προβάτων·
ἐνῶ τοὺς λείπει ὁ πιστικός, καὶ τὰ σκορπίζουν ὅλα· 325
ὅμοιώς ἀνανδρην φυγὴν γεννᾷ σ' αὐτοὺς ὁ Φοῖβος
τὴν δόξαν εἰς τὸν "Ἐκτορα νὰ δώσῃ καὶ στοὺς Τρῶας.
Τότ' ἀνδρας ἀνδρα φόνευσεν, ἀφοῦ σκορπίσθῃ ἡ μάχη.
Τῶν χαλκοφράκτων Βοιωτῶν τὸν ἀρχηγὸν ὁ "Ἐκτωρ
τὸν Ἀρκεσίλαον βροντᾶ νεκρὸν καὶ τὸν Στιγίον 330
ποὺ ἤταν σύντροφος πιστὸς τοῦ ἀνδρείου Μενεσθέως·
τὸν Μέδοντα, τὸν Ἰασονὸν ἐφόνευσεν ὁ Αἰνείας·
καὶ νόθον ἤταν γέννημα ὁ Μέδων τοῦ Ὁϊλέως
καὶ ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· μακρὰν εἰς τὴν Φυλάκην
στὰ ξένα ἐζοῦσε ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐφόνευσεν ἔνα ἀδέλφι 335
τῆς μητριᾶς Ἐριώπιδος, τῆς νυμφευτῆς τοῦ Ὁϊλέως·
κι ἥτο ἀρχηγὸς ὁ Ἰασος αὐτὸς τῶν Ἀθηναίων
καὶ γέννημα ἐδοξάζετο τοῦ Σφήλου Βουκολίδη·
τὸν Μηκιστὴ θανάτωσε κατόπιν ὁ Πολυδάμας,
πάλι ὁ Πολίτης φόνευσε τὸν πρόμαχον Ἐγίον 340
καὶ τὸν Κλονίον ὁ θεῖκὸς Ἀγήνωρ, καὶ στὴν πλάτην
τοῦ Δηιόχου, ὡς ἔφευγεν ἐλόγχισεν ὁ Πάρις.
Κι ἐκεῖνοι ἐνῶ τοὺς γύμνωναν, οἱ Ἀχαιοὶ ωγμένοι
στοὺς πάλους καὶ στὸν χάντακα, ἐδῶ κι ἐκεῖ σκορπιοῦνταν
στὰ τείχη ὅπισαν νὰ κρυβοῦν· καὶ ὁ "Ἐκτωρ πρὸς τοὺς Τρῶας 345
μακριὰν ἔσυρε φωνήν: «Ἐμπρός, πρὸς τὰ καράβια,
καὶ ἀφῆτ' ἐκεῖ τὰ λάφυρα τὰ αἰματοκυλισμένα
καὶ ὅποιον νοήσω ἀλλοῦ μακρὰν νὰ μένῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα,
στὸν τόπον θὰ τοῦ σοφισθῶ νὰ κακοθανατίσῃ,
καὶ οὕτε ἀδελφοὶ οὕτε ἀδελφές νεκρὸν θενὰ τὸν κάψουν, 350
ἀλλὰ στὴν πόλιν μας ἐμπρὸς θὰ τὸν σπαράξουν σκύλοι». *Εἰπε, βροντᾶ τὴν μάστιγα κατάπλατα στοὺς ἵππους·*
κι ἐφώναξε τές φάλαγγες· καὶ μὲ βοήν οἱ Τρῶες
τὰ ἀμαξόσυρ' ἀλογα κατόπιν του ἐκινῆσαν
κι ἐβρόντα ὁ τόπος κι ἐμπροσθεν ὁ Φοῖβος μὲ τὰ πόδια 355
τὰ φρύδια ἐγκρέμιστ' εὔκολα τοῦ λάκκου καὶ τὸ χῶμα

στὸ χάσμα μέσα ἐπάτησε καὶ ὡσὰν γεφύρι δρόμον
μακρύν τοὺς ἔστρωσε πλατύν, ὅσο βολὴ τῆς λόγγης
ὅταν τὴν ρίχην λογχιστὴς νὰ ἴδῃ τὴν δύναμίν του.

Καὶ χύνονταν φαλαγγωτὰ κι ἐμπρὸς μὲ τὴν αἰγίδα 360
ὁ Φοῖβος τὴν θαρρύτιμην· κι ἐγκρέμιζε τὸ τεῖχος
ὡσὰν παιδὶ ποὺ παιζοντας ἀκρόγιαλα σηκώνει
καποια δικά του κτίσματα μὲ ἄμμον καὶ κατόπιν
παιζοντας πάλι τὰ χαλᾶ μὲ φτέρνες, μὲ παλάμες.

Ομοια σύ, Φοῖβε τοξευτή, τοὺς μόχθους τῶν Ἀργείων 365
ἐχάλασες, καὶ στὴν καρδιὰ τοὺς ἔβαλες τὸν τρόμον.

Καὶ τοῦτοι πρὸς τὰ πλοῖα τους ἐμέναν ἐνωμένοι
καὶ ν' ἀνδρειευτοῦν ἔκραύγαζαν ὁ ἔνας πρὸς τὸν ἄλλον
καὶ στοὺς θεοὺς ἐδέοντο μέ χέρια σηκωμένα·
καὶ ὁ Νέστωρ, μέγα στήριγμα τῶν Ἀχαιῶν, ἔζόχως 370
εὐχονταν μὲ τὰ χέρια του πρὸς τὸ ἄστρα σηκωμένα:
«Δία πατέρα, ἀν σοῦ 'καψαν στὸ σιτοφόρον Ἀργος
μόσχους ἢ πρόβατα μ' εὐχές νὰ γύρουν στὴν πατρίδα,
καὶ τὸ ὑπερσχέθης, ἵλεως, θυμήσου τα πατέρα,
τοῦ δλέθρου μάκρυνε ἀπὸ μᾶς τὴν ὥραν, μὴν ἀφήσης
οἱ Τρῶες τόσο χάλασμα νὰ φέρουν τῶν Ἀργείων».

Εὔχήθη αὐτὸς κι ἐβρόντησεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
καθὼς τοῦ ἔφθασαν οἱ εὐχές τοῦ γέροντος Νηλείδη.
Κι οἱ Τρῶες ἄμα τοῦ Διὸς ἐγνώρισαν τὸν κτύπον 380
μὲ λύσσαν νέαν δρμησαν ἐπάνω στοὺς Ἀργείους.
Καὶ ὡς μέγα κύμα στὰ πλατιὰ πελάγη, ἀν τὸ ἐμψυχώνη

ὅ ἀνεμος, ποὺ δύναμις στὰ κύματα εἶναι πρώτη,
χύνετ' ἐπάνω ἀπ' τὰ πλευρὰ στοῦ καραβιοῦ τὸ στρῶμα,
ὅμοια κι οἱ Τρῶες μὲ βοήν κατέβαιναν τὸ τεῖχος,
ἔφθασαν μὲ τὸ ἀμάξια τους στὲς πρύμνες καὶ σ' ἐκεῖνα 385
ὅρθοι μὲ λόγγης δίστομες ἀντίκρυ ἐπολεμοῦσαν,
κι οἱ Ἀχαιοὶ στὰ ὄλόμαχυρα καράβι' ἀνεβασμένοι
μὲ μακριὰ κοντάρια, ποὺ εἶχαν μὲς στὰ πλοῖα,
θυλασσομάχα, κολλητά, στὲς ἄκρες χαλκοφόρα.

Καὶ ὅσον οἱ Τρῶες κι οἱ Ἀχαιοὶ στὸ τεῖχος πολεμοῦσαν 390
ἀπ' τὰ καράβια μακράν, ὁ Πάτροκλος καθόνταν
εἰς τοῦ Εύρυπολου τὴν σκηνὴν κι ἐκεῖνον μὲ ὄμιλίες

έτερπε καὶ μὲ βότανα τὴν δυνατήν πληγήν του
τοῦ ἄλειφε, νὰ ἡμερωθοῦν οἱ πόνοι ποὺ τὸν σφάζαν.

'Αλλ' ἀμα ἐνόησεν ἐμπρὸς νὰ προχωροῦν οἱ Τρῶες
στὸ τεῖχος καὶ τῶν Δαναῶν βοὴ φυγῆς ἀκούσθη,
ἐστέναξε κι ἐβρόντησε τὰ χέρια στὰ μεριά του
καὶ μὲ παράπον' ἔλεγεν : «Εὐρύπυλε, ἂν καὶ χρείαν
μ' ἔχεις, δὲν δύναμ' ἔγὼ πλιὰ σιμά σου ἐδῶ νὰ μένω·
ἀγώνας ἄναψε φρικτός ἀς σὲ καλοκαρδίσῃ
ὁ ἀκόλουθος· θὰ δράμω ἔγω νὰ ἐβρῶ τὸν Ἀχιλλέα
νὰ τὸν κινήσω εἰς πόλεμον' δύναμις ἵσως θεία
μοῦ δώσῃ μὲ τὰ λόγια μου ν' ἀνάψω τὴν ψυχήν του·
πολύτιμ' εἶναι συμβουλὴ τοῦ φίλου πρὸς τὸν φίλον».

Αὐτά 'πε καὶ ἀνεχώρησεν καὶ στὴν ὁρμὴν τῶν Τρώων
ἄσειστοι ἐμέναν οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἀν καὶ πλιότερ' ἥσαν
δὲν δύναντο ἀπ' τὰ πλοῖα τους μακράν νὰ τοὺς κρατήσουν
οὐδὲ οἱ Τρῶες δύναντο τές φάλαγγες νὰ σπάσουν
τῶν Δαναῶν καὶ στές σκηνές νὰ πέσουν καὶ στὰ πλοῖα.

Καὶ ὅπως ἡ στάφνη, ἀν τὴν κρατῇ καλοῦ τεχνίτη χέρι,
ποὺ ὅλα τὸν δίδαξ' ἡ Ἀθηνᾶ τ' ἀπόκρυφα τῆς τέχνης,
σιάζει δοκάρι καραβιοῦ καὶ δρθὰ τὸ κανονίζει.
ὅμοια καὶ αὐτοὶ μὲ ἴσομετρον ἀγώνα ἐπολεμοῦσαν,
καὶ ἄλλοι πρὸς ἄλλην μάχονταν, ἄλλοι πρὸς ἄλλην πρύμνην.

Στὸν μέγαν Αἴαντ' ὅρμησεν ὁ "Εκτωρ καὶ γιὰ μίαν
πρύμνην οἱ δύο πάλαιαν· οὐδ' ἡμποροῦσε τοῦτος
νὰ σπρώξῃ ἔκεινον καὶ φωτιὰ νὰ βάλῃ στὸ καράβι,
ἄλλ' οὐτ' ὁ Αἴας δύνονταν τὸν ἄλλον ν' ἀποδιώξῃ,
ὅτι θεός τὸν ἔφερε· καὶ τότε τὸν Κλυτίδην

Καλήτορα κεῖ πόφερνε τὸ πῦρ εἰς τὸ καράβι
λόγχισ' ὁ Αἴας, κι ἔπεσε μὲ τὸ δαυλὶ στὸ χῶμα.

Καὶ ὡς εἰδ' ἐμπρὸς στὰ μάτια του τὸν ξάδελφον νὰ πέσῃ
ὁ "Εκτωρ κεῖ κατέμπροσθεν στ' ὀλόμαυρο καράβι
μακριὰν ἔσυρε φωνὴν στοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους :

«Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς, κονταρομάχοι,
μέσα εἰς τέτοιαν στένωσιν μὴ φύγετε ἀπ' τὴν μάχην,
ἐμπρὸς στές πρύμνες ἔπεσε τὸ τέκνο τοῦ Κλυτίου,
προφθάστε μὴν οἱ Ἀχαιοὶ γυμνώσουν τὸν νεκρὸν του».

395

400

405

410

415

420

425

18

- Εἶπε, τὴν λόγχην τὴν λαμπρὴν στὸν Αἴαντ' ἀκοντίζει,
δὲν τὸν ἐπῆρε καὶ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Μαστορίδην ἤβρε 430
Λυκόφρονα Κυθήριον, ποὺ ἔζοῦσε ἀκόλουθός του,
ἀφοῦ τὰ θεῖα Κύθηρα γιὰ φόνον εἶχε ἀφήσει·
ἡ λόγχη ἐπάνω ἀπὸ τ' αὐτὶ στὴν κεφαλήν του ἐμπῆκε,
ώς ἐστεκε στοῦ Αἴαντος τὸ πλάγι, καὶ ἀπ' τὴν πρύμνην
τ' ἀνάσκελά 'πεσε νεκρός· ἐρρίγωσεν δὲ Αἴας 435
κι ἐφώναξε τὸν ἀδελφόν: «὾ Τεῦκρε ἀγαπημένε,
τὸν σύντροφον μᾶς φόνευσαν πιστόν μας Μαστορίδην,
ποὺ ζένον ἀπὸ τὰ Κύθηρα τὸν πήραμε στὸ σπίτι
κι ἵσια τὸν ἐσεβόμασθε μὲ τοὺς γλυκεῖς γονεῖς μας·
ὅ "Ἐκτωρ τὸν ἐφόνευσε· τὸ τόξο καὶ τὰ βέλη 440
τὰ φονικὰ τί γίνονται, ποὺ σόχει δώσει δὲ Φοῖβος;"
Καὶ δὲ Τεῦκρος ἔδραμεν εὐθὺς σιμά του καὶ τὸ τόξο
εἶχε τ' ὀπισθοτέντωτο μαζὶ μὲ τὴν φαρέτραν,
καὶ ὡς ἕριχνε γοργὰ πυκνὰ τὰ βέλη, αὐτοῦ τὸν Κλεῖτον
κτύπησε τοῦ Πεισήνορος λαμπρὸν υἱόν, καὶ φίλον 445
τοῦ ἐνδόξου Πολυδάμαντος, ἐνῷ τὰ χαλινάρια
ἐκράτει, ὅτι τὴν ἄμαξαν ἐκεῖνος κυβερνοῦσε
κι ἐσπρωχεν ὅπου οἱ φάλαγγες πυκνότερες κτυπιόνταν,
τῶν Τρώων καὶ τοῦ "Ἐκτορος πρὸς χάριν" ἀλλ' ἐκεῖνος
ἔπαθε καὶ δὲν πρόφθασε κανένας νὰ τὸν σώσῃ. 450
- Στὸ ζνίχι τὸν ἐπέρασε τὸ δακρυοφόρο βέλος,
ἀπὸ τ' ἄμαξι ἐβρόντησε καὶ ὀλαφιασμέν' οἱ ἵπποι
ἀδειο τ' ἄμαξι ἐτράνταζαν· καὶ δὲ ήρως Πολυδάμας
τὸ νόγησε κι ἐστήθη ἐμπρός· κι ἐκεῖ τοῦ 'Αστυνόου 455
υἱοῦ τοῦ Προτιάνος τοὺς ἔδωκε στὰ χέρια
καὶ σφόδρα τὸν παράγγειλε νὰ τοὺς κρατῇ σιμά του·
κι ἐκεῖνος πάλι ἐγύρισε στὴν τάξιν τῶν προμάχων.
Καὶ δὲ Τεῦκρος γιὰ τὸν "Ἐκτορα ἐτοίμαζε ἄλλο βέλος,
καὶ τὸν ἀγώνα θά 'παυε στῶν 'Αχαιῶν τὰ πλοῖα, 460
έὰν τὸν ἕριχνε νεκρὸν ἐκεῖ ποὺ ἀνδραγαθοῦσε.
'Αλλὰ τὸ εἶδε ὁ πάνσοφος Κρονίδης ποὺ ἐφρουροῦσε
τὸν "Ἐκτορα, καὶ καύχημα τοῦ Τεύκρου ἐπῆρε μέγα·
ποὺ τὴν καλόστριφτην χορδὴν στὸ παινεμένο τόξο,
ώς τὴν τραβοῦσε, τοῦ 'σπασε, καὶ πλαγινὰ τὸ βέλος

- τὸ χάλκινο ἐπετάχθηκε καὶ τοῦ πεσε τὸ τόξο. 465
 Ρίγος τὸν Τεῦκρον ἔπιασε καὶ εἴπε τοῦ ἀδελφοῦ του :
 «Ἄ! τέλεια κάθε σόφισμα τῆς μάχης μοῦ θερίζει
 θεός, ὃπού μοῦ πέταξε τὸ βέλος ἀπ' τὸ χέρι
 καὶ μοῦ σπασε νεόστριφτην χορδὴν πού χα προσδέσει
 τώρα πρωὶ νὰ είναι ἀρκετὴ στ' ἀκούραστά μου βέλη». 470
 Καὶ ὁ μέγας τοῦ ἀπάντησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας :
 «Φίλε, τὸ τόξον ἄφησε καὶ τὰ πυκνά σου βέλη
 ἀφοῦ θεὸς τοὺς Δαναοὺς φθονεῖ καὶ τὰ συντρίβει
 πάρε κοντάρι μακριό, ζώσου τρανὴν ἀσπίδα,
 τοὺς Τρῶας κτύπα, κίνησε τοὺς ἄλλους εἰς τὴν μάχην· 475
 καὶ ἐὰν θὰ νικήσουν μήν εἰποῦν, ποὺ ἐπάτησαν τὰ πλοῖα
 ἀκόπως ἀλλ' ἀκράτητα στὴν μάχην ἃς χυθοῦμε».
 Εἶπε, καὶ ὁ Τεῦκρος στὴν σκηνὴν ἐκρέμασε τὸ τόξο
 κι εὐθὺς στοὺς ὡμοὺς ἔζωσε τετράδιπλην ἀσπίδα· 480
 εἰς τὴν γενναίαν κεφαλὴν καλὸν ἔθεσε κράνος
 μὲ δλόγου χαίτην, καὶ φρικτὸς σειόνταν ὅσαν ὁ λόφος·
 στὸ χέρι ἐπῆρε δυνατὸ κοντάρι χάλκοφόρο
 καὶ γρήγορα τοῦ Αἴαντος ἐστήθηκε στὸ πλάγιο.
 Καὶ ἄμα τοῦ Τεύκρου νόησε πῶς ἔπαθε τὸ τόξο, 485
 ὁ «Εκτωρ ἔσυρε φωνὴν τῶν Τρώων καὶ Λυκίων :
 «Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς, κονταρομάχοι,
 ἀνδρες δειχθῆτε μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, δ φίλοι,
 ἐδῶ στὰ πλοῖα· κι εἶδα ἐγὼ τὰ βέλη πολεμάρχου
 ἀνδρειωμένου ἀπ' τοῦ Διὸς τὸ θέλημα χαμένα. 490
 Φανούσιμο είναι τοῦ Διὸς τὸ χέρι στοὺς ἀνθρώπους,
 εἴτε σ' αὐτοὺς ποὺ ὑπέροχα θελήσῃ νὰ λαμπτύνῃ,
 εἴτε σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν βοηθεῖ καὶ πλήχτ' ἡ δύναμίς του,
 σὰν τώρα ποὺ ἀνεβάζει ἐμᾶς καὶ σκύψτει τοὺς Ἀργείους.
 Κι ἐμπρὸς στὰ πλοῖα σύσσωμοι· καὶ ὅποιον διορίστ' ἡ μοίρα
 εἴτε ἀπὸ βέλος τοῦ ἐχθροῦ νὰ πέσῃ εἴτε ἀπὸ ἀκόντι,
 καλοπεθαίνει ἂν ἔπεσε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα.
 Τοῦ μένει δπίσω ἡ σύντροφος καὶ τὰ παιδιά του σῶα,
 τὰ γονικά του ἀνέγγιχτα καὶ ἡ πατρική του κλήρο
 ἂν τὰ περιμνήσουν οἱ Ἀχαιοὶ νὰ γύρουν στὴν πατρίδα». 495
 Εἶπε, καὶ εἰς ὅλους ἀναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας. 500

- Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος φώναζεν ὁ Αἴας τοὺς συντρόφους :
 «Αἴσχος, 'Αργεῖοι ! τώρα ἐδῶ μᾶς μέλλ' ἡ νὰ χαθοῦμε
 ἢ νὰ σωθοῦμε, ἂν τὸ κακὸ μακρύνωμε ἀπ' τὰ πλοῖα·
 καὶ ἂν τὰ πατήσῃ τώρ' αὐτὸς ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ,
 μήπως θαρρεῖτε τῆς στεριᾶς νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα ;
- "Η δὲν ἀκοῦτε τὸν λαὸν πώς ὅλον ἐμψυχῶνει
 ὁ "Εκτωρ, ποὺ λυσσᾶ φωτιὰ νὰ βάλῃ στὰ καράβια ;
 Νὰ πολεμοῦν τοὺς προσκαλεῖ καὶ ὅχι χορὸν νὰ στήσουν.
- Καὶ ἄλλη γιὰ μᾶς καλύτερη βουλὴ δὲν εἶναι ἢ σκέψις,
 ἢ νὰ ριχθοῦμε στὸν ἔχθρὸν στῆθος πρὸς στῆθος ὅλοι.
- Ναί, θάνατον μονόφορα νὰ ἴδοῦμε ἢ σωτηρίαν
 παρὰ σ' ἀγών' ἀτέλειωτον ἐδῶ νὰ μᾶς στραγγίζουν
 στὲς πρύμνες τόσο ἐλεινά, κατώτεροι μας ἀνδρες».
- Τοὺς ἀναψάν οἱ λόγοι του· κι ἐκεῖ τότ' ὁ Σχεδίος
 φονεύθη ἀπὸ τὸν "Εκτορα, βλαστὸς τοῦ Περιμήδη
 καὶ τῶν Φωκέων ἀρχηγός· τοῦ 'Αντήνορος τὸ ἀγόρι,
 Λαοδάμαντ', ἀρχὸν τῶν πεζῶν θανάτωσεν ὁ Αἴας·
 καὶ ὁ Πολυδάμας φόνευσε τὸν Ὦτον, πού 'χεν ἔλθει
 ἀπ' τὴν Κυλλήνην ἀρχηγὸς τῶν Ἐπειῶν γενναίων·
 νεκρὸν τὸν εἶδε καὶ δρμησεν ὁ σύντροφός του Μέγης·
- καὶ ὁ Πολυδάμας κλίνοντας ἐξέφυγε, δτι ὁ Φοῖβος
 δὲν ἀφην' ἐκεῖ πρόμαχος νὰ πέση ὁ υἱὸς τοῦ Πάνθου·
 ἄλλα τοῦ Κροίσμου ἐπέρασε τὸ στῆθος μὲ τὴν λόγχην.
 Μὲ βρόντον ἔπεσε, κι ἐνῶ τὸν ἔγδυνεν ὁ Μέγης,
 ὁ Δόλοψ ἄξιος λογχιστῆς τοῦ ἔχθυ ο Λαμπετίδης,
- ἄνδρα πολεμικότατον τὸν εἶχε σπείρει ο Λάμπος,
 υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος τῶν πολεμάρχων πρῶτος·
 κεῖνος μὲ λόγχην κτύπησεν ἐγγύθεν τὴν ἀσπίδα
 τοῦ Μέγητος· ἀλλ' ἔσωσεν ὁ θώρακας τὸν νέον,
 ο στερεός, ποὺ ἔναν καιρὸν εἶχε ο Φυλεύς τὸν φέρει
- ὅθε ο Σελλήεις ποταμὸς στὴν "Ἐφυραν κυλάει·
 φίλοις τοῦ τὸν ἔχάρισεν ο Εύφρητης πολεμάρχος
 προφυλακήν ἀπ' τὸν ἔχθρὸν νὰ τὸν φορῇ στὴν μάχην·
 κι ἐκεῖνος τώρα ἐγλίτωσε τὰ στήθη τοῦ παιδιοῦ του.
- Καὶ ο Μέγης κεῖ τοῦ Δόλοπος τὴν περικεφαλαίαν
 στὴν κορυφὴν ἐλόγχισε τοῦ φουντωμένου κώνου,

- ζεσπάσθη μὲ τὴν χαίτην του κι ἐκύλησεν ὁ λόφος
στὰ χώματα νεοστίλβωτος ἀπὸ λαμπρὴν πορφύραν.
Καὶ ὡς πολεμοῦσ' ἐπτίζοντας νίκην ἀκόμη ὁ Δόλοψ,
πρόφθασεν ὁ Μενέλαος χωρὶς νὰ τὸν νοήσῃ, 540
πλάγια τοῦ ἑστήθη καὶ ὅπισθεν τὸν κτύπησε στὸν ὄμονον
τὸ στῆθος ὃλο πέρασε μὲ ὄρμὴν νὰ προχωρήσῃ
ἡ λόγχη κι ἔπεσεν αὐτὸς ἐπίστομα στὸ χῶμα.
Καὶ ὡς ἔτρεχαν ἀπ' τ' ἕρματα ἐκεῖνοι νὰ τὸν γδύνουν
τοὺς ἀδελφοὺς ὃνείδισεν ὁ "Ἐκτωρ, ἀλλὰ πρῶτον 545
τὸ τέκνον τοῦ Ἰκετάνονος, Μελάνιππον ἀνδρεῖον.
Ἐκεῖνος πρὶν λαὸς ἐχθρὸς πατήσῃ στὴν Τρωάδα,
μόσχους καλοὺς εἰς τές βοσκές ἐφύλα τῆς Περκώτης
καὶ ὅτ' ἔφθασαν τῶν Δαναῶν τὰ ἴσοπλευρα καράβια
στὴν "Ιλιον πάλε ἀνέβηκε κι ἔλαμπε μὲς στὸν Τρῶας, 550
καὶ ὁ Πρίαμος στὸ σπίτι του τὸν εἶχε ωσὰν παιδί του.
Ἐκεῖνον κατὰ πρόσωπον τότ' ἀποπῆρε ὁ "Ἐκτωρ :
«Ἔτσι θὰ μείνωμ' ἀνεργοί, Μελάνιππε ; Δὲν ἔχεις
πόνον γιὰ τὸν ἔξαδελφον ; Δὲν βλέπεις πῶς μαλάζουν
τ' ἕρματα ἐκεῖ τοῦ Δόλοπος ; Ἀλλ' ἀκολούθησέ με· 555
πλέον δὲν γίνεται μακρὰν μ' αὐτὸνς νὰ πολεμοῦμε,
ὅσο νὰ τοὺς σκοτώσουμεν ἢ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸν πάτον
τὴν "Ιλιον ρίζουν καὶ σφαγοῦν μέσα οἱ πολίτες ὅλοι».
Εἶπ', ἔκινήθη καὶ σ' αὐτὸν κατόπι ὁ θεῖος ἀνδρας.
Καὶ ὁ μέγας Αἴας φώναξε νὰ σπρώξῃ τοὺς Ἀργείους : 560
«Ἀνδρες, σταθῆτε, κι ἐντροπὴ μέσα αἰσθανθῆτε, δι φίλοι.
Ἐνας τὸν ἄλλον στοὺς δεινοὺς ἀγῶνες ἐντραπῆτε,
νὰ σώσῃ δύνατ' ἡ ἐντροπὴ τοὺς ἀνδρες, ὅχι ὁ φόβος,
καὶ σ' δύσους φεύγοντας δύναμις καὶ δόξα δὲν γεννᾶται».
Αἰσθάνθηκαν τὸν λόγον του καὶ μόνοι τους στὴν μάχην 565
πρόθυμοι, καὶ μὲ χάλκινον προπύργιον τὰ καράβια
ἔφραξαν κι ἔσπρωξεν ὁ Ζεὺς ἐπάνω των τοὺς Τρῶας.
Ο ἀνδράγαθος Μενέλαος τότ' εἶπε τοῦ Ἀντιλόχου :
«Ἀντίλοχε, τῶν Ἀχαιῶν ἄλλον δὲν βλέπω νέον
ώσαν ἐσὲ πτερόποδα καὶ ἀτρόμητον στὴν μάχην· 570
νὰ ὄρμουσες νὰ δοκίμαζε τὴν λόγχην σου κανένας !»
Αὐτά τοι πε καὶ ἀνεχώρησε, καὶ θαρρετὸς ὁ νέος

ἀπ' τοὺς προμάχους ὄρμησε καὶ γύρω του κοιτώντας
ἀκόντισε ἀναμέρησαν στοῦ ἀνδρὸς τ' ἀκόντ' οἱ Τρῶες,
ἄλλὰ δὲν βγῆκε μάταιον, καὶ τὸν ἀνδρειωμένον 575
υἱὸν τοῦ Ἰκετάρονος Μελάνιππον, ποὺ ὄρμοῦσε
στὴν μᾶχην, τὸν ἔκτύπησε, πρὸς τὸν μαστόν, ἡ λόγγη.
Μὲ βρόντον πέφτει καὶ κροτοῦν ἐπάνω τ' ἄρματά του·
τοῦ ὄρμησ' ἐπάν' ὁ Ἀντίλοχος, σὰν σκύλος εἰς τὸ ἐλάφι,
ποὺ ὡς ἐπήδοῦσε ἀπ' τὴν μονιά, τοῦ κυνηγοῦ τὸ ἀκόντι 580
τὸν ἥβρε κι ἔξεψύχησε παρόμοια στὸ κορμί σου
ὄρμησεν, δὲ Μελάνιππε, τὰ ὅπλα νὰ σοῦ πάρῃ
ὁ Ἀντίλοχος· ἀλλ' ἔδραμεν ἀπ' ὅπου ἐπολεμοῦσε
ὁ θεῖος "Ἐκτωρ κατ'" αὐτόν, κι ἔκεινος ἔμπροσθέν του
δὲν ἔμεινε ἀν καὶ ἀνδράγαθος, ὅτι τὸν πῆρε φόβος, 585
κι ἔφυγε, ὡς κάνει τὸ θεριό, ποὺ ἔχει κακουργήσει,
πόκοψε σκύλον ἡ βοσκὸν ποὺ μόσχους ἔφυλάγαν,
καὶ φεύγει πρὶν συναθροισθοῦν πολλοὶ νὰ τὸ κτυπήσουν.
Καὶ ὡς ἔφευγε μὲ ἀλαλαγμούς βέλη πολλὰ τοῦ ἔχυναν 590
οἱ Τρῶες μὲ τὸν "Ἐκτορα" κι ἐστάθη ὁ Νεστορίδης
ἐκεὶ ποὺ ἤσαν οἱ σύντροφοι κι ἐστράφη πρὸς τοὺς Τρῶας.
Καὶ ὡς ὡμοφάγοι λέοντες ὄρμοῦσαν πρὸς τὰ πλοῖα
οἱ Τρῶες καὶ τοὺς ὄρισμοὺς τελοῦσαν τοῦ Κρονίδη, 595
ποὺ σφόδρα ἐμψύχωνεν αὐτοὺς καὶ ἐμάργωνε τὸ πνεῦμα
τῶν Ἀχαιῶν, νὰ στερηθοῦν τὴν νίκην καὶ τὴν δόξαν,
ὅτ' ἤθελε τοῦ "Ἐκτορος" νὰ δώσῃ αὐτὸς τὴν νίκην,
ώστε φωτιάν ἀδάμαστην νὰ βάλῃ στὰ καράβια,
ὅλ' ἡ εὐχὴ τῆς Θέτιδος νὰ γίν' ἡ διεστραμμένη· 600
διότι ἔκεινο ἀνάμενεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης,
μιᾶς πρύμνης ποὺ νὰ καίεται νὰ πρωτοϊδῇ τὴν λάμψιν
ὅτι κατόπιν θά 'καμνεν νὰ φύγουν πρὸς τὴν Τροίαν
ὅπισσα οἱ Τρῶες κι οἱ Ἀχαιοὶ νὰ δοξασθοῦν στὴν νίκην.
Μὲ αὐτὸς στὸν νοῦν ἔσπρωχνε ὁ Ζεὺς ἐπάνω στὰ καράβια
τὸν Πριαμίδην "Ἐκτορα ποὺ ἐμάνιζε καὶ μόνος 605
ἔλύσσε' αὐτὸς ὅσσα λυσσᾶ ὁ λογχοσείστης "Αρης,
ἡ σ' ὄρος μεγαλόδενδρον φλόγα κακὴ θεριεύει·
ἀφροκοπᾶ τὸ στόμα του, κάτω ἀπὸ τ' ἄγρια φρύδια
τὰ μάτια του λαμπτοκοποῦν, καὶ, δπως πολεμοῦσε,

- τρυμακτικὸ στοὺς μῆλιγγες τὸ κράνος ἐσειόνταν·
εἶχε βοηθὸν τὸν ἔδιον Κρονίδη ἀπ' τὸν αἰθέρα,
ὅπού ἀπὸ τόσους ἥρωες ἐδόξαζε κι ἐτίμα
ἐκεῖνον δτὶ λιγοστὲς εἶχε νὰ ζήσ' ἡμέρες.
"Οτ' ἥδη ἐσήκων" ἡ 'Αθηνᾶ τὴν σκοτεινὴν ἡμέραν
ἐπάνω του ἀπ' τὴν δύναμιν νὰ πέσῃ τοῦ 'Αχιλλέως.
Καὶ δπ' ἔβλεπε πυκνότερες τές καλοαρματωμένες
τάξες ἀνδρῶν δοκίμαζεν ἐδῶ κι ἐκεῖ νὰ σπάσῃ·
ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωνεν μ' ὅσην καὶ ἀν εἶχε λύσσαν·
ὅτι βαστοῦσαν πυργωτοὶ σὰν πήκτρα μορφωμένοι,
σὰν βράχος ποὺ σ' ἀκρογιαλὶ τὴν κορυφὴν του ὑψώνει,
ἄσειστος μένει στές ὄρμες τῶν σφυρικτῶν ἀνέμων
καὶ στὰ μεγάλα κύματα ποὺ ἐπάνω τους ξερνοῦνται.
'Ομοίως ἄσειστ' οἱ 'Αχαιοὶ ἐδέχοντο τοὺς Τρῶας.
Καὶ ὅλος ζωσμένος ἀστραπὲς ἔπεσε μὲς στὸ πλῆθος
μ' ὅσην ὄρμὴν τὰ κύματα μὲς στὸ καράβι πέφτουν
σφοδρὰ θρεμμένα ἀνεμον, ποὺ ἐγέννησαν τὰ νέφη·
σκεπάζετ' ὅλο ἀπ' τοὺς ἀφρούς, ἀνέμου λύσσα τρίζει
εἰς τὰ πανιά καὶ τῶν ναυτῶν τρέμ' ἡ καρδιὰ ἀπὸ φόβον,
τὶ δ θάνατος μιὰ σπιθαμὴ μακριά τους εἶναι ἀκόμη.
ὅμοια σπαρτάριζε ἡ καρδιὰ στῶν 'Αχαιῶν τὰ στήθη.
Καὶ ὡς λέοντας κακόβουλος ἀν πέση σ' ἀγελάδες
ποὺ ἀπειρες βόσκουν εἰς πλατύ ποτιστικὸ λιβάδι,
καὶ τύχη ἀνήξερος βοσκὸς ποὺ δὲν γνωρίζει ἀκόμη
νὰ μάχεται μὲ φονικὸ θεριὸ γιὰ τ' ἀγελάδια,
βαδίζει μὲ τές ὕστερες, βαδίζει μὲ τές πρώτες
καὶ ὠστόσο αὐτὸ στές μεσινὲς ὄρμᾶ καὶ τρώγει μίαν,
κι οἱ ἄλλες φεύγουν σκορπιστές παρόμοια τοὺς 'Αργείους
τοῦ "Εκτορος καὶ τοῦ Διὸς ἐκυνηγοῦσε δ τρόμος.
Τὸν Μυκηναῖον φόνευσε τὸν Περιφήτην μόνον·
αὐτὸν ἐγέννησε δ Κοπρεύς, αὐτὸς ποὺ τοῦ Εύρυσθέως
ἔφερνε τὰ μηνύματα στὸν μέγαν 'Ηρακλέα·
κακοῦ πατρὸς γεννήθηκεν ἀγόρι παινεμένο
σ' ὅλα τὰ προτερήματα, φτερόποδος καὶ ἀνδρεῖος,
καὶ γιὰ τὴν γνώση πρώτευε τῶν Μυκηναίων ὅλων·
δόξαν τότ' ἔδωκε λαμπρὴν τοῦ "Εκτορος ἐκεῖνος

ὅτι ὡς ἐστράφη ἐκτύπησε στὸν γύρον τῆς ἀσπίδος 645
 ὅπου ὡς τέκες φτέρνες ἔφθανε προφυλακὴ στὰ βέλη·
 ἐμπλέχθη καὶ ἀνασκέλησε· καὶ ὡς ἐπεσε στὸ χῶμα
 τρομαχτικὰ στοὺς μήλιγγες ἐκρότησε τὸ κράνος.
 Τὸν εἰδ' ὁ "Ἐκτωρ κι ἔδραμε καὶ τοῦ μπηζε τὴν λόγχην
 στὸ στῆθος καὶ τὸν φόνευσε στὰ μάτια τῶν συντρόφων, 650
 κι ἐκεῖνοι, ἀν καὶ περίλυποι, τὸν φίλον δὲν βοηθῆσαν,
 ὅτι τὸν θεῖον "Ἐκτορα ἐτρόμαζε ἡ ψυχή τους.

Στὰ πλοῖα ἀντίκρου ἐβρέθηκαν, κι ἐμπῆκαν εἰς τὸν κύκλον
 τῶν ἀκρινῶν κατάγιαλα, κατόπι τους καὶ οἱ Τρῶες. 655
 Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα νὰ συρθοῦν τοὺς ἔφερεν ἡ ἀνάγκη,
 καὶ στὲς σκηνές τους στάθηκαν αὐτοῦ συναθροισμένοι,
 δὲν ἐσκορπίσαν στὸν στρατόν, ἀπ' ἐντροπὴν καὶ φόβον,
 ὡς μὲ ἀκατάπαυστην βοήν ἀντιπαρακινοῦντο,
 καὶ μάλιστα τῶν Ἀχαιῶν τὸ στήριγμα, ὁ Νηλείδης,
 στ' ὄνομα τῶν γονέων τους παρακαλοῦσεν ὅλους: 660

"Ἄνδρες δειχθῆτε, ὃ φίλοι μου, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων
 μέσα σας λάβετ' ἐντροπὴν ἀς θυμηθῆ καθεὶς σας
 τὰ τέκνα, τὴν γυναίκα του, τὸ κτήμα, τοὺς γονεῖς του,
 εἴτ' εἰναι ἀκόμη στὴν ζωὴν εἴτ' εἰναι πεθαμένοι.
 Γι' αὐτοὺς ποὺ λείπουν, ίδοὺ ἐγὼ κλητὸς σᾶς ἐξορκίζω, 665
 ἀνδράγαθα σταθῆτε αὐτοῦ μὴ στρέφετε τὰ νῶτα».

Εἶπε, καὶ σ' ὅλους ἀναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας.
 Τότ' ἔδιωξε ἀπ' τὰ μάτια τους ἡ Ἀθηνᾶ τὴν θείαν
 κατάγνια ποὺ τοὺς θάμπωνε, κι ἔγινε φῶς στὰ πλοῖα,
 ἔγινε φῶς στὸν πόλεμον, ποὺ ὅλους θερίζει ὅμοίως 670
 καὶ μ' ὅλους τοὺς συντρόφους του τὸν "Ἐκτορα ἐγνωρίσαν,
 καὶ ὅσοι ὅπισθεν ἐσύρθηκαν, καὶ δὲν ἐπολεμοῦσαν,
 καὶ ὅσοι σιμὰ στὰ πλοῖα τους βαστοῦσαν τὸν ἀγώνα,
 τοῦ Αἴαντος δὲν ἔστερξε τότε ἡ ψυχὴ γενναία
 κεῖ μὲ τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς μακρὰν καὶ αὐτὸς νὰ μείνῃ, 675
 ἀλλ' ἀπὸ 'να κατάστρωμα στὸ ἄλλο διασκελώντας
 ἔσειε θαλασσόμαχο καμάκι στὴν παλάμην
 μεγάλο, καρφοκόλλητον, εἰκοσιδύο πῆχες.
 Καὶ ὡς ἀπὸ ἄλογα πολλὰ πιδέξιος ἀναβάτης
 τέσσερα σμίγει διαλεκτά, καὶ μέσ' ἀπ' τὴν πεδιάδα 680

τὰ ξεκινᾶ σὰν ἀστραπὴ πρὸς μιὰν μεγάλην πόλιν
μέσα εἰς τὸν δρόμον τοῦ κοινοῦ καὶ τὸν θαυμάζουν πλῆθος
γυναικεῖς, ἄνδρες, ὅπου ὁρθὸς ἀσκόνταφτ' ἀπὸ ἔνα
σ' ἄλλο πουλάρι διασκελᾶ καὶ αὐτὰ πετοῦν — ἀέρας·
ὅμοίως μαχροδιασκελᾶ σ' ἔνα καράβι ἀπ' τ' ἄλλο
ό Αἴας σέρνοντας κραυγὴν ποὺ φθάνει ὡς τὸν αἰθέρα.
Καὶ μὲ βοήν τρομακτικὴν φωνάζει τοὺς Ἀργείους
νὰ σώσουν τὰ καράβια τους καὶ τές σκηνές ἀλλ' οὔτε
ό "Εκτωρ πλέον ἔμενε στὲς φάλαγγες τῶν Τρώων"
ἀλλ' ὡς ἀετὸς ἀκράτητος ποὺ χύνετ', ὅπου βρόσουν
πτηνὰ μεγάλα καὶ πολλὰ στοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρην,
γερανῶν πλῆθος, ἢ χηνῶν, ἢ κύκνων μαχρολαίμων,
ἴσια σ' ἔνα μαυρόπλωρο καράβι ἐχύθη ὅμοίως
ό "Εκτωρ τότε καὶ ὅπισθεν τὸν ἀμπωθε μὲ χέρι
ἀπέραντον ὁ βροντητῆς καὶ ὅλα μαζὶ τὰ πλήθη." 695

Καὶ πάλιν ἔγινεν ἀψιὰ πρὸς τὰ καράβια μάχη.
Θά λέγεις πῶς ἀκούραστοι καὶ ἀδάμαστοι ἀπαντιῶνται
πρώτη φορὰ στὸν πόλεμον τόσ' ἦταν ἡ ὁρμή τους.
Κι ἴδου ποιοὺς ἔχουν στοχασμοὺς αὐτοὶ ποὺ πολεμοῦσαν·
οἱ Ἀχαιοὶ πῶς ἔφθασε τοῦ ὀλέθρου ἡ μαύρ' ἡμέρα,
καὶ οἱ Τρῷες μὲς στὰ στήθη τους θαρροῦσαν πῶς τὰ πλοῖα
θὰ κάψουν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἔκει θὰ σφάξουν ὅλους.
Κι ἐνῶ μ' αὐτοὺς τοὺς στοχασμοὺς ἐμάχονταν, ο "Εκτωρ
ἔπιασε καλοθάλασσο καράβι ἀπὸ τὴν πρύμνην,
ὅπου τὸν Πρωτεσίλαον ἀνέβασε στὴν Τροία
ἄλλα δὲν τὸν ξανάφερεν ὅπιστα εἰς τὴν πατρίδα.
Γι' αὐτὸ τὸ πλοῖο σφάζονταν τότε Ἀχαιοὶ καὶ Τρῷες
στήθη πρὸς στήθη, οὐδὲ κανεὶς μακρόθεν τόξου βέλος
νὰ τὸν κτυπήσῃ ἀνάμενεν ἢ λογχοφόρο ἀκόντι,
ἀλλ' ἔστεκαν ἀκλόνητοι μὲ μίαν γνώμην ὅλοι. 705
καὶ ἀπὸ σιμὰ μ' ἀκονητὰ πελέκια καὶ μ' ἀξίνες
μὲ μακριὰ ξίφη ἐμάχοντο, μὲ δίστομα κοντάρια.
Καὶ ἀπὸ τοὺς ὕμους ἔπεφταν ἢ ἀπὸ κομμένα χέρια
ώραιες μάχαιρες πολλές, μαυρόδετες στὸ χῶμα
ὡς πολεμοῦσαν· κι ἔρρεε στὴν μαύρην γῆν τὸ αἷμα.
Καὶ ο "Εκτωρ δὲν ἀπάφηνε τὴν πρύμνην πού 'χε πιάσει,

- καὶ τ' ἀκροστόλι σφίγγοντας ἐφώναξε τῶν Τρώων :
 «Φέρτε φωτιά, καὶ δῆλοι βοήν σηκώσετε πολέμου.
 "Ολα πλερών' ἡ μέρ' αὐτή ποὺ μᾶς χαρίζ' ὁ Δίας,
 τὰ πλοῖα νὰ πατήσωμε ποὺ ἀντίθετα μᾶς ἥλθαν
 ἐδῶ καὶ πάμπολλα κακὰ μᾶς ἔκαμαν ὡς τώρα. 720
 Καὶ οἱ γέροι πταίουν, ποὺ οἱ δειλοί, στὲς πρύμνες νὰ βροντήσω
 τὸν πόλεμον δὲν μ' ἀφηγαν καὶ τὸν λαὸν κρατοῦσαν.
 Καὶ ἂν τότε μᾶς ἐζάλισε τὸ πνεῦμα ὁ βροντοφόρος,
 ὁ ἵδιος τώρα μᾶς κινεῖ καὶ σπρώχνει τὴν ψυχήν μας». 725
- Εἶπε, καὶ αὐτὸι σφοδρότερα στοὺς Ἀχαιοὺς δρμῆσαν
 καὶ ὁ Αἴας πλιὰ δὲν ἔμενε, πνιγμένος ἀπ' τὰ βέλη
 καὶ ὡς ἔβλεπε τὸν θάνατον, ποδίζοντας ἀγάλι.
 ἀφησε τὸ κατάστρωμα καὶ στὸ ὑψηλὸ τῆς πρύμνης
 σκαμνὶ ἐστήθη, καὶ ἄγρυπνος ἐπρόβαλνε τὴν λόγχην
 εἰς ὅποιον ἔφερνε φωτιὰ νὰ κάψῃ τὰ καράβια. 730
- Καὶ ἡ φωνή του ἡ βροντερὴ στοὺς Δαναοὺς βροντοῦσε :
 «"Ηρωες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ "Αρη,
 ἄνδρες φανητε μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, ὃ φίλοι.
 Τάχα θαρροῦμε ὅπ' ἔχομεν ἄλλους βοηθοὺς δύπισω,
 ἢ τείχη ἀπὸ τὸν ὅλεθρον τοὺς ἄνδρες νὰ σκεπάσουν ; 735
 Μὴ πόλις εἰν' ἐδῶ σιμὰ μὲ πύργους νὰ μᾶς σκέπη
 καὶ μέσα πρόθυμος λαὸς νὰ μᾶς ἐνδυνάμωνη ;
 Στὴν γῆν τῶν Τρώων εἴμασθε τῶν καλοαρματωμένων,
 σπρωγμένοι πρὸς τὴν θάλασσαν, μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα· 740
 καὶ ἀγρία μόνο, ὅχι σαχλὴ θέλει μᾶς σώσει ἀνδρεία».
- Εἶπε, καὶ μὲ τὸ ἀκονήτῳ τρικύμιζε κοντάρι.
 Καὶ ὅποιον τῶν Τρώων ἔβλεπε πρὸς τὸ γοργὸ καράβι
 σταλμένον ἀπ' τὸν "Εκτορα μὲ τὸ δαυλὶ στὸ χέρι
 ὁ Αἴας μὲ τὸ μακριὸ κοντάρι τὸν κτυποῦσε· 745
 κι ἔστρωσε δώδεκα νεκροὺς ἔκει σιμὰ στὰ πλοῖα.

Π

Καὶ αὐτοὶ γιὰ τὸ καλόστρωτο καράβι ἐπαλεμοῦσαν.
 Καὶ ὁ Πάτροκλος ἐστέκονταν ἐμπρὸς στὸν Ἀχιλλέα
 κι ἔχυνε δάκρυα θερμά, σὰν βρύση ὅπου κυλάει
 ἐπάνω εἰς βράχον γλιστερὸν τὰ σκοτεινὰ νερά της.
 Τὸν εἶδε καὶ συμπόνεσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας,
 καὶ ἀμέσως τὸν ἐρώτησεν : «Ω Πάτροκλε, τί κλαίεις ;
 Κοράσι διοιάζεις τρυφερὸ ποὺ ὀπίσω ἀπ' τὴν μητέρα
 τρέχει καὶ τὴν παρακαλεῖ στὸν κόρφο νὰ τὸ πάρη,
 καὶ ἀπ' τὴν ποδιά της τὴν κρατεῖ, ποὺ βιαστικὰ πηγαίνει,
 καὶ ὡς νὰ τὸ πάρη τὴν κοιτᾶ μὲ μάτια δακρυσμένα·
 δόμοιως, Πάτροκλε, θερμὰ καὶ σὺ τὰ δάκρυα χύνεις.
 Στοὺς Μυρμιδόνας ἦ σ' ἐμὲ θὰ φανερώσῃς κάτι ;
 «Η κάποιο μήνυμα κρυφὸ σοῦ ἔφθασε ἀπ' τὴν Φθίαν ;
 Ζῆ ἀκόμη ὁ Μενοίτιος, τοῦ Ἀκτορος, ὡς λέγουν,
 ζῆ καὶ ὁ Πηλεὺς τοῦ Αἴακου, στὴν γῆν τῶν Μυρμιδόνων,
 ποὺ ἀκουσμα θά 'ταν θλιβερὸ σ' ἔμαξ ὁ θάνατός των·
 ἦ κλαίεις γιὰ τοὺς Ἀχαιούς, καθὼς παθαίνουν θραῦσιν
 στές πρύμνες καὶ τ' ἀδίκημα πλερώνουν τὸ δικό τους;
 Λέγε, μὴ τὸ 'χης μυστικό, κι ἐγώ νὰ τὸ γνωρίσω».

Πάτροκλ', ἐβαρυστέναξες, ἵππομαχε, καὶ τοῦ 'πες :
 «Τῶν Ἀχαιῶν ὑπέρτατε, Πηλείδη Ἀχιλλέα,
 πῶς νὰ μὴ κλάψω ; Συμφορὰ μεγάλη τοὺς Ἀργείους
 ἐβρῆκεν, ὅτι κείτονται στές πρύμνες λαβωμένοι
 αὐτοὶ ποὺ ὡς τώρα ἐλέγονταν οἱ πρῶτοι πολεμάρχοι.
 Κεῖ λαβωμένος κείτεται καὶ ὁ δυνατὸς Τυδείδης,
 ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ ὁ δοξαστὸς στὴν λόγχην Ἀγαμέμνων,
 καὶ στὸ μερὶ λαβώθηκεν ὁ Εὔρύπυλος μὲ βέλος.
 Καὶ πολυβόταν' ἰατροὶ κοιτάζουν τές πληγές των
 ἀλλὰ σὺ εἰσαι ἀμάλακτος, Πηλείδη· μὴ ποτέ μου
 χολὴ μὲ πιάση ὥσαν αὐτὴ ποὺ σὺ στὰ στήθη τρέφεις.
 Ποιόν θὰ ὀφελήσῃ ἀπόγονον ἡ ἄτυχή σου ἀνδρεία
 ἀν τώρ' ἀπὸ τὸν ὅλεθρον δὲν σώσης τοὺς Ἀργείους ;

Σκληρέ· πατέρας σου ό Πηλεύς δὲν ήταν μήτε ἡ Θέτις μητέρ', ἀλλὰ σ' ἐγέννησαν ἡ Θάλασσα καὶ οἱ βράχοι, τόσο εἶναι ἡ γνώμη ἀσύντριψτη μὲς στ' ἀπονά σου στήθη·
καὶ ἂν εἰς τὸν νοῦν σου ἔχεις χρησμόν, ποὺ ν' ἀποφύγης θέλεις,
καὶ ἡ δέσποινα ἡ μητέρα σου σοῦ ἀνάφερε ἀπ' τὸν Δία,
ἔμε καὶ στεῖλ' εὐθύς καὶ ὅμοῦ τοὺς Μυρμιδόνας ὅλους,
ἴσως μ' ἐμένα δὲλιγο φῶς ἰδοῦν οἱ νικημένοι.
Καὶ τ' ἄρματά σου δῶσε μου νὰ τὰ φορῶ στὴν μάχην,
ἴσως εἰποῦν πώς εἶσαι σὺ καὶ ξεκοποῦν οἱ Τρῷες
ἀπὸ τὴν μάχην, ἀνεσιν νὰ λάβουν οἱ θλιψμένοι·
τ' ἀνάσαμα εἰν' ἐλάφρωσις, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν εἶναι.
Κι εὔκολα ἐμεῖς ἀκόπωτοι τὰ πλήθη κοπωμένα
θὰ διώχναμε, στὴν πόλιν τους νὰ φύγουν ἀπ' τὰ πλοῖα». 45

Παρακαλοῦσεν δὲ τυφλὸς ὁλόθερμα, καὶ ὥστόσο
παρακαλοῦσε θάνατον κακὸν τῆς κεφαλῆς του.
Καὶ τοῦ πε μ' ἀγανάκτησιν δὲ γρήγορος Πηλείδης:
«Πάτροκλε διογέννητε, διμέ, ποιὸν λόγον εἰπεις!
μήτε χρησμὸν λογιάζω ἐγώ, ποὺ νὰ γνωρίζω, μήτε
λόγον μοῦ ἔφερε ἡ σεπτῆ μητέρ' ἀπὸ τὸν Δία·
ἄλλ' εἶναι τοῦτ' ὅποι βαθιὰ πληγώνει τὴν ψυχήν μου,
ἄνθρωπος τοῦ ὅμοίου του τὸ γέρας νὰ τοῦ πάρη
δπίσω, δτ' εἶναι ἀνώτερος στὴν ἔξουσίαν μόνον·
μὲ δσα ὡς τώρα ὑπόφερα καὶ αὐτὸν τὸν πόνον ἔχω. 50
Τὴν κόρην ποὺ μοῦ διάλεξαν οἱ Ἀχαιοὶ βραβεῖον,
ποὺ ἐκείνην, ὅταν ἕριξα τῆς χώρας της τὰ τείχη,
ἔχει ἀποκτήσει ἡ λόγχη μου, μοῦ ἐπῆρε τώρα δπίσω
δ Ἀτρείδης, ὡς ἀτίμητος νὰ ἥμουν ἐδῶ ζένος.
Ἄλλ' δτι ἐγίνη ἀς ἔγινε. Κι αἰώνια νὰ βαστάξῃ
δὲν ἡμποροῦσεν ἡ χολὴ· τωόντι στὸν θυμόν μου
εἶπα, ποὺ δὲν θὰ ἔπαια, πρὶν στὰ δικά μου πλοῖα
τῆς μάχης φθάσῃ δ βοητὸς καὶ βρόντος τοῦ πολέμου·
ἄλλ' ἔπαρε καὶ ζώσου ἐσύ τὰ ὑπέρλαμπρ' ἄρματά μου
καὶ ὁδήγα τοὺς ἀτρόμητους στὴν μάχην Μυρμιδόνας
ὅτι ἀπὸ Τρῷας σύγνεφο κατάμαυρο ἔχει ζώσει 65
τές πρύμνες ὅλες κι οἱ Ἀχαιοὶ σπρωχθῆκαν στῆς θαλάσσης
τὴν ἄκρην ἄκρην καὶ κρατοῦν ἀκόμη δὲλιγον τόπον.

Καὶ ὅλη τῶν Τρώων ἔπεσεν ἐπάνω τους ἡ πόλις,
ξέθαρροι, ὅπου τοῦ κράνους μου τὸ μέτωπο νὰ λάμπῃ
κοντὰ δὲν βλέπουν· καὶ γοργὰ θὰ φεῦγαν νὰ γεμίσουν
νεκροὶ τοὺς λάκκους, ἀν σ' ἐμὲ ἥταν ὁ Ἀτρείδης πράος·
καὶ τώρα ἵδού πῶς τὸν στρατὸν ἐζῶσαν τ' ἄρματά τους.
Διότι ἀπὸ τὸν ὅλεθρον τοὺς Δαναοὺς νὰ σώσῃ
ἡ λόγχη πλέον δὲν λυσσᾶ στὸ χέρι τοῦ Τυδείδη,
οὐδὲ τοῦ Ἀτρείδη ἀκούω πλιὰ τὸ μισητό μου στόμα,
ἀλλὰ τοῦ "Ἐκτορος βροντᾶ φωνὴ, τοῦ ἀνθρωποφόνου,
τὸ πρόσταγμα εἰς τοὺς Τρῶας του, ποὺ ὅλην τὴν πεδιάδα
πλημμύρισαν καὶ μὲ βοήν συντρίβουν τοὺς Ἀργείους.
Ἄλλ' ὅμως πέσ' ἀπάνω τους, ὅτι Πάτροκλες ἀνδρειωμένε,
πρόφθασε πρὶν ἀδάμαστην βάλουν φωτιὰ στὰ πλοῖα
καὶ κόψουν τὴν ἐπιστροφὴν στὴν ποιητὴν πατρίδα.
Καὶ ὅλον τὸν λόγον ποὺ θὰ εἰπῶ βάλε στὸν νοῦν καὶ πείθου·
νὰ λάβω δόξαν καὶ τιμὴν ἀπ' ὅλους τοὺς Ἀργείους,
Θὰ κάμης καὶ τὴν ὅμορφην νὰ μοῦ ἀποδώσουν κόρην,
μὲ δῶρ' ἀκόμα ὑπέρλαμπρα· καὶ ἀφοῦ μακρὰν τῶν πλοίων
τοὺς διώξης, γύρε παρευθύς· κι ἐὰν θελήσῃς δόξαν
νὰ σοῦ χαρίσῃ ὁ βροντητής, μὴ σὺ ἐπιθυμήσῃς
χωρὶς ἐμὲ ν' ἀγωνισθῆς μὲ τ' ἀνδρειωμένα πλήθη
τῶν Τρώων· καὶ ἀδοξώτερον θενὰ μὲ καταστήσῃς·
μὴ στοῦ πολέμου τὴν φωτιὰν καὶ στὴν σφαγὴν τῶν Τρώων
μεθύσῃς καὶ ὡς τὴν "Ιλιον μὲ θάρρος προχωρήσῃς,
μὴ κάποιος ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν θεδὸς ἐμπῆ στὴν μάχην,
ὅτι πολὺ τοὺς ἀγαπᾶ ὁ μακροβόλος Φοῖβος.
Ἄλλ' ἄμα φέρης ἀνεστιν στέξ πρύμνες στρέψε δπίσω
εὐθύς, κι ἔκεινοι ἀς πολεμοῦν κατόπι στὴν πεδιάδα.
Δία πατέρα, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἀπόλλων, χάρισέ μας
κανεὶς ἀπὸ τὸν θάνατον νὰ μὴ σωθῇ τῶν Τρώων
μηδὲ κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν, νὰ μείνωμεν οἱ δύο
καὶ μόνοι ἐμεῖς νὰ ρίξωμε τὰ τείχ' ἵερὰ τῆς Τροίας».
Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἔκεινοι μεταξύ τους,
καὶ ὁ Αἴας πλιὰ δὲν ἔμενε, πνιμένος ἀπ' τὰ βέλη·
τοῦ Δία τὸν νικοῦσε ὁ νοῦς, τὰ τόξα ὅμοι τῶν Τρώων·
τρομακτικὰ στοὺς μῆλιγγες τὰ φάλαρα τὰ ὥραῖα

τοῦ κράνους ἀπ' τὸ κτύπημα τῶν ἀκοντιῶν κροτοῦσαν,
καὶ ἀγανακτοῦσε ἡ ἀριστερή του πλάτη ὡς ἔκρατοῦσε
πάντοτε αὐτὸς ἀσάλευτην ἐμπρός του τὴν ἀσπίδα
μ' ὅσα σ' αὐτὴν καὶ ἂν στύλωναν ἀκόντια νὰ τὴν σπρώξουν.
Ἄγκομαχοῦσε φοβερὰ καὶ ἀπ' δλα του τὰ μέλη
ἴδρωτας ἕρρες πολὺς καὶ ἀνασασμὸν δὲν εἶχε·
κακὸν ἐπάνω στὸ κακὸ τὸν ἔσφιγγε τριγύρω.

Μοῦσες ἀπὸ τὸν "Ολυμπὸν, διδάξετέ με τώρα,
πῶς ἐπρωτόπεσε ἡ φωτιὰ στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.
Ο "Εκτῷρ ἐπλησίασε καὶ μὲ τὸ μέγα ξίφος
ἐχώρισε τοῦ Αἴαντος τὸ φράξινο κοντάρι
κάτω ἀπ' τὴν λόγχην· κι ἔσειε τὸ κολοβὸ κοντάρι
ὅ Αἴας ἀνωφέλητα· κι ἡ χάλκινή του λόγχη
μὲ βρόντον ἔπεσε μακράν· ἔρριγωσεν ὁ Αἴας
καὶ μὲ τὴν ἄψεγγην ψυχὴν ἐγνώρισε τὰ θεῖα
ἔργα, ὅτι κάθε μηχανὴν ἀφάνιζε τῆς μάχης
καὶ εἰς τοὺς Τρῶας ἔδιδε τὴν νίκην ὁ Κρονίδης.
Καὶ ἀπὸ τὰ βέλη ἐσύρθηκε· κι εὐθὺς ἐκεῖνοι ἐβάλαν
φωτιὰ στὰ πλοῖα καὶ ἀσβεστη μέσα του ἀπλώθ' ἡ φλόγα.

Καὶ τὸ καράβι ἔζωνε τὸ πῦρ· τότε ὁ Πηλεύδης
τὰ δυὸ μεριά του ἐκτύπησε καὶ εἶπε τοῦ Πατρόκλου:
«Πάτροκλε διογέννητε, κινήσου ἀνδρειωμένε,
κίνημα βλέπω τοῦ πυρὸς κεῖ πέρα στὰ καράβια·
μὴ τὰ πατήσουν καὶ φυγῆς δὲν μείνῃ ἐλπίδα πλέον·
τ' ἄρματα ζώσου, ὥστόσο ἐγὼ τὰ πλήθη συναθροίζω».

Εἶπε, κι ἐφόρει ὁ Πάτροκλος τ' ἄρματα ποὺ ἀστράφταν.
Πρῶτα τές κνῆμες ἔζωσε μὲ τές λαμπρὲς κνημίδες
ποὺ ἤσαν μὲ ἀργυροκάρφωτες περόνες ἀρμοσμένες·
κατόπιν θώρακα λαμπρὸν ἀστερωτὸν στὰ στήθη
ἔβαλε, δποὺ ὁ φτερόποδος Αἰακίδης ἐφοροῦσε.
Ξίφος ἀργυροκάρφωτον ἐκρέμασε ἀπ' τοὺς ὅμους
χάλκινο, κι ἔπειτα τρανήν καὶ στερεὴν ἀσπίδα.
Εἰς τὴν γενναίαν κεφαλὴν καλὸν ἔθεσε κράνος
μ' ἀλόγου χαίτην καὶ φρικτὸς σειόνταν ἐπάν· ὁ λόφος.
Κι ἐπῆρε καλοφούκτωτα δυὸ δυνατὰ κοντάρια
καὶ ὅχι τὸ μέγα, τὸ βαρὺ κοντάρι τοῦ Ἀχιλλέως

όποιού κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν νὰ σείσῃ δὲν ἡμπόρει
καὶ τό 'σειε μόνος ὁ Ἀχιλλεὺς' ἀπὸ τὸ Πήλειον ὄρος
κομμένο φράξο πόδωκεν ὁ Χείρων τοῦ πατρός του
φόνον νὰ φέρῃ ἀφεύγατον εἰς τοὺς ἀνδρειώμένους.

Κι εἶπε στὸν Αὐτομέδοντα νὰ ζέψῃ εὐθὺς τοὺς ἵππους,
φίλον του ἔξοχως σεβαστὸν κατόπιν τοῦ Ἀχιλλέως,
στὴν μάχην ἐτοιμότατον εἰς κάθε προσταγὴν του.

Καὶ ὁ Αὐτομέδων ἔζεψε τὸν Ξάνθον καὶ Βαλίον,
πουλάρι'. ἀνεμόποδα, τὰ γέννησε ἡ Ποδάργη
ἡ 'Αρπυϊ' ἀπὸ τὸν Ζέφυρον ὡς ἔβοσκε στὴν χλόην
στὰ τείχη τοῦ Ὁμεανοῦ. Τοὺς ἔδεσε στὸ πλάγι
τὸν Πήδασον ἀσύγκριτον, πού 'χε ὁ Πηλείδης φέρει
ἀπὸ τοῦ 'Ηετίωνος τὴν πορθημένην πόλιν,
κι ἵππος συμβάδιζε θυητὸς μὲ ἀθάνατα πουλάρια.

Τοὺς Μυρμιδόνας σύνταξε καὶ ἀρμάτωνε ὁ Πηλείδης
ὅλους ἀπ' ὅλες τές σκηνές καὶ ὡς ὠμοφάγοι λύκοι,
μὲ δύναμιν ἀδάμαστην, ἀφοῦ στὰ ὅρη ἐλάφι

κερατοφόρο ἐσπάραξαν μεγάλο καὶ τὸ φάγαν
καὶ εἶναι τὰ σιαγόνια τους κατάμαυρ' ἀπὸ αἴμα·
κοπαδιαστὰ στὴ βρύση ὅρμοιν τὴν δίψαν τους νὰ σβήσουν,
κι ἐνῶ μὲ γλῶσσες ἀχαμνές τὸ μαῦρο ρεῦμα γλείφουν
τοῦ φόνου ρεύγοντ' αἴματα, καθὼς μέσα ἡ κοιλιά τους
δηγκώνεται, ἀλλ' ἡ ψυχὴ στὰ στήθη τους δὲν τρέμει·
δῆμοια κινοῦντ' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Μυρμιδόνων γύρω
εἰς τὸν λαμπρὸν ἀκόλουθον τοῦ θείου Ἀχιλλέως.

Καὶ θάρρος ἔδινε ὁ Ἀχιλλεὺς στὴν μέσην τους ὁ ἀνδρεῖος
τῶν ἵππομάχων μαχητῶν καὶ τῶν ἀσπιδοφόρων.

Πενήντα δόδηγηο' ὁ Ἀχιλλεὺς ὅγρηγορα καράβια
στὴν Τροίαν, καὶ ἀνδρες κάθονταν πενήντα στὸ καθένα·

πέντε διόρισε ἀρχηγούς, ἔναν στὰ δέκα πλοῖα,
νὰ εἶναι δλ' ὑπήκοοι στὴν προσταγὴν ἐκείνων,
καὶ αὐτὸς ὡς πρῶτος ἀρχηγὸς βασίλευεν εἰς ὅλους.

Τῆς σειρᾶς πρώτης ὁ λαμπρὸς Μενέσθιος ἀρχηγοῦσε·
ἀπὸ τὴν κόρην τὴν καλὴν γεννήθη τοῦ Πηλέως
τὴν Πολυδώρην, ποὺ θυητὴ μ' ἀθάνατον ἐνώθη,
τὸν Σπερχειόν, διογένητο ποτάμι, ἀλλὰ πατέρας

145

150

155

160

165

170

175

τοῦ Περιήρους ὁ υἱός, ὁ Βῶρος ἐλεγόνταν,
ποὺ φανερὰ μὲ ἄπειρα δῶρα τὴν πῆρε νύμφην.
Τῆς δεύτερης ὁ Εὔδωρος ἥτο ἀρχηγός, ὁ ἀνδρεῖος:
τοῦ Φύλαντος ἀνύμφευτο κοράσ' ἡ Πολυμήλη
τὸν γέννησ' ἡ καλόχορη, ποὺ στὸν χορὸν πιασμένην
τῆς χρυσοτόξου Ἀρτέμιδος μὲ συνομήλικές της
ἀγάπησεν ὁ ἀντίκακος Ἐρμῆς ἀμα τὴν εἰδε.
Στ' ἀνώγι ἀνέβηκε ὁ θεὸς καὶ κρυφοαγκαλιασθῆκαν
καὶ στὸν καιρὸν του εἰδε τὸ φῶς ἀγόρι ζηλεμένο,
ὁ Εὔδωρος, στὸν πόλεμον καλὸς καὶ ἀνεμοπόδης. 180

Καὶ ἀφοῦ ἔκεινον ἔβγαλε νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου
ἡ ὀδινοφόρα Εἰλείθυια, τότε τὴν Πολυμήλην
τὴν πῆρε νύμφην σπίτι του ὁ μέγας Ἀκτορίδης
ὁ Ἐγεκλής, μὲ ἄπειρα ποὺ 'χε προσφέρει δῶρα. 185

Τὸν Εὔδωρον ἀνάστησε καὶ ἀνάθρεψε μὲ πόθον
ὁ γέρος Φύλας σπίτι του ὡσὰν παιδὶ δικό του.
Ο Μαιμαλίδης Πείσανδρος τῆς τρίτης ἀρχηγοῦσε
γιὰ τὸ κοντάρι ἀσύγκριτος στοὺς Μυρμιδόνας ὅλους
δεύτερ' ἀπὸ τὸν Πάτροκλον τὸν φίλον τοῦ Ἀχιλλέως. 190

Τῆς τέταρτης ὁ γέροντας ὁ Φοίνιξ, καὶ τῆς πέμπτης
ἀρχηγὸς ἥταν ὁ λαμπρὸς Λακερίδης Ἀλκιμέδων.
Καὶ ὅλους ἀφοῦ τοὺς ἔστησε σιμὰ στοὺς ἀρχηγούς των
μ' ὥραιαν τάξιν, αὐστηρὸν εἶπε ὁ Πηλείδης λόγον:
«Ὦ Μυρμιδόνες, ὅλοι σεῖς, ἐνθυμηθῆτε πόσες 200
στὲς πρύμνες ἐφωνάζατε φοβέρες πρὸς τοὺς Τρῶας,
εἰς τοῦ θυμοῦ μου τὸν καιρὸν καὶ μοῦ ἐπαραπονεῖσθε:
«Κακὲ Πηλείδη, μὲ χολὴν θὰ σ' ἔθρεψε ἡ μητέρα,
σκιληρέ, ποὺ στανικῶς κρατεῖς στὲς πρύμνες τοὺς συντρόφους.
'Αλλὰ νὰ τὸ πρυμνήσωμε γιὰ τὴν πατρίδα δπίσω 205
ἀφοῦ ὀλέθριος ἔπεισε θυμὸς εἰς τὴν ψυχὴν σου».

Αὐτὸ μοῦ ἐλέγετε συχνάς αὐτός σας τώρα ὁ πόθος
γίνεται, ἵδού σᾶς ἔφεξε δεινοῦ πολέμου ἡμέρα.
«Οθεν καθεὶς ἀς ἀνδρειωθῆ τοὺς Τρῶας νὰ κτυπήσῃ». 210

Καὶ στὴν φωνὴν ὡς ἀναψκαν τοῦ βασιλέως ὅλοι
τές τάξεις των ἐπύκνωσαν στενώτερ' ἀπὸ πρῶτα.
Καὶ ὡς ὅταν τοῖχον ὑψηλῆς οἰκοδομῆς μὲ λίθους

- δένουν πυκνούς, ἀκλόνητον εἰς κάθε ὄρμην ἀνέμου
ὅμοιως κράνη ἐδένονταν καὶ ἀσπίδες, καὶ ἀνδρας ἀνδρα,
κράνος τὸ κράνος στήριζε καὶ ἀσπίδα τὴν ἀσπίδα·215
καὶ οἱ λαμπροὶ λόφοι ὡς ἔσκυφταν τές χαῖτες τους ἐσμίγαν,
τόσο δεμένα ἦσαν στενά· κι ἐμπρὸς τῶν Μυρμιδόνων
ἀρματωμένοι, πρόθυμοι στὴν μάχην ἀνδρες δύο
μὲ ψυχὴν μίαν, Πάτροκλος ἐλάμπαν καὶ Αὐτομέδων.
Καὶ στὴν σκηνὴν ὁ Ἀχιλλεὺς πηγαίνει καὶ σηκώνει220
τὸ σκέπασμ' ἀπὸ λάρνακα λαμπρὴν ποὺ τοῦ ἔχε βάλει
ἡ Θέτις ἡ ἀσημόποδη νὰ πάρη στὸ καράβι,
καὶ ὅμορφα τοῦ τὴν στοίβασε μὲ ἀντάνεμες χλαμύδες
μὲ τάπητες πολὺ δασεῖς καὶ μὲ καλοὺς χιτῶνες.
Εἶχε καὶ κούπαν πλουμιστὴν ὃπού κανεὶς μ' ἐκείνην225
ἄλλος κρασὶ δὲν ἔπινεν οὐδὲν εἰς θεὸν κανέναν
ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσπόνδιζεν, ἢ στὸν πατέρα Δία·
τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκάθαρε μὲ θειάφι καὶ κατόπι
μ' ὥραιο τὸ πλυνε νερό, καὶ αὐτὸς ἐχερονίφθη
καὶ ἀφοῦ κρασὶ τὸ ἐγέμισεν, ὅρθος εἰς τὴν αὐλήν του,230
τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐσπόνδιζε κι εὐχόνταν·
καὶ στὴν φωνήν του ἐπρόσεχεν ὁ χαιρεβρόντης Δίας.
- «Δία, θεὲ Πελασγικέ, προστάτη στὴν Δωδώνην
πέρα τὴν κακοχείμωνην, ὃπου ἀπὸ σὲ προσφέρουν
οἱ ἄλουτοι, χαμόκοιτοι Σελλοὶ ρήματα θεῖα,235
ώς ἔδωκες ἀκρότασιν εἰς τές τεῖχές μου πρῶτα,
κι ἐπλήγωσες τοὺς Ἀχαιοὺς κι ἐτίμησες ἐμένα,
καὶ τώρα πάλιν τὴν ἔξης εὐχὴν εὐδόκησέ μου.
- «Οτι ἀν καὶ μένω ἐγὼ μακρὰν κλεισμένος στὰ καράβια,
ιδού στέλνω τὸν φίλον μου μὲ Μυρμιδόνων πλήθη·240
δόξαν λαμπρήν, βροντόφωνε Κρονίδη, ἀπόστειλέ του,
Θάρρος στὰ στήθη βάλε του, νὰ μάθῃ ὁ Πριαμίδης,
ὅ ἀκόλουθός μου, ἀν μοναχὸς νὰ πολεμῇ γνωρίζη
ἢ μόνον τότε μαίνονται τ' ἀνίκητά του χέρια
ὅταν πετιοῦμ' ἐγὼ μ' αὐτὸν στοῦ "Αρη τὸν ἀγώνα.245
Καὶ ἀμα τῆς μάχης τὴν βοήν μακρύνη ἀπὸ τές πρύμνες,
νὰ μοῦ γυρίσῃ ἄβλαπτος μὲ ὅλα τ' ἄρματά μου
στὰ πλοῖα μας καὶ οἱ σύντροφοι, κονταρομάχοι ἀνδρεῖοι».

- Εύχήθη καὶ τὸν ἄκουσεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης·
Καὶ τῶν εὐχῶν του εὐδόκησε τὴν μίαν ὁ πατέρας·
ν' ἀπομακρύνη εὐδόκησε τὴν μάχην ἀπ' τὰ πλοῖα,
ἄλλὰ τοῦ ἀρνήθη ἄβλαβος νὰ γύρη ἀπ' τὴν μάχην. 250
- Καὶ ἀφοῦ εὐχήθη μὲ σπονδές, ἐμπῆκε στὴν σκηνήν του
καὶ ἀπόθεσε στὴν λάρνακα τὸ θαυμαστὸ ποτήρι,
καὶ στὴν σκηνήν του ἐστάθη ἐμπρὸς μὲ προθυμιὰ νὰ βλέπῃ 255
τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸν φοιβερὸν ἀγώνα.
Μὲ τὸν γενναῖον Πάτροκλον ἔκεινοι συνταγμένοι
κινοῦνταν μεγαλόψυχα ὡς πόπεσαν στοὺς Τρώας.
Κι ἔχύνονταν ὅρμητικά, καθὼς πετιοῦνται οἱ σφῆκες
ποὺ τὴν φωλιά τους ἔστησαν παράμερα τοῦ δρόμου,
πού, ὡς συνηθοῦν, ἀνόρτα παιδιά τές ἐρεθίζουν 260
καὶ ἀπ' ἀγνωσιά τους προξενοῦν κακὸ πολλῶν ἀνθρώπων·
ποὺ ἂν τές ταράξῃ ἀθέλητα διαβάτης ξεπετιοῦνται
ὅλες μὲ ἀνδράγαθην ψυχὴν νὰ σώσουν τὰ μικρά τους.
‘Ομοίως τότε μὲ καρδιὰν ἀδάμαστην καὶ ἀνδρείαν 265
οἱ Μυρμιδόνες χύνονται ἐμπρὸς εἰς τὰ καράβια·
καὶ ἀλαλαγμὸς ἀσίγητος ἐβρόντα εἰς τὸν ἀέρα
κι ἔσυρε ὁ Πάτροκλος φωνὴν μεγάλην στοὺς συντρόφους:
«Ὦ Μυρμιδόνες, σύντροφοι τοῦ θείου Ἀχιλλέως,
ἀνδρες φανῆτε, μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, ὃ φίλοι,
ὁ Ἀχιλλέus νὰ δοξασθῇ, ποὺ τῶν Ἀργείων ὅλων 270
αὐτὸς ἔξεχει ἀσύγκριτος καὶ οἱ σύντροφοί του ἀνδρεῖοι,
νὰ μάθη καὶ ὁ κραταυδὸς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων
πόσο ἔσφαλε ποὺ ἀψήφησε τῶν Ἀχαιῶν τὸν πρῶτον». 275
- Εἶπε καὶ εἰς ὅλους ἄναψε τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας
κι ἔπεσαν ὅλοι σύσσωμοι στοὺς Τρώας, καὶ τὰ πλοῖα
ἀπ' τὴν βοήν τῶν Ἀχαιῶν τρομακτικὰ βροντῆσαν.
Εἴδαν οἱ Τρώες στ' ἄρματα ν' ἀστράφτουν ἔμπροσθέν τους
ὁ Πάτροκλος ὁ ἀνδράγαθος μὲ τὸν θεράποντά του
κι ἐλάκτισε ἡ καρδία τους, καὶ οἱ τάξεις σαλευθῆκαν,
θαρρώντας ποὺ ἔξεθύμωσε κι ἔκαμε πάλι ἀγάπην 280
καὶ ἀπὸ τές πρύμνες ὅρμησεν ὁ ἀνίκητος Πηλείδης.
Καὶ ἀπὸ τὸν ὅλεθρον καθείς ἐκοίτα ποῦ νὰ φύγῃ.
- Τὴν λόγχην πρωτοακόντισεν ὁ Πάτροκλος στὴν μέσην

- όποιù ἐκτυπιοῦνταν πάμπολλοι, στὴν ὅκρην στὸ καράβι
αὐτὸ ποὺ ὁ Πρωτεσίλαιος εἶχε ὀδηγήσει ὁ μέγας,
καὶ τὸν Πυραίχμην, ἀρχηγὸν τῶν ἴππικῶν Παιώνων,
ποὺ ἀπ' τὸν πλατύροον Ἀξιὸν στὴν Ἀμυδώνα πίνουν,
στὸν δεξιὸν ὅμον κτύπησε κι ἔπεσε αὐτὸς μὲ βόγγον.
- Καὶ οἱ Παιώνες ἐσκόρπισαν, ὡς εἶδαν τρομαγμένοι
ποὺ ὁ Πάτροκλος τοὺς φόνευσε τὸν μέγαν πολεμάρχον.
- Καὶ ἀφοῦ τοὺς Τρῶας ἔδιωξεν ἀπὸ τές πρύμνες ὅλους,
σβήνει τὴν φλόγα μένει αὐτοῦ μισόκαυτο τὸ πλοῖον·
σκορποῦν οἱ Τρῶες μὲ κραυγές, οἱ Δαναοὶ στὰ πλοῖα
τοὺς κυνηγοῦν, καὶ ἀλαλαγμὸς μεγάλος ἐσηκώθη.
- Καὶ ὡς ὅταν σύγνεφο χοντρὸ σκεπάζῃ μέγα ὅρος,
ἄν τὸ σηκώσ' ἡ δύναμις τοῦ ἀστραποβόλου Δία,
φαίνεται κάθε κόρυφή, κάθ' ὄκρη, κάθε πλάγι,
κι ἐσχίσθη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἀπέραντος ὁ αἰθέρας,
ἔτσι ἀφοῦ διώξαν οἱ Αχαιοὶ τὸ πῦρ ἀπ' τὰ καράβια,
ἀνάπνευσαν, ἀν καὶ ποσῶς δὲν ἔπαισσεν ἡ μάχη
διότι ἀκόμη ἀκράτητα μακρὰν ἀπ' τὰ καράβια
ἀπ' τοὺς ἀνδρείους Ἀχαιοὺς δὲν ἔφευγαν οἱ Τρῶες,
καὶ ἀν ἀπ' τές πρύμνες στανικῶς ἀγάλι ἀναποδίζαν,
ὅμως ἀκόμη ἀντίστεκαν. Καὶ ἀφοῦ σκορπίσθη ἡ μάχη,
μονόμαχα κάθε ἀρχηγὸς ἔναν ἐφόνευσ' ἀνδραί
μὲ λόγχην ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενοίτεο
τρυπᾶ τὸν Ἀρηίλυκον, κεῖ ποὺ ἔμπροσθέν του ἐστράφη,
εἰς τὸ μερί, τὸ χάλκινο κοντάρι βγαίνει πέρα,
τοῦ σπᾶ τὸ κόκαλο καὶ αὐτὸς ἐπίστομα βροντάει.
- Τὸν Θόαντα ὁ Μενέλαιος στὸ στῆθος, ποὺ ἐγυμνώθη
ἀπ' τὴν ἀσπίδα, ἐλόγχισε καὶ τοῦ ἵλυσε τὰ μέλη.
- Τοῦ Ἀμφίκλου κόφτει τὴν ὄρμὴν ὁ Μέγης καὶ μὲ λόγχην
τ' ὀπίσω μέρος κτύπησε τοῦ σκέλους, ποὺ τοῦ ἀνθρώπου
ἔκει χοντράίνει ὁ ποντικός· ὅλα τὰ νεῦρα ἡ λόγχη
ἐσχίσει, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐσκέπασε μαυρίλα.
- Καὶ οἱ Νεστορίδες — πέραστε τὴν λόγχην στοῦν Ἀτυμνίου
τὸν λάγγονα ὁ Ἀντίλοχος, κι ἔμπρός ἔκεινος πέφτει.
- Τὸν Μάριν τότ' ἐθύμωσεν ὁ φόνος τοῦ ἀδελφοῦ του,
κι ἐστήθη ἔμπρός εἰς τὸν νεκρὸν ἐνάντια τοῦ Ἀντιλόχου.

- πρὶν τὸν κτυπήση ἐπρόφθασεν ὁ ἵσσθεος Θρασυμῆδης
καὶ μὲ τὴν λόγχην εὔρηκε τὸν Μάριν εἰς τὸν ὅμον,
στὴν ἄκρην τοῦ βραχίονος, τοὺς ποντικοὺς τοῦ κόφτει
καὶ σπᾶ τὸ κλειδοκόκαλο· κάτω βροντᾶ καὶ σκότος
ἐσκέπασε τὰ μάτια του κι ἔτσι ἀπ' ἀδέλφια δύο 325
δύο σταθῆκαν ἀδελφοὶ τοῦ ἑρέβους εἰς τὰ βάθη.
Τοῦ Σαρπηδόνος σύντροφοι, λαμπροὶ κονταροφόροι,
τοῦ Ἀμισωδάρου ἀγύρτια, ποὺ ἔθρεψε τὸ τέρας
τὸ λυσσερό, τὴν Χίμαιραν, κακὸ πολλῶν ἀνθρώπων,
τὸν Κλεόβουλον, ποὺ σκόνταψε στὴν ταραχὴν τῆς μάχης 330
ἔπιασ' ὁ Ὁὐλείδης ζωντανόν, ἀλλὰ ἐκεῖ στὸν τόπον
τὸν πάταξε μὲ μάχαιραν στὸν σβέρκον, καὶ ὅλ' ἡ σπάθη
ἀπὸ τὸ αἷμα ἔζεστανε, καὶ τοῦ ἀκλεισαν τὰ μάτια
ἡ μοίρα ἡ παντοδύναμη καὶ τοῦ θανάτου ὁ σκότος.
Καὶ δὲ Λύκων καὶ δὲ Πηγέλεως πιασθῆκαν, ὅτι πρῶτοι 335
δὲ ἔνας τ' ἄλλου ἀβόλετα τές λόγχες ἀκοντίσαν·
μὲ ξίφη πάλι πιάνονται· καὶ δὲ Λύκων εἰς τὸν κῶνον
τραβᾷ τοῦ κράνους καὶ ἡ λαβὴ τοῦ ἐκόπηκε τοῦ ξίφους·
στὸν σβέρκον δὲ Πηγέλεως τοῦ σέρνει, στὸ ριζαύτι,
καὶ ὅλο τὸ ξίφος βύθισε καὶ ἀπὸ τὸ δέρμα μόνον 340
δίπλα ἐκρεμάσθη ἡ κεφαλὴ — κι ἐλύθηκαν τὰ μέλη.
Καὶ δὲ Μηριόνης γρήγορα προφθάνει καὶ λογχίζει
στὸν ὅμον τὸν Ἀκάμαντα, ποὺ ἀνέβαινε στ' ἀμάξι·
πέφτει ἀπ' τὸ ἀμάξι, καὶ ἀπλώσει στὰ μάτια του σκοτάδι.
Στὸ στόμα τὸν Ἐρύμαντα βαρεῖ μὲ τὸ κοντάρι 345
δὲ Ἰδομενεύς, κι ἐπέρασεν ἡ λόγχη ὡς ἀποκάτω
τοῦ ἐγκεφάλου κι ἔσπασε τὰ ἀστρα κόκαλά του·
αἷμα τὰ μάτια γέμισαν, τὰ δόντια πεταχθῆκαν
κι αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα ὀλάνοικτο φυσᾶ καὶ ἀπὸ τὰ ρουθούνια
καὶ αὐτοῦ τὸν ζώνει σύννεφον ὀλόμαυρο θανάτου. 350
Τοῦτος δὲ ἀρχῆγοι τῶν Δαναῶν ἔναν καθένας ἀνδρα
ἐφόνευσαν· καὶ ὅπως χουμᾶν λύκοι, κακὰ θερία,
ρίφι· ἀντὶ ἰδοῦν ἡ πρόβατα στὰ πλάγια ξεκομμένα
ἀπὸ ἀγνωσιά τοῦ πιστικοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνανδρά τους πλήθη
ἀρπακτὰ παίρνουν· ὅμοια κι οἱ Δαναοὶ στοὺς Τρῶας 355
χυμᾶν. Καὶ τούτων ἡ καρδιὰ νεκρώνει καὶ τοὺς παίρνει

ἡ καλοθόρυβη φυγή. Καὶ πάντοτ' ἔζητοῦσε
στὸν "Εκτορα τὴν λόγγην του νὰ φίξῃ ὁ μέγας Αἴας
καὶ ἀξίος αὐτὸς πολεμιστῆς μὲ τὴν τρανὴν ἀσπίδα
σκέπτει τοὺς ὄμους τοὺς πλατεῖς καὶ κάτω ἀπ' τὸ χαλάζι 360
τῶν κονταριῶν καὶ τῶν βελῶν προφύλαχε τὸ σῶμα.
Κι ἐὰν καὶ καλῶς ἐγνώριζε πῶς εἶχε κλίν' ἡ νίκη,
κοντόστεκε ὅμως κι ἔσωζε τοὺς ποθητούς συντρόφους.

Καὶ ὡς κάποτε εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ 'Ολύμπου ἀπ' τὸν αἰθέρα
νέφος προβαίνει, ὅταν ὁ Ζεὺς θὰ φέρῃ ἀνεμοζάλην· 365
ὅμοια κι ἔκεινοι μὲ βοὴν ἀτάκτως ροβολοῦσαν·
καὶ ὁ "Εκτωρ, ὡς τὸν ἔπαιρναν τὰ γρήγορ' ἄλογά του
ἄφηνε ὀπίσω τὸν λαὸν ποὺ ὁ λάκκος ἐκρατοῦσε.

Καὶ πάμπολ' ἄλογα γοργὰ κεῖ μέσα τὸ τιμόνι 370
ἔσπασαν καὶ ἀφησαν αὐτοῦ τ' ἀμάξια τῶν κυρίων·
καὶ μ' ἀσπονδὴν ὁ Πάτροκλος φυγὴν τοὺς κυνηγοῦσε
κι ἐφώναζε τοὺς Δαναούς· καὶ σκορπισμέν' οἱ Τρῶες
ὅλους τοὺς δρόμους γέμισαν· ἀνέβαινε ὡς τὰ νέφη
ἡ σκόνη ὡς ἐτανύζονταν τὰ γρήγορα πουλάρια
ἀπ' τὰ καράβια, ἀπ' τές σκηνές, ὀπίσω πρὸς τὴν πόλιν. 375

Κι ἐκεῖ ποὺ εἶδε πυκνότερο ν' ἀδημονῇ τὸ πλῆθος
ὁ Πάτροκλος μὲ τὴν βοὴν τοὺς ἵππους σαλαγοῦσε
καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς ἀξιονες ἐπίστομα οἱ ἀναβάτες
ἔπεφταν ἀπ' τές ἀμαξες ποὺ ἐτράνταζαν μὲ κρότον.

Κι οἱ ἀθάνατ' ἵπποι, ποὺ οἱ θεοὶ χαρίσαν τοῦ Πηλέως, 380
διασκέλισαν τὸν γάντακα μὲ ὄρμὴν νὰ προχωρήσουν
ὡς λαχταροῦσε ὁ Πάτροκλος τὸν "Εκτορα νὰ φθάσῃ
νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἀλλ' ἔπαιρναν αὐτὸν οἱ ταχεῖς ἵπποι.

Καὶ ὅπως μαυρίζει ὅλην τὴν γῆν ὁρμητικὸ καθούρι
σ' ἡμέραν φθινοπωρινήν, ποὺ νεροπόντι χύνει 385
ὁ Ζεύς, ὀπόταν στοὺς θυητούς ἐπλήθυνε ὁ θυμός του,
ποὺ μὲ τὴν βίαν στὸν λαὸν στρεβλὰ τές δίκες κρίνουν,
καὶ μὲ ἀθεόφοβην ψυχὴν τὸ δίκαιον ἀποδιώχνουν
τότε στὸν τόπον πλημμυροῦν οἱ ποταμοὶ τους ὅλοι
ἀπὸ πολλὲς κόρφους πλαγιές οἱ χείμαρροι τὸ χῶμα, 390
μὲ βόγγον ἀπὸ τὰ βουνὰ κατρακυλοῦν καὶ ρέουν
στὴν θάλασσαν καὶ τῶν θυητῶν τοὺς κόπους ἀφανίζουν.

έτσι ως ἔτρεχαν ἔβογγαν τῶν Τρώων οἱ φοράδες.

Καὶ ἀφοῦ τὲς πρῶτες φάλαγγες ἐθέρισε, τοὺς στρέψει
ξανὰ στὲς πρύμνες, φράζοντας τὸν δρόμον πρὸς τὴν πόλιν.
αὐτοῦ τοὺς σφάζει ὁ Πάτροκλος ὀρμητικὸς στὴν μέσην
τῶν πλοίων καὶ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν πύργων
καὶ ἀνταποδίδῃς ἡ λόγχη του τοὺς φόνους τῶν Ἀργείων.
Ἐλόγχισε τὸν Πρόνοον στὸ στῆθος, ποὺ ἐγυμνώθη
ἀπὸ τὴν ἀσπίδα, καὶ ἀψυχος ἐβρόντησε στὸ χῶμα.

395

Στὸν Ἡνοπίδην Θέστορα κατόπι εὐθὺς ἐχύθη,
ποὺ στὸ θρονὸν τῆς ἄμαξας καθόταν μαζωμένος
κι εἶχε ἀπολύσει τὰ λουριὰ τοῦ τρόμου ἀπὸ τὴν ζάλην.

400

Μὲ τὸ κοντάρι ἀπὸ σιμὰ τοῦ πέρασε ως τὰ δόντια
τὸ δεξιὸν σιαγόνι του καὶ αὐτὸν μὲ τὸ κοντάρι
ἐσήκωσε ἀπὸ τὴν ἄμαξαν, καθὼς ϕαράς, στὸν βράχον
καθήμενος, ψάρι τρανὸ μὲ στιλβωτὸν ἀγκίστρι
σηκώνει ἀπὸ τὴν θάλασσαν· ὅμοιως ἀπὸ τὸ στόμα
τ' ὀλάνοικτο τὸν σήκωσε μὲ τὸ λαμπρὸ κοντάρι
καὶ πίστομα τὸν ἄμπωσε στὴν γῆν νὰ ἔσψυχήσῃ·
καὶ τὸν Ἐρύλαον βαρεῖ, κεῖ ποὺ τοῦ ὄρμουσ' ἐπάνω,
μὲ λίθαρο στὴν κεφαλήν, καὶ στὸ βαρύ του κράνος
εἰς δύο σχίσθη ἡ κεφαλή, καὶ προύμυτα στὸ χῶμα
πέφτει καὶ ὁ ψυχοθεριστὴς ὁ θάνατος τὸν ζώνει.

405

Τοὺς ἀνδρειωμένους ἔπειτα Γληπόλεμον, Ἐπάλτην
Πύριν, Ἐρύμαντ', Εὔιππον, Ἀμφοτερόν, Ἰφέα
Ἐχίον τοῦ Δαμάστορος, Πολύμηλον τοῦ Ἀργέου,
ὅλους τοὺς σμίγει ἐπανωτοὺς στὴν γῆν τὴν πολυθρέπτραν.

415

Καὶ τότε ὁ μέγας Σαρπηδόνας ἀμ' εἶδε τοῦ Πατρόκλου
ἀπὸ τὸ χέρι ὁι ἀξωστοι νὰ πέφτουν σύντροφοι του,
τοὺς ἴσοιθέους φώναζε καὶ ὀνείδιζε Λυκίους:
«Λύκιοι, ποὺ φεύγετε; Ἐντροπή εἰν' ὥρα ν' ἀνδρειευθῆτε·
τὸν ἄνδρα θ' ἀντικρίσων ἔγω, κι ἐγὼ θὰ μάθω πρῶτος,
ποιὸς εἴναι αὐτὸς ὁ τρομερὸς ποὺ ἀφάνισε τοὺς Τρώας,
ποὺ ἀνδρέιων τόσων μαχητῶν τὰ γόνατα ἔχει λύσει».

420

Εἶπε, καὶ μ' ὅλα τ' ἀρματα ἐπήδησε ἀπὸ τὸ ἄμαξι.
Καὶ ἄμα τὸν εἶδε ὁ Πάτροκλος ἐπήδησε κι ἐκεῖνος
καὶ ως μάχονται κυρτόνυχοι, κυρτόμυτοι πετρίτες

425

έπάνω εἰς πέτραν ύψηλὴν μὲ σκούξιμο μεγάλο,
ὅμοια κι ἐκεῖνοι μὲ κραυγὴς ἐπιάσθηκαν στὴν μάχην. 430

Εἶδε κι ἐπόνεσ' ὁ υἱὸς τοῦ πρωτοβούλου Κρόνου
κι εἶπε στὴν "Ἡραν σύγκλινην ὁμοῦ καὶ αὐτάδελφήν του :
«Ἄχ ! τῶν θυντῶν ὁ Σαρπηδών, ὁ περιπόθητός μου.

Νὰ μοῦ τὸν σβῆση ὁ Πάτροκλος, διόρισεν ἡ μοίρα!

κι εἰς δύο τώρα στοχασμοὺς χωρίζεται ἡ ψυχὴ μου,
θὰ τὸν σηκώσω ζωντανὸν ἀπ' τὸν φρικτὸν ἄγώνα
καὶ θὰ τὸν θέσω εἰς τὸν λαὸν τῆς κάρπιμης Λυκίας,
ἡ θέν' ἀφήσ' ὁ Πάτροκλος νὰ σβῆση τὴν ζωὴν του». 435

Κι ἡ "Ἡρα ἡ μεγαλόφθαλμη τοῦ ἀντεῖπε ἡ σεβασμία :
«Ποιόν λόγον τώρα ἐπρόφερες, ὡς φοβερὲ Κρονίδῃ !
ἀνδρα θυντὸν ποὺ ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἔχει δέσ' ἡ μοίρα
ἀπ' τὰ δεσμὰ τοῦ ἄχαρου θανάτου θ' ἀπολύσῃς ;
Κάμε το· ἀλλ' ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι θεοὶ δὲν θὰ τὸ στέρξουν.
Κι ἔν' ἀλλο ἀκόμα θὰ σοῦ εἰπῶ, νὰ τὸ σκεφθῆς ἀν στείλης
τὸν Σαρπηδόνα ζωντανὸν στὰ γονικά του δύσιω, 445

σκέψου μὴ καὶ ἀλλοις τῶν θεῶν θελήσῃ τὸν υἱόν του

νὰ στείλη ἀπὸ τὸν φονικὸν ἄγώνα στὴν πατρίδα.

Πολλὰ μάχονται ὁλόγυρα στοὺς πύργους τοῦ Πριάμου
παιδιὰ θεῶν, καὶ σὺ μ' αὐτὸν χολὴν θὰ τοὺς γεννήσῃς.

'Αλλ' ἀν σοῦ εἰν' ἀγαπητὸς καὶ ὁδύρεται ἡ καρδιά σου,
τώρ' ἀφησέ τὸν στὸν φρικτὸν ἄγώνα ν' ἀποθάνῃ,
ώς θὰ τὸν σβῆση ὁ Πάτροκλος ὁ υἱὸς τοῦ Μενοιτίου,
καὶ ἅμα ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ πνοὴ ἔρμο τὸ σῶμ' ἀφήσουν
νὰ τὸν σηκώσῃ ὁ Θάνατος καὶ ὁ γλυκός "Ὕπνος κάμε
ῶσπου νὰ φθάσουν στὸν λαὸν τῆς ἱμετρῆς Λυκίας, 455
ὅπου ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς θὰ τοῦ σηκώσουν τάφον
καὶ στήλην, μόνο χάρισμα τοῦ πεθαμένου ἀνθρώπου".

Κι ἔστερξε ὅ,τι εἶπε, τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας.

Κι αἰματωμένες ἔβρεξε ρανίδες οὐρανόθεν
τιμώντας τὸν γλυκόν του υἱόν, ποὺ ἔμελε στὴν Τροίαν 460
νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸν Πάτροκλον μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα.

Καὶ ὅπόταν ἐπτροχώρησαν κι ἔβρέθηκαν ἀντίκρυ
τοῦ Σαρπηδόνος τὸν λαμπρὸν ἀκόλουθον ἀνδρεῖον
Θρασύμηλον ὁ Πάτροκλος κάτω ἀπὸ τὴν γαστέρα

- κτύπησε καὶ ἀφῆσε νεκρόν· καὶ ὁ Σαρπηδὼν τὴν λόγχην 465
 ἀκόντισε στὸν Πάτροκλον χαμέν', ἀλλὰ τὸν ἵππον
 ἐλάβωσε τὸ Πήδασον, στὴν δεξιάν του πλάτην·
 ἀγκομαχώντας βόγγησε καὶ ἔπεσε στὸ χῶμα
 ἐκεῖνο κι ἔξεψύχησε, καὶ ὡς εἶδαν ἐμπροσθέν τους
 νὰ κείτεται ὁ παράζυγος ξεσμίγουν τ' ἀλλα δύο, 470
 τρίζει ὁ ζυγὸς κι ἐμπλέκονται κακὰ τὰ χαλινάρια
 κι ἥβρε τὸ τέλος τοῦ κακοῦ ὁ μέγας Αὐτομέδων·
 τὸ μακρὺ ξίφος ἔσυρε ἀπ' τὸ παχὺ μερί του,
 ζεκόφτει τὸν παράσειρον ὡς ἀστραπὴ κι ἐκεῖνα 475
 ἔσιασαν μὲς στοὺς χαλινούς, ὡς πρῶτα τανυσμένα.
 Καὶ πάλιν ἔσμιγαν αὐτοὶ στὸν φονικὸν ἄγρων.
 Καὶ πάλιν ρίχνει ὁ Σαρπηδὼν χαμένα τὸ κοντάρι
 καὶ τοῦ Πατρόκλου ἔξακρισεν ἀριστερὰ τὸν ὄμον 480
 ἥ λόγχη· δὲν τὸν λάβωσε· κατόπι μὲ κοντάρι
 ἀκόντισεν ὁ Πάτροκλος, ἀλλ' ὅχι αὐτὸς χαμένα,
 ἀλλ' ὅπου τὸ διάφραγμα συνέχει τὴν καρδίαν·
 κι ἔπεσεν ὅπως πέφτει δρῦς ἢ λεύκα ἢ φουντωμένος
 ὑψηλὸς πεῦκος, πόκοφαν τεχνίτες εἰς τὰ ὅρη
 μὲ ἀξίνες νεοτρόχιστες, μ' αὐτὸν νὰ στήσουν πλοῖον.
 "Ομοια ξαπλώθη αὐτὸς ἐμπρὸς εἰς τὸ ζεμένο ἀμάξι 485
 μὲ βογγητὸ κι ἐφούκτωσε τὸ αίματωμένο χῶμα.
 Καὶ ὡς ταῦρος μεγαλόψυχος, λεοντάρι ἀν τὸν ξεσχίζη
 μὲ τὰ φρικτὰ σιαγόνια του, μέστα εἰς βοδιῶν ἀγέλην
 μούγγρισμα βγάζει ὡς ξεψυχᾶς παρόμοια τῶν Λυκίων
 ὁ ἀρχηγός, ποὺ φόνευεν ἥ λόγχη τοῦ Πατρόκλου, 490
 φυσομανούσε κι ἔκραζε κατ' ὄνομα τὸν φίλον:
 «Γλυκέ μου Γλαῦκε, ἀνίκητε μὲς στοὺς ἀνδρειωμένους,
 ὥρα εἶναι τούτη νὰ φανῆς πολεμιστὴς γενναῖος,
 τώρα μὲ πόθον ν' ἀκουοθῆς τὸν τρόμον τοῦ πολέμου.
 Καὶ τῶν Λυκίων πρῶτα εἰπὲ στοὺς πρώτους πολεμάρχους 495
 ἐδῶ στὸν Σαρπηδόνα ἐμπρὸς τὴν λόγχην νὰ προβάλλουν,
 μὲ τὸ κοντάρι σου καὶ σὺ πολέμα νὰ μὲ σώσῃς.
 Αἰσχύνη καὶ ὄνειδος γιὰ σὲ θὰ εἴμαι ἐπὶ ζωῆς σου,
 ἀν ἀφοῦ ἔπεσα νεκρὸς κατὰ τὰ κοῖλα πλοῖα
 μοὺ πάρουν τ' ἄρματα οἱ Ἀχαιοί· ἀλλ' ἀνδρειέψου, φίλε, 500

καὶ ὅλα τὰ πλήθη ἐμψύχωσε». Τὰ μάτια ἔκει τοῦ κλείει
καὶ τὰ ρουθούνια ὁ θάνατος· πατώντας τὸν στὸ στῆθος
μαζὶ μὲν δὲ τοὺς πνεύμονας τὴν λόγχην ἀνασπάει,
τὴν ἄκρην ἔπειτα τραβᾶ καὶ ἀντάμα ἡ ψυχὴ του.

Καὶ οἱ Μυρμιδόνες κράτησαν τοὺς ἵππους ποὺ ἐφυσοῦσαν
νὰ φύγουν ἀφοῦ ἐρήμωσε τ' ἀμάξη τῶν κυρίων. 505

Καὶ ὁ Γλαῦκος ὡς τὸν ἄκουσεν ἐράσιε ἡ καρδιά του
τοῦ πόνου ὅτι δὲν δύνονταν νὰ δράμῃ βοηθός του
κι ἔπιανε τὸν βραχίονα σφικτὰ μὲ τὴν παλάμην,
ὅτι τὸν ἔκοφτε ἡ πληγὴ ποὺ ὁ Τεῦκρος μὲ κοντάρι
τοῦ εἶχε κάμει τὴν στιγμὴν ὃποὺ στὸ μέγα τεῖχος
ὅρμοῦσε ἀπὸ τὸν ὅλεθρον νὰ σώσῃ τοὺς συντρόφους·
κι εὐχὴν τοῦ Φοίβου ἐπέρρεψε: «Θέέ, συνάκουσέ με,
στὴν Τροίαν εἰσαι ἡ στὸν λαὸν τῆς κάρπιμης Λυκίας·
ὅτι σὺ δύνασαι παντοῦ ν' ἀκούσῃς τοὺς θλιμμένους,
κι ἐμένα τώρα φοβερὸ μὲ καταθλίβει πάθος. 515

Βαρεῖαν ἔχω ἐδῶ πληγήν, δριμεῖς μοῦ κόφτουν πόνοι
τὸ χέρι τοῦτ' ὀλόβολο, τὸ αἷμα δὲν στερεύει,
καὶ ὡς πέφτει κάτω ἡ πλάτη μου, δὲν δύναμαι τὴν λόγχην
νὰ τὴν κρατήσω ἀσάλευτην, οὐδὲ νὰ πολεμήσω. 520
Καὶ ἔνδρας ἔχάθη ἀσύγκριτος, ὁ Σαρπηδών, ὁ γόνος
τοῦ Δία, ποὺ ἀβοήθητο καὶ τὸ παιδί του ἀφήνει.
Ἄλλὰ σὺ κλεῖσε, κύριε, τὴν φοβερὴν πληγήν μου,
τοὺς πόνους καταπράνε καὶ σὺ δυνάμωσέ με
καὶ εἰς τὸν ἀγώνα θαρρετὰ νὰ σπρώξω τοὺς Λυκίους
κι ἔγῳ τὸν φίλον τὸν νεκρὸν νὰ σώσω πολεμώντας». 525

Εὔχήθηκε, καὶ τὴν εὐχὴν εἰσάκουσεν ὁ Φοῖβος.
Κι εὐθὺς τοὺς πόνους ἔπαυσε καὶ ἀπ' τὴν πληγὴν τὸ αἷμα
σταμάτησε καὶ δύναμιν τοῦ ἔβαλε στὰ στήθη.
Τὸ αἰσθάνθη ὁ Γλαῦκος μὲ γαρδὸν ποὺ τὴν εὐχὴν του ὁ μέγας 530
θεὸς εἰσάκουσεν εὐθὺς καὶ γύρω τῶν Λυκίων τοὺς πολεμάρχους φώναξε νὰ ἀλθοῦν νὰ ὑπερμαχήσουν στοῦ Σαρπηδόνος τὸν νεκρόν· κατόπιν εἰς τοὺς Τρῶας μακροπατώντας ἔφθασεν ἔκει ποὺ ὁ Πολυδάμας ὁ Πανθεότης 535
ὁ Πανθεότης ἔστεκε καὶ ὁ θεϊκὸς Ἄγρηνωρ, ὁ Αἰνείας μὲ τὸν "Ἐκτορα καὶ πρὸς ἔκείνους εἴπε:

«Ω "Εκτορ, ἐλησμόνησες καθόλου τοὺς συμμάχους,
ποὺ ἡλθαν ἐδῶ γι' ἀγάπην σου καὶ τὴν ζωήν τους φθείρουν
μακράν ἀπ' τὴν πατρίδα των καὶ ἀπὸ τοὺς ποθητούς των,
καὶ σὺ δὲν εἶσαι πρόθυμος ποσῷς νὰ τοὺς βοηθήσῃς.

540

Κεῖται νεκρὸς ὁ Σαρπηδών, αὐτὸς ποὺ τὴν Λυκίαν
ἔσωζε δίκαιος κριτής καὶ μαχητής ἀνδρεῖος.
ὁ "Αρης τὸν ὑπόταξε στὴν λόγχην τοῦ Πατρόκλου.
Δράμετε, ὡ φίλ' εἰν' ἐντροπή, τὰ ἄρματ' ἃν τοῦ πάρουν
καὶ κακοσύρουν τὸ γυμνὸ κορμί του οἱ Μυρμιδόνες,
ἀπὸ χολὴν πόχουν σ' ἐμᾶς γιὰ τόσους ποὺ ἔφονεῦαν
τῶν Δαναῶν οἱ λόγχες μας σιμὰ στὰ μαῦρα πλοῖα».

545

Εἶπε, καὶ λύπτη ἀβάστατη τοὺς Τρῶας συνεπῆρε,
ὅτι, ἀν καὶ ξένος, στύλωμα τῆς χώρας ἦταν κι εἶχε
ἄνδρες πολλοὺς κι ἐπρώτευε σ' αὐτοὺς ὡς πολεμάρχος.
Καὶ δλόισα στοὺς Δαναοὺς ὄρμοῦν, καὶ ὁ "Εκτωρ πρῶτος
θυμὸν γεμάτος πόπεσεν ὁ Σαρπηδὼν ὁ θεῖος.

550

Καὶ αὐτοῦ κινεῖ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡ ἀνδρεία τοῦ Πατρόκλου
καὶ πρῶτα πρὸς τοὺς Αἴαντας ποὺ δλόψυχα ἐδιψοῦσαν
τὸν πόλεμον καὶ μόνος του, ἐστράφη καὶ τοὺς εἶπε :
«Αἴαντες, τώρα πρόθυμοι νὰ γίνετε βοηθοί μας

555

ώς εἰσθε ὡς τώρ' ἀτρόμητοι, καὶ κάτι ἀκόμη πλέον.
Ο ἄνδρας ποὺ τῶν Ἀχαιῶν πρωτόρμησε στὸ τεῖχος
κεῖται νεκρὸς ὁ Σαρπηδὼν χαρά μας, ἀν τὸ σῶμα
τὸ κακοσέρναμε γυμνὸ κι οἱ λόγχες μας ἐσβήναν

560

κανέναν τῶν συντρόφων του ποὺ ὑπερμαχοῦν ἐμπρός του».

Εἶπε, κι ἐκεῖνοι ἐμάνιζαν καὶ μόνοι γιὰ τὴν μάχην.
Καὶ ὡς ἔσμιξαν τές φάλαγγες καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη ὄμοιώς
οἱ Μυρμιδόνες καὶ οἱ Ἀχαιοί, οἱ Λύκιοι καὶ οἱ Τρῶες,
εἰς τὸν νεκρὸν δλόγυρα στὴν μάχην ἐπιασθῆκαν

565

μὲν ἀλαλαγμόν καὶ τ' ἄρματα τῶν μαχητῶν βροντοῦσαν.
Καὶ νύκτα ἐτέντωσε κακὴν ὁ Δίας στὸν ἀγώνα,
νὰ γίνη πόλεμος κακὸς γιὰ τ' ἀκριβὸ παιδὶ του.

Καὶ τότε πρῶτοι ἔσπρωξαν τοὺς Ἀχαιοὺς οἱ Τρῶες
τὶ ἔπεσ' ὅχι ἀψήφιστος τῶν Μυρμιδόνων ἄνδρας,
τοῦ Ἀγακλέους ὁ Ἐπειγεὺς βλαστάρι, τοῦ γενναίου,
ὅποὺ στ' ὡραῖο Βούδειον πρῶτ' ἦταν βασιλέας,

570

- κι ἔξαίσιον φόνευσε ἀνεψιόν, κι ἐπρόσπεσε στὴν Θέτιν
τότε τὴν ἀσημόποδην καὶ στὸν καλὸν Πηλέα·
καὶ αὐτὸι μὲ τὸν ἀνίκητον τὸν στεῖλαν Ἀχιλλέα 575
στὴν "Ιλιον τὴν εὔιππην καὶ αὐτὸς νὰ πολεμήσῃ.
Αὐτὸν μὲ πέτραν κτύπησε στὴν κεφαλὴν ὁ "Εκτωρ,
ὅς προσπαθοῦσε τὸν νεκρὸν νὰ πιάσῃ καὶ ὅλη ἑσχίσθη
στὸ κράνος μέσα ἡ κεφαλή, καὶ εἰς τὸν νεκρὸν ἐπάνω
πέφτει καὶ ὁ ψυχοθεριστὴς ὁ θάνατος τὸν ζῶντα. 580
- Τότ' ἐπληγώθη ὁ Πάτροκλος νὰ ἰδῇ νεκρὸν τὸν φίλον,
καὶ τοὺς προμάχους ἔσχισεν ὡσὰν γοργὸν γεράκι
ὅταν ψαρόνια διασκορπᾶ καὶ μαῦρες καλιακοῦδες. 585
- Μὲ δρμὴν δμοίαν, Πάτροκλε, στὲς φάλαγγες τῶν Τρώων
καὶ τῶν Λυκίων ἔπεσες, θλιψμένος γιὰ τὸν φίλον.
Καὶ τοῦ Ἰθαιμένους τὸν υἱὸν μὲ πέτραν εἰς τὸν σβέρχον
κτύπησε τὸν Σθενέλαον καὶ τοῦ 'σπασε τὰ νεῦρα. 590
- Κι ἐσύρθηκαν οἱ πρόμαχοι καὶ ἀκόμη ὁ μέγας "Εκτωρ.
Καὶ ὅσο περνάει διάστημα στὸ πέταμά του ἀκόντι,
ὅταν καλὸς ἀκοντιστὴς τὸ ρίχν' εἴτε σ' ἀγράνα 595
ἢ καὶ στὴν μάχην ὅπου ἐχθρὸὶ τὸν σφίγγουν ἀνδροφόνοι,
τόσον ἐμπρὸς τῶν Ἀχαιῶν ἐσύρθηκαν οἱ Τρῷες.
Καὶ τῶν Λυκίων ὁ ἀρχηγὸς πρῶτος ἐστράφη ὁ Γλαῦκος,
καὶ τὸν γενναῖον Βαθυκλῆ φονεύει Χαλκωνίδην
ποὺ εἰς τὴν 'Ελλάδα ἐγκατοικος μέσα εἰς ἔξαίσιο σπίτι
στοὺς Μυρμιδόνας ἔλαμπε γιὰ πλούτη κι εὐτυχίαν. 600
- Τοῦτον, ποὺ κυνηγώντας τὸν ἔκει ἦταν νὰ τὸν πιάσῃ
ὁ Γλαῦκος μ' ἔξαφνην στροφὴν ἐλόγχισε στὸ στῆθος·
καὶ ὅπως μὲ βρόντον ἔπεσεν ὁ ἔξαίσιος πολεμάρχος,
θλίψιν ἐπῆραν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ ἀγάλλιασαν οἱ Τρῷες
καὶ γύρω του ἐπυκνώθηκαν· ἀλλὰ δὲν ἐδειλιάσαν
οἱ Ἀχαιοὶ κι ἐπάνω τους μὲ δύναμιν χυθῆκαν.
- "Ανδρα τῶν Τρώων τολμηρὸν ἐφόνευσε ὁ Μηριόνης,
τὸν Λαόγονον τοῦ Ὄνήτορος, ποὺ τοῦ Διὸς Ἰδαίου
ἱερέας ἦταν καὶ ὡς θεὸν ὁ κόσμος τὸν τιμοῦσε. 605
- Κάτω ἀπ' τ' αὐτὸν τὸν κτύπησε καὶ ἀπ' τὸ σιαγόνι καὶ ὅλο
τὸ σῶμα ἐλύθη καὶ ἀχαρο τὸν σκέπασε σκοτάδι.
Στὸν Μηριόνην ἔριξε τὴν λόγχην ὁ Αἰνείας

ἴσως τὸν ἔβρη, ὡς βάδιζε μὲ σκέπτην τὴν ἀσπίδα.

Ἐμπρὸς τηρώντας ξέφυγεν ἐκεῖνος τὸ κοντάρι·
καὶ ὡς αὐτὸς ἔσκυψε ἐμπρός, διέσω του στὸ χῶμα
στηλώθ' ἡ λόγχη κι ἡ οὐρὰ τινάζονταν ἐπάνω,
καὶ ὁ βαρὺς "Ἄρης ἔσβησεν ἐκεῖ τὴν δύναμίν του
κι ἔπεισε τινακτὰ στὴν γῆν τοῦ Αἰνείου τὸ κοντάρι
ἀνώφελ' ἀφοῦ πέταξεν ἀπ' τ' ἀνδρικό του χέρι.

Ο Αἰνείας τότ' ἐχόλωσε κι ἐφώναξεν : «Ἄν κι εἶσαι,
ὅ Μηριόνη, χορευτής θαρρῶ, ποὺ ἂν σ' εἶχε πάρει
ἡ λόγχη μου γιὰ πάντοτε θὰ σ' ἔκανε νὰ μείνης».

Ἐκείνου ἀντεῖπε ὁ δοξαστὸς στὰ ὅπλα Μηριόνης :
«Αἰνεία, πράγμα δύσκολον, ἀνδράγαθος ἂν κι εἶσαι,
τοῦ κάθε ἀνδρὸς ποὺ ἀντίκρου σου μὲ τ' ἄρματα προβάλῃ
ἐσὺ νὰ πάρης τὴν ζωήν θυητὸς καὶ σὺ γεννήθης·
ἔὰν ἀκόντιζα κι ἐγὼ καὶ σοῦ ἄνοιγα τὸ στῆθος
καὶ δυνατὸς καὶ θαρρετὸς εἰς τὴν ἀνδρειά σου ὡς εἶσαι,
θὰ εἶχα ἔγω τὸ καυχῆμα καὶ ὁ "Ἄδης τὴν ψυχήν σου».

Αὐτὰ εἶπε καὶ ὁ Πάτροκλος τὸν ἀποπῆρε ὁ θεῖος :
«Τί λέγεις τοῦτ', ἀνδράγαθος ὡς εἶσαι, Μηριόνη,
γιὰ λόγια, φίλε, ὑβριστικὰ οἱ Τρῶες δὲν θ' ἀφήσουν
τὸ λείψανο ἀν κανένας τους τὸ χῶμα δὲν δαγκάσῃ.
Αξίζει ὁ λόγος στὴν βουλήν, στὸν πόλεμον τὸ χέρι.
Οθεν ἐμπρὸς στὸν πόλεμον καὶ ἀς μὴ πολυλογοῦμε».

Εἶπ', ἐκινήθη καὶ σ' αὐτὸν κατόπι ὁ θεῖος ἀνδρας,
καὶ ὡς εἰς τὸ δάσος τοῦ βουνοῦ τῶν ξυλοκόπων κρότος
σηκώνεται ἀκατάπαυστος καὶ ἀκούεται ἀπὸ πέρα,
παρόμοια καὶ τῶν μαχητῶν, ἀπὸ τῆς γῆς τὸ πλάτος,
βρόντον ἐσήκωνε ὁ χαλκὸς καὶ οἱ ταύρινες ἀσπίδες
μὲ ξίφη καὶ μὲ δίστομα κοντάρια ὡς ἐκτυπιόνταν
καὶ γνώστης δὲν θὰ γνώριζε τὸν θεῖον Σαρπηδόνα,
ὡς ἀπ' ἀκόντι', ἀπ' αἷματα καὶ ἀπὸ τὴν σκόνην ὅλος
πατάκορφα ἐσκεπάζετο καὶ στὸν νεκρὸν ἐκεῖνοι
δλόγυρ' ἀναδεύονταν, σὰν μύγες εἰς τὴν μάνδραν
βουλίζαν ὀλοτρόγυρα σ' ὀλόγεμες καρδάρες
τὸ καλοκαίρι ὅπού στ' ἀγγειά τὸ γάλα ἔσχειλίζει.
Τότε ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἐμάχονταν εἰς τὸν νεκρὸν τριγύρω

- στιγμὴν ὁ Ζεὺς δὲν ἔστρεψε τὰ φωτερά του μάτια·
αὐτὸς ἐτήρα πάντοτε καὶ ἀμφίβολος μετροῦσε
μέσα στὸ βάθος τῆς ψυχῆς τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου,
ἡ τώρ' αὐτοῦ στὸ λείψαντο τοῦ θείου Σαρπηδόνος
ὅ "Ἐκτωρ μὲ τὴν λόγχην του τὸ σῶμα νὰ τοῦ σχίσῃ
καὶ νὰ τοῦ πάρῃ τ' ἄρματα, ἡ θὲ ν' ἀφήσῃ ἀκόμη
σ' ἄλλους πολλούς τὸν ὅλεθρον νὰ φέρῃ" ἡ δύναμις του.
Καὶ τοῦτο μὲς στὸν λογισμὸν προτίμησεν ὁ νοῦς του,
πάλι ὁ λαμπρὸς ἀκόλουθος τοῦ θείου Ἀχιλλέως
τοὺς Τρῶας καὶ τὸν "Ἐκτορα νὰ κυνηγήσῃ ὅπίσω
κατὰ τὴν πόλιν καὶ πολλούς νὰ θανατώσῃ ἀνδρείους.
Μ' ἀνανδρὸ πνεῦμα ἐπάγωσε τοῦ "Ἐκτορος τὰ στήθη"
στ' ἀμάξι ἀνέβη κι ἔφευγε κι ἐφώναζε τῶν ἄλλων
νὰ φύγουν ὡς ἐγνώρισε τές πλάστιγγες τοῦ Δία.
Καὶ οὕτε οἱ γενναῖοι Λύκιοι σταθῆκαν ἀλλ' ἐφύγαν
ὅλοι, τὸν βασιλέα τους ὡς εἶδαν νεκρωμένον
κάτω ἀπ' τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, διτὶ πολλοί 'χαν πέσει
ἐπάνω του στὸν ἀσπονδὸν ποὺ ἀναψε ἀγώνα ὁ Δίας.
Καὶ ἐκεῖνοι ὡστόσον ἔπαιρναν ἀπὸ τὸν Σαρπηδόνα
τ' ἄρματα τὰ περίλαμπρα, καὶ τὰ 'φεραν στὰ πλοῖα
καθὼς τοὺς εἶπε ὁ ἀνδράγαθος νιός τοῦ Μενοιτίου.
Καὶ εἶπε τότε ὁ βροντητὴς τοῦ Φοίβου: «"Ἄμε, γλυκέ μου
Φοῖβε, ἀπ' τὰ βέλη σήκωσε τὸν Σαρπηδόνα, πρῶτα
ἀπὸ τὰ μαῦρα αἴματα νὰ τὸν καθάρης ὅλον
στοῦ ποταμοῦ τὰ ρεύματα μακρὰν καὶ ἀφοῦ τὸν χρίσης
μὲ ἀμβροσίαν, ἀφθαρτα ἐνδύματα ἐνδύσε τον,
καὶ στεῖλε τὸν μὲ ὀδηγοὺς ταχεῖς τὰ διδύμαρια
τὸν "Γπνον καὶ τὸν Θάνατον νὰ τὸν ξεπροβοδήσουν,
ώς νὰ τὸν θέσουν στὸν λαὸν τῆς κάρπιμης Λυκίας,
ὅπου ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς θὰ τοῦ σηκώσουν τάφον
καὶ στήλην, μόνον χάρισμα ποὺ τῶν νεκρῶν ἀνήκει".
Εἶπε, καὶ δὲν παράκουσεν ὁ Ἀπόλλων στὸν πατέρα
καὶ μὲς στὴν μάχην ἔπεσεν ἀπὸ τὰ ὅρ' Ἰδαῖα·
μέσ' ἀπ' τὰ βέλη ἐσήκωσε τὸν θεῖον Σαρπηδόνα,
στὸν ποταμὸν τὸν ἔλουσε, τὸν ἔχρισε ἀμβροσίαν,
κι ἐνδύματα τὸν ἐνδύσε, ποὺ εἶναι ἀφθαρτα ὑφασμένα·

κι ἔστειλε αὐτὸν μὲ δόδηγοὺς ταχεῖς, τὰ διδυμάρια
τὸν "Ὕπνον καὶ τὸν Θάνατον, ποὺ τὸν ξεπροβοδῆσαν
καὶ τὸν ἐθέσαν στὸν λαὸν τῆς κάρπιμης Λυκίας.

Τότ' εἶπε τοῦ Αὔτομέδοντος ὁ Πάτροκλος νὰ σπρώξῃ
τὸ ἀμάξι αὐτοῦ κατάποδα τῶν Τρώων καὶ Λυκίων·
ποιά τύφλωσις! ἂν φύλαγε τὸν λόγον τοῦ 'Αχιλλέως,
τὴν μοίραν θὰ ἔξεφευγε τὴν μαύρην τοῦ θανάτου.

'Αλλὰ τοῦ Δέ' ἀξίζει ὁ νοῦς πλιότερο ἢ τοῦ ἀνθρώπου,
ποὺ εὔκολα καὶ ἄνδρ' ἀτρόμητον δειλιάζει καὶ τὴν νίκην
τοῦ ἀφαιρεῖ καὶ ἄλλην φοράν τὸν σπρώχνει αὐτὸς στὴν μάχην.
ὅπως τότ' ἔβαλε φωτιὰ στὸ στήθη τοῦ Πατρόκλου.

Ποιόν πρῶτον καὶ ποιόν ὕστερον ἐγύμνωσες στὴν μάχην,
Πάτροκλε, δόπταν οἱ θεοὶ σ' ἐκάλεσαν στὸν "Αδην;
Ἐπεσε πρῶτα ὁ "Αδρηστος" ὁ Αὔτονος κατόπιν,
ὁ 'Επίστωρ, ὁ Μελάνιππος, ὁ Πέριμος Μεγάδης,
ὁ "Εχεκλος, ὁ "Ελασος, ὁ Μούλιος καὶ ὁ Πυλάρτης,
κι οἱ ἄλλοι οἱ ἐδειλοψύχησαν κι ἐφύγαν δλοι ἐμπρός του.

Θά 'παιρναν τότ' οἱ 'Αχαιοὶ τὴν ὑψηλὴν Τρωάδα,
τόσο τριγύρω ἐμάνιζεν ἢ λόγγη τοῦ Πατρόκλου,
στὸν πύργον ἀν δὲν ἔστεκεν ὁ Φοῖβος, ποὺ τῶν Τρώων
ὑπέρμαχος, τὸν ὅλεθρον ἔκεινου ἐμελετοῦσε.

Καὶ τρεῖς ἐσκάλωσε φορὲς ὁ Πάτροκλος στὸ τεῖχος
καὶ τρεῖς τὸν ἔξετίναξεν ὁ Φοῖβος μὲ τὰ χέρια
τ' ἀθάνατα κυπρώντας του τὴν φωτεινὴν ἀσπίδα.

'Αλλ' ὅτε ὡς δαίμων τέταρτην φοράν ἐχύθη ὁ ἥρως,
φοβερὴν τοῦ 'βαλε κραυγὴν ὁ 'Απόλλων καὶ τοῦ εἶπε:
«Πάτροκλε διογέννητε, δὲν ἔχει δρίσ' ἢ μοίρα
τῶν ἀποτόλμων Τρώων σὺ τὴν πόλιν νὰ πορθήσης,
οὐδ' ὁ 'Αχιλλεύς, εἰς τὴν ἀνδρειὰ περίσσ' ἀνώτερός σου».

Εἶπε, κι εὐθὺς ὁ Πάτροκλος μακράν ἐσύρθη δπίσω
γιὰ νὰ ἀποφύγη τὴν ὀρμὴν τοῦ μακροβόλου Φοίβου.

Κι ἔμεν' ὁ "Εκτωρ στὲς Σκαιές μὲ τὰ γοργὰ πουλάρια"
κι ἐρεύνα ὁ νοῦς του ἀν θὰ στραφῇ στὴν ταραχὴν τῆς μάχης
ἢ θὰ φωνάξῃ στὸν λαὸν ν' ἀποκλεισθῇ στὸ τεῖχος.
Καὶ τοῦτο ἐνῶ στοχάζονταν ἥλθεν ἐμπρός του ὁ Φοῖβος·
ἄνδρας ἐφάνη στὴν μαρφὴν καλὸς καὶ ρωμαλέος,

ὅ "Ασιος, ὁποὺ θεῖον του τὸν εἶχε ἀπ' τὴν Ἐκάβην,
κι ἡταν υἱὸς τοῦ Δύμαντος, ποὺ πέρα εἰς τῆς Φρυγίας
τὰ μέρ' ἡταν ἐγκάτοικος κεῖ ποὺ δὲ Σαγγάριος ρέει.

"Εκείνου ἐπῆρε τὴν μορφὴν καὶ τοῦ πε τότε δὲ Φοῖβος : 720

«"Ἐκτορ'" ἀπὸ τὸν πόλεμον τί ἀπέχεις ; Δὲν σοῦ πρέπει.

"Αμποτε ἀντὶ κατώτερος νά μουν ἀνώτερός σου,
ἐλεεινὴν ἀνάπαυσιν θὰ εἶχες ἀπ' τὴν μάχην.

'Αλλ' ἔλα, κίνα τ' ἀλογα στὸν Πάτροκλον ἐπάνω
ἴσως τὸν πάρ' ἡ λόγχη σου καὶ δὲ Φοῖβος σὲ δοξάσῃ». 725

Εἶπε κι ἐστράφηκε δὲ θεὶς στὸν θόρυβον τῆς μάχης,
καὶ τὸν ἀνδρεῖον πρόσταξεν δὲ "Ἐκτωρ Κεβριόνην
εὐθὺς κατὰ τὸν πόλεμον τοὺς ἵππους νὰ φαβδίσῃ.

Κι ἔβαλε τάραχον κακὸν δὲ Φοῖβος στοὺς Ἀργείους,
τῶν Τρώων καὶ τοῦ "Ἐκτορος τὴν νίκην νὰ χαρίσῃ. 730

Καὶ δὲ "Ἐκτωρ δὲν ἐφρόντιζε τοὺς ἄλλους νὰ φονεύῃ
ἄλλὰ τοὺς ἵππους ἕσπρωχνε στὸν Πάτροκλον ἐπάνω.

Καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξῃ δὲ Πάτροκλος ἐπήδησε κρατώντας
τὴν λόγχην μὲ τ' ἀριστερό, κι ἐφούκτωσε μὲ τ' ἄλλο
χοντρὸ λιθάρι δοντερὸ καὶ ἀντιστυλωμένος
τό ριξε καὶ τὸν "Ἐκτορα ἐκτύπησε ἀπ' δλιγο. 735

'Αλλ' ὅμως τὸν ἡνίοχον τὸν Κεβριόνην ἥβρε,
ποὺ ἡταν νοθογέννητος τοῦ δοξαστοῦ Πριάμου,
ἔνῳ κρατοῦσε τὰ λουριά, μὲς στὸ μεσόφρυδό του.

Καὶ δὲ τραχὺς λίθιος σύντριψε τὰ φρύδια, καὶ δὲν ἐσπάσθη
τὸ κόκκαλο, καὶ καταγῆς ἐπέσαν οἱ δρθαλμοὶ του
αὐτοῦ ἐμπρὸς στὰ πόδια του· καὶ ἀπ' τὸ λαμπρόν του θρόνον
ἔπεσε κάτω ὡς βουτηχτῆς κι ἐβγῆκεν ἡ ψυχὴ του.

Καὶ τότε τὸν ἀνάπαιξες, ὃ Πάτροκλε ἵππομάχε.
«"Ω, κοίτα! πόσο εἰν' ἐλαφρὸς ποὺ εὔκολα βουτάει ! 745

μὲς στὸ ἰχθυοφόρο πέλαγος ἀν τύχαινεν ἐκεῖνος,
καὶ μέσα στ' ἄγρια κύματα θὰ ἐπήδη ἀπὸ τὴν πλώρην
νὰ ψάξῃ στρείδια καὶ πολλούς μ' ἐκεῖνα νὰ χορτάσῃ·
τόσο εὔκολ' ἀπ' τὴν ἀμαξα στὸ σιάδι αὐτὸς βουτάει
εἰναι κι οἱ Τρῶες βουτηχταὶ πιθέξιοι, καθὼς βλέπω». 750

Εἶπε, κι εὐθὺς ἐχύθηκε στὸν ἥρωα Κεβριόνην,
τὴν ὄρμὴν εἶχε λεονταριοῦ, ποὺ ταύρους ἀφανίζει

ώσπου στὸ στῆθος τὸ κτυποῦν κι ἡ ἀνδρειά του τὸ φονεύει·
μὲ λύσσαν τέτοιαν, Πάτροκλε, τοῦ ἔχύθηκες ἐπάνω.

Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος πήδησεν ὁ "Εκτωρ ἀπ' τ' ἀμάξι·
κι ἐκεῖν' οἱ δύο πιάσθηκαν εἰς τὸν νεκρὸν ἐπάνω
σὰν δύο λεοντάρια στὸ βουνό, τῆς πείνας λυσσιασμένα
μάχονται μεγαλόψυχα γιὰ σκοτωμένο ἐλάφι.

Παρόμοια ποῖος τὸν νεκρὸν νὰ πάρῃ Κεβριόνην
ὁ "Εκτωρ καὶ ὁ Πάτροκλος, μάχης δεινοὶ τεχνίται,
μὲ τὸν ἀλύπητον χαλκὸν ν' ἀντισφαγοῦν ζητοῦσαν.

Μὲ πεῖσμ' ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ὁ "Εκτωρ τὸν κρατοῦσε
ὁ "Εκτωρ καὶ ὁ Πάτροκλος· κι ἐπάνω τῶν οἱ ἄλλοι,
οἱ Τρῷες καὶ οἱ Δαναοὶ σφοδρὴν κρατοῦσαν μάχην.

Καὶ ὅπως μ' ἀγών' ἀντίζηλον ὁ Εὔρος μὲ τὸν Νότον
στὸ δρός δάσος πολεμοῦν βαθὺ καὶ φουντωμένο
ἀπὸ πολύφλοιδες κρανιές καὶ φράξα καὶ μελέγους
ποὺ σμίγουν ὅλ', ἀντικτυποῦν τὰ μακριὰ κλαδιά τους,
καὶ ὅπως συντρίβονται πολὺς δι βρόντος ἀντηχάει,

ὅμοια μὲ ἀντίθετην ὁρμὴν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῷες
σφάζονται καὶ τὴν ἀνανδρην φυγὴν στὸν νοῦν δὲν εἶχαν,
καὶ ὡς μάχονται δλόγυρα ἐκεῖ στὸν Κεβριόνην
λόγγης ἐμπήθηκαν πολλὲς καὶ φτεροφόρ' ἀκόντια
καὶ ἀσπίδες σκούντησαν πολλὲς λιθάρια φουκτωμένα.

Καὶ αὐτὸς στὸ μέσον ἀπέραντος στὸν στρόβιλον τῆς σκόνης
κοιτάμενος τοὺς ἵππικοὺς ἀγῶνες λησμονοῦσε. 775

Καὶ ὅσον δὲ ἦλιος ἔλαμπε στὰ μεσουράνια μέρη
κτυπιόνταν κι ἐπεφταν πολλοὶ καὶ ἀπ' τὰ δύο μέρη ὄμοιός τους
καὶ ἀμὲν γειρεν δὲ ἦλιος, ὅταν τὰ βόδια λυῶνται,
τότε ἐνικοῦσαν οἱ Ἀχαιοὶ χωρὶς νὰ θέλῃ ἡ μοίρα. 780

Καὶ ἀπὸ τ' ἀκόντια ξέσυραν τὸν ἥρωα Κεβριόνην
μακρὰν τῶν Τρῷων, κι ἐπειτα τὸν γδύσαν ἀπ' τὰ ὅπλα.

Στοὺς Τρῷας πέφτει ὁ Πάτροκλος ἀφανισμὸν νὰ φέρῃ
καὶ τρεῖς φορὲς κραυγάζοντας τρομακτικῶς ἔχύθη
καὶ ἀνδρες ἐννέα τὴ φορὰ ροβόλησαν στὸν "Αδη. 785

"Αλλ' ὅταν τετάρτη φορὰν ὡσὰν θεὸς ὅρμοῦσε,
τότε σοῦ ἐφάνη, Πάτροκλε, τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου·
ὅτι στὴν μάχην σοῦ 'λθ' ἐμπρὸς τρομακτικὸς ὁ Φοῖβος.

- Καὶ δὲν τὸν εἶδε, ὡς ἔρχονταν, στὴν ταραχὴν τῆς μάχης
μὲς στὴν κατάχυνια δόλοκλειστος· τοῦ ἐστήθη δύσιω ὁ Φοῖβος 790
μὲ τὴν παλάμην πετακτὴν τοῦ ἐπάταξε τοὺς ὄμους
καὶ ὅλην τὴν ράχην· κι ἔστριψαν τὰ μάτια τοῦ Πατρόκλου.
Καὶ ὁ Φοῖβος ἀπ' τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπέταξε τὸ κράνος,
ποὺ ἀντήχησε, ὡς ἐκύλησε στὰ πόδια ἐκεῖ τῶν ἵππων·
καὶ ἡ χαίτη του στὰ χώματα μολύνθη καὶ στὸ αἷμα. 795
Καὶ ὡς τότε δὲν ἔγινετο νὰ μολυνθῇ στὸ χῶμα
ὅ κῶνος λαμπροφούντωτος, ποὺ ἔσκεπε τ' ὥραιο
μέτωπο καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ θείου Ἀχιλλέως·
καὶ τότε τό 'δωκεν ὁ Ζεὺς τοῦ "Ἐκτορος νὰ σκέπῃ
τὴν κεφαλὴν του κι ἔφθανε σ' αὐτὸν ἡ μαύρ' ἡμέρα. 800
Κι ἐκόπη τὸ μακρόσκιο κοντάρι στὴν παλάμην
τὸ λόγγοφόρο, τὸ βαρύ, καὶ τοῦ 'πεσε ἀπ' τοὺς ὄμους
μ' ὅλον τὸν τελαμώνα της ἡ κροσσωμένη ἀσπίδα.
Καὶ ὁ Φοῖβος, τοῦ Διὸς υἱός, τὸν θώρακα τοῦ λύει.
'Εθεορούσθη ὁ Πάτροκλος, τοῦ ἐλύθηκαν τὰ μέλη 805
καὶ θαμπωμένος ἔμεινε· καὶ ὀπίσω μὲ τὴν λόγχην
τὸν κτύπησ' ἔνας Δάρδανος τῶν ὄμων εἰς τὴν μέσην,
ὁ Πανθοτῆδης Εὔφορβος, ποὺ ἐπρώτευε τῶν ἄλλων
στὴν λόγχην, εἰς τὸ τρέξιμο καὶ στὴν ἵππομαχίαν.
"Οταν πολέμου ἀμάθητος πρωτῆλθεν ἵππομάχος,
εἴκοσι ἄνδρες μόνος του κατέβασε ἀπ' τοὺς ἵππους. 810
Αὐτὸς πρῶτος σ' ἐλόγχισεν, δὲ Πάτροκλε ἵππομάχε,
καὶ δὲν σὲ φόνευσε, κι εὐθὺς τὴν λόγχην ἀπ' τὸ σῶμα
ἄρπαξε καὶ μὲς στὸν στρατὸν ἐσύρθη, δὲν ἐστάθη
ν' ἀντιταχθῇ στὸν Πάτροκλον, ἀν καὶ ἔχαρματωμένον,
ἄλλ' ὡς τὸ χέρι τοῦ θεοῦ τὸν δάμασε καὶ ἡ λόγχη 815
πρὸς τοὺς συντρόφους ἔστρεψε τὴν μοίραν νὰ ἀποφύγη.
Καὶ ὁ "Ἐκτωρ ἀπ' τὲς φάλαγγες ἀμ' εἶδε τὸν γενναῖον
Πάτροκλον ν' ἀποσύρεται κονταροπληγωμένος,
προχώρησε, τοῦ ἐστήθη ἐμπρός, καὶ μέσα εἰς τὸ λαγγόνι
τὴν λόγχην ὅλην ἔμπηξε κι ἡ ἄκρη ἐβγῆκε πέρα. 820
"Ἐπεσε καὶ κατήφεια στοὺς Ἀχαιοὺς ἔχύθη.
Καὶ ὡς λέοντας καὶ ἀδείλιαστος ἀγριόχοιρος στὸ ὄρος
μάχονται μεγαλόψυχα γιὰ μιὰ μικρὴ βρυσούλα,

ὅτι νὰ πιοῦν θέλουν καὶ οἱ δύδ μὲ λύσσαν, ὥσπου ὁ χοῖρος ἀσκομαχώντας ξεψυχᾶ στὸν λέοντ' ἀποκάτω· δόμοιν τὸν ἀνδράγαθον οὐδὲν τοῦ Μενοίτεου, ποιλῶν φονέα μαχητῶν ὁ Πριαμίδης "Ἐκτωρ μὲ λόγχην ἐθανάτωσε κι ἐπάνω του ἐκαυχήθη : «Τὴν πόλιν μας, δὲ Πάτροκλε, θαρροῦσσες ν' ἀφανίσῃς, καὶ δοῦλες στὴν πατρίδα σου νὰ πάρης τές γυναικες, ἀνόητε ! καὶ ἀκούραστα γι' αὐτὲς ἐτρικυμίζαν τ' ἄλογα τὰ φτερόποδα τοῦ "Ἐκτορος, κι ἐκεῖνος,— ποὺ εἴμαι πρῶτος μαχητῆς τῶν φιλομάχων Τρώων, καὶ δὲν θὰ ίδοῦν, ἐνδὼν ζῶ, τὴν δουλικὴν ἡμέρα καὶ τώρα σέ τὰ δρενα θὰ φάγουν εἰς τὴν Τροίαν. "Αθλιε! δὲν σὲ ὡφέλησεν ὁ ἀνδρεῖος 'Αχιλλέας· θὰ σοῦ παράγγελνε πολλὰ τὴν ὕραν ποὺ ἐκινοῦσες : «Νὰ μὴ γυρίσῃς, Πάτροκλε ἵππομαχε, στὰ πλοια πρὶν σχίσῃς εἰς τοῦ "Ἐκτορος τὰ στήθη τὸν χιτώνα βαριμένον εἰς τὸ αἷμα του» αὐτὰ θὰ εἰπ' ἐκεῖνος καὶ αὐτὰ τὰ λόγια σ' ἀρεσαν, ἀνόητος ὡς εἶσαι».	825 830 835 840 845
Καὶ, Πάτροκλε, τοῦ ἀπάντησες μὲ τὴν ψυχὴν στὸ στόμα : «Ἐκτορ, καυχήσου ὅσο ἡμπορεῖς, τώρα ποὺ ὁ Φοῖβος τὴν νίκην σοῦ ἔχάρισαν —καὶ αὐτοὶ μὲ καταβάλλουν εὔκολ', ἀφοῦ μοῦ ἀφαίρεσαν τὰ ὅπλ' ἀπὸ τοὺς ὄμους. Κι εἴκοσιν ὅμοιοι μὲ σὲ νὰ εἶχαν ἔλθει ἐμπρός μου ὅλοι νεκροὶ θὰ ἔπεφταν στὴν λόγχην μου ἀποκάτω. Ἐμένα ἡ μοίρα ἔφόνευσεν ἡ μαύρη μὲ τὸν Φοῖβον καὶ ἀπ' τοὺς θυντηούς ὁ Εὔφορβος· τρίτος ἐσύ μὲ γδύνεις. Καὶ ἀκουσε ἀκόμα τί θὰ εἰπῶ καὶ βάλε το στὸν νοῦν σου· ὅλιγες εἰν' οἱ μέρες σου· καὶ ίδού σὲ παραστέκει ἡ μοίρα ἡ παντοδύναμη κι ἡ ὕρα τοῦ θανάτου, ὅποιο ἀπ' τὸ χέρι ἀδάμαστο θὰ πέσης τοῦ 'Αχιλλέως».	850 855 860 865
Μὲ αὐτὰ τὰ λόγι' ἀπέθανε· καὶ κλαίοντας θλιμμένη τὴν μοίραν, ποὺ νεότητα καὶ ἀνδρείαν τῆς ἐπῆρε, ἀπὸ τὰ μέλη του ἡ ψυχὴ κατέβηκε στὸν "Αδη· Νεκρὸν τὸν ἐπροσφάνησεν ὁ λαμπτροφόρος "Ἐκτωρ : «Ὦ Πάτροκλε, τὸν θάνατον γιατὶ μοῦ προμαντεύεις ; Ποιός ξέρει μήπως ὁ 'Αγιλλέας, τῆς Θέτιδος ὁ γόνος.	860 865

χάση αύτὸς πρῶτος τὴν ζωὴν στὴν λόγχην μου ἀποκάτω ;»

Εἶπε καὶ μέσ' ἀπ' τὴν πληγήν, πατώντας τὸν, τὴν λόγχην ἀνέσπασε καὶ ἀνάσκελον τὸν ἔσπρωξε στὸ χῶμα.

Κι εύθυνς στὸν Αὐτομέδοντα μὲ τὸ κοντάρι ἔχθη,
ποὺ εἶχε ἀκόλουθον λαμπρὸν ὁ ἀσύγκριτος Πηλείδης,
νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἀλλ' ἐπαιρναν αὐτὸν οἱ ταχεῖς ἵπποι,
οἱ ἀθάνατοι ποὺ οἱ θεοὶ χαρίσαν τοῦ Πηλέως.

Εἰδεν εὐθὺς ὁ ἀρείφιλος Μενέλαος Ἀτρεΐδης
πόπεσε ὁ Πάτροκλος αὐτοῦ στὴν μάχην μὲ τοὺς Τρῶας,
καὶ στὸ ἄρματά του ἀστραφτερὸς ἐβγῆκε ἀπὸ τοὺς προμάχους
καὶ δλόγυρά του ἐβάδιζε, καθὼς εἰς τὸ μοσχάρι
γόζοντας περιστρέφεται πρωτόγεννη μητέρα.

Παρόμοια ὁ Μενέλαος στὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου
καὶ τὸ κοντάρι ἐκράτει ἐμπρὸς καὶ τὴν γλιστρὴν ἀσπίδα,
γιὰ νὰ φονεύσῃ ὅποιον ἰδῇ στὸ σῶμα νὰ σιμώσῃ·
κι ὡς ἔπεισεν ὁ Πάτροκλος ὁ ἀσύγκριτος στὴν μάχην
ἀδιάφορος δὲν ἔμεινεν ὁ ἥρως Πανθοΐδης.

Καὶ στὸν Μενέλαον ἔμπροσθεν ἐστήθη καὶ τοῦ εἶπε :
«Μενέλαε διόθρεπτε, ὀπίσω καὶ ἄφησέ μου
τὸ λείψανο καὶ τὸ ἄρματα τὰ αἰματοβαμμένα.
"Οτι ἀπὸ ἐμὲ πρῶτος κανεὶς τῶν Τρώων κι ἐπικούρων
δὲν λόγχισε τὸν Πάτροκλον στὸν δυνατὸν ἀγώνα·
γι' αὐτὸν νὰ λάβω ἄφησε φήμην λαμπρὴν στοὺς Τρῶας
μὴ σοῦ ἀφαιρέσῃς ἡ λόγχη μου τὴν ποθητὴν ψυχὴν σου».

Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἐβάρυνε καὶ τοῦ ἔπειτα :
«Δία πατέρε, ἀβάστακτες ποὺ εἰν' οἱ ἀλαζονεῖς !
ὅμοιαν ψυχὴν περήφανην δὲν ἔχει τὸ λιοντάρι
δὲν ἔχει ὁ λεοπάρδαλις, ὁ ἄγριος μήτε ὁ χοϊρος
ὅποιον κακόγνωμος θαρρεῖ πολὺ στὴν δύναμίν του,
ὅσον τοῦ Πάνθου τὰ παιδιά ἐπαίρονται τὸν ἀνδρεῖα.
Οὐδ' ὁ Υπερήνωρ χάρηκε τὴν νιότη του ὁ γενναῖος,
ποὺ ἔμπρός μου ἐστάθη ἀντίμαχος καὶ μ' ἔψεξε πῶς εἴμαι
στὴν μάχην ὁ ἀχρειότερος τῶν Δαναῶν ἥρωών·
καὶ ὀπίσω μὲ τὰ πόδια του δὲν γύρισε, πιστεύω,
νὰ εὑφράνη τὴν γυναίκα του καὶ τοὺς σεπτοὺς γονεῖς του.
'Εμπρός μου ἔλαν σταθῆς καὶ σὺ, νεκρὸς ἔδω θὰ πέσης.
'Αλλὰ νὰ μὴν ἀντιταχθῆς σ' ἔμει σὲ συμβουλεύω,
καὶ γύρε ὀπίσω εἰς τὸν στρατὸν πρὶν πάθης ἀπὸ ἔμένα.
Μόνο ἀφοῦ ἔγιν' ἡ συμφορὰ ὁ ἀνόγητος μαθαίνει».

Εἶπε καὶ δὲν τὸν ἔπειθε· καὶ ἀντεῖπε πρὸς ἐκεῖνον : «Μενέλαος, τώρα ἐκδίκησιν θὰ πάρω τοῦ ἀδελφοῦ μου, 35
ὅπού μοῦ τὸν ἐφόνευσες καὶ τὸ καυχᾶσαι ἀκόμη,
ποὺ τὴν γυναίκα ἐχήρεψες στὸν νέον τους νυμφώνα
καὶ τοὺς γονεῖς του ἔκαμες τὴν κλάψα ν' ἀγαπήσουν.
Τοῦ θρήνου παρηγόρημα θὰ φέρω τῶν θλιψμένων,
ἀν ἀφοῦ πάρω τ' ἄρματα καὶ ὅμοι τὴν κεφαλήν σου,
τοῦ Πάνθου καὶ τῆς Φρόντιδος ἐγὼ τὰ παραδώσω. 40
'Αλλὰ θὰ εἴναι σύντομος στὴν δοκιμὴν ὁ ἀγώνας,
καὶ θενά δείξῃ ποιός ἐδῶ θὰ φύγῃ η θὰ νικήσῃ».

Εἶπε καὶ τὸν ἔκτύπησε στὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα·
δὲν ἔσπασε τὴν στερεὴν ἀσπίδα τὸ κοντάρι
κι ἡ χάλκιν' ἄκρη ἐστράβωσε· κατόπιν ἐπετάχθη, 45
ἀφοῦ ευχήθη τοῦ Διός, ὁ Ἀτρεΐδης μὲ τὴν λόγχην,
μὲς στὸν λαιμὸν τὴν ἔμπηξεν, ἐκεῖ ποὺ ἀποχωροῦσε,
καὶ δυνατὰ τὴν ἄμπωσε μὲ τὸ βαρύ του χέρι.
Κι ἔξω ἀπ' τὸ ζύγιον τ' ἀπαλὸ δὴ ἄκρη ἀντίκρυ ἐβγῆκε.
Βρόντησε κάτω κι ἥχησαν ἐπάνω τ' ἄρματά του. 50
Στὸ αἷμα ἐβάρ' ἡ κόμη του, καλὴ σὰν τῶν Χαρίτων,
καὶ μὲ τ' ἀσημοχρύσαφα σφιγμένες οἱ πλεξίδες.
Καὶ ὅπως γεωργὸς ὀλόχλωρο τρέφει βλαστάρι ἐλαῖας,
σ' ἕρημον τόπον μ' ἄφθονον νερὸν σιμὰ στὴν ρίζαν,
ώραῖον, ὀλοπράσινο καὶ ἀσπροανθοβιολισμένο 55
εἰς τῶν ἀνέμων τές πνοές λυγίζει τὰ κλαδιά του·
ἔρχεται ξάφουν ρούφουλας σφοδρῆς ἀνεμοζάλης
καὶ σύρριζ' ἀπ' τὸν λάκκον του στὸ κῶμα τὸ ξαπλώνει·
παρόμοια τὸν Εὔφορβον, κονταριστὴν ἀνδρεῖον
ἐφόνευσε δὲ Μενέλαος καὶ νὰ τὸν γδύσῃ ὄρμοῦσε. 60
Καὶ ὡς στὴν ἀνδρειάν του θαρρετό, θρέμμα βουνοῦ, λεοντάρι
ἀρπάζει τὴν καλύτερην δαμάλαν τῆς ἀγέλης·
μὲ τ' ἀνδρειώμένα δόντια του τὸν σβέρκον τῆς συντρίβει,
καὶ τῆς ρουφᾶ τὰ σωθικὰ κατέπι καὶ τὸ αἷμα
σπαρακτικά, καὶ ἀνδρες βοσκοὶ καὶ σκύλοι τὸν κοιτάζουν, 65
καὶ ἀπὸ μακριὰ βάζουν φωνές καὶ δὲν τολμᾶ κανένας
νὰ πλησιάσῃ ὅτι χλωμὸς τοὺς κυριεύει ὁ τρόμος·
ὅμοια στὰ στήθη του κανεὶς τότε καρδιὰ δὲν εἶχε

εἰς τὴν ἀνδρειά ν' ἀντιταχθῆ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου.

Κι εὔκολα τὰ λαμπρὸν ἄρματα θὰ ἔπαιρνε τοῦ Εύφροβου
οὐ 'Ατρείδης, ἀλλὰ βάσκανος ἐναντιώθη ὁ Φοῖβος
ποὺ ἔκινησε τὸν "Εκτορα, ίσπόπαλον τοῦ "Αρη·
τοῦ Μέντη, ὅποι βασίλευε στοὺς Κίκονας, ἐπῆρε
τ' ἀνάστημα καὶ τὴν μορφὴν καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἶπε :
«Ω "Εκτορ, τ' ἀκατάφθαστα ζετρέχεις τόσην ὥραν,
τοῦ 'Αχιλλέως τ' ἄλογα καὶ αὐτὰ δὲν τὰ δαμάζει
ἢ τ' ἀνεβαίνει ἄλλος θνητὸς ἢ μόνος ὁ ἀνδρειωμένος
Αἰακίδης, ὅποι ἀθάνατη τὸν γέννησε μητέρα.
'Ωστόσον ὁ Μενέλαος, ἐκεῖ ποὺ τοῦ Πατρόκλου
σκέπει τὸ σῶμα, ἐφόρευσεν ἄνδρα λαμπρὸν τῶν Τρώων
τὸν Πανθοίδην Εύφροβον, καὶ τὴν ἀνδρειά τοῦ ἐπῆρε».

Εἶπε κι ἐγύρισε ὁ θεὸς στὴν ταραχὴν τῆς μάχης,
κι αἰσθάνθη πόνον τρομερὸν ὁ "Εκτωρ στὴν καρδιά του.
'Εκοίταξε στές φάλαγγες καὶ εἶδε τὸν 'Ατρείδην
νὰ παίρνῃ τὰ λαμπρὸν ἄρματα, τὸν ἄλλον ξαπλωμένον
στὴν γῆν καὶ ἀπὸ τὸ λάβωμα τὰ αἷματα νὰ ρέουν.

Εἰς τὸν ἄρματά του ἀστραφτερὸς ἐβγῆκε ἀπὸ τοὺς προμάχους
κραυγάζοντας, προσόμοιος μ' ἀσβεστην φλόγα 'Ηφαίστου
καὶ τὴν βοήν δὲν ἀργησεν ὁ 'Ατρείδης νὰ γνωρίσῃ
καὶ μέσα εἰς τὴν γενναίαν του ψυχὴν μὲ πόνον εἶπε :
«Ω συμφορά μου ! ἀν τὸν ἄρματα ἀφήσω ἑδῶ καὶ ἀκόμη
τὸν Πάτροκλον ποὺ ἔπεσε, γιὰ νὰ ἐκδικήση ἐμένα,
θὰ μὲ δύνειδίσουν οἱ 'Αχαιοί· καὶ ἀπὸ ἐντροπῆν ἀν μείνω
τοὺς Τρώας καὶ τὸν "Εκτορα νὰ πολεμήσω μόνος
τότε τὸν ἔναν οἱ πολλοὶ κακὰ θὰ πεικλείσουν·

καὶ ὁ "Εκτωρ ὅλες φέρνει ἑδῶ τές φάλαγγες τῶν Τρώων,
ἀλλὰ νὰ διαλογίζεται τί στέκεται ἡ ψυχὴ μου ;
"Οποιος θελήσῃ ἀντίθετα νὰ μάχεται μ' ἐκεῖνον,
ποὺ τὸν δοξάζει ἔνας θεός, μέγα κακὸ θὰ πάθη.
Καὶ ἀφοῦ τὸν "Εκτορα οἱ θεοὶ στὴν μάχην ἔκινησαν
ἀν δώσω τόπον εἰς αὐτὸν κανεὶς δὲν θὰ μὲ φέγη·
καποὺ ἥθελα τὸν Αἴαντα νὰ ὅκουα τὸν ἀνδρεῖον·
τότε καὶ ἀντίθεα πόλεμον θὰ ἐκάναμεν οἱ δύο,
νὰ πάρουμε ἵσως τὸ νεκρὸν στὸν θεῖον 'Αχιλλέα,

ένα δλιγότερο κακό στές τόσες συμφορές μας».

105

Ταῦτα ἐνώ ἔκεινος ἔλεγε στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του,
ἔρχεται δ "Εκτωρ καὶ μ' αὐτὸν οἱ φάλαγγες τῶν Τρώων"
ἀφησε τότε τὸν νεκρὸν κι ἐμπόδιζεν ὅπίσω

συχνὰ τὴν δψιν στρέφοντας, σὰν δυνατὸ λεοντάρι
ποὺ ἀπὸ τὴν στάνην μὲ φωνές τὸ διώχνουν καὶ μὲ βέλη
ἄνδρες καὶ σκύλοι μέσα του τὰ σπλάχνα τ' ἀνδρειωμένα
παχώνουν ὥστε ἀθέλητα τὸ περιαύλι ἀφήνει.

'Ομοίως ἀπ' τὸν Πάτροκλον ἐμπόδιζ' ὁ Ἀτρείδης,
καὶ ὡς ἔφθασε στοὺς Ἀχαιοὺς ἐστάθηκε κι ἐστράφη,
καὶ γιὰ τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν Τελαμωνιάδη
ἐκοίτα καὶ τὸν εἰδ' εὐθὺς στ' ἀριστερὰ τῆς μάχης
ποὺ τοὺς συντρόφους θάρρουνε στὴν μάχην, ὅτι δ Φοῖβος
ὅρμὴν φυγῆς ἀκράτητην τοὺς ἔβαλε στὰ στήθη.

"Ἐτρεξε, τὸν πλησίασε καὶ «δράμε», τοῦ ἐπε, «ἄ φίλε,
τὸν πεθαμένον Πάτροκλον μ' ἐμὲ νὰ ὑπερασπίσης,
τὸ λείψανο ἴσως φέρωμε στὸν θεῖον Ἀχιλλέα
γυμνό· ὅτι ἔχει τ' ἄρματα ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ».

'Ἐτάραξεν δ λόγος του τοῦ Αἴαντος τὰ στήθη
καὶ δμοῦ μὲ τὸν Μενέλαον ἐβγῆκε ἀπ' τοὺς προμάχους:
καὶ ὡς ἔγδυσε τὸν Πάτροκλον δ "Εκτωρ τὸν τραβοῦσε
μὲ τὴν λεπίδ' ἀκονῆτὴν νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι
καὶ νὰ πετάξῃ τὸ κορμὶ στές σκύλες τῆς Τρωάδος·
μὲ ἀσπίδα ὡς πύργον στήθηκεν ἐγγύς δ μέγας Αἴας
καὶ στοὺς συντρόφους σύρθηκεν δ "Εκτωρ καὶ στ' ἀμάξι
ἀνέβη καὶ παράγγειλε τοὺς Τρώας εἰς τὴν πόλιν
νὰ φέρουν τὰ λαμπρὸ ἄρματα, δόξαν νὰ τὰ χη ἔκεινος.

Κι ἐσκέπαξε τὸν Πάτροκλον μὲ τὴν πλατιὰν ἀσπίδα
δ Αἴας, δπως λεόντισσα ἐμπρὸς ἀπ' τὰ μικρά της,
ποὺ κυνηγοὶ τὴν ἀπαντοῦν νὰ τὰ ὀδηγῷ στὸν λόγγον·
στὴν ρώμην τῆς περήφανη τὸ μέτωπο σουφρώνει
καὶ μὲ τὰ φρύδια χαμηλὰ τὰ μάτια τῆς σκεπάζει
αὐτὴν ἐμπρὸς στὸν Πάτροκλον τὴν στάσιν πῆρε δ Αἴας.
'Ο Ἀτρείδης δ Μενέλαος καὶ αὐτὸς εἰς τ' ἀλλο πλάγι
παράστεκε περίλυπος μὲς στ' ἀνδρειωμένα στήθη.

Καὶ δ Γλαῦκος τοῦ Ἰππολόχου υἱός, δ ἄρχος τῶν Λυκίων,

μ' ἄγριαν ματιὰ στὸν "Εκτορα βαρὺν τὸν λόγον εἶπε :

"Εκτορ, στὰ κάλλη ἀσύγκριτε, καὶ ἀδύνατε στὴν μάχην,
εἰσαι δειλὸς καὶ χάρισμα μεγάλην δόξαν ἔχεις.

Τώρα τὴν πόλιν σκέψου ἐσύ νὰ σώσης καὶ τὸν πύργον
μόνος ἐσύ μὲ τοὺς λαούς ποὺ κατοικοῦν στὴν Τροίαν.

145

Διότι διὰ τὴν πόλιν σας κανένας τῶν Λυκίων

δὲν θέλει μάχεται στὸ ἑέζης, ἀφοῦ δὲν εἶχε χάριν
τοῦτος ὁ ἀτελεύτητος μὲ τὸν ἔχθρὸν ἀγώνας.

Πᾶς δὲνδρ' ἀλλον κατώτερον, ἐλεεινέ, θὰ σώσης,
ἀφοῦ ξένον καὶ σύντροφον, τὸν μέγαν Σαρπηδόνα

150

νὰ γίνη ἀφῆκες ἄρπαγμα στὰ πλήθη τῶν Ἀργείων ;

Ποὺ μέγα κέρδος ἔφερε στὴν πόλιν καὶ σ' ἐσένα
καὶ δὲν τὸν φύλαξες, δειλέ, τῶν σκύλων ἀπ' τὸ στόμα.

Γιὰ τοῦτο οἱ Λύκιοι θὰ πεισθοῦν στὸν λόγον μου νὰ φύγουν
εἰς τὴν πατρίδα καὶ διεθρος θὰ πέσῃ στὴν Τρωάδα·

155

ὅτι ἀν ἀτρόμυτην δρμῆν εἶχαν στὰ στήθη οἱ Τρῷες,
ώς ἡ καρδιά 'ναι τῶν ἀνδρῶν ὅπού γιὰ τὴν πατρίδα
μὲ τοὺς ἔχθρους ἀκούραστον βαστοῦν πολέμου ἀγώνα,
τότ' εὔκολα τὸν Πάτροκλον θὰ ἐσέρναμε στὴν Τροίαν.

Καὶ ἀν ἀπ' τῆς μάχης τὴν βοὴν στὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
ἐσέρναμε μαχόμενοι τοῦτον τὸν πεθαμένον,

τὸν Σαρπηδόν' ἀντάλλαγμα καὶ τ' ἀρματά του οἱ Ἀργεῖοι
θὰ ἔδιδαν νὰ φέρωμε στὰ τείχη τῆς Ἰλίου·

ὅτ' ἦταν κεῦνος ὁ νεκρὸς ἀκόλουθος μεγάλου
ἀνδρός, ὅπού τῶν Δαναῶν πρωτεύει στὴν ἀνδρείαν.

165

'Αλλὰ τὸν μεγαλόψυχον υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος
στὴν μάχη σὺ δὲν τόλμησες κατάματα νὰ βλέπης,
νὰ πολεμήσης κι εἶναι αὐτὸς πολὺ καλύτερός σου».

Τοῦ ἀντεῖπε μ' ἄγριο βλέφαρο δὲ λοφοσείστης "Εκτωρ :
«Ὤ Γλαῦκε, τόσον ἀδικον νὰ μοῦ προφέρης λόγον ;

170

"Ἐλεγα πῶς στὴν φρόνησιν πρωτεύεις σὺ τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων, ὅπου κατοικοῦν τὴν κάρπιμην Λυκίαν,

καὶ τώρα δ', τ' εἶπες μοῦ 'δειξεν ὅτι σωστὰ δὲν κρίνεις,
ποὺ ἐμπρὸς στὸν μέγαν Αἴαντα δὲν τόλμησα νὰ μείνω.

Μέ δὲν παγώνει δέ τάραχος τῆς μάχης καὶ τῶν ἵππων·
ἀλλὰ νικᾶ πάντοτε δέ νοῦς τοῦ αἰγιδοφόρου Δία

175

ποὺ εὔκολα καὶ ἄνδρ' ἀτρόμητον δειλιάζει καὶ τὴν νίκην
τοῦ ἀφαιρεῖ καὶ δὲλη φορὰ τὸν σπρώχγει αὐτὸς στὴν μάχην.
'Αλλὰ στήσου στὸ πλάγι μου, νὰ ἴδης, ἀγαπητέ μου,
ἄν θά 'μαι δλήμερα δειλὸς καθὼς μοῦ τ' ὀνειδίζεις,
ἢ ἂν πολλοὺς τῶν Δαναῶν, ὅσον καὶ ἀν εἶναι ἀνδρεῖοι,
θὰ στρώσω, ἐκεῖ ποὺ μάχονται τὸν Πάτροκλον νὰ σώσουν ». 180

Εἶπε κι ἐσήκωσε φωνὴν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας :
«Τρῶες, Λύκιοι, Δάρδανοι καὶ σεῖς κονταρομάχοι,
ἄνδρες φανῆτε μ' ὅλην σας τὴν δύναμιν, ὡς φίλοι,
τ' ἄρματα ὅσο νὰ ζωσθῶ τὰ ὥραια τοῦ Ἀχιλλέως,
ποὺ ἐφόνευσα τὸν Πάτροκλον καὶ λάφυρα τὰ ἐπῆρα». 185
Αὐτὰ εἶπε καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ"
κι ἔχύθηκεν ὡς ἀστραπή, νὰ φθάσῃ τοὺς συντρόφους,
ὅπού στὴν πόλιν ἔφερναν τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως 190
καὶ ὅχι μακρὰν τοὺς πρόφθασεν καὶ ἀνάμερ' ἀπ' τὴν μάχην
ἐστάθη, τὴν πολύθρηνον, τὰ ὄπλα νὰ ξαλλάξῃ,
καὶ στὴν ἀγίαν Ἱλιον νὰ φέρουν τὰ δικά του
στοὺς Τρῶας ἔδωσε, καὶ αὐτὸς τ' ἀθάνατα ἔζωνόνταν
τοῦ Ἀχιλλέως, ποὺ οἱ θεοὶ χαρίσαν τοῦ πατρός του. 195
καὶ τοῦτος, δταν γέρασε τὰ ἔδωκε τοῦ νίοῦ του.
'Αλλὰ δ' υἱὸς δὲν γέρασε στὸ ὄπλα τοῦ πατρός του.

Καὶ ἄμα τὸν εἶδε ὁ βροντητὴς Κρονίδης κατὰ μέρος
τὰ ἄρματα νὰ ζώνεται τοῦ θείου Ἀχιλλέως,
ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν κι ἔλεγε μέσα ὁ νοῦς του : 200
«Ὦ δύστυχε, δὲν ἔννοεῖς τὸν θάνατον κοντά σου,
καὶ τ' ἀφθαρτὸν ἄρματα φορεῖς τοῦ πρώτου πολεμάρχου,
ποὺ τὴν ἀνδραγαθίαν του τόσον τρομάζουν καὶ δὲλοι.
Καὶ σύντροφον τοῦ φόνευσες καλὸν καὶ ἀνδρειωμένον,
καὶ ἀσχῆμα τὸν ἐγύμνωσες ἀπ' τὴν ἄρματωσιά του. 205
'Αλλὰ κὰν τώρα δύναμιν καὶ νίκην θὰ σου δώσω
ἀφοῦ δὲν μέλλει σπίτι σου νὰ γύρης ἀπ' τὴν μάχην,
ἥ 'Ανδρομάχη τ' ἄρματα νὰ λάβῃ τοῦ Ἀχιλλέως ».

Εἶπε, τὰ μαῦρα φρύδια χαμήλωσε ὁ Κρονίδης
καὶ ἄρμασε τὴν ἄρματωσιά στοῦ "Ἐκτορος τὸ σῶμα" 210
μέσα του ἐμπῆκε φοβερὸς ὁ "Ἄρης καὶ τὰ μέλη
ἄναψαν ὅλα δύναμην καὶ στοὺς λαμπροὺς συμμάχους

- κραυγάζοντας προχώρησε κι ἐπρόσφερνεν εἰς ὅλους,
ώς ἔλαμπε μὲς στ' ἄρματα, τὸν θεῖον Ἀχιλλέα·
κι ἔναν πρὸς ἔναν εὔρηκε στὴν μάχην νὰ ἐμψυχώσῃ,
τὸν Μέσθλην, τὸν Θερσίλοχον, τὸν Μέδοντα, τὸν Γλαῦκον,
τὸν Φόρκυν, τὸν Ἰππόθοον καὶ τὸν Ἀστεροπαῖον·
μ' ἐκείνους τὸν Δεισήνορα ὁμοῦ καὶ τὸν Χρομίον,
τὸν δρεοσκόπον Ἔννομον καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε:
«Τῶν περιοίκων βοηθῶν ἀπειρα γένη, ἀκοῦτε·
ὅταν ἀπὸ τές χῶρες σας σᾶς ἔφερα ἐδῶ πέρα,
δὲν ἔζητοῦσα τοῦ λαοῦ ν' αὐξήσω ἐγὼ τὸ πλῆθος,
ἀλλὰ γιὰ τές γυναικες μας καὶ τὰ μικρὰ παιδιά μας
τῶν φιλομάχων Ἀχαιῶν μ' ἀνδρειὰ ν' ἀντιταχθῆτε.
- «Οθεν καὶ γενναιότερην νὰ κάμω τὴν ψυχήν σας,
δῶρα σᾶς δίδω καὶ τροφές καὶ πάσχουν οἱ λαοί μου.
Ἐμπρὸς λοιπὸν καθένας σας στὴν μάχην ἡ νὰ πέσῃ
ἡ νὰ σωθῇ καὶ ἡ σύσμιξις τοῦτ' ἔχει τοῦ πολέμου.
Καὶ ὅποιος τὸν Αἴαντα ἥμπορει νὰ σπρώξῃ καὶ νὰ σύρῃ
τὸν Πάτροκλον, ἂν καὶ νεκρόν, στές φάλαγγες τῶν Τρώων
σ' αὐτὸν τὰ μισὰ λάφυρα θὰ δώσω, κι ἐγὼ τ' ἄλλα
μισὰ θὰ πάρω καὶ δόσο ἐγώ, θὰ δοξασθῇ κι ἐκεῖνος».
- Εἶπε, κι ἐκεῖνοι ὄρμητικὰ στοὺς Δαναοὺς χυθῆκαν
μὲ τὰ κοντάρια σηκωτά· καὶ τὸν νεκρὸν θαρροῦσαν
ν' ἀρπάξουν ἀπ' τὸν Αἴαντα τὸν Τελαμωνιάδην.
Μωροί! κι ἐπάνω στὸν νεκρὸν πολλοὺς θενὰ θερίση.
Τότε πρὸς τὸν ἀνδράγαθον Μενέλαον εἶπ' ὁ Αἴας:
«Ἀγαπητὲ Μενέλαε, δὲν ἔχω ἐλπίδα πλέον
νὰ γύρωμε ἀπ' τὸν πόλεμον ἐμεῖς εἰς τὴν πατρίδα.
Ο πεθαμένος Πάτροκλος δὲ μὲ τρομάζει τόσο
ποὺ ἄφευκτα σκύλοι Τρωικοὶ κι δρνεα θὰ τὸν φάγουν,
δόσο ἡ δική μου κεφαλὴ μὴν πάθη καὶ ἡ δική σου·
ἔρχεται δὲ «Ἔκτωρ καὶ μ' αὐτὸν μαυρίλα τοῦ πολέμου
καὶ ἀφανισμὸς μᾶς εὔρηκε· ἀλλὰ στοὺς πολεμάρχους
βάλε φωνὴν τῶν Δαναῶν, ἵσως κανεὶς ἀκούσῃ».
- Εἶπε καὶ τὸν ὑπάκουουσεν δὲ ἀνδράγαθος Ἄτρειδης,
καὶ στριγγὴν ἔσυρε φωνὴν τῶν Δαναῶν καὶ εἶπε:
«Ὥ πολεμάρχοι ἀγαπητοί, προστάτες τῶν Ἀργείων,

δόσους οἱ Ἀτρεῖδες προτιμοῦν καὶ πίνετε μαζί τους
 ἀπὸ τὰ δῶρα τοῦ κοινοῦ καὶ ὅρίζετε καθένας
 τὰ πλήθη, καὶ τιμὴν ὁ Ζεὺς καὶ δόξαν σᾶς χαρίζει.
 Μοῦ εἶναι δύσκολο νὰ ἴδω στὴν φλόγα τοῦ πολέμου,
 καθέναν ἀπ' τοὺς ἀρχηγούς· ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἔκυτοῦ του
 κανεὶς ἂς ἔλθη κι ἔλεγχον ἃς φοβηθῆ ἡ ψυχή του
 ἀν γίνη ὁ Πάτροκλος χαρὰ τῶν σκύλων τῆς Τρωάδος». 255

Εἶπε κι εὐθύς τὸν ἄκουσεν ὁ Ὁἰλιάδης Αἴας
 καὶ πρῶτος ἤλθε μὲ σπουδὴν ἀπ' ὅπου ἐπολεμοῦσε·
 κατόπιν ὁ Ἰδομενεύς, μ' αὐτὸν καὶ ὁ Μηριόνης,
 ἀκόλουθός του, ἵσταλος τοῦ ἀνθρωποφόρου "Αρη.
 Καὶ ποιὸς στὸ πνεῦμα του νὰ είπῃ τὰ δύναματα ἡμποροῦσε 260
 τῶν ἄλλων ποὺ κατόπι του τὸν πόλεμον ἀνάψαι;

Σύσσωμ' οἱ Τρῷες κτύπησαν ἐμπρὸς καὶ ὁ "Ἐκτωρ πρῶτος"
 καὶ ὅπως ἔκει ποὺ ροβολᾷ διογέννητο ποτάμι
 στὸ ρεῦμα ἐνάντια ἡ θάλασσα κύμα ξερνᾶ μεγάλο
 κι οἱ ἀκρογιαλιές ἀντιβοοῦν στὸν βρόντον τῆς θαλάσσης, 265
 μὲ τόσην ὄρμησαν βοὴν οἱ Τρῷες καὶ τριγύρω
 στὸν Πάτροκλον οἱ Ἀχαιοὶ μὲ μιὰ ψυχή, στεκόνταν
 φραγμένοι στές ἀσπίδες των· καὶ στὰ λαμπρά τους κράνη
 σκοτάδι ὀλόγυρα βαθὺ τοὺς ἔχυσε ὁ Κρονίδης,
 ὅτι καὶ πρὶν τὸν Πάτροκλον καλόθελε, ὅταν ζοῦσε 270
 τοῦ Ἀχιλλέως σύντροφος, καὶ μισητὸ τοῦ ἐφάνη
 νὰ γίνη ἔκεινος ἄρπαγμα τῶν σκύλων τῆς Τρωάδος,
 καὶ τοὺς συντρόφους κίνησε γι' αὐτὸν νὰ πολεμήσουν.

Καὶ πρῶτα οἱ Τρῷες ἔσπρωξαν τοὺς Ἀχαιούς, ποὺ ὅπίσω
 ἐπόδισαν καὶ τὸν νεκρὸν ἀφῆκαν καὶ κανέναν 275
 οἱ Τρῷες οἱ περήφανοι δὲν πῆραν μὲ τές λόγχες
 ἀλλ' ἔτραβοῦσαν τὸν νεκρὸν· ἀλλ' ὄμως δὲν ἀργῆσαν
 νὰ ὄρμήσουν πάλιν οἱ Ἀχαιοὶ σπρωγμένοι ἀπ' τὸν γενναῖον,
 τὸν Αἴαντα διοὺς δεύτερος τοῦ θαυμαστοῦ Πηλεύδη,
 τῶν Δαναῶν ἐπρώτευε στὸ σῶμα καὶ στὰ ἔργα. 280
 Καὶ ἀπ' τοὺς προμάχους ὄρμησαν μὲ τὴν ἀνδρειὰν ἀγρίου
 χοίρου, ποὺ μὲς στὰ σύλλογγα βουνὰ κατασκορπίζει,
 καθὼς τινάζεται μὲ ὄρμήν, ἀνδρες ὁμοῦ καὶ σκύλους.
 "Ομοια καὶ ὁ Αἴας, δ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος,

εύκολα κατασκόρπισε τές φάλαγγες τῶν Τρώων,
ποὺ ἐκύκλωναν τὸν Πάτροκλον θαρρώντας νὰ τὸν σύρουν
ἐπάνω εἰς τὴν πόλιν τους καὶ δόξαν ν' ἀποκτήσουν.

285

Κι ἔκει τοῦ Λήθου Πελασγοῦ τὸ δοξασμένο ἀγόρι
ὅ Ἰππόθοος τὸν ποδόσερνε, στὸν δυνατὸν ἀγώνα,
ἀπὸ τὰ νεῦρα μὲ λουρὶ δεμένον εἰς τὴν φτέρωνα,
τῶν Τρώων καὶ τοῦ Ἐκτορος πρὸς χάριν, ἀλλ' ἔκεινος
ἔπαθεν, οὐδὲ πρόφθασε κανένας νὰ τὸν σώσῃ.

290

Τοῦτον δὲ Τελαμώνιος, ὁρμώντας μὲς στὸ πλῆθος,
ἀντίκρισε κι ἔκτυπησε στὴν περικεφαλαία·
ἀπὸ τὴν λόγχην ἔσκασε τὸ φουντωμένο κράνος,
ὅτι τὸ χέρ' ἦταν βαρὺ καὶ μέγα τὸ κοντάρι,
καὶ ἀπ' τὴν πληγὴν ὃ ἐγκέφαλος πετάχθη στὸ στελιάρι
αἰματωμένος· νέκρωσαν τὰ μέλη του καὶ ἀφῆκε
ἀπὸ τὰ χέρια του στὴν γῆν τὸ πόδι του Πατρόκλου·
κι ἐπίστομού ἔπεισε νεκρὸς εἰς τοῦ νεκροῦ τὸ πλάγιο
ἀπὸ τὴν Λάρισαν μακράν, καὶ τοὺς γλυκοὺς γονεῖς του
δὲν ἀντιγεροκόμησεν, δτ' ἡ ζωὴ του ἐκόπη
ἀπ' τοῦ μεγάλου Αἴλαντος τὸ δυνατὸ κοντάρι.

295

Ο "Ἐκτωρ τότε ἀκόντισε στὸν Αἴλαντα μὲ λόγχην.

Τὸν εἶδε αὐτὸς κι ἔζέψυγε τὸ χάλκινο κοντάρι·
καὶ τὸν Σχεδίον, γένημα τοῦ ἀνδρειωμένου Ἰφίτου,
μὲς στοὺς Φωκεῖς ἀσύγκριτον, ποὺ στὴν λαμπρὰν Πανόπην
ἐκατοικοῦσ' ἔκει πολλῶν ἀνθρώπων βασιλέας,
ὅ "Ἐκτωρ τὸν ἔκτυπησε στὴν κλείδωσιν καὶ ἡ λόγχη
κάτω ἀπ' τὸν ὕμον πέρασε· κι ἐπάνω του ἐβροντῆσαν
τ' ἄρματα καθὼς ἔπεισε. Καὶ δὲ Αἴλας τὸν ἀνδρεῖον
Φόρκυν· υἱὸν τοῦ Φαίνοπος, ποὺ ἐστήθη ἐμπρός στὸ σῶμα
τοῦ Ἰπποθόου, κτύπησε στὴν μέσην τῆς κοιλίας,
τοῦ ἔσπασε τὸν θώρακα καὶ τοῦ ἥφαγεν ἡ λόγχη
τ' ἀντερα· κι ἔπεισεν αὐτοῦ κι ἐφούκτωσε τὸ χῶμα.
Κι ἐπόδισαν οἱ πρόμαχοι καὶ δὲ λαμπροφόρος "Ἐκτωρ"
κραυγὴν σηκῶσαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύραν
Ἴπποθοον καὶ Φόρκυνα καὶ τοὺς ἔξεγυμνώναν.

305

Καὶ τότε ἀπ' τὴν σφοδρὴν ὁρμὴν τῶν Ἀχαιῶν οἱ Τρῶες
στὴν "Ιλιον θ' ἀνέβαιναν ἀνάνδρως συντριψμένοι

310

κι οι Ἀργεῖοι θὰ ἐδοξάζονταν χωρὶς νὰ θέλη ὁ Δίας
μὲ μόνην τους τὴν δύναμιν· ἀλλ’ ἥλθ’ ὁ ἔδιος Φοῖβος
πρὸς τὸν Αἰνείαν καὶ ὅμοιαζε τὸν κήρυκα Ἡπυτίδην
Περίφαντα, ποὺ ἐγέραζε στὸ ἕργον του πλησίον
τοῦ γέρου Ἀγχίση, παλαιὸς καλοθελήτης φίλος.

325

Σ’ αὐτὸν ὅμοιώθη κι ἐλεγεν ὁ Φοῖβος στὸν Αἰνείαν :
«Αἰνεία, πῶς θὰ ἐσώζετε τοὺς πύργους τῆς Ἰλίου
ἐσεῖς κι ἐνάντια τῶν θεῶν ; Ἄλλους ἐγνώρισ’ ἄνδρες
στὴν δύναμιν τους νὰ θαρροῦν, καὶ στὴν ἀνδρειά τους μόνον
καὶ στὸν δικόν τους τὸν λαὸν δλίγον καὶ γενναῖον.
Τώρα ὅπου ὁ Ζεὺς μᾶς προτιμᾷ καὶ νίκην μᾶς χαρίζει
ἐσεῖς ἀνάνδρως φεύγετε, δὲν θέλετε τὴν μάχην».

330

Καὶ ὁ Αἰνείας καλογινώρισε τὸν Φοῖβον ὡς τὸν εἶδε
στὴν ὅψιν καὶ τοῦ "Εκτορὸς ἐφώναξε μεγάλως :
«Ἐκτορ, κι οἱ ἐπίλοιποι ἀρχηγοὶ τῶν βοηθῶν καὶ Τρώων,
μεγάλη τούτ’ εἰν’ ἐντροπὴ στὴν Ἰλιον ν’ ἀνεβοῦμε
ἀπ’ τὴν δρμὴν τῶν Ἀχαιῶν ἀνάνδρως συντριμμένοι.
Ἄλλ’ ἐμὲ κάποιος τῶν θεῶν ἐσίμωσε καὶ εἴπε,
ὅτι βοηθόν μας ἔχομεν τὸν ὑψιστὸν Κρονίδην·
ἔμπρὸς λοιπὸν στοὺς Δακανούς, ἀφρόντιστοι μὴ φέρουν
ἐκεῖνοι πρὸς τὰ πλοῖα τους τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου».

335

Καὶ τῶν προμάχων ποιὸν ἔμπρὸς πετάχθηκε κι ἐστάθη·
κι οἱ Τρῶες ἐτινάχθηκαν ἐνάντια στοὺς Ἀργείους.

Ο Αἰνείας τὸν Λειώκριτον τοῦ Ἀρίστβαντος μὲ λόγχην
ἐλάβωσε, τὸν σύντροφον λαμπρὸν τοῦ Λυκομήδου.

345

Ἐλύπησεν ὁ φόνος του τὸν θεῖον Λυκομήδην
κι ἐσίμωσε κι ἐστήθη αὐτοῦ καὶ ἀκόντισε τὴν λόγχην
στὸ σκάτι τοῦ Ἀπισάνονος, μεγάλου πολεμάρχου,
τοῦ Ἰππασίδη, καὶ νεκρὸν τὸν κύλησε στὸ χῶμα.

Ἀπὸ τὴν μεγαλόστηλην εἷχ’ ἐλθει Παιονίαν
μαχητῆς πρῶτος, δεύτερος ἀπ’ τὸν Ἀστεροπαῖον.

350

Καὶ τοῦτος γιὰ τὸν θάνατον θιλιμένος τοῦ συντρόφου,
δρμησε πρὸς τοὺς Ἀχαιούς, ἀλλὰ δὲν εἶχε τόπον
νὰ σπάσῃ, ἐκεῖ ποὺ διέφρακτοι μὲ λόγχες σηκωμένες
καὶ ἀσπίδες, κύκλον ἐκαναν στὸν Πάτροκλον τριγύρω,
ὅπως ὁ Αἴας πανταχοῦ καθέναν ὁδηγοῦσε

355

μήτ' ἔξοπίσω τοῦ νεκροῦ κανεὶς νὰ μὴ ποδίσῃ,
μήτε κανεὶς νὰ προμαχῇ ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον,
ἄλλ' ὅλοι γύρω εἰς τὸν νεκρὸν σφικτὰ νὰ πολεμήσουν.

Αὐτά λεγε ὁ θεόρατος δὲ Αἴας καὶ τὸ χῶμα
ἔβαψεν αἷμα, ὡς ἔπειταν ἄνδρες πολλοὶ τῶν Τρώων
καὶ τῶν γενναίων βοσθῶν καὶ ἀκόμη τῶν Ἀργείων
ὅτι αἵματώνονταν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν μάχην καὶ ἀποθαίναν,
ἄλλα πολὺ δλιγότερον, τ' εἶχε καθεὶς στὸν νοῦν του
ἀπ' τὴν σφαγὴν τὸν σύντροφον στὴν μάχην νὰ φυλάξῃ.

"Ετσι ὡσὰν φλόγα ἐμάχοντο καὶ θά λεγες πῶς μήτε
ὁ ἥλιος ἐσώζονταν μήτε ἡ σελήνη πλέον"

ὅτι σκοτάδι ἐσκέπαξε τοὺς πολεμάρχους ὅλους
ποὺ ἐστέκονταν κι ἐμάχοντο στὸν Πάτροκλον τριγύρω.
ὡς οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ μὲ ἀνάστα ἐπολεμοῦσαν
εἰς τὸν ἀέρα δόλαμπρον ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου,
καὶ νέφος δὲν ἐφαίνονταν στὴν γῆν μηδὲ στὰ ὅρη,
κι εἶχαν καὶ ξανασάματα μακρόθεν πολεμώντας
κι ἐξέφευγαν, ὡς ἔπειταν, τὰ πικροφόρ' ἀκόντια
ἐνῶ στὴν μέσην φοβερὰ πεθαῖναν ἀπ' τὸ σκότος

καὶ ἀπὸ τές λόγγες τῶν ἔχθρῶν οἱ πολεμάρχοι πρῶτοι.
Κι ἥρωες δύο δοξαστοὶ δὲν εἶχαν μάθει ἀκόμη,
ὁ Ἀντίλοχος καὶ, αὐτάδελφος ἐκείνου, ὁ Θρασυμήδης,
πόπεσ' ὁ θεῖος Πάτροκλος, κι ἐνόμιζαν ποὺ ἐκεῖνος

στὴν σειρὰν πρώτων ζωντανὸς τοὺς Τρῶας πολεμοῦσε.

Καὶ ὡς τῶν συντρόφων τὴν φυγὴν φοβοῦνται καὶ τὸν φόνον,
ξεχωρισμένοι ἐμάχονταν, ὡς εἶχε παραγγείλει
ὁ Νέστωρ ποὺ τοὺς ἐστειλε στὴν μάχην ἀπ' τὰ πλοῖα.

Κι εἶχαν μὲ πεῖσμα δλήμερον δεινοῦ πολέμου ἀγώνα
καὶ ἀπ' τὸν κόπον Ἰδρωτας δὲν ἔπαινε νὰ ραίνῃ
τές κνῆμες των, τὰ γόνατα, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια,
πατόκορφα ὡς τὰ βλέφαρα, καθὼς ἀγωνιζόνταν
γιὰ τὸν λαμπρὸν ἀκόλουθον τοῦ θείου Ἀχιλλέως.
Καὶ ὡς ἀνθρωπος τῶν νέων του νὰ τοῦ τανύσουν δίνει
μεγάλου ταύρου τόμαρο μὲ πάχος ποτισμένο
καὶ χωρισμένοι γύρωθεν ἐκεῖνοι τὸ τεντώνουν
καὶ ὡς φεύγ' ἡ νότια μέσα του ρουφᾶ τὸ πάχος ὅλο,

360

365

370

375

380

385

390

καὶ ὡσὰν τραβιέται ἀπὸ πολλούς τεντώνεται ὡς τὴν ἄκρα·
ὅμοια σ' αὐτὴν τὴν σπιθαμὴν ἔκεινοι ἀντιτραβοῦσαν
ἔδωθ' ἔκειθε τὸν νεκρόν, κι οἱ Τρῶες νὰ τὸν σύρουν
ἄνω στὴν "Ιλιον ἔλπιζαν κι οἱ Δαναοὶ στὰ πλοῖα.
Καὶ γύρω του ἄγριος μάνιζεν ὁ πόλεμος, πώς μήτε
ἔὰν τοὺς ἔβλεπ' ἢ 'Αθηνᾶ μῆτ' ὁ ἀνδρεγέρτης "Αρης
ποσῶς δὲν θὰ τὰς ἔλεγαν, δσον καὶ ἀν τοὺς μισοῦσες.
Τέτοιον ὁ Ζεὺς στὸν Πάτροκλον ἐπάνω ἀνδρῶν καὶ ἵππων
σκληρὸν ἀγώνα ἔτεντωσεν ἔκείνην τὴν ἥμέραν. 400
Καὶ πού 'χε πέσει ὁ Πάτροκλος δὲν γνώριζε ὁ Πηλείδης
ὅτι ἀπ' τὰ πλοῖα ἔμακρα, στὰ τείχη ἐμπρὸς τῆς Τροίας
ἐπολεμοῦσαν. "Ωστε αὐτὸς δὲν τὸ ἔλπιζε νὰ πέσῃ,
θαρρώντας ὅτι ζωντανός, ἀφοῦ στὲς πύλες φθάσῃ 405
θενὰ γυρίσῃ. "Οτι ποσῶς δὲν ἔλπιζε ὅτι ἔκεινος
χωρὶς αὐτόν, ἢ καὶ μ' αὐτόν, τὴν πόλιν θὰ πορθήσῃ,
ὅτι πολλὲς τὸ ἄκουσε φορές ἀπ' τὴν μητέρα
πώς τοῦ ἐφανέρωνε κρυφὰ τὸ νοῦ τοῦ ὑψίστου Δία.
'Αλλὰ δὲν τοῦ 'πε τὸ κακόν, δσο κατόπι ἐγίνη, 410
ἡ μάνα του, ὅτι ὁ σύντροφος ἔχαθη ὁ ποθητός του.
Καὶ ἀπαντὰ γύρ' ἀπ' τὸν νεκρὸν τ' ἀκονητὰ κοντάρια
ἔσμιγαν κεῖνοι ἀντίστηθα κι ἐπλήθαιναν οἱ φόνοι.
Καὶ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν, κάποιος εὑρέθη κι εἶπε :
«Ὤ φίλοι, δὲ θά 'ν' ἔνδοξο γιὰ μᾶς πρὸς τὰ καράβια 415
νὰ γύρωμε· ἀλλ' ἡ μαύρη γῆ στὰ πόδια μᾶς ν' ἀνοίξῃ
θὰ ἥταν ποθητότερο καὶ νὰ χαθοῦμεν ὅλοι,
ἔὰν τοῦτον θ' ἀφήσωμεν στοὺς ἵπποδάμους Τρώας,
νὰ σύρουν εἰς τὴν πόλιν τους καὶ δόξαν ν' ἀποκτήσουν».

Καὶ κάποιος πάλιν ἔλεγε τῶν γενναιοψύχων Τρώων : 420
«Στὸ πλάγιο, δι φίλοι, αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς νὰ πέσωμες ὅλοι ἀντάμα
ἡ μοίρ' ἀν θέλη, ἀσάλευτοι σταθῆτε στὸν ἀγώνα».
Αὕτα λεγαν καὶ ἀναφέτε τοῦ καθενὸς ἡ ἀνδρεία.
Αὕτοῦ ἔκεινοι ἐμάχοντο καὶ ὁ σιδερένιος κρότος
στὸν οὐρανὸν τὸν χάλκινον βροντοῦσε ἀπ' τὸν αἰθέρα 425
καὶ ἀνάμερ' ἀπ' τὸν πόλεμον οἱ ἵπποι τοῦ Ἀχιλλέως
ἔκλαίγαν ἀμα ἐγνώριζαν πόπεσ' ὁ κυβερνήτης
νεκρὸς ἀπὸ τοῦ "Εκτορος τὴν λόγχην, τοῦ ἀνδροφόνου.

Καὶ ὅσο καὶ ἐν ἔδρωνε ὁ καλὸς Διωρείδης Αὐτομέδων
καὶ μὲ τὴν σφοδρὰν μάστιγα στὰ νῶτα νὰ τοὺς πλήττῃ 430
καὶ νὰ τοὺς κραίνη μαλακὰ καὶ νὰ τοὺς φοβερίζῃ,
μῆτε στὲς πρύμνες νὰ στραφοῦν, στὴν ἄκραν τοῦ Ἐλλησπόντου,
μῆτε κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν νὰ γύρουν
ἥθελαν, καὶ ὡς ἀσάλευτη στέκεται στήλη ἐπάνω
στὸ μνῆμ’ ἀνδρὸς ἡ γυναικός, ἀκλόνητοι κι ἐκεῖνοι 435
ἐμέναν, στὸ πανεύμορφον ἀμάξι τους ζεμένοι,
μὲ τὰ κεφάλια στηρικτὰ στὴν γῆν καὶ πυρωμένα
ἐγύναν δάκρυα ποὺ ὁ καλὸς τοὺς λείπει κυβερνήτης.
Καὶ ὡς ἀπ’ τὴν ζεύγλην ἔπεφτεν ἡ φουντωμένη χαίτη 440
εἰς τὰ δυὸ πλάγια τοῦ ζυγοῦ, μολύνετο εἰς τὸ χῶμα.
Τοὺς εἶδε κι ἐσυμπόνεσε τὸ κλάύμα τους ὁ Δίας,
τὴν κεφαλὴν ἐκίνησε κι ἔλεγε μέσα ὁ νοῦς του :
«Δύστυχοι, τί σᾶς δώσαμε τοῦ σεβαστοῦ Πηλέως
Θητοῦ ἀνθρώπου, ἀγέραστοι καὶ ἀθάνατοι ὅπως εἴσθε ; 445
«Η γιὰ νὰ πάσχετε καὶ σεῖς μὲ τῶν Θητῶν τὸ γένος ;
Διότι θλιβερώτερο τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχει,
κανέν’ ἀπ’ δσα ἐκεῖ στὴν γῆν κινοῦνται καὶ ἀναπνέουν.
'Αλλὰ ποτὲ σᾶς ν’ ἀνεβῆ καὶ τὸ λαμπρὸν ἀμάξι
τὸν Πριαμίδην "Εκτορα ποσῶς δὲν θὲ ν’ ἀφήσω,
δὲν φθάνει πού ‘χει τ’ ἄρματα καὶ τόσο δὰ καυχᾶται ; 450
Καὶ σᾶς ἀνδρεία στὰ γόνατα καὶ στὴν ψυχὴν θὰ βάλω
νὰ σώσετε ἀπ’ τὸν πόλεμον ὡς εἰς τὰ κοῖλα πλοῦα,
τὸν Αὐτομέδοντα· ὅτι ἐγὼ σ’ αὐτοὺς θὰ ἀφήσω ἀκόμη
νὰ σφάζουν καὶ νὰ δοξασθοῦν, στὲς πρύμνες ὡς νὰ φθάσουν,
ἀμα βυθίση δ ἥλιος καὶ τ’ ἄγιο σκότος ἔλθῃ». 455

Αὐτὰ εἶπε κι ἐφύσησεν ὄρμὴν σφοδρὰν στοὺς ἵππους.
Κι ἐκεῖνοι ἀπὸ τές χαῖτες των τὴν σκόνη ἀφοῦ τινάξαν
φέρχον τ’ ἀμάξι ὡς ἀστραπὴ στὴν μέσην τοῦ πολέμου·
καὶ ἀν κι ἔκλαιε τὸν Πάτροκλον, ἔχύθη μὲ τοὺς ἵππους
ὁ Αὐτομέδων, ὡς ἀετὸς ἐκεῖ ποὺ χῆνες βόσκουν· 460
κι εὔκολ’ ἀπὸ τὴν χλαλοὶην ἔφευγε αὐτὸς τῶν Τρώων
κι εὔκολα πάλι ἔπεφτε τὸ πλῆθος νὰ σκορπίσῃ
ἀλλ’ ἀνδρες δὲν ἐφύνευε κεῖ ποὺ τοὺς κυνηγοῦσε
ὅτι στ’ ἀμάξι μόνος του νὰ σπρώχνῃ δὲν ἐμπόρει

- τοὺς γοργούς ἵππους καὶ νὰ δρμᾶ στὴν μάχην μὲ τὴν λόγγην· 465
 στὸ τέλος ἔνας σύντροφος τὸν εἶδε, ὁ Αὐτομέδων,
 ποὺ ἤταν τοῦ Λαέρκεως βλαστάρι τοῦ Αἰμονίδου·
 στὸ ἀμάξι ὀπίσω ἐστάθηκε καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἶπε :
 «Ὦ Αὐτομέδων, τῶν θεῶν ποιός σοῦ 'βαλε στὰ στήθη
 βουλὴν δλέθριαν κι ἔβλαψε τὰ ὕγεια λογικά σου ; 470
 Τοὺς Τρώας σὺ νὰ πολεμῆς στὴν πρώτην τάξιν μόνος !
 καὶ σοῦ ἐφονεύθη ὁ σύντροφος, καὶ ὁ "Ἐκτωρ μὲ καμάρι
 τώρα στοὺς ἄμους του φορεῖ τὰ ὅπλα τοῦ 'Αχιλλέως ».
- Καὶ ὁ Διωρείδης πρὸς αὐτόν : «Κανείς, δ 'Αλκιμέδων,
 τῶν 'Αχαιῶν, ὃσον ἐσύ καλὸς ἄλλος δὲν εἶναι 475
 νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ἀνδρειὰ τῶν ἀθανάτων ἵππων,
 μόνον ὁ ἴσοθεος Πάτροκλος ὅταν ἀκόμα ἔζουσε·
 τώρα τὸν ἔχει ὁ θάνατος καὶ ἡ μοίρα· ἀλλὰ σὺ λάβε
 τὴν μάστιγα καὶ τὰ λαμπρὰ τῶν ἵππων χαλινάρια,
 καὶ κάτω ἐγὼ θὰ κατεβῶ πεζὸς νὰ πολεμήσω». 480
- Εἶπε κι ἐκεῖνος δρμῆσε στὸ γρήγορον ἀμάξι
 κι ἔλαβ' εὐθὺς τὴν μάστιγα καὶ δμοῦ τὰ χαλινάρια.
 Καὶ ὁ ἄλλος κάτω ἐπήδησε· τοὺς εἶδε ὁ λαμπρὸς "Ἐκτωρ
 καὶ στὸν Αἰνείαν εἶπ' εὐθὺς ποὺ εὑρίσκετο σιμά του :
 «Ἐνδοξ' Αἰνεία τῆς βουλῆς τῶν χαλκοφόρων Τρώων,
 ξάφνου ἐφανῆκαν τ' ἄλογα τοῦ θείου 'Αχιλλέως 485
 στὸν πόλεμον καὶ ἀδύναμοι τὰ ἔχουν κυβερνῆτες.
 "Αν εἶσαι πρόθυμος καὶ σύ, Θάρροῦσα νὰ τὰ πάρω
 δτι ἀν δρμούσαμεν ἐμεῖς, δὲν θὰ σταθοῦν ἐκεῖνοι
 ἐμπρός μας νὰ δοκιμασθοῦν στοῦ "Αρη τὸν ἀγώνα». 490
- Τὸν λόγον ἔστερξ' ὁ υἱὸς τοῦ 'Αγχίση ὁ παινεμένος.
 Καὶ αὐτὸι μὲ ἀσπίδες στερεές πλασμένες ἀπὸ δέρμα
 ταύρου ἔερδο χαλκόστρωτο στὴν μάχην ἵσια δρμοῦσαν.
 'Ο θεῖος "Αρητος μ' αὐτοὺς κινήθη καὶ ὁ Χρομίος,
 καὶ μέγα θάρρος στὴν ψυχὴν ἐτρέφαν πώς θὰ πάρουν 495
 τ' ἄλογα τὰ μακρόλαιμα κι ἐκείνους νὰ φονεύσουν·
 μωροὶ ποὺ ἀναιμάτωτοι δὲν ἔμελλαν νὰ φύγουν
 ἀπὸ τὸν Αὐτομέδοντα· καὶ τοῦ Διός εὐχήθη
 κεῖνος καὶ ἀνδρειὰ πλημμύρισε τὰ φύλα τῆς καρδιᾶς του,
 κι εἶπε στὸν 'Αλκιμέδοντα, ἐγκάρδιον σύντροφόν του : 500

“Ω ’Αλκιμέδων, μὴ μακρὰν τοὺς ἵππους μοῦ κρατήσῃς,
ἀλλὰ τὰ χνῶτα ὅπίσω μου νὰ αἰσθάνωμαι, δῖτι βλέπω
ποὺ δὲν θὰ παύσῃ ἀπ’ τὴν ὁρμὴν ὁ Πριαμίδης “Εκτωρ
ὅσο ἡ τοὺς ἵππους ν’ ἀνεβῆ τοῦ θείου Ἀχιλλέως,
ἀφοῦ φονεύσῃ πρῶτα ἐμᾶς καὶ διώξῃ τῶν Ἀργείων
τὰ πλήθη, ἡ πέση αὐτὸς νεκρὸς στὴν μέσην τῶν προμάχων».

505

Κι ἐφώναξε τοὺς Αἴλαντας αὐτοῦ καὶ τὸν Ἀτρεΐδην :
«Αἴλαντες καὶ Μενέλαος, τῶν Δαναῶν προστάτες,
σεῖς τὸν νεκρὸν ἀφήσετε στοὺς ἄλλους πολεμάρχους
στὸ πλάγι του τέκ φάλαγγες τοῦ ἔχθροῦ ν’ ἀπομακρύνουν
καὶ σώσετε ἀπ’ τὸν ὅλεθρον ἐμᾶς ποὺ ζοῦμε ἀκόμη.
“Οτι μᾶς ἔπεσάν βαρεῖς μὲς στὸν σκληρὸν ἀγώνα,
“Εκτωρ κι Αἰνείας, ἥρωες οἵ πρῶτοι στὴν Τρωάδα.
‘Αλλ’ ὅλ’ αὐτὰ στὴν δύναμιν τῶν ἀθανάτων μένουν.
Θέλω κι ἔγω τὴν λόγχην μου νὰ ρίξω κι ἔχει ὁ Δίας».

515

Ἐπει καὶ τὸ μακρόσκιον ἐτίναξε κοντάρι
τοῦ Ἀρήτου, τὸν ἀκόντισε στὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα.
Καὶ τὸν χαλκὸν δὲν κράτησεν ἡ ἀσπίδα ἀλλ’ ἐτρυπήθη,
καὶ τὸν ζωστήρα ἐπέρασεν ὡς τὴν γαστέρα ἡ λόγχη
καὶ ὅπως μ’ ἀξίναν κοφτερὴν ἀνδρειωμένο ἀγόρι
δύσισα ἀπὸ τὰ κέρατα ταῦρον κτυπᾶ στὸ νεῦρο
νὰ κοπῇ ὅλο καὶ βροντᾶ σκιρτώντας χάμου ὁ ταῦρος
δμοια σκιρτώντας ἔπεσε καὶ αὐτός, καὶ ἡ πικρὴ λόγχη
μὲς στ’ ἀντερά του τινακτῇ τοῦ ἐνέκρωσε τὰ μέλη.
Τότε στὸν Αὐτομέδοντα τὴν λόγχην ρίχν’ ὁ “Εκτωρ”
ἐμπρὸς τηρώντας ἔσφυγεν ἐκεῖνος τὸ κοντάρι.
καὶ, ὡς αὐτὸς ἔσκυψεν ἐμπρός, δύσισα του ἐστυλώθη
στὸ χῶμα ἡ λόγχη κι ἔτρεμεν ἡ οὐρά της ἀπὸ πάνω
καὶ ὁ βαρύς “Αρης ἔσβησεν ἐκεῖ τὴν δύναμιν του.

525

Καὶ μὲ τὰ στήθη ἀντίστηθα νὰ κτυπηθοῦν ὁρμοῦσαν,
ἀν τὴν ὁρμὴν δὲν ἔκοφταν οἱ Αἴλαντες ποὺ ἐφθάναν
εἰς τοῦ συντρόφου τὴν φωνὴν ἐκεῖ ποὺ ἐπολεμοῦσαν.
Καὶ ὡς εἰδαν κεῖ τοὺς Αἴλαντας, δύσισα φοβισμένοι
“Εκτωρ κι Αἰνείας πόδισαν καὶ ὁ θεϊκὸς Χρομίος
καὶ ἄφησαν κεῖ τὸν “Αρητον μὲ σπλάχνα σπαραγμένα
νὰ κεῖται καὶ μὲ τὴν ὁρμὴν τοῦ “Αρη ὁ Αὐτομέδων

530

535

τ' ἄρματα ἐπῆρε τοῦ νεκροῦ κι ἐπάνω του ἔκαυχήθη :

«Ἐγλύκανα τὸν πόνον μου γιὰ τὸν ἀποθαμένον
Πάτροκλον, ἀν κι ἐφόνευσα πολὺ κατώτερόν του».

Εἶπε, στ' ἀμάξι τ' ἄρματα τὰ αίματοβαμμένα
πῆρε κι αίματοστάλακτος ὀλόβολος κι ἔκεῖνος
ἀνέβηκε ὡσὰν λέοντας πόχει σπαράζει ταῦρον.

Καὶ πάλι μάχη λυσσερή στὸν Πάτροκλον ἐπάνω
ἄναψε πολυδάκρυτη, ὅτ' ἤλθεν οὐρανόθεν

νὰ τοὺς κινήσ' ἡ Ἀθηνᾶ σταλμένη ἀπὸ τὸν Δία
νὰ βοηθῇ τοὺς Δαναούς, ὅτ' εἶχε ἀλλάξει γνώμην.

‘Ως ὅταν ἀπ' τὸν οὐρανὸν τανύζη ὁ μέγας Δίας
τὴν λαμπροφόραν ἱριδα εἰς τοὺς θυητοὺς σημάδι
πολέμου ἡ κακοχειμωνιᾶς, ποὺ τοὺς ἀνθρώπους παύει
ἀπὸ τὰ ἕργα τῶν ἀγρῶν καὶ βλάπτει τὰ κοπάδια·

ὅμοιαν νεφέλην πορφυρὴν ἐνδύθη καὶ στὰ πλήθη
εἰσέβη αὐτὴ τῶν Ἀχαιῶν κι ἐγκάρδιωνε καθέναν.

Τὸν ἔνδοξον Μενέλαον, ποὺ ἤταν σιμά της, πρῶτον
ἐπαρακίνησε ἡ θεά, τὴν ὅψιν ἀφοῦ ἐπῆρε

τοῦ Φοίνικος, τ' ἀνάστημα καὶ τὴν καλὴν φωνήν του :

«Ονειδος μέγα κι ἐντροπήν, Μενέλαε, θ' ἀποκτήσης
ἔὰν τὸν πιστὸν σύντροφον τοῦ θείου Ἀχιλλέως

σπαράζουν σκύλοι ἀρπακτικοὶ στὰ τείχη ἐμπρὸς τῆς Τροίας.

‘Αλλ’ ἀνδρειέψου καὶ ἀναγε τὰ πλήθη στὸν ἀγώνα».

Καὶ τῆς θεᾶς ὁ ἀνδράγαθος Μενέλαος ἀποκρίθη :

«Φοῖνιξ, ὃ γέρε παλαιικέ, ἀν εἰς ἐμὲ νὰ δώσῃ
δύναμιν ἥθελ’ ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἀπὸ τ' ἀκόντια σκέπην,
πρόθυμος γιὰ τὸν Πάτροκλον ἔκεῖ θὰ ὑπερμαχοῦσα,
ποὺ δ' θάνατός του ἐπλήγωσε στὰ βάθη τὴν ψυχήν μου.
‘Αλλὰ μανίζει φοβερὸς ὁ ‘Εκτωρ· οὐδὲ κάνει

νὰ κόψῃ ἡ λόγχη του, δι τὸν Ζεὺς νὰ τὸν δοξάσῃ θέλει».

Εἶπε καὶ ἡ γλυκόφθαλμη θεά χαρὰ τὸ πῆρε
διότι ἀπ' ὅλους τοὺς θεούς σ' αὐτὴν εὐχήθη πρῶτον.

Καὶ ὅρμήν πολλὴν τοῦ ἔβαλε στὰ γόνατα, στοὺς ὄμους,
καὶ μέσα τὸν ἐγέμισε μὲ πεῖσμα ὡς ἔχ’ ἡ μύγα,
ποὺ ὅσο τὴν διώχνουν στὸ κορμὶ τὸ ἀνθρώπινο κολλάει
νὰ τὸ δαγκάνη καὶ πολὺ τὸ αἷμ’ ἀγαπᾶ τοῦ ἀνθρώπου.

540

545

550

555

560

565

570

Μὲ τόσο πεῖσμα ἐγέμισε τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς τοῦ.

Κι ἐπῆγε πρὸς τὸν Πάτροκλον καὶ ἀκόντισε τὴν λόγχην.

"Ανθρωπος τ' ὅνομα Ποδῆς εὑρίσκετο εἰς τὴν Τροίαν

575

υἱὸς τοῦ Ἡετίωνος καὶ πλούσιος καὶ γενναιῶς

σύντροφος ὁμοτράπεζος τοῦ "Εκτορος καὶ φίλος"

αὐτὸν ὡς ἔφευγε, ὁ ξανθὸς Μενέλαος στὸν ζωστήρα

κτύπησε καὶ τοῦ πέρασε τὴν λόγχην πέρα πέρα·

καὶ ὥπως βροντώντας ἔπεσεν, ὁ Ἀτρείδης ἀπ' τοὺς Τρῶας

ἔσυρε ἀμέσως τὸν νεκρὸν στὲς τάξεις τῶν συντρόφων.

Καὶ ὁ Φοῖβος τότε ἐστάθηκεν στοῦ "Εκτορος τὸ πλάγι

τοῦ Ἀσιάδου Φαίνοπος προσόμοιος, τῆς Ἀβύδου,

ποὺ ἦταν φίλος του ἀκριβὸς ὅσον κανεὶς τῶν ξένων.

"Εκτορ", τοῦ εἶπεν ὁ θεός, «καὶ ποιός θὰ σὲ τρομάξῃ

585

ἄλλος στὸ ἔξης τῶν Ἀχαιῶν; Ποὺ ἐμπρὸς τοῦ Μενελάου

ἔφυγες, ὅποιού ἐλέγετο πολεμιστὴς ἀχρεῦος·

καὶ τώρα μόνος τὸν νεκρὸν ἐσήκωσε ἀπ' τὴν μέσην

τῶν Τρώων, κι ἦταν ὁ Ποδῆς ἀγαπητός σου φίλος,

τοῦ Ἡετίωνος υἱὸς καλὸς καὶ ἀνδρειωμένος».

590

Εἶπε κι ἐκεῖνον σκέπασε πόνου βαθιὰ μαυρίλα

καὶ ὀλόφρακτος μὲς στ' ἄρματα ἐβγῆκε ἀπ' τοὺς προμάχους·

καὶ τότε, ὁ Ζεὺς τὴν κροσσωτὴν αἰγίδ' ἀκτινοβόλον

ἐπῆρε καὶ ὅλην σκέπασε μὲ σύννεφα τὴν "Ιδην,

ἀστραψ" ἐβρόντησε βαριὰ καὶ σειώντας τὴν αἰγίδα

595

νίκην τῶν Τρώων ἔδιδε καὶ τρόμον τῶν Ἀργείων.

Τὴν φυγὴν ἄρχισε ὁ Βοιωτὸς Πηνέλαος, δι τι ὡς ἦταν

πάντοτε ἐμπρός, τὸν λόγχησεν ἐγγύς ὁ Ποιουδάμας,

κι ἐπῆρε ἡ λόγχη ἑδερμα τοῦ ὄμου του τὴν ἄκραν

600

κι ἐξάκρισε τὸ κόκαλο τὸν Λήιτον ὁ "Εκτωρ

τοῦ Ἀλεκτρύονος τὸν υἱὸν ἐλάβωσε στὸ χέρι

μὲς στὸν ἄρμόν, κι ἐμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν μάχην·

τηρώντας γύρω ἐσύρθηκε, δι τι στὸ χέρι μέσα

τὴν λόγχην εἶχε, ἀνίκανος νὰ πολεμήσῃ πλέον.

"Ο Ιδομενεὺς τὸν "Εκτορα ποὺ ἐχύνετο στὸν Λήιτον

605

ἐκτύπησε κατάστηθα πρὸς τὸ βυζὶ κι ἐκόπη

στὴν λόγχην τὸ κοντάρι του καὶ ἀλάλαξαν οἱ Τρῷες.

"Ο "Εκτωρ τότε ἀκόντισεν εἰς τὸν Ἰδομενέα

- δόρθὸν στ' ἀμάξι κι ἔλειψεν δλίγο νὰ τὸν πάρη·
κι ἐκτύπησε τὸν Κοίρανον, ποὺ ἀπ' τὴν ὥραιαν Λύκτον
τοῦ Μηριόνη ἤλθε ὀπαδὸς στ' ἀμάξι κυβερνήτης. 610
“Οτ’ εἶχεν ἔλθει ὁ Ἰδομενεὺς πεζὸς ἀπ' τὰ καράβια
καὶ δόξης θὰ ἤταν ἀφορμὴ μεγάλης εἰς τοὺς Τρῶας,
ἄν δὲν ἔφθανε ὁ Κοίρανος τῶν ἵππων κυβερνήτης·
καὶ σώστης του ἀπ' τὸν ὅλεθρον προφύλαξεν ἔκεῖνον
καὶ τοῦ ἀνδροφόνου “Ἐκτορος αὐτὸν ἐπῆρε ἡ λόγγη,
κάτω ἀπ' τ' αὐτὶ τὸν κτύπησε, καὶ τοῦ ἀσπασεν ἡ λόγγη
ὅλα τὰ δόντια κι ἔκοψε τὴν γλώσσαν μὲς στὴν μέσην,
ἀπὸ τὸ ἀμάξι ἐβρόντησε καὶ ἀπόλυσε ἀπ' τὰ χέρια
τὰ χαλινάρια· κι ἔσκυψε στὴν γῆν ὁ Μηριόνης,
τὰ ἐπῆρε κι ἔπειτα ἔλεγε πρὸς τὸν Ἰδομενέα: 615
«Ράβδιζε τώρα, γρήγορα νὰ φθάσης εἰς τὰ πλοῖα·
τὸ βλέπεις, ποὺ τῶν Ἀχαιῶν δὲν εἶναι ἡ νίκη πλέον». 620
Εἶπε κι εὐθὺς ἑράβδισε τοὺς ἵππους πρὸς τὰ πλοῖα
ὁ Ἰδομενεὺς, ὅτι ἔπεισε μὲς στὴν ψυχὴν του ὁ φόβος. 625
Κι ἐνόησ’ ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας
τὸν Δία πώς ἔχαριζε τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας,
κι εἶπεν ὁ μεγαλόψυχος ὁ Τελαμώνιος Αἴας:
«Θεοί μου, πλέον καθαρὰ κι ἔνας μωρὸς τὸ βλέπει
τὸ χέρι τοῦ πατρὸς Διὸς πώς βοηθεῖ τοὺς Τρῶας. 630
“Ολα δαγκᾶν τὰ βέλη τους, εἴτε κακὸς τὰ ρίχνει,
εἴτε καλός· πάντοτε ὁ Ζεὺς τὰ στρέφει στὸ σημάδι
καὶ ὅλων μας ἐλεεινὰ πέφτουν στὴν γῆν χαμένα.
‘Αλλ’ δ, τ’ εἶναι καλύτερον ἀς ἐβρῃ τώρα ὁ νοῦς μας
καὶ τὸν νεκρὸν νὰ πάρωμε, κι οἱ ἕδιοι τὴν ζωὴν μας
νὰ σώσωμε, νὰ τὸ χαροῦν οἱ φίλοι, διοὺ θλιψμένοι
ἔδω μᾶς βλέπουν καὶ θαρροῦν πώς κρατημὸν δὲν θὰ ’χη
τοῦ ἀνδροφόνου “Ἐκτορος ἡ μανιωμένη ἀνδρεία,
καὶ ὅτι θὰ πέση ἀκράτητος ἐπάνω στὰ καράβια. 635
Νὰ ἤταν κανεὶς τὸ μήνυμα νὰ φέρῃ στὸν Πηλεύδην
διγρήγορα, διτὶ δὲν θαρρῶ νὰ τὸ ’χη μάθει ἀκόμη
τὸ θλιψέρο, πώς ἔχασε τὸν ἀκριβόν του φίλον.
‘Αλλὰ νὰ ἔδω δὲν δύναμαι τῶν Ἀχαιῶν κανέναν
ὅτι καὶ αὐτοὺς καὶ τ’ ἄλογα σκοτάδι περιζώνει. 640

Πατέρα, ἀπ' τ' Ἀχαιόπαιδα σὺ διάλυσε τὸ σκότος,
ξαστεριὰ κάμε, εὐδόκησε νὰ βλέπουν οἱ δόφθαλμοί μας,
καὶ ἀφοῦ τὸ θέλεις, χάσε μας καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἥλιου».

645

Αὐτά πε κι ἐσυμπόνεσε τὸ κλάνυμα του δ πατέρας,
κι εὐθὺς τοῦ σκότους σκόρπισεν ἐκεῖθε τὴν μαυρίλα,
ἔλαμψ' δ ἥλιος κι ἔδειξε γύρω τὴν μάχην δλην.

650

Τότε πρὸς τὸν Μενέλαον ἐστράφη κι εἶπ' δ Αἴας :
«Ἀτρείδη, τώρα κοίταξε, τὸ μάτι σου ἵσως πάρη
τὸν Νεστορίδη Ἀντίλοχον, ἀν ζῆ καὶ αὐτὸς ἀκόμη,
νὰ δράμ' εἰπέ του γρήγορα νὰ φέρη τοῦ Ἀχιλλέως
τὸ μήνυμα ποὺ ἀπέθανεν δ φίλος τῆς καρδιᾶς του».

655

Εἶπε, καὶ τὸν ὑπάκουουσεν δ ἀνδράγαθος Ἀτρείδης,
κι ἐβγῆκεν ὡσὰν λέοντας μέσ' ἀπ' τὸ περιαύλι
ποὺ ἀπόκαιμ' ἐρεθίζοντας ἀνδρες ὁμοῦ καὶ σκύλους,
ποὺ δλονυχτοῦν, τὰ δλόπαχα μοσχάρια τους νὰ σώσουν·
κι ἐκεῖνο, ἀπὸ τὴν δρεξιν σπρωγμένο τῶν κρεάτων
ὅρμα, πλὴν ἀνωφέλητα μὲ τόσην τόλμην ρίχνουν
ἀκόντι' ἐπάνω του οἱ βοσκοὶ καὶ δέματ' ἀναμμένα,
ποὺ τὰ φοβεῖται, ἀν καὶ λυσσᾶ καὶ ἀμα χαράξ' ἡ ἡμέρα
κατηφιασμένο ἀποχωρεῖ δ Ἀτρείδης παρομοίως
ἀθελ' ἀπὸ τὸν Πάτροκλον μακρὰν ἀποχωροῦσε,
ὅτι ἐφοβεῖτο τῆς φυγῆς μὴ τὸ κακὸ σκορπίσῃ
τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν νεκρὸν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀφήσουν.
Κι ἔλεγε πρὸς τοὺς Αἴαντας καὶ πρὸς τὸν Μηριόνην :

660

«Ω πολεμάρχοι, Αἴαντες καὶ Μηριόνη, ἀκοῦτε·
τώρα τὴν ἄδολην καρδιὰ τοῦ ἀμοιρού Πατρόκλου
μὴ λησμονεῖτε· δτι γλυκύς, δταν ἔζοῦσε, εἰς δλους
ῆταν καὶ τώρα δ θάνατος καὶ ἡ μοίρα μᾶς τὸν πῆρε».

670

Εἶπε καὶ ἀναχώρησεν δ Ἀτρείδης καὶ τριγύρω
ἐτήρα, ὡς δ ἀετός, δποὺ κανέν' ἀπ' δσα
πετούμενα εἶναι τ' οὐρανοῦ τὸ μάτι αὐτὸ δὲν ἔχει·
δποὺ γοργὸ λαγόπουλο καὶ μέσα μουλωμένο
στὸ φουντωτὸ χαμόδενδρο καὶ ἀπὸ ψηλὰ τὸ βλέπει,
τοῦ πέφτει ἐπάνω καὶ τὸ ἄρπα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ παίρνει·
παρόμοια σύ, Μενέλαε, τὰ φωτερά σου μάτια
παντοῦ γοργὰ τὰ ἐγύριζες στὸ πλῆθος τῶν συντρόφων,

675

680

τὸν Νεστορίδην ζωντανὸν ἵσως ἰδῆς ἀκόμη.

Δὲν ἄργησε νὰ τὸν ἰδῆ στ' ἀριστερὰ τῆς μάχης
ποὺ τοὺς συντρόφους του θερμὰ κεντοῦσε στὸν ἀγώνα.

Τότε δὲ ξανθὸς Μενέλαος πλησίασε καὶ τοῦ ἐπειδή :

«"Ελα σιμά μου, Ἀντίλοχε, διόθρεπτε, ν' ἀκούσης
τὰ λυπηρὰ ποὺ γίνονται, νὰ μ' εἶχε φέξεις ἢ μέρας
τὸ βλέπεις μὲ τὰ μάτια σου θαρρῶ καὶ τὸ γνωρίζεις
ποὺ συμφορὰ στοὺς Δαναοὺς θεόθεν ροβολάει·

νικοῦν οἱ Τρῶες, ἔπεισε τῶν Ἀχαιῶν ὁ πρῶτος,

δὲ Πάτροκλος, μέγας καῦμὸς στῶν Δαναῶν τὸ γένος·

ἀλλὰ σὺ τρέχει γρήγορα νὰ εἰπῆς τοῦ Ἀχιλλέως

ἵσως προφθάσῃ τὸν νεκρὸν νὰ σώσῃ στὰ καράβια

γυμνόν· κι ἐπῆρε τὸ δρματα τὸ λοφοσείστης "Εκτωρ».

Καὶ ὡς τὸ ἀκούσεις ὁ Ἀντίλοχος μέσα του αἰσθάνθη φρίκην,

τὰ λόγια τοῦ ἐπιασε ἀμιλιὰ πολληώρα κι ἐγεμίσαν

δάκρυα τὰ μάτια κι ἔστυψε στὸν λάρυγγα ἢ φωνὴ του.

Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀμέλησε νὰ κάμη δὲ τι εἶπεν ὁ Ἀτρείδης,

κι ἐφυγὸς εὐθὺς καὶ τὸ δρματα ἐδέχθη ὁ σύντροφός του

Λαδδοκος, ποὺ τὸ ἀλογα στὸ πλάγι του ὀδηγοῦσε.

Καὶ αὐτὸν γοργὰ τὰ πόδια του μακράν ἀπὸ τὴν μάχην

ἐπαιρναν μήνυμα κακὸ νὰ φέρη τοῦ Ἀχιλλέως,

καί, Ἀτρείδη, σὺ δὲν ἔστεργες νὰ μείνης τῶν Πυλίων

συντρόφων του βοηθὸς ἐκεῖ πού ἔχει σκληρὸν ἀγώνα

καὶ πόνον ποὺ τοὺς ἔλειπε ὁ Ἀντίλοχος ὁ ἀνδρεῖος.

Ἄλλα σ' ἔκεινους ἔστειλε τὸν θεῖον Θρασυμήδην

καὶ αὐτὸς στὸν ἥρωα Πάτροκλον ἔκινησε νὰ φθάσῃ·

στοὺς Αἴαντας ἔσιμωσε καὶ πρὸς ἔκεινους εἶπε :

«"Εκεῖνον ἐπροβόλησα νὰ ἐβρῆ τὸν Ἀχιλλέα

εἰς τὰ καράβια· ἀλλὰ πολὺ διστάζω ἀν θά λαθη τώρα,

ὅσον καὶ ἀν βράζη ἐκδίκησιν τοῦ "Εκτορος νὰ πάγη,

ὅτι γυμνὸς δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ στοὺς Τρῶας.

Ἄλλ' δέ τι εἶναι καλύτερον δές ἐβρη τώρα ὁ νοῦς μας·

καὶ τὸν νεκρὸν νὰ πάρωμεν κι οἱ ἔδιοι τὴν ζωήν μας

νὰ σώσωμε ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ τὴν δρμὴν τῶν Τρώων».

Καὶ ὁ μέγας τοῦ ἀποκρίθηκε, ὁ Τελαμώνιος Αἴας :

«Φρόνιμον λόγον πρόφερες, Μενέλαε δοξασμένε,

685

690

695

700

705

710

715

πώς τώρα οι δυὸς στοὺς ὕμους σας, ἐσύ καὶ ὁ Μηριόνης
 ἔξω ἀπ' τὴν μάχην τὸν νεκρὸν σηκώσετε καὶ δίπισα
 ἔμεῖς οἱ δυὸς τὸν "Ἐκτορα κρατοῦμε καὶ τοὺς Τρῶας.
 'Εμεῖς ποὺ συνονόματοι μὲ μιὰ ψυχὴν ὡς τώρα
 πλάγι μὲ πλάγι μένουμε στοῦ "Αρη τὸν ἀγώνα".

720

Εἶπε κι ἔκεινοι τὸν νεκρὸν σηκῶσαν εἰς τὰ χέρια
 πολὺ ὑψηλά, καὶ ἀλάλαζαν δίπισα τους οἱ Τρῶες
 ἄμ' εἰδαν ὅτ' οἱ Δαναοὶ τὸν Πάτροκλον σηκῶναν·
 καὶ ὁμοιάζαν σκύλοι ὅταν ὀρμοῦν νὰ πιάσουν λαβωμένον
 χοῖρον, καὶ ἄνδρες κυνηγοὶ τοὺς ἔχουν βάλει ἐμπρός τους
 καὶ τρέχουν τρέχουν πρόθυμοι πολὺ νὰ τὸν σπαράξουν,
 ἀλλ' ὅταν στρέφεται σ' αὐτοὺς θαρρώντας στὴν ἀνδρειά του
 ὅλοι σκορποῦν, ἔνας ἐδῶ καὶ κῆλος ἔκει στὸ δάσος·
 δύμοια τῶν Τρῶων πάντοτε στέες πλάτες των τὸ πλῆθος
 μὲ ξίφη καὶ μὲ δίστομα κοντάρια τοὺς κτυποῦσαν·
 ἀλλ' ὅταν στρέφονται σ' αὐτοὺς οἱ Αἴαντες κι ἔμέναν,
 τότε ἡ θωριά τους ἀλλαζεῖ, οὐδὲ νὰ προχωρήσῃ
 νὰ μάχεται γιὰ τὸν νεκρὸν κανεὶς δὲν ἔτολμοῦσε.

730

Μὲ ἀνδρείαν τόσην τὸν νεκρὸν ἐφέρναν πρὸς τὰ πλοῖα·
 καὶ δίπισα τους ἐμάνικε ἄγρια πολέμου λύσσα,
 σὰν τὴν φωτιάν ὃποὺ ξεσπᾶ μέσα εἰς μεγάλην χώραν
 καὶ ὅπως τὰ σπίτια καίονται φάίνεται ἡ λάμψις πέρα,
 ὡς ἔρχεται μὲ θόρυβον ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου,
 δύμοια, καθὼς μὲ τὸν νεκρὸν ἔκεινοι ἐπροχωροῦσαν
 κατόπι ἀχοῦσε ἀκράτητος κτύπος ἀνδρῶν καὶ ἵππων.
 Καὶ ὅπως μὲ δύναμιν πολλὴν μουλάρια νεφρωμένα
 στὸ μονοπάτι πετρωτὸ τραβοῦν ἀπὸ τὸ ὄρος
 δοκάρ' ἡ καραβίσιο ξύλο τρανὸ καὶ ὁ κόπος
 καὶ ὁ ἔδρος τὰ καταπονεῖ καθὼς ἐμπρὸς σπουδάζουν,
 καὶ αὐτοὶ μὲ πόνον τὸν νεκρὸν ἐφέρναν, καὶ ἀπὸ πίσω
 φραγμὸν εἰχαν τοὺς Αἴαντας, καθὼς κρατεῖ τὸ ρεῦμα
 στὴν πεδιάδ' ἀνάμεσα μιὰ λογγισμένη ράχη,
 ποὺ καὶ γενναίων ποταμῶν τὰ μανιωμένα ρεῖθρα
 κόφτει καὶ γέρνει ἐδῶ κι ἔκει στὸ σιάδι τὰ νερά τους,
 οὐδὲ ἥμιτροιν μὲ τὴν σφοδρὴν ὀρμήν τους νὰ τὴν σπάσουν·
 δύμοιως καὶ οἱ Αἴαντες τές λόγχες ἐμποδίζαν

735

740

745

750

τῶν Τρώων ποὺ κατάποδα τοὺς κυνηγοῦσαν ὅλοι,
 ὁ μέγας "Εκτωρ ἔξοχα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίση Αἰνείας.
 Κι εἰδες φαρόνια νὰ περνᾶν σὰν νέφος καὶ κουροῦνες
 καὶ νὰ φωνάζουν, ἀν ἰδοῦν μακρόθεν τὸ γεράκι
 ποὺ στὰ μικρὰ πετούμενα μεγάλον κάνει θρῆνον·
 δύοιως ἀπ' τοῦ "Εκτορος τὴν λόγχην καὶ τοῦ Αἰνεία
 ἐφεῦγαν μὲ στριγγὲς φωνές, ἔχενώντας τὴν ἀνδρειά τους,
 καὶ ἄρματα ἔπεσαν πολλὰ διλόγυρα στὸν λάκκον
 ὡς ἐφευγαν οἱ Δαναοὶ χωρὶς νὰ παύῃ ἡ μάχη.

755

760

Σ

Ἐνῷ εκεῖνοι ἐμάχονταν ἀκράτητοι σὰν φλόγα
μηνυτῆς ἥλθ' ὁ Ἀντίλοχος στὸν θεῖον Ἀχιλλέα.
Τὸν ἥβρ' ἔκει κατέμπροσθεν στὰ δρθόπρυμνα καράβια,
ποὺ ὅ, τι εἶχεν ἥδη τελειωθῆ στὸν νοῦν του μελετοῦσε
κι ἔλεγε μὲ παράπονο στὴν ἀνδρικήν ψυχήν του :

«Οἰμένα, πῶς οἱ Ἀχαιοὶ στὴν πεδιάδα πάλιν
χλονίζονται καὶ τὴν φυγὴν ἐπῆραν πρὸς τὰ πλοῖα,
φοβοῦμαι μὴν οἱ ἀθάνατοι μοῦ κάμουν ν' ἀληθεύσῃ
πόνος πικρὸς ποὺ κάποτε μοῦ πρόλεγε ἡ μητέρα,
πῶς ζώντας μοὺ ὁ καλύτερος τῶν Μυρμιδόνων ἀνδρας
ἀπὸ τῶν Τρώων τὴν ὄρμὴν τοῦ ἡλιοῦ τὸ φῶς θ' ἀφήσω.
Πέθανεν ἄχ ! ὁ ἀνδράγαθος υἱὸς τοῦ Μενοιτίου,
κακός ! καὶ τοῦ παράγγελνα νὰ γύρη εὐθὺς δπίσω,
ἄμα ἐμποδίσῃ τοὺς ἔχθρους νὰ κάψουν τὰ καράβια
καὶ τοῦ ἀνδροφόνου "Ἐκτορος τὴν λόγγην ν' ἀποφύγῃ".

Μέσα εἰς αὐτοὺς τοὺς λογισμούς, ἐμπρός του ἐφανερώθη
ὁ Ἀντίλοχος καὶ τοῦ λεγε μὲ δάκρυα πυρωμένα :
«Μήνυμα, διμένα, θλιβερὸ θὰ μάθης, Ἀχιλλέα,
ποτὲ νὰ μ' εἶχεν ἀκουσθῆ· κεῖται ὁ Μενοιτιάδης
ὁ Πάτροκλος, καὶ πολεμοῦν εἰς τὸ νεκρόν του σῶμα
γυμνό, κι ἐπῆρε τ' ἄρματα ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ".

Ἐκεῖνον τότ' ἐσκέπασε ἡ σκοτεινιὰ τοῦ πόνου
καὶ ἀθάλην πῆρε κι ἔχυσε καὶ μὲ τὰ δυό του χέρια
στὴν κεφαλὴν καὶ ἀσχήμισε τὸ πρόσωπο τ' ὠραῖο.
Καὶ ἡ μαύρη στάκτη ἐκάθιζε στὸν ἄφθαρτον χιτώνα.
Κι ἐκείτονταν φαρδὺς πλατὺς στὸ χῶμα ἔκπλωμένος
καὶ μὲ τὰ χέρια ἀσχήμιζε ξεσπώντας τὰ μαλλιά του.
Καὶ οἱ δοῦλες, ποὺ ἦσαν λάφυρα αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατρόκλου,
μὲ θλιβερὸ ξεφωνητὸ κεῖ ἔξω ἐπεταχθῆκαν
καὶ ὀλόγυρά του κλαίοντας ὀλιγοψυχισμένες
ὅλες ἐστηθοδέρνονταν ὁ Ἀντίλοχος κι ἐκεῖνος
ἀδύρετο τὰ χέρια κρατώντας τοῦ Ἀχιλλέως

5

10

15

20

25

30

φοβούμενος μὲ σίδερο μὴ κόψη τὸν λαιμόν του.

Καθὼς ἐβαρυστέναζεν ἡ ἀνδράγαθη ψυχή του

καὶ ἐβογγοῦσε τρομερὰ τὸν ἀκουσεῖς ἡ μητέρα

στὰ βάθη ὅπ' ἔστεκε σιμά στὸν γέρον. τῆς γονέα,

καὶ πόνου ἐβγαλε βοήν κι εὐθὺς ἥλθαν σιμά της

ὅσες οἰκοῦν στῆς θαλάσσας τὰ βάθη Νηρηΐδες

οἱ θεές δλες, Θάλεια, Ὄρείθυια, Κυμοδόκη,

Νησαία, Γλαύκη, Ἱαιρα, μεγαλομάτ' Ἀλία,

Ἀκταία καὶ Λιμνώρεια, Μελίτη, Κυμοθόη,

Πρωτώ καὶ Θόη καὶ Ἀγανή, Δωρὶς καὶ Δυναμένη,

Κλυμένη, Καλλιάνειρα, Ἰάνασσος, Ἀμφιθόη,

Φέρουσα, Καλλιάνασσα, Δωτώ καὶ Ἀμφινόμη,

Ἀμάθεια καλοπλέξουδη, Σπειώ καὶ Δεξαμένη

καὶ Νημερής καὶ Ἀφευδής καὶ Μαίρα καὶ Πανόπη,

Γαλάτεια πολυενδοξη κι Ἰάνειρα κι οἱ ἄλλες

ὅσες στὰ βάθη ἐβρίσκονταν ἀκόμη Νηρηΐδες.

“Ηλθαν καὶ τ’ ἀντρὸν ἐγέμισε τὸ ἀργυροφωτισμένον·

στηθοκοπιοῦνταν κι ἔκανεν ἀρχὴν τοῦ θρήνου ἡ Θέτις :

«Ω ἀδελφές μου, ἀκούστε, καλές μου Νηρηΐδες,

νὰ μάθετε τές πίκριες ποὺ τρέφω στὴν ψυχήν μου.

“Ω ἄμοιρη, ὡς κακότυχη γεννήτρα ἐνδὸς ἀνδρείου·

νίδην γενναῖον δυνατὸν καὶ τῶν ἡρώων πρῶτον

ἐγέννησα, καί, ὡσὰν φυτὸν ποὺ ἀνδρώνεται στὸν κῆπον,

ἀφοῦ τὸν γλυκοανάστησα, τὸν ἔστειλα εἰς τὴν Τροίαν

μὲς στὰ κυρτὰ καράβια του ἔκει νὰ πολεμήσῃ·

ἄλλαδὲ δὲν θέλει γύρει αὐτὸς στὰ γονικά του πλέον

ἡ ἀγκάλη μου νὰ τὸν δεχῇ τὸ σπίτι τοῦ Πηλέως.

Καὶ δόσο μοῦ ζῆ καὶ τοῦ ἡλιοῦ τὸ φῶς ἀκόμη βλέπη

θλίβεται καὶ δὲν δύναμαι νὰ γίνων βοηθός του.

Τώρα σηκώνομαι νὰ ἴδω τὸ ἀγαπητὸ παιδί μου

νὰ μάθω ἀπὸ τὸ στόμα του ποιὸ θλίψις τὸν ἐβρῆκε

ἔκει ποὺ ἀπὸ τὴν ταραχὴν ἀπέχει τοῦ πολέμου».

Εἶπε καὶ τ’ ἄντρον ἀφῆσε· καὶ δύσιστης τῆς οἱ κόρες

δακρύζοντας, καὶ γύρω τους τὸ κύμα τῆς θαλάσσης

ἀνοιγε. Καὶ ὅταν ἐφθασαν στὴν κάρπιμην Τρωάδα

ὅλες ἀράδ’ ἀνέβαιναν στὴν ἀκρην ὅπου οἱ πρύμνες

τῶν Μυρμιδόνων στέκονταν σιμά στὸν Ἀχιλλέα·
σ' αὐτὸν ποὺ βαρυστέναζεν ἥλθε ἡ θεὰ μητέρα
καὶ μὲ ψιλὸς ἔφωνητό, τοῦ ἀγαπητοῦ παιδιοῦ τῆς
τὴν κεφαλὴν ἀγκάλιασε καὶ τοῦ πε δακρυσμένη:
«Τέκνο, τί κλαίεις; Τί καῦμὸς τώρα σὲ ἥβρε πάλιν;
Λέγε, μὴ τὸ χῆρας μυστικός σοῦ ἐτέλεσεν δὲ Δίας.
ἢ, τι ἀπ' αὐτὸν ἐζήτησες μὲ σηκωτὲς ἀγκάλες,
ἢ λ' οἱ Ἀχαιοὶ μὲ συντριμμὸν ν' ἀποκλεισθοῦν στὲς πρύμνες
καὶ ὅπως φρικτὰ παθαίνοντας ν' ἀποζητοῦν ἐσένα».

Κι εἶπε βαρυστενάζοντας δὲ θεῖος Ἀχιλλέας:
«Μητέρα, ναί, τὰ ἐτέλεσεν, ὡς εἶπες, δὲ Κρονίδης·
ἀλλὰ πῶς νὰ τὸ χαίρωμαι; Μοῦ ἐχάθη δὲ ποθητός μου
Πάτροκλος, δὲ ὑπεράκριβος, δὲ φίλος τῆς καρδιᾶς μου.
Ο "Εκτωρ μοῦ τὸν ἔσφαξε καὶ τ' ἀρματα τοῦ ἐπῆρε
θαυμάσια, θεόρατα, ποὺ ἐδῶκεν τοῦ Πηλέως
δῶρον ἔξαίσιον οἱ θεοὶ σ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
ὅταν ἐκεῖνοι σ' ἔφεραν σ' ἀνδρός θυνητοῦ τὴν κλίνην.
Αὐτοῦ μὲ τές ἀθάνατες θαλάσσιες νά χες μείνει,
ἔσυ καὶ νὰ εἶχεν δὲ Πηλεὺς πάρει θυνητὴν γυναίκα.
Καὶ ἀντὶς πόνος αἰώνιος θὰ θιάζῃ τὴν ψυχήν σου
τοῦ πεθαμένου τέκνου σου, ποὺ δὲν θὰ γύρη πλέον
στὰ γονικὰ νὰ τὸν δεχθῆς διότι ἐγώ δὲν θέλω
νὰ ζήσω, μὲς στοὺς ζωντανούς νὰ εἰμ', ἐὰν δὲ "Εκτωρ
πρῶτος ἀπὸ τὴν λόγχην μου δὲν ξεψυχήσῃ ἐμπρός μου,
καὶ μοῦ πληρώσῃ τὴν σφαγὴν τοῦ ἀγαπητοῦ Πατρόκλου».

Σ' ἐκεῖνον τότε ἀπάντησε δακρυρύζοντας ἡ Θέτις:
«Καὶ τότε διλιγοήμερος θὰ εἴσαι, ἀγαπητέ μου,
ὅτ' uester' ἀπὸ τὸν "Εκτορα ἐγγύς σου εἴναι τὸ τέλος». Η
Μὲ πόνον εἶπεν δὲ Ἀχιλλεύς: «Στὸν τόπο ἀς πεθάνω
ἀφοῦ μοῦ ἐμέλλετο βιοθῆς τοῦ φίλου νὰ μὴ γίνω
εἰς τὴν σφαγὴν του· τώρα αὐτὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα πέρα
ἀπέθανε, ζητώντας με στοῦ ὀλέθρου του τὴν ὄραν·
τώρ' ἀφοῦ δὲν θὰ ξαναϊδῇ τὴν ποθητὴν πατρίδα
οὐδὲ ξωσα τὸν Πάτροκλον κι ἐκείνους τοὺς συντρόφους
τοὺς ἀλλούς ποὺ ἀπὸ τοῦ "Εκτορος τὴν λόγχην ἀπεθάναν,
ἀλλὰ στὲς πρύμνες κάθομαι τῆς γῆς χαμένο βάρος,

- έγώ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν στὸν πόλεμον δὲ πρῶτος
ἀν καὶ στὸν λόγον ἀπὸ ἐμὲ καλύτερος εἶναι καὶ ἄλλοι.
Ἀπ' τοὺς θεοὺς καὶ ἀπ' τοὺς θυητοὺς νὰ ἔχάνετο ἡ διχόνοια,
καὶ ἡ χολὴ ποὺ καὶ ἀνθρωπον μὲ γνώση ἔξαγριώνει
ποὺ μὲς στὰ στήθη χύνεται γλυκιὰ καὶ μελωμένη
καὶ ὡς μαῦρος ἔπειτα καπνὸς ξεσπᾶ καὶ μεγαλώνει,
καθὼς ἐμένα ἔχόλωσεν δὲ μέγας Ἀγαμέμνων. 105
- Ἄλλος δὲ τι ἐγίνη ἀφήνομεν ἀν καὶ ἀδικημένοι
καὶ τὴν ψυχὴν στὰ στήθη μας δαμάζομενος
καὶ τώρα τοῦ Πατρόκλου μου θὰ φθάσω τὸν φονέα
τὸν "Εκτορα. Καὶ θὰ δεχθῶ τὴν μοίρα τοῦ θανάτου,
ὅταν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ καὶ δὲ Ζεὺς μοῦ τὴν διορίσουν.
Οτιούδε δὲ μέγας Ἡρακλῆς ἔξεφυγε τὴν μοίραν,
ποὺ ἤταν ὑπεράκριβος υἱὸς τοῦ ὑψίστου Δία.
ἄλλα τῆς "Ηρας ἡ δργὴ τὸν δάμασε καὶ ἡ μοίρα.
Καὶ ἀν εἶναι τέτοια ἡ μοίρα μου κι ἔγώ θενά ἡσυχάσω
ὅταν πεθάνω, ἀλλ' ὅνομα λαμπρὸν ἀς πάρω τώρα,
ἀν κάμω τές βαθύζωνες μητέρες εἰς τὴν Τροίαν
ν' ἀναστενάζουν θλιβερὰ καὶ μὲ τὰ δυό τους χέρια
εἰς τὸ ἀπολά τους μάγουλα τὰ δάκρυα νὰ σφοργγίζουν.
Καὶ δὲ ἀρκετὰ ἀπὸ τὸν πόλεμον ἡσύχαστος ἀς γνωρίσουν.
μὴ μὲ κρατῆς, μητέρα μου, κι ἔγώ θὰ πολεμήσω». 120
- Κι ἡ ἀσημόποδη θεὰ τοῦ ἀπάντησεν ἡ Θέτις:
«Παιδί μου διμήλησες δρθά: καλὸν εἶναι τοὺς φίλους
νὰ βοηθᾶς, ἀν συμφορὰ κακὴ τοὺς παραστέκη.
πλὴν τὰ καλά σου ἄρματα τώρα κρατοῦν οἱ Τρῶες
τὰ χάλκινα τὸ ἀστραφτερά: καὶ δὲ λοφοσείστης "Εκτωρ
ἐπαίρεται ποὺ τὰ φορεῖ καὶ δὲν γνωρίζω πόσο
δόλιγο ἀκόμη θὰ χαρῇ: κι εἶναι σιμά του ἡ μοίρα.
Ἄλλα σὺ ἀκόμη μὴν ἐμπῆς στοῦ "Αρη τὸν ἀγώνα,
ώς νὰ μὲ ἰδοῦν τὰ μάτια σου ἐδῶ νὰ γύρ' ὀπίσω.
κι αὔριο τὰ χαράματα θὰ ἔλθω ἐδῶ νὰ φέρω
ἄρματ' ἀπὸ τὸν "Ηφαιστον θεοτικὰ πλασμένα». 135
- Μὲ αὐτὸν τὸν λόγον ἀφησε τὸ δοξαστὸ παιδί της
καὶ στές θαλάσσιες ἀδελφές ἔστραφη καὶ τές εἶπε:
«Σεῖς κατεβῆτε στοὺς βυθοὺς τῆς θάλασσας νὰ ἴδητε 140

τὸν γέροντα πατέρα μου καὶ ὅλ' ἀπὸ σᾶς νὰ μάθη·
καὶ ὡστόσο ἐγὼ θὲ ν' ἀνεβῶ στές κορυφὲς τοῦ Ὀλύμπου
νὰ ἔβρω ἔκεῖ τὸν "Ηφαιστον, τὸν ἔνδοξο τεχίτην,
ἴσως λαμπρὸς ἄρματα καλὰ χαρίσω τοῦ παιδιοῦ μου".

Εἶπε καὶ αὐτὲς ἐβύθισαν στὸ κύμα τῆς θαλάσσης. 145

Κι ἡ ἀσημόποδη θεά, στὸν Ὀλυμπὸν ἡ Θέτις

ἀνέβη, ἄρματα λαμπρὰ νὰ φέρῃ τοῦ παιδιοῦ της.

Καὶ ὡστόσο μὲ φρικτὲς κραυγὲς τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη,
καθὼς τοὺς ἔβαλεν ἐμπρὸς ὁ ἀνθρωποφόνος "Ἐκτωρ,
ἔπεσαν εἰς τές πρύμνες τους, στὴν αὔραν τοῦ Ἐλλησπόντου. 150

Οὐδὲ θὰ ἐπαΐνων οἱ Ἀχαιοὶ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου
ἀπὸ τ' ἀκόντια, τὸν νεκρὸν τοῦ φίλου τοῦ Πηλείδη.

"Οτ' εἶχαν φθάσει ἐπάνω του πλήθος ἀνδρῶν καὶ ἵππων
καὶ ὡσὰν τὴν φλόγα ὁρμητικὸς ὁ Πριαμίδης "Ἐκτωρ.

Καὶ ἀπὸ τὰ πόδια τρεῖς φορὲς τὸν ἄδραξεν ὁ "Ἐκτωρ
καὶ πρὸς τοὺς Τρῶας κραύγαζε νὰ ὁρμήσουν νὰ τὸν πάρουν,
καὶ τρεῖς φορὲς οἱ Αἰαντες ντυμένοι ἀνδραγαθίαν,
τὸν τίναξαν ἀπ' τὸν νεκρὸν καὶ ἀκλόνητος ἔκεινος
στὴν μάχην πότ' ἔχύνετο καὶ πότ' ἐσταματοῦσε
κραυγάζοντας, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔκανε τὰ δόπισω. 160

Καὶ ὅπως λιοντάρι πύρινο, τῆς πείνας λυσσασμένο,
βοσκοὶ νὰ διώξουν δὲν μποροῦν ἀπὸ πεσμένο σῶμα,
παρόμοια δὲν κατόρθωνεν ἡ ἀνδρεία τῶν Αἰαντῶν
τὸν "Ἐκτορ" ἀπὸ τὸν νεκρὸν ποσῶς ν' ἀπομακρύνουν
κι εἶχε τὸν σύρει δοξαστὸς νὰ γίνη στὸν αἰώνα. 165

"Αλλ' ἔτρεξε ἀπ' τὸν Ὀλυμπὸν ἡ ἀνεμόποδος "Ιρις
στὸν Ἀχιλλέα νὰ τοῦ εἰπῆ στὸν πόλεμο νὰ ὁρμήσῃ,
ποὺ ἀπ' ὅλους τοὺς θεοὺς κρυφὰ καὶ ἀκόμη ἀπὸ τὸν Δία
ἡ "Ηρα τὴν ἀπόστειλε· σιμά του ἐστάθη κι εἶπε:

"Σήκω, Πηλείδη, ὡς τρομερέ, καὶ δράμε τοῦ Πατρόκλου
βοηθός, ὃποὺ χάριν αὐτοῦ κακὴ κρατεῖται μάχη
στές πρύμνες καὶ ἀντισφάζονται τὰ πλήθη τῶν ἀνδρείων.

Μάχονται οἱ πρῶτοι τὸν νεκρὸν ἀπ' τοὺς ἔχθρούς νὰ σώσουν
καὶ οἱ Τρῶες εἰς τὴν "Ιλιον λυσσοῦν νὰ τ' ἀνεβάσουν
καὶ νὰ τὸν σύρῃ λαχταρεῖ πρῶτος ὁ μέγας "Ἐκτωρ,
καὶ ἀπὸ τὸν ἀπαλὸν λαιμὸν νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι 175

- κι ἔπειτα ἐκεῖ στῶν πύργων του τὰ ξύλα νὰ τὸ στήσῃ.
 'Αλλὰ σηκώσου μὴ σταθῆς· ἀς σὲ κινήσῃ σέβας,
 τὸν Πάτροκλόν σου μὴ χαροῦν οἱ σκύλοι τῆς Τρωάδος.
 Καὶ ἂν δὲ νεκρὸς ἀτιμασθῆ, θά 'ναι ὅνειδος δικό σου». 180
- 'Ο γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς σ' αὐτὴν ἀντεῖπε ὁ θεῖος :
 «'Ιρι θεά, ποιός τῶν θεῶν σ' ἔστειλ' ἐδῶ μηνύτραν ;»
 Σ' ἔκεινον τότε ἀπάντησεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις :
 «'Η δέσποιν· "Ἡρα μὲν ἔστειλεν ἡ σύγκλινη τοῦ Δία·
 καὶ δὲν τὸ ξεύρει μήτ' ὁ Ζεὺς μήτε κανεὶς τῶν ἄλλων
 θεῶν ποὺ οἰκοῦν στέκει κορυφές τοῦ χιονισμένου Ὄλύμπου». 185
- Καὶ δὲ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς τῆς ἀποκριθῆ ὁ θεῖος :
 «Καὶ πῶς θὰ πάρω στὸν πόλεμον ; Τ' ἀρματα ἔκεινοι ἐπῆραν.
 Κι ἐμένα εἴπεις ἡ μητέρα μου νὰ μὴν ἐβγᾶ στὴν μάχην
 πρὶν τὴν ἴδουν τὰ μάτια μου ἐδῶ νὰ γύρη ὅπισσα». 190
- ὅτι ἀρματ' ἀπ' τὸν "Ηφαιστὸν θαρρεῖ νὰ φέρῃ ὥραῖα.
 Οὐδ' ἄλλου ξέρω ἀρματωσιὰ ν' ἀρμόζῃ ἐγὼ νὰ ζώσω
 ἢ τὴν ἀσπίδα ὃπου φορεῖ ὁ Τελαμώνιος Αἴας.
 'Αλλὰ κι ἔκεινος προμαχεῖ, θαρρῶ, μὲς στὸν ἀγώνα
 τὸν πεθαμένον Πάτροκλον νὰ σώσῃ ἀπὸ τοὺς Τρώας». 195
- «Καλῶς γνωρίζουμε κι ἐμεῖς», τοῦ ἀπάντησεν ἡ "Ιρις,
 «ποὺ τ' ἀρματα τὰ δλόλαμπρα κρατοῦνται, ἀλλ' ὅπως εἰσαι
 πήγαινε πρὸς τὸν χάντακα, φανίσου ἔκει τῶν Τρώων,
 ἵσως αὐτοὶ σὲ φοβηθοῦν καὶ ἀπὸ τὴν μάχην παύσουν
 καὶ ξανασάνουν οἱ Ἀχαιοὶ ἀπ' τὸν βαρύν ἀγώνα. 200
- Καὶ τὸ μικρὸ ξανάσαμα στὸν πόλεμον ἀξίζει.
- Καὶ ὡς ἀναχώρησε ἡ θεά, πετάχθηκεν ὁ θεῖος
 Πηλείδης· τότε ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς ἔξαισίους ὅμους
 μὲ τὴν φρικτὴν τοῦ ἔσκεπασεν αἰγίδα κροσσωμένην.
 Μὲ νέφος ἔστεφάνωνε χρυσὸ τὴν κεφαλήν του,
 καὶ δναβεῖ φλόγα δλόλαμπρη μέσ' ἀπὸ κεῖνο ἡ θεία. 205
- Καὶ ὅπως μακρόθεν φαίνεται καὶ φθάνει ὡς τὸν αἰθέρα
 καπνὸς ἀπὸ περίβρεκτην πολιορκημένην χώραν
 μὲ ἀγών' ἀπὸ τὰ τείχη τους δλημερὶς παλαίουν
 καὶ δὲ ήλιος ἅμα βυθισθῆ πυκνές φωτὶες ἀστράφτουν
 νὰ φθάσῃ ἡ λάμψη ἀπὸ ψηλὰ στοὺς γείτονες καὶ δράμουν
 ἵσως μὲ τὰ καράβια τους στὸν ὅλεθρον σωτῆρες, 210

- ὅμοιος ἀπὸ τὴν κεφαλὴν πετιόνταν τοῦ Ἀχιλλέως
ώς τὸν αἰθέρος ἀναλαμπή· ἔσκινησε ἀπὸ τὸ τεῖχος
στὸν χάντακα, ὅμως ἔμεινε μακρὰν ἀπὸ τοὺς Ἀργείους, 215
ώς ἤθελε νὰ σεβασθῇ τὸν λόγον τῆς μητρός του.
Ἐστάθη ἐκεῖ κι ἐκραύγασε· κι ἡ Ἀθηνᾶ μὲ ἄλλην
φωνὴν τὸν τρόμον ἔβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Τρώων.
Σάλπιγγα τόσο δὲν ἀχά στὴν χώραν ὅπου γύρω
ἔχουν ζωσμένην οἱ ἔχθροι νὰ τὴν ἔξολοθρεύσουν, 220
ὅσο ἡ βοὴ ποὺ ἔβγαλεν ὁ ἀνίκητος Πηλείδης
καὶ ὅλη ταράχθηκε ἡ ψυχὴ στὴν χάλκινη φωνὴν του.
Οἱ ἵπποι διπισθογύρισαν τὸ ἀμάξια τρομασμένοι,
ὅτι αἰσθανόνταν συμφορέας, καὶ οἱ κυβερνῆτες ὅλοι
ζαλίζονταν ἀπὸ τὴν φωτιά, ποὺ ἐπάνω εἰς τοῦ Ἀχιλλέως 225
τὴν κεφαλὴν ἀδάμαστη φρικτὰ φεγγοβιολοῦσε,
ὅπως τὴν ἄναβ' ἡ Ἀθηνᾶ. Καὶ τρεῖς φορὲς ἐπάνω
ἀπὸ τὸν λάκκον φώναξεν ὁ Ἀχιλλεύς καὶ τόσες
οἱ Τρῶες καὶ ὅλοι οἱ βοηθοί γινηκαν ἄνω κάτω.
Καὶ πολεμάρχοι δώδεκα στές λόγχες των ἐβρῆκαν 230
καὶ στοὺς τροχοὺς τὸν θάνατον, καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ βέλη
οἱ Ἀχαιοὶ τὸν Πάτροκλον ἐπῆραν καὶ τὸν θέσαν
εἰς τὸ κλινάρι κι ἔστεκαν ὀλόγυρά του οἱ φίλοι
οἱ ποιητοί του κλαίοντας· μὲν ἔκεινους ὁ Πηλείδης
ἔχυνε δάκρυα θερμά, ἀμφὶ εἶδε τὸν πιστόν του 235
φίλον στὸνεκροκράβατο μὲ τὰ σχισμένα στήθη.
Στὸν πόλεμον μὲ ἄλογα κι ἀμαξές αὐτὸς τὸν εἶχε
στείλει, ἀλλὰ δὲν τὸν δέχθηκεν δύπισω ἀπὸ τὴν μάχην.
Καὶ ὁ ἥλιος ὁ ἀκούραστος ἐβιάσθη ἀπὸ τὴν "Ἡραν
πρὸ ὥρας στοῦ Ὡκεανοῦ τὸ ρεῦμα νὰ βυθίση. 240
Ἐδυσ' ὁ ἥλιος κι ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἀνδρείων
ἡσύχασε ἀπὸ τὸν πόλεμον ποὺ ὅλους θερίζει ὅμοιως.
Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀφήσαν τὸν φονικὸν ἀγώνα
καὶ οἱ Τρῶες, καὶ ἀπὸ τές ἀμαξές ἔξεζεψαν τοὺς ἵππους, 245
καὶ εἰς σύνοδον συνάχθηκαν, γιὰ δεῖπνο πρὶν φροντίσουν,
ὅλοι δρθοί, μηδὲ κανεὶς τολμοῦσε νὰ καθίσῃ.
τρόμος τοὺς πῆρε ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ ἐφάνηκε ὁ Πηλείδης,
ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸν πόλεμον τόσον καιρὸν στὰ πλοῖα.

- ‘Ο Πολυδάμας ἄρχισε νὰ λέγη ὁ Πανθοτῆς
ποὺ μόνος ἔβλεπε τὰ ἐμπρόδες καὶ τὰ κατόπι, ὁ φίλος
τοῦ “Ἐκτορος, στὴν Ἰδιαν τὴν νύκτα γεννημένοι·
ὅ ἔνας στ’ ἄρματα καλός, ὁ ἄλλος εἰς τὸν λόγον.
’Εκεῖνος τότε διμίλησε μὲ καλὴν γνώμην κι εἶπε:
«Καλὰ σκεφθῆτε ἀγαπητοί· κι ἐγὼ σᾶς συμβουλεύω
στὴν πόλιν νὰ γυρίσωμεν, ἡ αὐγὴ νὰ μὴ μᾶς ἔβρῃ
ἔδω σιμὰ στὰ πλοῖα τους μακρὰν ἀπὸ τὰ τείχη.
’Ενόσω ἐθύμωνεν αὐτὸς πρὸς τὸν Θεῖκὸν Ἀτρείδην
ὅ ἀγώνας μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τόσον δὲν εἶχε κόπον·
τότ’ ἐκοιμόμουν ἥσυχα κι ἐγὼ σιμὰ στὰ πλοῖα
καθὼς νὰ τὰ πατήσωμε μὲ ζέσταιν’ ἡ ἐλπίδα.
Τώρα φοβοῦμαι τρομερὰ τὸν Θεῖον Ἀχιλλέα·
ώς ἔχει ἀκράτητην ψυχήν, νὰ μείνη στὴν πεδιάδα
δὲν θὰ θελήσῃ, ὅπου Ἀχαιοὶ μοιράζονται καὶ Τρῶες
τοῦ “Αρη ὅλην τὴν δύναμιν, ἀλλὰ θὰ πολεμήσῃ
σ’. ἀγώνα γιὰ τὴν πόλιν μας καὶ γιὰ τὰ θηλυκά μας.
Στὰ τείχη μας ἀς γύρωμε, καὶ ἀκούσετε τὸν λόγον·
ἡ θεία νύκτα ἀπόκοψε τὸν τρομερὸν Πηλείδην
τώρα· ἀλλ’ ἀν αὔριο μᾶς ἔβρῃ στὸν τόπον, θέλει ὄρμήσει
μὲ τ’ ἄρματά του καὶ καθεὶς ποιὸς εἰν’ αὐτὸς θὰ μάθη.
Χαρὰ σ’ αὐτὸν ποὺ φεύγοντας θὰ φθάσῃ στὴν Τρωάδα
ὅτι σκυλιὰ καὶ κόρακες πολλοὺς θενὰ σπαράξουν
τῶν Τρώων· τέτοιαν συμφορὰν τ’ αὐτιά μου μὴν ἀκούσουν.
Κι ἔαν, μὲ πόνον τῆς ψυχῆς, δεχθοῦμε αὐτὸ ποὺ λέγω,
τὴν νύκτα μὲς στὴν ἀγορὰν τὴν δύναμιν κρατοῦμεν,
πύργοι καὶ πύλες ὑψηλὲς μὲ μακριές σανίδες
καλόξυτες, συναρμοστὲς τὴν πόλιν περιφράζουν·
καὶ τὸ ταχὺ μὲ τ’ ἄρματα στοὺς πύργους θὰ στηθοῦμε.
Καὶ ἀν θέλη ἀπ’ τὸ καράβια του στὸ τεῖχος ἀς ὄρμήσῃ,
τόσο χειρότερο γι’ αὐτόν, ὅτι θὰ γύρη ὁπίσω,
ἀφοῦ τ’ ἄγρια πουλάρια του θὰ κουρασθῇ νὰ τρέχῃ
ἔδω κι ἔκει, δεξιὰ ζερβιά, στὴν πόλιν ἀποκάτω.
Μέσα στὸ τεῖχος νὰ χυθῇ ποτὲ δὲν θὰ τολμήσῃ·
πρὶν τὸ πατήσῃ, σπάραγμα θὰ γίνη αὐτὸς τῶν σκύλων».·
Μ’ ἄγριο βλέμμα τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης “Ἐκτωρ :

«Δὲν μοῦ ἀρέσει παντελῶς ὅ, τ' εἶπες, Πολυδάμα·
μᾶς λέγεις νὰ γυρίσωμε στὴν πόλιν νὰ κλεισθοῦμε·
ἀκόμη δὲν χορτάσατε κλεισμένοι μὲς στὰ τείχη;
»Ελεγχαν πρὶν ὅλ' οἱ θυνητοὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
πολύχαλκην, πολύχρυσην, τώρα ἐχαθῆκαν τόσοι
ἀπὸ τὰ σπίτια θησαυροί, κι ἐπῆγαν πουλημένα,
στὴν Μαιονίαν τὴν τερπνήν, καὶ στὴν Φρυγίαν ἄλλα
ἀφότου μᾶς ἐμίσθησεν ὁ ὑψίστος Κρονίδης.

285

Καὶ τώρα ὅποι μᾶς ἔδωκεν εἰς τὰ καράβια νίκην,
νὰ στρώξουμε τοὺς Ἀχαιοὺς στὴν θάλασσαν, μὴ βγάζης
τέτοιους στὰ πλήθη στοχασμούς, ὃ σὺ ξεμωραμένε·
δὲν θὰ σ' ἀφοκρασθῇ κανείς, ἐνόσω ζῶ καὶ πνέω.

295

»Ἀλλ' ὅ, τι τώρα ἔγώ εἰπὼν νὰ τὸ δεχθοῦμεν ὅλοι.
Εἰς τὸν στρατὸν δειπνήσετε στὸ τάγμα του καθένας
καὶ ὅλοι βάλετε ἄγρυπνον στὴν φύλαξιν τὸν νοῦν σας.

300

Κι ἐκεῖνος ποὺ περήφανα βαρύνεται τὰ πλούτη,
ὅς τὰ σωρεύση χάρισμα τὰ πλήθη νὰ τὰ φάγουν·
καλύτερα παρ' οἱ Ἀχαιοὶ νὰ τὰ χαροῦν ἐκεῖνοι.
Καὶ θὰ χυθοῦμε τὸ ταχὺ μὲ τ' ἀρματα μας ὅλοι
ν' ἀνάψωμε τὸν πόλεμον ἐμπρός στὰ κοῦλα πλοῖα.

Κι ἔάν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς σηκώθη ἀπὸ τὰ πλοῖα,
τόσο χειρότερα γι' αὐτὸν δὲν φεύγω ἀπὸ τὴν μάχην
ἔγώ κι ἐμπρός του νὰ στηθῶ, νὰ πάρη αὐτὸς τῆς νίκης
τὴν δόξαν ἢ νὰ πάρω ἔγώ· εἰναι κοινὸς ὁ Ἀρης,
καὶ παίρνει τὴν ζωὴν ἀνδρὸς κεῖ ποὺ θὰ ἐφόρευεν ἄλλον».

305

Καὶ οἱ Τρώες ὅλοι ἀλάλαξαν στοὺς "Ἐκτορος τοὺς λόγους,
μωροί, καθώς ἡ Ἀθηνᾶ ἐσκότισε τὸν νοῦν τους.

310

Κι ἐπαίνεσαν τοῦ "Ἐκτορος τὴν σκέψιν ὀλεθρίαν·
κανεὶς δὲν δέχθη τὴν χρυσὴν τοῦ Πολυδάμα γνώμην.

Κι ἐδείπνησαν εἰς τὸν στρατὸν ὅλην τὴν νύκτα ὥστέσο
οἱ Ἀχαιοὶ τὸν Πάτροκλον πικρομοιρολογοῦσαν.

315

Καὶ ὁ Πηλείδης ἀρχιζε τὸ κλάμα καὶ εἰχ' ἐπάνω
στὰ στήθη τοῦ συντρόφου του τ' ἀνθρωποφόνα χέρια,
κι ἐσυγνοστέναζε βαριά, σὰν λεόντισσα μητέρα,
ἄν ἀπ' τὸν λόγγον κυνηγὸς τῆς πῆρε τὰ μικρά της
ἀπελπισμένη ποὺ ήλθε ἀργά γυρίζει ὅλα τὰ δάσην

320

εἰς ὅλες τρέχει τὲς ἐρμιές τὰ χνάρια του ἔρευνώντας,
ἴσως τὸν ἔβρη, ὅτι θυμὸς δριμὺς τὴν κατακαίει.

Κι ἔλεγε μ' ἀναστεναγμούς : «Μάταιον, διμένα, λόγον
ἔβγαλ' ἀπὸ τὰ χείλη μου ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
τὸν ἥρωα Μενοίτιον ἐνῶ παρηγοροῦσα,

ποὺ στὸν 'Οπούντα τὸν υἱὸν θενὰ τὸν ξαναφέρω
λαμπρὸν τῆς Τροίας πορθητὴν μὲν μέρος τῶν λαφύρων.

"Οσα στοχάζονται οἱ θνητοὶ δὲν τὰ τελειώνει ὁ Δίας·
νὰ βάψουμε τὴν Ἱδιαν γῆν ἔχει διορίσ' ἡ μοίρα,

ἔδω στὴν Τροίαν σὺ κι ἐγώ, ὅτι οὐδ' ἐμένα ὁ γέρος

Πηλεὺς στὸ σπίτι θὰ δεχθῇ καὶ ἡ Θέτις ἡ μητέρα,
ἀλλὰ ἐμένα τοῦτ' ἡ γῆ στὰ σπλάχνα της θὰ μ' ἔχῃ.

Τώρ' ἀφοῦ, Πάτροκλε, στὴν γῆν θενά μπω ὑστερινός σου,
δὲ θὰ σὲ θάψω πρὶν ἔδω τοῦ "Εκτορος νὰ φέρω

τὴν κεφαλὴν καὶ τ' ἄρματα, ποὺ σ' ἔσφαξε, δὲ γενναῖε·

καὶ ἀπὸ χολὴν τοῦ φόνου σου θὰ σοῦ ἀποκεφαλίσω
δώδεκα ἐμπρόδεις εἰς τὴν πυρὸν τέκνα λαμπρὰ τῶν Τρώων.

'Ωστόσο θὰ μοῦ κείτεσαι, ὡς εἰσ' ἔδω στὰ πλοῖα,
καὶ γύρω σου οἱ βαθύκολπες Τρωὲς καὶ Δαρδανίδες

ἡμέρα νύκτ' ἀστάλακτο δάκρυ γιὰ σὲ θὰ χύνουν,
αὐτές, ὅποι ἡ ἀνδρεία μας καὶ τὸ μακρὺ κοντάρι

ἐπῆρε ὅταν πατούσαμε τές πλούσιες ποιτεῖες».

Εἶπε καὶ τῶν συντρόφων του ὁ θεῖος 'Αχιλλέας

στὴν φλόγα μέγαν τρίποδα παράγγειλε νὰ στήσουν,
νὰ λούσουν ἀπ' τὰ αἷματα τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου'

καὶ αὐτὸι λουτρικὸν τρίποδα εἰς τὴν φωτιάν ἐστῆσαν,
ἔχυσαν μέσα τὸ νερὸν καὶ ἔγλα κάτω ἐκαῖαν

καὶ ζών' ἡ φλόγα τὴν κοιλιὰ καὶ τὸ νερὸν θερμαίνει.

Καὶ ἄμα τὸ εἰδαν πόβραζε στὸ χάλκωμα ποὺ λάμπει,
τὸν ἔλουσαν, τὸν ἔχρισαν μὲν σταλαγμένο λάδι,

μὲν ἀλοιφὴν ἐννιάχρονην γεμίσαν τές πληγές του,
πατόκορφα τὸν σκέπασαν στὴν κλίνην ποὺ τὸν θέσαν

κι ἔνα σινδόνι καὶ λευκὸ σάβανο ἐπάνω ἀπλῶσαν.

Καὶ ὀλονυκτίς ὀλόγυρα στὸν θεῖον 'Αχιλλέα
οἱ Μυρμιδόνες μὲν ὀδύρμοὺς τὸν Πάτροκλον ἐκλαῖσαν.

Τότ' εἶπε ὁ Ζεὺς στὴν σύντροφον καὶ ἀδελφήν του "Ηραν :

325

330

335

340

345

350

355

„Ιδού, ποὺ τὸ κατόρθωσες, ὃ "Ἡρα, νὰ σηκώσῃς τὸν Ἀχιλλέα στ' ἄρματα· ἀπ' τὰ δικά σου σπλάχνα οἱ κομοφόροι Ἀχαιοὶ τωάντι ἐγεννηθῆκαν".

Τότε σ' αὐτὸν ἀπάντησεν ἡ "Ἡρα ἡ σεβασμία : 360
 «Ποιόν λόγον τώρα ἐπρόφερες, ὃ τρομερὲ Κρονίδῃ ;
 "Ανθρωπος σ' ἄνθρωπον μπορεῖ νὰ κάμη τὸν σκοπόν του,
 ποὺ εἶναι θηγτὸς καὶ ὡσὰν ἐμεῖς σοφίσματα δὲν ξεύρει·
 κι ἐγὼ ποὺ εἴμαι τῶν θεῶν ἡ πρώτη κι ἀπὸ γένος
 καὶ διότι μ' ἔχεις σύγκλινην ἐσύ, τῶν ἀθανάτων
 δλων ὁ μόνος βασιλεύς, δὲν ἔπρεπε στοὺς Τρῶας,
 ποὺ τὴν χολήν μου ἐκίνησαν, τὸν δλεθρον νὰ πλέξω ;» 365

‘Ωστόσο ἡ Θέτις ἔφθανε στὸ δῶμα τοῦ Ἡφαίστου
 ἅφθαρτο, χάλκινο, λαμπρὸ σὰν κατάστρος αἰθέρας,
 ἔξαίσιο μὲς στὰ δώματα τῶν ἀθανάτων δλα,
 ποὺ ὁ ζαβοσκέλης ὁ θεὸς ὁ ἔδιος εἶχε κάμει· 370
 τὸν ἥβρε ποὺ ἔδρωνε μὲ βιὰ τριγύρω στὰ φυσούνια·
 δτ' εἴκοσι δλους τρίποδες τότ' ἐφιλοτεχνοῦσε,
 τοῖχον μεγάρου στερεού τριγύρω νὰ στολίσουν.
 Κύκλους προσάρμοσε χρυσούς στὸν κάθε ποδοστάτην
 δπως στὴν θείαν σύνοδον κυλήσουν μοναχοὶ τους
 καὶ θαῦμα νὰ τὰ δῆ κανείς, στὸ δῶμα νὰ γυρίσουν.
 "Ετοιμοι ἦσαν, ἔλειπαν μόνον τ' αὐτιὰ τὰ ὠραῖα·
 τὰ φτιαχνε τότε κι ἔκοφτε καρφιὰ νὰ τὰ προσδέση.
 Κι ἐνῶ κείνος ἐργάζοντάν μὲ τὴν σοφήν του τέχνην
 ἔφθασεν ἡ ἀσημόποδη θεά στὸ δῶμα ἡ Θέτις.
 Τὴν εἶδε ἡ λαμπρομάντιλη, ὡς προχωροῦσε, ἡ Χάρις,
 καλὴ θεά, ποὺ ὁ δοξαστὸς νυμφεύθη ζαβοπόδης.
 Τὸ χέρι εὐθύς τῆς ἔπιασε : «Σεπτὴ καὶ ἀγαπημένη
 Θέτι, μακρόπεπλη θεά» τῆς εἶπε «πῶς μᾶς ἥλθεις ; 385
 Καὶ ὡς τώρα ἐδῶ δὲν σ' εἴδαμε καθόλου νὰ συχνάζῃς·
 μαζί μου ἐδῶ προχώρησε νὰ σὲ φιλοξενήσω».

Εἶπε καὶ τὴν ἀσύγκριτη θεά μέσα ὁδηγοῦσε.
 Ν' ἀναπαυθῇ τὴν ἔβαλε εἰς τεχνητὸ καὶ ὠραῖο
 ἀσημοκάρφωτο θρονί, κι εἶχε ὑποπόδι κάτω· 390
 κι ἐφώναξε τὸν "Ἡφαίστον τὸν δοξαστὸν τεχνίτην :
 «Ἐλα ἐδῶ πέρα, "Ἡφαίστε, κάτι σὲ θέλει ἡ Θέτις».

- Καὶ ἀπάντησε ὁ χωλὸς θεός : «Ναί, σεβαστή, μεγάλη πατεῖ στὸ σπίτι μου θέα, ποὺ ἔκεινη μ' ἔχει σώσει στὴν συμφοράν μου, δτὶ ἔπεσα πολὺ μακριὰ στὰ βάθη, ὡς θέληστ' ἡ ἀδιάντροπη μητέρα νὰ μὲ κρύψῃ δτὶ ἐγεννήθηκα χωλός· καὶ τ' εἶχα ἔκει νὰ πάθω στὸν κόλπον ἀν δὲν μ' ἔπαιρναν ἡ Θέτις κι ἡ Εὔρυνόμη, τοῦ ὅπισθομήτου 'Ωκεανοῦ ἔκειν' ἡ θυγατέρα. 395
 'Εννιὰ χρόνια τοὺς ἔφτιανα λογιῶν καλὰ στολίδια, καρφοβελόνες, ἄλυσες, βραχιόλια, δαχτυλίδια εἰς ἀντρὸ μέσα βαθουλό, καὶ ἀφρίζοντας τὸ ρεῦμα τοῦ 'Ωκεανοῦ τ' ἀπέραντο τριγύρω ἀχολογοῦσε· καὶ οὕτε θνητὸς τὸ γνώριζε οὕτε θεός κανένας, μόνον αὐτὲς ποὺ μ' ἔσωσαν ἡ Θέτις κι ἡ Εύρυνόμη. 405
 Τώρ' ἥλθ' αὐτὴ στὸ δῶμα μας· καὶ μέγα χρέος ἔχω τῆς λαμπροκόμης Θέτιδος τὰ σῶστρα νὰ πλερώσω.
 'Αλλὰ σὺ καλοδέξου την, ὡς πρέπει, ὥσπου νὰ βάλω τὰ σύνεργα στὸν τόπον τους μαζὶ μὲ τές φυσοῦνες». 410
 Καὶ ἀπὸ τὸ ἀμόνι λεχαστὰ σηκώθηκε τὸ τέρας χωλαίνοντας κι ἐσάλευαν κάτω φτενὰ τὰ σκέλη. Καὶ τές φυσοῦνες μάκρυνεν ἀπ' τὴν φωτὶ καὶ δᾶι ἐσύναξε τὰ σύνεργα σ' ἔν' ἀργυρὸ λαρνάκι, καὶ μὲ σφουγγάρι ἐκάθισε τὸ πρόσωπο, τὰ χέρια, τὸν τράχηλον· τὸν δυνατόν, τὰ δασερά του στήθη. 415
 Χιτώνα ἐνδύθη, ἐφούχτωσε σκῆπτρο παχὺ κι ἐβγῆκε χωλαίνοντας· καὶ ἀνάλαφρα τὸν κύριον ἐστηρίζαν θεράπαινες ὀλόχρυσες, σὰν ζωντανὰ κοράσια. Διναμιν ἔχουν καὶ φωνήν, νοῦν ἔχουν εἰς τές φρένες, 420
 καὶ τεχνουργήματ' ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους.
 'Εκεῖνες τὸν ἐπρόσεχαν· κι ἐσύρθη αὐτὸς πλησίον στὴν Θέτιδα κι ἐκάθισε σ' ἔνα θρονὶ ὀραῖο· τὸ χέρι ἔκεινης ἔσφιξε: «μακρόπεπλη», τῆς εἶπε,
 «Θέτι σεπτή καὶ ἀγαπητή, στὸ δῶμα μας πῶς ἥλθες;
 Καὶ ὡς τώρα ἐδῶ δὲν σ' εἴδαμε καθόλου νὰ συχνάζῃς. 425
 Λέγε μου εὐθὺς δ, τι ποθεῖς· καὶ νὰ τὸ πράξω θέλω
 ἀν πράγμα εἶναι ποὺ γίνεται καὶ ποὺ ἡμπορῶ νὰ πράξω». Καὶ ἡ Θέτις δάκρυα χύνοντας ἀπάγτησέ του κι εἶπε :

- «"Ηφαιστε, ἀπ' ὅλες τές θεές τοῦ Ὀλύμπου ξεύρεις ἄλλην,
τόσα κακὰ νὰ ἔθερισαν καὶ πόνοι τὴν ψυχήν της
ὅσους σ' ἐμὲ προτίμησε πόνους νὰ δώσῃ ὁ Δίας ;" 430
Μόνην ἀπ' τές θαλασσινές ύποταξεν ἐμένα
σ' ἄνδρα θυητὸν καὶ στανικῶς στὴν κλίνην τοῦ Πηλέως
ἐστερεῖα ἐγὼ καὶ ἀδύναμος αὐτὸς στὰ μέγαρά του
ἀπὸ τὸ γῆρας τήκεται· τώρα ἔχω πίκρες ἄλλες·
ἔναν υἱὸν μ' ἀξίωσε νὰ λάβω καὶ νὰ θρέψω 435
στοὺς ἥρωας ἀσύγκριτον καὶ ὡσὰν βλαστάρι κήπου·
ἀφοῦ τὸν γλυκοανάστησα τὸν ἔστειλα στὴν Τροίαν
μὲ τὰ κυρτὰ καράβια του ἐκεῖ νὰ πολεμήσῃ.
"Αλλὰ δὲν θέλει γύρει αὐτὸς στὰ γονικά του πλέον
ἡ ἀγκάλη μου νὰ τὸν δεχθῇ στὸ σπίτι τοῦ Πηλέως.
Καὶ δοῦ μοῦ ζῆν καὶ τοῦ ἥλιοῦ τὸ φῶς ἀκόμη βλέπει
θοίβεται καὶ δὲν δύναμαι νὰ γίνω βοηθός του.
Τὴν κόρην ποὺ τοῦ διάλεξαν οἱ Ἀχαιοὶ βραβεῖον,
ἐκείνην ἀπ' τὰ χέρια του ἐπῆρε δόπισ' ὁ Ἀτρείδης. 440
"Ετρωγε ἀπὸ τὸν πόνον της ἐκεῖνος τὴν καρδιά του
καὶ οἱ Τρῶες εἰς τές πρύμνες των τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκλειοῦσαν.
Καὶ δὲν τοὺς ἀφηναν νὰ βγοῦν· καὶ οἱ γέροι τῶν Ἀργείων
σ' αὐτὸν προσπέφταν καὶ λαμπρὰ τοῦ ὀνοματίζαν δῶρα.
Καὶ τότε ἀπὸ τὸν ὅλεθρον ὁ ἔδιος νὰ τοὺς σώσῃ 450
δὲν ἤθελεν, ἀλλ' ἔστειλε τὰ ὅπλα του ζωσμένον
τὸν Πάτροκλον στὸν πόλεμον καὶ ἀνδρειωμένα πλήθη
γύρω εἰς τές Πύλες τές Σκαιές δλήμερα ἐμαχόνταν
καὶ αὐτοῦ τὴν πόλιν θά τοι παιρναν, ἀλλὰ τὸν ἀνδρειωμένον
Πάτροκλον, ὃπού ἐθέριζε ζωές μὲς στοὺς προμάχους,
φόνευσε ὁ Φοῖβος κι ἔδωκε τοῦ "Ἐκτορος τὴν νίκην.
Γι' αὐτὸ σ' ἐσε προσέπεσα, ἀν θέλης στὸ παιδί μου,
ἄχ! τὸν ὀλιγοήμερον, ἀσπίδα νὰ χαρίσης,
θώρακα, κράνος καὶ καλές θηλυκωτές κνημίδες·
ἔχασε αὐτὸς μὲ τ' ἄρματα καὶ τὸν πιστόν του φίλον.
καὶ χάμου τώρα κείτεται στὴν λύπην βυθισμένος". 460
- Καὶ ὁ ἔνδοξος χωλὸς θεός σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε:
«Θάρρου, ὡς πρὸς τοῦτο παντελῶς ὁ νοῦς σου ἀς μὴ φροντίζῃ.
"Ετσι ἀπ' τὸν μαῦρον θάνατον νὰ ἡμπόρουν νὰ τὸν κρύψω,

ἀνάμερα, ὅταν ἡ σκληρὴ φθάσῃ κοντά του ἡ μοίρα,
καθώς ἄρματα ὑπέρλαμπρα ἔγω θὰ τοῦ ἐτοιμάσω
νὰ θαμπωθοῦν ὅσοι τὰ ἴδουν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων».

Εἶπε καὶ αὐτοῦ τὴν ἄφησε κι ἐπῆγε στὲς φυσοῦνες,
στὸ πῦρ τὲς στρέφει καὶ γοργὰ νὰ ἐργάζωνται προστάζει.
Φυσοῦνες εἴκοσι φυσοῦν στὲς κάψες τους καὶ βγάζουν 470
εὔκολοφύσητην πνοὴν σφοδρὴν ἢ μετρημένην,
πότε μὲ βιὰ πόξε σιγὰ νὰ ὑπηρετοῦν, ώς θέλει
ὅ «Ηφαιστος, ὡστ’ εὔκολα τὸ ἔργον νὰ τελειώσῃ·
σκληρὸν χαλκόν, ακαστίερον, πολύτιμο χρυσάφι
καὶ ἀσήμι βάζει στὴν φωτιὰ, κατόπιν μέγ’ ἀμόνι 475
εἰς τὸν κορμὸν τοποθετεῖ καὶ στὸ δεξὶ του χέρι
σφύραν ἀδράχνει δυνατήν, καὶ τὸ διλάβι στ’ ἄλλο.

Κι ἐπλασε πρῷτα δυνατήν ἀσπίδα καὶ μεγάλην
ὅλην μὲ τέχνην καὶ τριπλὸν λαμπρὸν τριγύρῳ κύκλον·
μὲ πέντε δίπλες ἔγινεν ἡ ἀσπίδα καὶ σ’ ἔκεινην 480
λογιῶν εἰκόνες ἐπλαθε μὲ τὴν σοφὴν του γνῶσιν.

Τὴν γῆν αὐτοῦ, τὸν οὐρανόν, τὴν θάλασσαν μορφώνει
τὸν ἥλιον τὸν ἀκούραστον, γεμάτο τὸ φεγγάρι,
τ’ ἀστέρια δόποι τὸν οὐρανὸν δόλοῦθε στεφανώνουν,
τὴν δύναμιν τοῦ Ὄριωνος, Ὑάδες, Πληιάδες, 485
τὴν Ἀρκτον, ποὺ καὶ Ἀμαξαν καλοῦν, καὶ αὐτοῦ γυρίζει
πάντοτε, τὸν Ὄριωνα ἀσάλευτα τηρώντας.

‘Η μόνη ποὺ τ’ Ὡκεανοῦ τὸ λοῦσμα δὲν γνωρίζει.

Δύο κατόπιν ἔκαμεν ἀνθρώπων πολιτεῖς
καλές. Στὴν μίαν γίνονταν τοῦ γάμου χαροκόπι·
νυφάδες ἀπ’ τὰ γονικὰ συνώδευαν στὴν πόλιν
μὲ τὰ δαδιὰ καὶ ἀλαλαγμὸς σηκώνετο ὑμεναίου·
καὶ ἀγόρια κεῖ στριφογυροῦν εἰς τὸν χορὸν τεχνίτες,
αὐλόι, κιθάρες ἀντηχοῦν στὴν μέσην καὶ οἱ γυναῖκες
δλόρθες εἰς τὰ πρόθυρα θωροῦσαν κι ἐθαυμάζαν.

Κι ἤταν λαοῦ συνάθροισις στὴν ἀγοράν, ποὺ δύο
φιλονικοῦσαν ἀνθρώποι γιὰ πρόστιμο ἐνὸς φόνου.
‘Ο ἔνας ποὺ ὅλα ἐπλήρωσεν ἐκήρυττε στὰ πλήθη,
δ ἄλλος δόποι τίποτε δὲν ἔλαβε· καὶ οἱ δύο
ἐμπρὸς ἤθέλαν στὸν κριτὴν τὸ πράγμα νὰ τελειώσῃ.

Τοῦ ἐνὸς καὶ τ' ἄλλου μὲ φωνὲς τὰ πλήθη ἐπαῖρναν μέρος·
οἱ κήρυκες τὰ ἡσύχαζαν· καὶ μὲς στὸν ἄγιον κύκλον
στὰ σκαλισμένα μάρμαρα ἐκάθισαν οἱ γέροι,
καὶ ἀπὸ τὰ χέρια λάμβαναν τῶν λιγυρῶν κηρύκων
τὰ σκῆπτρα κι ἐσηκώνονταν κι ἐδίκαζε καθένας.
Βαλμένα ἦσαν στὴν μέσην τους δυὸς τάλαντα χρυσάφι
γι' αὐτὸν ποὺ δικαιάστερα τὴν κρίσιν του προφέρη.

Τὴν ἄλλην πόλιν ἔζωναν δύο στρατοὶ τριγύρω
ποὺ στ' ἄρματά τους ἔλαμπαν· καὶ δύο γνῶμες εἶχαν,
νὰ τὴν χαλάσουν παντελῶς ἢ τὰ μισὰ νὰ λάβουν

505

ἀπ' ὅσα κτήματα ἡ λαμπρὴ χωροῦσε πολιτείᾳ·
ἐκεῖνοι δὲν ἐπείθοντο καὶ κρύφια γιὰ καρτέρι
ὅπλιζονταν· ἐφύλαγαν τὸ τεῖχος οἱ γυναικες
μὲ δλα τ' ἀνήλικα παιδιά καὶ οἱ γέροντες μαζὶ τους.

510

Κι ἐκεῖνοι ἐβγαῖναν· ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἄρης ἀρχηγοὶ τους
χρυσοὶ καὶ οἱ δύο μὲ χρυσὰ τὰ ἐνδύματα, μεγάλοι,
ὅμορφοι, ὡσὰν ἀθάνατοι, μὲ τ' ἄρματα καὶ πέρα
ξεχωριζόνταν· κι ἐβλεπες μικρὰ τὰ πλήθη κάτω·
καὶ ὅτ' ἐφθασαν ὅπου ἔπρεπε νὰ στήσουν τὸ καρτέρι,
στὸν ποταμὸν ποὺ ἐπότιζε καθένας τὸ κοπάδι,

515

αὐτοῦ καθίσαν σκεπαστοί, μὲ τὰ λαμπρά τους ὅπλα.
Καὶ δύο ξέμακρα σκοποὶ σταθῆκαν καρτερώντας
πότε νὰ ἰδοῦν τὰ πρόβατα νὰ φθάσουν κι οἱ ἀγελάδες.
Γρήγορα ἐκεῖνα ἐπρόβαλαν καὶ δυὸς βοσκοὶ κατόπιν
καὶ τοῦτοι ἀνυποψίαστοι μὲ σύριγγες ἐπαῖχαν.

520

Κι ἐκεῖνοι ἀμα τοὺς ἔανοιξαν ἐπάνω τους χυθῆκαν,
μέρος τῶν μόσχων ἔκοψαν καὶ τῶν λευκῶν προβάτων
κι ἔσφαξαν κεῖ καὶ τοὺς βοσκούς· κι οἱ ἄλλοι ὡς ἐννοησαν
στὰ βόδια τόσην ταραχήν, σηκώθηκαν ἀπ' ὅπου
κάθιονταν στὸ στρατόπεδο, καὶ ἀμέσως ἀνεβῆκαν

525

εἰς τ' ἀνεμόποδ' ἀλογα καὶ γρήγορα τοὺς φθάσαν.
Κι ἐκεῖ στὴν ἀκροποταμὶα τὴν μάχην ἀρχινῆσαν
κι ἀπ' τὰ δυὸς μέρη ἐρίχνονταν τὰ χάλκινα κοντάρια.
Ἡ Ἔρις μέσα ἐγύριζεν, δὲ Κυδοιμὸς καὶ ἡ Μοίρα,

530

ποὺ ἄλλον ἐκράτει ἀλάβωτον, κι αἰματωμένον ἄλλον,
ἄλλον ποδόσερνε νεκρὸν στὴν ταραχὴν τῆς μάχης.

535

κι ἔνδυμα ἐφόρει κόκκινον ἀπ' τῶν ἀνδρῶν τὸ αἷμα.
Στρέφονταν καὶ σὰν ζωντανοὶ θυητοὶ κι ἐπολεμοῦσαν,
καὶ ἀπ' τὰ δύο μέρη τοὺς νεκροὺς στὸ σιάδι ἐποδοσέρναν.

"Ἐβαλε ἀλλοῦ τριόργυητο καὶ μαλακὸ χωράφι
ἐκτεταμένον, κάρπιμο καὶ μέσα ζευγολάτες
πολλοὶ μὲ τὰ ζευγάρια τους τὸ ἐσχίζαν ἄνω κάτω.
Καὶ ὅταν γυρίζαν κι ἐφθαναν στοῦ χωραφιοῦ τὴν ἄκρην,
ἄνθρωπος τοὺς ἐπρόσφερε ποτήρι ὅλο γεμάτο
γλυκὸ κρασί, κι ἐγύριζαν στὲς αὐλακιές ἐκεῖνοι
πρόθυμοι τοῦ μεγάλου ἀγροῦ νὰ φθάσουν εἰς τὴν ἄκρην.
Μαυρίζει ὅπισθεν ἡ γῆ καὶ δείχνει ἀλετρεμένη
μ' ὅλον ὅπού 'ναι ὀλόχρυση, τῆς τέχνης μέγα θάμα.

Φραγμένο κτῆμα θέτει ἀλλοῦ πού 'χε ὑψηλὰ τὰ στάχια
καὶ μέσα ἐργάτες θέριζαν μὲ κοφτερὰ δρεπάνια. 550
Καὶ ἄλλες χεριές ἐπανωτές στὲς αὐλακιές ἐπέφταν,
καὶ ἄλλες μὲ καλαμόσχοινα τές δέναν ἐπιστάτες
τρεῖς διορισμένοι, ἐνῷ παιδιὰ κατόπι τους σηκῶναν
χερόβοιλα στὲς ἀγκαλιές καὶ ἀδιάκοπα τὰ ἐδέναν.
καὶ ὁ κύριος στὴν αὐλακιὰ μὲ σκῆπτρον εἰς τὸ χέρι
σιωπηλὸς ἐστέκονταν κι ἔχαίρετο ἡ ψυχή του.
Παρέκει κάτω ἀπό 'να δρὺ σφακτὸ μεγάλο βόδι
γιὰ τὸ τραπέζι ἑτοίμαζαν: καὶ ὥστεσον οἱ γυναῖκες
πλῆθος ἀλεύρια μούσκευαν φαγὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες.

'Αμπέλι μέγα ἐβαλαν ἀλλοῦ καρπὸν γεμάτο,
καλό, χρυσὸ κι ἐμαύριζαν δλοῦθε τὰ σταφύλια'
τὰ κλήματ' ἥσαν σ' ἀργυρὰ σταλίκια στυλωμένα.
Καὶ λάκχον ἀπὸ χάλυβα καὶ κασσιτέρου φράκτην
ἔσυρε γύρω καὶ ἀνοιξε στὴν ἄκρην μονοπάτι
γιὰ νὰ περνοῦν, ὅταν τρυγᾶν τὸ ἀμπέλι, οἱ καρποφόροι. 565
Καὶ ἀγόρια, κόρες λιγερές, ἀμέριμνα στὴν γνώμην
ἐφέρναν τὸν γλυκὺν καρπὸν μέσα εἰς τὰ καλάθια.
Γλυκιάν κιθάραν ἔπαιζε στὴν μέσην τους ἀγόρι
καὶ μὲ τὴν λιγερὴ λαλιὰ τὸν λίνον τραγουδοῦσε
μελωδικά, καὶ ὅλοι μαζὶ τριγύρω του ἔσκιρτούσαν
καὶ τές φωνές τους ἔσμιγαν μὲ τὸ γλυκὸ τραγούδι. 570

'Αγέλην ἔκαμεν ἀλλοῦ ταύρων δρυοκεράτων,

καὶ οἱ ταῦροι ἐπλάσθηκαν χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου ἀκόμη
καὶ ἀπ' τὴν αὐλήν μουγκρίζοντας πρὸς τὴν βοσκήν κινοῦσαν
εἰς τὸ ποτάμι, ὅποι γέροντα στὰ τρυφερὰ καλάμια.

575

Χρυσοὶ βαδίζαν τέσσεροι μ' ἔκεινους βοδηλάτες,
καὶ ἐννέα σκύλοι φύλακες γοργόποδες τριγύρω.

Καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς κοπῆς διὸ τρομερὰ λιοντάρια
βαρβάτον ταῦρον ἄρπαξαν ποὺ ἐμούγκρα ἐνῷ τὸν σέρναν.

Καὶ οἱ σκύλοι ἐπάνω ἔχοντας δόμοις τὰ παλικάρια.

580

Καὶ ἀφοῦ τοῦ ταύρου ἔκοψαν τὸ δέρμα τὰ θηρία
αἴμα τοῦ ἑρούφαν καὶ ἀντερά τοῦ κάκου οἱ βοδηλάτες
ἐπάνω τὰ γοργόποδα σκυλιὰ παρακινοῦσαν.

Δὲν ἐκοτοῦσαν δάγκαμα νὰ δώσουν στὰ λεοντάρια,
ἀλύχταν μόνο ἀπὸ σιμὰ καὶ πάλι ἀναμερίζαν.

585

Κι ἔναν πλατὺν βοσκότοπον λευκόμαλλων προβάτων
ἔκαμψ' ὁ ἔνδοξος χωλὸς μέσα εἰς καλὸ λαγκάδι,
στάνεις, καλύβες σκεπαστές, καὶ μανδριὰ μεγάλα.

Κι ἔναν χορὸν ἴστρόρησεν ὁ μέγας ζαβιοπόδης,
ὅμοιον μ' αὐτὸν ποὺ ὁ Δαιδαλος εἶχε φιλοτεχνήσει
τῆς Ἀριάδνης τῆς λαμπρῆς εἰς τῆς Κνωσοῦ τὰ μέρη.
Ἄγροια ἔκει, πολύπροικες παρθένες ἔχορεῦαν
καὶ ἐγύριζαν χεροπιαστοί· καὶ οἱ κόρες ἐφοροῦσαν
λινὰ ἐνδύματα λεπτά, καὶ εἶχαν τὰ παλικάρια
ἀπὸ τὸ λάδι λαμπτερούς καλόγνεστους χιτῶνες.

590

Λαμπρὰ στεφάνια εἶχαν αὐτές, εἶχαν χρυσὰ ἔκεινοι
μαχαίρια ποὺ ἀπ' ἀργυρούς κρεμίονταν τελαμῶνες·
καὶ πότ' ἐτρέχαν κυλητὰ μὲ πόδια μαθημένα,
ώσαν σταμάνας, διόπου τροχὸν ἀρμόδιον στήν παλάμην
τὴν τριγυρνᾶ καθήμενος νὰ δοκιμάσῃ ἀν τρέχη,

600

καὶ πότε ἀράδα ἐτρέχαν ἀντίκρυ στὴν ἀράδα.

Καὶ τὸν ἀσύγκριτον χορὸν τριγύρω ἐδιασκεδάζαν
πολὺς λαδὸς καὶ ἀνάμεσα δ ἀοιδὸς δ θεῖος
κιθαρίζει· καὶ ὡς ἀρχιζεν ἔκεινος τὸ τραγούδι
διὸ χορευτὲς στὴ μέση τους πηδοῦσαν καὶ ἐγυρίζαν.

605

Τὸν ποταμὸν Ὁμεανὸν καὶ δυνατὸν καὶ μέγαν
γύρω στὸν κύκλον ἔθεσε τῆς στερεῆς ἀσπίδος.

Καὶ τὴν τρανὴν ὡς τοῦ ἔκαμεν ἀσύντριψτην ἀσπίδα,

θώρακα κάμνει π' ἀστραφτεν ὅσο ἡ φωτιὰ δὲν λάμπει,
κράνος κατόπι στερεὸν ἀρμόδιον στὸ κεφάλι,
καλότεχνο μὲ δλόχρυσο στὴν κορυφὴν του λόφον,
καὶ ἀπὸ λεπτὸν κασσίτερον μορφώνει τές κνημίδες.

Καὶ ὅλα τὰ ὅπλα ὡς ἔκαμε τὰ σήκωσε ὁ τεχνίτης
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ἕβαλεν ἐμπρὸς εἰς τὴν μητέρα.
Καὶ αὐτὴ μὲ τ' ὅπλα π' ἀστραφταν, τοῦ Ἡφαίστου δῶρο, ἐχύθη
ώσαν γεοάκι ἀπ' τὴν κορφὴν τοῦ χιονισμένου Ὀλύμπου.

T

"Αφηγης τοῦ 'Ωκεανοῦ τὰ βάθ' ή ροδισμένη
'Ηώς νὰ φέρη τῶν Θεῶν τὸ φῶς καὶ τῶν ἀνθρώπων·
κι ἔφερ' ή Θέτις τοῦ θεοῦ τὰ δῶρ' αὐτὰ στὰ πλοῖα.

"Ηβρε σιμά στὸν Πάτροκλο τὸν ποθητὸν υἱόν της
πικρὰ νὰ κλαιή, καὶ πολλοὶ τριγύρω του ἐθρηνοῦσσαν
σύντροφοι, κι ἡ ἀσύγχριτη θεὰ σιμά τους ξῆλθε.
Τὸ χέρι τοῦ 'πιασε σφικτά, πρόσφωνησέ τον κι εἶπε :
«Παιδί μου, αὐτὸν ν' ἀφήσωμε, μὲ δόλο μας τὸν πόνο,
νὰ κείτεται ώς τὸν δάμασε ή βουλὴ τῶν ἀθανάτων·
τοῦ 'Ηφαίστου τώρα δέξου ἐσύ τ' ἄρματα τὰ ὥραῖα
ποὺ ὅμοια δὲν ἐφόρεσε κανεὶς θυητὸς ἀκόμη».

Εἶπε καὶ καθώς ἔθεσεν ἐμπρὸς στὸν 'Αχιλλέα
τ' ἄρματα τὰ καλότεχνα, κείν' ἀντηχῆσαν ὅλα.
Οἱ Μυρμιδόνες τρόμαξαν, κανεὶς νὰ τ' ἀντικρίσῃ
δὲν ἐτολμοῦσε κι ἔψυγαν· καὶ ἀμα τὰ εἰδ' ἐκεῖνος
μέσα του ἔχολασε ή χολὴ βαθύτερα καὶ ἀστράψαν
ώσαν φωτιὰ τὰ μάτια του· κι εὐφραίνετο νὰ πιάνῃ
τὰ ὥραῖα δῶρα τοῦ θεοῦ καὶ ἀφοῦ νὰ τὰ θωράκη
τὰ ἔξαίσια κείνα θαύματα μὲς στὴν ψυχὴ του εὐφράνθη,
εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του : «Τ' ἄρματα, ὃ μητέρα,
τέτοια τὰ χάρισε ὁ θεός, καθώς νὰ εἰναι ἀρμόζει
ἔργα θεῶν, καὶ δόποι θυητὸς δὲν τὰ κατασκευάζει.
Καὶ τώρα ἔγώ θ' ἄρματαθῶ· μόνον πολὺ φοβοῦμαι
μήπως εἰς τὸν ἀνδράγαθον υἱὸν τοῦ Μενοιτίου
στὲς ἀνοικτὲς λαβωματιὲς αἰσχρές βοηθήσουν μύγες
καὶ τὰ σκουλήκια γεννηθοῦν καὶ τὸν νεκρὸν νὰ φθείρουν,
ἀφοῦ τὸν ἀφησε ή ψυχή, καὶ δόλο σαπῆ τὸ σῶμα».

Κι ἡ ἀσημόποδη θεὰ σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη :
«Παιδί μου, αὐτὸν τὸν στοχασμὸν ποσῶς μὴ βάλη ὁ νοῦς σου.
'Απὸ τές μύγες, ἀγριες σπορεὶς ποὺ κατατράγουν
τὸ σκοτωμένο μαχητήν, ἔγώ θὰ τὸν φυλάξω·
κι ἐὰν σταθῇ κειτόμενος, δσο νὰ κλείσῃ ὁ χρόνος,

5

10

15

20

25

30

ἄβλαπτο καὶ καλύτερο θὰ στέκεται τὸ σῶμα.
Κάλεσε ὡστόσο εἰς σύνοδον τῶν Ἀχαιῶν τοὺς πρώτους
καὶ βάλε κάτω τὸν θυμὸν ποὺ ἔχεις στὸν Ἀτρείδη,
κι εὐθὺς ρίξου στὸν πόλεμον καὶ περιζώσου ἀνδρείαν».

Εἶπε καὶ τὸν ἐγέμισεν ἀνδραγαθία καὶ θάρρος
καὶ στὰ ρουθούνια τοῦ νεκροῦ ρόδινο στάζει νέκταρ
καὶ ἀμβροσίαν, ἀφθαρτὸ τὸ σῶμα νὰ κρατήσῃ.

Καὶ παίρνει τὴν ἀκρογιαλιὰν δὲ θεῖος Ἀχιλλέας
καὶ μὲ κραυγὴ τρομακτικὴ σηκώνει τοὺς Ἀργείους.
Καὶ αὐτὸι ποὺ πάντοτε ἔμεναν στὴν περιοχὴ τῶν πλοίων,
καὶ ὅσοι τὰ πλοῖα κυβερνοῦν καὶ στρέφουν τὸ πηδάλιο,
οἱ οἰκονόμοι, οἱ μοιρασταὶ τοῦ σίτου, ἐτρέξαν ὅλοι
στὴν σύνοδον ποὺ ἐφάνηκε καὶ πάλιν δὲ Πηλείδης
ποὺ τόσον ἔλειπε καιρὸν ἀπὸ τὸν σκληρὸν ἀγώνα.
Μὲ χωλὸ πόδι ἐβάδιζαν τοῦ Ἀρη δυὸ βλαστάρια,
Τυδείδης δὲ ἀνδράγαθος καὶ δὲ θεῖος Ὁδυσσέας,
καὶ ἀκοῦμπαν στὰ κοντάρια τους, ὡς ἦσαν λαβωμένοι,
καὶ τῆς συνόδου ἐκάθισαν στὲς ἔδρες ποὺ ναι οἱ πρῶτες.
Κατόπιν ἥλθεν ὕστερος δὲ μέγας Ἀγαμέμνων,
εἴχε κι ἐκεῖνος λάβωμα ποὺ στὸν σκληρὸν ἀγώνα
μὲ κονταριὰ τοῦ ἀνοιξεν δὲ Ἀντηνορίδης Κόων
καὶ ὡς ὅλοι δμοῦ συνάχθηκαν οἱ Ἀχαιοὶ, σηκώθη
στὴ μέση τους καὶ δμίλησεν δὲ θεῖος Ἀχιλλέας:
«Ἄτρειδη, τάχα ὡφέλησεν ἔκεινο ἐμᾶς τοὺς δύο,
ἐσὲ κι ἐμέν», δτε' ἀναψε φαρμακερὴ διχόνοια
τὰ σωθικὰ μας καὶ δὲ θυμός, ἔξ ἀφορμῆς τῆς κόρης;
Νά χε την σβήσῃ ἡ Ἀρτεμις μὲ βέλος τὴν ἡμέρα
ποὺ ἐπόρθησα τὴν Λυρηνησόν, καὶ δούλη τὴν ἐπῆρα.
τότε δὲν θὰ ἐδάγκαναν τόσοι Ἀχαιοὶ τὸ χῶμα
κάτω ἀπὸ τές λόγχες τῶν ἔχθρῶν, κι ἦτο δὲ θυμός μου αἰτία.
Ο Ἐκτωρ ἀπὸ τὴν ἔχθραν μας ἐκέρδισε καὶ οἱ Τρῶες,
ἀλλοὶ οἱ Ἀχαιοὶ πολὺν καιρὸν θαρρῶ θὰ τὴν θυμοῦνται.
Αλλοὶ δὲ τι ἐγίνη ἀφήνομεν, ἀν καὶ μᾶς ἔχει πλήξει
καὶ πρέπει νὰ δαμάσωμεν στὰ στήθη τὴν ψυχή μας.
Παύω ἐγὼ τώρα τὴν χολὴν δτε ποσῶς δὲν πρέπει
θυμὸν νὰ τρέφω αἰώνιον σὺ μὴν ἀργῆς ὡστόσο

στὸν πόλεμον τοὺς Ἀχαιοὺς ἀμέσως νὰ σηκώσης·
ὅτι τοὺς Τρῶας ἄντικρον θὰ δοκιμάσω ἢν θέλουν
νὰ ξενυκτοῦν στὰ πλοῖα μας; Θαρρῶ ποὺ ὅσοι προφθάσουν
νὰ φύγουν ἀπ' τὴ λόγχη μου καὶ ἀπ' τὸν δεινὸν ἀγώνα
πολλὴ χαρὰ θενὰ αἰσθανθοῦν τὰ γόνατα νὰ̄ κλίνουν».

Εἶπεν αὐτὰ κι ἔχάρηκαν οἱ Ἀχαιοὶ γενναῖοι
ποὺ ἀφῆσε ὁ μεγαλόψυχος Πηλείδης τὸ θυμό του.
Καὶ πρὸς αὐτοὺς ὅμιλησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
ἔκειθεν ὅπου ἐκάθονταν, χωρὶς νὰ πρεχωρήσῃ:
«Ἡρωες φίλοι Δαναοί, θεράποντες τοῦ "Αρη,
ν' ἀκούετ' ἀνεμπόδιστος ὅπιος τὸν λόγον ἔχει
ἡ τάξις θέλει· κι εἴμπειρον ἡ διακοπή πειράζει·
νὰ εἰπῇ, ν' ἀκούσῃ ποιὸς μπορεῖ στὸν θόρυβον ποὺ κάνουν
τὰ πλήθη; Καὶ Ψηλόφωνος δειλιάζει δικηγόρος.
Εἰς τὸν Πηλείδην τώρα ἐγώ θὰ ἔξηγηθῶ κι οἱ ἄλλοι
Ἀργεῖοι κεῖνο ὅποι θὰ εἰπῶ καλὰ νοήσετ' ὅλοι.

Πολλές φορὲς οἱ Ἀχαιοὶ μ' δνείδισαν γιὰ τοῦτο,
ἄλλ' αἴτιος δὲν εἰμ' ἐγώ· ἀλλὰ εἰναι ὁ Ζεὺς κι ἡ Μοίρα
καὶ ἡ νυκτοπλάνητη Ἐρινύς, ποὺ τὴν ἀγρίαν Ἀτην
τότε μέσα στὴ σύνοδον ἐβάλαν εἰς τὸν νοῦν μου,
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πῆρα ἐγώ ὁ ἔδιος τὸ βραβεῖον.

Καὶ τί θὰ ἔκανα; «Ο θεὸς τὰ πάντα κατορθώνει.

Σεβαστὴ κόρη τοῦ Διὸς ἡ "Ατ'" ἡ δλεθρία
κατάρατη ἀερόποδη, τὸ χῶμα δὲν ἐγγίζει
ἀνάερ' ἀπὸ τές κεφαλὲς γυρίζει τῶν ἀνθρώπων
γιὰ νὰ τοὺς βλάψῃ, καὶ ἀσφαλτα ἔν' ἀπ' τοὺς δυό τους δένει·
τὸν Δί' ἀκόμη τελαφε, ποὺ ὑπέρτατον τὸν λέγουν
καὶ οἱ θυητοὶ κι οἱ ἀθάνατοι· δύμας καὶ αὐτὸν ἡ "Ηρα
ἀπάτησε ἢν καὶ ἀδύνατη μὲ δόλο τὴν ἡμέραν
ἔκείνην ὅποι ἔμελε στὴν πυργωμένη Θήβην
τοῦ Ἡρακλῆ τὴν δύναμιν ἡ Ἀλκμήνη νὰ γεννήσῃ.

"Οτ' εἶπε αὐτὸς καυχώμενος στοὺς ἀθανάτους ὅλους:
«Σεῖς ὅλοι ἀθάνατοι θεοί, θεές καὶ σεῖς, ἀκοῦτε
δ', τι στὰ στήθη μου ἡ ψυχὴ νὰ εἰπῶ παρακινεῖ με·
θὰ φέρη σήμερα στὸ φῶς ἡ ὀδυνοφόρα Εἰλείθυια
ἄνδρα ποὺ γύρω τῶν λαῶν θὰ βασιλεύσῃ ὅλων·

- κατάγεται ἀπ' τὸ αἷμά μου καὶ ἀπὸ τὴν γενεάν μου». 105
 Κι ἡ "Ἡρα τοῦ πε ἡ σεβαστὴ μὲ δόλον εἰς τὸν νοῦν τῆς :
 «Θὰ φανῆς ψεύτης, δὲν θὰ ἴδης ὁ λόγος σου νὰ γίνη.
 Κι δροκον, Ὁλύμπιε, δυνατόν, ἀν θέλησ θμοσέ μου
 ποὺ ὅλων τριγύρω τῶν λαῶν θὰ βασιλεύσῃ ἐκεῖνος
 ποὺ μὲς στὰ πόδια γυναικὸς τὴν σήμερον θὰ πέσῃ
 ποὺ νά' ναι ἀπὸ τὸ αἷμα σου καὶ ἀπὸ τὴν γενεάν σου». 110
 Εἶπε καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ Ζεὺς ποσῶς τὸν δόλον,
 καὶ δροκον μέγαν ὄμοσε, καὶ αὐτὸ κακὸ τοῦ ἐγίνη.
 Κι ἡ "Ἥρο ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Ὁλύμπου ἔχύθη στ' Ἀργος
 τὸ Ἀχαικόν, ποὺ ἐγνώριζεν ἐκεῖ τοῦ Περσηιάδου 115
 Σθενέλου τὴν ἀσύγκριτη γύναικα, δποὺ βαστοῦσε
 μὲς στὴν γαστέρα τῆς παιδὶ κι ἐμέτρα ἐπτὰ φεγγάρια·
 καὶ ἀν καὶ λειπόμηνον στὸ φῶς τὸν ἔβγαλεν ἡ "Ἡρα
 καὶ τῆς Ἀλκμήνης κράτησε τῇ γέννα καὶ τοὺς πόνους
 κι ἡ Ἄδια τὸ πε τοῦ Διός : «Πατέρο ἀστραποφόρε, 120
 ἀκουσε κάτι πρόωρα ἄνδρας λαμπρὸς γεννήθη
 ὁ Εύρυσθεύς, ποὺ βασιλεὺς θὰ εἶναι τῶν Ἀργείων,
 πατέρας του εἶναι δ Σθένελος καὶ πάππος δ Περσέας,
 γένος σου· καὶ τοῦ στέκεται τὸ σκῆπτρο τῶν Ἀργείων». 125
 Εἶπε· στὰ σπλάχνα τοῦ Διός δριμὺς ἐμπῆκε πόνος.
 Τὴν Ἀτην ἀρπαξεν εὐθὺς ἀπ' τές λαμπρὲς πλεξίδες
 μὲ τὴν χολὴν εἰς τὴν καρδιὰ καὶ ὄμοσε μέγαν δροκον :
 ποτὲ στ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ καὶ στὲς κορφὲς τοῦ Ὁλύμπου
 ἡ "Ἀτη, δλεθρος κοινός, στὸ ἔξης νὰ μὴν πατήσῃ.
 Εἶπε καὶ μὲ τὸ χέρι του τὴν πέταξε ἀπὸ τ' ἀστρα
 σφενδονιστὰ κι ἔφθασε αὐτὴ στοὺς τόπους τῶν ἀνθρώπων. 130
 Πάντοτε ἐστέναζε ἀπ' αὐτὴν ὅταν τὸν ποθητόν του
 ἐβασανίζαν οἱ ἀπρεπεῖς ἀγῶνες τοῦ Εύρυσθέως.
 'Ομοίως κι ἔγω πάντοτε ὅταν δ μέγας "Εκτωρ
 ὀκράτητος ἔθεριζε στὲς πρύμνες τοὺς Ἀργείους, 135
 ἡ "Ἀτη, ποὺ μ' ἐτύφλωσε δὲν ἔβγαινε ἀπ' τὸν νοῦ μου.
 Κι ἔὰν τότε ἐτυφλώθηκα καὶ δ Ζεὺς τὸ νοῦ μου ἐπῆρε
 νὰ τὸ διορθώσω θέλω ἔγω μὲ ἔξαγοράν πλουσίαν·
 ἀλλὰ σήκω στὸν πόλεμον καὶ σήκωσε τὰ πλήθη.
 Καὶ ὅλα τὰ δῶρα εἰν' ἔτοιμα, κεῖνα ποὺ στὴ σκηνὴ σου 140

έχθες ποὺ ἤλθε σοῦ 'ταξεν ὁ θεῖος 'Οδυσσέας·
καὶ, ἀν θέλης, στάσου, κράτησε τῆς μάχης τὴν δρμή σου,
τὰ δῶρα οἱ θεράποντες ἀπ' τὸ δικό μου πλοῖον
θενὰ σοῦ φέρουν γιὰ νὰ ἰδῆς ποὺ ἔξαίσια θὰ τὰ δώσω».

Καὶ ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλεὺς σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη : 145
«Τὰ δῶρα εἰναι στὸ χέρι σου νὰ δώσης, ὡς ἀρμόζει,
ἢ νὰ κρατήσῃς τώρα ἐμεῖς στὴν μάχην ἀς χυθοῦμε·
δὲν πρέπει ἐδῶ νὰ τρίβωμε μὲ λόγια τὸν καιρό μας·
τὸ μέγα ἔργον ἀπρακτὸν ἀκόμη μένει δπίσω·
καὶ ὅπως καὶ πάλι πρόμαχον θὰ ἰδῆτε τὸν Πηλείδην
νὰ κόβη μὲ τὴ λόγχη του τές φάλαγγες τῶν Τρώων,
μ' αὐτὸ στὸν νοῦν ἀνδράγαθα καθεὶς ἀς πολεμήσῃ». 150

Σ' ἐκεῖνον ὁ πολύβουλος ἀπάντησε 'Οδυσσέας :
«Οσο καὶ ἀν εἰδαι ἀσύγκριτος, θεόμορφε Ἀχιλλέα,
μὴ πρὸς τὴν 'Ιλιον νηστικούς στὸν πόλεμον κινήσης
τοὺς Ἀχαιούς, ὅτι καιρὸν δὲν θὰ βαστάξῃ δλίγον
ἢ μάχη, εὐθὺς ποὺ οἱ φάλαγγες πιασθοῦν τῶν ἀνδρειωμένων,
καὶ στὰ δυὸ μέρη ἔνας θεὸς φυσήσῃ τὴν ἀνδρείαν·
ἀλλὰ νὰ φάγουν καὶ νὰ πιοῦν στές πρύμνες πρόσταξέ τους·
δύναμις εἰναι τὸ φαγὶ καὶ τὸ κρασὶ τοῦ ἀνθρώπου. 160
"Ανδρας δὲν δύναται κανεὶς δλήμερα ὡς τὸ δεῖλι
τοῦ ἔχθροῦ ἀντίκρυ ἀφάγωτος ν' ἀγωνισθῇ στὴν μάχην.
ὅσην καὶ ἀν ἔχη προθυμιὰ νὰ μάχεται ἢ ψυχὴ του,
σιγὰ-σιγὰ τὰ μέλη του βαραίνουν καὶ τὸν πιάνουν
πείνα καὶ δίψα καὶ δειλὰ τὰ γόνατά του τρέμουν·
ἀλλ' ὅποιος πρῶτ' ἀπὸ φαγὶ κι ἀπὸ κρασὶ χορτάσῃ
καὶ δλημερὶς ἀν πολεμᾶ μὲ τοὺς ἔχθροὺς ἀντίκρυ
τὸ θάρρος ἔχει στὴν ψυχὴν, τὰ μέλη δὲν τοῦ κόβει
ο κόπος κι εἶναι ὁ ὄστερος τὸν πόλεμον ν' ἀφήσῃ.
Σκόρπισε τώρα τὸν λαὸν καὶ εἰπέ τους νὰ ἔτοιμάσουν
τὸ γεῦμα· ὥστός δι βασιλεὺς Ἀτρείδης ἀς σοῦ φέρη
τὰ δῶρα ἐδῶ στὴν σύνοδον νὰ τὰ θωρήσουν δλοι
οἱ Ἀχαιοὶ καὶ νὰ χαρῆς ἐσὺ μὲς στὴν ψυχὴν σου.
Καὶ ὅρκον αὐτὸς νὰ σοῦ δρκισθῇ, στὴν μέσην τῶν Ἀργείων,
ποὺ δὲν ἀνέβηκε ποτὲ μαζί της εἰς τὴν κλίνην
ὅπως τὸ θέλει τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὁ νόμος. 175

- Καὶ σὺ ὁ ἔδιος πράυνε στὰ βάθη τὴν ψυχήν σου.
 Εἰς τὴν σκηνήν του μὲ λαμπτὸν τραπέζῃ ἀς σὲ ἡμερώσῃ
 τὸ δίκαιον σου ἀνέλλειπα νὰ λάβης ὅπως πρέπει.
 καὶ δικαιότερος στὸ ἔξης καὶ μ' ἄλλους θάξοι, Ἀτρείδη. 180
 "Οτι ποσῶς κατάκρισιν δὲν ἔχει βασιλέας
 ἐὰν κάποιον παραδίκησε νὰ τὸν καταπραῦνῃ".
- Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων :
 «Ἐχάρηκα ὅπως ἄκουσα τὸν λόγον σου, Ὁδυσσέα,
 τὰ εἰπεις δλα δρθότατα καὶ ὅπως τὰ θέλεις·
 αὐτὰ θὰ δμώσω πρόθυμος, ὡς καὶ ἡ ψυχή μου θέλει. 185
 Οὐδὲ θὰ γίνω ἐπίορκος ἐμπρὸς τῶν ἀθανάτων.
 Καὶ ἀπ' τὴν δρμὴν ἀς κρατηθῆ τῆς μάχης ὁ Πηλείδης
 καὶ δλοι ἐδῶ μείνετε μαζί, δσο τὰ δῶρα νὰ λθουν
 ἀπ' τὴν σκηνήν καὶ κάμωμε τῶν ὅρκων τὴν θυσίαν. 190
 Καὶ εἰς σὲ τὸν ἔδιον τοῦτο ἔγω νὰ κάμης παραγγέλλω.
 Διάλεξε τῶν Παναχαιῶν τὰ πρῶτα παλικάρια,
 τὰ δῶρα δσα ἐτάξαμεν ἔχθες στὸν Ἀχιλλέα
 ἀπ' τὴν σκηνήν μου φέρετε, καὶ ἀντάμα τές γυναικες. 195
 Κι ἔτοιμον ὁ Ταλθύβιος ἀπ' τὸ στρατόπεδόν μας
 χοῖρον ἀς ἔχη νὰ σφαγῇ στὸν "Ηλιον καὶ στὸν Δία".
- Καὶ ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλεὺς σ' ἐκεῖνον ἀπαντοῦσε :
 «ὦ Ἀγαμέμνων ἀρχηγέ, τρισένδοξε Ἀτρείδη,
 αὐτὰ νὰ συγνρίζετε θ' ἀρμόζη σ' ἄλλην ὄραν
 ὅταν συμβῇ ξανάσαμα νὰ γίνη τοῦ πολέμου 200
 καὶ νὰ μὴ καίη τόση δρμὴ τ' ἀνδράγαθά μας στήθη.
 Σφαγμένοι ἀπὸ τὸν "Εκτορα, ποὺ ἐδόξασεν ὁ Δίας,
 κείτοντ' ἐκεῖνοι καταγῆς, καὶ σεῖς νὰ εὐφρανθοῦμε
 στὸ φαγοπότι θέλετε· καλύτερα νὰ ἥθελαν
 καὶ ὀλονήστικ' οἱ Ἀχαιοὶ στὸν πόλεμον νὰ δρμήσουν 205
 καὶ ἄμα βυθίσ' ὁ ἥλιος, νὰ ἐτοιμασθῇ μεγάλο
 συμπόσιον, ἀφοῦ τ' ὅνειδος ἐκδικηθοῦμεν ὅλο·
 δσο γιὰ μὲ δὲν γίνεται φαγὶ νὰ μοῦ περάσῃ,
 μήτε πιοτὸ κατέμπροσθεν τοῦ σκοτωμένου φίλου,
 ποὺ στὴν σκηνήν μου κείτεται μὲ πόδια τεντωμένα 210
 νεκρὸς ἐκεὶ στὰ πρόθυρα καὶ γύρω οἱ φίλοι κλαίουν.
 "Ωστε τὸν νοῦν μου δὲν κινοῦν ἐκεῖνα, ἀλλὰ μ' ἀνάφτει

φόνος καὶ αἷμα καὶ βαρύς τῶν σκοτωμένων βόγγος».

Σ' αὐτὸν τότε ὁ πολύβουλος ἀντεῖπεν Ὁδυσσέας :

«Τῶν Ἀχαιῶν ὑπέρτατε, Πηλείδη Ἀχιλλέα,
ἔμὲ στὴν λόγχην ἔσπερνάς τωόντι καὶ ὅχι δλίγο,
ἀλλ' εἰμ' ἐγώ στὴν νόησιν πολὺ καλύτερός σου,
ώς ἔχω χρόνια πλιότερα καὶ πλιότερα ἔχω μάθει·
ὅστε σὺ στέρκε τὴν καρδιὰ στὰ λόγια μου νὰ κλίνης·
τοῦ ἀνθρώπου γρήγορ' ἔρχεται ὁ κόρος τοῦ πολέμου,
περισσές ὅπου οἱ καλαμίες κομμένες πέφτουν χάμου
καὶ δλίγος εἰναι ὁ θερισμός, δπόταν τοῦ πολέμου
ὁ οἰκονόμος ποὺ ναι ὁ Ζεύς, τὴν πλάστιγγά του κλίνῃ
μὲ τὴν γαστέρ' οἱ Ἀχαιοὶ νὰ κλάψουν τοὺς νεκρούς των
δὲν γίνεται· ὅτι ἀμέτρητοι στὴν μάχην κάθε ἡμέραν
πέφτουν· καὶ πότε θά 'χαμε ἔσανσαμα τῆς λύπης;
'Αλλ' ὅσους πῆρε ὁ θάνατος θά θάπτωμεν καὶ δάκρυα
θὰ χύνωμεν ἀδείλιαστα ὀλόκληρην ἡμέραν.

'Αλλ' ὅσοι ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν μισητὸν ἐμεῖναν
αὐτοὶ θὰ φάγουν καὶ θὰ πιοῦν, ὅπως ἔμψυχημένοι
πρὸς τοὺς ἔχθρους ἀδιάκοπα κρατήσωμε τὴν μάχην
μὲ τὰ καλά μας ἄρματα· μηδὲ κανεὶς θὰ στέκη
δεύτερην ἀλλη προσταγὴ στὸν πόλεμον ν' ἀκούσῃ·
ὅλεθρια παρακίνησις θὰ εἰναι εἰς ὅποιον μείνη
ὅπισ· εἰς τὰ καράβια μας· ἀλλ' ὅλοι ἀς πεταχθοῦμε
ν' ἀνάψωμε τὸν πόλεμον τῶν ἵπποδάμων Τρώων.
Καὶ ως εἰπ' ἔκινησαν μ' αὐτὸν τοῦ Νέστορος τ' ἀγόρια
καὶ ὁ Θόας καὶ ὁ Μελάνιππος καὶ ὁ Μέγης ὁ Φιλείδης
καὶ ὁ Μηρίδης καὶ μ' αὐτοὺς ὁ Λυκομήδης, τέκνον
τοῦ Κρέοντος, καὶ στὴ σκηνὴν ἐπήγαιναν τοῦ Ἀτρείδη·
καὶ ὅπως εἰπώθη ὁ λόγος του τὸ ἔργον ἐτελέσθη·

ἐπτὰ ἐφέρωνταν τρίποδες, ὅσους τοὺς εἶχε τάξει,
εἴκοσι λέβητες λαμπρούς, καὶ δώδεκα πουλάρια
κι ἔξαίσεις στὰ ἔργα τους κόρες ἐπτὰ καὶ δγδόνην
τὴν Βρισιγίδα τὴν καλήν· κι ἔζυγισ' ὁ Ὁδυσσέας
χρυσάφι δέκα τάλαντα, κι ἔκινησε αὐτὸς πρῶτος
καὶ ἔφερναν κατόπι του τὰ δῶρα οἱ πολεμάρχοι
καὶ τῆς συνόδου τὰ 'Θεσαν στὴν μέσην· κι ἐσηκώθη

215

220

225

230

235

240

245

- δ' Ἀτρείδης· καὶ δὲ θεόφωνος Ταλθύβιος πλησίον
εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν τὸν χοῖρον ἔκρατοῦσε· 250
καὶ ἔσυρ' δὲ Ἀτρείδης μάχαιραν ὃπού σιμὰ στὴν θήκην
τοῦ ξίφους εἶχε πάντοτε, καὶ ἀφοῦ ἀπαρχές τοῦ χοίρου
τές τρίχες ἔκοψε μὲν αὐτήν, καὶ ὑψώνοντας τὰ χέρια
πρὸς τὸν Κρονίδην εὔχονταν, καὶ ὅλοι τὸν βασιλέα
ἥσυχοι ἀκούαν αὐτοῦ μὲν τάξιν οἱ Ἀργεῖοι. 255
Καὶ αὐτὸς τὸν μέγαν οὐρανὸν κοιτάζοντας εὐχόνταν:
«Μάρτυς μου δὲ Δίας, τῶν θεῶν ὁ ἐξαίσιος, ὁ πρῶτος,
ἡ Γῆ καὶ δὲ Ἡλιος καὶ οἱ θεές, ὃπού στὰ καταχθόνια
τοὺς ἐπιόρκους τιμωροῦν, οἱ μαῆρες Ἐρινύες,
ποὺ χέρι ἐγὼ δὲν ἄπλωσα στὴν κόρη τοῦ Βρισέως 260
τῆς κλίνης τὸ ἀγκάλιασμα, εἴτ' ἂλλο ν' ἀπολαύσω,
ἀλλ' ἔμεινεν ἀμάλακτη κεῖ μέσα στές σκηνῆς μου,
καὶ ἐν φεύδομαι, ἀπὸ τοὺς θεούς νὰ πάθῃ ὅτι παθαίνει
δὲ ἀσεβῆς ποὺ φεύτικα τὸ δνομά τους λέγει». 265
Εἶπε, τὸν χοῖρον ἔσφαξε μὲν τῇ σκληρῇ λεπίδᾳ
καὶ στοὺς ἀφροὺς τῆς θάλασσας, τὰ ψάρια νὰ τὸν φάγουν,
τὸν ἔριξε δὲ Ταλθύβιος· καὶ ἀμέσως δὲ Ἀχιλλέας
ὁρθὸς σηκώθη καὶ ἔλεγε στὴ μέση τῶν Ἀργείων: 270
«Δία πατέρα, τοὺς θνητούς πόσο κακὰ τυφλώνεις
ἀλλέως δὲν θέλεινε στὰ βάθη τὴν ψυχή μου
δὲ Ἀτρείδης, καὶ στὸ πεῖσμα μου δὲν θά παιρνε τὴν κόρη
στὴν θέλησίν του ἀμάλακτος· ἀλλ' ἡθελεν δὲ Δίας,
νὰ μᾶς θερίσῃ δὲ θάνατος πολλοὺς ἀνδρειωμένους· 275
φάγετε τώρα καὶ ἔπειτα στὴ μάχη θά χυθοῦμε». 280
Αὐτά πε καὶ τὴν σύνοδον ἀπόλυτε καὶ ἔκεινοι
ἔδω καὶ ἔκει σκορπίσθηκαν καθένας στὴ σκηνὴ του.
«Ωστόσον ἔσυγύριζαν τὰ δώρα οἱ Μυρμιδόνες
καὶ εἰς τὸ καράβι τά φεραν τοῦ θείου Ἀχιλλέως
τὰ δῶρα ἔθέσαν στές σκηνῆς καὶ ἔμπασαν τές κόρες
καὶ ἐπῆραν οἱ θεράποντες τοὺς ἵππους στὴν ἀγέλην.
- Καὶ ἡ Βρισής, ποὺ τῆς χρυσῆς ὅμοιάζει Ἀφροδίτης,
ἄμ' εἶδε αὐτοῦ τὸν Πάτροκλον σφαγμένον τοῦ ἔχυθη
ἐπάνω μὲν ξεφωνητό, καὶ τὴν καλὴν μορφή της,
τὰ λευκὰ στήθη ξέσχιζε, τὸν ἀπαλὸν λαιμό της,

κι είπε ή θεόμορφη γυνή στὰ δάκρυα της πνιγμένη :
 «Πάτροκλ', ἐμὲ τῆς ἄμοιρης, ὡς πολυαγαπημένε,
 σ' ἀρησα διμένα ζωντανὸν ὅταν ἀναχωροῦσα,
 γυρίζ', ὡς βασιλέα μου, νὰ σ' ἔβρω ἀπεθαμένον.

285

'Απὸ κακὸ σ' ἄλλο κακὸ μὲ κατατρέχ' ή μοίρα·

τὸν ἄνδρα δόπον μοῦ ἔδωκαν οἱ σεβαστοὶ γονεῖς μου
 τὸν εἰδα ἐμπρόδε στὰ τείχη μας αἰματοκυλισμένον,
 καὶ τῆς μητρός μου τρεῖς υἱούς, ἀδέλφι' ἀγαπητά μου,
 μοῦ τὰ ἐπῆρεν ὅλα δμοῦ τοῦ ὀλέθρου ή μαύρ' ἡμέρα
 κι ἐνῶ τὸν θεῖον ἄνδρα μου, τὸν Μύνητα, ὁ Πηλείδης
 μοῦ φόνευε καὶ πάτησε τὴν πόλιν του, σὺ μόνος

295

νὰ κλαίω σὺ δὲν μ' ἀφηνες, καὶ νύμφην νὰ μὲ κάμης
 τοῦ Ἀχιλέως μοῦ λεγες, στὴν Φθίαν νὰ μὲ φέρης
 νὰ γίνουν οἱ χαρὲς αὐτοῦ, ποὺ οίκοιν οἱ Μυρμιδόνες·
 γι' αὐτήν σου τὴν γλυκύτητα τόσο πικρὰ σὲ κλαίω».

Εἶπε· μαζί της ἔκλαιαν τὸν Πάτροκλον κι οἱ ἄλλες
 καὶ ἀντὶ ἔκείνου ή καθεμιὰ θρηνοῦσε τοὺς νεκρούς της·
 καὶ δλόγυρά του οἱ βασιλεῖς τροφήν νὰ πάρη δλίγην
 τὸν παρακάλουν ἀλλ' αὐτὸς στενάζοντας ἀρνεῖτο·
 «"Ἄν μ' ἀγαπᾶτε, φίλοι μου, μὴ μὲ στενοχωρεῖτε
 μὲ τὸ πιοτό, μὲ τὸ φαγὶ νὰ εὐφράνω τὴν καρδιά μου,
 ἐνῶ ἀκόμη φοβερὴ μὲ καταθλίβει λύπη,

300

καὶ νὰ ὑποφέρω εἴμαι καλός, ὁ "Ηλιος ὡς νὰ δύσῃ».

Εἶπε· τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ἀπόλυσε, κι ἐμεῖναν
 οἱ Ἀτρεῖδες, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ θεῖος Ὁδυσσέας,
 ὁ Νέστωρ μὲ τὸν Φοίνικα, καὶ τὸν παρηγοροῦσαν
 μὲ λόγια φρόνιμα, ἀλλ' αὐτὸς παρηγοριὰ δὲν εἶχε

310

ἢ μὲς στὸν λάρυγγα νὰ μπῆ τοῦ αἰματηροῦ πολέμου·

καὶ στεναγμὸς βγῆκε βαθὺς ἀπ' τὴν ψυχὴ του κι εἶπε·

«"Ἀλλοτε, ἄμοιρε καὶ σύ, δι φίλε τῆς καρδιᾶς μου,

ἐδῶ τὸ γεῦμα εὐτρέπιζες γρήγορος καὶ δπως πρέπει,

315

ὅταν ἐβιάζοντ' οἱ Ἀχαιοὶ νὰ δρμήσουν καὶ νὰ φέρουν

τὸν Ἀρη τὸν πολύθρηνον στοὺς ἵπποδάμους Τρῶας·

τώρα σὺ κείτεσαι νεκρὸς κι ἐμένα δὲν ἀφήνει

ὁ πόθος σου μήτε φαγὶ μήτε πιοτὸ νὰ πάρω,

ὅτι κακὸ χειρότερο νὰ πάθω δὲν μποροῦσα

320

καὶ ἀν δίκουα ν' ἀπέθανεν ὁ γέρος μου πατέρας,
όποιος στὴν Φθίαν τήκεται στὰ δάκρυα, ποὺ τοῦ λείπει
τέτοιος υἱός, κι ἐγὼ μακριά, νὰ πολεμῶ τοὺς Τρῶας
μένω στὰ ξένα ἐξ ἀφορμῆς τῆς μισητῆς Ἐλένης
ἢ αὐτὸ ποὺ μοῦ ἀνατρέφεται στὴν Σκύρον, τὸ παιδί μου
ὅ θειος ὁ Νεοπτόλεμος, ἐὰν μοῦ ζῆ ἀκόμη.

"Αλλην ἐλπίδα ἔτρεφα ἐγὼ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου,
μόνοις νὰ πέσω ἐγὼ μακρὰν ἀπ' τὸ ίπποτρόφον "Αργος
ἐδῶ στὴν Τροίαν, καὶ νὰ πᾶς ὅπίσω ἐσύ στὴν Φθίαν
καὶ ἀπὸ τὴν Σκύρον τὸ παιδί νὰ βγάλης εἰς τὸ πλοῖον
μαζί σου νὰ τὸν δδηγῆς καὶ νὰ τοῦ δείξης ὅλα,
τὸ εἶναι μου, τοὺς δούλους μου καὶ τὸ ὑψηλὸ παλάτι.

"Οτι φοβοῦμαι ποὺ ὁ Πηλεὺς ἢ πεθαμένος εἶναι
ἢ ἔχ' ἡμέρες μετρητὲς καὶ λύπη τὸν μαραίνει
καὶ τὰ κακὰ γεράματα, καὶ πάντοτε ἀναμένει
εἰδῆσις τοῦ θανάτου μου νὰ πλήξῃ τὴν καρδιά του".

"Ἐλεγε κλαίοντας, καὶ ὅμοι καὶ οἱ βασιλεῖς στενάζαν,
θυμούμενος καθένας τους στὸ σπίτι τ' εἶχε ἀφήσει.
Εἶδε καὶ τοὺς συμπόνεσεν ὁ Ζεὺς ὅποιος θρηνοῦσαν
κι ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶ : «Ὦ τέκνον μου, τελείως
τὸ πρόσωπόν σου ἔστρεψες ἀπὸ τὸν θεῖον ἄνδρα ;
Τωόντι πλέον εἰς τὸν νοῦν δὲν ἔχεις τὸν Πηλεύδη ;
Τὸν βλέπεις ὅποιο κάθεται κατέμπροσθεν στὰ πλοῖα
καὶ κλαίει γιὰ τὸν φίλον του· κι οἱ ἄλλοι ἀναχωρῆσαν
νὰ γευματίσουν· καὶ τροφήν νὰ πάρη αὐτὸς δὲν θέλει.
'Αλλὰ κατέβα, τὴν γλυκιὰ νὰ στάξῃς ἀμβροσίαν
καὶ νέκταρ μὲς στὰ στήθη του, νὰ μήν τὸν πνίξῃ ἢ πείνα».

Καὶ δ, τ' εἶπ' ὁ Ζεὺς ἢ Ἀθηνᾶ τὸ ἐπιθυμοῦσε πρώτη
καὶ ὅμοια μὲ πλακτύπτερο φιλόφωνο γεράκι
τινάζετ' ἀπ' τὸν ούρανὸν καὶ σχίζει τὸν αἰθέρα
κι εὑρέθη ἐκεῖ ποὺ δπλίζονταν οἱ Ἀχαιοὶ στὴν μάχην.
καὶ μὲς στὰ στήθη τὴν γλυκιὰ τοῦ ἔσταξε ἀμβροσίαν
καὶ νέκταρ, μὴ τὰ γόνατα τοῦ κόψῃ ἢ μαύρη πείνα,
καὶ στοῦ πατρός της γύρισε τοῦ μεγαλοδυνάμου
τὸ δῶμα καὶ ἀπ' τές πρύμνες των ἔχύνονταν ἐκεῖνοι.
Καὶ ως τοῦ Διὸς χιονοβολές πυκνὲς πυκνὲς πετιοῦνται

ὅπού δικαιόγεννητος ἐπάγωσε Βορέας,
δύμοια πυκνές ἀστράφτοντας οἱ περικεφαλαῖες
ἀπὸ τές πρύμνες χύνονταν καὶ οἱ δύμφαλωτες ἀσπίδες,
οἱ θώρακες οἱ ἀσύντριψτοι, τὰ φράξινα κοντάρια
καὶ ὁ τόπος ὅλος ἀστραφτεν ἀπ' τοῦ χαλκοῦ τὴν λάμψιν
ἔως τὰ ὄψη τ' οὐρανοῦ, καὶ τῶν ποδιῶν δικτύπος
ἐβρόντα, καὶ στήνη μέσην τους ὑπλίζετ' ὁ Ἀχιλλέας.
Τρίζαν τὰ δόντια του φρικτά, φωτιὰ τὰ μάτια ἔκατιν,
θλίψις μεγάλη ἐβάρυνε τὰ στήθη του καὶ, ὡς ἤταν
νὰ ἔσθυμάνη ἀκράτητος τὸ μίσος του εἰς τοὺς Τρῶας,
τὰ δρυματά του ἔζωνονταν, δῶρα τοῦ Ἡφαίστου θεῖα.
Πρῶτα τές κνῆμες μὲν λαμπρές κνημίδες περικλείει,
ὅπού ἔθηλυκώνονταν μὲν ὀλάργυρες περόνες.
Τὰ στήθη ἐσκέπτοσθ' ἔπειτα μὲν θώρακα ποὺ λάμπει
χάλκινο, ἀργυροκάρφωτον ἐκρέμασε ἀπ' τοὺς ὄμους
ξίφος καὶ ἐπῆρε τὴν τρανὴν καὶ στερεὴν ἀσπίδα
ποὺ ἔριχνε πέρ' ἀναλαμπὴν ὡς στρογγυλὸ φεγγάρι.
Καὶ ὡς δταν στοὺς θαλασσινοὺς μακρόθεν ἀπὸ δρος
φέγγει φωτιὰ ποὺ ἄναψαν στήνη στάνην οἱ ποιμένες,
ἀλλὰ στὸ μέγα πέλαγος τοὺς σέρν' ἡ ἀνεμοζάλη
μακρὰν ἀπὸ τοὺς ποιητούς παρόμοια στὸν αἰθέρα
ἔφθαν' ἡ λάμψη τῆς καλῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως.
Ἐσήκωσε καὶ ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαῖαν
τὴν στερεήν, καὶ ἡ χήτη τῆς ὡς ἀστρο ἐσπιθοβόλα,
καθὼς τριγύρω ἐσείονταν πυκνές χρυσές πλεξίδες,
ποὺ δ "Ἡφαιστος ὀλόργυρα στὸν λόφον είχε σύρει.
Κι ἐδοκιμάσθη στ' ἀρματα δ θεῖος Ἀχιλλέας
ἐλεύθερ' ἀν τοῦ ἀρμοζαν πρὸς τὰ λαμπρά του μέλη.
καὶ αὐτὰ σηκῶναν τὰ φτερὰ τὸν μέγαν πολεμάρχον.
καὶ ἀπὸ τὴν θήκην ἔσυρε τὸ πατρικὸ κοντάρι
βαρύ, μεγάλο, στερεό, ποὺ ἄλλος δὲν μποροῦσε
νὰ σείσῃ ἀπὸ τοὺς Ἀχαιούς, ἡ μόνος δ Ἀχιλλέας,
φράξο ἀπ' τὸ Πήλιο βουνό, ποὺ τοῦ πατρός του δ Χείρων
είχε χαρίσει φονικὸ νὰ εἰναι τῶν ἥρωών.
Ο Αὔτομέδων ἔζευε καὶ ὁ "Ἀλκιμος τοὺς ἵππους"
τοὺς ἔζωναν μὲν ὅμορφα ζυγόλουρα καὶ ἐβάλαν

360

365

370

375

380

385

390

στὰ στόματα τοὺς χαλινούς καὶ ὅπισω πρὸς τὴν ἔδραν
τὰ χαλινάρια τέντωσαν· κι ἐπάνω στὸ ζευγάρι
μὲ τὴν ὥραιν μάστιγα ἐπήδησε ὁ Αὔτομέδων.

395

’Οπίσω ἀνέβῃ δλόλαμπρος ὡς ἥλιος ὁ Ἀχιλλέας
κι ἐφώναξε τρομακτικὰ στοὺς ἵππους τοῦ πατρός του:
«Ξάνθε, Βαλί, θρέμματα θαυμάσια τῆς Ποδάργης,
τώρα τὸν κυβερνήτην σας καλύτερα σκεφθῆτε
ὅπισω νὰ τὸν σώσετε στῶν Δαναῶν τὰ πλήθη
ὅλην ἀφοῦ χορτάσωμεν τὴν δίψαν τοῦ πολέμου,
ὅχι ὡς τὸν Πάτροκλον νεκρὸν αὐτοῦ νὰ τὸν ἀφῆστε».

400

Τοῦ ἀντεῖπε κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸν ὁ γοργοπόδης Ξάνθος
τὴν κεφαλήν του κλίνοντας βαθιὰ καὶ ὅλ' ἡ χαίτη

405

ἀπὸ τὴν ζεύγην ἔπεσε καὶ ἔφθανε στὸ χῶμα·

φωνητικὸν τὸν ἔκαμεν ἡ «Ηρα ἡ λευκοχέρα:

«Γιὰ τώρα θὰ σὲ σώσωμεν, ἀνδράγαθε Ἀχιλλέα,
ἀλλ' εἶναι ἡ ὥρα σου κοντά, δὲν πταῦμ' ἐμεῖς ἀλλ' εἶναι
μέγας θεὸς ὁ αἰτιος κι ἡ ἀνίκητ' εἶναι ἡ μοίρα:

καὶ δχι ἀπὸ ἀμέλειαν ποτὲ καὶ ὀκνηριὰ δική μας

410

ἀπ' τ' ἀρματα τὸν Πάτροκλον ἐγύμνωσαν οἱ Τρῶες·

ἀλλ' ὁ ἔξαίσιος τῶν θεῶν τὸν φόνευσεν, ὁ Φοῖβος,
μές στοὺς προμάχους κι ἔδωσε στὸν «Ἐκτορα τὴν δόξαν·

καὶ τοῦ Ζεφύρου τὴν πνοὴν ὅπου γοργότατ' εἶναι,

μποροῦμ' ἐμεῖς νὰ φθάσωμεν· ἀλλὰ καὶ σένα ἡ μοίρα
ἀπὸ θεὸν καὶ ἀπὸ θνητὸν διόρισε νὰ πέσης».

415

Καὶ ὡς εἶπε τούτου τὴν φωνὴν τοῦ κόψαν οἱ Ἐρινύες.

Ἐβάρυνεν ὁ Ἀχιλλέus καὶ τοῦ ’πε: «Προμαντεύεις
Ξάνθε, σ' ἐμὲ τὸν θάνατον; Καὶ μόνος τὸ γνωρίζω,
ὅτι νὰ πέσω ἐδῶ μακρὰν τῶν ποθητῶν γονέων

420

ἡ μοίρα μου διόρισεν· ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ παύσω,

πρὸιν ἡ τοὺς Τρῶας ἀρκετὰ στὴν μάχην τρικυμίσω».

Εἶπε κι ἐκίνα μὲ κραυγὴν τὰ δυνατὰ πουλάρια.

Y

"Ετσι ἀρματώνοντ' οἱ Ἀχαιοὶ πρὸς τὰ κυρτὰ καράβια
ὅλόγυρά σου, ἀχόρταγε στὸν πόλεμον, Πηλείδῃ,
καὶ οἱ Τρῶες ἀρματώνονταν στὸν ὅχθον τοῦ πεδίου·
κι εἶπεν δὲ Ζεὺς τῆς Θέμιστος ἀπὸ τὴν κορφὴν τοῦ Ὁλύμπου,
νὰ συναθροίσῃ τοὺς θεούς, καὶ αὐτὴν παντοῦ γυρνώντας
τοὺς ἔκαλούς στοῦ Διὸς νὰ συναχθοῦν τὸ δῶμα.

5

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς ποταμούς δὲν ἔλειψεν ἢ μόνος
δὲ Ωκεανός, δὲν ἔλειψε καμὶ νύμφη ἀπὸ ὅσες
κρατοῦν τὰ δάση, τές πηγὲς καὶ τὰ χλωρὰ λιβάδια·
καὶ εἰς τὸ δῶμα ὡς ἔφθαναν τοῦ νεφελοσυνάκτη,
ἔκαθιζαν στές αἴθουσες τές καλοσκαλισμένες,
ποὺ δ νοῦς τοῦ Ἡφαίστου ἐποίησεν εἰς τὸν πατέρα Δία.

10

Καὶ τῆς θεᾶς ὑπάκουουσεν ἀκόμη δὲ κοσμοσείστης·
ἥλθεν ἀπὸ τῇ θάλασσαν στὴ μέση τῆς συνόδου,
ἔκαθισε καὶ τὴν βουλὴν ἔρωτα τοῦ Κρονίδη :
«Κεραυνοβόλε, τοὺς θεούς τί πάλι συναθροίζεις;
Μή γιὰ τοὺς Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς σκέπτεται κάτι δ νοῦς σου;
Οτι στενὰ τώρ' ἄναψαν τὴν μάχην μεταξύ τους».

15

«Ω Ποσειδῶν, ἐνόργεσ», τοῦ ἀπάντησεν δὲ Δίας,
«τὴν σκέψιν πῶς μὲν ἔκίνησεν ἐδῶ νὰ σᾶς καλέσω
εἰς σύνοδον· πονῶ γι' αὐτοὺς ἀν κι εἶναι ἀφανισμένοι·
ἀλλὰ ἔγω καθήμενος στὸν "Ολυμπὸν θὰ μείνω
νὰ τέρπωμαι κοιτάζοντας· σεῖς κατεβῆτε" οἱ ἄλλοι
ὅλ' οἱ θεοὶ στὸν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν καὶ Τρῶων,
τούτων ἢ ἔκείνων βοηθός, καθένας δπου κλείνει.
Οτι ἀν κτυπήσῃ ἀνέμποδα τοὺς Τρῶας δὲ Πηλείδης,
οὐδὲ στιγμὴν τὴν δύναμιν ἔκείνου θὰ κρατήσουν
αὐτοί· καὶ πρὶν τὸν ἔτρεμαν καὶ νὰ τὸν βλέπουν μόνον.
Καὶ τώρα ποὺ τοῦ φίλου του τὸν ἀγριεύει δ φόνος,
φοβοῦμαι μὴ καὶ πρόωρα τὸ τεῖχος τους πατήσῃ».

20

Εἶπε καὶ πόλεμον φρικτὸν ἐσήκωσε δ Κρονίδης.

25

30

Καὶ οἱ θεοὶ διχόγνωμα στὸν πόλεμον ἐμπῆκαν,
ἡ "Ἡρα μὲ τὴν Ἀθηνᾶ στ' Ἀχαικὰ καράβια,
ὅ γεωφόρος Ποσειδῶν, μ' αὐτὸν ὁ δωροδότης
Ἐρμῆς, ποὺ ὁ νοῦς του πάμπολλα σοφίσματα γνωρίζει,
ὅ "Ἡφαιστος μὲ ἔπαρσιν πολλὴν στὴν δύναμιν του
ποὺ ἔχωλαινεν καὶ ἀχαμνὰ τὰ σκέλη του ἐσαλεῦαν"
καὶ μὲ τοὺς Τρῶας πέρασεν ὁ λοφοσείστης Ἀρης
μὲ τὴν τοξεύτραν "Ἀρτεμιν καὶ ὁ μακρομάλλης Φοῖβος
καὶ μὲ τὸν Εάνθον ἡ Λητώ καὶ ἡ πρόσχαρη Ἀφροδίτη.

35

"Οσο μακρὰν ἀπ' τοὺς θυητούς οἱ ἀθάνατοι ἀπομέναν
περιφρανεύοντ' οἱ Ἀχαιοί, διότι ἔξαναφάνη
ὅ Ἀχιλλεὺς ποὺ ἄφηνε τόσον καιρὸν τὴν μάχην.
Ἄλλὰ τῶν Τρώων ἔπιασε τρόμος φρικτὸς τὰ μέλη,
καθὼς ἐμπρός τους ἔβλεπαν τὸν γρήγορον Πηλείδην
ὅμοιον, στὰ ὅπλα ως ἔλαμπε, τοῦ ἀνθρωποφόρου "Ἀρη.
Καὶ δταν στὴν σμίξιν τῶν ἀνδρῶν οἱ Ὀλύμπιοι κατεβῆκαν
σηκώθ" ἡ "Ἐρις, δυνατὴ κινήτρα τῶν ἀνδρείων,
καὶ κραυγὴν ἔσυρ" ἡ Ἀθηνᾶ πότε στὸν λάκκον ἔξω
τοῦ τείχους, πότε ὅποιν βροντᾶ τὸ κύμα στ' ἀκρογιάλι.
Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος σκοτεινὸς σὰν θύελλα ὁ "Ἀρης,
πότε ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν ἐκραύγαζε στοὺς Τρῶας,
καὶ πότ' ἀπ' τὸν Σιμόεντα εἰς τὴν Καλλικολώνην.

40

"Ετσ' οἱ μακάριοι θεοὶ τοὺς δυὸς στρατούς κινοῦσαν
μὲ βαρὺ πεῖσμα καὶ χολὴν ν' ἀνοίξουν τὸν ἄγωνα.
Φρικτὰ ἔβρόντησε θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας
ἀπὸ ψηλὰ καὶ κάτωθεν τῆς γῆς τ' ἀπειρο πλάτος
καὶ τὰ ὑψικόρυφα βουνὰ τινάζει ὁ κοσμοσείστης
τῆς "Ιδης ὅλες οἱ ποδιές κι οἱ κορυφὲς ἐσειόνταν
καὶ τ' ἀρμενά τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου.
Καὶ ὁ βασιλέας τῶν νεκρῶν κάτω ἀπ' τὴν γῆν φοβήθη
ὅ Ἄιδωνεὺς καὶ μὲ κραυγὴν πετάχθη ἀπὸ τὸν θρόνον,
μή σχίσῃ ἀπάνω του τὴν γῆν ὁ μέγας κοσμοσείστης,
καὶ ίδούν θεοὶ καὶ ἀνθρώποι τὴν μαύρην κατοικίαν,
ὅπού κι οἱ ἀθάνατοι μισοῦν, φρικτὴν καὶ ἀραχνιασμένην.
Τέσσην ἀντάραν οἱ θεοὶ σηκῶναν πολεμώντας.
Διότι ἐνάντια ἐστέκονταν στὸν μέγαν Ποσειδῶνα

45

50

55

60

65

ό 'Απόλλων Φοῖβος ποὺ κρατεῖ τὰ φτερωμένα βέλη.
Καὶ ἡ γλαυκόφθαλμη Ἀθηνᾶ στὸν ἀνδροφόνον "Αρην,
τῆς "Ηρας πάλ" ἡ "Αρτεμις, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Φοίβου
ποὺ στὸ κυνήγι εύφραίνεται μὲ τὰ χρυσά της βέλη
καὶ τῆς Λητοῦς ὁ κρατερὸς 'Ερμῆς ἀγαθοδότης"
τοῦ 'Ηφαιστου ὁ μέγας ποταμὸς ὃποὺ τὸν λέγουν Ξάνθον
οἱ ἀθάνατοι, καὶ Σκάμανδρον οἱ ἀνθρώποι ὀνομάζουν.

Κι ἐνῶ θεῶν ἀντίμαχοι θεοὶ τότ' ἔκινοῦσαν,
ὁ 'Αχιλλεὺς τὸν "Εκτορα στὸ πλῆθος ν' ἀντικρίσῃ
ἐλαχταροῦσε, διὰ ἡ ψυχὴ τὸν ἔσπρωχνε μ' ἐκείνου
τὸ αἷμα νὰ ποτίσῃ ἐκεὶ τὸν πολεμάρχον "Αρην.
Καὶ τὸν Αἰνείαν σήκωσεν ἐνάντια στὸν Πηλείδην
ὁ Φοῖβος καὶ τοῦ ἐγέμισε τὰ στήθη ἀνδραγαθίαν.

'Ομοιώθη τοῦ Άυκάνονος εἰς τὴν φωνὴν ὁ Φοῖβος,
τοῦ Πριαμίδη κι ἔλεγεν : «"Ω βουληφόρ' Αἰνεία,
τί γίναν οἱ φοβέρες σου μὲ γεμιστὸ ποτῆρι
ποὺς ὑπόσχοσουν κατέμπροσθεν στοὺς βασιλεῖς τῆς Τροίας
πῶς θὰ 'βγαινες στὸν πόλεμον ἐνάντια τοῦ 'Αχιλλέως;»

«Τί μ' ἀναγκάζεις κι ἀθελα», τοῦ ἀπάντησ' ὁ Αἰνείας,
«Πριαμίδη, τὸν ἀπόκοτον Πηλείδην ν' ἀντικρίσω;
Δὲν θὰ εἴναι αὐτὴ πρώτη φορὰ ποὺ θὰ στηθῶ ἐμπρός του·
ἀλλοτε μ' ἔκυνήγησεν αὐτὸς ἀπὸ τὴν "Ιδην,
σὰν ἔπεισε τοὺς μόσχους μας νὰ λαφυραγγήσῃ
καὶ τὰ Λυρνήσσια πόρθησε καὶ τὰ Πηδάσια τείχη·
ἀλλὰ ἐμένα ἐφύλαξεν ἡ δύναμις τοῦ Δία

ποὺ τὴν καρδιά μου ἔθάρρεψε καὶ τὰ γοργά μου σκέλη.
'Αλλέως θὰ μ' ἐφόνευαν τὰ χέρια τοῦ 'Αχιλλέως,
κι ἡ 'Αθηνᾶ ποὺ ἀνοίγοντας τὸν δρόμον ἔμπροσθεν του
τὸν ἐκεντοῦσε Λέλεγας καὶ Τρώας νὰ θερίζῃ·
νὰ μάχεται δὲν δύναται θνητὸς μὲ τὸν Πηλείδη,
τ' εἴναι στὸ πλάγι του θεὸς ποὺ πάντοτε τὸν σκέπει·
ἔπειτα ἐκείνου ἵσια πετᾶ τὸ βέλος οὐδὲ γέρνει
πρὶν σχίση σάρκ' ἀνθρώπινην· καὶ ἂν ὁ θεὸς τὸ τέλος
τῆς μάχης ἔδια ἐτέντωσε, ἐμὲ δὲν θὰ νικήσῃ
εὐκόλως, ἂν κι ἐπαίρεται στὰ ὀλόχαλκ' ἄρματά του».

«'Εμπρός, δ' ἥρως, ζήτησε», τοῦ ἀπάντησεν ὁ Φοῖβος,

70

75

80

85

90

95

100

- «καὶ σὺ τὴν χάριν τῶν θεῶν, ἀφθάρτων, αἰωνίων·
σὲ γέννησε ή διογέννητη, ως λέγουν, Ἐφροδίτη,
καὶ αὐτὸς ἀπὸ κατώτερον θεὸν γενιοκρατιέται·
εἶναι αὐτῇ κόρη τοῦ Διός, ή ἄλλη τοῦ Νηρέως·
ἄλλ' ἵστι ρίζες τὸν σκληρὸν χαλκόν, καὶ μὴ δειλιάσῃς
ἀπὸ τὰ λόγια τὰ πικρὰ καὶ τοὺς φοβερισμούς του». 105
- Εἶπε καὶ ἀνδρείαν ἔβαλε πολλὴν στὸν βασιλέα
ποὺ δλόλαμπρος μὲς στ' ἄρματα ἐβήγηκε στοὺς προμάχους·
καὶ τοῦ Ἀγχίση τὸν υἱὸν εἰδεν εὐθὺς ή "Ἡρα
πώς μὲς στὸ πλῆθος πήγαινεν ἐνάντια τοῦ Πηλείδου·
τοὺς ἄλλους σύναξε θεοὺς καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε :
«὾ Ποσειδῶν καὶ Ἀθηνᾶ, σκεφθῆτε σεῖς οἱ δύο 115
στὸν λογισμὸν σας πῶς αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ γίνουν·
ὅ Αἰνείας δλαρμάτωτος ἐνάντια στὸν Πηλείδην
ἐκίνησε ὡς τὸν ἔσπρωξε τώρα ή φωνὴ τοῦ Φοίβου·
καὶ ἡμεῖς ή θὰ τὸν κάμωμεν ἐκεῖθε νὰ μακρύνη,
η κάποιος νὰ στηθῇ ἀπ' ἐμᾶς στὸ πλάγι τοῦ Ἀχιλλέως 120
νὰ λάβῃ δύναμιν πολλὴν καὶ στὴν ψυχήν του θάρρος,
νὰ μάθῃ ὅτι τῶν θεῶν τὸν ἀγαποῦν οἱ πρῶτοι
καὶ εἰν' οἱ ἄλλοι οὐτιδανοὶ ποὺ ἀπ' ἀρχῆς τοὺς Τρῶας
εἰς τοὺς κινδύνους βοηθοῦν τοῦ φοβεροῦ πολέμου·
καὶ δλ' ἥρθαμε ἀπ' τὸν "Ολυμπὸν νὰ σμίξωμε στὴν μάχην 125
τούτην, μὴ πάθη τι κακὸν αὐτὸς ἀπὸ τοὺς Τρῶας
σήμερα, καὶ μετέπειτα θὰ πάθη, δ,τ' ή μοίρα
τοῦ ἔγνεσε, ὅταν εἰς τὸ φῶς τὸν ἔβγαλε ή μητέρα·
καὶ ἂν δλ' αὐτὰ θεοῦ φωνὴ δὲν τὸν πληροφορήσῃ
θὰ πάρῃ φόβον, ἀν θεὸς ἐνάντια του προβάλῃ 130
στὴν μάχην· εἶναι φοβεροὶ θεοὶ φανερωμένοι·.
Καὶ δ κοσμοσείστης Ποσειδῶν σ' ἐκείνην ἀπαντοῦσε :
«Ὥ "Ἡρα, χωρὶς ἀφορμὴν δὲν πρέπει νὰ θυμώνης·
μάχης ἀρχὴν εἰς τοὺς θεοὺς νὰ δώσωμε δὲν θέλω
ἔμεις οἱ ἄλλοι ποὺ μαστε ἀνώτεροι ἀπὸ ἐκείνους·
ἄλλ' ἀπὸ πάτημα μακράν, σ' ἀγνάντιο καθισμένοι 135
τώρα θὰ μείνωμεν ἡμεῖς, καὶ ἀς πολεμοῦν ἐκεῖνοι·
ἄλλ' ἔὰν μάχης κάμη ἀρχὴν δ "Αρης ή δ Φοίβος
η ἐμπόδιον εἰς τὸν πόλεμον προσφέρουν τοῦ Ἀχιλλέως,

τότε κι ἐμεῖς θὰ σμίξωμε μ' ἔκείνους στὸν ἀγώνα
καὶ πολὺ γρήγορα, θαρρῶ, θὰ φύγουν ἀπ' τὴν μάχην
νὰ ἔβρουν εἰς τὸν "Ολυμπὸν τοὺς ἄλλους ἀθανάτους
ἀπ' τὴν ὁρμὴν τῶν δυνατῶν χεριῶν μας συντριψμένοι".

140

Εἶπε κι ἐπροπορεύθηκεν δὲ Ποσειδῶν νὰ φθάσῃ
στὸ τεῖχος τὸ περίχωστο τοῦ θείου Ἡρακλέους,

145

ποὺ ὑψηλὸν ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ ἐσήκωσε καὶ οἱ Τρῷες,
νὰ τὸ χηναταφύγι τοῦ ὅσες φορὲς τὸ κῆτος
ἀπ' τὸ ἀκρογιάλι στὴν στεριὰ τὸν κατακυνηγοῦσε.

Κεῖ δὲ Ποσειδῶν μὲ τοὺς θεοὺς ἐκάθισε τοὺς ἄλλους
κι ἐσκέπασαν μὲ σύγνεφο θαμπὸ τὰ σώματά τους.

150

Καὶ ὀλόγυρά σου, ὡ φωτεινὲ Ἀπόλλων, καὶ τοῦ "Ἄρη
ἐκεῖνοι πέρα ἐκάθιζαν εἰς τὴν Καλλικολώνην.

Συλλογισμένοι ἐκάθιονταν καὶ τὰ δυὸ μέρη ὁμοίως
καὶ τοῦ πικροῦ πολέμου ἀρχὴν νὰ κάμουν δὲν ἐστέργαν,
καὶ ὅπου ἐκάθιζε ψηλά δὲ Ζεὺς ἐδιάβαζ' ὅλα.

155

"Ἐλαμπε ὥστόσο ἀπ' τὸν χαλκὸν κι ἐγέμισε ἡ πεδιάδα
ἀπ' ἄνδρες κι ἵππους καὶ ὡς ὁμοῦ προβαῦναν τράνταζ' ὅλη
ἀπὸ τὰ πόδια τους ἡ γῆ καὶ ἄνδρες ἐξαίσιοι δύο
ἀνάμεσα τῶν δυὸ στρατῶν νὰ κτυπηθοῦν ὁρμῆσαν,
ὁ Αἰνείας τοῦ Ἀγχίση υἱὸς καὶ δὲ θεῖος Ἀχιλλέας.

160

Καὶ πρῶτος φοβεριστικὰ προχώρησεν δὲ Αἰνείας
τὸ βαρύ κράνος κλίνοντας, καὶ τὴν ἀσπίδα ἐκράτει
ἐμπρὸς στὸ στῆθος κι ἔσειε τὸ χάλκινο κοντάρι.

Καὶ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος δὲ Ἀχιλλεὺς τοῦ ἐχύθη ὡσὰν λεοντάρι
κακοποιό, ποὺ ἄνδρες πολλοὶ ζητοῦν νὰ τὸ φονεύσουν,
τοῦ τόπου δῆλος δὲ λαός· καὶ πρῶτα ἐμπρὸς προβαίνει
ἀψήφιστα, ἀλλ' ἀν κανεὶς ἐπάνω του ἀχοντίση
μαζώνεται νὰ πεταχθῇ καὶ ὡς χάσκει ἀφρὸν γεμίζουν
τὰ δόντια του καὶ μέσα του βόγγ' ἡ ψυχὴ γενναία.

165

Τὰ δυὸ πλευρὰ καὶ τὰ μεριὰ μὲ τὴν οὐρά του πλήττει
καὶ τὸν ἔαυτόν του μόνο του στὴν μάχην ἐμψυχώνει,
καὶ μὲ τὸ βλέμμ' ἀστραφτερό, ἐμπρὸς ὁρμᾶ νὰ κόψῃ
κανέναν ἢ νὰ πέσῃ αὐτὸ διάμεσα στοὺς πρώτους.

170

"Ομοια κινοῦσε ἄνδραγαθὴ καρδιὰ τὸν Ἀχιλλέα
ἐκεῖ τὸν μεγαλόψυχον Αἰνείαν ν' ἀπαντήσῃ.

175

Καὶ ὅταν δρμησαν καὶ οἱ δυὸς ἐβρέθηκαν ἀντίκρυ.

‘Ο πτεροπόδης ’Αχιλλεὺς σ’ ἔκεινον πρῶτος εἶπε :

«Αἰνεία, τί τόσο μακρὰν ἐβγῆκες ἀπ’ τὸ πλῆθος

ἔμπρος μου, τάχα ἐπιθυμεῖς μ’ ἐμὲ νὰ πολεμήσης ;

Θαρρεῖς θὰ γίνης βασιλεὺς τῶν ἵπποδάμων Τρώων

καὶ τοῦ Πριάμου ίσστιμος ; ’Αλλὰ καὶ ἂν μὲ φονεύσῃς

γι’ αὐτό σ’ ἔσε δὲ Πρίαμος τὸ σκῆπτρο δὲν θὰ δώσῃ.

“Εχει παιδιὰ καὶ ἀκέραιον κρατεῖ τὸν νοῦν του ἀκόμη.

Οι Τρῶες μὴ σοῦ ἔχώρισαν ἔξαίσιο περιβόλι

νὰ τὸ χῆπον εὔμορφον καὶ κάρπιμο χωράφι

ἄν μὲ φονεύσῃς ; Εὔκολα δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃς

καὶ ἀλλοτε σ’ ἔκυνήγησεν ἡ λόγχη μου πιστεύω.

“Η δὲν θυμᾶσαι ὅταν μακρὰν ἀπὸ τοὺς μόσχους μόνον

μὲ τῶν ποδιῶν μου τὴν ὁρμὴν τῆς ’Ιδης ἀπ’ τὰ ὅρη

σ’ ἔδιωξα ; Καὶ δὲν ἔστρεψες ποσῶς εἰς τὴν φυγήν σου.

Μοῦ ἔφυγες στὴν Λυρνησσόν, κι ἔκεινην μὲ τὸ χέρι

τῆς ’Αθηνᾶς καὶ τοῦ Διὸς ἐπόρθησα κι ἔπῆρα

λάφυρα τές γυναικες τους νὰ ζοῦν εἰς τὴν δουλείαν.

Καὶ σὲ τότ’ ἔσωσεν ὁ Ζεὺς μὲ τοὺς θεούς τοὺς ἀλλους.

’Αλλὰ κακὸ στοχάζεσαι πώς τώρα θὰ σὲ σώσουν.

’Αλλὰ νὰ μὴν ἀντιταχθῆς σ’ ἐμὲ σὲ συμβούλευω

καὶ στρέψε δόπισω στὸν στρατὸν πρὸν πάθης ἀπ’ ἐμένα·

ἀφοῦ τοῦ γίνηται τὸ κακὸ τότε δὲ μωρὸς μαθαίνει».

Κι εἶπε ὁ Αἰνείας πρὸς αὐτόν : «Πηλείδη, μὴν ἐλπίσῃς

ώσαν ἀνήλικο παιδὶ μὲ λόγια νὰ μὲ σκιάξῃς

ὅτι κι ἔγω ἔρω καλὰ παρόμοια νὰ προφέρω

πειρακτικὰ πικρότατα· κι ἐμεῖς ὁ ἔνας τ’ ἀλλου

τὴν γενεὰν γνωρίζομεν καὶ τοὺς γονεῖς ὅμοιώς

ἀπὸ τές φῆμες τῶν θνητῶν, διότι τοὺς δικούς μου

ἐσύ δὲν εἰδεῖς μήτ’ ἔγω ποι’ εἰδα τοὺς δικούς σου.

’Εσένα λέγουν γέννημα τοῦ σεβαστοῦ Πηλέως

ἀπ’ τὴν θαλάσσιαν Θέτιδα μὲ τές καλές πλεξίδες·

καὶ δέ τ’ εἰμ’ ἔγω πάλιν υἱὸς τοῦ ’Αγγίση τοῦ γενναίου

καυχῶμαι καὶ μητέρα μου τὴν ’Αφροδίτην ἔχω.

“Η τοῦτ’ ἡ ἔκεινοι σήμερα θὰ κλάψουν τὸ παιδί τους·

ὅτι δὲν θὰ χωρίσωμεν, πιστεύω, ἐμεῖς οἱ δύο

180

185

190

195

200

205

210

μὲ μόνα τὰ μωρόλογα καὶ αὐτοῦ νὰ παύσ' ἡ μάχη.
 Καὶ μάθ', ἐὰν τὸ ἐπιθυμῆς, καλὰ νὰ τὴν γνωρίσῃς
 τὴν ἴδιεκήν μας γενεάν; ἀν καὶ πολλοὶ τὴν ξεύρουν·
 πρῶτον ὁ Ζεὺς τὸν Δάρδανον ἐγέννησε καὶ κτίζει
 τὴν Δαρδανίαν, πρὶν ἔκει στὴν πεδιάδα κάμουν
 πάλιν οἱ θυητοὶ ἄνθρωποι τὴν "Ιλιον τὴν ἀγίαν
 καὶ στὲς πολύβρυσες πλαγιές τῆς "Ιδῆς κατοικοῦσαν.

215

Τὸν Ἐριχθόνιον γέννησεν ὁ Δάρδανος ἔκεινον
 τὸν βασιλέα ξακουστὸν γιὰ τὰ πολλά του πλούτη
 ποὺ τρεῖς χιλιάδες ἔβρισκαν στὸν βάλτον του φοράδες
 περήφανες στὰ τρυφερά πουλάρια ποὺ ἐγέννησαν.

220

Καὶ κεῖ ποὺ ἔβρισκαν ἀναψεν ἀπ' ἔρωτα ὁ Βορέας
 καί, μαῦρος ἵππος στὴν μορφήν, ἐταίριασε μ' ἔκεινες·
 καὶ δώδεκα ἐγέννησαν πουλάρια τοῦ Βορέα.

225

Καὶ ὅταν σκιρτοῦσαν ἐλαφρὰ στὴν γῆν τὴν σιτοδότρα
 στὸ στάχυ όπανω ἔτρεχαν χωρὶς νὰ τὸ λυγίσουν·
 καὶ ὅταν εἰς τὰ διάπλατα σκιρτοῦσαν τῆς θαλάσσης
 στὴν κορυφὴν τοῦ κύματος ξακρίζουν τὸν ἀφρόν της.

230

Καὶ ἀπὸ τὸν Ἐριχθόνιον τῶν Τρώων βασιλέας
 ὁ Τρῶς γεννήθη καὶ ἀπ' αὐτὸν τρία λαμπρὰ βλαστάρια
 ὁ "Ιλος, ὁ Ἀσσάρακος καὶ ὁ Ἰσθεος Γανυμήδης,
 ποὺ ἐγεννήθη τῶν θυητῶν ὁ πρῶτος γιὰ τὸ κάλλος,
 ποὺ τὸν σηκῶσαν οἱ θεοὶ γιὰ κεῖνα του τὰ κάλλη
 νὰ ζῆ μ' αὐτούς ἀθάνατος καὶ κεραστῆς τοῦ Δία.

235

Γεννᾶ καὶ ὁ "Ιλος τὸν λαμπρὸν Λαομέδοντα καὶ τοῦτος
 τὸν Τιθωνόν, τὸν Πρίαμον, τὸν Λάμπον, τὸν Κλυτίον,
 ως καὶ τὸν Ἰκετάονα κακὸ τοῦ "Αρη θρέμμα·

240

τὸν Κάπυν ὁ Ἀσσάρακος, ὁ Κάπυς τὸν Ἀγχίσην,
 τοῦτος ἐμὲ καὶ ὁ Πρίαμος τὸν "Εκτορα τὸν θεῖον·
 τὴν γενεάν, τὸ αἷμ' αὐτὸ καυχῶμ' ἐγὼ πῶς ἔχω.

"Ο Ζεὺς αὖξάνει τῶν θυητῶν ἡ κόβει τὴν ἀξίαν
 ως θέλει ὁ δυνατότατος τῶν ἀθανάτων δλων·
 ἀλλ' ἂς μὴ φλυαροῦμ' ἐμεῖς σὰν νήπια μωρολόγα
 ἀκίνητ' ἐδῶ μένοντας στὴν μέσην τοῦ πολέμου
 κι ἐμεῖς νὰ εἰποῦμε δύνειδισμούς ἀμέτρητους μποροῦμε
 ποὺ πλοιοῖν ἔκατόσκαρμο τὸ βάρος δὲν σηκώνει·

245

- στρεφτή 'ναι ή γλώσσα τῶν θηγῶν καὶ πλῆθος δμιλίες γεννᾶ, κι ἐδῶ κι ἔκει πλατύς τῶν λόγων εἰναι ὁ τόπος.
"Ωστ' ὅποιον λόγον καὶ ἀν εἰπῆς, ὅμοιον καὶ σὺ θ' ἀκούσῃς'
ἀλλὰ τί ἀνάγκην ἔχομε ν' ἀντιφιλονικοῦμεν
ἔμεις καὶ νὰ μολύνωμεν, ὡς κάμνουν οἱ γυναικες
ὅταν τὸ πεῖσμα καὶ ή χολὴ μὲς στὴν καρδιά τους βράζει
καὶ ἀντιγλωσσοδέρνονται τοῦ δρόμου μὲς στὴν μέσην,
μ' ἀλήθειες καὶ μὲ φέματα, ὡς ή χολὴ τὰ πλάθει·
καὶ σὺ τὴν γενναιότητα μὲ λόγια δὲν θὰ κάμης
νὰ χάσω, ὥσπου μὲ τ' ἀρματα μ' ἐμὲ θὰ πολεμήσῃς.
Κι εὐθὺς μὲ τὰ κοντάρια μας τώρ' ξες δοκιμασθοῦμε».
- Κι ἕριξε μὲς στὴν φοβερήν ἀσπίδα τὸ κοντάρι
τὸ δυνατὸ κι ἑβρόντησεν ἔκεινη ἀπὸ τὸν κτύπον.
Καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα του μακρὰν τὸν κράτησε ὁ Πηλείδης
φοβούμενος μὴν εὔκολα τὴν σπάση πέρα πέρα
τοῦ Αἰνείου τὸ μακρόσκιον κοντάρι τοῦ ἀνδρειωμένου
καὶ δὲν ἐννόησε ὁ μωρὸς δτι τὰ δοξασμένα
τῶν θεῶν δῶρ' ἀπὸ θηγούντων εὐκόλως δὲ νικοῦνται,
μηδὲ ποσῶς ὑποχωροῦν καὶ τότε τὴν ἀσπίδα
δὲν ἔσπασε τὸ δυνατὸ κοντάρι τοῦ ἀνδρειωμένου.
"Οτι τὴν φύλαξε ὁ χρυσὸς δῶρο τοῦ Ἡφαίστου θεῖον·
δυὸ δίπλες ἐδιαπέρασεν καὶ τρεῖς ἤσαν ἀκόμη,
τὶ πέντε δίπλες ὁ χωλὸς τεχνίτης είχε στρώσει,
δυὸ χάλκινες καὶ μέσαθε τοῦ κασσιτέρου δύο,
μίαν χρυσήν, ποὺ ἐκράτησε τὸ φράξινο κοντάρι.
"Εριξε τὸ μακρόσκιο κοντάρι καὶ ὁ Πηλείδης
καὶ τοῦ Αἰνείου κτύπησε τὴν στρογγυλὴν ἀσπίδα,
ὅπου χαλκὸς καὶ τόμαρο λεπτὰ λεπτὰ τὴν ἄκρην
ἐζῶνταν· τὰ διαπέρασε τὸ πηλιακὸ κοντάρι
καὶ τὴν ἀσπίδα ἐτράνταξε· ὁ Αἰνείας τρομασμένος
τὴν ὕψωσε κι ἐμάζωξε τὸ σῶμα του ἀπὸ κάτω.
- Καὶ τοὺς δυὸ κύκλους ἔσχισεν ἡ λόγγη τῆς ἀσπίδος,
ἐπάνωθέν του ἐπέταξε καὶ μὲς στὴν γῆν ἐστάθη,
καὶ ἅμα τὴν λόγγη ἐξέφυγεν, δρθώθη εὐθὺς ὁ Αἰνείας
καὶ ἀδημονία σκέπτασε βαριὰ τοὺς δφθαλμούς του,
ἀπὸ τὸν τρόμον πόπεσε πολὺ σιμά του ἡ λόγγη.

Τότε ό Πηλείδης ἔσυρε τὸ ξίφος καὶ τοῦ ἔχύθη φωνάζοντας τρομακτικά· κι ἐφούκτωσ' ὁ Αἰνείας λίθον τρανὸν θεόρατον, ποὺ δὲν τὸν φέρναν δύο τῶν τωρινῶν θυητῶν, καὶ αὐτὸς τὸν ἔπαιζε καὶ μόνος.

285

Αὐτὸν στὸ κράνος θάριχνεν ἔκεινου ἢ στὴν ἀσπίδα καὶ ἀπ' ὄλεθρον θὰ ἐφύλαγεν ἡ ἀσπίδα τὸν Πηλείδην καὶ τοῦτος θὰ τοῦ ἔσχιζε τὰ στήθη μὲ τὸ ξίφος, ἀν νὰ τὸ ἰδῇ δὲν πρόφθανεν δέ μέγας κοσμοσείστης ποὺ ἐστράφη εὔθυνς καὶ ἔλεγε τῶν ἀλλων ἀθανάτων: «Οἰμέ, τὸν μεγαλόψυχον λυποῦμαι τὸν Αἰνείαν δόπον δ Πηλείδης γρήγορα στὸν "Αδην θὰ τὸν στείλη. Ο ἀνόητος ἐπείσθηκε εἰς δέ, τι τοῦ εἶπε δ Φοῖβος ποὺ τώρ' ἀπὸ τὸν ὄλεθρον δὲν θὰ τὸν προφυλάξῃ.

290

Διατὶ τοῦτος δ ἄπταιστος θὰ ὑποφέρῃ τόσο ἀπὸ ἀλλότρια βάσανα, ποὺ τῶν ἐπουρανίων θεῶν προσφέρει πάντοτε χαριτωμένα δῶρα; «Ἄλλ' ἂς τὸν σώσωμεν ἐμεῖς ἀπὸ τὴν κακὴν ὥραν, μήπως δ Ζεὺς πάρη χολήν, ἐὰν τὸν θανατώσῃ δ Ἀχιλλεύς καὶ νὰ σωθῇ διόρισεν ἡ μοίρα.

300

«Οπως μὴ ἀσπαρμο χαθῇ τὸ γένος τοῦ Δαρδάνου, ποὺ δ Ζεὺς ὑπεραγάπησεν ἀπ' ὄλα τὰ παιδιά του, δσα τοῦ ἐγεννήθηκαν ἀπὸ θυητές γυναῖκες. «Οτ' ἥδη δ Ζεὺς ἐμίσησε τὸ γένος τοῦ Πριάμου· καὶ δλων τῶν Τρώων ἔπειτα θὰ βασιλεύσῃ ἡ ρώμη τοῦ Αἰνείου, καὶ τῶν τέκνων του τὰ τέκνα στὸν αἰώνα».

305

Σ' αὐτὸν ἡ μεγαλόφθαλμη ἀπάντησεν ἡ "Ηρα: «Ω Ποσειδῶν, δὲδιος σὺ σκέψου ἀν τὸν Αἰνείαν θὰ σώσης ἀπ' τὸν θάνατον ἢ ἀν θὰ τὸν ἀφήσης νὰ σβήσουν τὴν ἀνδρείαν του τὰ χέρια τοῦ Ἀχιλλέως. Διότ' ἡ Ἀθηνᾶ κι ἔγω πολλοὺς ὡμόσαμ' ὄρκους πολλὲς φορὲς κατέμπροσθεν τῶν ἀθανάτων δλων, ποτὲ νὰ μὴ φυλάξωμεν ἀπ' ὄλεθρον τοὺς Τρώας μηδ' ὅταν σύρριζα καῆ καὶ στάκτη γίν' ἡ Τροία καμένη ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀνδρειωμένα χέρια».

310

Τὰ λόγια τοῦτα ως ἀκουσεν δέ μέγας κοσμοσείστης, στὴν μάχην μέσα ἐκίνησε στῶν κονταριῶν τὸν κτύπον.

315

- Καὶ ὡς ἔφθασε ὅπου ἐβρίσκονταν δὲ Αἰνείας καὶ ὁ Πηλείδης
ἄπλωσε πρῶτα καταχνιά στὰ μάτια τοῦ Ἀχιλλέως,
κι ἔπειτα εὐθὺς τὸ φράξινο κοντάρι λογχοφόρο
ἀπ' τὴν ἀσπίδα ἐτράβηξε τοῦ ἀνδρειωμένου Αἰνείου.
Καὶ ἀφοῦ τό θεσεν ἐμπρὸς στὰ πόδια τοῦ Ἀχιλλέως,
ἀπὸ τὴν γῆν ἀνάερα τινάζει τὸν Αἰνείαν. 320
- Καὶ τάξεις ὑπερπήδησε πολλές ἀνδρῶν καὶ ἵππων
δὲ Αἰνείας καθὼς ὄρμησεν ἀπ' τοῦ θεοῦ τὸ χέρι,
ώσπου στὴν ἄκρην ἔφθασε τῆς ταραχώδους μάχης,
ποὺ ἀρματωμέν' οἱ Καύκωνες στὸν πόλεμον κινοῦσαν.
Σ' αὐτὸν τότε ἐπλησίασεν ὁ Ποσειδῶν καὶ τοῦ πε : 325
- «Αἰνεία, ποῖος τῶν θεῶν τὰ λοιγιὰ σοῦ ἐπῆρε,
καὶ σ' ἔβαλε ν' ἀντιταχθῆς τοῦ φοβεροῦ Πηλείδου ;
Κι εἶναι ἀπὸ σὲ καλύτερος ἐκεῖνος στὴν ἀνδρείαν
καὶ οἱ θεοὶ τὸν ἀγαποῦν, ὅσο θυητὸν κανέναν.
- 'Αλλ' ὅπου καὶ ἂν ἀπαντηθῆς μ' αὐτὸν τὰ ὅπίσω κάμε
μὴ κατεβῆς καὶ πρόμοιρα στὴν κατοικιὰ τοῦ "Άδου". 330
- Καὶ ὁπόταν ἔβρη ὁ θάνατος καὶ ἡ μοίρα τὸν Πηλείδην,
τότε πολέμα ξέθαρρα ἐμπρὸς εἰς τοὺς προμάχους,
καὶ ἄλλος κανεὶς τῶν Ἀχαιῶν ἐσὲ δὲν θὰ φονεύσῃ».
- Εἶπε καὶ αὐτοῦ τὸν ἄφησεν, ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησ' ὅλα
καὶ ἀπὸ τὰ μάτια σκόρπισεν ἀμέσως τοῦ Ἀχιλλέως
τὴν καταχνιά, καὶ ὡς ἀνοιξε πλατιὰ τοὺς δφθαλμούς του,
ἔλεγε μὲ παράπονο στὴν ἀνδρικὴν ψυχὴν του:
«Μέγα τὸ θαῦμα ὅποιον θωροῦν τὰ μάτια τοῦτα ἐμπρός τους
τὴν λόγχην βλέπω κατὰ γῆς καὶ ὅχι τὸν ἀνδρα πλέον,
ποὺ ἐπάνω του τὴν ἕριξα γιὰ νὰ τὸν θανατώσω. 340
- "Ηταν ἀλήθει ἀγαπητὸς εἰς τοὺς θεοὺς δὲ Αἰνείας,
κι ἐστοχαζόμουν δτι αὐτὸς στὰ ψέματα ἐκαυχόνταν.
"Ας πάη καὶ ἂν ἀπ' τὸν θάνατον πρόθυμα τώρα ἐσώθη,
δεύτερα νὰ δοκιμασθῇ μ' ἐμὲ δὲν θὰ τοιλμήσῃ. 345
- 'Αλλ' ἀς κινήσω τὸν λαὸν τῶν Δακαῶν ἀνδρείων
εἰς ἄλλους Τρῶας δοκιμὴ τῆς λόγχης μου νὰ γίνη».
- Εἶπε, πηδᾶ στὰ τάγματα καὶ προσταγὴν τοὺς δίδει :
«Τοὺς Τρῶας πάρτε ἀπὸ σιμά, ὡς Ἀχαιοὶ γενναῖοι,
ἀνδρας πρὸς ἀνδρα δρμήσετε, μὲ πόθον τοῦ πολέμου. 350

Κι είναι γιατί μέ πράγμα βαρύ, δσην καὶ ἀν ἔχω ἀνδρείαν
μὲ τόσα πλήθη μόνος μου τὴν μάχην νὰ κρατήσω·
μήτ' ἡ Ἀθηνᾶ μήτε ὁ θεὸς ὁ ἀθάνατος ὁ Ἄρης
μὲ τέτοιο στόμα φοβερὸ πολέμου θὰ παλαιῖαν.

'Αλλ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μὲ πόδια καὶ μὲ χέρια
καὶ μὲ καρδιά, μηδὲ στιγμὴν θὰ ὀκνήσω στὸν ἄγρων. 360
Θὰ διαπερνῶ τές φάλαγγες, καὶ ὅποιος ἀπὸ τοὺς Τρῶας,
ἐμπρὸς στὴν λόγχην μου εύρεθῇ δὲν θὰ χαρῆ πιστεύω». 365
Καὶ ὁ "Εκτωρ πάλιν μὲ κραυγές ἐπρόσταζε τοὺς Τρῶας,
καὶ νὰ σταθοῦν τοὺς ἔλεγεν ἐνάντια τοῦ Ἀχιλλέως :
«Μή, Τρῶες γενναιόψυχοι, φοβεῖσθε τὸν Πηλείδην·
μὲ λόγια καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἐγὼ θὰ πολεμοῦσα·
ὅχι μὲ τ' ἄρματα, ὅτι αὐτοὶ πολὺ 'ναι ἀνώτεροί μας.
Οὔδ' ὁ Ἀχιλλεὺς τὰ λόγια του θὰ κατορθώσῃ ὅλα
καὶ ἀπ' ὅτι ἐλπίζει κολοβὸ μέρος πολὺ θὰ μείνη.
Κι ἐγὼ θὰ πέσω ἐπάνω του καὶ ἀν πύρινά 'χη χέρια,
καὶ ἀν ἔχη χέρια πύρινα κι ἔχη βαφὴν σιδήρου».

Καὶ μὲ τὶς λόγχες σηκωτὲς προχώρησαν οἱ Τρῶες
κι ἔσμιξ' ἡ ἀνδρεία τῶν δυὸ στρατῶν μ' ἀλαλαγμὸν καὶ βρόντον,
καὶ τότε ὁ Φοῖβος σίμωσε τὸν "Εκτορα καὶ τοῦ 'πε : 375
«Ἐκτορ, μὴ πλέον προμαχῆς ἐμπρὸς εἰς τὸν Πηλείδην,
ἀλλὰ στὸ πλῆθος δέξου τον καὶ ἀπ' ὅπου βράζ' ἡ μάχη,
μὴ σ' ἀκοντίσ' ἡ ἀπὸ σιμὰ σὲ πλήξῃ μὲ τὸ ξίφος».

Εἶπε καὶ ὁ "Εκτωρ ἔστρεψε στὲς φάλαγγες ὀπίσω
ὅτι, ὡς ὁμίλησε ὁ θεός, τοῦ ἐφόβισε τὰ στήθη. 380
Καὶ μὲ κραυγήν, ἀτρόμυτος στοὺς Τρῶας ὁ Πηλείδης
ἐπήδησε κι ἐκτύπησε τὸν γόνον τοῦ 'Οτρυντέως
ἔξαίσιον Ἰφιτίωνα, πολλῶν λαῶν προστάτην·
νύμφη ναϊάς τὸν γέννησε τοῦ πορθητοῦ πατρός του
στὴν πλούσιαν "Γδην κάτωθεν τοῦ χιονισμένου Τμώλου
καὶ ὡς ἵσια δρμοῦσ' ἐνάντια του τὸν λόγχισε ὁ Πηλείδης
στὴν κεφαλὴν κατάμεσσα κι ἐσχίσθη ἐκείν' εἰς δύο·
κι ἐπάνω του, ὅπως βρόντησε, ἐπαίρετ' ὁ Πηλείδης :
«Κείτεσαι, σὺ ποὺ τρόμαζες τὸν κόσμον, 'Οτρυντείδη·
ἔχεις ἐδῶ τὸν θάνατον καὶ στὴν Γυγαίαν λίμνην
τὴν γενεάν σου, κι εἰν' ἐκεῖ τὸ πατρικό σου κτῆμα, 385
τὴν γενεάν σου,

ποὺ ὁ βαθὺς "Ἐρμος δέχεται τὸν ἵχθυοφόρον" "Ὕλλον".

- Εἶπε κι ἔκεινου ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμοὺς μαυρίλα,
κι οἱ ἄμαξες τῶν Ἀχαιῶν μὲ τοὺς τροχοὺς τὸν κόψαν
στὴν πρώτην τάξιν· καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς κτυπᾶ τὸν πολεμάρχον 395
ἀνδρεῖον Δημολέοντα, τοῦ Ἀντήνορος βλαστάρι
στὸν μήλιγγα, ἀνάμεσα στὸ χάλκινό του κράνος.
Τὸ κράνος δὲν ἔκρατησε τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι,
ποὺ ἐσύντριψε τὸ κόκαλο κι ἐγέμισ' ὅλος αἷμα
ὅ ἐγκέφαλος· κι ἐνέκρωσε μ' ὅσην ὄρμὴν καὶ ἀν εἰχε. 400
Πάλιν τὸν Ἰπποδάμαντα ποὺ ἐπήδησε ἀπ' τ' ἄμάξι
μεσόπλατα τὸν λόγγισεν ὡς ἔφευγεν ἐμπρός του
καὶ ὡς ξεψυχοῦσ' ἐμούγκριζεν, ὡς κάνει ταῦρος ὅταν
στοῦ Ἐλικωνίου τὸν βωμὸν τὸν σέρνουν παλικάρια,
καὶ ὅπως τοὺς βλέπει ὁ Ποσειδῶν εὐφραίνεται ἡ καρδιά του. 405
Τόσο ἐβογγοῦσε ὡς ἔβγαινε ἡ ἀδάμαστη ψυχή του.
Στὸν Πριαμίδην ἔπειτα Ποιλύδωρον ἐχύθη·
τοῦτον ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐμπόδιζε ὁ πατέρας,
ὅτ' ἤταν τὸ οὔτερόγεννο καὶ ἀγαπητὸ παιδί του,
ἀνεμοπόδης φοβερὸς καὶ τότε ἀπ' ἀγνωστά του
μὲς στοὺς προμάχους ἔτρεχε νὰ δείξῃ πόσο ἀξίζουν
τὰ πόδια του, ὡσπου ἔχασε τὴν ποθητὴν ζωήν του. 410
Ἐκεῖνον ὁ πτερόποδος ἀκόντισε Πηλείδης
στὰ νῶτα ἐμπρός του ὡς ἔφευγε, τῆς ζώνης ὅπου οἱ κόμποι
χρυσοὶ τὸν διπλὸν θώρακα κλεισμένον ἔκρατοῦσαν. 415
Καὶ ἡ λόγγη ἀντίκρυ σχίζοντας τὸν ὀμφαλόν του ἐβρῆκε·
σκούζοντας ἐγονάτισε, τὸ φῶς δὲν εἶδε πλέον
καὶ μὲ τὰ χέρια τ' ἄντερα σκυμμένος ἐβαστοῦσε.
- "Αὐτὸν" εἶδε τὸν αὐτάδελφον Ποιλύδωρον ὁ "Ἐκτωρ
χάμω στὴν γῆν νὰ στρέφεται μὲ τ' ἄντερα στὰ χέρια,
θάμπωμα τοῦ λαθε καὶ μακρὰν ἀκόμη νὰ γυρίζῃ
δὲν ἔστερξε, ἀλλ' ἐχύθηκεν ἐπάνω στὸν Πηλείδην
ώσαν φωτιά, τινάζοντας τὴν λόγγην· καὶ ὡς τὸν εἶδε
ὁ Ἀχιλλέας ἐσκίρτησε καὶ ὑπερηφάνως εἶπε: 420
«Κοντά ναι αὐτὸς ποὺ μ' ἔκαψε στὰ σπλάχνα, ὅπού τὸν φίλον
τὸν ποθητὸν μοῦ ἔφόνευσε· καὶ ὁ ἔνας ἀπ' τὸν ἄλλον
πλέον δὲν θὰ κρυβόμασθε στές δίπλες τοῦ πολέμου», 425

Καὶ μ' ἄγριο βλέμμα ἔκοιταξε τὸν "Ἐκτορα καὶ τοῦ 'πε :
«Πλησίασε, ταχύτερα νὰ ἴδης τὸν δλεθρόν σου».

Καὶ ἀτρόμητος τοῦ ἀπάντησεν ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ : 430
«Μὴ ώσπαν ἀνήλικο παιδὶ μὲ λόγια ἐμὲ νὰ σκιάξῃς,
Πηλείδη, ἐλπίσῃς ἐπειδὴ κι ἐγὼ καλὰ γνωίζω
πειρακτικὰ πικρότατα παρόμοια νὰ προφέρω.
"Οτ' εἰσαι ἀνδρεῖος κι εἴμ' ἐγὼ ποιὺ κατώτερός σου,
τὸ ξέπρω, ἀλλὰ στὴν δύναμιν τῶν ἀθανάτων μένει
ἐὰν καὶ ἀδυνατότερος ὡς εἶμαι, τὴν ζωήν σου
θὰ σβήσῃ τούτ' ἡ λόγχη μου, δτὶ καὶ αὐτὴ πληγώνει».

Εἶπε, τὴν λόγχην τιναχτὰ ρίχνει, καὶ ἀπὸ τὸ στῆθος
τοῦ Ἀχιλέως ἡ Ἀθηνᾶ τὴν ἔγυρεν δπίσω
μὲ σιγανὴ φυδηματιὰ κι ἐγύρισεν ἡ λόγχη 440
κι ἔπεισ' ἐμπρὸς στοῦ "Ἐκτορος τὰ πόδια καὶ ὁ Πηλείδης
τοῦ ἐχύθη ἐπάνω ἀκράτητος μὲ δρμὴν νὰ τὸν φονεύσῃ
κραυγάζοντας τρομακτικά̄ ἀλλ' ἀρπαξεν ὁ Φοῖβος
τὸν "Ἐκτορ' εὔκολα ὡς θεός κι ἐσκέπασε μὲ δμίχλην
καὶ τρεῖς τοῦ ἑτράβηζε φορὲς τὴν λόγχην ὁ Πηλείδης
καὶ τρεῖς φορὲς ἔκτυπησε τὸν σκοτεινὸν ἀέρα·
καὶ ὅταν μὲ θείαν δύναμιν τὴν τέταρτην τοῦ ἐχύθη
ἔβροντοφώνησε σ' αὐτὸν μὲ λόγια φτερωμένα :
«Καὶ πάλιν, σκύλ', ἔξεψυγες τὸν θάνατον· τὸν εἰδες
κοντά σου· πάλιν σ' ἔσωσεν ὁ Φοῖβος καὶ σ' ἔκεινον 450
εὐχήσου δόπταν προχωρῆς κεῖ ποὺ κροτοῦν τ' ἀκόντια.
Θὰ σὲ ἀπαντήσω κι ὕστερα καὶ θὰ σὲ τελειώσω,
ἄν κάποιος εἶναι τῶν θεῶν κι ἐμὲ νὰ βοηθήσῃ
διὰ τώρα πάλιν θὰ χυθῶ στοὺς ἀλλοὺς ὄποιον ἔβρω».

Εἶπε κι εὐθὺς τὸν Δρύοπα στὸν τράχηλον λογχίζει
καὶ αὐτοῦ τὸν ἀφησε νεκρόν· καὶ τὸν Φιλητορίδην
Δημοῦχον, μεγαλόσωμον, ἀκόντισε στὸ γόνα,
καὶ τὴν φυγὴν τοῦ ἔκοψε, κι ἔπειτα μὲ τὸ μέγα
ξίφος τοῦ ἐπῆρε τὴν ζωήν· κατόπιν στὰ δυὸ τέκνα
τοῦ Βίαντος, Λαζύγονον καὶ Δάρδανον ἐχύθη, 460
καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀμαξαν τοὺς βρόντησε, τὸν ἔναν
μὲ τὸ κοντάρι καὶ σιμὰ τὸν ἀλλούς μὲ τὸ ξίφος.
Καὶ ὁ Τρώς υἱὸς τοῦ Ἀλάστορος ἐπρόσπεσεν ἐμπρὸς του,

- ἴσως τὸν πιάση ζωντανὸν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἀφῆσῃ,
ἄν κρίθετε νὰ σπλαχνισθῆ τὴν ὄμοιαν ἡλικίαν,
μωρός, καὶ δὲν ἐννόησε, ποὺ δὲν θὰ τὸν μαλάξῃ· 465
ὅτι δὲν ἔταν ἀνθρωπὸς γλυκός, δὲν ἔταν πράος,
ἀλλ’ ἔταν σφόδρ’ ἀράθυμος· καὶ νὰ τὸν ἵκετεύσῃ
τὸν ἔπιανε ἀπ’ τὰ γόνατα, κι ἔκεινος τὸ συκώτι
τοῦ πλήγωσε μὲ μάχαιραν, καὶ ὡς τὸ συκώτι ἔχύθη
τὸ στῆθος αἷμα ἐγέμισε, κι ἔσκεπτασε μαυρίλα 470
τὰ μάτια του· καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Μούλιον λογχίζει
στ’ αὐτὶ καὶ μέσ’ ἀπ’ τ’ ἄλλο αὐτὶ ἔβιγγκε ἡ χάλκιν’ ἄκρη.
Κατόπι εὐθὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀγγηνορίδου Ἐγέκλου
ἔσχισε μὲ τὸ ξίφος του, καὶ ὀλόβολ’ ἡ λεπίδα 475
ἀπὸ τὸ αἷμα ἐπύρωσε· καὶ τοῦ ἀλεισαν τὰ μάτια
ἡ μοίρα ἡ παντοδύναμη, καὶ τοῦ θανάτου ὁ σκότος·
κι ἔκει τοῦ Δευκαλίωνος τὴν κλείδωσιν τοῦ ἀγκῶνος
μὲ λόγχην ἐδιατρύπησε· καὶ αὐτὸς μὲ κρεμασμένο
τὸ χέρι ἔσταθη κι ἔβλεπε τὸν θάνατον ἐμπρός του, 480
ώσπου τὸν σβέρκον τοῦ ἔκεινος μὲ τὸ ξίφος
ποὺ ἡ κεφαλὴ ροβόλησε μακρὰν μ’ ὅλο τὸ κράνος·
τότ’ ἔξω ἀπὸ τὸν σφόνδυλα πετάχθη τὸ μεδούλι,
καὶ αὐτὸς νεκρὸς ἐτέντωσε· κατόπιν τὸν Πειρείδην
Ρίγμον τῆς Θράκης, μαχητὴν ἔξαίσιον ἀκοντίζει· 485
ἐμπήχθ’ ἡ λόγχη στὴν κοιλιὰ κι ἔβρόντησε ἀπ’ τ’ ἀμάξι.
‘Ομοίως τὸν Ἀρηίθοον λογχίζει ἀκόλουθόν του,
μεσόπλατα, δύως ἔστρεψε τοὺς ἵππους καὶ ἀπ’ τ’ ἀμάξι
κάτω στὴν γῆν τὸν ἔσπερωξε κι οἱ ἵπποι ἐταραχθῆκαν.
- Καὶ δύως σ’ ἡλιόκαυτο βουνὸ τρανὴ φωτιὰ μανίζει 490
καὶ μέσα στὲς βαθιές λακκιές τὰ δένδρα καίοντ’ ὅλα
καὶ ὁ ἄνεμος ἐδῶ κι ἔκει τὴν φλόγα περιστρέφει,
τόσο καὶ αὐτὸς ὡσὰν θεὸς ἐλύσσει μὲ τὴν λόγχην
ἐδῶ κι ἔκει φονεύοντας, καὶ ἡ γῆ πλημμύριζε, αἷμα.
Καὶ ὡς δταν πλατυμέτωπα δυὸ βόδι’ ἀνδρειωμένα 495
ζεύουν στ’ ἀλώνι τ’ δμορφο, κριθάρι νὰ πατήσουν
καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τους ἔκεινο ξεπορτίζει·
δμοια τὰ στρεόποδα πουλάρια τοῦ γενναίου
Πηλείδου ἀσπίδες καὶ νεκροὺς πατοῦσαν, καὶ τ’ ἀξόνι·

καὶ τὰ πλευρὰ τῆς ἀμαξας μαυρίζαν ἀπ' τὸ αἷμα,
ώς τὸ ραντίζαν οἱ τροχοὶ καὶ οἱ ὄπλες τῶν ἵππων.
Καὶ πρόθυμος νὰ δοξασθῇ μὲν νίκην ὁ Πηλεύδης
εἶχε τὰ χέρι ἀνίκητα μ' αἷμα πηκτὸ βαμμένα.

500

Καὶ ὡς ἔφθασαν στὸ πέραμα τοῦ βαθυρρόου Ξάνθου,
 τοῦ ποταμοῦ ποὺ ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Κρονίδης,
 τοὺς χώρισε καὶ τοὺς μισούς κυνήγας πρὸς τὴν πόλιν,
 στὸ σιάδι, ποὺ μιὰ μέρα πρὶν τοῦ "Ἐκτορος ἡ λύσσα
 τρικύμιζε τοὺς Ἀχαιοὺς κι ἐφεῦγαν τρομασμένοι"
 καὶ ὡς ριβολῶντας ἔφευγαν, ἢ "Ἡρα τὸν ἀέρα
 ἐθόλωνε γιὰ νὰ σταθοῦν, κι οἱ ἄλλοι στριμωμένοι
 στὸν ποταμὸ ποὺ τ' ἀργυρὰ καὶ τρίσβαθα νερά του
 πέφτουν μὲ βρόντον φοβερόν, βαθιὰ βοοῦν τὰ ρεῖθρα,
 ἀχοῦν οἱ ἀκροποταμιές, κι ἐκεῖνοι ἐπολεμοῦσαν
 καὶ ἀλάλαζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στὰ ρεύματ' ἀφρισμένα.
 Καὶ δύως φλόγ' ἀνάερα σηκώνει τές ἀκρίδες
 ἀν ἔξαφνα ξεσπᾶ φωτιά, καὶ στὸ ποτάμι ἐκεῖνες
 ριβολῶν κάτω νὰ κρυφθοῦν, ὅμοιως ἀπ' τὴν λόγχην
 τοῦ Ἀχιλλέως νὰ σωθοῦν ἄνδρες σωρὸς καὶ ἵπποι
 δλον τοῦ Ξάνθου ἐγέμιζαν τὸ ρεῦμα ὅποιού βροντοῦσε.
 Καὶ ἀφησε διογένητος στὴν ὅχθην τὸ κοντάρι
 στοὺς κλάδους μίας μυρικιᾶς, καὶ μὲ τὸ ξίφος μόνον
 πῆδησε μέσα ὥσαν θεός, κι εἶχε κακὸ στὸν νοῦν του·
 κτυπᾶ δεξιά, κτυπᾶ ζερβά καὶ σφαζομένων βόγγος
 βγαίνει φρικτός, καὶ τὸ νερὸ στὸ αἷμα κοκκινίζει.
 Καὶ ὡς φεύγουν ἀπὸ δέλφινα μεγάλον τ' ἄλλα ψάρια
 καὶ φοβισμένα χύνονται σ' ἀκύμαντο λιμάνι
 στοὺς κόλπους, ὅτι ἀρπακτικὰ τρώγει δύοιον φθάση ἐκεῖνος,
 ὅμοια στὰ βράχη ἐκρύβονταν, στὸ φοβερὸ ποτάμι
 οἱ Τρῶες· καὶ ὡς ἔκουρασε τὰ χέρια του στοὺς φόνους
 ἀπ' τὸ ποτάμι ζωντανὰ δώδεκ' ἀγόρια πῆρε
 τοῦ πεθαμένου ἀντίοινα, τοῦ ποθητοῦ Πάτρόκλου·
 τὰ ἔβγαλ· ἔξω ἀγαίσθητα ὥσαν ἐλαφρούσχια
 καὶ τοὺς διπισθαγκώνισε μὲ τὰ καλοκομμένα
 λουριὰ ποὺ ἐκεῖνοι στοὺς κλωστοὺς χιτῶνας ἐφοροῦσαν,
 5
 10
 15
 20
 25
 30

καὶ νὰ τοὺς πάρουν πρόσταξεν ἔκειθεν εἰς τὰ πλοῖα
καὶ αὐτὸς πετάχθη δόλιθερμος νὰ ξαναρχίσῃ φόνους.

Κι ἐμπρός του τὸν Λύκανον τὸν Πριαμίδην ἤβρε
πόφευγε ἀπὸ τὸν ποταμόν, ποὺ ἔναν καιρὸν τὴν νύκτα
τὸν εἶχε πιάσει αἰχμάλωτον στὸν κηπὸν τοῦ πατρός του,
ἔκει ποὺ μιᾶς ἀγριοσυκιᾶς τὰ τρυφερὰ βλαστάρια
σκεπτάρινιζε, τῆς ἄμαξας πλευρὰ νὰ τὰ μορφώσῃ.

35

Ἐκεῖ, κακὸν ἀνέλπιστο, τὸν εὔρηκε ὁ Πηλείδης,
καὶ τότε τὸν ἐπούλησε καὶ ἀπόστειλε στὴν Λῆμνον
καὶ ἀπ' τὸν υἱὸν τοῦ Ἰάσονος τὴν πληρωμὴν ἐπῆρε.

40

Κεῖθε ἀκριβά τὸν λύτρωσεν ὁ Ἰμβριος Ἡετίων,
φίλος του, καὶ τὸν ἔστειλε στὴν ιερὴν Ἀρίστην,
κι ἔφυγ' ἔκειθε κι ἔφθασε στὸ σπίτι τοῦ πατρός του.
Ἐνδέκα μὲ τοὺς φίλους του χαροκοποῦσε ἡμέρες
ἀπὸ τὴν Λῆμνον νιόφερτος, καὶ μὲς στὴν δωδεκάτην
θεός πάλιν τὸν ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ Ἀχιλλέως
ποὺ ἔμελλε καὶ ἀθέλητον στὸν "Ἄδην νὰ τὸν στείλη.

45

Καὶ ἄμα τὸν γνώρισ' ὁ Ἀχιλλεὺς γυμνὸν—ὅτ' εἶχε ρίξει
κατὰ γῆς ὅλ', ἀσπίδα του καὶ κράνος καὶ κοντάρι,
ὅτι τὸν ἔλιων' ἔδρωτας, καθὼς ἀπ' τὸ ποτάμι
ἔφευγε καὶ ἀπ' τὸν κόπον του τὰ γόνατα τοῦ ἐτρέμαν·
τότ' εἶπε μὲ παράπονο στὴν ἀνδρικὴν ψυχήν του:

50

«Μέγα τὸ θαῦμα δόπον θωροῦν τὰ μάτια τοῦτα ἐμπρός τους·
ώς φαίνεται θ' ἀναστηθοῦν μέσ' ἀπ' τὸ μαύρο σκότος
οἱ Τρῶες μεγαλόψυχοι ποὺ ἡ λόγχη μου ἔχει σβήσει
ἀφοῦ καὶ τοῦτος γύρισεν ἀπ' τὴν ἀγίαν Λῆμνον
ποὺ ζωντανὸν τὸν ἔστειλε, καὶ ἡ θάλασσα ποὺ τέσσους
μακρὰν κρατεῖ δὲν μπόρεσε τὸν δρόμον νὰ τοῦ φράξῃ.
Ἀλλὰ τώρα τὴν λόγχην μας κι αὐτὸς ἀς δοκιμάσῃ
γιὰ νὰ γνωρίσω ἀν ἀπὸ κεῖ ποὺ θὰ τὸν στείλω ὅμοίως
θενὰ γυρίσ' ἡ ἀν ἡ γῆ θὰ τὸν κρατήσ' ἡ θρέπτρα,
ποὺ καὶ τὸν γενναιότερον κρατεῖ στὸ μαύρο χῶμα».

55

Μὲ τούτους τοὺς διαλογισμοὺς ἀνάμενε, ὥσπου ἔκεινος
σβησμένος τὸν πλησίαζεν, ἐμπρός του νὰ προσπέσῃ,
νὰ μὴ τὸν ἔβρῃ θάνατος κακὸς καὶ μαύρη μοίρα.
Τὴν λόγχην σήκωσ' ὁ Ἀχιλλεὺς αὐτοῦ νὰ τὸν πληγώσῃ.

60

έσκυψ' ἔκεινος, ἔτρεξε καὶ ἀπὸ τὰ γόνατά του
ἐπιάσθη καὶ ἀπὸ πίσω του περνώντας στέκ' ἡ λόγχη
στὴν γῆν καὶ σάρκ' ἀνθρώπινη ποθοῦσε νὰ χορτάσῃ. 70

Καὶ μ' ἔνα χέρι τοῦ 'πιανε τὰ χέρια ὡς ἵκέτης:
μὲ τ' ἄλλο αὐτοῦ στὴν γῆν σφικτὰ κρατοῦσε τὸ κοντάρι :
«Α! σ' ἔξορκίζω, σέβου με, λυπήσου με, Ἀχιλλέα,
ποὺ εἰμαι ἵκέτης σεβαστὸς ἀκόμη ἀπ' τὴν ἡμέραν,
ποὺ μὲ σὲ πρῶτον γεύθηκα τῆς Δήμητρος τὸν σπόρον, 75
ὅταν ἀπὸ τὸν κῆπον μου αἰχμάλωτον μ' ἐπῆρες,
καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μου μακρὰν καὶ ἀπὸ τοὺς ποθητούς μου
νὰ μὲ πουλήσουν μ' ἔστειλες στὴν Λῆμνον τὴν ἀγίαν,
κι ἔκατὸ βόδι' ἀπόκτησες· καὶ μ' ἄλλα λύτρα τώρα
τρίδιπλα ἔξαγοράστηκα· καὶ δώδεκα ἔχω ἡμέρες 80
ποὺ ἀφοῦ παράδειρα πολὺ στὴν "Ιλιον ἐπανῆλθα.
Μοίρα κακὴ στὰ χέρια σου μ' ἔβαλε τώρα πάλιν
καὶ δὲ Ζεὺς δόπον μ' ἐμίσησεν, ὡς φαίνεται, δὲ πατέρας·
ἔμένα ὀλιγοήμερον ἐγέννησε ἡ μητέρα,
ἡ Λαοθόη, κόρη αὐτὴ τοῦ γέροντος τοῦ "Αλτου, 85
τοῦ "Αλτου, ὅπου τῶν μαχητῶν Λελέγων βασιλεύει
στὴν Πήδασον τὴν ὑψηλὴν ποὺ βρέχει ὁ Σατνιόεις.
'Απὸ αὐτὴν ὁμόκλινην, μὲ ἄλλες, τοῦ Πριάμου
δυὸ γεννηθήκαμε, καὶ σὺ θὰ σφάξης καὶ τοὺς δύο.
Τὸν θεῖκὸν Ποιλύδωρον ἔκει μὲς στοὺς προμάχους 90
ἐνέκρωσεν ἡ λόγχη σου· καὶ τώρα πάλι ἔμένα
ἔδω μοῦ μέλλεται κακὸ καὶ ἀφοῦ ἐμπρός σου ἡ μοίρα
μ' ἔφερε, ἀπὸ τὰ χέρια σου θαρρῶ δὲν θὰ ξεφύγω.
Καὶ ἄλλο θὰ εἰπῶ νὰ τὸ σκεφθῆς· ἔμένα μὴ φονεύσης
διότι αὐτάδελφος ἐγὼ τοῦ "Εκτορος δὲν εἴμαι, 95
ποὺ ἐφόρευσε τὸν φίλον σου τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνδρεῖον».

Μὲ τοῦτα τὸν ἵκετευεν δὲ γόνος τοῦ Πριάμου,
ἄλλ' ὅμως λόγον διπλαχνὸν ἀντάκουσε ἀπὸ ἔκεινον :
«Μὴ μοῦ φλυαρῆς, ἀνόητε, καὶ λύτρα μὴ προβάλης,
ὅτι, πρὶν ἔβρῃ δὲ Πάτροκλος τῆς μοίρας του τὸ τέλος, 100
καπάως μοῦ τὸ 'δινε ἡ καρδιά νὰ λυπηθῶ τοὺς Τρώας
καὶ ζωντανοὺς πῆρα πολλοὺς κι ἐπούλησα στὰ ξένα.
'Αλλὰ τώρα τὸν θάνατον κανεὶς δὲν θὰ ξεφύγη

τῶν Τρώων, ποὺ στὰ χέρια μου στήν "Ιλιον ἀποκάτω
βάλη δὲ θεός, καὶ μάλιστα τὰ τέκνα τοῦ Πριάμου.

105

'Αλλά, δὲ φίλε, ἀπόθανε καὶ σύ· τί τόσο κλαίεις;

'Απέθανε καὶ δὲ Πάτροκλος, πολὺ καλύτερός σου·
δὲν βλέπεις πόσο εἶμαι καλὸς καὶ μέγας καὶ πατέρα
ἔχω ἀπὸ γένος καὶ θεὰν μητέρα καὶ δύμας εἴναι
ἡ μοῖρα ἡ παντοδύναμη καὶ δὲ θάνατος κοντά μου.

110

Αὐγὴ θὰ εἴναι ἡ δειλινὸν δὲ θάνατον μεσημέρι,
ὅπου κι ἐμένα τὴν ζωὴν κανένας θὰ μοῦ πάρῃ
μὲ τὸ κοντάρι ἀπὸ κοντά, ἡ ἀπὸ μακριὰ μὲ βέλος».

Εἶπε· κείνου τὰ γόνατα κοπῆκαν καὶ ἡ καρδία·
τὴν λόγχην ἄφησεν αὐτοῦ καὶ ἀπλώνοντας τὰ χέρια
ἐκάθισε· κι ἔσυρ' εὐθύնς τὸ ξίφος δὲ Πηλείδης
στὸν σβέρκον τὸν ἐκτύπησε, καὶ μέσα ἐμπῆκεν δλη
ἡ δίστομη λεπίδα του, κι ἐπίστομα ἐξαπλώθη
ἔκεινος καὶ κατάπινεν ἡ γῆ τὸ μαῦρον αἷμα.

115

Καὶ ἀπὸ τὸν πόδαν δὲ Αχιλλέας τὸν πιάνει καὶ τὸν ρίχνει
μὲς στὸ ποτάμι νὰ συρθῇ καὶ ὑπερηφάνως εἶπε:
«Κεῖ μὲ τὰ ψάρια πελάγιασε, τὸ αἷμα θὰ σοῦ γλείψουν
ἀπὸ τὴν πληγὴν ἀφρόντιστα· στήν κλίνην νὰ σὲ κλάψῃ
δὲν θὰ σὲ βάλῃ δὲ μάνα σου, ἀλλὰ μὲ τές στροφές του
θὰ σὲ κυλήσῃ δὲ Σκάμανδρος στὰ πλάτη τῆς θαλάσσης
καὶ ψάρια θὰ πηδοῦν ψηλὰ στὰ μαυροσουφρωμένα
κύματα, στοῦ Λυκάδονος τὸ πάχος νὰ χορτάσουν.

120

Κακό σας, ὡς νὰ φθάσωμε στήν "Ιλιον τὴν ἀγίαν,
φεύγοντας σεῖς καὶ δύσιω ἐγώ νὰ σᾶς κατασυντρίβω·
μήτε τὸ καλοκύλητο ποτάμι θὰ σᾶς σώσῃ

125

ποὺ πλῆθος ταύρων πάντοτε τοῦ σφάζετε καὶ μέσα
στὰ ρεύματα τὰ ζωντανὰ βυθίζετε πουλάρια.

Θὰ κακοθανατίσετε ὡς νὰ πληρώσετε' δλοι
τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου μου καὶ τὴν σφαγὴν ποὺ τότε,
ποὺ ἔλειπα ἐγώ, τῶν 'Αχαιῶν ἐκάμετε στὰ πλοῖα».

130

Εἶπε καὶ τότε δὲ ποταμὸς χειρότερα ἔχοιώθη,
κι ἔζήτα μὲ τὸν νοῦν του πῶς νὰ παύσῃ τοῦ 'Αχιλλέως
τὴν λύσσαν καὶ ἀπὸ τὸν δλεθρὸν τοὺς Τρώας νὰ φυλάξῃ.
'Ωστόσο μὲ τὸ ἀπέραντο κοντάρι του δὲ Πηλείδης

135

- τοῦ Ἀστεροπαίου χύθηκεν υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος ποὺ ἡ Περίβοια γέννησεν ὥραιά θυγατέρα ἡ πρώτη τοῦ Ἀκεσσαμενοῦ καὶ ὁ ποταμὸς ὁ μέγας ὁ Ἀξιός, ποὺ ἐπλάγιασεν ἐρωτικὰ μ' ἔκεινην.
Καὶ δύτις ὁρμοῦσε ὁ Ἀχιλλεύς, ἐμπρός του ἀπ' τὸ ποτάμιον ὁ Ἀστεροπαῖος στήθηκε κρατώντας δυὸς κοντάρια, 145
ὅτι τὸν ἐγκαρδίωσεν ὁ Ξάνθος χολωμένος ποὺ τόσους ἕσφαξ' ἀπονα στὸ ρεῦμα του ὁ Πηλείδης καὶ δύπταν ἐπροχώρησαν κι ἐβρέθηκαν ἀντίκρυ, πρῶτος ὁμίλησ' ὁ Ἀχιλλεύς : «Ποιός εἶσαι καὶ ἀπὸ ποιῶν ἀνθρώπων γένος ποὺ τολμᾶς ἐμπρός μου νὰ προβάλης ; 150
Τέκνα γονέων δυστυχῶν τὴν ρώμην μου ἀντικρίζουν».
- «Πηλείδη μεγαλόψυχε», τοῦ ἀντεῖπε ὁ Ἀστεροπαῖος, «τὴν γενεάν μου τί ἐρωτᾶς ; Ἀπὸ τὴν Παιονίαν εἰμαι τὴν μεγαλόσβωλην τὴν ἀπομάκρυσμένη καὶ τῶν Παιόνων ἀρχηγὸς τῶν μακρολογχοφόρων· 155
ἡ ἑνδεκάτη ἔφεζε αὐγὴ ποὺ ἔφθασα στὴν Τροίαν, κατάγομαι ἀπ' τὸν Ἀξιόν, πλατύρροο ποτάμι, τὸ ὥραιοτερο τῆς γῆς, καὶ ὁ Πηλεγῶν υἱός του, περίφημος κονταριστής, ἔγεννησεν ἐμένα.
Καὶ τώρ' ἂς πολεμήσωμε, λαμπρότατε Πηλείδη». 160
- Εἰς τές φοβέρες σήκωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας τὴν λόγχην καὶ τές δύο του ὁ Ἀστεροπαῖος ἥρως, διτὶ τοῦ ἐρχόνταν βολικὰ καὶ ἀπὸ τὰ δύο του χέρια.
Μὲ τὴν μιὰν λόγχην κτύπησε τὸν κύκλον τῆς ἀσπίδος, ἀλλὰ τὴν κράτησε ὁ χρυσός, τὸ δώρημα τὸ θεῖο. 165
Κι ἡ ἄλλη λόγχη ἔχάραξε τὴν δεξιὰν ἀγκάλην, κι ἔρρευσεν αἷμα· ἐπέταξεν ἐπάνω του κι ἐστάθη στὴν γῆν ἡ λόγχη, πρόθυμη μὲ σάρκα νὰ χορτάσῃ.
Τότε ὁ Ἀχιλλεύς τὸ φράξινο, ἀλάθευτο κοντάρι μὲ φόνου ὁρμὴν ἀκόντισεν εἰς τὸν Ἀστεροπαῖον· 170
καὶ ἀντὶ ἔκεινου ἐκτύπησε τοῦ ποταμοῦ τὴν ὅχθην, καὶ ὡς εἰς τὴν μέσην ἔχωσε τὸ φράξινο κοντάρι τὸ ξίφος ἔσυρεν εὐθὺς κι ἐπάνου του ὁ Πηλείδης ἐπήδησεν ἀκράτητος· κι ἔκεινος τοῦ Ἀχιλλέως τὸ φράξιο δὲν ἐδύνατο νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν ὅχθην, 175

- καὶ τρεῖς τὸ ἐτίναξε φορὲς μὲ τὸ βαρὺ του χέρι
 καὶ τρεῖς τοῦ ἔκόπ' ἡ δύναμις· κι ἐνῷ νὰ τὸ λυγίσῃ
 καὶ νὰ τὸ σπάσῃ τέταρτην φορὰν ἐλαχταροῦσε,
 τὸν πρόλαβε καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐπῆρε μὲ τὸ ξίφος
 στὸν ὄμφαλὸν ατυπώντας τον· τὰ ἔντερά του χάμου 180
 χυθῆκαν· τὸν ἐσκέπασε στὸν ἀγκομαχητὸν του
 θανάτου σκότος καὶ δ 'Αχιλλεὺς πατώντας τον στὰ στήθη
 τὸν ἔγδυσε κι ἐφώναξε : «Μεῖνε ἐκεῖ τώρα ώς εἰσαι.
- «Ηταν βαρὺ μὲ τοῦ Διδὸς τοῦ μεγαλοδυνάμου,
 ἀν καὶ ποταμογέννητος, τὰ τέκνα νὰ παλαίσης. 185
- «Ἄν ἀπὸ μέγαν ποταμὸν ἐσύ γενοκρατιέσαι,
 στὴν γενεάν καυχῶμ' ἐγώ τοῦ ὑπερτάτου Δία·
 ὁ Αἰακίδης γέννησεν ἐμένα, ὁ βασιλέας
 τῶν Μυρμιδόνων, ὁ Πηλεύς, τὸν Αἰακὸν ὁ Δίας·
 καὶ ώς εἰναι δ Ζεὺς τῶν ποταμῶν, ποὺ στὰ πελάγη ρέουν
 ἀνώτερος, ἀνώτεροι γεννοῦντ' οἱ ἀπόγονοι του. 190
- Μέγαν κοντά σου ποταμὸν ἔχεις καὶ συμβοηθόν σου
 ἀν ἡμιποροῦσεν, ἀλλὰ ποιός μετριέται μὲ τὸν Δία;
 Ποὺ μήτε ὁ μέγας πρὸς αὐτὸν συγκρίνεται 'Αχελῶος,
 μήτ' ἡ ὅρμη τοῦ Ὄκεανοῦ μὲ τὸ βαθύ του ρεῦμα 195
 ἀπ' ὅπου ὅλες οἱ θάλασσες καὶ οἱ ποταμοὶ πηγάζουν
 καὶ ὅλες οἱ βρύσες εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ βαθιὰ πηγάδια·
 τρέμει καὶ αὐτὸς τὸν κεραυνὸν τοῦ φοβεροῦ Κρονίδου,
 δταν βροντᾶ τρομακτικὰ ἀπὸ τὰ οὐράνια κάτω».
- Εἶπε καὶ τὸ κοντάρι του ἀνάσπασε ἀπ' τὴν ὅχθην
 καὶ αὐτόν, δόπου ἐθανάτωσε, ἀφῆκε αὐτοῦ στὸν ἄμμον
 κειτάμενον νὰ βρέχεται ἀπὸ τὸ μαῦρο κύμα
 καὶ χέλια τὸν τριγύρισαν καὶ ψάρια στριμωμένα
 κι ἐκόφταν καὶ ἄρπαζαν γοργὰ τῆς νεφραμιᾶς τὸ πάχος.
 Καὶ αὐτὸς στὸ πλῆθος ὅρμησε τῶν ἵππικῶν Παιώνων, 200
 ποὺ ἄμ' εἶδαν ἀπ' τὸ ατύπημα τοῦ ξίφους τοῦ 'Αχιλλέως
 νὰ πέσῃ ὁ πρῶτος ἄνδρας τους ἐφεῦγαν τρομασμένοι
 στὸν ποταμὸν ὀλόγυρα· κι ἐκεῖνος τοὺς ἀνδρείους
 ἔστρωσ' ἐκεῖ, Θερσίλοχον, Μύδωνα καὶ Θρασίον
 καὶ 'Αστύπυλον καὶ Αἴνιον καὶ Μνῆσον καὶ 'Οφελέστην. 205
 Καὶ πλῆθος ἀλλους Παιώνας θὰ ἐφόνευε ὁ Πηλείδης

ἀλλ' ἔχοιλώθη ὁ ποταμὸς καὶ ἀπὸ τὰ βάθη ἐφάνη
ώσαν θνητὸς κι ἐφώναξε : «Καθὼς εἰσαι, ὡς Πηγείδη,
στὴν ρώμην πρῶτος τῶν θνητῶν καὶ στ' ἄδικα εἰσαι πρῶτος.
ὅτι θεοὶ σὲ βοηθοῦν· καὶ ἂν ν' ἀφανίσῃς δλους

τοὺς Τρῶας σοῦ 'δωκεν ὁ Ζεύς, μέσ' ἀπὸ τὰ νερά μου
διῶξε τους καὶ τὴν λύσσαν σου ξεθύμα στὴν πεδιάδα·
ὅτι νεκροὺς ἐγέμισαν τὰ πρόσχαρά μου ρεῖθρα,
καὶ δὲν μ' ἀφήνουν οἱ νεκροὶ τὸ ρεῦμα νὰ προχύνω
στὴν θείαν θάλασσαν καὶ σὺ τρομακτικὰ φονεύεις.
"Ελ' ἄφησέ με, καὶ ἀπορῶ, μεγάλε πολεμάρχε».

Κι ὁ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς ἀπάντησέ του κι εἶπε :
«Ὦ Σκάμανδρε διάθρεφτε, θὰ γίνη αὐτὸ πού θέλεις·
νὰ σφάζω δὲν θὰ παύσω ἐγὼ τοὺς ἐπιόρχους Τρῶας
ώς νὰ κλεισθοῦν καὶ ἀντίστηθα νὰ δοκιμάσω μόνον
τὸν "Εκτορα νὰ ἰδοῦμε ποιός ἀπὸ τοὺς δυὸ θὰ πέση».

Εἶπε κι ἔχύθη ὥσαν θεὸς τῶν Τρώων μές στὰ πλήθη·
καὶ ὁ ποταμὸς τότε ὁ βαθὺς ἐφώναξε τοῦ Φοίβου :
«Διογέννητε, ἀργυρότοξε, τὴν θέλησιν τοῦ Δία
δὲν ἔσεβάσθης ποὺ θερμὰ σοῦ εἴχε παραγγείλει
τῶν Τρώων νά 'σαι ὑπέρμαχος, ὥσπου νά 'λθῃ τὸ δεῖλι
καὶ νὰ σκιάσῃ τοὺς ἀγρούς στὴν γῆν τὴν σιτοφόραν».

Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς στὸν ποταμὸν ἐπήδησε ἀπ' τὴν ὅχθην,
καὶ ὁ ποταμὸς ἐνάντια του σηκώθη φουσκωμένος·
βάζει δὲν κάτω τὰ νερά καὶ τοὺς νεκροὺς ἀμπάθει
πολλοὺς ὃποὺ τοῦ ἐσώρευσαν οἱ φόνοι τοῦ Ἀχιλλέως·
τοὺς ἔβγαλ' ἔξω στὴν στεριάν κι ἐμούγκριζε ὥσαν ταῦρος

κι ἐφύλαχε τοὺς ζωντανούς στὰ δύμοφα νερά του,
ποὺ τοὺς ἐκρύβαν θολωτὰ στὰ βάθη τῶν ρευμάτων.
Φρικτὸ σηκώθη φουσκωτὸ τὸ κύμα δλόγυρά του
κι ἐκτύπα τὴν ἀσπίδα του· ποῦ νὰ σταθοῦν δὲν είχαν
τὰ πόδια του· κι ἐπιάσθηκεν ἀπὸ φτειὰ μεγάλον·
τ' ὡραῖο δένδρο σύρριζα κάτω βροντᾶ καὶ σέρνει
τὴν ὅχθην ὅλην κι ἐπιασε μὲ τὰ πυκνὰ κλαδιά του
τ' ὡραῖο ρεῦμα κι ἔγινε γεφύρι στὸ ποτάμι·
καὶ ἀπὸ τὸν φόβον ὁ Ἀχιλλεὺς πετάχθη ἀπὸ τὸ κύμα
κι ἔχύθηκεν ἀκράτητος νὰ φύγῃ στὴν πεδιάδα.

215

220

225

230

235

240

245

’Αλλ’ ὁ θεός, ὁ φοβερός, μαυροκορυφωμένος
ἀκράτητος ἐπάνω του ροβόλας νὰ κόψῃ

τὴν φονικὴν ἔκεινου ὄρμὴν καὶ νὰ σωθοῦν οἱ Τρῶες.

250

’Εκεῦθ’ ἐσκίρτησ’ ὁ ’Αχιλλεὺς δόσο τ’ ἀκόντι φθάνει,
καθὼς ὁ μαῆρος ἀετὸς ὁ ἀρπακτικός, ποὺ στ’ ἄλλα
πετούμενα γιὰ δύναμιν καὶ γιὰ φτερὰ πρωτεύει.

”Ομοια πετοῦσε καὶ ὁ χαλκὸς στὰ στήθη του βροντοῦσε
τρομακτικά, καὶ ὡς ἔφευγεν ἀνάμεσ’ ἀπ’ τὸ κύμα
κατάποδά του ὁ ποταμὸς μὲ κρότον ροβολοῦσε.

255

Καὶ ὡς ἀπὸ κεφαλόβρυσο κόβει νερὸ καὶ παίρνει
ὁ ποτιστῆς καὶ τ’ ὁδηγεῖ μὲς στὰ φυτὰ τοῦ κήπου
καὶ μὲ τὴν δίκοπη ἀφαιρεῖ τὰ μπόδι’ ἀπὸ τ’ αὐλάκι
καὶ ροβολᾶ μὲ τὸ νερὸ κάθε μικρὸ χαλίκι

260

κι ἐκεῖνο μὲ κελάδισμα τὸ πλάγι κατεβαίνει
τόσο γοργὸ ποὺ τ’ ὁδηγοῦ τὸ χέρι δὲν τὸ φθάνει,
δύμοις τὸν πτερόποδον ἐπρόφθανε ’Αχιλλέα
τὸ κύμα, ὅτι τῶν θητῶν ἀνώτερ’ οἱ θεοὶ ’ναι.

Καὶ δῆσες φορὲς ὁ ’Αχιλλεὺς ἐστρέφονταν νὰ μείνῃ
ν’ ἀντισταθῆ, νὰ μάθῃ ἂν τὸν κατατρέχουν ὅλοι
οἱ ἐπουράνιοι θεοί, τόσες τὸ μέγα κύμα
τοῦ διογενήτου ποταμοῦ στοὺς ὄμοιούς τὸν κτυποῦσε.

265

’Επήδ’ αὐτὸς ἀνάερα μὲ τὴν καρδιὰ κομμένην
καὶ φουσκωτὸς ὁ ποταμὸς τὰ γόνατ’ ἀπὸ κάτω
τοῦ ’κοφτε καὶ ἀπ’ τὰ πόδια του τὸ χῶμα τοῦ ρουφοῦσε.

270

Κι ἐκοίταξε τὸν οὐρανὸ κι ἐκλαίειτ’ ὁ Πηλεύδης :

»Πατέρα Δία τῶν θεῶν, κανεὶς δὲν μ’ ἐλυπήθη
νὰ μὴ μὲ πάρη ὁ ποταμός ! καὶ ἀς πάθαινα κατόπι.

Καὶ ἄλλος οὐρανοκάτοικος θεὸς σ’ ἐμὲ δὲν πταίει
δῆσο ἡ μητέρα μου ποὺ αὔτῃ μὲ πλάνεσε ὅταν εἶπε
ποὺ ἐμπρόδεις στὴν πόλιν πυργωτὴν τῶν χαλκοφόρων Τρώων
θὰ πέσω ἀπὸ τοῦ ’Απόλλωνος τὰ πτεροφόρα βέλη.

275

’Ο ”Εκτωρ θὰ μὲ φόνευεν, πολεμιστῆς των πρῶτος
ἀνδρεῖος καὶ θὰ θά εφόνευε, θὰ ἐγύμνωνεν ἀνδρεῖον
ἄλλα τὸ θέλ’ ἡ μοίρα μου νὰ κακοθανατήσω
ἀπὸ μεγάλον ποταμόν, καθὼς στὸ πέρασμά του
πνίγεται ἀπὸ νεροσυρμὴ χοιροβοσκοῦ κοπέλι».

280

- Εἶπε κι εὐθύς ὁ Ποσειδῶν κι ἡ Ἀθηνᾶ μὲ σῶμα
ἀνθρώπινο τοῦ στήθηκαν στὸ πλάγι καὶ τοῦ σφίξαν
τὸ χέρι, καὶ τοῦ ὅμιλησαν θάρρος σ' ἔκείνους νά ἔχῃ.
Καὶ ὁ κοσμοσείστης Ποσειδῶν τὸν λόγον εἶπε πρῶτος :
«Πηλείδη, μὴν ἀδημονῆς καὶ μὴ τρομάζης τόσο·
ἰδοὺ ποὺ εἴμαστε βοηθοὶ θεοὶ μεγάλοι δύο
ἔμεῖς, ἔγω κι ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ τοῦτο στέργει ὁ Δίας.
- 285
- Δὲν θέλει ἀπὸ τὸν ποταμὸν ν' ἀφανιστῆς ἡ μοίρα,
καὶ γρήγορα, θαρρῶ, θὰ ἰδῆς ἔκεινος νὰ λουφάξῃ
καὶ λόγον ἄκου φρόνιμον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς·
μὴ παύσῃς ἀπ' τὸν πόλεμον, ὅμοιο κακὸν εἰς ὅλους,
ὅσο τοὺς Τρῶας, στριμωχτούς, νὰ κλείσῃς εἰς τὰ τείχη.
- 290
- 295
- Καὶ σὺ ἀφοῦ τὸν "Ἐκτορα φονεύσῃς, γύρε δπίσω
στὰ πλοῖα καὶ σοῦ δίδομεν τὸ δόξασμα τῆς νίκης".
- Ἐπαν καὶ δπίσω ἐγγύρισαν στοὺς ἄλλους ἀθανάτους.
Καὶ θαρρετὸς στὸν λόγον τους κινήθη αὔτὸς στὸ σιάδι
ποὺ ἀπὸ τὰ ζέχειλα νερὰ πλημμυρίζε καὶ ἐπλέαν
ἄρματα πλῆθος λαμπερὰ καὶ λείψαν' ἀνδρειωμένων.
- 300
- Καὶ μὲ τὰ γόνατα ὑψηλὰ στὸ ρεῦμαί ἐπάν' ὅρμοῦσε.
καὶ δπῶς τὸν γέμισ' ἡ Ἀθηνᾶ μὲ δύναμιν μεγάλην
δὲν τὸν κρατοῦσε ὁ ποταμὸς πλατὺς καὶ φουσκωμένος.
Δὲν ἔπαι' οὐδὲ ὁ Σκάμανδρος, ἀλλ' αὔξαινε ὁ θυμός του
- 305
- στὸν Ἀχιλλέα καὶ ὑψηλὰ κορύφωνε τὸ κύμα,
κι ἔβαλε στὸν Σιμόδεντα φωνὴν νὰ τὸν καλέσῃ :
«Ἔλ' ἀς κρατήσωμε, ἀδελφέ, τούτου τοῦ ἀνδρὸς τὴν λύσσαν
πρὶν ἡ τὴν μεγαλόποιον πατήση τοῦ Πριάμου,
- 310
- κι ἐμπρός του οἱ Τρῶες δύσκολα κρατοῦν εἰς τὸν ἀγώνα.
Γρήγορα βόλθο, ἀπὸ πηγὲς τὸ ρεῦμα σου ἀς πληθύνη,
ξεκίνα κάθε χείμαρρον καὶ ὅρθωσε μέγα κύμα·
κύλα μὲ τάραχον σφοδρὸν καὶ λίθαρα καὶ ρίζες,
νὰ σβήσωμε μὲ δύναμιν τοῦ ἀνδρὸς αὔτοῦ τοῦ ἀγρίου
- 315
- ποὺ ὥσταν θεός ὑπερνικᾶ καὶ κρατημὸν δὲν ἔχει.
«Ἡ ρώμη μήτ' ἡ ὁμορφιὰ δὲν θὰ τὸν σώσουν μήτε
ἔκεινα τὰ λαμπρὸς ἄρματα, ποὺ θὰ ταφοῦν στὸ βάθος
τῆς λίμνης, μὲς στὸν βοῦρκο της, κι ἔκεινον θὰ τυλίξω
στὴν ἀμμουδιὰ σωρεύοντας χώματα καὶ κοχλάδια.

- Οὐδὲ θά φθάσουν οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἐβροῦν τὰ κόκαλά του· 320
μὲ τόσες λάσπες τρίσβαθα ἔγώ θὰ τὸν σκεπάσω.
Αὐτὸ θά 'ναι τὸ μνῆμα του καὶ ἄλλο δὲν θά 'ναι χρεῖα
νὰ τοῦ σηκώσουν οἱ Ἀχαιοὶ διπόταν θὰ τὸν θάψουν».
- Εἶπε καὶ ὁρθώθη φουσκωτὸς ἐπάνω στὸν Πηλείδην
κι ἔξέργα μουρμουρίζοντας ἀφρόν, κορμιὰ καὶ αἴμα. 325
Καὶ ὀλόμαυρο σηκώνετο τὸ κύμα μανιωμένο
τοῦ διογεννήτου ποταμοῦ νὰ σύρῃ τὸν Πηλείδην.
Κι ἡ "Ἡρα τότ' ἐβόησε ροβούμενη γιὰ κεῖνον
μήπως τὸν πάρη ὁ ποταμὸς βαθύρροος καὶ μέγας.
Κι ἐστράφη πρὸς τὸν "Ἡφαιστὸν, τὸν ποθητὸν υἱὸν τῆς: 330
«Σηκώσου, τέκνο μου χωλό· τὸ 'χουμε εἰπεῖ ποὺ ὁ Ξάνθος
θὰ ἤταν, ἐ βαθύρροος, καλὸς ἀντίμαχός σου·
βόληθα γοργά, φανέρωσε τές φλόγες δσες ἔχεις.
Κι ἔγώ θὰ πάω τὸν Ζέφυρον νὰ ἔβρω καὶ τὸν Νότον
νὰ φέρω ἀπὸ τὴν θάλασσαν κακὴν ἀνεμοζάλην 335
νὰ σπρώχην ἐμπρὸς τές φλόγες σου καὶ τ' ἄρματα νὰ καίν
τῶν Τρώων καὶ τές κεφαλές· στές οὔθες σὺ τοῦ Ξάνθου
τὰ δένδρα καϊε, φλόγιζε καὶ αὐτὸν καὶ μὴ σὲ κάμουν
ζῆμερον τὰ γλυκόλογα καὶ οἱ παρακάλεσές του.
Θ' ἀκολουθῆς ἀδάμαστος, καὶ μόν' δταν μ' ἀκούσης
φωνὴν νὰ βάλω, τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν νὰ παύσης». 340
- Εἶπε καὶ πῦρ θεόφλογον ὁ "Ἡφαιστος ἀνάβει
στὸ σιάδι πρῶτα κι ἔκαιε τὰ λείψανα ποὺ ἐπλέαν
πολλά, ποὺ μὲς στὸν ποταμὸν ἐσώριασε ὁ Πηλείδης.
Καὶ ὅλο τὸ σιάδι ἔξέρανε κι ἐστάθηκε ἡ πλημμύρα. 345
Καὶ δπως στεγνώνει μονομιὰς νεοποτισμένον κῆπον
Βορέας φθινοπωρινός, χαρὰ τοῦ γεωργοῦ του·
ὅμοια τὸ σιάδι ἔστεγνωσε καὶ οἱ νεκροὶ καῆκαν,
κι ἔστρεψε ρύτδες στὸν ποταμὸν τὴν φλόγα τὴν μεγάλην· 350
καὶ οἱ φτελιάδες καίονταν, οἱ ἵτιες καὶ τὰ μυρίκια,
ἔκαίονταν ἡ κύπερη, τὸ βοῦρλο, τὸ τριφύλλι,
ποὺ στοῦ ὥραιον ποταμοῦ τές ἄκρες ἐβλαστοῦσαν·
καὶ μὲς στὰ βάθη ἐπάθαιναν κι ἐδῶ κι ἔκει σκιρτοῦσαν
χέλια καὶ ψάρι' ἀπ' τὴν πνοήν τοῦ πολυβούλου "Ἡφαιστοῦ·
καὶ ἡ δύναμις τοῦ ποταμοῦ καίονταν, ὡσπου ἔκεινος 355
φώναξε κι εἶπεν: «"Ἡφαιστε, κανεὶς θεὸς σὲ σένα

δὲν δύναται νὰ μετρηθῇ· κι ἐγὼ στὴν φλογερήν σου
φωτιὰ δὲν ἀντιστέκομαι· καὶ παῦσ’ ἐδῶ τὴν μάχην,
καὶ ἂς διώξῃ εὐθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς Τρῶας ἀπ’ τὴν πόλιν.
Τί θέλω ἐγὼ νὰ πολεμῶ καὶ ὑπέρμαχος νὰ γίνω;;»

360

Εἶπε καὶ ὡστόσο ἐκόχλαζαν τὰ ὅμορφα νερά του.
Καὶ ὅπως στὴν φλόγα π’ ἀναψάν ξύλα πολλὰ φρυμένα
βράζει λεβέτι λιώνοντας τρυφεροῦ χοίρου πάχος
καὶ ὅλο κοχλάζει μέσα του ἀπὸ τὴν φλόγα, ὅμοίως
ἀνάβραζαν καιόμενα τὰ ὅμορφά του ρεῖθρα
καὶ νὰ κυλᾶ δὲν ἥθελεν· ἔστεκε αὐτοῦ σβημένος
ἀπὸ τὴν ἄχνα τὴν καυτὴ τοῦ πολυβούλου ‘Ηφαιστου
ὅσο ποὺ αὐτὸς ὀλόθερμα τῆς “Ηρας ἐδεήθη:
“Ηρα, γιατὶ τὸ τέκνο σου νὰ πέσῃ ν’ ἀφανίσῃ
ξεχωριστὰ τὸ ρεῦμα μου· καὶ τόσο ἐγὼ δὲν πταίω

370

ὅσον οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι ποὺ βοηθοῦν τοὺς Τρῶας.
Θὰ παύσω ἐγὼ τὸν πόλεμον, ἀν τοῦτο ἐσύ προστάζης,
καὶ ἂς παύσῃ τοῦτος ἐν ταυτῷ· καὶ ὅρκον ἐγὼ θὰ ὀμόσω,
τοὺς Τρῶας ἀπ’ τὸν ὄλεθρον ποτὲ νὰ μὴ φυλάξω,
μήδ’ ὅταν σύρριζα καῆ καὶ στάκτη γίν’ ἡ Τροία
καμένη ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν τὰ χέρια τ’ ἀνδρειωμένα».

375

“Αμα ἡ θεὰ τὸν ἀκουσεν, ἡ “Ηρα ἡ λευκοχέρα,
ἐφώναξε τὸν “Ηφαιστον τὸν ποθητὸν υἱόν της:
“Ηφαιστε, στάσου, δοξαστὸ παιδί μου, καὶ δὲν πρέπει
θεὸς τόσο νὰ κρούεται γι’ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων».

380

Τότε τές φλόγες ἔσβησεν ὁ “Ηφαιστος καὶ ὀπίσω
στὸν ποταμὸν ἐκύλησαν τὰ πρόσχαρα νερά του.

Καὶ ἀμα ἐδαμάσθη¹ ἡ δύναμις τοῦ Ξάνθου, ἐκεῖνοι ἐπαῦσαν
καθὼς ἡ “Ηρα ἡθέλησεν, ἀν κι ἤταν χολωμένη·
τότε² ἔχθρα ἔπεσε βαριὰ στοὺς ἄλλους ἀθανάτους
κακή καὶ μέσα ἔπνεε διχόγνωμα ἡ ψυχή τους.

385

Καὶ ὡς ἔπεσαν νὰ συγκρουσθοῦν, βρόντησε ἡ γῆ καὶ γύρω
σάλπισε ὁ μέγας οὐρανός, τοὺς ἄκουεν διάις
καθήμενος στὸν “Ολυμπὸν κι ἐγέλασε κι ἐχάρη
νὰ βλέπῃ κάτω ποὺ οἱ θεοὶ μὲ πεῖσμα ἐπολεμοῦσαν·
καὶ ὥραν πολλὴν δὲν ἐμειναν μακράν· καὶ ἀρχὴν δι “Αρης
δι ἀσπιδοσπάστης ἔκαμε καὶ μὲ βαρὺ κοντάρι

390

έχυθηκε στήν Ἀθηνᾶ, δνείδισέ την κι εἶπε :
 «Σκυλόμυγα, τί στοὺς θεούς ν' ἀνάψης μάχην πάλιν
 σ' ἔφερε ή ἀδιάντροπη καὶ ἀκράτητη ψυχὴ σου ;
 "Η δὲν θυμᾶσαι πόβαλες ἐπάνω τὸν Τυδείδην
 νὰ μὲ λαβώσῃ κι ἔπιασες σ' ὅλους ἐμπρὸς τὴν λόγχην ;
 Κι ἵσια σ' ἐμὲ τὴν ἄμπωσες καὶ τὸ λαμπρό μου σῶμα
 ἔχαραξε· καὶ ὅσα 'καμες θὰ μοῦ πλερώσης τώρα». 395

Εἶπε καὶ τὴν ἐκτύπησε στήν αροσσωτὴν αἰγίδα φρικτήν, ποὺ μήτε τοῦ Διός ὁ κεραυνὸς τὴν σχίζει· ἔκει τὴν λόγχην ἄμπωσεν ὁ ἀνδροφόρος "Αρης.
 "Εσύρθη αὐτὴ κι ἐσήκωσε μὲ τὸ βαρύ της χέρι
 ἕνα λιθάρι ἀπὸ τὴν γῆν μαῦρο, τραχύ, μεγάλο,
 π' ἄνδρες· ἀρχαίας γενεᾶς γιὰ τέρμινα είχαν στήσει·
 μὲ αὐτὸ τὸν "Αρην κτύπησε στὸν σβέρκον, καὶ τὰ μέλη
 τοῦ ἔλυσε, καὶ πέφτοντας ἐγέμισε ἐπτὰ πλέθρα,
 χωμάτιασ' ὅλ' ἡ κόμη του καὶ ἡχῆσαν τ' ἄρματά του.
 "Εγέλασεν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὑπερηφάνως εἶπε :
 «Μωρότατε, ὅταν θέλησες νὰ μετρηθῆς μ' ἐμένα,
 δὲν τὸ ἐσκέφθης ποὺ εἰμ' ἔγώ ποιὺ καλύτερή σου.
 Τές 'Ερινύες μ' ὅλα αὐτὰ πλερώνεις τῆς μητρός σου,
 ποὺ σὲ ξετρέχει ἀπὸ χολήν, ποὺ ἡθέλησες ν' ἀφήσης
 τοὺς 'Αχαιοὺς καὶ βοηθεῖς τοὺς ἐπιόρκους Τρῶας». 410

Εἶπε καὶ ὅπισω ἐγύρισε τὰ φωτεινά της μάτια κι ἡ 'Αφροδίτη τὸν θεὸν ὁδήγη· ἀπὸ τὸ χέρι ποὺ μόλις ἐψυχόπιανε καὶ θλιβερὰ βογγοῦσε·
 καὶ ἀμα ἡ θεὰ τὴν νόησεν ἡ "Ηρα ἡ λευκοχέρα τὴν Ἀθηνᾶ προσφάνησε μὲ λόγια φτερωμένα :
 «Ὥ, κοίτα, κόρη ἀδάμαστη τοῦ αἰγιδοφόρου Δία,
 πάλι ἡ σκυλόμυγα ὁδηγεῖ τὸν ἀνδροφόρον "Αρην μέσ' ἀπ' τῆς μάχης τὴν βοήν· καὶ δράμε νὰ τοὺς φθάσης». 415

Εἶπεν, ἔχάρ' ἡ Ἀθηνᾶ, κι ἐπάνω τους ἔχύθη,
 στὰ στήθη τὴν ἐκτύπησε μὲ τὸ βαρύ της χέρι
 καὶ αὐτῆς ἐδείλιασε ἡ καρδιά, τὰ γόνατα ἐκοπτήκαν,
 καὶ οἱ δύο κείτονταν αὐτοῦ στήν γῆν τὴν πολυθρέπτραν.
 Τότ' ἐκαυχήθ' ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὑπερηφάνως εἶπε :
 «Μὲ τούτους τώρα νὰ 'μοιαζαν ὅλ' οἱ βοηθοὶ τῶν Τρώων, 425

- δόποταν τοῦτοι πολεμοῦν τοὺς θωρηκτούς Ἀργείους
καὶ ψυχεροὶ καὶ ἀκλόνητοι, καθὼς ἡ Ἀφροδίτη⁴³⁰
ἡλθε τοῦ "Ἀρη βοηθὸς στὴν ρώμην μου ἐναντία·
θά 'χαμε ρίζει πρὸ πολλοῦ τοὺς πύργους τῆς Ἰλίου
καὶ τώρα θὰ ἡσυχάζαμεν ἐμεῖς ἀπ' τὸν ἀγώνα".
- Εἶπε, κι ἐγλυκογέλασεν ἡ λευκοχέρα "Ηρα.
Καὶ τότε ὁ μέγας Ποσειδῶν προσφώνησε τὸν Φοῖβον:⁴³⁵
«Φοῖβε, τί μένομεν ἐμεῖς; Δὲν βλέπεις πώς οἱ ἄλλοι
κάμαν ἀρχήν, κι εἰν' ἐντροπὴ στὸν Ὁλυμπὸν δίσω
νὰ γύρωμε ἀπολέμητοι, στὸ δῶμα τοῦ Κρονίδου.
"Ἀρχισε, ὥσάν νεώτερος" σ' ἐμένα δὲν ἀρμόζει,⁴⁴⁰
ώς εἴμαι μεγαλύτερος στὰ χρόνια καὶ στὴν γνῶσιν.
Τί ἔκανες, ἀνόγητε! καὶ δὲν θυμᾶσαι πόσα
ἐμεῖς ἐπάθαμε κακὰ στὴν Ἰλιον τριγύρω
μόνοι ἀπ' ὅλους τοὺς θεούς, δόποταν τὸν ἀνδρεῖον
Λαομέδοντα ἐδουλώσαμε σταλμένοι ἀπὸ τὸν Δία
γιὰ χρόνον ἔναν μὲν ρητὸν μισθόν, στοὺς δρισμούς του.⁴⁴⁵
Κι ἔγώ τῶν Τρώων ἔκτισα τεῦχος πλατύ καὶ ὠραῖο
ὅλογυρα στὴν πόλιν τους, ἀπόρθητη νὰ γίνη·
καὶ σὺ στὰ πλάγια τὰ πολλὰ τῆς δενδρωμένης "Ιδης
ἔβοσκες τὰ στριφτόποδα κερατοφόρα βόδια.
- Καὶ ὅταν τὸ τέλος ἔφεραν οἱ χαροδότρες ὕρες,⁴⁵⁰
δυναστικῶς μᾶς κράτησεν ἔκεινος τὸν μισθόν μας,
ὁ πάγκακος καὶ μὲ φρικτὲς μᾶς ἔδιωξε φοβέρες·
φοβέριζε χερόποδα νὰ μᾶς ἀλυσοδέση
καὶ νὰ μᾶς στείλη εἰς μακρινὰ νησιά νὰ μᾶς πουλήσῃ
καὶ νὰ μᾶς κόψῃ καὶ τ' αὐτιὰ μὲ χάλκινη λεπίδα.⁴⁵⁵
- Κι ἐμεῖς δίσω ἐγύρωμε μὲ σπλάχνα χολωμένα,
ποὺ τὸν μισθὸν δὲν πλέρωσε πού 'χε δεχθῆ νὰ δώσῃ.
Καὶ τώρα σὺ χαρίζεσαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἔκεινου
ἀντὶ μ' ἐμᾶς νὰ προσπαθῆς ν' ἀφανισθοῦν οἱ Τρώες
οἱ ἄδικοι, ὅλοι σύρριζα, γυναῖκες καὶ παιδιά τους».⁴⁶⁰
- Σ' ἔκεινον τότε ὁ τοξευτὴς ἀπάντησεν ὁ Φοῖβος:
«὾ Ποσειδῶν, γιὰ φρόνιμον, θαρρῶ, ποὺ δὲν θὰ μ' ἔχης,
ἀν γιὰ τοὺς ἀμοιρους θηντούς μὲ σένα πολεμήσω·
ποὺ ὥσάν τὰ φύλλα πρόσκαιροι πότε φωτιά γεμάτοι

χαίρονται τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, καὶ πότε νὰ μαραίνουν τοὺς βλέπεις ὥσπου σβήνονται· κι ἐμεῖς ἀπὸ τὴν μάχην ἃς παύσωμε, καὶ μόνοι τους ἃς πολεμοῦν ἔκεινοι».

465

Εἶπεν αὐτὰ κι ἐστράφη ἀλλοῦ· τὸ σέβας τὸν κρατοῦσε ἐπάνω στὸν πατράδελφον τὸ χέρι νὰ σηκώσῃ.

Κι ἡ ἀδελφή του τῶν θεριῶν θεὰ προσκυνημένη, 470
"Αρτεμις, ἡ ἀγριοκάτοικη, πολὺ τὸν ἀποπῆρε:
«Φεύγεις, τοξότη, ἀφησες τοῦ Ποσειδῶνος ὅλην τὴν νίκην καὶ τὸν ἔκαμες ἀδίκως νὰ καυχᾶται·
ἀνόρτε τὸ τόξο αὐτὸ φορεῖς εἰς τὰ χαμένα·
νὰ μὴ σ' ἀκούσω στὸ ἔξῆς στὸ δῶμα τοῦ πατρός μας νὰ τὸ καυχᾶσαι, ὡς ἔκανες, ἐμπρὸς τῶν ἀθανάτων,
ποὺ εἴσαι καλὸς ν' ἀντισταθῆς ἐσύ στὸν Ποσειδώνα».

475

Εἶπε καὶ δὲν ἀπάντησεν ὁ μακροβόλος Φοῖβος,
κι ἡ σεβασμία τοῦ Διὸς ὄμοκλινη ἔχολώθη
καὶ τὴν τοξεύτραν "Αρτεμιν ὀνείδισε καὶ εἶπε: 480
«Ὦ σκύλ' ἀδιάντροπη, τολμᾶς σὺ νὰ σταθῆς ἐμπρός μου;
Κακὰ μετριέσαι σὺ μ' ἔμε καὶ ἃς εἴσαι τοξοφόρα,
ἀφοῦ σὲ διόρισεν δὲ Ζεὺς λεοντάρι στὲς γυναικες,
καὶ νὰ φονεύῃς σοῦ δῶκεν ὅποιαν ἐσύ θελήσης.
Καλύτερό σου στὰ βουνὰ ἀγρίμια κι ἐλαφίνες
νὰ ρίχνῃς ἢ νὰ μάχεσαι μὲ τοὺς καλύτερούς σου.
Καὶ ἂν πάλιν θέλης πόλεμον, δοκίμασε νὰ μάθης
σὺ ποὺ μ' ἔμε συγχρίνεσαι, πόσ' εἴμαι ἀνώτερή σου».

485

Εἶπε καὶ αὐτῆς τὰ χέρια μὲ τὸ ζερβί τῆς πιάνει μὲ τ' ἄλλο τὴν τοξοκευὴν τῆς παίρνει ἀπὸ τοὺς ὄμους καὶ στὰ ριζαύτια τὴν κτυπᾶ γελώντας μὲ τὰ βέλη·
κι ἐστρέφετ' ὅλη κι ἔπεφταν τὰ βέλη ἀπ' τὴν φαρέτραν.
Κλαίοντας ἔφυγε ἡ θεά, καθὼς πετᾶ τρυγόνα
ἀπὸ γεράκι φεύγοντας εἰς χαραμάδα βράχου,
ὅτι γι' αὐτὴν δὲν ἔφθασεν ἡ ὕρα τοῦ θανάτου·
ὅμοιως ἔφυγε ἡ θεὰ καὶ ἀφῆκε αὐτοῦ τὰ βέλη.

495

Καὶ τῆς Λητοῦς ὁ μηνυτῆς ὁμίλησε Ἀργοφόνος:
«Λητώ, δὲν πολεμῶ μ' ἐσέ· καὶ ποῖος μὲ γυναικες
θέλεις στὰ χέρια νὰ πιασθῇ τοῦ βροντοφόρου Δία.
'Αλλὰ σ' ἀφήνω νὰ χαρῆς ἐμπρὸς τῶν ἀθανάτων,

500

νὰ καυχηθῆς ποὺ ἐνίκησες ἐμένα κατὰ κράτος».

Εἶπε, κι ἐσύναξε ἡ Λητὼ τὰ κυρτωμένα τόξα,
ποὺ ἤσαν πεσμένα ἐδῶ κι ἔκει στὸν στρόβιλον τῆς σκόνης.

Κι ἔφυγ' ἔκεινη παίρνοντας τῆς κόρης της τὰ τόξα:
καὶ τούτ' ἤλθε στὸν "Ολυμπον στὸ δῶμα τοῦ Κρονίδη,
καὶ στοῦ πατρὸς τὰ γόνατα ἐκάθισε νὰ κλαίῃ,
κι ἔτρεμεν ὅλο ἐπάνω της τ' ἀμβρόσιον ἔνδυμά της.

Τὴν δέχθηκε στὸν κόλπον του κι ἐγέλασε δ πατέρας,
κι ἐρώτα : «Ποῖος τῶν θεῶν σου ἔκαμε αὐτά, παιδί μου,
ώς νὰ ἔχει σ' ἔβρει φανερὰ κάποιο κακὸ νὰ πράξῃ;»
Σ' αὐτὸν ἡ καλοστέφανη ἀντεῖπε κυνηγήτρα :
«Ἡ "Ηρα σου ἡ λευκόχερη μὲ ἔπληξε, πατέρα,
καὶ τὴν διχόνοιαν ἔσπειρεν αὐτὴ στοὺς ἀθανάτους».

Τοὺς λόγους τούτους ἔλεγαν ἔκεινοι ἀνάμεσόν τους
ἀλλὰ στὴν θείαν "Ιλιον ἐμπῆκε τότε δ Φοῖβος,
ὅτι ἐφοβεῖτο οἱ Δαναοὶ μὴ πρόμοιρα πατήσουν
τὴν πόλιν τὴν καλόκτιστην ἔκεινην τὴν ἡμέραν.
Κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ στὸν "Ολυμπον ἐγύρων,
ἄλλοι μὲ πολλὴν ἔπαρσιν καὶ ἄλλοι χολωμένοι,
σιμὰ στὸν μαυρονέφελον πατέρα τους καὶ ὥστόσο
τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἵππους των ἀφάνιζε δ Πηλείδης·
καὶ ὡς δταν χώρα χάνεται, καὶ ὡς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον
καπνίζει ἡ φλόγα, π' ἀναψεν ἡ δργὴ τῶν ἀθανάτων,
καὶ δλους παθιάζει καὶ πολλοὺς εἰς τὴν καρδιὰ πληγώνει,
δμοια τοὺς Τρῶας πάθιαζε κι ἔπλήγωνε δ Πηλείδης.

Τότε δ σεβάσμιος Πρίαμος ἀπὸ τὸν θεῖον πύργον
νόησε τὸν θεόρατον Πηλείδη καὶ τοὺς Τρῶας
ποὺ μὲ ροπὴν ἀκράτητην ἔφευγαν ἐμπροσθέν του.
Καὶ ἀπὸ τὸν πύργον βόγγοντας χάμω κατέβη δ γέρος
τοὺς θυρωρούς ποὺ φύλαγαν τὰ τείχη νὰ διατάξῃ :
«Ἀνοίξετε καὶ δλάνοικτον κρατεῖτε τὸν πυλώνα,
ὅσο ποὺ νὰ ἔμπουν οἱ λαοὶ κι ἐγγὺς εἰναι δ Πηλείδης
τοῦτος δόποὺ τοὺς κυνηγᾶ· μέγα κακὸ προβλέπω.
Καὶ ἀμ' ἀναπνεύσουν οἱ λαοὶ, στὰ τείχη τές σανίδες
σεῖς πάλιν συναρμόσετε· δτι πολὺ φοβοῦμαι
μὴ φθάσῃ μὲς στὰ τείχη μας νὰ πέση τὸ θηρίον».

Καὶ αὐτοὶ τές πύλες ἀνοιξαν καὶ ἐσήκωσαν τοὺς σύρτες
καὶ ἥβραν τὰ πλήθη ἀνάσασιν· καὶ ὁ Φοῖβος πήδησ' ἔξω
τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὴν ὄρμὴν νὰ σώσῃ τοῦ Ἀχιλλέως,
ποὺ σκονισμένοι ἔτρεχαν, φρυμένοι ἀπὸ τὴν δίψαν
κατὰ τὴν πόλιν φεύγοντας καὶ τὰ ὑψηλά τους τείχη·
καὶ ἐπάνω τους ἀκράτητος λυσσομανοῦσ' ἐκεῖνος
μὲ τὸ κοντάρι καὶ πολὺ διψοῦσε γιὰ τὴν νίκην.

Τότε θὰ ἔπαιρναν οἱ Ἀχαιοὶ τὴν πυργωμένην Τροίαν,
ἀν τὸν λαμπρὸν Ἄγηνορα δὲν ἔκινοῦσε ὁ Φοῖβος,
ἔξαίσιον τοῦ Ἀντήνορος υἱὸν ἀνδρειωμένον.

Τοῦ βαλε θάρρος στὴν καρδιά, κι ἐστήθη αὐτὸς σιμά του
μὴ βάλουν χέρι ἐπάνω του οἱ μοῖρες τοῦ θανάτου.

Κι εἰς ἕνα φράξο ἀκούμπησε σ' ὅμιχλη τυλιγμένος.

Καὶ ἀμ' ὁ Ἄγηνωρ νόησε τὸν πορθητὴν Πηλείδην
ἐστάθη καὶ στὰ στήθη του τρικύμιζε ἡ καρδιά του.

Καὶ εἶπε μὲ παράπονον στὴν ἀνδρικὴν ψυχὴν του :
«Ω συμφορά μου, ἀν φύγω ἐμπρὸς τοῦ δυνατοῦ Πηλείδου,
ὅπου φευγάτοι ροβολοῦν οἱ ἄλλοι, θὰ μὲ πιάσῃ
τόσο καὶ τόσο καὶ ὡς δειλὸν θὰ μ' ἀποκεφαλίσῃ.

Κι ἔὰν αὐτοὺς νὰ βάζη ἐμπρὸς ἀφήσω τὸν Πηλείδην,
καὶ ἀπὸ τὰ τείχη ἔμακρα στὸ Ἰλιακὸ πεδίον
πετάξω καὶ τὰ πόδια μου μὲ φέρουν εἰς τὰ πλάγια
τῆς Ἰδης, μέσα νὰ κρυφθῶ στὰ φουντωτά της δάση,
τὸ βράδυ τότε θά «λουα τὸν ἔδρω στὸ ποτάμι
καὶ θὰ κινοῦσα ἥσυχος στὴν Ἰλιον νὰ γυρίσω.

Αλλὰ τί διαλογίζεται τοῦτα ἡ ψυχὴ μου τώρα;

Καὶ ἀν μὲ νοήση ἐνῶ ἀπ' ἐδῶ πετιοῦμαι στὴν πεδιάδα,
θὰ μοῦ χυθῇ σὰν ἀστραπὴ καὶ ἀφεύκτως θὰ μὲ πιάσῃ
καὶ τότε ἀπὸ τὸν θάνατον κανεὶς δὲν θὰ μὲ σώσῃ.

Οτε εἶναι αὐτὸς στὴν δύναμιν δι πρῶτος τῶν ἀνθρώπων.

Κι ἔὰν στὴν πόλιν ἔμπροσθεν ἀντίμαχός του μείνω,
εἶναι στὸ σῶμα λαβωτὸς ἀπ' τὸν χαλκὸν κι ἐκεῖνος
καὶ μίαν ἔχει τὴν ψυχὴν καὶ δύοι θηγητὸν τὸν λέγουν·
μόνον ποὺ δὲ Ζεὺς τὸν προτιμᾶ καὶ δόξαν τοῦ χαρίζει.

Εἰπ', ἐμαζώχθη ἀκλόνητος ἐμπρὸς στὸν Ἀχιλλέα
καὶ ἀναφτε γιὰ πόλεμον ἡ ἀνδράγαθη ψυχὴ του.

540

545

550

555

560

565

570

- Καὶ ὅπως ἡ πάρδαλις δρμᾶ τοῦ λόγγου ἀπὸ τὸ βάθος
ἐνάντια στὸν κυνηγόν, καὶ μέσα στὴν ψυχή της
δὲν τρέμει τ' ἀλυκτίσματα τῶν σκύλων ἢν ἀκούσῃ· 575
καὶ ἢν τὴν λογχίσῃ ὁ κυνηγὸς ἥ καὶ τὴν ἀκοντίσῃ
καὶ μὲ τὸ βέλος στὸ κορμί, δὲν παύει ἀπὸ τὴν μάχην
ώς νὰ πιασθῇ πρῶτα μ' αὐτὸν ἥ πέσῃ σκοτωμένη·
ὅμοιώς ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος νὰ φύγῃ
δὲν ἤθελεν πρὶν δοκιμὴν νὰ κάμη τοῦ Ἀχιλλέως. 580
- Κι ἐπρόβαλε κι ἔκρατει ἐμπρός τὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα,
κι ἔκραύγαζ' ἐνῶ σκόπευεν αὐτὸν μὲ τὸ κοντάρι:
«Θαρροῦσες ὅτι θά παιρνες, λαμπρότατες Ἀχιλλέα,
σῆμερα τὴν ἀκρόπολιν τῶν ἀγερώχων Τρώων· 585
κι ἔκείνη, ἀνόητε, πολλοὺς θά καταθλίψῃ ἀκόμη.
"Οτι τὴν Ἰλιον πολλοὶ φυλάγομε ἀνδρειωμένοι,
νὰ σώσωμε τοὺς γέρους μας γονεῖς καὶ τές γυναικες
καὶ τὰ παιδιά μας· καὶ σὺ ἐδὼ θὰ βρῆς τὸν θάνατόν σου,
καὶ φοβερὸς καὶ ἀτρόμητος πολεμιστής ὡς εἰσαι». 590
- Εἶπε· τὴν λόγχην ἕριξε μὲ τ' ἀνδρειωμένο χέρι,
τὴν κνήμην τοῦ ἔκτυπησε στὸ γόνα του ἀποκάτω·
βρόντησε ἡ κασσιτέρινη νεόχυτη κνημίδα·
καὶ τοῦ θεοῦ δῶρο καὶ αὐτὴ σταμάτησε τὴν λόγχην
κι ἡ λόγχη ὅπισσα ἐγύρισε ἀπ' ὅπου εἶχε κτυπήσει· 595
στὸν θεῖον τότε Ἀγήνορα ἐχύθηκε ὁ Πηλείδης
καὶ ὁ Φοῖβος δὲν τὸν ἀφῆσε τὴν δόξαν ν' ἀποκτήσῃ·
σήκωσε τὸν Ἀγήνορα μὲ νέφος τυλιγμένον,
κι ἡσυχον τὸν προβόδησε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν μάχην,
καὶ ἀπ' τὸν λαὸν ἐμάκρυνε μὲ τέχνην τὸν Πηλείδην· 600
δμοιώθηκε ἀπαράλλακτα τοῦ Ἀγήνορος κι ἐμπρός του
ἔμενε καὶ ὅρμησε ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τὸν ἐκυνηγοῦσε·
κι ἐνῶ αὐτὸς κατέπι του στὸ κάρπιμο πεδίον
τὸν ἔστρεψε ἀκροπόταμα τοῦ βαθυρρόου Ξάνθου,
καὶ δλίγο τοῦ ἐπρότρεχε νὰ τὸν πλανέσῃ ὁ Φοῖβος
γιὰ νὰ θαρρεύῃ πάντοτε πῶς θὰ τὸν καταφθάσῃ,
οἱ ἄλλοι Τρῷες φεύγοντας περίχαροι ἐχυθῆκαν
στὴν πόλιν ποὺ ὅλη ἐγέμισε· καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ τεῖχος
κανεὶς δὲν ἐπερίμενε τὸν ἄλλον διὰ νὰ μάθῃ

ποιός ἔπεσε στὸν πόλεμον, ποιός πρόφθασε νὰ φύγη,
ἀλλὰ στὴν πόλιν νὰ κλεισθοῦν περίχαροι ὅλοι ὁρμῆσαν
ὅσοι ποδιῶν τοὺς ἔσωσε γοργότης καὶ γονάτων.

610

X

Καὶ μὲς στὴν πόλιν τρέμοντας ὡσὰν ἐλαφομόσχια
δροσολογιοῦνταν, ἔπιναν, τὴν δίψαν τους ἐσβήναν,
στὰ ὥραια τείχη πλαγιαστοί· κι οἱ Ἀχαιοὶ στὸ τεῖχος
πλησίαζαν στοὺς δώμους των κρεμώντας τές ἀσπίδες.

Καὶ ἡ μοίρα ἐκράτησε ἡ κακὴ τὸν "Ἐκτορα νὰ μείνῃ
ἔμπροσθεν τῶν Σκαιῶν Πυλῶν καὶ τῆς Ἱερῆς Ἰλίου.

Καὶ ὁ Φοῖβος τότε ὅμιλησεν αὐτοῦ στὸν Ἀχιλλέα:

«Πηλείδη, τί μὲ κυνηγᾶς μὲ τὰ γοργά σου πόδια
μὲ τὸν ἀθάνατον θεὸν ἐσύ θυητὸς καὶ ἀκόμη.

πού' μαι θεὸς δὲν ἔνιωσες, καὶ ἀκράτητα μανίζεις·
τῶν Τρώων, ὅπου σκόρπισες, δὲν σὲ μέλει,
καὶ ἀφοῦ σὺ ξέμεινες ἐδῶ, στὴν πόλιν ἐκλεισθῆκαν·
μέ δὲν φονεύεις δτὶ ἐμὲ δὲν θάνατος δὲν πιάνει».

«Μ' ἀνάκοψε», τοῦ ἀπάντησε μὲ βάρος ὁ Πηλείδης,
«Φοῖβε, κακοβουλότερε τῶν ἀθανάτων ὅλων,

ποὺ ἀπὸ τὸ τεῖχος μ' ἔγυρες ἐδῶ, καὶ ἀλλιῶς πρὶν φθάσουν
στὴν Ἰλιον θὰ ἐδάγκαναν ἄλλοι πολλοὶ τὸ χῶμα.

Δόξαν λαμπρὴν μοῦ ἀφαίρεσες κι ἐλύτρωσες ἐκείνους
ἥσυχος, δτὶ ἐκδίκησιν νὰ φοβηθῆς δὲν εἰχεις,

κι ἐγὼ θὰ σ' ἐκδικούμην ἀν ἀρκοῦσε ἡ δύναμις μου».

Εἶπε, μὲ φρόνημα ὑψηλὸν κινήθη πρὸς τὴν πόλιν,
ώς ἵππος τρέχει ἀγωνιστής ποὺ μ' ὅλο τ' ὅχημά του
τετραποδίζει τανυστὰ στὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα·
τόσο τὰ πόδια γρήγορα κινοῦσε καὶ ὁ Πηλείδης.

Πρῶτος δὲ γέρος Πρίαμος τὸν εἶδε στὴν πεδιάδα,
ὅλολαμπρος νὰ χύνεται σὰν τ' ἀστρο ποὺ προβάλλει

τὸ φῶς του καλοκαιρινὰ καὶ στὰ πολλὰ τ' ἀστέρια
ἀνάμεσα φεγγοβολεῖ στὸ νυκτικὸ σκοτάδι,

ποὺ σκύλον τοῦ Ὁρίωνος τὸν δόνομάζουν κι εἶναι
λαμπρότατ' ἀστρο ἀλλὰ κακὸ στὸν οὐρανὸν σημεῖον

καὶ τοὺς βαριόμοιρους θυητούς μὲ θέρμες κατακαίει.

5

10

15

20

25

30

Τόσο κι ἔκεινου, ὡς ἔτρεχεν, ἀστράφταν τ' ἄρματά του.

"Ὕψωσε δὲ γέρος κλαίοντας τὰ χέρια καὶ κτυπώντας
τὴν κεφαλήν του ἐξόρκιζε τὸ ἀγαπητὸ παιδί του
μὲν κραυγὴν πόνου ἀλλ' ἔστεκε στὰ τείχη ἐμπρός ἔκεινος,
καὶ ἐλαχταροῦσε ἀντίμαχον νὰ ἔχῃ τὸν Πηλείδην.

35

Καὶ δὲ γέρος τοῦ ἤλεγε κλαυτὸ προβάλλοντας τὰ χέρια:
«Ὤ "Ἐκτορ, μὴ μοῦ καρτερῆς, παιδί μου, αὐτὸν τὸν ἄνδρα
μόνος καὶ ἀβοήθητος, μὴ ἐβρῆς τὸν θάνατόν σου,
ὅτι δὲ κατάρατος πολὺ στὴν ρώμην σὲ ὑπερβαίνει·

40

ἄχ! οἱ θεοὶ νὰ τοῦ θελαν ὅσο κακὸ τοῦ θέλω.

γύπες καὶ σκύλοι γρήγορα νεκρὸν θὰ τὸν ἐτρῶγαν
καὶ δὲ πόνος θὰ πάνε δὲ σκληρὸς μέσα στὰ σωθικά μου·
ποὺ ἀπὸ πολλὰ μὲ δρφάνευσεν αὐτὸς παιδιά γενναῖα
ἢ σκοτωμένα ἢ στὰ νησιὰ τὰ πέρα πουλημένα.

45

Καὶ τώρα σ' ὅλον τὸν λαὸν ποὺ ἐκλείσθηκε στὴν πόλιν
δὲν φαίνεται δὲ Πολύδωρος, δὲν φαίνεται δὲ Λυκάων,
παιδιά μου ἀπὸ τὴν δέσποιναν μεγάλην Λαοθόην.

Καὶ ἂν ζοῦν ἀκόμη στὸν στρατόν, θὰ λυτρωθοῦν κατόπι·
χρυσάφ' ὑπάρχει καὶ χαλκὸς ὅτι πολλὰ ἔχει δώσει
εἰς τὸ παιδί του δὲ γέροντας δὲ ξακουσμένος "Ἀλτης.

50

Καὶ ἂν ἥδη ἀπέθαναν αὐτοὶ καὶ κατοικοῦν στὸν "Ἄδη
ἔμεῖς ποὺ τοὺς γεννήσαμεν, ἔγώ μὲ τὴν μητέρα,
ἀλλὰ δὲ πόνος τῶν λαῶν δὲν θὰ κρατήσῃ τόσο,
ἄν τοῦ Ἀχιλλέως ἡ ἀνδρεὶα καὶ σέ δὲν θανατώσῃ.

55

Στὸ τεῖχος, ἔμπα, τέκνον μου, γιὰ νὰ μᾶς σώσης ὅλους,
μή θέλης δόξαν ὑψηλὴν νὰ δώσης τοῦ Πηλείδη
καὶ δὲδιος νὰ στερηθῆς τὴν ποιητὴν ζωήν σου.

Κι ἔπειτα ἐμὲ τὸν δύστυχον, πόχω τὸν νοῦν μου ἀκόμη,
λυπήσου, ποὺ κακόμυιρο στὰ γερατειά μου τέλος

60

θὰ δώσῃ δὲ Δίας, ἀφοῦ ἰδῶ καθές κακὸν ἐμπρός μου,
τ' ἀγόρια μου νὰ σφάζωνται, τές κόρες μου νὰ σέρνουν,
νὰ μᾶς πατοῦνται οἱ θάλαμοι καὶ στὸν φρικτὸν ἀγώνα
νὰ σκᾶν τὰ βρέφη καταγῆς, καὶ νὰ τραβοῦν τὰ χέρια
τῶν Ἀχαιῶν τὰ βδελυρὰ τές ἀμοιρες νυφάδες.

65

Κι ἐμὲ τὸν ἰδιον ὕστερον στὰ πρόθυρά μου οἱ σκύλοι
οἱ ὡμοφάγοι θὰ τραβοῦν, ἀφοῦ μ' ἀκόντ' ἢ λόγχην

κάποιος ἀπὸ τὸ μέλη μου πετάξῃ τὴν ψυχήν μου.

Τοῦ τραπεζιοῦ μου θρέμματα οἱ θυρωροὶ μου σκύλοι
ἀπὸ τὸ αἷμα μου ἀφοῦ πιοῦν θὰ πέφτουν ζαλισμένοι
στὰ πρόθυρά μου· ἀλίμονον ! τοῦ νέου στέκουν ὅλα,
ὅταν στὴν μάχην ἔπεσε μὲ τὸ κορμί κομμένο

καὶ πεθαμένος, ὅλα του καὶ ἀν φαίνωνται εἶναι ὥραῖα.

Ἄλλὰ σφαγμένου γέροντος νὰ τοῦ ἀσχημίζουν σκύλοι
τές σάρκες, τ' ἄσπρα του μαλλιά, καὶ τὰ λευκά του γένεια
ἄλλο στοὺς ἄμοιρους θυητοὺς φρικτότερο δὲν εἶναι».

Καὶ ὡς τὰ ἔλεγεν ὁ γέροντας τραβοῦσε τὰ μαλλιά του
σύρριζα, ἀλλὰ δὲν ἀλλάζει τοῦ "Ἐκτορὸς τὴν γνώμην.

Καὶ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἔκλαιε καὶ ὀδύρετο ἡ μητέρα
καὶ ἐπρόβαλεν, ἀνοίγοντας τὸν κόρφον, τὸ βυζὶ τῆς
καὶ κλαίοντας τοῦ ἔλεγεν : «Ἐκτορ, παιδὶ μου, τοῦτα
σεβάσου καὶ λυπήσου ἐμέ· θυμήσου, ὡς ποθητέ μου,
ἄν τὰ παιυσίυπα βυζὶα σοῦ ἔδωκα μιὰ μέρα·

ἄν μ' ἀγαπᾶς ἀντίστηθα τὸν ἄγριον κεῖνον ἄνδρα
μὴ πολεμᾶς, ἀλλ' ἀπ' ἑδῶ στὰ τείχη μας κλεισμένος·
καὶ ἀν σὲ φονεύσ' ὁ ἀσπλαχνος δὲ θὰ σὲ κλάψω, ἐπάνω
στὴν κλίνην, περιπόθητο τῶν σπλάχνων μου βλαστάρι,
μήτε ἡ λαμπρή σου σύντροφος, ἀλλὰ μακρὰν στές πρύμνες
τῶν Ἀχαιῶν γοργόποδοι θενὰ σὲ φάγουν σκύλοι».

Αὐτὰ ἔλεγαν κλαίοντας στὸν ποθητὸν υἱὸν τους,
παρακαλώντας, ἀλλ' αὐτὸς τὸν μέγαν Ἀχιλλέα,
ποὺ ἐπροχωροῦσ' ἐπάνω του, στὸν τόπον καρτεροῦσε.

Καὶ ὡς δράκος στὴν μονιά του ἐμπρόδες τὸν ἄνθρωπον προσμένει
γεμάτος βότανα κακὰ καί, ὡς ἡ χολὴ τὸν καίει,
στρέφεται γύρω στὴ μονιά μὲ μάτια δόπου τρομαζοῦν,
δμοίως μ' ἀσβεστην ἀνδρειὰ δὲν τὸ κινοῦσ' ὁ "Ἐκτωρ
μὲ τὴν ἀσπίδα τὴν λαμπρὴν στὸν πύργον στηριγμένην.

Κι ἔλεγε μὲ παράπονο στὴν ἀνδρικὴν ψυχήν του :

«὾ συμφορά μου ! ἀν ἔμπω ἔγὼ στές πύλες καὶ στὰ τείχη
δ Ποιουδάμας δνειδος σ' ἔμε θὰ ρίξη πρῶτος,

δόποὺ τοὺς Τρῶας μόλεγε στὴν πόλιν νὰ ὀδηγήσω

τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν φρικτήν, ποὺ ἐφάνηκε ὁ Πηλείδης.

Νά 'χα δεχθῇ τὴν γνώμην του καὶ τώρα δόποὺ οἱ δικές μου,

70

75

80

85

90

95

100

- ἀλαζονεῖες τὸν λαὸν ἀφάνισαν, φοβοῦμαι
καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸ πρόσωπο καὶ τῶν σεμνῶν μητέρων,105
μὴ κι εὑρεθῇ κάποιος νὰ εἰπῇ ποιὸν κατώτερός μου:
«Ἐχασ’ ὁ Ἔκτωρ τὸν λαὸν μὲ τὴν ἀποκοτία του».
“Ἄχ! παρὰ ἐκεῖνα νὰ μοῦ εἰποῦν μοῦ ἐσύμφερε ἢ ν’ ἀνέβω
στὰ τείχη ἀφοῦ μαχόμενος φονεύσω τὸν Πηλείδη
ἢ για τὴν πόλιν ἔνδοξα νὰ πέσω σκοτωμένος.110
Καὶ ἀν βάλω κάτω τὴν λαμπτὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος
καὶ κλίνω τὸ κοντάρι μου στὸ τείχος, καὶ προσπέσω
ὅ Λιδιος εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ θείου Ἀχιλλέως
καὶ τοῦ κάμω ὑπόσχεσιν νὰ δώσω τὴν Ἐλένην
μ’ ὅσους ἐπῆρε θησαυροὺς στὰ βαθουλὰ καράβια115
στὴν Τροίαν ὁ Ἀλέξανδρος, ποὺ ἤταν ἡ ἀρχὴ τῆς ἔχθρας
εἰς τοὺς Ἀτρεΐδες, κι ἐπειτα νὰ λάβουν τὸ ἔνα μέρος
οἱ Ἀχαιοὶ τῶν θησαυρῶν ποὺ ἡ πόλις ταύτη κλείει·
καὶ δροκον νὰ κάμουν ἐπειτα οἱ γέροντες τῶν Τρώων
πῶς ὅλα εἰς δυὸ θά μοιρασθοῦν, χωρὶς τὸ οὐδὲν νὰ κρύψουν,120
ἀπ’ ὅσα κλείει μέσα της ἡ ζηλεμένη πόλις.
‘Αλλὰ τί διαλογίζεται στὰ στήθη μου ἡ ψυχὴ μου;
Νὰ μὴ προσπέσω ἐγὼ σ’ αὐτόν· δὲν θέλει μ’ ἐλεήσει
καὶ στὸν ἵκετην ἀσεβῆς θά μὲ φονεύσῃ ὡς θά ’μαι
γυμνὸς ἀπ’ ὅλα τ’ ἄρματα, σὰν ἄνανδρη γυναίκα.125
Μ’ αὐτὸν δὲν γίνεται ἀπὸ δρῦ ν’ ἀρχίσῃ ἢ ἀπὸ πέτραν
κανεὶς ἐδῶ νὰ φλυαρῇ, καθὼς τὸ συνηθίζουν
μονάχοι νὰ γλυκομιλοῦν ἀγόρι καὶ παρθένα.
Καὶ νὰ ριχθοῦμε εἶναι καλὸν ἀμέσως στὸν ἀγώνα
νὰ ἰδοῦμε εἰς ποῖον θέλει ὁ Ζεὺς τὴν νίκην νὰ χαρίσῃ».130
- Μὲ αὐτὰ στὸ νοῦ περίμενε, κι ἐπάνω του ὁ Πηλείδης
ζήλθεν ὥσὰν ὁ μαχητὴς κορυφοσείστης Ἀρης
μὲ τὸ δεξὶ τινάζοντας τὸ φράξο τοῦ Πηλίου
φρικτὸ καὶ τ’ ἄρματα ἔλαμπαν ὀλόγυρά του, ὡς λάμπει
φλόγ’ ἀναμμέν’ ἢ τὴν αὐγὴν τὸ πρῶτο φῶς τοῦ ἡλίου.135
“Αμα τὸν εἶδε ἐτρόμαξεν ὁ Ἔκτωρ καὶ νὰ μείνῃ
στὴν πύλην δὲν τοῦ βάσταξεν, ἀλλ’ ἔφυγεν ἐμπρός του
καὶ θαρρετὸς στὰ πόδια του τοῦ ἐχύθηκε ὁ Πηλείδης
καθὼς στὰ δρη μὲ δρμὴν ποὺ ἀλλο πουλὶ δὲν ἔχει

- χύνεται στήν δειλόψυχην τρυγόνα τὸ ἔσφτέρι. 140
 Καὶ ὅπως τοῦ φεύγει αὐτὴ ἔυστά κρώζει κατόπι ἐκεῖνο
 καὶ τὴν στενεύει ἀπὸ κοντά, μὲ λύσσαν νὰ τὴν πιάσῃ·
 μὲ τόσην κυνηγοῦσε δρμὴν τὸν "Ἐκτορα δ Πηλείδης
 κι ἔτρεχ' ἐκεῖνος ἀστραπὴ στὸ τεῖχος ἄκρη ἄκρη.
 Καὶ ἀφοῦ τὴν ἄγρια συκιὰ περάσαν καὶ τὴν ράχην
 ἐξ' ἀπ' τὸ τεῖχος πάντοτε μὲ τὸν μεγάλον δρόμον,
 ἔφθασαν ὅπου δυδ κρουνιές καθάριες ἀναβρύζουν
 κι εἶναι τοῦ βαθυρέματου Σκαμάνδρου οἱ νερομάνες.
 Τῆς μίας ρέουν καθαρὰ τὰ χλιαρὰ νερά της
 καὶ ἀχνὸς σηκώνεται ἀπ' αὐτὴν ὡς νὰ ἕγαινε ἀπὸ φλόγα. 150
 Τῆς ἄλλης εἶναι τὰ νερὰ κατάκρυα σὰν χαλάζι
 ὥσὰν τὸ χιόν· ἦ κρούσταλλος καὶ μὲς στὸ καλοκαίρι.
 Κι ἡσαν ἔκει τὰ πλυσταριά, πλατύχωρα καὶ ὡραῖα,
 λίθινα, ὅπου ἐλεύκαιναν οἱ δύμοκλινες τῶν Τρώων
 καὶ οἱ κόρες οἱ καλόμορφες τὰ ἐνδύματα τὰ ὡραῖα,
 ὅταν, πρὶν ἔλθουν οἱ Ἀχαιοί, καιροὺς εἰρήνης εἶχαν· 155
 κεῖ προσπεράσαν, φεύγοντας δ ἔνας ἀν καὶ ἀνδρεῖος,
 διώκτης δ ἄλλος, στήν ἀνδρειὰ πολὺ ἀνώτερός του,
 μὲ δρμὴν σφοδράν στὶ γι' αὐτοὺς τοῦ δρόμου τὸ βραβεῖον
 δὲν ἦτ' αὐτὰ ποὺ δίδονται, σφακτὸ ἢ δέρμα ταύρου,
 ἀλλ' ἦ ζωὴ τοῦ "Ἐκτορος μεγάλου πολεμάρχου. 160
 Καὶ ὡς ἵπποι στερεόποδες τὰ τέρματα γυρίζουν
 σφοδρὰ τετραποδίζοντας κι ἔχουν βραβεῖον μέγα
 σ' ἀγώνα πεθαμένου ἀνδρὸς ἢ τρίποδα ἢ γυναίκα,
 δόμοια μὲ πόδι ἀκράτητο τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
 κεῖνοι ἐγυρίσαν τρεῖς φορές· καὶ ὅλ' οἱ θεοὶ τοὺς βλέπαν,
 καὶ ἀρχισε τότε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων δ πατέρας:
 «Ἄχ! ἄνδρα βλέπω ἀγαπητὸν κακὰ κυνηγημένον
 ἔκει στὰ τείχη ὀλόγυρα, καὶ τὴν καρδιὰ μοῦ σφάζει
 τοῦ "Ἐκτορος δ κίνδυνος ποὺ τόσα μόχει κάψει 170
 μόσχων μηριὰ στές κορυφές τῆς Ἰδης καὶ ἄλλα ἐπάνω
 εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἴδοὺ τὸν κατατρέχει τώρα
 δ γοργοπόδης Ἀχιλλεὺς ὀλόγυρα εἰς τὴν Τροίαν.
 Τώρα σκεφθῆτε το, ὡ θεοί, νὰ σώσωμεν ἀν πρέπει
 τὸν "Ἐκτορα ἀπ'. τὸν θάνατον, ἢ ἔξαίσιος ὅπως εἶναι, 175

θενὰ τὸν ὑποτάξωμεν στὴν λόγχην τοῦ Ἀχιλλέως».

Καὶ ἡ γλαυκόματη Ἀθηνᾶ τοῦ ἀπάντησε καὶ εἶπε :
 «Πατέρα μαυροσύνηνεφε, κεραυνοφόρε, τί εἰπες !
 "Ἄνδρα θνητόν, ποὺ ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἔχει δώσ' ἡ μοίρα,
 ἀπ' τὰ δεσμὰ τοῦ ἄχαρου θανάτου θ' ἀπολύσῃς ;
 Κάμε το, ἀλλὰ μὴ καρτερῆς νὰ σοῦ τὸ στέρεωμ' δλοι. 180

Καὶ τῆς ἀπάντησεν ὁ Ζεὺς ὁ νεφελοσυνάκτης :
 «Ὦ τέκνον μου, κάμε καρδιά, μὲ τὴν ψυχὴν δὲν εἴπα
 τὸν λόγον ὃποι ἐπρόφερα καὶ μαλακὸν θά μ' ἔβρης.
 Καὶ δέ, τι στὸ νοῦ σου ἐπιθυμεῖς, νὰ κάμης μὴν ἀργήσῃς». 185
 Μὲ αὐτὰ τὴν αὐτοπρόθυμην θεὰν παρακινοῦσε
 κι εὐθὺς ἀπὸ τές κορυφές τοῦ Ὁλύμπου ἔχύθη ἔκεινη.

Καὶ ἀδεκοπα τὸν Ἐκτορα κατάτρεχε ὁ Πηλείδης
 σὰν σκύλος ὃποι σήκωσεν ἀλάφι ἀπ' τὴν μονιά του
 καὶ στοῦ βουνοῦ τὰ σύλλακκα, στοὺς λόγγους τὸ ξετρέχει 190
 καὶ ἀν κάτω ἀπὸ χαμόδενδρο κρυμμένο τοῦ ξεφύγη
 ὁ σκύλος τρέχει ὡς νὰ τὸ ἐβρῆστα κατὰ χνάρια του πατώντας.
 'Ομοίως δὲν ἔκρυβονταν ὁ Ἐκτωρ τοῦ Ἀχιλλέως.
 Καὶ δύσες φορὲς μὲ σκίρτημα πρὸς τές Δαρδάνιες πύλες
 ἔχυνετο νὰ πεταχθῇ στοὺς πύργους ἀποκάτω, 195
 νὰ τὸν βοηθήσουν ἀνωθεν ἔκεινοι μὲ τ' ἀκόντια,
 πρόφθανε καὶ τὸν ἔσπρωχνε κατὰ τὴν πεδιάδα
 ὁ Ἀχιλλεύς, κι ἔτρεχε αὐτὸς στῆς πόλεως πρὸς τὸ μέρος.
 Καὶ ὅπως στὸν Ὂπνον δὲν μπορεῖς νὰ καταφθάσῃς ἄλλον
 καὶ τοῦτος νὰ ξεφύγη σέ, παρόμοια νὰ τὸν πιάσῃ 200
 δὲν ἡμποροῦσ' ὁ Ἀχιλλεύς, οὕτε νὰ φύγη ἔκεινος.

Καὶ πῶς ἀπὸ τὸ θάνατον θὰ εἴχε φύγει ὁ Ἐκτωρ,
 ἀν δὲν ἐσίμων' ὕστερη φορὰ σιμά του ὁ Φοῖβος
 στὰ γόνατά του δύναμιν καὶ στὴν ψυχὴν νὰ δώσῃ ;
 Καὶ ἀν δὲν ἡμπόδιζε ὁ Ἀχιλλεύς μὲ νεύματα τὰ πλήθη 205
 νὰ ρίχνουν εἰς τὸν Ἐκτορα, μήπως τὴν δόξαν λάβῃ
 ἄλλος ποὺ πρωτοκτύπησε, κι ὕστερος κεῦνος ἔλθῃ ;

'Αλλ' ὅταν τέταρτην φορὰν εἰς τές πηγές ἐφθάσαν
 τότ' ἔστησε τ' ὁλόχρυσο στατέρι του ὁ πατέρας
 καὶ δύο μοῖρες ἔβαλε τοῦ τεντωτοῦ θανάτου,
 μοίραν ἐδῶ τοῦ Ἐκτορος κι ἔκει τοῦ Ἀχιλλέως. 210

- Τὸ σήκωσε καὶ ἔγυρε τοῦ "Ἐκτορος ἡ μοίρα
ώς εἰς τὸν "Αδην, κι ἔφυγεν ἀπὸ σιμά του ὁ Φοῖβος.
Καὶ ἤλθε τότε ἡ Ἀθηνᾶ στὸ πλάγι τοῦ Πηλείδη
καὶ τοῦ ἔλεγε : «Διέφιλε, λαμπρότατε Ἀχιλλέα,
τώρα θὰ πάρωμεν ἐμεῖς δόξαν λαμπράν, ἐλπίζω,
τοῦτον νεκρὸν νὰ φέρωμεν στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
τὸν "Ἐκτορα, ὃπον ἀσβεστον πολέμου δίψαν εἶχε·
δὲν γίνεται ἀπ' τὰ χέρια μας τώρα νὰ φύγῃ πλέον
ὅσα καὶ ἀν κάμη χάριν του ὁ μακροβόλος Φοῖβος,
καὶ ἀν κυλισθῆ γονατιστὸς πρὸς τὸν πατέρα Δία.
'Αλλὰ δῶ μεῖνε ἀνάσασιν νὰ πάρης καὶ πηγαίνω
καὶ θὰ τὸν πείσω ἀντίστηθα μὲ σὲ νὰ πολεμήσῃ». 220
- Τῆς Ἀθηνᾶς ὑπάκουουσε καὶ ἔχάρηκε ὁ Πηλείδης,
κι ἐστάθη στὸ χαλκόλογχο κοντάρι ἀκουμπισμένος·
αὐτοῦ τὸν ἄφησε ἡ θεά, καὶ σ' ὅλο τῆς τὸ σῶμα
καὶ στὴν ἀκούραστην φωνὴν τοῦ Δηιφόβου ὅμοιώθη.
Κι ἤβρε τὸν θεῖον "Ἐκτορα, πλησίασε καὶ τοῦ 'πε :
«Στὰ στενὰ σ' ἔχει, ἀγαπητέ, ὁ γρήγορος Πηλείδης,
ποὺ δὲν γυραί σὲ κυνηγᾶ στὸ τείχη τοῦ Πριάμου·
ἀλλ' ἀς μείνωμε ἀκλόνητοι μαζὶ ν' ἀντισταθῶμεν». 230
- Καὶ ὁ μέγας τῆς ἀπάντησεν, ὁ λοφοσείστης "Ἐκτωρ :
«Δηιφοῖ β' ἔγὼ πάντοτε σέ πρῶτον ἀγαποῦσα
ἀπ' ὅσους γέννησ' ἀδελφοὺς ἡ Ἐκάβη τοῦ Πριάμου,
ἀλλὰ τώρ' ἀκριβότερα θὰ σὲ τιμήσῃ ὁ νοῦς μου.
'Αφοῦ μ' εἰδαν τὰ μάτια σου, νὰ βγῆς ἀπὸ τὸ τείχος
ἐτόλμησες γι' ἀγάπη μου κι οἱ ἄλλοι μέσα μένουν». 235
- Τότε ἡ γλωκόσθαλμη θεά σ' ἔκεινον ἀπαντοῦσε :
«'Αγαπητέ, καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα καὶ ὁ πατέρας
καὶ οἱ φίλοι ὅλοι ὀραδικῶς θερμά μ' ἐπαρακάλουν
νὰ μείνω αὐτοῦ· τόσο πολὺς ὅλους τοὺς πῆρε τρόμος.
'Αλλὰ ἐμὲ βασάνιζεν ὁ πόνος σου, ἀδελφέ μου.
Καὶ ἀς πεταχθοῦμε τώρα εὐθύς στὴν μάχην καὶ ἀς βροντήσουν
γενναῖα τὰ κοντάρια μας, νὰ ἴδουμε ἀν ὁ Πηλείδης
τὰ αίματωμένα λάφυρα θὰ πάρη τῶν κορμιῶν μας
στὲς πρύμνες ἡ ἀπ' τὴν λόγχην σου θὰ ξεψυχήσῃ ἔκεινος». 240
- Εἶπε ἡ θεά καὶ δίβουλα ξεκίνησε αὐτὴ πρώτη

καὶ δταν αύτοὶ προχώρησαν κι εύρεθησαν ἀντίκρῳ
δ "Εκτωρ πρωτομίλησεν : «Ἐμπρός σου δὲν θὰ φύγω,
Πηλείδη, πλέον ὡς προτοῦ, ποὺ δλόγυρα εἰς τὰ τείχη
τρεῖς μ' ἐκυνήγησες φορές, καὶ ἀντίκρῳ εἰς τὴν ὁρμήν σου
νὰ μείνω δὲν ἐτόλμησα· τώρα ἡ ψυχή μου θέλει
ἀντίμαχα νὰ σοῦ στηθῶ· θὰ πέσης ἢ θὰ πέσω.

Καὶ πρῶτ' ἀς συμφωνήσουμε καὶ μάρτυρες μεγάλοι
θὰ 'ναι οἱ θεοὶ καὶ ἔφοροι στὸ λόγο ποὺ θὰ εἰποῦμε. 255
"Απρεπα ἐγὼ τὸ σῶμα σου δὲν θὰ χαλάσω, ἀντί^τσως
μοῦ δώσῃ δίας δύναμιν καὶ τὴν ζωὴν σοῦ πάρω·
γυμνὸν ἀπ' τ' ἄρματα λαμπρὰ τὸ σῶμα σου, δ Πηλείδη,
θὰ δώσω ἐγὼ τῶν 'Αχαιῶν· δημοια καὶ σὺ νὰ πράξης».

Μ' ἄγριῳ βλέμμ' ἀπάντησεν δ γρήγορος Πηλείδης : 260
«Μὴ μοῦ προφέρης σύμβασες, δ "Εκτορ μισητέ μου,
λεοντάρια καὶ ἀνθρωποι ποτὲ δὲν ὕμοσαν εἰρήνην,
λύκοι καὶ ἄρνια δὲν γίνεται ποτὲ νὰ ὅμοιγνωμήσουν
ἄλλο· ἔχθραν ἔχουν διπονδην κακὴν ἀνάμεσόν τους.
Τόσο κι ἐγὼ δὲν δύναμαι ποτὲ νὰ σ' ἀγαπήσω 265
καὶ δροκους δὲν θὰ δύσωμε πρὶν ἔνας ἀπ' τοὺς δύο
χορτάση μὲ τὸ αἷμα του τὸν ἀνδρειωμένον "Αρην.
Κάθε ἀρετὴν πολεμικὴν νὰ θυμηθῆς εἰν' ὥρα
καλὸς νὰ δείξης λογχιστής καὶ μαχητής ἀνδρεῖος·
ἀποφυγὴν δὲν ἔχεις πλιά, στὴν λόγχην μου ἀποκάτω
θὰ σὲ δαμάσῃς ἢ 'Αθηνᾶ· καὶ πλειρώσης δόλον
τὸν πόνον τῶν συντρόφων μου ποὺ ἡ λόγχη σου ἔχει σφάξει». 270
Εἶπε καὶ τὸ μακρόσκιον ξετίναξε κοντάρι.

Κοιθῶς τὸ εἶδε ἐκάθισε νὰ τὸ ξεφύγῃ δ "Εκτωρ
κι ἐπέταξε ἀπ' ἐπάνω του τὸ χάλκινο κοντάρι 275
καὶ αύτοῦ στυλώθη μὲς στὴν γῆν κι ἡ 'Αθηνᾶ τὸ παίρνει
καὶ ἀπὸ τὸν "Εκτορα κρυφὰ τὸ δίδει τοῦ 'Αχιλλέως.
"Ο "Εκτωρ τότε διμίλησε στὸν ἄψιγον Πηλείδην :
«Δέν πέτυχες, ἵσσθε Πηλείδη, μήτε δίας
σοῦ εἴπε ἀκόμα, ὡς ἔλεγες, τὸ πότε θ' ἀποθάνω. 280
'Αλλ' ἔχεις λόγια στρογγυλὰ καὶ κλεφτολόγιος εἰσαι
νὰ μὲ δειλιάσῃς, στὴν ψυχὴν τὸ θάρρος νὰ νεκρώσῃς.
Δέν φεύγω ἐγώ, τὴν λόγχην σου στὲς πλάτες νὰ μοῦ ἐμπήξῃς

ἀλλὰ στὸ στῆθος, ποὺ ἀντικρυς προβάλλω, πέρασέ την,
ἀν τοῦτο θέλησε δὲ θεός· ώστόσοι ἀπ' τὴν δικήν μου
φυλάξου, κι εἴθε δόλῳ οὐ στὰ σπλάχνα σου νὰ φθάσῃ·
στούς Τρῶας ἐλαφρότερον θὰ κάμη τὸν ἀγώνα
δὲ θάνατός σου, ὅτι σ' ἐσὲ τὴν συμφοράν τους βλέπουν».

Ἐίπε καὶ τὸ μακρόσκιον ἔστιναξε κοντάρι
καὶ τοῦ Πηλείδη ἐπέτυχε στὴν μέσην τὴν ἀσπίδα.
'Αλλὰ τινάχθηκε μακρὰν ἀπ' τὴν ἀσπίδα ἐκεῖνο.

Χαμένο εἶδε τὸ ἀκόντι του ὁ "Εκτωρ κι ἔχολώθη,
κατηφιασμένος ἔμεινε, ποὺ ἀλλην δὲν εἶχε λόγγην.

Κι ἔσυρε δυνατὴν φωνὴν νὰ εἰπῇ τοῦ Δηιφόβου
κοντάρι νὰ τοῦ φέρη εὐθύς, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ δὲν ἤταν.
Καὶ ὁ "Εκτωρ τὸ ἐννόησε στὸ πνεῦμα του καὶ εἶπε:

"Τὸ βλέπω, διμένα, ποὺ οἱ θεοὶ μ' ἐκάλεσαν στὸν "Αδην"
τὸν ἥρωα Δηιφόβον ἐπίστευα κοντά μου
κι εἶναι στὸ τεῖχος· ἡ 'Αθηνᾶ μ' ἐτύφλωσε μὲ δόλον.
Θάνατος τώρα μ' εὑρήκε κακός, μακρὰν δὲν εἶναι.
'Αχ! τοῦτο ἡθέλων ἀπ' ἀρχῆς ὁ Ζεὺς καὶ ὁ μακροβόλος
νιός του, αὐτοὶ ποὺ πρόθυμα μὲ προστατεῦναν πρῶτα.

Καὶ ἡ μοίρα τώρα μ' ἔπιασεν. 'Αλλὰ χωρὶς ἀγώνα
ἀδοξα δὲν θὰ πέσω ἐγὼ καὶ πρῶτα κάτι μέγα
θὰ πράξω καὶ δσοι γεννηθοῦν κατόπιν νὰ τὸ μάθουν».

Ἐίπεν αὐτὰ κι ἔσυρ' εὐθύς ἀκονημένο ξίφος
ποὺ στὸ μηρὶ του ἐκρέμουνταν καὶ δυνατὸ καὶ μέγα,
μαζώχθη καὶ ὡσὰν ἀετὸς ἐχύο' ὑψηλοπέτης
ποὺ στὴν πεδιάδα χύνεται μέσ' ἀπὸ μαῦρα νέφη
λαγὸν ν' ἀρπάξῃ ἄνανδρον ἢ τρυφερὸν ἀρνάδα·
τόσο καὶ ὁ "Εκτωρ δρμησε τινάζοντας τὸ ξίφος.

Πετάχθη πάλιν καὶ ὁ 'Αχιλλεὺς μὲ δρμὴν πολέμου ἀγρίαν,
τὴν ἔξαισιαν πρόβαλεν ἀσπίδα του εἰς τὸ στῆθος,
μὲ τὸ κεφάλι ἔκλιν' ἐμπρόδες τὴν περικεφαλαίαν,
καὶ ὀλόγυρ' ἀναδεύονταν οἱ ὀλόχρυσες πλεξίδες,
ποὺ ἀπὸ τὸν κῶνον ἔσυρε πυκνὲς τοῦ 'Ηφαίστου ἡ τέχνη'
καὶ δρπως μὲς στ' ἀστρα προχωρεῖ λαμπρὸς ὁ ἀποσπερίτης,
ποὺ εἶναι τὸν ὠραιότερο μὲς στὸ οὐρανοῦ τὸν ἀστέρια
τόσον ἡ λόγχη ἔλαμπε, ποὺ στὸ δεξιὸ του ἐκεῖνος

- έτίναξε κακόγυνωμα στὸν "Εκτορα τὸν θεῖον
κοιτώντας ξέσκεπον νὰ ἔβρῃ τὸ τρυφερὸ του σῶμα.
Τὸ ἄλλο σῶμα ἐσκέπαζαν τὰ χάλκιν' ἄρματά του
τὰ ὠραῖα, ποὺ ἀπ' τὸ λείψανον ἐπῆρε τοῦ Πατρόκλου·
ἄλλ' ὅχι ὅπου ὁ τράχηλος χωρίζει ἀπὸ τὸν ὄμονον
καὶ ὅπου ἀπίστευτην ροπὴν σβήν' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου·
ἔκει τὸν λόγχισ' ὁ Ἀχιλλεύς, ἐπάνω του ὡς ὁρμοῦσε
καὶ ἀπ' τὸν ἀπαλὸν τράχηλον ἀντίκρυ ἐβγῆκε ἡ λόγχη·
δὲν τοῦ 'κοψε τὸν λάρυγγα τὸ χαλκοφόρο ἀκόντι,
διὰ νά 'χη ἀκόμη τὴν λαλιὰ στὸν ὄλλον ν' ἀπαντήσῃ·
κι ἐπάνω του, ἀφοῦ ἔπεσε, καυχήθηκε ὁ Πηλείδης:
«Ὦ "Εκτορ, ὅταν φόνευες τὸν Πάτροκλον, νὰ πάθης
δὲν εἰχες φόβον, οὔτ' ἐμὲ ποὺ ἔλειπα ἐστοχάσθης,
ἀνόγητε, κι ἐβρίσκομουν ἐγὼ στὰ κοῦλα πλοῖα
ἐκδικητής του, στὴν ἀνδρειὰ πολὺ καλύτερός σου,
ποὺ τώρα σὲ θανάτωσα· καὶ σὲ θὰ σύρουν σκύλοι,
ἐνῶ ἔκεινον οἱ Ἀχαιοὶ μὲ μνῆμα θὰ τιμήσουν». 335
- Καὶ ὁ "Εκτωρ τοῦ ἀπάντησε μὲ τὴν ψυχὴν στὸ στόμα:
«Ἄχ! τὴν ζωὴν σου νὰ χαρῆς καὶ τῶν γλυκῶν γονέων
μή θέλης βρῶσιν τῶν σκυλιῶν στέκες πρύμνες νὰ μ' ἀφήσῃς·
δέξου ἀπὸ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν σεπτὴν μητέρα
λύτρα χρυσάφι καὶ χαλκόν, καὶ σὺ στὰ γονικά μου
ὅπισσα δὸς τῷ σῶμα μου, κι ἐμὲ τὸν πεθαμένον
θὰ καταλύσουν στὴν πυράν οἱ ἀνδρες καὶ οἱ μητέρες». 340
- Μ' ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησεν ὁ γρήγορος Πηλείδης:
«Μή μ' ἔξορκίζης, σκύλαρε, σ' ὅτι ἀγαπᾶ ἡ καρδιά μου.
Τόσο νὰ μ' ἀφηνες ἡ ψυχὴ κομμάτια νὰ σου φάγω
ώμοδον ἐγὼ τὸ σῶμα σου, γιὰ δσα μόχεις κάμει,
ὅσο ἀπ' τὸ στόμα τῶν σκυλιῶν κανεὶς τὴν κεφαλήν σου
δὲν θὰ φυλάξῃ καὶ ἀν ἐδῶ ζυγοστατοῦσε δῶρα
εἰκοσοπλάσια πάντοτε καὶ ἀν ὑποσχόνταν καὶ ἄλλα·
καὶ ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος νὰ πρόσφερε χρυσάφι
τοῦ σώματός σου ἔξαγοράν· ποτὲ δὲν θὰ σὲ κλάψῃ
ἡ μάνα ὅπού σ' ἐγέννησε, στὴν νεκρικήν σου κλίνην
ἄλλα ἐσὲ συγκόκαλον τ' ἀγρίμια θὰ σπαράξουν». 350
- Καὶ ξεψυχώντας τοῦ 'λεγεν ὁ λοφοσείστης "Εκτωρ : 355

«Τὸ βλέπω ἀπὸ τὴν ὅψιν σου, πώς δὲν θὰ σὲ μαλάξω
κι εἶναι ἡ καρδιά σου σίδερο· μόνον στοχάσου τώρα,
μὴ ἔξ ἀφορμῆς μου δργῇ θεῖκῇ σὲ ἔβρῃ τὴν ἡμέραν
ποὺ ἐμπροσθεν τῶν Σκαιῶν Πυλῶν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Φοῖβος
θενὰ σοῦ πάρουν τὴν ζωήν, ἔξαίσιε πολεμάρχε». 360

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγγα ἀπέθανε καὶ παραπονεμένη
τοῦ ἄφησε τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀνδρειᾶς τὴν χάριν
ἀπὸ τὰ μέλη του ἡ ψυχὴ κατέβαινε στὸν "Ἀδην"
καὶ κεῖνον πάλιν καὶ νεκρὸν προσφώνησε ὁ Πηλείδης :
«Πήγαινε κι ἔγώ καρτερῶ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου
ποὺ ὁ Ζεύς κι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι για μὲ θ' ἀποφασίσουν». 365

Καὶ ἀφοῦ τὴν λόγγην τράβηξε καὶ ἀπόθεσε ἀπ' τὸ σῶμα,
τὸν γύμνωσε ἀπὸ τ' ἄρματα στὸ αἷμα του βαμμένα
κι ἔτρεχαν ὅλ' οἱ Ἀχαιοὶ καὶ γύρω θεωροῦσαν
τοῦ "Ἐκτορος" τὸ ἀνάστημα, τὴν ὅμορφην εἰδή του
καὶ δὲν ἐσίμωσε κανεὶς χωρὶς νὰ τὸν κεντήσῃ.
Καὶ τότε κάποιος ἔλεγε κοιτώντας τὸν πλησίον :
«὾, πόσο μαλακότερα πιάνετ' ὁ "Ἐκτωρ τώρα,
παρ' ὅταν ἔβαλε φωτιὰ νὰ κάψῃ τὰ καράβια». 370

Αὐτὰ ἔλέγαν κι ἔπειτα σιμὰ τὸν ἐκεντοῦσαν.
Καὶ ἀφοῦ τὸν ἀπογύμνωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
ἐστήθη αὐτοῦ καὶ διμίλησε τῶν Ἀχαιῶν στὴν μέσην :
«Ὥ φίλοι σεῖς, δ ἀρχηγοὶ προστάτες τῶν Ἀργείων,
ἀφοῦ μᾶς δῶκαν οἱ Ἀχαιοὶ νὰ πέση αὐτὸς ὁ ἄνδρας
ποὺ ὅλοι δὲν μᾶς πλήγωσαν ὅσον αὐτὸς καὶ μόνος,
τὴν πόλιν των ἀς ζώσωμεν ἐμεῖς μὲ τ' ἄρματά μας
νὰ ίδοιμε τί ἔχουν κατὰ νοῦν νὰ πράξουν τώρα οἱ Τρῶες.

Θ' ἀφήσουν τὴν ἀκρόπολιν τώρα ποὺ αὐτὸς ἔχαθη
ἢ καὶ χωρὶς τὸν "Ἐκτορα θ' ἀγωνισθοῦν ἀκόμη."
*Αλλὰ τί διειλογίστηκε τοῦτα ἡ ψυχὴ μου τώρα ;
"Ακλαυτος, ἀθαφτος, νεκρὸς κείτετ' ἐκεῖ στές πρύμνες
δ Πάτροκλος, ποὺ ἔγώ ποτὲ δὲν θὰ τὸν λησμονήσω
ἐνόσω μὲ τοὺς ζωντανούς κινῶ τὰ γόνατά μου.
Κι ἔὰν οἱ πεθαμένοι ἐκεῖ στὸν "Ἀδη λησμονοῦνται
κι ἐκεῖ θενὰ θυμᾶμαι ἔγώ τὸν ποθητόν μου φίλον. 390

Τώρα, παιδιά τῶν Ἀχαιῶν, ἀς γύρωμε στὰ πλοῖα

μὲ τοῦτον καὶ ἀς σηκώσωμε παιάνα νικηφόρον·
νίκην λαμπρὴν ἐπήραμεν· φονεύσαμεν τὸν θεῖον
“Εκτορα, ὃπου τὸν δόξαζαν ὥσὰν θεὸν οἱ Τρῶες”.

Αὐτά 'πει κι ἔργ' ἀπάνθρωπα στὸν "Εκτορα ἐσοφίσθη". 395
τῶν δυὸς ποδιῶν τοῦ ἐτρύπησε τὰ νεῦρ' ἀπὸ τές φτέρνες

ώς τ' ἀστραγάλι, καὶ λουρὶὰ τοὺς πέρασε ἀπὸ μέσα,
τὸν κρέμασε ἀπ' τὴν ἄμαξαν νὰ σέρνη τὸ κεφάλι,
σήκωσε τὰ λαμπρὸς ἅρματα καὶ ἀνέβη αὐτὸς στ' ἄμαξι,
καὶ τὰ πουλάρια ἐράβδισε ποὺ πρόθυμα ἐπετάξαν. 400

Σκόνην ἐσήκωνε ὁ νεκρός, καὶ τὰ μαλλιά ἀπλωμένα
στὸ χῶμα καὶ ὅλ' ἡ κεφαλή, χαριτωμένη πρῶτα,
ποὺ τώρα ὁ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ χέρια
νὰ τὴν χαλάσσουν ἀσχῆμα στὴν γῆν τὴν πατρικήν του.

Καὶ ἄμ' εἰδ' ἐκεῖ νὰ σύρεται στὸ χῶμα τὸ παιδί της
ἔβαλε τὰ ξεφωνητὰ καὶ ἀνέσπα τὰ μαλλιά της
καὶ τὴν λαμπρὴν μαντίλαν της ἐπέταξε ἡ μητέρα·
μ' αὐτὴν καὶ ὁ γέρος ἔκλαιε, καὶ ὀλόγυρα εἰς τὴν πόλιν
ὅλος ὀδύρετ· ὁ λαός, φρικτὰ θρηνολογοῦσε. 405

Κι ἐφαίνετο ἀπαράλλακτα σὰν νὰ 'τρωγανοὶ φλόγες
πατόκορφα τὰ ὑψηλὰ πυργώματα τῆς Τροίας·
καὶ ὁ γέρος, εἰς τὸν πόνον του, νὰ πεταχθῇ καὶ νὰ 'βγη
ἀπὸ τές πύλες ἥθελε καὶ μόλις τὸν κρατοῦσσαν·
στὴν λάσπην ἐκυλίονταν, κατ' ὄνομα καθέναν
παρακαλοῦσε κι ἔλεγε: «"Οσο καὶ ἀν μ' ἀγαπᾶτε,
μὴ μὲ κρατῆτε, φίλοι μου, ἀφήσετε με μόνον
νὰ ἔβγω καὶ νὰ φθάσω ἐγὼ στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα·
στὸν ἄνδρα τὸν ἀνόσιον, τὸν ἄγριον, νὰ προσπέσω,
ἴσως τὰ χρόνια σεβασθῇ καὶ λυπηθῇ τὸ γῆρας.
"Ομήλικόν μου ἔχει αὐτὸς πατέρα, τὸν Πηλέα 410

ποὺ τοῦτον γεννοανάστησε νὰ γίνη συμφορά μας,
κι ἐμένα μάλιστα σκληρὰ τὰ σπλάχνα νὰ πληγώσῃ,
ποὺ τόσα μοῦ 'σφαξε παιδιά, περήφανα βλαστάρια.
"Ολα τὰ κλαίγω ἀλλὰ τοῦ ἐνὸς δριμὺς μὲ σφάζει ὁ πόνος
τοῦ "Εκτορος, καὶ γρήγορα στὸν "Αδη θὰ μὲ φέρη·
νά 'χε πεθάνει καν αὐτὸς εἰς τές δικές μου ἀγκάλες,
καὶ θὰ ἔξεθυμαίναμε στὰ δάκρυα, στοὺς θρήνους, 425

ποὺ τοῦτον γεννοανάστησε νὰ γίνη συμφορά μας,
κι ἐμένα μάλιστα σκληρὰ τὰ σπλάχνα νὰ πληγώσῃ,
ποὺ τόσα μοῦ 'σφαξε παιδιά, περήφανα βλαστάρια.
"Ολα τὰ κλαίγω ἀλλὰ τοῦ ἐνὸς δριμὺς μὲ σφάζει ὁ πόνος
τοῦ "Εκτορος, καὶ γρήγορα στὸν "Αδη θὰ μὲ φέρη·
νά 'χε πεθάνει καν αὐτὸς εἰς τές δικές μου ἀγκάλες,
καὶ θὰ ἔξεθυμαίναμε στὰ δάκρυα, στοὺς θρήνους,

έγω καὶ, ὅπου τὸν γέννησεν, ἡ ἀμοιρὴ μητέρα».

Ἐλεγε κλαίοντας καὶ ὅμοῦ στενάζαν κι οἱ πολίτες

καὶ πρώτη ἐμοιρολόγησε τῶν γυναικῶν ἡ Ἐκάβη:

430

«Τέκνον, τί ἔπαθα ἡ πικρή! καὶ ἀκόμη ἔγω θὰ ζήσω

ἀφοῦ μοῦ ἀπέθανες ἐσύ· ποὺ ἡμέρα νύκτα ζήσουν

τὸ ζηλευτὸν καμάρι μου, καὶ οἱ Τρώισσες καὶ οἱ Τρῶες

σωτήρα σ' εἶχαν καὶ ὡς θέδν σὲ καλοδέχοντ' ὅλοι·

ὅτ' εἶχαν δόξαν ἀπὸ σὲ μεγάλην, ὅσο ἀκόμη

435

ἔζουσες, τώρα σ' εὔρηκεν ὁ θάνατος καὶ ἡ μοίρα».

Κι εἰδησιν γιὰ τὸν "Ἐκτορα δὲν εἶχε λάβει ἀκόμα

ἡ σύντροφός του ὅτι κανεὶς νὰ τῆς εἰπῇ δὲν ξλθε,

πῶς ἔμενεν ὁ ἄνδρας τῆς ἀπὸ τές πύλες ἔξω.

'Αλλὰ μὲς στὰ δωμάτια τῆς εἶχε στὸ χέρ' ὑφάδι

440

διπλό, πορφύρεο, καὶ πολλὰ πλουμίδια τοῦ κεντοῦσε·

καὶ εἰς τές καλές θεράπαινες εἴπε στὴν στιά νὰ στήσουν

τρίποδα μέγαν, ἔτοιμα θερμὰ λουτρά νὰ γίνουν

τοῦ "Ἐκτορος ποὺ ἔμελλε νὰ γύρη ἀπὸ τὴν μάχην·

καὶ ποῦ νὰ ξεύρῃ ὅτι μακρὰν ἀπὸ λουτρά τὸν εἶχε

445

ἡδ' ὑποτάξ· ἡ 'Αθηνᾶ στὴν λόγγην τοῦ 'Αχιλέως·

καὶ ὡς ἄκουσε ξεφωνητὰ καὶ κλάυματ' ἀπ' τὸν πύργον,

ἔσεισθηκαν τὰ μέλη τῆς, τῆς ἔπεσε ἡ περόνη

κι εἴπε πρὸς τές θεράπαινες: «Μαζί μου ἐλᾶτε δύο,

τὸ τί συμβαίνει θενὰ ἵδω· τῆς σεβαστῆς μου 'Εκάβης

450

τὴν φωνὴν ἄκουσα· ἡ καρδιὰ στὸ στῆθος μου σπαράζει

κατὰ τὸ στόμα· ἐπέτρωσαν τὰ γόνατά μου κάτω·

κάτι κακὸν εἶναι κοντὰ στὰ τέκνα τοῦ Πριάμου.

Ποιὺ φοιοῦμαι —καὶ ἀμποτε τ' αὐτιά μου μὴ τ' ἀκούσουν—

τὸν "Ἐκτορα τὸν τολμηρὸν μὴ μόχη ἀπομονώσει

455

δ 'Αχιλλεὺς κατάποδα μακρὰν ἀπὸ τὰ τείχη,

καὶ τὴν πικρήν του ἀνδραγαθιὰ γιὰ πάντοτ' ἔχη σβήσει.

"Οτι ποτὲ δὲν ἔμενε στὸ πλῆθος καὶ στὴν τάξιν,

ἀλλὰ προέτρεχε ποιὺ μὲ ἀτρόμητον ἀνδρείαν».

Εἴπε καὶ ἀπὸ τὸ μέγαρο πετάχθη φρενιασμένη

460

μὲ κτυποκάρδι τρομερό, καὶ δύσιω τῆς οἱ κόρες.

Καὶ ὅταν στὸν πύργον ἔφθασε μές στῶν ἀνδρῶν τὸ πλῆθος,

δρθή στὸ τεῖχος κοίταξε, κι ἐμπρὸς στὴν πόλιν κάτω

τὸν εἴδε αὐτοῦ συρόμενον, καὶ τὰ γοργὰ πουλάρια
ἀφρόντιστα στῶν Ἀχαιῶν τές πρύμνες τὸν τραβοῦσαν.

465

Μαῦρο σκοτάδι ἐσκέπασε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της
κι ἔπεσε ὅπισω ἀνάσκελα μὲ τὴν ψυχὴν στὸ στόμα.

Μακράν της τὰ γιαδέματα πετάχθηκαν τὰ ὥραῖα,
τὸ διάδημα, μὲ τὴν λαμπτὴν μαντίλα καὶ τὸ δίκτυ
καὶ τὸ μαγνάδι ὅποιο ἡ χρυσὴ τῆς χάρισε 'Αφροδίτη,
ὅταν τοῦ Ἡετίωνος τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ σπίτι
νύμφην δ "Εκτωρ μὲ πολλὰ πού 'χε της δώσει δῶρα.

470

Κι οἱ ἀνδράδελφες δὲν ἔλειπαν αὐτοῦ καὶ οἱ συννυφάδες
ποὺ τὴν βαστοῦσαν ἔτοιμην ἔκει νὰ ξεψυχήσῃ.

Καὶ ἄμα ἐπῆρε ἀναπνοὴν ἔξεσπασε στὴν αλάψαν,
κι ἔλεγε μὲ τές Τρώισσες : «"Ἐκτορ ! δύμε τὴν ἔρμην !
μὲ μίαν γεννηθήκαμε μοίραν ἐμεῖς οἱ δύο·

475

στὴν Τροίαν εἴδες σὺ τὸ φῶς στὸ δῶμα τοῦ Πριάμου,
ἐγὼ στὲς Θῆβες κάτωθεν τῆς δευδρωμένης Πλάκου,
στὸ δῶμα τοῦ Ἡετίωνος, ποὺ ἀνάτρεψε με βρέφος
ἄμυορος τὴν βαριόμοιρην, νὰ μὴ μ' εἶχε γεννήσει·
σὺ τώρα κάτω ἀπὸ τὴν γῆν στὸν "Αδην κατεβαίνεις,
κι ἔμε κήραν περίλυπην στὸ ἔρμο σπίτι ἀφήνεις,
κι εἶναι παιδάκι τρυφερὸ τὸ ἀγόρι ποὺ ἔγεννήθη

480

ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς δυστυχεῖς· καὶ μήτε σὺ βοηθός του
θὰ εἰσαι, ἀφοῦ ἀπέθανες, μήτε βοηθός σου ἔκεινος.
Καὶ ἀν ἀπ' τὸν πολυδάκρυτον τῶν Ἀχαιῶν ἀγώνα
ξεφύγη, λύπεις πάντοτε πικρές τὸν περιμένουν·
καὶ ξένοι τὰ χωράφια του θὰ τοῦ ξετερμονίσουν.

485

Πάντερμο κάνει τὸ παιδὶ τῆς ὀρφανιᾶς ἡ μέρα·
κοροὶ γέρνει καὶ πρόσωπο μὲ μάτια δακρυσμένα.

490

Τὸν φέρν' ἡ χρεία ν' ἀνεβῆ στοὺς φίλους τοῦ πατρός του,
τραβᾶ τοῦ ἔνδος τὸ φόρεμα, τοῦ ἄλλου τὸν χιτώνα·
καὶ ἀν κάποιος τὸν ψυχοπονῆ, καυκὶ μικρὸ τοῦ δίδει,
δροσιὰ στὰ χείλη καὶ ποτὲ στὴν ἀκρην τ' οὐρανίσκου.

495

Καὶ κάποτε κτυπώντας τὸν ἀγόρι εύτυχισμένο
τὸν διώχνει ἀπὸ τὴν τράπεζαν, σκληρὰ τὸν δνειδίζει :
«Γκρεμίσου, καὶ ὁ πατέρας σου στὸν δεῖπνον μας δὲν εἶναι!».
Κλαμένο πάει τὸ παιδὶ στὴν κήραν του μητέρα

- δ' Αστυάναξ, δπού πρὶν στὸ γόνα τοῦ πατρός του
μεδούλι μόνον ἔτρωγε καὶ ἀπὸ θρεφτάρια πάχος·
καὶ ἀφοῦ στὰ παιδιαρίσματα τὸν ἔπιαγεν δὲ μπνος
εἰς κλίνην μαλακότατην, στὸν κόλπον τῆς βυζάστρας
κοιμόνταν ἀπὸ ζηγλευτές τροφές θεραπεμένος.500
- Τώρα ποὺ τοῦ 'λειψε δ γονιδές κακὰ πολλὰ θὰ πάθη
δ' Αστυάναξ μ' ὄνομα ποὺ τόβγαλαν οἱ Τρῶες·
ὅτι σὺ μόνος ἔσωζες τὴν πυργωμένην πόλιν.505
- Τώρα μακρὰν ἀπ' τοὺς γονεῖς στὲς πρύμνες σέ θὰ φάγουν
πυκνὰ σκουλήκια, ἀφοῦ σκυλιά στὸ σῶμα σου χορτάσουν
γυμνόν, καὶ δμως στὰ μέγαρα ὑπάρχουν τόσα ὥραια
ἐνδόματα λεπτότατα τῶν γυναικῶν ὑφάδια.510
- 'Αλλὰ στὲς φλόγες ὅλα ἐγώ θενὰ τὰ καταλύσω,
ὅχι ὅφελός σου, ἀφοῦ γιὰ σὲ νεκροστολή δὲν εἶναι
ἀλλὰ μὲ αὐτὸν νὰ δοξασθῆς εἰς τὸν λαὸν τῆς Τροίας'.
Τά 'λεγε κλαίοντας καὶ δμοῦ στενάζαν οἱ γυναικες.515

Ψ

Ἐκεῖ στὴν πόλιν ἔκλαιαν· καὶ ὥστόσον εἶχαν φθάσει
στὰ πλοῖα τους οἱ Ἀχαιοί, στὴν ἄκρην τοῦ Ἐλλησπόντου,
καθένας εἰς τὴν πρύμνην του· τοὺς Μυρμιδόνας ὅμως
νὰ διαλυθοῦν δὲν ἀφηνεν δὲν ἴσσθεος Πηλείδης,

καὶ τῶν συντρόφων ἔλεγεν: «Ἀνδρεῖοι Μυρμιδόνες,
ὦ ποιητοί μου σύντροφοι, τ' ἄλογ' ἀπὸ τ' ἀμάξια
τώρα δὲ θὰ ξεζέψωμεν, ἀλλὰ μαζὶ μ' ἔκεινα
θὰ προχωρήσωμε σιμὰ νὰ κλάψωμε τὸν φίλον
Πάτροκλον, μόνη προσφορὰ ποὺ τῶν νεκρῶν ἀνήκει.

Καὶ ἀφοῦ τοῦ πικροῦ ακλάυματος τὴν ἡδονὴν χαροῦμεν,
τ' ἄλογα θὰ ξεζέψωμε κι ἐδῶ θὰ γίνη ὁ δεῖπνος».

Εἶπε καὶ ὅλοι ἔθρήνησαν καὶ πρῶτος δὲ Πηλείδης
κι ἔφεραν γύρω εἰς τὸν νεκρὸν τρεῖς γύρες μὲ τοὺς ἵππους
ακλάιοντας καὶ στὰ ακλάυματα τοὺς ἔκινοῦσε ή Θέτις.

Δάκρυα στὸν ἄμμον, δάκρυα στὰ δύπλα τους ἔκύλαν
τόσον τοὺς ἤταν ποιητὸς δὲ μέγας πολεμάρχος.

Καὶ δὲ Πηλείδης ἔπλωσε στοῦ φίλου του τὰ στήθη
τ' ἀνθρωποφόρα χέρια του κι ἔκανε ἀρχὴν τοῦ θρήνου:

«Ἄγαλλου, δὲ Πάτροκλε, καὶ αὐτοῦ ποὺ εὑρίσκεσαι στὸν "Ἄδην,
ὅτι ὅλα ὅσα σοῦ ταξία τὰ τελειώνω τώρα,
τὸν "Ἐκτορα νὰ σύρω ἐδῶ, στοὺς σκύλους νὰ τὸν δώσω,
καὶ εἰς τὴν πυράν σου δώδεκα τέκνα λαμπρὰ τῶν Τρώων
ἀπὸ χολὴν τοῦ φόνου σου νὰ σοῦ ἀποκεφαλίσω».

Αὐτά πε καὶ σκληρόψυχα τὸν "Ἐκτορα τὸν θεῖον
ἔπλωσε προύμυτα σιμὰ στὴν αλίνην τοῦ Πατρόκλου
στὸ χῶμα· κι ἔξεζώνονταν ὥστόσο οἱ Μυρμιδόνες
τὰ χάλκινά τους ἄρματα κι ἔξεζέψαν τοὺς ἵππους
καὶ ὅλοι ἔκαθίσαν ἔμπροσθεν στὴν πρύμνην τοῦ Ἀχιλλέως
ποὺ εὐφραντικὸ τοὺς ἔκανε νεκρώσιμο τραπέζι.

Καὶ βόδια κάτασπρα πολλὰ σφαζόμενα ἐβογγοῦσαν,
ἐσφάζοντο καὶ ἀρνιὰ πολλὰ κι ἐρίφια ποὺ βελάζαν·

5

10

15

20

25

30

χοῖροι πολλοὶ λευκόδοντες, ποὺ ἀπὸ τὸ πάχος λάμπαν,
στοῦ Ἡφαίστου ἐκαψαλίζονταν τὴν φλόγα τεντωμένοι,
καὶ στὸν νεκρὸν δλόγυρα τὸ αἷμα ἐπλημμυροῦσε.

Καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀχαιῶν τὸν μέγαν Ἀχιλλέα,
ώς ἦταν ἀπὸ τὸν Θάνατον τοῦ φίλου χολωμένος,
μὲ κόπον τὸν κατάπεισαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ
εἰς τοῦ Ἀτρείδη τὴν σκηνήν· καὶ ἀμέσως, ὅμα ἐφθάσαν,
τοὺς ψιλοφώνους κήρυκες ἐπρόσταξαν νὰ στήσουν
τρίποδα μέγαν στὴν φωτιά, νὰ πείσουν τὸν Πηλείδη
ἀπὸ τὰ πηγμένα αἷματα τὸ σῶμα νὰ καθάρῃ.

Καὶ αὐτὸς ἀρνεῖτο στερεὰ καὶ μέγαν ὅμοσον δρόκον:
«Μὰ τὸν Κρονίδην τῶν θεῶν ἔξαισιον καὶ πρῶτον,
λούσιμο αὐτῇ μου ἡ κεφαλὴ δὲν θὰ δεχθῇ πρὶν βάλω
εἰς τὴν πυρὰν τὸν Πάτροκλον, καὶ τοῦ σηκώσω τάφον
καὶ τὰ μαλλιά μου κουρευθοῦν, ὅτι παρόμοιος πόνος
δὲν θὰ μου πλήξῃ τὴν ψυχὴν ὅσον καιρὸν καὶ ἀν ζήσω.
'Αλλὰ γιὰ τώρ' ὁμοία στέρκωμε τὸ θυιβερὸ τραπέζι.

Καὶ πρόσταξε ἀύριον ἐνωρίς, ὥς Ἀτρείδη βασιλέα,
ξύλα νὰ φέρουν κι ἔπειτα νὰ ἑτοιμάσουν ὅσα
τοὺς πεθαμένους προβοδοῦν εἰς τὸν ἀνήλιον τόπον.

Γρήγορα τοῦτος ἀφαντος νὰ γίνη ἀπὸ ἐμπροσθέν μας
μέσσα εἰς τὴν φλόγα καὶ δὲ λαδὸς τὰ ἔργα του νὰ πιάση».

Εἶπε καὶ ὅλοι πρόθυμοι στὸν λόγον του ὑπακοῦσαν:
καὶ ἀφοῦ τὸ δεῖπνο ἑτοίμασαν σπουδακτικὰ καθένας
ἔτρωγαν, καὶ ὅλοι ἐχάρηκαν τὸ ἴσομοιρο τραπέζι:

κι ἀφοῦ ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσο ἤθελε ἡ ψυχὴ τους
εἰς τὴν σκηνὴν ἐγρύπισε καθένας νὰ πλαγιάσῃ·
ἀλλ' δὲ Πηλείδης κείτονταν στὸ ἐλεύθερο ἀκρογιάλι

στενάζοντας καὶ δλόγυρα τῶν Μυρμιδόνων πλῆθος,
καὶ δὲ ὅποιος δποὺ τῆς ψυχῆς κάθε φροντίδα σβήνει
βαθὺς τοῦ περιχύθηκε στὰ μέλη τὰ γενναῖα

κοπιασμέν' ἀπὸ τὸν βαρὺν ἀγώνα ποὺ 'χε κάμει
νὰ κυνηγᾶ τὸν "Ἐκτορα στὰ τείχη ἐμπρός τῆς Τροίας.
Κι ἤλθε ἡ ψυχὴ τοῦ δύστυχου Πατρόκλου καὶ δύμοιας' ὅλη
μὲ ἐκεῖνον εἰς τὸ ἀνάστημα καὶ στὰ λαμπρά του μάτια

καὶ στὴν φωνήν καὶ δύμοια τὰ ἐνδύματα ἐφοροῦσε,

35

40

45

50

55

60

65

Στήν κεφαλήν του ἐστάθηκεν ἐπάνω καὶ τοῦ εἶπε:
 «Κοιμᾶσαι καὶ μὲ λησμονεῖς, γλυκύτατε Πηλείδη,
 νεκρόν, καὶ ὅτ' ἡμουν ζωντανὸς εἰς τὴν καρδιά σου μ' εἶχες. 70
 Θάψε μ' εὐθὺς νὰ διαβῶ τοῦ "Αδη τὸν πυλώνα·
 μακρὰν μὲ διώχνουν οἱ ψυχές, σκιές ἀναπαυμένων
 νὰ μὴ διαβῶ τὸν ποταμὸν καὶ ἀπόπερα τὲς σμίξω,
 κι ἐμπρὸς στὲς πύλες τές πλατιές τοῦ "Αδη παραδέρνω.
 Δός μου τὸ χέρι, κλαίομαι· καὶ ὅπισω ἀπὸ τὸν "Αδη 75
 δὲν θά 'λθω, ἀφοῦ μές στὴν πυρὰν μὲ βάλετε τοῦ τάφου.
 "Οτι ὅχι πλέον ζωντανοὶ καθήμενοι μονάχοι
 θενὰ τὰ λέγωμε ὡς καὶ πρὶν· κι ἐμένα ἡ μοίρα ἡ μαύρη
 μ' ἔρπαξε ὡς διορίσθηκεν ἀπὸ τὴν γενετήν μου.
 Καὶ σένα ἡ μοίρα διόρισεν, ίσοθες Πηλείδη, 80
 κάτω ἀπ' τὰ τείχη νὰ σβησθῆται τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων.
 Καὶ ἄλλο ἀκόμη θὰ σου εἰπῶ κι ἐλπίζω νὰ τὸ στέρεξης·
 μὴ ἀπ' τὰ δικά σου χωριστὰ τὰ κόκαλα μου βάλης·
 ἀλλ' ὅπως εἰς τὸ σπίτι σου μ' ἀνάθρεψαν μαζί σου,
 σταν παιδὶ στὴν σκέπην σας μὲ ἔφερε ὁ πατέρας 85
 ἀπ' τὸν 'Οπούντα, ἐξ ἀφορμῆς κακῆς ἀνδροφονίας,
 σταν τοῦ 'Αμφιδάμαντος ἔφόνευσα τ' ἀγόρι
 ἀθέλητα, ὡς ἔθυμωσα μ' αὐτὸν στοὺς ἀστραγάλους·
 τότε μ' ἐδέχθηκε ὁ Πηλεὺς καὶ καλοσανάθρεψε με
 στὸ σπίτι, καὶ μ' ὀνόμασεν αὐτὸς ἀκόλουθόν σου. 90
 Γι' αὐτὸ τῶν δύο τὰ κόκαλα μιὰ θήκη ἀς κλείση μόνη,
 ἡ χρυσὴ στάμνα, ποὺ ἡ σεπτὴ σου ἔχαρισε μητέρα».

Σ' ἔκεινον ὁ γοργόποδος ἀπάντησε 'Αχιλλέας:
 «Τ' ἥλθες, σεπτὴ μου κεφαλή, νὰ μ' ἔβρης καὶ νὰ κάμω
 μοῦ παραγγέλλεις ὅλ' αὐτά; Κι ἐγὼ θὰ σὲ ὑπακούσω
 καὶ ὅλα θὰ γίνουν, ὡς ποθεῖς· ἀλλ' ἔλα ἐδῶ σιμά μου,
 ὅπως καὶ ὀλίγες κάν στιγμὲς ἐδῶ περιπλεγμένοι
 τοῦ πικροῦ κλάυματος μαζί τὴν ἥδονήν χαροῦμε». 95

Καὶ τές ἀγκάλες ἀπλωσεν ἀλλ' ἔπιασεν ἀέρα·
 δτ' ἡ ψυχὴ κάτω ἀπ' τὴν γῆν ὡσὰν καπνὸς ἔχαθη
 τρίζοντας· καὶ ὁ 'Αχιλλεὺς πετάχθη σαστισμένος
 κτύπησε τές παλάμες του καὶ μὲ παράπον' εἶπε:
 «Θεοὶ μου, καὶ στὴν κατοικιὰ τοῦ "Αδη, καθὼς βλέπεω

εἶναι ψυχὴ καὶ φάντασμα, ἀλλὰ δὲν ἔχει σπλάχνα.
"Οτ' ἡ ψυχὴ τοῦ δύστυχου Πατρόκλου μου δληγύκτα
μ' ἐκεῖνον ἀπαράλλακτη ἐπάνω μου ἐστεκόνταν
καὶ μοῦ παράγγελνε πολλά, στὰ δάκρυα τῆς πνιγμένης".

Ἐλπε καὶ εἰς ὅλους κίνησε τὸν πόθον τῶν δακρύων·
κι ἡ αὔγῃ τοὺς ἥβρε δόλογυρα στὸ λείψανο νὰ κλαίουν.

Καὶ τότε ἀπ' ὅλες τές σκηνές, ὡς ὅρισεν ὁ Ἀτρείδης,
ἀνδρες μὲ τὰ μουλάρια τους κινοῦσαν γιὰ τὸν λόγγον
νὰ φέρουν ξύλα, κι ἔφορος δ ἔξαίσιος Μηριόνης
τοῦ πολεμάρχου ἀκόλουθος, μεγάλου Ἰδομενέως·
καὶ ἀξίνες καὶ καλόπλεκτα σχοινιὰ βαστοῦσαν ὅλοι
μὲ τὰ μουλάρια τους ἐμπρὸς, καὶ ἀνεβοκατεβῆκαν
ράχες πολλές, λοξά, στριφτὰ μέσ' στ' ἄγρια μονοπάτια.

Καὶ ὅτ' ἔφθασαν στὰ σύλλακκα τῆς δροσισμένης Ἱδης
γοργὰ τὰ ὑψηλὰ δρυὰ μ' ἀκονητὲς ἀξίνες
ἔκοφταν καί, ὅπως ἔπειταν τὰ δένδρ', ἀχοῦσε ὁ τόπος.

Καί, ἀφοῦ τὰ ἔσχίζαν, ἔδεναν τὰ ξύλα στὰ μουλάρια·
καὶ ἀπὸ τὸν λόγγον πρόθυμα νὰ φθάσουν στὴν πεδιάδα
ἐκεῖνα ἐτετραπόδιζαν· καὶ ἀκόμ' οἱ ξυλοκόποι
φέρουν γογγύλι' ἐπάνω τους, ὡς εἶπε ὁ Μηριόνης,
τοῦ Ἰδομενέως ὀπαδός· κατόπιν στ' ἀκρογιάλι
τὰ ἔβαζαν ἀραδιαστὰ στὸ μέρος, ποὺ ὁ Πηλείδης
μνῆμα νὰ στήσῃ ἐσκέφθηκεν αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατρόκλου·
καὶ ἀφοῦ μὲ ξύλ' ἀμέτρητα τὸν τόπον ἐσκεπάσαν
καθήμενοι ἐπερίμεναν· ώστόσον ὁ Πηλείδης
τοὺς Μυρμιδόνας πρόσταξε νὰ ζώσουν τὰ ἄρματά τους,
καὶ κάτω ἀπὸ τές ἀμαξες νὰ ζέψουν τὰ πουλάρια·

καὶ ἀρματωμένοι ἀνέβηκαν στ' ἀμάξια οἱ κυβερνῆτες
καὶ οἱ μαχηταὶ στὸ πλάγι τους, καὶ δπίσω ἀκολουθοῦσαν
σὰν μαῦρο σύγνεφο οἱ πεζοὶ· ἐβάσταζαν στὴν μέσην
τὸν Πάτροκλον οἱ σύντροφοι καὶ ὅλον μὲ τὰ κομμένα
μαλλιά τους τὸν ἐσκέπασαν, καὶ δπίσω τοῦ βαστοῦσε
τὴν κεφαλὴν δ ἵσόθεος Πηλείδης, πικραμένος
ποὺ σύντροφον ἔξαίσιον στὸν "Αδη προβοδοῦσε.

Καὶ ὅταν στὸ μέρος ἔφθασαν ποὺ ἔδειξε ὁ Πηλείδης
τὸν βάλαν κάτω καὶ ἀφθονα τοῦ ἐστοίβασαν τὰ ξύλα.

Τότ' ἀλλο ἐσκέφθη δ Ἀχιλλεύς· ἀπ' τὴν πυράν ἐστράφη,

105

110

115

120

125

130

135

140

τὴν ξανθήν κόμην ἔκοψε ποὺ τὴν καλλιεργοῦσε
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Σπερχειοῦ καλὴν νὰ τὴν προσφέρῃ.

Κι εἶπε μὲ πόνον τῆς καρδιᾶς κοιτώντας τὰ πελάγη:
«Ἄλλα σοῦ εύχήθη, ὅτι Σπερχειέ, τὸ στόμα τοῦ πατρός μου
ὅταν ἐκεῖ θὰ ἐγύριζα στὴν γῆν τὴν πατρικήν μου,
νὰ δώσῃ ἐσὲ τὴν κόμην μου καὶ ἀγίαν ἐκατόμβην,
καὶ αὐτοῦ στὸ κτῆμα, στές πηγές, πόχεις βωμὸν εύώδη
πεντήκοντ' ἀμουνούχιστα κριάρια νὰ μοῦ σφάξῃ.
Ἄλλὰ σύ δὲν ἔκτελεσες αὐτὰ ποὺ εύχήθη ὁ γέρος·
τῶρ' ἀφοῦ δὲν θὰ ξανθῶ τὴν ποθητὴν πατρίδα
ἀς πάρη ὁ ἥρως Πάτροκλος τὴν κόμην μου στὸν "Αδην".

Εἶπε, τὴν κόμην ἔβαλε στοῦ ἀγαπημένου φίλου
τὰ χέρια καὶ ὅλους ἔκαμε τὰ δάκρυα ν' ἀρχινήσουν.

Καὶ ὁ ἥλιος θὰ βασίλευε καὶ ἀκόμη αὐτοὶ θὰ κλαῖαν,
ἐὰν στὸν 'Αγαμέμνονα δὲν ἔλεγε ὁ Πηλείδης:
«'Ατρεΐδη, ἐπειδὴ πρόθυμα τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη
στοὺς λόγους ὅλα πείθονται, καὶ ὁ θρῆνος κόρον φέρνει
ἀπ' τὴν πυρὰν νὰ σκορπισθοῦν καὶ δεῖπνον νὰ ἔτοιμάσουν
εἰπέ τους· κι ἔπειτ' ὅλοι ἐμεῖς, ποὺ τὸν νεκρὸν πονοῦμε,
ὅλα θὰ συγυρίσωμε καὶ οἱ πολεμάρχοι ἀς μείνουν».

Τὰ λόγια τοῦτ' ἄμ' ἀκουσεν ὁ μέγας Ἀγαμέμνων
τὸν λαὸν ὅλον σκόρπισε στὰ ἴσοπλευρα καράβια,
κι ἐμεῖναν οἱ ἐνταφιασταὶ καὶ μὲ κορμοὺς ἐκάμαν
πυρὰν ὅπού 'χεν ἐκατὸν ποδάρια μάκρου πλάτου,
καὶ τὸν νεκρὸν περίλυποι στὴν κορυφὴν ἔβάλαν.
Κι ἔγδερναν κι ἐσυγύριζαν ἀρνιὰ πολλὰ καὶ βόδια
πρὸς τὴν πυρὰν καὶ, παίρνοντας ἀπ' ὅλα τὸ κνισάρι,
τὸ λείψανον ἐσκέπαζε πατόκορφα ὁ Πηλείδης,
καὶ ὅλόγυρα ἐπανώτιαζε τὰ σώματα γδαρμένα,
καὶ στάμνες μέλι καὶ ὅλειμμα νὰ γέρνουν πρὸς τὴν ιλίνην
ἔβαλε αὐτοῦ, καὶ τέσσερους ἀνδρειωμένους ἵππους
ἔριξε μέσα στὴν πυρὰν, κι ἐστέναζε ὁ θλιμμένος.
Καὶ ἀπὸ τὰ ἐννέα πότρεφε τραπεζικὰ σκυλιά του
ἔριξε δυδ μὲς στὴν πυρὰν ἀποκεφαλισμένα,
καὶ ἀγρια δώδεκα καλὰ τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων
ἔσφαξε κι ἔριξεν αὐτοῦ, κι εἶχε κακὸ στὸν νοῦ του.

Καὶ ἀσβεστην ἔβαλε φωτιά, γιὰ νὰ τοὺς δαπανήσῃ.

Ἐβαρυστέναξ³ ἔπειτα καὶ πρὸς τὸν φίλον εἶπε:

«Χαῖρε μου, ὡς Πάτροκλε, καὶ αὐτοῦ ποὺ εύρισκεσαι στὸν "Ἄδη
ὅτι ὅλα ὅσα σοῦ 'ταξα τὰ τελειώνω τώρα.

180

Ἀγόρια δώδεκα λαμπρὰ τῶν ἀνδρειωμένων Τρώων
τὸ πῦρ τὰ τρώγει ὅλα μὲ σέ, καὶ τοῦ πυρὸς δὲν δίδω
τὸν Πριαμίδην "Εκτορα τροφὴ ἀλλὰ τῶν σκύλων».

Τοῦτα ἐφοβέριζε, ἀλλ' αὐτὸν σκυλιὰ δὲν ἐπλησιάζαν
ἡμέρα νύχτα τὰ 'διωχνεν ἡ ἀθάνατη Ἀφροδίτη
καὶ μ' ἀφθαρτὸ τὸν ράντιζε τριανταφυλλένιο λάδι

185

νὰ μὴ γδαρθῇ τὸ σῶμα του, ὡς τὸ 'σερνε ὁ Πηλείδης.
Καὶ μαῦρο ἀπὸ τὸν οὔρανὸν στὴν πεδιάδα ὁ Φοῖβος
κατέβασ³ ἔνα σύννεφο, κι ἐσκέπασε τὸ μέρος

ὅλον ὃς³ ἔπιανε ὁ νεκρὸς, νὰ μὴ μπορῇ τοῦ ἥλιου
ἡ δύναμις τὰ νεῦρα του νὰ φρύξῃ καὶ τὰ μέλη.

190

Ἄλλ' ἡ πυρὰ δὲν ἀναφτε τοῦ ἄψυχου Πατρόκλου,
καὶ τότε ἄλλο σοφίσθηκεν ὁ ἴσθιεος Πηλείδης·
ἀνάμερ³ ἀπὸ τὴν πυρὰν εὐχήθη στοὺς ἀνέμους,
τὸν Ζέφυρον καὶ τὸν Βοριά κι ἐτάχθηκε θυσίες,
καὶ μὲν χρυσὸ σπονδίζοντας ποτῆρι ἐπαρακάλει
νὰ ἔλθουν κι ἔτσι γρήγορα τὰ ἔντα πάρουν φλόγα
καὶ καταλύσῃ τοὺς νεκρούς³ καὶ ἂμ³ ἀκουσεν ἡ Ἱρις
τὴν δέησίν του, ἐχύθη εύθὺς μηνύτρα στοὺς ἀνέμους.

195

Εἰς τὸ τραπέζι ἐκάθονταν τοῦ ὁρμητικοῦ Ζεφύρου
ὅλοι μαζί, καὶ ὡς πάτησε στὸ πέτρινο κατώφλι
ἡ Ἱρις ὅλη βιαστική, κι ἐκεῖνοι αὐτοῦ τὴν εἰδῶν
ἐσηκωθῆκαν καὶ καθεὶς σιμά του τὴν καλοῦσε·
κι ἐκείνη δὲν ἡθέλησε, «δὲν κάθομαι», τοὺς εἶπε,

«στοῦ Ὡκεανοῦ τὸ ρεῦμα εύθὺς δπίσω θὰ πηγαίνω,
τῶν Αἰθιόπων εἰς τὴν γῆν, ποὺ σφάζουν ἐκατόμβες

205

τῶν ἀθανάτων, ὡς κι ἔγώ τὸ μέρος μου νὰ λάβω.
Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς παρακαλεῖ, καὶ τάξεται θυσίες,
ὁ Ζέφυρος δ ἡχηρὸς νὰ τρέξῃ καὶ δ Βορέας

εἰς τὴν πυρὰν νὰ δώσετε πνοὴν νὰ πάρη φλόγα

210

ἐκεῖ ποὺ κεῖται ὁ Πάτροκλος π' ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ τὸν κλαίουν».

Αὐτά 'πε καὶ ἀνεχώρησε, κι ἐκεῖνοι ἐπεταχθῆκαν

μὲ θόρυβον, ταράζοντας τὰ σύγνεφα ἔμπροσθέν τους.
Καὶ ὡς διάβαιναν τὸ πέλαγος, ἀπ' τὴν σφοδρὴν πνοήν τους
σηκώνονταν τὰ κύματα· καὶ ἄμ' ἔφθασαν στὴν Τροίαν
ἔπεσαν μέσα στὴν πυράν, κι ἐβρόντα εὐθύς ἡ φλόγα.

Καὶ ὀλονυκτὶς ἀπ' τὴν πυράν, καὶ οἱ δυὸ φυσομανῶντας
τές φλόγες σήκωναν ψηλά· καὶ ὀλόνυκτα ὁ Πηλείδης
ἀπὸ κρατήρα δλόχρουσο, μὲ δίκουο ποτήρι
ἔχυνε χάμου τὸ κρασὶ κι ἐπότιζε τὸ χῶμα,

καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἄμοιρου Πατρόκλου ζεφωνοῦσε.

Καὶ ὡς κλαίει πατέρας καίοντας τὰ κόκαλα παιδιοῦ του
ποὺ νιόγαμπρος ἀπέθανε τῶν ἄμοιρων γονέων,
ὅμοια ὁ Πηλείδης καίοντας τὰ κόκαλα τοῦ φίλου
ἐστέναζε κι ἐσέρνονταν τριγύρω εἰς τὴν πυράν του.

Τὴν ὥραν ὅπού προμηνᾶ τὸ φῶς ὁ Ἐωσφόρος
καὶ ἡ χρυσὴ προβαίν· Ἡώς ἀπ' τὰ θαλάσσια βάθη,
ἡ πυρκαϊά μαραίνονταν καὶ ἔπαυσεν ἡ φλόγα.

Οἱ δινεμοὶ στὸν τόπον τους ἔγύρισαν καὶ ὁ πόντος
ὁ Θράκιος δλοφούσκωτος στὸ διάβα τους βοιγγοῦσε.

Καὶ ἀνάμερ' ἀπὸ τὴν πυρὰν κατάκοπος ἐσύρθη
ὁ Ἀχιλλεὺς κι ἐπλάγιασε, κι ὑπνος γλυκὸς τὸν πῆρε·
καὶ στὸν Ἀτρείδη δλόγυρα συνάζονταν οἱ ἄλλοι,
καὶ ὡς ἕρχονταν ὁ κτύπος των τὸν ἔγειρε ἀπ' τὸν ὑπνον.

Σηκώθη ὄρθος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ πρὸς ἐκείνους εἶπε :
«Ἀτρείδη, τῶν Παναχαιῶν καὶ σεῖς οἱ πολεμάρχοι,
τὴν πυρκαϊάν μὲ τὸ λαμπρὸ κρασὶ θὰ σβήσετ' δλην
ὅσο ποὺ ἐβόσκησ' ἡ φωτιά· κατόπιν τοῦ Πατρόκλου
τὰ κόκαλ' ἀς συνάξωμε, καλὰ ξεχωρισμένα.

Καὶ εἴν' εὔκολοι γνώριστα, ποὺ στῆς πυρᾶς τὴν μέσην
ἐκείτονταν καὶ ἀνάμερα στὲς ἄκρες γύρω οἱ ἄλλοι
ἀνάμικτα δλοι ἐκαίονταν ἀνδρες ὅμοι καὶ ἵπποι·
κι ἐκεῖνα εἰς στάμνα δλόχρουσην, καὶ διπλωτὸ κνισάρι
Θὰ θέσωμεν ὕσπου κι ἔγὼ νὰ κατεβῶ στὸν "Αδην"
καὶ τάφος νὰ τοῦ σηκωθῇ πολὺ τρανδὸ δὲν θέλω,
ἄλλὰ σωστὸς ὡς συνηθοῦν· κατόπιν μέγαν ἄλλον
καὶ ὑψηλὸν θὰ κάμετε ὅσοι Ἀχαιοὶ στὰ πλοῖα
Θὰ εὑρεθῆτε ζωντανοὶ κατόπιν ἀπὸ ἐμένα»,

215

220

225

230

235

240

245

- Εἶπε κι ἔκεῖνοι ἐδέχθηκαν τοὺς λόγους τοῦ Πηλείδη·
τὴν πυρκαϊὰ μὲ τὸ λαμπρὸ κρασὶ ἐσβῆσαν ὅλην,
ὅσον ἔβόσκησε ἡ φωτιὰ, καὶ βαθιὰ στάκτη ἐγίνη·
καὶ κλαίοντας τὰ κόκαλα τοῦ ἀγαπημένου φίλου
εἰς χρυσὴν στάμνα ἐσύναζαν μὲ διπλωτὸ κνισάρι,
καὶ εἰς τὴν σκηνὴν τὰ ἐσκέπασαν μ' ἔνα λεπτὸ σινδόνι.
Καὶ στὴν πυρὰν ὀλόγυρα τοῦ τάφου ἐσύραν κύκλου,
θεμέλια κτίσαν καὶ σωρὸ τὰ χώματα ἐσηκῶσαν.
Καὶ ὅμα τελειῶσαν, τὸν λαὸν ἐκράτησε δ Πηλείδης
καὶ εἰς πλατὺν γύρον ἔκαμε τὰ πλήθη νὰ καθίσουν,
κι ἔβγαλε ἀπ' τὰ καράβια του τοῦ ἀγῶνος τὰ βραβεῖα,
ἴππους, μουλάρια, βόδια καὶ καλόζωνες γυναικες
καὶ λέβητες καὶ τρίποδες καὶ σίδερο ἐργασμένο.
Ἐθεσε πρῶτα στοὺς ταχεῖς ἵππεῖς λαμπρὸ βραβεῖο
νὰ πάρῃ δ πρῶτος ἀξιαν, σ' ἔργα λαμπρά, γυναικα
καὶ μὲ τ' αὐτιά του τρίποδα, ποὺ μέτρα εἰκοσιδύο
χωροῦσε· καὶ στὸν δεύτερον μιὰν ἀστρωτην φοράδα
ἔξαχρονην, ποὺ ἔμελλε μουλάρι νὰ γεννήσῃ·
τοῦ τρίτου λέβητ' ἀκαφτον, ὅλον λευκὸν ἀκόμη,
λαμπρόν, ποὺ μέτρα τέσσερα χωροῦσε, κάτω βάζει·
καὶ τοῦ τετάρτου ἔστησε δύο τάλαντα χρυσάφι·
τοῦ πέμπτου ἔνα διχέρουλον ἀφλόγιστο ποτήρι.
Καὶ ὁρθὸς ἐστάθη καὶ ἄρχισε νὰ λέγη στοὺς Ἀργείους:
«Ἄτρείδη, καὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ ἄλλοι πολεμάρχοι,
αὐτὰ στὴν μέσην ἔθεσα γιὰ τοὺς ἵππεῖς βραβεῖα·
ἄν τὸν ἀγώνα ἐκάναμε δι' ἄλλον πεθαμένον,
τὰ πρῶτα ἔγώ θὰ ἔπαιρνα βραβεῖα στὴν σκηνὴν μου.
Γνωρίζετ' ἄν οἱ ἵπποι μου πρωτεύουν στὴν ἀνδρείαν·
ἀθάνατ' εἶναι, δ Ποσειδῶν τοὺς ἔχει δώσει πρῶτα
εἰς τὸν πατέρα μου καὶ αὐτὸς τοὺς ἔδωκε σ' ἔμένα.
Οὐθεν θὰ μείνω ἀνάμερα κι ἔγώ καὶ τ' ἄλογά μου·
δικυβερνήτης δ ἀγαθὸς δὲν τοὺς δοξάζει πλέον,
ὅποις συχνὰ τοὺς ἔλουζεν ἀπὸ καθάρια βρύση
καὶ ὅλες τές χαῖτες ἔραινε μ' εὐώδιασμένο λάδι.
Ἐκεῖνον τώρ' αὐτὸν πενθοῦν, τές χαῖτες των κρεμώντας
κάτω ὡς τὸ χῶμα, ἀκίνητοι στὸν πόνον τῆς ψυχῆς των.

- Κι ἔτοιμασθῆτ' οἱ ἄλλοι σεῖς, ὅσοι στὰ στερεά σας
ἄμαξια θάρρος ἔχετε καὶ στὰ καλὰ πουλάρια». 285
Εἶπε δὲ Πηλείδης καὶ ταχεῖς ἵππεῖς ἐπεταχθῆκαν.
‘Ο πολεμάρχος Εὔμηλος σηκώθη ἀπ' ὅλους πρῶτος,
υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου, δοξαστὸς στοὺς ἴππικούς ἀγώνας:
κατόπι εὐθὺς δὲ δυνατός σηκώνεται δὲ Διομήδης,
τοὺς ἵππους ζεύει τοῦ Τρωάς, πού 'χε τοῦ Αἰνεία πάρει
τότε, ὅποι τοῦτον ἔσωσε στὸν κίνδυνόν του δὲ Φοῖβος.
Σηκώθη τότε καὶ δέ ξανθός διογέννητος Ἀτρείδης
κι ἔζειν, δὲ Μενέλαος, δυὸς γρήγορα πουλάρια,
μὲ τὸν δικόν του Πόδαργον τὴν Αἴθην τοῦ ἀδελφοῦ του,
ποὺ χάρισ' δέ Εχέπωλος σ' αὐτὸν δέ Αγχισιάδης,
γιὰ νὰ μὴ τῷν ἀκολουθῇ στὰ τείχη ἐμπρὸς τῆς Τροίας,
καὶ αὐτοῦ μὲς στὴν πλατύχωρην πατρίδα Σικυώνα
νὰ εὑφραίνετ' ὅλα τὰ καλὰ ποὺ τοῦ 'χε δώσει δέ Δίας:
κείνην τότε δέ ζεψεν αὐτὸς λαχταριστὴν φοράδα. 300
Τέταρτος δέ Αντίλοχος, κλωνάρι παινεμένο
τοῦ Νηληιάδη Νέστορος, δυό, θρέμματα τῆς Πύλου,
ἔφερνε κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸν καλότριχα πουλάρια.
Τότε τὸν ἐπλησίασεν δὲ σεβαστὸς πατέρας
κι εἶπε καλὰ καὶ φρόνιμα στὸ φρόνιμο παιδί του: 305
«Νέον ἀκόμ', Αντίλοχε, σ' ἀγάπησεν δέ Δίας
καὶ δὲ Ποσειδῶν καὶ σοῦ δέιξαν τῆς ἴππικῆς τέκνης:
ὅθεν ἐσύ νὰ διδαχθῆς πολλὴ δὲν εἶναι χρεία:
ξεύρεις γύρω στὰ τέρματα νὰ στρέφῃς: ἔχεις δῆμας
ἵππους ὀκνούς: γιὰ τοῦτο ἔγώ καλὸ δὲν περιμένω. 310
Κι ἔκεῖνοι δποὺ ταχύτερους τυχαίνει νά 'χουν ἵππους
πάλιν δὲν ἔχουν νόημα καλύτερο ἀπὸ σένα.
‘Αλλ' ἀκουσέ με, ἀγαπητέ, καὶ σκέψου στὴν ψυχήν σου
τῆς τέχνης κάθε σόφισμα, μὴ χάσης τὰ βραβεῖα:
μὲ σόφισμα παρὰ μ' ἀνδρειὰ προκόβει δένδροκόπος:
μὲ σόφισμα στῆς θάλασσας τ' ἀγριωμένα πλάτη
τὸ ἀνεμόδαρτ' ὀδηγεῖ καράβι δέ κυβερνήτης:
μὲ σόφισμα καὶ ἡνίοχος ἡνίοχον περνάει. 315
‘Αλλ' ὅποιος εἰς τοὺς ἵππους του θαρρώντας καὶ στ' ἄμαξι
ἔδωθ' ἔκειθε ἀστόχαστα πολὺν γυρίζει τόπον, 320

- οἱ ἵπποι του παραστρατοῦν, τοῦ φεύγουν ἀπ' τὸ χέρι·
καὶ μ' ἄλιγο κατώτερο ὅποιος τὲς τέχνες ξέρει
στὸ τέρμα στρέφει ἀδιάκοπα, πάντοτε ἐμπρός του τὸ ἔχει,
ἀπ' τὴν στιγμὴν ποὺ ἐτέντωσε τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων
ἴσια τοὺς φέρνει καὶ τηρᾶ τὸν πρῶτον νὰ περάσῃ. 325
- Κι ἔνα σημάδι θὰ σοῦ εἰπῶ, ποὺ εὐκόλως θὰ γνωρίσῃς·
ξύλον ὅρθιώνεται ξερό, ὃσον ὅργιά, στὸ χῶμα,
δρυδὲς ἢ πεύκου καὶ ἡ βροχὴ καθόλου δὲν τὸ σέπει·
καὶ ἀπ' τὰ δυὸ μέρη κάτασπροι στυλῶνονται δυὸ λίθοι
στὸ στένωμα κι εἰν' ὁμαλὸς ὁ ἵπποδρομος τριγύρω· 330
- εἴτ' εἶναι μυῆμα κανενὸς ποὺ ἀπέθανε τὸ πάλαι,
ἢ γιὰ καμπτὸν κεῖ τὸ βαλανὸν ἔναν καιρὸν οἱ ἀρχαῖοι,
καὶ τώρα τέρμα τὸ θεσεν ὁ ισόθεος Πηλείδης.
Σ' ἔκεινο ἐγγύς σὺ νὰ ὀδηγῇς τ' ἀμάξι μὲ τοὺς ἵππους,
καὶ ἀπ' τὸ καλόπλεκτο θρονὶ στ' ἀριστερὰ τῶν ἵππων 335
- νὰ χαμηλώνης τὸ κορμὶ καὶ τὸ δεξὶ πουλάρι
μὲ βοὴν κέντα καὶ ἀφησε λυτὰ τὰ χαλινάρια·
εἰς τὸν καμπτὸν ὁ ἀριστερός σου ἵππος νὰ κολλήσῃ,
νὰ φαίνεται ποὺ τοῦ καλοῦ τροχοῦ τὸ κεφαλάρι
τὸν ξάκρισε, καὶ πρόσεχε στὸν λίθον μὴ σκουντήσῃς 340
- μήπως λαβώσῃς τ' ἄλιγα καὶ σπάσῃς καὶ τ' ἀμάξι·
χαρὰ στοὺς ἄλλους, ὅνειδος πολὺ στὸν ἑαυτόν σου
θὰ εἶναι· ἀλλὰ μὲ φρόνησιν φυλάξου, ἀγαπητέ μου,
ὅτι ἂν στὸ τέρμα δυνηθῆς τὸν ἄλλον νὰ περάσῃς,
μὴ φοβηθῆς ἄλλος κανεὶς ἄλλοῦ νὰ σὲ προφέθασῃ 345
- κι ἔὰν ὀπίσω σου κεντᾶ τὸ γρήγορο πουλάρι
τοῦ Ἀδρήστου, τὸν Ἀρίονα πού 'ναι ἀπὸ γένος θεῖον
ἢ ἔκεινα τοῦ Λαομέδοντος, θρέμμα λαμπρὸ τῆς Τροίας».
- Εἶπε καὶ πρὸς τὴν θέσιν του ἐγύρισε δὲ Νηλείδης,
ὅλους ἀφοῦ ἐφανέρωσε τοὺς τρόπους στὸν υἱόν του. 350
- Πέμπτος τοὺς ἵππους ἔζεψε κατόπι δὲ Μηριόνης.
Στοὺς θρόνους τότε ἀνέβηκαν, καὶ τοὺς λαχγούς ἐρίξαν.
Τοὺς τίναξεν δὲ Ἀχιλλεύς, κι ἐβγῆκε τοῦ Ἀντιλόχου
δὲ πρῶτος κλῆρος, κι ἔλαχεν δὲ δεύτερος τοῦ Εὔμήλου,
κατόπιν δὲ Μενέλαος διοξαστός Ἀτρείδης, 355
δὲ Μηριόνης ἔπειτα, κι ὑστερος δὲ Τυδείδης,

ἀπ' ὅλους ὁ καλύτερος, τοῦ ἀγῶνος πῆρε κλῆρον.
 Εἰς τὴν ἀράδα ἐστάθηκαν, καὶ ξέμακρα στὸ σιάδι
 τὰ τέρματα ἔδειξ' ὁ Ἀχιλλεὺς· καὶ τηρητὴν πλησίον
 βάζει τὸν θεῖον Φοίνικα, τὸν φίλον τοῦ πατρός του,
 γιὰ νὰ προσέχῃ καὶ σωστὰ νὰ κρίνῃ τὸν ἀγώνα. 360
 Καὶ ἀφοῦ στοὺς ἵππους σήκωσαν τές μάστιγές τους ὅλοι
 μὲ τὰ λουριά τοὺς ἀναφτάν καὶ μὲ τὰ λόγια ἀκόμη.
 Κι ἔτρεχαν κεῖνοι ἀκράτητοι στὸ σιάδι ἀπὸ τὰ πλοῖα·
 καὶ κάτω ἀπὸ τὰ στήθη τους ἡ σκόνη στὸν ἀέρα 365
 σηκώνονταν σὰν σύννεφον ἢ μαύρη ἀνεμοζάλη
 καὶ οἱ χαῖτες ἐτινάζονταν στὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου,
 καὶ πότ' ἔγγιζαν εἰς τὴν γῆν τ' ἀμάξια, πότε ἐπάνω
 ψηλὰ πετιόνταν· καὶ ὅλοι ὄρθοι στοὺς θρόνους οἱ ἐλατῆρες
 ἐστέκονταν, καὶ ἐσπάραξε τῆς νίκης ἡ λαχτάρα 370
 ὅλων τὰ στήθη καὶ καθεὶς βροῦσε στ' ἀλογά του,
 κι ἐκεῖνα ὡς νά 'σαν φτερωτὰ τὴν πεδιάδα ἐσχίζαν.
 Καὶ ὅταν στὴν ἀκρην ἔφθασαν οἱ ἵπποι νὰ γυρίσουν
 πρὸς τ' ἀκρογιάλι ἐδείχνετο τοῦ καθενὸς ἡ ἀνδρεία
 κι οἱ ἵπποι σφρόδρα ἐτάνυσαν καθένας τὴν ὄρμήν του. 375
 Τότε οἱ φοράδες ἔβγαιναν τοῦ Εὔμηλου ἀπ' ὅλους πρῶτες,
 εὐθὺς κατόπι τοῦ Τρωδὸς οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδη
 πετοῦσαν ὅχι ξέμακρα, ἀλλὰ σιμά του τόσο
 ποὺ πάντοτε, σοῦ ἐφαίνετο, τὸν θρόνον θὰ πατήσουν,
 κι ἡ ἄχνα τους ἐθέρμαινε τές πλάτες τοῦ Εὔμηλου, 380
 ἐπάνω του ὡς ἀπίθωναν αὐτὸι τές κεφαλές τους·
 καὶ θὰ τὸν πέρνα ἢ θὰ 'κανεν ἀμφίβολην τὴν νίκην
 ἀν τοῦ Διομήδη ἀπὸ χολὴν ποὺ ἐπῆρε τότε ὁ Φοῖβος
 δὲν τοῦ πετοῦσεν ἔξαφνα τὴν μάστιγ' ἀπ' τὸ χέρι.
 Καὶ ἀπ' τὸν θυμόν του ἐδάκρυσε νὰ βλέπῃ ὁ Διομήδης 385
 πῶς οἱ φοράδες ἔμπροσθεν ποιὺν ἐπαῖρναν δρόμον
 καὶ οἱ δικοὶ του ἀκέντητοι ὀπίσω ἐσπεῖσθῆκαν.
 'Αλλ' εἰδε πῶς πανούργησεν ὁ Φοῖβος τὸν Τυδείδην
 ἢ Ἀθηνᾶ, κι ἔδραμ' εὐθὺς σιμά στὸν πολεμάρχον,
 τοῦ ἀπόδωσε τὴν μάστιγα κι ἐγκάρδιωσε τοὺς ἵππους. 390
 Καὶ θυμωμένη τρέχοντας στὸν Εὔμηλον ἐπάνω
 τὸν ζυγὸν τοῦ 'σπασε ἡ θεά· κι ἐδῶ κι ἐκεῖ τοῦ δρόμου

ἔφυγαν οἱ φοράδες του κι ἔριξαν τὸ τιμόνι.

Κι ἐκεῖνος στὸν τροχὸν σιμὰ ριβόλησε ἀπ' τὸν θρόνον,

οἱ ἄγκωνες του ἐγδάρθηκαν, ἡ μύτη καὶ τὸ στόμα,

τὸ μέτωπό του ἐσύντριψε, τὰ μάτια του ὅλα δάκρυα

ἐγέμισαν κι ἐκόπηκεν ἡ ἀνδρικὴ φωνὴ του.

Τότε στὸν δρόμον ἔγυρε τοὺς ἵππους ὁ Τυδείδης

καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους πέρασε πολύ, καθὼς τοὺς ἵππους
τοῦ ἀναφτεν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τοῦ 'δινε τὴν νίκην.

Καὶ αὐτοῦ κατόπιν ὁ ξανθὸς Μενέλαιος προχωροῦσε.

Κι ἐφώναξ ὁ Ἀντίλοχος στὸν ἵππον τοῦ πατρός του:

«Καὶ σεῖς πατήσετε γερά, τεντῶστε τὴν ὄρμήν σας·

μ' ἐκείνους νὰ παλαίσετε δὲν λέγω τοῦ Τυδείδη

τοὺς ἵππους, ποὺ τοὺς ἔδωκε μεγάλην γρηγοράδα

ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἥθελησε νὰ δώσῃ αὐτοῦ τὴν νίκην·

ἄλλα γοργὰ προφθάσετε τοῦ Ἀδμήτου τὸ ζευγάρι,

θά 'ναι ἐντροπή σας θηλυκὸν νὰ γίνη ἀνώτερό σας

ἡ Αἴθη· ἀκόμη δπίσω της θὰ μείνετε, διὸ γενναῖοι;

Καὶ ίδου τὸ λέγω φανερά καὶ διόγος μου θὰ γίνη·

δὲν θὰ σᾶς περιποιηθῇ στὸ ἔξῆς ὁ μέγας Νέστωρ,

ὁ Ἄδιος ἀλύπητα θενὰ σᾶς κόψη, ἀνίσως

πάρωμε δικνηρευόμενοι κατώτερο βραβεῖον·

ἄλλα καὶ μὲ συντρέξετε μὲ τὴν ὄρμήν σας ὅλην·

καὶ ὁ νοῦς μου θὰ μηχανευθῇ μὲ τρόπον νὰ γλιστρήσω

τοῦ δρόμου ἐκεῖ στὸ στένωμα κι ἔτσι θὰ μοῦ ἔφεγγη·

Κι ἐκεῖνοι ἀπ' τοὺς φοβερούς ποὺ ἀκοῦσαν τοῦ κυρίου

τὸ τρέξιμό τους σπούδαξαν ὡσπου σ' ὀλίγην ὥραν

τοῦ κοίλου δρόμου τὸ στενό τοῦ Ἀντιλόχου ἔφάνη·

εἶχεν διόρδιμος σχίσμα γῆς ποὺ μαζευμένα ἐκάμαν

τὰ χειμωνιάτικα νερά κι ἔβιθισεν ὁ τόπος.

Ἐκεῖ μὲ φόβον μὴ συμβῇ σμίξις τροχῶν τραβοῦσε

ὁ Ἀτρείδης τότ' ὁ Ἀντίλοχος ἔξω τοῦ δρόμου στρέφει

τοὺς ἵππους, γέρνει πλαγινὰ καὶ ὄρμᾶ νὰ τὸν προφθάσῃ.

«Ἀνόγτε», τοῦ ἐφώναξεν ὁ Ἀτρείδης φοβισμένος,

«πῶς κυβερνᾶς; Τοὺς ἵππους σου κράτησε, κι εἶναι διόρδιμος

στενός, παρέκει στὸ πλατύ, θαρρῶ, θὰ προσπεράσῃς,

μὴν ἀφανίσῃς καὶ τοὺς δυὸς κτυπώντας μὲ τ' ἀμάξι·».

395

400

405

410

415

420

425

Αλλὰ ώσάν τα λόγια του ποσῶς νὰ μή 'χε ἀκούσει
ὅ Αντίλοχος σφοδρότερα τοὺς ἵππους ἔκεντοῦσε.

430

Καὶ ὅσην ὁ δίσκος ἔχει δρμὴν ρυγμένος ἀπὸ γέρι
ἀνδρός, ποὺ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς νιότης δοκιμάζει,
τόσο διασκέλισαν καὶ αὐτοί· κι ἔκεινοι τοῦ Ἀτρεΐδῃ
τὰ δύσιω ἐκάμαν, ὅτι αὐτὸς ἡθέλησε κι ἐμεῖναν,
μῆπως συμπλέξουν καὶ τὰ δύο ζευγάρια μὲς στὸν δρόμον
καὶ τὰ καλόπλεκτα θρονιὰ γυρίσουν ἄνω κάτω
κι οἱ Ἅδιοι χάμου κυλισθοῦν ζηλεύοντας τὴν νίκην.

435

Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τὸν ἀποπῆρε κι εἶπε:
«Ἀντίλοχε, καὶ ποιός θυητὸς ὀλέθριος εἰναι, ὡς εἰσαι;
Ἐσφάλμες ὅπου δίκαιον σ' ἐλέγαμε, ὃ χαμένε-

440

ἀλλ' ὅμως πρῶτα θὰ δρκισθῆς πρὶν πάρης τὸ βραβεῖον». Εἶπε· κατόπι· ἐφώναξε στὰ δυνατὰ πουλάρια.

«Μὴ μοῦ σταθῆτε ἀκίνητοι καὶ καταπικραμένοι
ἐκείνων θενὰ κουρασθοῦν τὰ γόνατα καὶ οἱ φτέρνες
πρὶν ἀπὸ σᾶς· ὅτι καὶ οἱ δύο τὰ νιάτα πλιὰ δὲν ἔχουν».

445

Καὶ τότ' ἐκεῖνα ἀπ' τὴν βοὴν ποὺ ἀκοῦσαν τοῦ κυρίου
δρμησαν καὶ δὲν ἀργησαν τοὺς ἄλλους νὰ προφθάσουν.

Στὸν κύκλον κεῖ καθήμενοι θωροῦσαν οἱ Ἀργεῖοι
τοὺς ἵππους ποὺ μ' ἀκράτητην δρμὴν τετραποδίζαν.

450

Πρῶτος δ' ἄρχος τῶν Κρητῶν, Ἰδομενές, τοὺς ἵππους
ἐνόησε, ὡς ἐκάθουνταν ψηλὰ τοῦ κύκλου ἀπ' ἔξω·
καὶ ὡς ἄκουσεν ἀπὸ μακριὰ βοὴν τοῦ κυβερνήτη
ξεχώρισε περήφανο πουλάρι νὰ προβαίνῃ
ποὺ 'χε τὴν τρίχα ὀλόξανθην καὶ μόνον ἐν' ἀσπράδι
ώσαν φεγγάρι στρογγυλό, στὸ μέτωπο ἐφαινόνταν.

455

Τότ' ἐσηκώθη καὶ ἄρχισε νὰ λέγῃ στοὺς Ἀργείους:

«Ω τῶν Ἀργείων ἀρχηγοί, καλοί μου πολεμάρχοι,
τάχα ἔγω μόνος ἦ καὶ σεῖς βλέπετε' ἐκεῖ τοὺς ἵππους;

«Αλλοι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἐπρότερεχαν μοῦ ἐφαίνονταν καὶ ἄλλοι
φαντάζει ὁ κυβερνήτης των· καὶ κάπου ἐμποδισθῆκαν

460

αὐτές ποὺ ἐκεῖ ἐκέρδισαν στὸν δρόμον οἱ φοράδες.

Πρῶτα στὸ τέρμα ὀλόγυρα τές ἔβλεπα νὰ τρέχουν,
τώρα ἀπ' ἐμπρός μου χάθηκαν, ἀν καὶ παντοῦ γυρίζω
τὰ μάτια μου νὰ τές ἰδῶ στὸ Τρωικὸ πεδίον.

- "Η θά τοῦ ἐφύγαν τὰ λουριὰ καὶ δὲν μποροῦσε πλέον
νὰ τές κρατήσει στρέφοντας τὸ τέρμα ὁ κυβερνήτης.
Ἐκεῖ, Θαρρῷ, θά 'πεσε αὐτὸς καὶ θά 'σπασε τ' ἀμάξι
καὶ ἔχαιριαμένες σκίρτησαν κι ἐφύγαν οἱ φοράδες·
δρθοὶ κοιτάζετε καὶ σεῖς ἵσως καλὰ δὲν βλέπω
ἔγώ, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται, πῶς κεῖνος αὐτοῦ πέρα
εἶναι τὸ γένος Αἰτωλός, καὶ στ' "Ἄργος βασιλεύει,
καὶ τοῦ Τυδεώς εἰν' υἱός, ὁ δυνατὸς Διομήδης".
- Καὶ δὲ Αἴας τὸν κακόβρισεν ὁ γρήγορος Ὁιλείδης:
«'Ιδομενέα, φαφλατᾶς παράκαιρα· καὶ πέρα
ἀνάρερα σηκώνονται πετώντας οἱ φοράδες.
- Μὲς στοὺς Ἀργείους, ὡς Θαρρῷ, τόσο δὲν εἶσαι νέος,
καὶ μάτια τόσο καθαρὰ δὲν ἔχει· καὶ φαλαλή σου·
πάντοτ' ἐσύ 'σαι φαφλατάς, ἀλλ' ὅπου εὑρίσκοντ' ἄλλοι
ἄνδρες καλύτεροι ἀπὸ σέ, πρὸς τί νὰ φαφλατίζῃς;
Ἐκεῖνες εἶναι ποὺ ἀπ' ἀρχῆς προτρέχαν οἱ φοράδες
τοῦ Εύμήλου καὶ τές κυβερνᾶ μὲ τὰ λουριὰ στὸ χέρι». 480
- Εὔθυνς δὲ ἀρχὸς τῶν Κρητῶν τοῦ ἀντεῖπε χολωμένος:
«Αἴας φιλονικότατε, κακόγνωμε καὶ στὰ ἄλλα
μὲς στοὺς Ἀργείους ὑστερος, ὅτ' εἶναι ὀμδὸς δὲ νοῦς σου.
Κι ἔλ', ἀς στοιχηματίσωμεν ἢ τρίποδα ἢ λεβέτι
καὶ ποιὸ ζευγάρι τρέχει ἐμπρὸς κριτής ἀς μαρτυρήσῃ
δὲ Ἀγαμέμνων· τότε σὺ πλερώνοντας θὰ μάθης».
- Εἶπε κι εὐθὺνς πετάχθηκεν ὁ φτεροπόδης Αἴας
καὶ θυμωμένος ἔμειλλε κακὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ·
καὶ θ' ἀναφτε χειρότερη σ' αὐτοὺς φιλονικία,
ἀν δὲν σηκώνετ' δὲ Ἀχιλλεὺς δὲ ίδιος, ποὺ τοὺς εἶπε:
- «Τὰ λόγια τοῦτα τὰ κακὰ νὰ παύσουν μεταξύ σας,
Αἴας σὺ καὶ Ἰδομενέας, δτὶ δὲν εἶναι πρέπον,
ποὺ σ' ἄλλον ἀν τὸ ἐβλέπετε θὰ σᾶς ἀγανακτοῦσε·
ἀλλὰ στὸν κύκλον ἥσυχοι τοὺς ἵππους θεωρεῖτε,
καὶ δὲν θ' ἀργήσουν τώρα ἐδῶ νὰ φθάσουν, ὡς τοὺς βιάζει
ζῆλος τῆς νίκης· τότ' ἐσεῖς θέλει γνωρίσετε' ὅλοι
τῶν ἵππων τίνες ὑστεροι καὶ τίνες εἶναι πρῶτοι».
- Τὸν λόγον δὲν ἀπόειπε κι ἔφθασεν ὁ Τυδείδης
τοὺς ἵππους του κατάπλατα ραβδίζοντας κι ἐκεῖνοι

- έκόφταν μὲ ἀνάερα διάσκελα τὸν δρόμον.
 Καὶ ἀπὸ τὴν σκόνη εὐφραίνονταν ἐπάν' ὁ κυβερνήτης,
 καὶ ὅπίσω στὰ φτερόποδα πουλάρια ροβολοῦσε
 τ' ἀμάξι χρυσοκόλητο μὲ δίπλες κασσιτέρου·
 καὶ τὰ στεφάνια τῶν τροχῶν μικρὸν αὐλάκι ἀφῆκαν
 στὸ λεπτὸ χῶμα ὅπίσω τους κι ἐκεῖνα ἐμπρὸς πετοῦσαν.
 Στὸν κύκλον μέσα ἐστάθηκε καὶ ἔδρωτες στὸ χῶμα
 ρονιές τὰ στήθη ἐστάλαζαν καὶ οἱ κεφαλὲς τῶν ἵππων.
 καὶ αὐτὸς ἀπὸ τ' ὀλόλαμπρον ἐπῆδησε θρονί του
 καὶ στὸν ζυγὸν ἀπόθεσε τὴν μάστιγα· καὶ ἀμέσως
 ὁ ἀνδρειωμένος Σθένελος ἐπῆρε τὸ βραβεῖον
 καὶ μὲ τὸν καλὸν τρίποδα παράδωσε τὴν κόρην
 εἰς τοὺς συντρόφους καὶ ἀρχισε τοὺς ἵππους νὰ ξεζέψῃ.
- Κατόπιν ἤλθ' ὁ Ἀντίλοχος αὐτὸς ποὺ τὸν Ἀτρεΐδην
 μ' ἐπιβουλήν του ἐπέρασε καὶ ὅχι μὲ δρμῆν τῶν ἵππων.
 Καὶ ὅμως τοῦτος πολὺ ἐγγὺς ἐράβδιζε τοὺς ἵππους
 καὶ ὅσον ἀπέχει ἀπ' τὸν τροχὸν πουλάρι ὅποι τὸ σιάδι
 μ' δλο τ' ἀμάξι τανυστὰ τραβᾶ τὸν κύριόν του,
 ποὺ ἐγγίζουν μόλις τὸν τροχὸν οἱ τρίχες τῆς οὐρᾶς του·
 κι ἐκεῖνο τρέχει κολλητὰ στ' ἀμάξι καὶ δὲν μένει
 τόπος πολὺς ἀνάμεσα ὅσον κι ἀν πάρουν δρόμον·
 τόσον ἀπ' τὸν Ἀντίλοχον ἔμενε ὅπίσω ὁ Ἀτρεΐδης.
 'Αλλὰ καὶ δυδ δισκοβολές ἔμεν' ὅπίσω πρῶτα,
 ἀλλὰ γοργὰ τὸν πρόφθασε μὲ τὴν καλὴν ἀνδρείαν
 τῆς Αἴθης, τῆς καλότριχης φοράδας τοῦ ἀδελφοῦ του·
 καὶ ἀκόμη ἀν ἀγωνίζονταν παρέκει τὸν περνοῦσε
 ὁ Ἀτρεΐδης καὶ δὲν θ' ἀφηναν ἀμφίβολην τὴν νίκην.
 Κι ἔμενε ἀπ' τὸν Μενέλαον μιὰν κονταριὰν ὅπίσω
 ὁ Μηριόνης, ὀπαδὸς λαμπρὸς τοῦ Ἰδομενέως,
 ὅτ' ἦσαν ἀργοκίνητα τὰ εὔμορφα ἄλογά του
 καὶ κεῖνος πάλι ἀδύνατος πολὺ νὰ κυβερνήσῃ.
 Καὶ ἀπ' ὅλους ἤλθε ὑστερινὸς ὁ Εὔμηλος κι ἐτράβα
 τ' ὅμορφο ἀμάξι κι ἔμπροσθεν κεντοῦσε τ' ἄλογά του.
 Τὸν εἶδε κι ἔσυμπόνεσεν ἐκεῖνον ὁ Πηλεΐδης
 καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους εἰπ' εὐθὺς στὴν μέσην τῶν Ἀργείων:
 «"Ὕστερος ὁ καλύτερος μὲ τ' ἄλογό του φθάνει
- 505
- 510
- 515
- 520
- 525
- 530
- 535

ἀλλ' ὅπως πρέπει, ἃς τοῦ δοθῆ τὸ δεύτερο βραβεῖον
καὶ τοῦ Τυδέως ὁ υἱὸς ἃς λάβη τὰ πρωτεῖα».

“Ολ’ οἱ Ἀχαιοὶ συμφώνησαν νὰ γίνη αὐτὸ ποὺ εἶπε
καὶ τὴν φοράδα παρευθὺς θὰ τοῦ ἔδιδε ὁ Πηλείδης

540

ἔὰν δὲν ἐσηκώνονταν νὰ εἰπῇ τὸ δίκαιόν του

ὅ Ἀντίλοχος, τοῦ Νέστορος υἱός, στὸν Ἀχιλλέα:

«Θὰ σοῦ θυμώσω δυνατά, Πηλείδη, ἀν τοῦτο κάμης·

σὺ τὸ βραβεῖο μοῦ ἀφαιρεῖς, θαρρῶ, γιατὶ τοῦ ἐπάθαν

τὰ γρήγορα πουλάρια του, τ' ἀμάξι του κι ἐκεῖνος,

545

ὅ ἔξαίσιος· ἀλλ' ἃς ἔκαμψεν εὐχές τῶν ἀθανάτων

καὶ τότε δὲν θὰ ἔρχονταν ὁ ὑστερος ἀπ' ὅλους.

‘Αλλ’ ἀν σοῦ εἰναι ἀγαπητός κι ἐγκάρδια τὸν λυπῆσαι,

πλήθιο χρυσάφι καὶ χαλκός ὑπάρχει στὴν σκηνήν σου,

πρόβατα, δοῦλες καὶ λαμπρὰ πτερόποδα πουλάρια·

550

πάρε ἀπ' αὐτὰ καὶ δῶσε του, κατόπ’ ἡ ἀμέσως τώρα

βραβεῖον καὶ λαμπρότερο νὰ σ’ ἐπαινέσουν ὅλοι.

Καὶ τούτην δὲν θὰ δώσω ἔγώ· καὶ ὅποιος θελήσῃ ἀνδρεῖος

νὰ μοῦ τὴν πάρη ἃς ἔλθη ἐδῶ μ’ ἐμὲ νὰ πολεμήσῃ».

Εἰς τοῦτα ἔχαμογέλασεν ὁ ἴσσθεος Πηλείδης,

555

τοῦ ἄρεσ’ ὁ Ἀντίλοχος ὁ ἀγαπητός του φίλος

καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησε: «Κι ἔὰν θελήσης κι ὅλῳ

ἀπὸ δικό μου, Ἀντίλοχε, τοῦ Εὔμήλου ἔγώ νὰ δώσω

θενὰ τὸ κάμω πρόθυμα· τὸν θώρακα νὰ λάβη

αὐτὸν ποὺ ἐπῆρα λάφυρον ἀπ’ τὸν Ἀστεροπαῖον,

560

χάλκινον, καὶ κασσίτερος λαμπρὸς τὸν περιχύνει·

θὰ τὸ ‘χη κτῆμ’ ἀτίμητο». Κι εὐθὺς στὸν ποθητόν του

εἶπε τὸν Αὐτομέδοντα τὸν θώρακα νὰ φέρῃ

ἀπ’ τὴν σκηνήν· τὸν ἔφερεν ἐκεῖνος καὶ τοῦ Εὔμήλου

τὸν ἔδωκε, ὅποιο ὀλόχαρος στὰ χέρια του τὸν πῆρε.

565

Τότε βαρύς ἀπ’ τὴν χολὴν ποὺ εἶχεν τοῦ Ἀντιλόχου

σκηκώθηκε ὁ Μενέλαος· καὶ ὁ κήρυκας στὸ χέρι

σκῆπτρο τοῦ δίδει καὶ σιωπὴν κηρύττει τῶν Ἀργείων.

Καὶ ὁ θεῖος ἀνδρας ἀρχισεν: «Ὥ φρόνιμε δχι πλέον

‘Ἀντίλοχε, τί ἔκαμψε! Μοῦ ἐθόλωσες τὴν δόξαν,

570

ἐκεῖνα τὰ δικότατα πουλάρια σου ἔμπροσθέν μου

ἔσπρωξες καὶ μοῦ ἐμπόδισες τοὺς ἵππους εἰς τὸν δρόμον.

- ’Αλλὰ σεῖς δλ’ οἱ ἀρχηγοὶ προστάτες τῶν ’Αργείων
χωρὶς νὰ προτιμήσετε κανέναν κρίνετέ μας,
μὴ κάποιος τῶν ’Αχαιῶν τοῦτον εἰπῆ τὸν λόγον: 575
«Μὲ ψέματα δὲ Μενέλαος ἐπῆρε τὴν φοράδα
τοῦ ’Αντιλόχου, ἂν κι εἶχε αὐτὸς χειρότερους τοὺς ἵππους,
ἄλλ’ εἶναι αὐτὸς ἀνώτερος πολὺ στὸ μεγαλεῖον».
’Αλλὰ θὰ κρίνω εὐθὺς ἐγώ, καὶ δὲν θὰ μὲν ἀποπάρη
τῶν Δαναῶν, θαρρῶ, κανείς. Θὰ εἴμαι δικαιοικίτης. 580
’Αντίλοχε διόθρεψτε, ἔλα, σὰν θέλει δὲ νόμος
στήσου στὴν ἀμαξαν ἐμπρὸς ὄλορθος καὶ στοὺς ἵππους,
πάρε τὴν ἶδια μάστιγα, ποὺ πρῶτα ἐκυβερνοῦσες,
καὶ πιάνοντας τοὺς ἵππους σου, τοῦ Ποσειδῶνος κάμε
δροκον ποὺ δὲν μοῦ ἐμπόδισες μ’ ἐπιβουλὴν τ’ ἀμάξι». 585
Καὶ δὲ φρόνιμος ’Αντίλοχος ἀπάντησέ του κι εἶπε:
«Πραῦνου τώρα, δτ’ εἰμ’ ἐγώ πολὺ νεώτερός σου,
σεπτὲ Μενέλαος, καὶ σὺ καλύτερός μου εἰς δλα·
γνωρίζεις πόσον εὔκολα παρανομοῦν οἱ νέοι·
ὅ νοῦς τους γοργοκίνητος ἴσχνὴν τὴν σκέψιν ἔχει. 590
“Οθεν μαλάξου· μόνος μου σοῦ δίδω τὴν φοράδα
ποὺ ἐκέρδισα· καὶ ἂν ἄλλο τι δικό μου νὰ σοῦ δώσω
ἡθελες καὶ καλύτερο, σοῦ τό ’δινα ὄλοψύχως,
παρ’ ἀπὸ σέ, διόθρεψτε, νὰ χάσω τὴν ἀγάπην
ὄλοζωῆς μου καὶ σ’ ἐμὲ δργὴ νὰ πέση θεία». 595
Καὶ τὴν φοράδα ὁδήγησεν εὐθὺς δὲ Νεστορίδης
κι ἔδωκε στὸν Μενέλαον, ποὺ στὴν καρδιά του εὐφράνθη,
καθὼς εἰς τὰ πυκνὰ σπαρτά ποὺ τὸν ἀγρὸν σκεπάζουν
καὶ δροσιὰ ζωόγονεῖ τὰ φουντωμέν’ ἀστάχια·
δόμοιως, δὲ Μενέλαος, μέσα ἡ καρδιά σου εὐφράνθη· 600
καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησε μὲν λόγια φτερωμένα:
«Καὶ ἀφ’ ἔαυτοῦ μου, ’Αντίλοχε, συγκρίνω τὸν θυμόν μου
νὰ παύσω, δτὶ ἀστόχαστος καὶ ἀσύστατος δὲν ἥσουν
ποτέ σου, ἀλλὰ ἔδω τὸν νοῦν ἐνίκησε ἡ νεότης·
καλύτερούς σου στὸ ἔξῆς φυλάξου ν’ ἀπατήσῃς. 605
Κι εὔκολα δὲν θὰ μ’ ἐπειθε τῶν ’Αχαιῶν κανένας·
ἄλλ’ ἐπαθεῖς ἐσύ πολλὰ κι ἐμόχθησες γιὰ μένα
σὺ καὶ ὁ πατέρας σου δὲ λαμπρὸς μὲ τὸν αὐτάδελφόν σου·

- μοῦ ἐπρόσπεσες καὶ τοῦτο ὀρκεῖ· καὶ τὴν φοράδ', ἂν κι εἶναι
δική μου, λάβε την ἐσύ γιὰ νὰ γνωρίσουν ὅλοι
ὅτι καρδιὰ περήφανη καὶ ἀμάλακτην δὲν ἔχω». 610
- Εἶπε καὶ τοῦ Νοήμονος συντρόφου τοῦ Ἀντιλόχου
τὴν ἔδωκε, κι ἐπῆρε αὐτὸς τὸ λαμπερὸ λεβέτι.
Τέταρτος δύο τάλαντα χρυσάφι δ Μηριόνης.
Πέμπτον βραβεῖον ἔμενεν ἡ δίγερη φιάλη. 615
- 'Εκείνην ἔφερ' δ 'Αχιλλεὺς ἀνάμεσα στὸ πλῆθος
στὸν Νέστορα καὶ, «λάβε αὐτό», τοῦ εἶπε, «γέροντά μου,
σὰν τοῦ Πατρόκλου ἐνθύμημα νὰ τὸ χῆς ὅπου ἐτάφη·
τὶ ἔκεινον πλέον δὲν θὰ ἴδῃς στὴν μέσην τῶν Ἀργείων.
Καὶ τὸ βραβεῖον τοῦτο ἐγὼ σοῦ δίνω χαρισμένο». 620
- ὅτι καὶ σὺ ν' ἀγωνισθῆς, θαρρῶ, δὲν θὰ θελήσης
στὸ πάλαιμα ἢ στὸ γρόνθισμα, στὸ τρέξιμο ἢ στ' ἀκόντι
ὅτι ἀπ' τὸ γῆρας τὸ κακὸν ἑκόπ' ἢ δύναμις σου».
- Καὶ τὴν φιάλην τοῦ 'βαλε στὰ χέρια· τὴν ἐπῆρε
περίχαρος δέργοντας καὶ εἶπε τοῦ 'Αχιλλέως: 625
- «Λόγια τωόντι ἀληθινά, ἐπρόφερες, παιδί μου·
ἐμάργωσαν τὰ μέλη μου, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια
ποὺ ἔδω στοὺς δώμους φτερωτὰ κινοῦνταν καὶ τὰ δύο.
Ποῦ εἶναι ἡ νιότη μου κι ἡ ἀνδρειὰ ποὺ στὸ Βουπράσι ἐφάνη
σὰν ἔθαπταν οἱ 'Επειοὶ τὸν μέγαν πολεμάρχον 630
- 'Αμαρυγκέα, κι ἔθεσαν ἀγώνα τὰ παιδιά του.
'Εκεῖ κανεὶς τῶν 'Επειῶν μ' ἐμὲ δὲν δύοιώθη
ἢ τῶν γενναίων Αἰτωλῶν, ἀλλ' οὔτε τῶν Πυλίων.
- Τὸν Κλυτομήδη ἐνίκησα στοὺς γρόνθους 'Ηνοπίδην,
στὴν πάλην τὸν Πλευρώνιον, κατόπι τὸν Ἀγκαῖον, 635
- καὶ τὸν ἔξαίσιον "Ιφικλον στὰ πόδια καὶ κατόπι
στ' ἀκόντι τὸν Πολύδωρον καὶ ἀντάμα τὸν Φυλέα.
Μόνον οἱ 'Ακτορίωνες στοὺς ἵππους μ' ἐπεράσαν,
διπλοὶ μοῦ σπρώχθηκαν ἐμπρός μὲ ζῆλον νὰ κερδίσουν
ἔκεινα ποὺ ξανάνστερα λαμπρότατα βραβεῖα. 640
- Δίδυμοι αὐτοί, καὶ σταθερῶς ἐκυβερνοῦσ' ὁ ἔνας
ἐκυβερνοῦσε σταθερῶς κι ἐμάστιζεν ὁ ἄλλος.
'Ιδοὺ ποιὸς ζῆμουν μιὰ φορά· στοὺς νέους τώρ' ἀφήνω
ἔργα παρόμοια· κι ἐγὼ στὸ μαῦρο γῆρας πρέπει

νά ύπακούσω, ἀν κι ἔλαμπα στὴν μέση τῶν ἡρώων.

645

Ἄλλ' ἄμει κι ἐνταφίαζε τὸν φίλον σου μὲ ἀγῶνες·
μοῦ εἶναι ἀκριβό τὸ χάρισμα καὶ χαίρεται ἡ ψυχή μου
ποὺ ἐμὲ τὸν φίλον πάντοτε θυμᾶσαι καὶ γνωρίζεις
πόση τιμή, τῶν Ἀχαιῶν ἀνάμεσα μοῦ πρέπει·
καὶ οἱ θεοὶ μὲ δ', τι ἀγαπᾶς νὰ σοῦ τὸ ἀνταποδώσουν».

650

Τὸ ἐγκάμιον ὅλον ἀκούσει τοῦ Νέστορος κι ἐβγῆκε
μέσ' ἀπ' τὸ πλῆθος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τῆς γρονθομαχίας
τῆς τρομερῆς κατέθεσεν ἀμέσως τὰ βραβεῖα.

Ἐφερε κι ἔδεσεν ἐκεῖ τοῦ κύκλου μὲς στὴ μέση
ἄστρωτο, κακοδάμαστο ἑξάχρονο μουλάρι·

655

κι ἔνα ποτῆρι δίκουπο νὰ λάβῃ ὁ νικημένος.

Καὶ ὁρθὸς ἐστήθη κι ἔλεγε στὴν μέσην τῶν Ἀργείων:
«Ἀτρεῖδες καὶ ὅλ' οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τές καλές κνημίδες,
ἄς ἔλθουν δύο δυνατοὶ γι' αὐτὰ ν' ἀντισηκώσουν
πολὺ ψηλὰ τοὺς γρόνθους των καὶ εἰς ὅποιον ἀπ' τοὺς δύο
ὅ Ἀπόλλων δώσῃ δύναμιν, κι οἱ Ἀχαιοὶ τὸ κρίνουν,
ἄς πάρη τὸ φερέπονο μουλάρι στὴν σκηνήν του
καὶ ὁ νικημένος νὰ χαρῇ τὸ δίκουπο ποτῆρι».

660

Στὸν λόγον του ἐπετάχθη εἰδὺς ἀνδρας τρανὸς καὶ ὥραῖος
ὁ Πανοπείδης Ἐπειός, ἔξαίσιος γρονθομάχος.

665

Καὶ πιάνοντας τὸ ἔργατικὸ τετράποδο τοὺς εἶπεν:

«Ἐμπρός, ὅπου τὸ δίκουπο ποτῆρι θενὰ πάρῃ·

καὶ τὸ πουλάρι ἐδῶ κανεῖς μὲ τὴν γρονθομαχίαν

δὲν θὰ κερδίσῃ, ὅτ' εἴμ' ἐγὼ στὴν τέχνην τούτην πρῶτος.

670

Δὲν φάνει ποὺ στὸν πόλεμον εἴμ' ἐλλιπής; Καὶ ποῖος

δύναται νὰ εἶναι ποτὲ σ' ὅλα καλὸς τεχνίτης;

Καὶ ἴδού τὸ λέγω φανερά καὶ ἀσφαλτ' αὐτὸ τὸ γίνη·

τές σάρκες θὰ τοῦ σχίσω ἐγώ, τὸ κόκαλα νὰ σπάσω,

ῶστε σιμά του ἀς στέκονται δσοι πονοῦν γιὰ κεῖνον

ἀπὸ τὰ χέρια νεκρὸν ἐδῶθε νὰ τὸν πάρουν».

675

Εἶπε, καὶ ὅλοι ἐσώπαιναν· καὶ μόνος του ἐπετάχθη

ὁ ἰσόθεος Εύρυαλος υἱὸς τοῦ Τηλανίδη

τοῦ Μηκιστέως, τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου πολεμάρχου

ποὺ ἀλλοτ' ἐπῆγε στὴν ταφὴν τοῦ σκοτωμένου Οἰδίπου

στὲς Θῆβες καὶ ὅλων νικητῆς ἐβγῆκε τῶν Καδμείων.

680

Τώρα σιμά του ό δοξαστός Τυδείδης ἐνεργοῦσε
και λόγια τοῦ 'λεγε καλά ποθώντας νὰ νικήσῃ.
Τὸ ζῶμα τοῦ 'βαλεν αὐτός, τοῦ ἔδωκε κατόπι
ἀπὸ τομάρι ταύρινο λουριά καλοκομμένα.

Κι ἀφοῦ ζωσθῆκαν, στάθηκαν τοῦ κύκλου ἐκεῖ στὴν μέσην
και ἀντίκρυ ως σήκωσαν και οἱ δυὸς τὰ χέρια τ' ἀνδρειωμένα,
ὅμοι βροντῆσαν κι ἐσμιξάν οἱ δυνατοὶ τους γρόνθοι. 685

Τρίζαν τὰ δόντια τους φρικτά, και ἵδρωτες ἐρρέαν.

Καὶ ὁ θεῖος χύνετ' Ἐπειδὸς στὸν ἄλλον ποὺ ἐτηροῦσε
ποῦ νὰ τὸν κρούσῃ, και τοῦ σπᾶ τὰ μάγουλα· κι ἐκεῖνος 690
ἐτρέκλισε ως τοῦ ἐλύγισαν τ' ἀνδρειωμένα μέλη.

Καὶ μὲ τὸ κροῦσμα ἐσκίρτησε σὰν ψάρι ποὺ ὁ Βορέας
ἔξω στὸ φύκι ἐπέταξε μὲ κύμα σουφρωμένο.

Τότε ὁ γενναῖος Ἐπειδὸς τὸν ἔπιασε ἀπ' τὰ χέρια
και ὅρθον τὸν ἔβαλε· κι εὐθὺς οἱ φίλοι τὸν ἐπῆραν
μέσ' ἀπ' τὸν κύκλον πόσερνε τὰ πόδια μετὰ βίας
κι ἐφτυοῦσεν αἴματα πηγτά, μὲ δίπλα τὸ κεφάλι.
Καὶ ἀναίσθητον τὸν ἔβαλαν σιμά τους νὰ καθήσῃ,
κι ἐπειτα ἐπῆγαν κι ἔφεραν τὸ δίκουπο ποτήρι. 695

Τὰ τρίτα εὐθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς κατέθεσε βραβεῖα
τοῦ τρομεροῦ παλαίσματος και τά 'δειχνεν εἰς ὅλους·
σ' ὅποιον νικήσῃ τρίποδα μεγάλον πυροστάτην
ποὺ νά 'χη βόδια δώδεκα οἱ Ἀχαιοὶ λογιάζαν.
Καὶ μίαν κόρην ἔθεσε σ' ἔργα πολλὰ τεχνίτραν,
ποὺ εἶχε βόδια τέσσερα, νὰ λάβῃ ὁ νικημένος. 700

Καὶ ὅρθος στὴν μέσην ἔλεγεν: «Ἄς σηκωθοῦν ἐκεῖνοι
ποὺ θέλουν νὰ δοκιμασθοῦν και εἰς τοῦτον τὸν ἀγώνα».
Καὶ ὁ μέγας ἐσηκώθη εὐθύς, ὁ Τελαμώνιος Αἴας
και ὁ πολύνους Ὁδυσσεὺς τεχνάσματα γεμάτος.

Ζωσμένοι ἀφοῦ προχώρησαν τοῦ κύκλου αὐτοῦ στὴν μέσην 710
ἐπιαίσθηκαν ἀγκαλιαστὰ μὲ τὰ βαριά τους χέρια,
ώς ὅταν ἀξιος ἔνιουργὸς ψαλίδες σφικτοδένει
σ' ὑψηλὸ δῶμα, ἀκλόνητος ἀπ' τές ἀνεμοζάλες.

Καὶ ως τές τραχιοῦσαν δυνατὰ τὰ λυσσερά τους χέρια
τρίζαν οἱ πλάτες φοβερά και ἵδρωτες ἐρρέαν,
βαμμένες αἷμα στὰ πλευρά, στοὺς ὀμούς φουσκαλίδες 715

- πυκνὲς ἀνασηκώνονταν, κι ἐκεῖνοι μανιωμένοι
γιὰ τὸν ὥραῖον τρίποδα μὲ πεῦσμα ἀγωνιζόνταν.
Μήτ' ὁ Ὀδυσσέας δύνονταν τὸν Αἴαντα νὰ ρίξῃ
καὶ μήτ' ὁ Αἴας δύνονταν, τόσ' ἦταν τοῦ Ὀδυσσέως
ἡ δύναμις ἀδάμαστη, κι ἐβάρυναν τὰ πλήθη
καὶ τότε ὁ μέγας τοῦ 'λεγεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας :
«Δαιρτιάδη εὐρετικέ, διογέννητ' Ὁδυσσέα,
ἢ σήκωνέ με ἢ σένα ἔγώ· κι ἐπειτ' ἀς κάμη ὁ Δίας».
- Εἶπε καὶ τὸν ἐσήκωσε· δὲν ἀστοχᾶ τοὺς δόλους
ὁ Ὁδυσσεὺς καὶ τὸν κτυπᾶ στὸ κούφιο τοῦ γονάτου·
ἐπεισε αὐτὸς τ' ἀνάσκελα, μαζὶ του καὶ ὁ Ὁδυσσέας
κατάστηθα κι ἐθαύμαζαν δλόγυρα τὰ πλήθη.
Δεύτερος ὁ πολύπαθος τὸν σήκωνε Ὁδυσσέας,
τὸν ἀκροκίνησε ἀπ' τὴν γῆν, χωρὶς νὰ τὸν σηκώσῃ,
ἀλλὰ τὸν ἐπεδίκλωσε κι ἐπεσαν εἰς τὸ χῶμα
κι ἐλέρωσαν τὰ μέλη τους, πλάγι μὲ πλάγι οἱ δύο
καὶ σηκωμένοι θ' ἀρχίζαν τρίτην φορὰν τὴν πάλην.
'Αλλ' ἐσηκώθη κι ἔκαμε νὰ μείνουν ὁ Πηλείδης :
«Ἄρκει, μὴ ἀντιστυλώνεσθε καὶ μὴ ταλαιπωρεῖσθε.
καὶ οἱ δύο νικᾶτε· καὶ δύοια θὰ πάρετε βραβεῖα·
ἀμέτε καὶ δλλοι 'Αχαιοὶ ν' ἀγωνισθοῦν εἰν' ὕρα».
- Εἶπε κι ἐκεῖν' ὑπάκουουσαν καὶ ἀφοῦ καθαρισθῆκαν
ἀπὸ τὴν σκόνην πέρασαν στὸ σῶμα τοὺς χιτῶνες.
Βραβεῖα στὴν γοργότητα τότ' ἔθεσε ὁ Πηλείδης,
καλὸν κρατήρα δλάργυρο κι ἔξι ἔχωροῦσε μέτρα
καὶ ταίρι του στὴν δμορφιὰ δὲν εἶχε ὁ κόσμος δλος,
τί εῦμορφα τὸν σκάλισαν καλότεχνοι Σιδόνες
καὶ Φοίνικες τὰ πέλαγα διαβαίνοντας τὸν φέραν
καὶ χάρισμα τοῦ Θόαντος τὸν δῶσαν γιὰ νὰ ἀράξουν.
Κι ἐπειτα, τὸν Λυκάονα Πριαμίδην νὰ λυτρώσῃ,
ὁ Ἰασονίδης Εὔνηος τὸν δίδει τοῦ Πατρόκλου.
Τώρα στοῦ φίλου τὴν ταφήν, τὸ ἔθεσε ὁ Πηλείδης
βραβεῖον σ' δποιον θά 'βγαινε γοργότερος ἀπ' δλους·
ἔθεσε βόδι δλόπαχο, μεγάλο τοῦ δευτέρου
καὶ μισὸ τάλαντο χρυσὸ γιὰ ὄστερο βραβεῖον.
Καὶ δρθδς στὴν μέσην ἔλεγε : «"Ας ἔλθουν τώρα ἐκεῖνοι

ποὺ θέλουν νὰ δοκιμασθοῦν καὶ εἰς τοῦτον τὸν ἀγώνα».

‘Ο Αἴας τότε, ὁ γρήγορος ’Οιλείδης ἐσηκώθη,

ὁ θεῖος ἔπειτα ’Οδυσσεύς, κατόπιν ὁ Νεστορίδης

755

’Αντίλοχος, στὸ τρέξιμο τῶν ὅμηλίκων πρῶτος.

Τὰ τέρματ’ ἔθεσ’ ὁ ’Αχιλλεύς, κι ἐκεῖνοι ἀραδιασθῆκαν·

ἀπ’ τὴν βαλβίδα ὅρμησαν κι ἔβγαιν’ ἐμπρὸς τῶν ἄλλων

ὁ Αἴας καὶ πολὺ σιμά κατόπιν ὁ ’Οδυσσέας·

ὅσον ἡ πήχ’ εἶναι σιμά στῆς γυναικός τὸ στῆθος

760

ποὺ τὴν τεντώνει τεχνικὰ τὰ γνέματα τραβώντας

ἀπ’ τὸ κουβάρι καὶ κρατεῖ τὴν πήχη πρὸς τὸ στῆθος·

σιμά του τόσον ὁ ’Οδυσσεύς στοῦ Αἴαντος πατοῦσε

τὰ χνάρια, πρὶν ἐπάνω του τοῦ πρώτου φθάσῃ ἡ σκόνη.

Κι ἔτρεχε τόσο ἀκράτητα ποὺ ἔσμιγε ἡ πνοή του

765

τὴν κεφαλὴν τοῦ Αἴαντος· καὶ ὀλόγυρα τὰ πλήθη

μὲ ἀλαλαγμούς ἐγκάρδιων τὸν ζῆλον του τῆς νίκης.

’Αλλὰ στὸν γύρον ὕστερον μὲς στὴν καρδιά του εὐχήθη

τῆς ’Αθηνᾶς ὁ ’Οδυσσεύς: «Θεά, συνάκουσέ με,

καὶ τῶν ποδιῶν μου δύναμιν εὐδόκησε νὰ δῶσῃς».

770

Αὕτα δεήθη καὶ ἡ θεὰ τὴν δέησίν του ἐδέχθη·

τὰ μέλη τοῦ ’καμ’ ἐλαφρά, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια.

Καὶ ὅτ’ ἔμελλαν νὰ πεταχθοῦν ἀμέσως στὸ βραβεῖον,

τὸν Αἴαντ’ ἔκαμ’ ἡ ’Αθηνᾶ στὴν κόπρον νὰ γλιστρήσῃ

775

ποὺ εἶχε ἀπομείνει ὀλόμαχ ἔκει σωρὸς ἀπὸ τὰ βόδια,

ὅσα ὁ Πηλεύδης ἔσφαξε στὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου,

κι ἐκείνου ἐγέμισκαν βουνιές ἡ μύτη καὶ τὸ στόμα.

Καὶ τὸν κρατήρα ἐσήκωσεν ὁ ’Οδυσσεύς, ποὺ πρῶτος

ἔφθασε, καὶ κατόπιν του τὸ βόδι ἐπῆρ’ ὁ Αἴας.

’Εστάθη ὁρθὸς καὶ πιάνοντας τὰ κέρατα τοῦ ταύρου

780

καὶ φτυάντας πέρα τὴν βουνιά, τοὺς εἶπε: «Συμφορά μου

τὰ πόδια μου ἀμπωσε ἡ θεὰ ποὺ πάντοτε βοηθός του

ώσὰν μητέρα στέκεται στὸ πλάγι τοῦ ’Οδυσσέως».

Εἶπε καὶ ὅλοι ἐγέλασκαν νὰ βλέπουν τὸν κακημόν του.

Κι ἐσήκωσεν ὁ ’Αντίλοχος τὸ ὕστερο βραβεῖον

785

γλυκογελώντας κι ἔλεγε τῶν ’Αχαιῶν στὴν μέσην:

«Ὥ φίλοι, ἂν τὸ ξεύρετε, θενὰ τὸ εἰπῶ, ποὺ ὀλόμα

δίδουν οἱ ἀθάνατοι τιμὴν εἰς τοὺς παλαιοτέρους.

Κι ίδού στὰ χρόνια πρῶτος μου δ' Αἴας εἶναι ὀλίγο·
τοῦτος τῆς ἄλλης γενεᾶς καὶ χρόνων εἶναι ὀρχαῖων,
γέροντας ἀλλ' ἀδάμαστος· καὶ μόνος δ' Πηλείδης
μπορεῖ μ' αὐτὸν νὰ μετρηθῇ στοῦ δρόμου τὸν ἀγώνα».

790

'Ο λόγος του τὸν γρήγορον ἐδόξαζε 'Αχιλλέα.
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησεν καὶ τοῦ 'πεν δ' Πηλείδης :
«Τὸν ἔπαινόν μου ἀνώφελα δὲν εἶπες, Νεστορίδη·
δεύτερο μισθὸ τάλαντο χρυσάφι θὰ σοῦ δώσω».

795

Καὶ τό 'βαλε στὰ χέρια του καὶ αὐτὸς φαιδρὸς τὸ ἐπῆρε.
Τότε δ' Πηλείδης ἔθεσε μακρόσκιο κοντάρι
χράνος καὶ ἀσπίδ' ἀκόμη αὐτοῦ, καὶ τ' ἄρματα ἥσαν κεῖνα
πού 'χε ἀφαιρέσει δ' Πάτροκλος ἀπὸ τὸν Σαρπηδόνα.

800

'Ορθὸς ἐστάθη κι ἔλεγε στὴν μέσην τῶν 'Αργείων :
«Γιὰ τοῦτα δύο δυνατοὶ νὰ ἔλθουν πολεμάρχοι
μὲ τ' ἄρματα μὲ κοφτερὸ κοντάρι στὴν παλάμην
ἐμπρός μας τὴν ἀνδρείαν τους ἐδῶ νὰ δείξουν ὅλην·
καὶ ὅποιος τοῦ ὅλου τὸ καλὸ κορμὶ λογχίσῃ πρῶτος
ώς εἰς τὰ σπλάχνα μέσα του καὶ βγάλῃ μαῦρον αἷμα,
τὸ ξίφος τὸ ἀσημύδικο πὸ θρακικὸ θὰ λάβη
τοῦτο ποὺ ἐπῆρα λάφυρον ἔγώ τοῦ 'Αστεροπαίου·
καὶ αὐτὰ θὰ πάρουν τ' ἄρματα κοινὰ καὶ οἱ δυὸς νὰ τὰ 'χουν
καὶ εἰς τὴν σκηνὴν θὰ βάλουμε σ' αὐτοὺς καλὸ τραπέζι». 810

805

'Ο μέγας ἐστικώθη εὐθύς δ' Τελαμώνιος Αἴας
καὶ δμοῦ σηκώθη δ' δυνατὸς Διομήδης τοῦ Τυδέως
καὶ ἀφοῦ τὰ ὅπλα ἔζωσθηκαν ἀνάμερ' ἀπ' τὰ πλήθη
στὴν μέσην ἐπροχώρησαν διψώντας γιὰ τὴν μάχην,
μ' ἄγριο βλέμμα, καὶ οἱ λαοὶ τοὺς βλέπαν ξιπασμένοι.
Καὶ ὅταν ἀντίκρῳ ἔχύθηκαν δ' ἔνας πρὸς τὸν ὅλον
ὅρμησαν τρεῖς φορὲς καὶ οἱ δυὸς καὶ τρεῖς φορὲς ἐσμίξαν.

815

'Ο Αἴας τὸν ἐκτύπησε στὴν στρογγυλὴν ἀσπίδα·
ἀλλὰ καλὸς δ' θώρακας τὸν φύλαξε, κι ἐκεῖνος
ἐπάνω ἀπ' τὴν ἀπέραντην ἀσπίδα ἐπροσπαθοῦσε
στὸν τράχηλον τοῦ Αἴαντος τὴν λόγχην του νὰ σπρώξῃ·
καὶ τότε γιὰ τὸν Αἴαντα τὰ πλήθη φοβισμένα
νὰ παύσουν εἶπαν καὶ δμοια νὰ πάρουν τὰ βραβεῖα.
'Αλλ' δ' Πηλείδης ἐδώκε τὸ ξίφος στὸν Τυδείδην

820

μὲ τὸ θηκάρι καὶ καλὸ μ' ἔκεινο κρεμαστάρι.

825

Καὶ δίσκον τότε ἀτόφιον ἐπρόβαλε ὁ Πηλείδης
ποὺ πρῶτα ὁ μεγαλοδύναμος τὸν ἔριχν' Ἡετίων,
ἄλλ' ἔκεινον ἐφόνευσεν ὁ ἴσσθεος Πηλείδης
κι ἐπῆρε στὰ καράβια του τὸν δίσκον μ' ὅλα τ' ἄλλα.

'Ορθὸς ἐστήθη κι ἔλεγε στὴν μέσην τῶν Ἀργείων :
«Ἐλᾶτε, δοκιμάσετε καὶ τοῦτον τὸν ἀγώνα·
καὶ εἰς μέρη ἔρμ' ἂς εὑρεθοῦν οἱ καρποφόροι ἀγροί του
γιὰ πέντε χρόνια σίδερο θὰ παίρνη ἀπὸ τὸν δίσκον.
Δὲν θενὰ πᾶ γιὰ σίδερο βοσκός η βοδολάτης
στὴν πόλιν, δτι θά 'χη αὐτὸς νὰ δίδῃ ἀπὸ δικό του».

830

Εἶπε καὶ αὐτοῦ σηκώθη εὐθὺς ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης,
καὶ ἡ δύναμις ἡ ἀδάμαστη τοῦ θείου Λεοντέως,
ὁ Αἴας Τελαμώνιος καὶ ὁ Ἐπειδὲς ὁ θεῖος.

Καὶ ἄμ' ἀραδίασθηκαν καὶ οἱ τρεῖς φουκτώνοντας τὸν δίσκον
τὸν ἐσφενδόνισ' ὁ Ἐπειδὲς κι ἐγέλασαν τὰ πλήθη.

835

Δεύτερος πάλιν ὁ Λεοντεύς, τοῦ Ἀρη τὸ βλαστάρι,
τρίτος ὁ Αἴας ἔριξε μὲ τὸ βαρύ του χέρι
καὶ ὁ δίσκος ὅλα ἐπέρασε τῶν ἄλλων τὰ σημάδια.
'Αλλ' ὅταν τὸν ἐφούκτωσεν ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης,
εἰς ὅσο μάκρος ἀποιλνᾶ βουκόλος τὴν ἀγκύλα
κι ἔκεινη στριφογυριστὰ πετᾶ μὲς στ' ἀγελάδια,
τόσο τοὺς ἄλλους πέρασε· κι ἐβόήσαν τὰ πλήθη
καὶ οἱ σύντροφοι ἐσηκώθηκαν τοῦ ἀνδρείου Πολυποίτη
κι ἔφεραν τὸ βραβεῖον του στὰ βαθουλὰ καράβια.

845

Τὸ σίδερο τὸ μελαψὸ τῶν τοξευτῶν βραβεῖον,
ἀξίνες δέκα δίστομες, δέκα μονές προβάλλει,
καὶ ἀφοῦ κατάρτι ἔστησε πέρα ύψηλὸ στὸν ἄμμον
σ' ἔκεινο μὲ λεπτὴν κλωστὴν προσδένει περιστέρι
ἀπὸ τὸ πόδι, καὶ σ' αὐτὸ τοὺς λέγει νὰ τοξεύσουν.

850

«Κεῖνος ποὺ τὸ δειλόψυχο πετύχη περιστέρι
δλες θὰ πάρη σπίτι του τὲς δίστομες ἀξίνες.

855

Καὶ ὅποιος πετύχη τὴν κλωστὴν, χωρὶς τὸ περιστέρι,
θὰ πάρη ἔκεινος τὲς μονές, κατώτερος τοξότης».

Εἶπε, κι εὐθὺς σηκώθηκαν ὁ Τεῦκρος πολεμάρχης
καὶ ὁ Μηριόνης ὀπαδὸς λαμπρὸς τοῦ Ἰδομενέως.

860

- Εἰς ἔνα κράνος χάλκινο ἐτίναξαν τοὺς κλήρους
καὶ ὁ Τεῦκρος πρῶτος ἔλαχε· καὶ ἔριξεν εὐθὺς τὸ βέλος
σφραδρότατα, καὶ τοῦ θεοῦ δὲν ἔταξε νὰ δώσῃ
ἀπὸ ἀρνιὰ πρωτότοκα ἔξαισιαν ἑκατόμβην.
Καὶ τὸ πουλὶ δὲν πέτυχεν, δτι ἀντιστάθη ὁ Φοῖβος· 865
κι ἐπῆρε μόνον τὴν κλωστὴν στὸ πόδι του δεμένην
τὸ βέλος καὶ τὴν ἔκοψε· κι εὐθὺς τὸ περιστέρι
πέταξε πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ αὐτοῦ ἔστεντωμένη
πρὸς τὴν γῆν ἔκλινε ἡ κλωστὴ καὶ ἀλάλαξαν τὰ πλήθη.
Τὸ τόξον εὐθὺς ἄρπαξε τοῦ Τεύκρου ὁ Μηριόνης 870
καὶ βέλος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν στὸ χέρι του κρατοῦσε.
Κατόπιν εὐθὺς ἐτάχθηκε τοῦ μακροβόλου Φοίβου
ἀπὸ ἀρνιὰ πρωτότοκα ἔξαισιαν ἑκατόμβην.
Τὸ περιστέρ’ εἶδε ὑψηλὰ στὰ σύννεφ’ ἀπὸ κάτω
νὰ φέρνη γύρες ἥσυχα, καὶ κάτω ἀπ’ τὴν φτερούγα 875
κατάστηθα τὸ ἐτόξευσε κι ἐγύρισε τὸ βέλος
κι ἐμπρός του ἐμπήκθη μὲς στὴν γῆν· κι εὐθὺς ἡ περιστέρα
εἰς τὸ κατάρτι ἐκάθισε μὲ τὰ φτερά λυμένα,
καὶ τὸν λαιμὸν ἐκρέμασε, κι ἐπέταξε ἡ ψυχὴ της
ἀπὸ τὰ μέλη τὰ νεκρὰ καὶ πέρα ἐκεῖ στὸν ἄμμον
ἔπεσε χάμω καὶ οἱ λαοὶ θωροῦσαν κι ἐθαυμάζαν. 880
‘Ο Μηριόνης πῆρ’ εὐθὺς τές δίστομες ἀξίνες
κι ἔφερε δ τεῦκρος τές μονὲς μέσα στὰ κοῖλα πλοῖα.
- Πάλι ὁ Πηλείδης ἔθεσε μακρόσκιο κοντάρι
καὶ λέβητα δόλοπλοιύμιστον ποὺ ἀξιζέεν· 885
Εὐθὺς αὐτοῦ σηκώθηκαν ἀκοντισταὶ μεγάλοι,
ὁ μέγας ἐσηκώθηκεν Ἄτρειδης Ἄγαμέμνων
καὶ δ Μηριόνης, δπαδὸς λαμπρὸς τοῦ Ἰδομενέως.
Καὶ δ πτεροπόδης Ἄχιλλεὺς ἀνάμεσόν τους εἴπε:
“Ἄτρειδη, τὸ γνωρίζουμεν πῶς εἰσαι ἀπ’ ὅλους πρῶτος,
στὴν δύναμιν, στ’ ἀκόγτισμα πόσο ὑπερβαίνεις ὅλους·
τοῦτον λοιπὸν στὰ πλοῖα σου τὸν λέβητα νὰ πάρης
καὶ τὸ κοντάρι ἃς δώσωμε τοῦ Μηριόνη, ἀν θέλης
ν’ ἀποδεχθῆς τὸν λόγον μου». Τὸ ἔστερξεν δ Ἄτρειδης·
τότε δ Πηλείδης ἔδωκε τὸ χάλκινο κοντάρι 890
τοῦ Μηριόνη, κι ἐν ταυτῷ παρέδιδεν δ Ἄτρειδης
τοῦ Ταλθυβίου κήρυκος τὸ ὑπέρλαμπρον βραβεῖον.

Διαλύθηκεν ἡ σύναξις κι ἐσκόρπιζαν τὰ πλήθη
καθένας εἰς τές πρύμνες των, τὸν δεῖπνον νὰ ἔτοιμάσουν
καὶ νὰ πλαγιάσουν ὑστεραὶ ἀλλ' ἔκλαιγε ὁ Πηλείδης
τὸν φίλον του ἀλησμόνητα, καὶ δὲ ὅποιος ὅλους
δαμάζει, αὐτὸν δὲν ἔπιανε, καὶ ἀνάπτωσιν δὲν εἶχε·
καὶ τοῦ Πατρόκλου του ἡ καλὴ καὶ ἀνδράγαθη νεότης,
καὶ δοῦ ἀγωνίσθηκε μὲν αὐτόν, δοῦ ἀπαθε μαζὶ του
καὶ τῶν πολέμων κίνδυνα καὶ τῆς φρικτῆς θαλάσσης,
ὅλα τοῦ ἔρχονταν στὸν νοῦν καὶ διδύρετο μὲ πόνον
δεξιά, ζερβιά, τὸν ἀνάσκελα ἡ προούμυτα στὴν κλίνην·
κι ἔχαφνα ἐστηκώνονταν καὶ στὸ ἀκρογιάλι μόνος
παραδέρνε καὶ τῆς αὐγῆς ἄμπελος ἔβλεπε τὰ πρῶτα
ροδίσματα στὴν θάλασσαν καὶ στὸ ἀκρογιάλια πέρα,
τοὺς ταχεῖς ἵππους ἔζενε καὶ δρίσω ἀπὸ τὸ ἄμάξι
σφικτόδενε τὸν "Ἐκτορα συρτὸν καὶ ἀφοῦ τρεῖς γύρες
διλόγυρα τὸν ἔσερνε στοῦ φίλου του τὸν τάφον,
εἰς τὴν σκηνὴν του ἡσύχαζε, κι ἐπίστομα στὸ χῶμα
τὸν ἀφηνεν ἀλλ' ἀσχημιές δὲν πάθαινε τὸ σῶμα,
ὅτι τὸν ἀνδρα καὶ νεκρὸν τὸν ἐλυπεῖτο ὁ Φοῖβος
καὶ τὸν ἐπερισκέπταζε μὲ τὴν χρυσὴν αἰγίδα
νὰ μὴ γδαρθῇ τὸ σῶμα του στὰ χώματα συρμένο.
Τόσα τὸν θεῖον "Ἐκτορα ἔκάκωνεν ἔκεινος.
"Ἐβλεπαν οἱ μακάριοι θεοὶ καὶ τὸν λυποῦνταν
κι ἐπαρακίναν τὸν Ἐρμῆν τὸν "Ἐκτορα νὰ κλέψῃ.
"Ολ' οἱ θεοὶ τὸ ἥθελαν, ἀλλ' ὅχι ἡ "Ηρα, μήτε
δι Ποσειδῶν, μήτ' ἡ Ἀθηνᾶ ποὺ πάντοτε ἐμισοῦσαν
τὴν Ἰλιον, τὸν Πρίαμον καὶ ὅλον τὸν λαόν του,
ἀφοῦ δὲ Πάρις τές θεές, στὴν στάνη του ὅταν ἥλθαν,
δὲ ἀσεβής, ἀδίκησε κι ἐπαίνεσεν ἔκεινην,
ὅποιος σ' ὀλέθριον ἔρωτα τοῦ ἐγίνη προξενήτρα.
Καὶ ὅταν στὸν κόσμον ἔφεζεν ἡ δωδεκάτη ἡμέρα

ό Φοῖβος τότε δύμίλησεν ἐκεῖ τῶν ἀθανάτων :

«Ἐίσθε κακόπραχτοι, ὃ θεοί· ποτέ του ἐνόσω ἔζοῦσε
ὅ "Εκτωρ δὲν σᾶς ἔκαψε βοδιῶν μεριὰ κι ἐρίφων ;
Καὶ δὲν σᾶς εἰπεν ἡ καρδιὰ μηδὲ τὸν πεθαμένον
νὰ σώσετε νὰ τὸν ἰδοῦν ἡ χώρα του, οἱ γονεῖς του,
τὸ ἀνήλικό του καὶ ὁ λάβρος, ποὺ εὐθύς θὰ τὸν ἔκαπιν
καὶ θὰ τὸν ἐνταφίαζαν μ' ὅσες τιμές τοῦ πρέπουν,
ἀλλὰ κχρίζεσθε, ὃ θεοί, στὸν πάγκακον Πηλείδην,
ποὺ μήτε σπλάχνα δίκαια καὶ μήτε πνεῦμα πράνοια
ἔχει στὰ στήθη, ἀλλ' ἄγρια φρονεῖ σὰν τὸ λεοντάρι
ποὺ δυνατὸ ἀκράτητο τὴν πείναν νὰ χορτάσῃ
ὅρμα στὰ ποιμνια τῶν θυητῶν ὁμοίως τοῦ Ἀχιλλέως
ἀπ' τὴν ψυχὴν τὸ ἔλεος ἐχάθη καὶ τὸ σέβας,
ποὺ τοὺς θυητούς πότε ὀφελεῖ καὶ πότε ζημιώνει.
Χάνει ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, πατέρας τὸ παιδί του·
τί μεγαλύτερος κακημός ; Καὶ ὅμως ἀφοῦ τὸν κλάψουν
παύουν ἀπὸ τὰ δάκρυα στὸ τέλος, ὅτ' οἱ μοῖρες
ψυχὴν ὑπομονητικὴν ἐδῶκαν τῶν ἀνθρώπων·
καὶ αὐτὸς ἀφοῦ ἐθανάτωσε τὸν "Εκτορα τὸν θεῖον
ὅλογυρα στοῦ φίλου του τὸν τάφον μὲ τοὺς ἵππους
τὸν σέρνει· καὶ ὅφελος, θαρρῶ, καὶ δόξαν δὲν θὰ λάβη·
ἄν καὶ γενναῖος δύναται νὰ πέσῃ στὴν ὀργήν μας
ἀφοῦ γῆν ἀλαληγαντὸς κακοποιεῖ μὲ λύσσαν».

Καὶ μὲ χολὴν τοῦ ἀπάντησεν ἡ "Ηρα, ἡ λευκοχέρα :
«Θὰ ἔστεκε, ἀργυρότοξε, ὁ λόγος σου, ἀν δόμοίν
τοῦ "Εκτορος θὰ δώσετε τιμὴν καὶ τοῦ Ἀχιλλέως.
Θυητὸς ὁ "Εκτωρ καὶ θυητῆς ἔβύζαξε τὸ γάλα·
Γόνος θεᾶς ὁ Ἀχιλλεύς, ποὺ γλυκοκαναθρεμμένην
ἀπὸ ἐμέ, τὴν ἔδωκα γυναίκα τοῦ Πηλέως
ποὺ δῆλοι ἀγαποῦσαν οἱ θεοί. Καὶ στὲς χαρὲς τῶν γάμων
δῆλοι καθίζετε, ὃ θεοί, καὶ αὐτοῦ μὲ τὴν κιθάραν
καὶ σύ, ὡ πάντοτε ἀπίστε καὶ τῶν ἀχρείων φίλε».

Καὶ ὁ Δίας τῆς ἀπάντησεν ὁ νεφελοσυνάκτης :
«"Ηρα, μὴ τόσ' ὀργίζεσαι μὲ τοὺς θεούς, καὶ ὅμοίως
δὲν θὰ τοὺς δώσωμε τιμὴν, ἀλλὰ καὶ ὁ "Εκτωρ ἥταν
εἰς τοὺς θεούς ἀγαπητός, ὅσο κανεὶς τῶν Τρώων,

καθώς σ' ἐμὲ ποὺ μ' εὔφραινε μὲ τὰ καλά του δῶρα·

ὅτι ποτὲ δὲν ἔλειψε τραπέζι στὸν βωμόν μου

σπονδὴ καὶ κνίσα, τῶν θεῶν ἔξαίρετο μοιράδι.

Καὶ τώρα ἵδού· νὰ κλέψωμε κρυφὰ ὥπο τὸν Πηλείδην
τὸν "Εκτορα δὲν γίνεται· τὶ νύκτα-ήμέρα ἡ Θέτις
δὲν λείπει ἀπὸ τὸ πλάγι του· ἀλλ' ἂς μοῦ προσκαλέσῃ
κανένας ἀπὸ τοὺς θεοὺς τὴν Θέτιδα ἔμπροσθέν μου
νὰ τὴν διδάξω ἐγὼ τὸ πᾶς τὸν "Εκτορα θὰ λύση
ὅ 'Αχιλλεύς, ἀφοῦ δεχθῆ τὰ δῶρα τοῦ Πριάμου".

Καὶ ἦμ' ἄκουος ἔτινάχθηκεν ἡ ἀνεμόποδ' "Ιρις
καὶ κεῖ τῆς Σάμου ἀνάμεσα καὶ τῆς τραχείας" Ἰμβρου
ἔπεσε μὲς στὴν θάλασσαν κι ἐγόγγυσεν ὁ κόλπος,
καὶ μὲς στὰ βάθη ἐβύθισεν ὡσὰν τὴν μολυβήθραν,
ὅποὺ μὲ ταύρου κέρατα δεμένη κατεβαίνει
στὰ ὠμοφάγα ψάρια τὸν θάνατον νὰ φέρη.

Εἰς ἄντρο μέσα εὔρηκε τὴν Θέτιν μὲ τές ὅλλες
θαλάσσιες κόρες, πόλλαις τοῦ ἄψογου παιδιοῦ τῆς
τὴν μοίραν ποὺ διόριζε πρὸ δώρας νὰ τὸν χάσῃ
στὴν Τροίαν τὴν καλόσβωλην μακρὰν ἀπ' τὴν πατρίδα.
Καὶ ἡ φτερόποδη θεά: «σήκω», τῆς εἶπε, «ὦ Θέτις·
σὲ θέλει ὁ Ζεὺς ποὺ ἀθανάτα βουλεύματα ἔχει ὁ νοῦς του».

Κι ἡ ἀργυρόποδη θεὰ τῆς εἶπε: «Τί μὲ θέλει
ὁ ὑπέρτατος αὐτὸς θεός; Περίλυπη ὅπως εἴμαι
δὲν μοῦ βαστᾶ νὰ φαίνωμαι ἐμπρὸς τῶν ἀθανάτων·
δύμως θὰ ὑπάγω, καὶ δ, τ' εἰπῆ δὲν θὰ τὸ εἰπῆ χαμένα».

Εἶπε, κι ἡ ἀσύγκριτη θεά μὲ γιαδεμα ἐσκεπάσθη
ποὺ ἔνδυμα μαυρύτερο δὲν ἤταν ἀπὸ κεῖνο.

Κι ἡ "Ιρις ἡ ἀνεμόποδη ἐμπρὸς κι ἔκείνη ὅπίσω
κινῆσαν κι ἔχωρίζετο τὸ κύμα, ὡς ἀνεβαῖναν.

"Απ' τ' ἀκρογιάλι ἐπέταξαν στὸν οὔρανὸν κι ἐβρῆκαν
τὸν Βροντητὴν καὶ γύρω του οἱ ἀθανάτοι ἐκαθόνταν
ὅλ' οἱ μακάριοι θεοί· καὶ ἀπ' τοῦ Διός τὸ πλάγι
σηκώθη εὐθὺς ἡ 'Αθηνᾶ κι ἔκάθισεν ἡ Θέτις.

Κι ἡ "Ηρα γλυκομίλητη τῆς πρόσφερε ποτήρι
ὅλχρυσο, καὶ ἦμ' ἔπιεν τὸ ἀπίθωσεν ἡ Θέτις.
"Αρχισε τότε τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὁ πατέρας:

- „Ανέβηκες στὸν "Ολυμπὸν, ὃ Θέτις, ἀν καὶ λύπην
μεγάλην ἔχεις στὴν ψυχὴν, καθὼς καλὰ γνωρίζω·
ἀλλ' ὅμως πάλιν θὰ σοῦ εἰπῶ πρὸς τὶ σ' ἔχω καλέσει.
Τώρα ἐννιὰ μέρες οἱ θεοὶ λογομαχοῦν κι αἰτίαν
ὅτι "Εκτωρ ἔδωκε ὁ νεκρὸς καὶ ὁ πορθητῆς Πηλείδης·
καὶ τὸν Ἐρμῆν παρακαλοῦν τὸ λείψανο νὰ κλέψῃ.
Αλλὰ τὴν δόξαν θέλω αὐτὴν νὰ δώσω τοῦ Ἀχιλλέως
τὸ σέβας του καὶ τὴν καλὴν καρδιά σου νὰ φυλάξω·
ἀλλ' ἂμ' εὐθὺς εἰς τὸν στρατὸν τοῦτο νὰ εἰπῆς τοῦ υἱοῦ σου·
ὅτι οἱ θεοὶ τοῦ δργίζονται, κι ἔξοχως ἡ ψυχὴ μου
σφόδρα μ' αὐτὸν χολεύεται ποὺ ὥσταν ξεφρενιασμένος
ἀλύτρωτον τὸν "Εκτορα κρατεῖ στὰ κοῖλα πλοῖα·
ἴσως φοβούμενος ἐμὲ τὸν "Εκτορ' ἀπολύσῃ.
Καὶ μὲ τὴν "Ιριν θέλω ἐγὼ μηνύσει τοῦ Πριάμου
νὰ κατεβῇ στὲς πρύμνες τους μὲ δῶρα στὸν Πηλείδην
νὰ τὸν πραῦνη, τὸ ἀκριβδ παιδὶ νὰ τοῦ ἀπολύσῃ».
- Ἐπει καὶ πρόθυμα ἡ θεὰ τὸν ἄκουσεν ἡ Θέτις
καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁλύμπου ἐχύθηκε τὲς κορυφὲς στὰ πλοῖα
καὶ τὸν υἱόν της εὔρηκε ποὺ μέσα εἰς τὴν σκηνήν του
δόδύρετο στενάζοντας· καὶ οἱ σύντροφοι τριγύρω
κοπίαζαν σπουδακτικὰ τὸ γεῦμα νὰ ἔτοιμάσουν,
μ' ἀρνὶ μεγάλο μαλλιαρὸ ποὺ εἶχαν σφάξει ἐκεῖνοι·
στὸ πλάγι του ἔκάθισεν ἡ σεβαστὴ μητέρα
τὸν χάιδεψε καὶ τοῦ ἔλεγεν: «Ἀγαπητό μου τέκνο,
ώς πότε μὲς στὰ κλάυματα θὰ τρώγης τὴν καρδιά σου;
Καὶ τὸ φαγὶ λησμόνησες καὶ τὴν γλυκιά σου κλίνην,
ποὺ γυναικὸς ἀγκάλιασμα πολὺ τὸν ἄνδρα εὐφραίνει·
καλὰ τὸ ἡξένυρ' ὅτι πολὺν καιρὸν δὲν θὰ μοῦ ζήσης,
κι εἶναι σιμά σου ὁ θάνατος καὶ ἡ δύναμις τῆς μοίρας.
'Αλλ' ἄκουσέ με· τοῦ Διὸς ἔρχομ' ἐγὼ μηνύτρα·
ποὺ δργίζοντ', εἶπεν, οἱ θεοὶ, κι ἔξοχως ἡ ψυχὴ του
σφόδρα μὲ σὲ χολεύεται νὰ βλέπῃ πῶς μανίζεις
καὶ ἀλύτρωτον τὸν "Εκτορα κρατεῖς ἐδῶ στὲς πρύμνες·
ἀλλὰ τὰ λύτρα νὰ δεχθῆς καὶ τὸν νεκρὸν νὰ λύσῃς».
- Καὶ ὁ πτεροπόδης Ἀχιλλεὺς ἀπάντησέ της κι εἶπε:
«Ἄς γίνη, ἀς λάβη τὸν νεκρὸν ὅποιος τὰ λύτρα φέρη,

ἀφοῦ τοῦ Ὀλύμπου ὁ θεὸς τὸ θέλει, τὸ προστάζει».

140

Κι ἐνῶ στὲς πρύμνες μόνοι τους ὁ υἱὸς μὲ τὴν μητέρα συνομιλοῦσαν πάμπολλα, στὴν "Ιλιον τὴν ἀγίαν νὰ ἔσκινήσῃ ἐπρόσταξε τὴν Ἱριδα ὁ Κρονίδης : «Πετάξου ἀπὸ τὸν Ὁλυμπον, ὡς ἀνεμόποδ' Ἱρις, μέσα στὴν Ἱλιον νὰ εἰπῆς τοῦ σεβαστοῦ Πριάμου νὰ κατεβῇ στὲς πρύμνες του μὲ δῶρα στὸν Πηλείδην, νὰ τὸν πραύνῃ, τ' ἀκριβὸ παιδὶ νὰ τοῦ ἀπολύσῃ· ἃς πάνι μόνος καὶ μ' αὐτὸν ἄλλος κανεὶς τῶν Τρώων· ἔναν ἃς ἔχῃ κήρυκα σιμά του γηραλέον, νὰ κυβερνᾶ τ' ἀμάξι του, ποὺ ἔπειτα εἰς τὴν πόλιν Θὰ φέρη αὐτὸν ποὺ τὴν ζωὴν τοῦ ἐπῆρεν· Πηλείδης, καὶ μὴ φοβῆται θάνατον ἢ ἄλλο τι νὰ πάθῃ· σιμά του θά 'χη τὸν Ἐρμῆν ποὺ θὰ τὸν ποοιθοδήσῃ ἔως νὰ τὸν φέρη ἔμπροσθεν τοῦ θείου Ἀχιλλέως. Καὶ ἀφοῦ τὸν φέρη εἰς τὴν σκηνὴν δὲν θέλει τὸν φονεύσει ἐκεῖνος ἄλλα μάλιστα θὰ τὸν φυλάξῃ ἀπ' ἄλλους, δτὶ μωρὸς ἢ ἀνόητος, ἢ ἀδικητῆς δὲν εἰναι· καὶ ὡς πρέπει θὰ ἐλεγθῇ τὸν ἄνδρα ποὺ προσπέφτει». 155

Ἐπει κι ἡ Ἱρις κίνησε τὸ μήνυμα νὰ φέρῃ καὶ θρήνους ἥβρε καὶ ὀδυρμούς στὸ σπίτι τοῦ Πριάμου. Στὴν αὐλὴν μέσα τὰ παιδιά στὸ πλάγι τοῦ πατρός τους ἐκλαῖαν καὶ στὴν μέσην τους ὁ γέρος τυλιγμένος μὲς στὴν χλαμύδα ἐντυπωτός· καὶ ἡ κεφαλή του ἡ θεία ἀπὸ τὸ χῶμα ἐμαύριζε ποὺ ἐκεῖνος εἶχε βάλει μὲ τές δυὸ φοῦκτες ἀπ' τὴν γῆν ποὺ ὡς τότ' ἐκυλιόνταν. Καὶ οἱ θυγατέρες ἐκλαῖαν στὸ σπίτι καὶ οἱ νυφάδες· κι ἡταν γιὰ κείνους δὲ καημός διοὺ πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι ἐπέσαν ἀπ' τῶν Δαναῶν τὰ χέρια σκοτωμένοι.

Κι ἡ Ἱρις χαμηλόφωνα, στὸ πλάγι τοῦ Πριάμου, τοῦ εἴπε καὶ τοῦ ἔπιασε τὰ μέλη μέγας τρόμος. «Ὤ Δαρδανίδη Πρίαμε, μὴ φοβηθῆς καὶ θάρρου· δτὶ μὲ μήνυμα κακὸ δὲν ἥλθα ἐγὼ νὰ σ' ἔβρω ἄλλα μὲ γνώμην ἀγαθήν· κι ἐμ' ἔστειλε ὁ Κρονίδης ποὺ ἀπὸ μακρὰν σὲ συμπονεῖ πολὺ καὶ σὲ λυπεῖται. Νὰ ξαγοράσῃς θέλει ὁ Ζεὺς τὸν "Εκτορα τὸν θεῖον 170

καὶ δῶρα γιὰ νὰ ἡμερωθῇ νὰ φέρης τοῦ Ἀχιλλέως·
Θὰ ὑπάγης μόνος καὶ μὲ σὲ ἄλλος κανεὶς τῶν Τρώων·
ἔνα νὰ ἔχῃς κήρυκα σιμά σου γηραλέον

νὰ κυβερνᾶ τὴν ἄμαξαν, ποὺ ἔπειτα στὴν πόλιν

Θὰ φέρη αὐτὸν ποὺ ἐφόνεισεν ἡ λόγχη τοῦ Πηλείδη.

Καὶ μὴ φοβῆσαι θάνατον ἡ ἄλλο τι νὰ πάθῃς,

σιμά σου θά 'χης τὸν Ἐρμῆν ποὺ θὰ σὲ προβοδήσῃ
πάντοτε ὥσπου στὸ πρόσωπον νὰ ἰδῆς τὸν Ἀγιλλέα.

Καὶ ἀφοῦ σὺ ἀφήσῃς τὴν σκηνὴν δὲν θέλει σὲ φονεύσει
ὅ Ἀχιλλεὺς καὶ μάλιστα θὰ σὲ φυλάξῃ ἢπ' ὅλους,
μήτε τρελός, μήτε μωρός, μήτε κακοῦργος εἶναι
καὶ δῶς πρέπει θὰ ἐλεγθῇ τὸν σεβαστὸν ἴκετην».

Εἶπε κι ἔκεῖθ' ἐπέταξεν ἡ ἀνεμόποδ' Ἰρις
καὶ δέρος εἶπε τῶν παιδῶν ἄμαξι νὰ ἔτοιμάσουν
μουλόσυρτο καὶ κάλαθον ἐπάνω του νὰ δέσουν.

Στὸν μυροβόλον θάλαμον ὥστόσο αὐτὸς κατέβη
κέδρινον, ὑψηλόσκευον ποὺ 'χε κειμήλια πλῆθος,
καὶ μέσα ἐπροσάλεσε τὴν σύντροφόν του Ἐκάβην :
«Ἄμοιρη, ὁ Ζεὺς μοῦ ἐμήνυσε νὰ κατεβῶ στὰ πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν, τὸ ἀγαπητὸ παιδί μας νὰ λυτρώσω·
καὶ δῶρα νὰ ἡμερωθῇ νὰ φέρω τοῦ Ἀχιλλέως.

Εἶπε μου πῶς τὸ βλέπεις σύ· ὅτι καὶ ἀφ' ἔσυτοῦ τῆς
σφόδρα μ' ἐβίαζε ἡ ψυχὴ νὰ κατεβῶ στὰ πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν διαβαίνοντας τὸ μέγα στράτευμά τους».

Καὶ τότε μὲ ξεφωνητὸ τοῦ ἀπάντησεν ἡ γραία :
«Οιμέ, ποὺ ἐπῆγε ἡ γνώση σου καὶ ἡ φρονιμάδα ἔκεινη
καὶ εἰς τοὺς ξένους ξακουστὴ καὶ σ' ὅλον τὸν λαόν σου ;
Πῶς θέλεις μόνος σὺ νὰ πᾶς στῶν Ἀχαιῶν τές πρύμνες
τὸν ἄνδρα ποὺ σοῦ σε σφαξε τέκνα πολλὰ καὶ ἀνδρεῖα

νὰ ἰδῆς στὰ μάτια ; Σίδερο εἶναι ἡ καρδιά σου, ὡ γέρε.

Καὶ ὅταν στὰ χέρια του εὑρεθῆς, λύπην ἡ σέβας τάχα

ἐλπίζεις ἀπ' τὸν ἄπιστον ἔκεινον καὶ ὀμοφάγον ;

'Αλλὰ στὸ σπίτι ἀς μείνωμε μακρόθεν νὰ τὸν κλαῖμε,

ὅτι ἄμα τὸν ἐγέννησα τοῦ ἔχει λινογράνεσει

ἡ μοίρα ἡ παντοδύναμη τοὺς σκύλους νὰ χορτάσῃ

ἀπ' τοὺς γονεῖς του ἕρημος στὰ χέρι? ἀνδρὸς ἀγρέου.

180

185

190

195

200

205

210

"Αχ ! καρφωμένη ἐπάνω του τὸ σκώτι πέρα πέρα
 θὰ τοῦ τρωγα νὰ πλερωθοῦν τὰ πάθια τοῦ παιδιοῦ μου.
 "Οτι δὲν μοῦ τὸν φόνευσεν ὅποιψ ψυχομαχοῦσε,
 ἀλλὰ ἔκει ποὺ ἀκλόνητος ἐμάχονταν νὰ σώσῃ
 τοὺς ἄνδρες καὶ τές σεβαστές μητέρες τῆς Τρωάδος».

215

Σ' αὐτὴν ὁ θεῖος Πρίαμος ἀπάντησε καὶ εἶπε :
 «Τὸ θέλω, μὴ ἀντιστέκεσαι· κι ἡ ἔδια σὺ στὸ σπίτι
 κακὸ σημάδι μὴ γενῆς ποτὲ δὲν θὰ μὲ πείσης·
 δτι ἂν ἀπ' ἄνθρωπον θυητὸν τὸ πρόσταγμα εἰχ' ἀκούσει
 εἴτ' ἵερέας τύχαινεν εἴτε ἵερογνώστης,
 πλάν' ἡμποροῦσε νὰ φανῇ καὶ ἀποστροφὴν νὰ κάμη·
 ἀλλ' ἀφοῦ τώρα τὴν θεὰν ἀκουσα ἐγὼ καὶ εἰδα,
 θὰ πάω καὶ ὅτ' εἴπα θὰ γενῆ· τὸ στέργω, ἡ μοίρ' ἂν θέλη,
 στῶν χαλκοφόρων Ἀχαιῶν τές πρύμνες ν' ἀποθάνω·
 νὰ σφίξω στὲς ἀγκάλες μου τὸ ἀκούρο παιδί μου
 νὰ ξεθυμάνω κλαίοντας καὶ ἀς μὲ φονεύσῃ ἔκεινος».

225

Εἶπε καὶ ἀπὸ τ' ἀρμάρια του ἐσήκωσε τὰ ὥραῖα
 σκεπάσματα καὶ δώδεκα πέπλους λαμπροὺς ἐπῆρε.
 Καὶ χλαιῖνες δώδεκα μονές, καὶ τάπητες ὁμοίως
 καὶ τόσα ἐπανωφόρια, τόσους κοντὰ χιτῶνες
 καὶ δέκ' ἀκόμη τάλαντα χρυσάφι ζυγισμένο,
 τέσσερους λέβητες καὶ ὅμοι δυὸ τρίποδες ποὺ ἐλάμπαν
 κι ἔνα ποτήριο ὑπέρλαμπρο, βαρύτιμο ποὺ οἱ Θράκες
 τοῦ εἰχαν δωρήσει τὸν καιρὸν ποὺ ἐπῆγε ἀπεσταλμένος·
 καὶ μηδ' ἔκεινο ἐκράτησεν ὁ γέρος, τόσην εἰχε
 λαχτάραν τὸ ἀγαπητὸ παιδί νὰ ξαγοράσῃ.

235

Κι ἔδιωχνε ἀπὸ τὴν αἰθουσαν ὅλους ὁμοῦ τοὺς Τρῶας :
 «Ὥ λᾶβες, σύρετ' ἀπὸ δῶ ! Τὰ σπίτια σας δὲν ἔχουν
 λύπην καὶ αὐτὰ καὶ ἤλθετε νὰ πλήξετε κι ἐμένα ;
 Μικρὴ σᾶς φαίνεται ἡ πληγή, ποὺ μοῦ δώκε δικρονίδης,
 νὰ χάσω τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά μου ;
 Θὰ τὸ αἰσθανθῆτε γρήγορα καὶ σεῖς ποὺ αὔτὸς ἐχάθη
 δταν σᾶς κόψουν εὔκολα τῶν Ἀχαιῶν οἱ λόγγες.
 "Αχ ! νὰ κλεισθοῦν τὰ μάτια μου προτοῦ νὰ ἴδουν τὴν πόλιν
 νὰ τὴν πατήσουν οἱ ἔχθροι καὶ νὰ τὴν ἐρημάζουν».

240

Εἶπε, καὶ μὲ τὸ σκῆπτρο του κτυπώντας τους ὁ γέρος

245

- τοὺς ἔβγαλε κι ἐφώναξε στὰ τέκνα του ποὺ ἔμεῖναν·
ἐννέα ἦσαν· "Ελενος καὶ Πάρις καὶ Ἀγάθων
καὶ Πάμμων καὶ Ἀντίφονος, Πολίτης, ὁ γενναῖος 250
Δηγίφοβος καὶ Ἰππόθοος καὶ ὁ δοξασμένος Δίος.
Σ' ὅλους αὐτοὺς ἐφώναξε: «Τί δὲν μὲ βοηθεῖτε,
κακά μου τέκνα, ἐλεεινά· νάχετε δλοι ἀντάμα
ἀντὶ τοῦ "Εκτορος χαθῆ στέκες πρύμνες σκοτωμένοι·
διμένα τὸν βαριόμοιρόν, δὲν μόμεινε κανένα 255
ἀπ' τὰ ἔξαλιστα τέκνα μου ποὺ ἔδεξασαν τὴν Τροίαν·
ποὺ εἶναι ὁ Μήστωρ ὁ λαμπρός, ὁ ἵππομαχος Τρωίλος,
ὁ "Εκτωρ, διὸν ἐθέιζε μὲς στῶν θυητῶν τὰ γένη,
πόμοιαζε γέννημα θεοῦ, καὶ ὅχι θυητοῦ στὸ θώρι,
καὶ ὅλους τῶν ἀφάνισεν ὁ "Αρης καὶ ἀπομεῖναν 260
οἱ ἄχρειοι, φεῦτες, στὸ χορὸ λαμπρότατοι τεχνίτες
καὶ ἀρνιά κι ἐρίφια τοῦ κοινοῦ ν' ἀρπάζουν μαθημένοι·
δὲν πᾶτε νὰ μοῦ ζέψετε τ' ἀμάξι εὐθύς καὶ τοῦτα
ἐπάνω του νὰ θέσετε, νὰ μὴ χρονοτριβήσω;»
- Εἶπε, κι ἐκεῖνοι τές φωνὲς τρομάξαν τοῦ πατρός τους 265
κι ἐσήκωσαν καλότροχο φορτωτικὸν ἀμάξι
καινούριο καὶ τὸν κάλαθον ἐπάνω του προσδέσαν,
κατέβασαν καὶ τὸν ζυγὸν ἀπὸ τὰ ξυλοκάρφια·
πύξινος ἦτ' ὁμφαλωτὸς κι ἐταίριαζε στοὺς κρίκους·
ἔφεραν κι ἐννεάπηχο μαζί του ζυγολούρι. 270
- Καὶ τὸν ζυγὸν ἀπίθωσαν στὸ γυαλιστὸ τιμόνι
στὴν κορυφὴν κι ἐπέρασαν τὸν κρίκον στὸ παπούλι·
καὶ ἀπ' τὰ δυὰ μέρη τρεῖς φορὲς τὸ ζυγολούρι ἐδέσαν
στὸν ὁμφαλόν, κι ἐγύρισαν κατόπι τὸ γλωσσῖδι
κι ἔφεραν ἀπ' τὸν θάλαμον τὰ λύτρα τὰ ὡραῖα 275
τοῦ "Εκτορος καὶ τὰ βαλαν στὸ στιλβωτὸν ἀμάξι·
κι ἔζεψαν τὰ σκληρόνυχα μουλάρι ἀνδρειωμένα,
ποὺ οἱ Μυσοί, δῶρον λαμπρὸν ἔδῶκαν τοῦ Πριάμου.
"Ἐπειτα γιὰ τὸν Πριάμον ἑτοίμασαν τοὺς ἵππους
ποὺ ἀνάθρεψεν δὲνδρος στὸ στιλβωτὸ παχνὶ του. 280
- Κι ἐνῷ στὰ ψηλὰ δώματα τὸ ζέψιμο ἐτηροῦσαν
ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κήρυκας γνώμη καὶ νοῦν γεμάτοι,
ἡ "Εκάβη τοὺς ἐσίμωσεν, ἡ καταπικραμένη,
μὲνα ποτήρι δόλοχρυσο γλυκὸ κρασὶ γεμάτο,

- αύτοῦ νὰ κάμουν τές σπονδὲς προτοῦ νὰ ξεκινήσουν. 285
 Ἐμπρὸς στοὺς ἵππους στάθηκε καὶ εἶπε : «Λάβε, ὡ γέρε,
 σπόνδισε τοῦ πατρὸς Διός, καὶ νὰ γυρίσῃς εὕχου
 ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἔχθρῶν, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ σὲ σπρώχνει
 στὰ πλοῖα τους νὰ κατεβῆς κι ἐμένα δὲν ἀκούεις·
 ἀλλ’ εὕχου κὰν στὸν βροντητὴν Κρονίδην τὸν Ἰδαῖον,
 ποὺ ἀπ’ ὅπου στέκεται ψηλὰ θωρεῖ τὴν Τροίαν ὅλην
 καὶ νὰ σοῦ στείλη ζήτησε τὸ ἀγαπητὸ πουλὶ του
 πού ’ναι γοργός του μηνυτής μὲ δύναμιν μεγάλην
 στὰ δεξιά σου νὰ τὸ ἰδῆς ὁ ἴδιος καί, σ’ ἐκεῖνο
 θαρρώντας, νὰ πορεύεσαι στῶν Δαναῶν τὰ πλοῖα. 295
 Κι ἐὰν τὸν μηνυτήν του ὁ Ζεὺς σοῦ ἀρνηθῇ νὰ στείλῃ
 ἄγρῳ θὰ σὲ συμβούλευα, μ’ ὅσον καὶ ἂν ἔχης ζῆλον,
 νὰ μὴ κινήσῃς γιὰ νὰ πᾶς στὲς πρύμνες τῶν Ἀργείων».
 Καὶ ἀπάντησεν ὁ Πρίαμος : «Προθύμως, ὡ γυναίκα,
 θὰ κάμω αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμεῖς· καλό ’ναι πρὸς τὸν Δία
 τὰ χέρια μας νὰ ὑψώσωμε γιὰ νὰ μᾶς ἐλεήσῃ». 300
 Καὶ ὁ γέρος ἐπαράγγειλεν εὐθὺς τὴν οἰκονόμα
 νερὸν νὰ φέρῃ ἀμίαντο στὰ χέρια του νὰ ρίξῃ·
 καὶ μὲ λεκάνην ἤλθε αὐτὴ στὰ χέρια καὶ προχύτην·
 ἐνίφθη καὶ ἀπ’ τὴν σύντροφον ἐπῆρε τὸ ποτήρι 305
 καὶ δρθὸς στὴν μέσην τῆς αὐλῆς ἐσπόνδιζε κι εὔχόνταν
 τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπε :
 «Δία πατέρα, δοξαστέ, ποὺ ἀπὸ τὴν Ἱδην βλέπεις,
 δῶσ’ μου νὰ μ’ ἔβρῃ ἐλεεινὸν ὁ ἀσπονδος Πηλείδης,
 εὐδόκησε τὸ ἀγαπητὸ πουλὶ σου νὰ μοῦ στείλης,
 ποὺ εἶναι γοργός σου μηνυτής, μὲ δύναμιν μεγάλην 310
 στὰ δεξιά μου νὰ τὸ ἰδῶ ὁ ἴδιος καὶ σ’ ἐκεῖνο
 θαρρώντας νὰ πορεύωμαι στῶν Δαναῶν τὰ πλοῖα».
 Καὶ τὴν εὐχήν του ἀκουσεν ὁ πάνσοφος Κρονίδης
 καὶ τοῦ ’στειλε τὸν ἀετόν, ἀλάθευτο σημαδί,
 τὸν μαῦρον καὶ ἀρπακτικόν, ποὺ καὶ περκνὸν τὸν λέγουν. 315
 Καὶ ὥσαν θυρόφυλο ὑψηλοῦ θαλάμου ἀνδρὸς πλουσίου
 τρανὸ κατασκευάσθηκε μὲ κλεῖθρ’ ἀσφαλισμένο,
 τόσο μεγάλη ἀπλώνονταν ἡ κάθε του φτερούγα·
 καὶ δεξιά τους φάνηκεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλιν, 320

- καὶ ἄμα τὸν εἰδαν χάρηκαν μὲ τὴν καρδιά τους ὅλοι.
 'Ανέβη ὁ γέρος σπουδακτὰ στὸ στιλβωτὸ θρονί του,
 ἐκίνησε ἀπ' τὸ πρόθυρο καὶ ἀπ' τὴν αὐλὴν τοὺς ἵππους.
 'Εμπρός του τὸ τετράκυκλον ἄμάξι τὰ μουλάρια
 τραβοῦσαν καὶ ὁ συνετὸς τὸ κυβερνοῦσε 'Ιδαιος· 325
 ὅπισ' ὁ γέρος ράβδιζε διαβαίνοντας τὴν πόλιν
 τοὺς ἵππους του μὲ ὅρμήν πολλήν· καὶ ὅλ' οἱ δικοί του ἔχλαιταν
 κατόπι του, ὡς νὰ πήγαινε ἐκεῖνος τοῦ θανάτου.
 Καὶ ὅτε ἀπ' τὴν πόλιν ἔφθασαν στὴν πεδιάδα κάτω,
 στὴν "Ιλιον κεῖνοι ἐγύρισαν, τὰ τέκνα καὶ οἱ γαμπροί του. 330
 Καὶ ἄμα τοὺς εἶδε νὰ φανοῦν ἐκεῖ στὴν πεδιάδα
 ὁ μέγας Ζεὺς ἀπὸ ψηλὰ τὸν γέροντα ἐλυπήθη
 κι εὐθὺς ἐστράφη στὸν 'Ερμῆν, τὸ ἀγαπητὸ παιδί του:
 «'Ερμῆ, ποὺ τόσον ἀγαπᾶς τὴν συντροφιὰν τοῦ ἀνθρώπου
 δοσο κανεὶς ἀλλος θεός, καὶ ἀκούεις ὅποιον θέλεις, 335
 κατέβα καὶ τὸν Πρίαμον στῶν 'Αχαιῶν τὰ πλοῖα
 δῦνγκα νὰ μὴν τὸν ἰδῇ κανεὶς ἢ τὸν νοήση
 ἀπὸ τοὺς ἀλλους Δαναούς, πρὶν φθάσῃ στὸν Πηλείδην».
 Καὶ ἄμα τὸν λόγον ἀκουσεν ὁ μέγας 'Αργοφόνος,
 τὰ σάνδαλα ἐποδέθηκε τὰ δλόχρυσα, τὰ ὥραια, 340
 τ' ἄφθαρτα ποὺ τὸν σήκωναν σὰν ἀνεμος ἐπάνω
 στὴν γῆν ὅλην τὴν ἀπειρον καὶ στὰ θαλάσσια πλάτη,
 τὸ ραβδὶν πῆρε ποὺ μ' αὐτὸ τὰ βλέμματα κοιμίζει
 ὅποιοι θνητοῦ θελήση αὐτὸς καὶ ὅποιον κοιμᾶτ' ἐγείρει.
 Μ' αὐτὸ στὰ χέρια πεταχτὰ στὴν ἄκρην τοῦ 'Ελλήσπόντου,
 στὴν Τροίαν ἔφθασ' ὁ 'Ερμῆς καὶ στὴν μορφὴν ὅμοιώθη
 μὲ ἀγόρι γενεῖς λαμπρῆς, πόχει τὸ πρώτο χιούδι,
 καιρὸς ποὺ ἡ νιότη φαίνεται μὲ δσην χάριν ἔχει. 345
 Καὶ ἀφοῦ τὸ μνῆμα ἐπέρασαν τοῦ "Ιλου, ἐσταματῆσαν
 εἰς τὸ ποτάμι, τ' ἀλογα νὰ πιοῦν καὶ τὰ μουλάρια·
 ποὺ ἥδη ἀπλώνονταν στὴν γῆν τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι.
 Καὶ τὸν 'Ερμῆν ποὺ ἐσίμωνεν ἐννόησεν ὁ κήρυξ,
 καὶ εἶπε πρὸς τὸν Πρίαμον: «"Ω Δαρδανίδη, σκέψου·
 σκέψις ἐδῶ χρειάζεται: βλέπ' ἄνθρωπον κοντά μας,
 θενὰ μᾶς σφάξῃ ἄσφαλτα· κι εὐθὺς ἂς ἀνεβοῦμε 355
 στ' ἄμάξι σου νὰ φύγωμεν· ἢ καὶ τὰ γόνατά του

πιάνοντας ἃς προσπέσωμεν ἵσως μᾶς ἐλεήση».

Καὶ ὡς τ' ἄκουουσεν ὁ γέροντας ζαλίσθη ἀπὸ τὸν τρόμον
καὶ ὀρθὲς σ' ὅλα τὰ μέλη του οἱ τρίχες σηκωθῆκαν
κι ἔμεινε ἀκίνητος βουβός· ἥλθε ὁ θεὸς σιμά του
καὶ ἀπὸ τὸ χέρι ἔπιασε τὸν γέροντα καὶ τοῦ πε: 360
«Γιὰ ποῦ, πατέρα, τὸ κινᾶς μὲ ἵππους καὶ μουλάρια
τὴν θείαν νύκτα, ὅπου οἱ θεοὶ γλυκοκοιμοῦνται ὅλοι;
Καὶ τοὺς ἀνδρείους Ἀχαιοὺς ποσῶς δὲν ἐφοβήθης,
ποὺ ἔχθροί σου εἶναι θαυμάσιμοι καὶ ὅπου σιμά τοὺς ἔχεις; 365
Καὶ ἀν ἀπὸ αὐτοὺς κανεῖς σὲ ἰδῃ μέσσα στὴν μαύρην νύκτα,
τόσους νὰ φέρης θησαυρούς, τί θὰ αἰσθανθῆς φαντάσου·
νέος δὲν εἶσαι, γέροντας κι αὐτὸς ὁ σύνοδος σου,
καὶ ἀν πέση ἐπάνω σας κανεῖς, πῶς θὰ τοῦ ἀντισταθῆτε;
'Αλλ' ἀπὸ ἐμὲ μὴ φοβηθῆς καὶ μάλιστα σιμά σου 370
Θὰ σὲ φυλάξω, ἀν χρειασθῇ, τί ὁμοιάζεις τοῦ πατρός μου».

Καὶ τότε ὁ θεῖος Πρίαμος τοῦ ἀπάγνησεν ὁ γέρος:
«Αὔτὰ τωόντι στέκονται, παιδὶ μου, ὅπως τὰ λέγεις,
ἀλλὰ γιὰ μὲ κάποιος θεὸς τὸ χέρι του ἔχει ὑψώσει,
ποὺ καλοσυναπάντητον μοῦ ἔστειλε ὁδοιπόρον,
ὅποιος εἶσαι, θαυμαστὸς στὴν ὅψη καὶ στὸ σῶμα 375
καὶ συνετὸς ἀπὸ γονεῖς, ποὺ τοὺς καλοτυχίζω».

Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ μηνυτῆς ἀπάντησε Ἀργοφόνος:
«Εἶναι καλὰ καὶ φρόνιμα, ὃ γέρε, αὐτὰ ποὺ εἶπες·
ἀλλ' αὐτὸ θέλω νὰ μοῦ εἰπῆς καλὰ νὰ μοῦ ἔξηγήσῃς,
βγάζεις αὐτοὺς τοὺς θησαυρούς ἀπὸ τὴν πόλιν ἔξω 380
εἰς τόπον ξένον νὰ σταλοῦν, νὰ εἶναι ἀσφαλισμένοι,
ἢ δειλιασμένοι ἀφήνετε τὴν Ἰλιον τὴν ἀγίαν
ὅλοι, ἀφοῦ ὁ πρῶτος σας ἔχαθη πολεμάρχος
ὅ uίος σου, ποὺ τοὺς Ἀχαιούς στὴν μάχην δὲν φοβόνταν;» 385

Καὶ ὁ γέρος τοῦ ἀποκριθήκεν: «Ὥ θαυμαστέ, ποιός εἶσαι,
ποιοὶ θηνητοὶ σ' ἐγέννησαν, ἐσὺ ποὺ τόσ' ὥραῖα
μοῦ εἶπες γιὰ τὸν θάνατον τοῦ ἄμοιρου παιδιοῦ μου;»

Σ' αὐτὸν ἀπάντησε ὁ θεός: «Μὲ δοκιμάζεις, γέρε,
καὶ γιὰ τὸν θεῖον Ἐκτορα ποὺ μ' ἐρωτᾶς, λογιάζω· 390
πολλὲς φορὲς στὸν πόλεμον, ὅπου δοξάζοντ' ἀνδρες
τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, καὶ ὅπόταν πρὸς τὰ πλοῖα

- έκυνηγοῦσε κι ἔσφαζε τὰ πλήθη τῶν Ἀργείων.
 Μακρόθεν τὸν θαυμάζαμεν ἡμεῖς ὅτι ὁ Πηλείδης
 μᾶς ἐκρατοῦσε, ἀπ' τὸν καιρὸν ποὺ ἐθύμωσε τοῦ 'Ατρείδη'. 395
 ὅτ' εἶμαι ἔκεινου ἀκόλουθος φερμένος σ' ἔνα πλοῖον·
 τὸ γένος εἰμαι Μυρμιδών, μ' ἐγέννησε ὁ Πολύκτωρ,
 ἀνθρωπος εἶναι πάμπλουτος καὶ αὐτός, ὡς εἴσαι, γέρος·
 κι ἔγώ εἶμαι ὁ νεώτερος ἀπὸ τὰ ἔφτα παιδιά του.
 Καὶ νά 'λθω ἐδῶ στὸν πόλεμον μοῦ ἔλαχεν ὁ κλῆρος'. 400
 στὴν πεδιάδα ἔκινησα προτώρ' ἀπὸ τές πρύμνες
 ὅτ' οἱ 'Ἀχαιοὶ τὸ χάραμα τὴν πόλιν θὰ κτυπήσουν.
 'Αγανακτοῦν ποὺ καθόνται καὶ λαχταροῦν τὴν μάχην
 καὶ οἱ βασιλεῖς δὲν δύνανται νὰ τοὺς κρατήσουν πλέον'.
 Σ' αὐτὸν ὁ γέρος Πρίαμος ἀπάντησεν ὁ θεῖος : 405
 «Κι ἐὰν ἐσύ ἀκόλουθος τοῦ 'Αχιλλέως εἴσαι,
 εἰπέ μου τώρα καθαρὰ νὰ μάθω ἂν εἰς τές πρύμνες
 ὁ υἱός μου ἀκόμα σώζεται, ἢ ἂν κομματιασμένον
 εἰς τὰ σκυλιά του σπάραγμα τὸν ἔριξε ὁ Πηλείδης»;
 Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ μηνυτῆς ἀπάντησε 'Αργοφόνος: 410
 «Ὦ γέρε, μήτε ὅρνεα τὸν φάγαν μήτε σκύλοι,
 ἀκόμη κείτεται σιμὰ στὴν πρύμνην τοῦ 'Αχιλλέως·
 κι ἔφεξ' ἢ δωδεκάτη αὔγη στὸ λείψανό του ἐπάνω
 καὶ δύμας αὐτὸν δὲν σέπεται, σκουλήκια δὲν τὸν τρώγουν
 ποὺ δαπανοῦν τὰ σώματα ποὺ ἔκαψεν ὁ 'Αρης'. 415
 Τὸν σέρνει, ἀλήθεια, δόλγυρα στοῦ φίλου του τὸν τάφον
 τὴν κάθε αὐγὴν ἀπόνετα καὶ δὲν τὸν ἀσχημίζει·
 ὁ Ἱδιος ἄν τὸν ἔβλεπες, θὰ ἐθαύμαζες πῶς εἶναι
 δροσερὸς ὅλος καθαρὸς ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα· 420
 παντοῦ καλός, καὶ θὰ 'βλεπες κλεισμένες τές πληγές του,
 ποὺ ἥσαν πολλὲς ὅτι πολλοὶ τοῦ ἔκέντησαν τὸ σῶμα·
 τόσο πονοῦν οἱ μάκαρες θεοὶ γιὰ τὸν υἱόν σου,
 νεκρὸν ἀκόμη, ὅτι ποιὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι». 425
 Στὰ λόγια τοῦτα ἔχαρηκεν ὁ γέρος καὶ ἀποκρίθη :
 «Παιδί μου, ίδου πῶς ὡφελεῖ τὰ δῶρα ὅποι τοὺς πρέπουν
 εἰς τοὺς θεοὺς νὰ δίδωμεν, ὡς ἔκανεν ὁ υἱός μου,
 ποὺ στὴν ἔστιαν του ποτὲ δὲν τοὺς ἐλησμονοῦσε
 καὶ ίδου τὸν ἐθυμήθηκαν αὐτοὶ καὶ πεθαμένον

καὶ τώρα δέξου, ἂν μ' ἀγαπᾶς τ' ὅμορφο αύτὸν ποτήριον
σῶσε με, καὶ μὲ τῶν θεῶν τὸ χέρι ὁδήγησέ με
ἀπείρακτος εἰς τὴν σκηνὴν νὰ φθάσω τοῦ Ἀχιλλέως». 430

Σ' αὐτὸν ἀπάντησε ὁ θεός : «὾ γέρε, ἐμὲ τὸν νέον
νὰ ἔξειρισης προσπαθεῖς· ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ πείσης
δῶρον ἀπὸ σένα νὰ δεσχθῶ κρυφὰ πόδην Πηλείδην.
Φόβον τοῦ ἔχει τρομερὸν καὶ σέβας ἡ καρδιά μου
καὶ ἂν λάβω δῶρον ἀπόκρυφα φοβοῦμαι μήπως πάθω.
Ἄλλὰ πιστός σου ὁδηγὸς στερεᾶς ἡ καὶ θαλάσσης
καὶ ὡς τ' Ἄργος τὸ ἔξακουστὸ θὰ γίνω σὲ εἶναι χρεία·
καὶ ἂν μ' ἔχης εἰς τὸ πλάγιο σου μὴ φοβηθῆς κανέναν».

Εἶπε καὶ ἀνέβηκε ὁ θεός στ' ἀμάξῃ τοῦ Πρίαμου
στὰ χέρια του καὶ μάστιγα καὶ χάλινούς ἐπῆρε,
καὶ εἰς τοὺς ἵππους ἔβαλεν ἀνδρειὰ καὶ στὰ μουλάρια.
Καὶ ὅπόταν εἰς τὸν χάντακα ἐφθάσαν καὶ στοὺς πύργους,
ἡβραν τοὺς νυκτοφύλακας, ποὺν ἑτοίμαζαν τὸν δεῖπνον
καὶ ὅλους τοὺς ἐβύθισεν στὸν ὕπνον δὲ Ἀργοφόνος,
τοὺς σύρτες ἐσπρωξ̄ ἀνοιξε τές πύλες καὶ τ' ἀμάξῃ
ἔμπασε μὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὰ λαμπρά του δῶρα. 445

Κι εὐθὺς κατόπιν στὴν σκηνὴν ἐφθάσαν τοῦ Ἀχιλλέως
τὴν ὑψηλὴν ποὺ μ' ἔλατα σχισμένα οἱ Μυρμιδόνες
ἔφτιασαν τοῦ κυρίου των, κι ἐπάνω τὴν σκεπάσαν
μὲ χνουδωτὰ καλάμια κομμέν' ἀπὸ λιβάδι·
αὐλὴν τριγύρω ἀπλόχωρην μὲ πάλους περιφράξαν
κι ἔνας λοστὸς ἐλάτινος ἀσφάλιζε τὴν θύραν,
καὶ τρεῖς χρεάζοντο Ἀχαιοὶ νὰ βάλουν εἰς τὴν θύραν
τὸ μέγα ἔκεινο μάνταλο καὶ τρεῖς νὰ τὸ σηκώσουν
καὶ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐδύνονταν νὰ τὸ σηκώσῃ μόνος. 450

Καὶ τότε τ' ἀνοιξε ὁ θεός τού γέρου νὰ περάσῃ
μὲ τὰ λαμπρὰ ποὺ ἐφερνε τοῦ Ἀχιλλέως δῶρα.
Κι ἔπειτα χάμου ἐπήδησεν ἀπὸ τ' ἀμάξῃ κι εἶπε :
«Ἄφθαρτος ἥλθα ἔγώ θεός, ὃ γέρε, στὸ πλευρό σου,
δὲ Ἐρμῆς, τί μ' ἔστειλε ὁδηγὸν νὰ μ' ἔχης δὲ πατέρας.
Ἄλλ' ἔγώ τώρ' ἀναχωρῶ, κι ἐμπρὸς στὸν Ἀχιλλέα
νὰ μὲ ἰδῃ δὲν ἔρχομαι, καὶ ἀπρεπο θὰ ἤταν
τόσον ἀντίκρυ ἀθάνατοι νὰ σμίγουν τοὺς ἀνθρώπους».

ἀλλ' ἔμπα σὺ καὶ πρόσπεσε νὰ τὸν καθικετεύσῃς
στὸν γέροντα πατέρα του, εἰς τὴν θεὰν μητέρα
καὶ στὸ παιδί του, τὴν καρδιὰ στὰ βάθη νὰ τοῦ ἐγγίξῃς».

465

Εἶπεν δὲ Ἐρμῆς καὶ ἐπέταξε στές κορυφές τοῦ Ὀλύμπου·
καὶ ξεπεζεύει δὲ Πρίαμος καὶ ἀφήνει τὸν Ἰδαῖον
αὐτοῦ στὸν τόπον νὰ φυλᾶ τὰ δυὸ ζεμέν' ἀμάξια.

470

Καὶ λίστα ἐπῆγε στὴν σκηνὴν ποὺ ἔμενε δὲ Πηλείδης·
τὸν ἥβρε αὐτοῦ καὶ ἀνάμερα οἱ σύντροφοι ἐκαθίζαν·
μόνοι νὰ τὸν ὑπηρετοῦν στεκόνταν δὲ Αὔτομέδων
μὲ τὸν γενναῖον "Ἀλκιμόν, ὅτε εἶχε ἀποδειπνήσει
καὶ ἤταν ἀκόμη ἀσήκωτον ἔμπρός του τὸ τραπέζι.
Ἐμπῆκε δὲ μέγας Πρίαμος χωρὶς νὰ τὸν νοήσῃ
αὐτοῦ κανεῖς, καὶ ἄμ' ἔφθασε σιμὰ στὸν Ἀχιλλέα,
τὰ γόνατα τοῦ ἀγκάλιασε καὶ τὸ ἀνδροφόνα χέρια
ἔφίλησε, ποὺ τοῦ σφαξαν τόσα λαμπρὰ παιδιά του.

475

Καὶ ὡς ὅταν ἔνας πάνερμος, ποὺ φόνον ἔχει κάμει
εἰς ξένον τόπον ἔρχεται, στὸ σπίτι ἀνδρὸς πλουσίου
θαυμάζουν δοῖ τὸν ἰδοῦν, ὁμοίως ὅταν εἰδε
ἐκεῖ τὸν θεῖον Πρίαμον ἐθαύμαζε δὲ Πηλείδης,
θαύμαζαν καὶ ἐκοιτάζονταν κι οἱ ἄλλοι ὀλόγυροι του.

480

"Ἄρχισε τότε δὲ Πρίαμος νὰ τὸν παρακαλέσῃ:
«Θυμήσου τὸν πατέρα σου, λιόθες Πηλείδη,
ὅποι καὶ αὐτὸν, ὡσὰν ἐμὲ τὸ ἔρμο γῆρας ἥβρε.

485

"Ισως καὶ τὸν στενοχωροῦν οἱ γείτονες τριγύρω
καὶ ἀπὸ τὸν δλεθρὸν κανεὶς δὲν εἶναι νὰ τὸν σώσῃ.

"Αλλὰ ἐκεῖνος χαίρεται καὶ ἀπὸ μακριὰ ν' ἀκούῃ
ὅποι τοῦ ζῆς καὶ ὀλοκαιρίς ἐλπίζει νά τὸν ἥμέρα
νὰ ἰδῇ τὸν ποθητὸν του υἱὸν νὰ φθάσῃ ἀπὸ τὰ ξένα·
ἀλλ' ὁ βαριόμοιρος ἐγώ, δὲν μόμεινε κανένα
ἀπὸ δσα τέκνα ἐγέννησα κι ἐδόξαζαν τὴν Τροίαν.

490

Εἶχα πενήντα ὅτε ἔφθασαν τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλήθη.

495

Τὰ δεκαννιά γεννήθηκαν δλ' ἀπὸ μιὰ γαστέρα
τὰ ἐπίλοιπον ἀπὸ σπιτικές γυναικες, καὶ ἀπὸ τόσα
μόσφαξ δὲ "Αρης πάμπολλα καὶ αὐτὸς ποὺ ἀκόμα μόνος
τὴν πόλιν φύλαγε κι ἐμᾶς, τὸν φόνευσες προτώρα,
τὸν "Εκτορα, μαχόμενον νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα.

500

- Γι' αύτὸν τώρα κατέβηκα στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα
μὲ πλήθια λύτρα πόφερα γιὰ νὰ τὸν ἀποδώσῃς.
Σέβου, ὡς γενναῖε, τοὺς θεούς, λυπήσου με, θυμῆσου
τὸν γέροντά σου· κι εἰμ' ἐγὼ ἐλεεινότερός του,
πόπαθ' αὐτὸν ποὺ ἄλλος θνητὸς δὲν ἔχει πάθει ἀκόμη,
τοῦ ἀνδρὸς ὅποὺ μ' ὀρφάνεψε τὸ χέρι νὰ φιλήσω». 505
- Τὰ λόγια τοῦτα ὡς ἀκουσε, λαχτάρισε ὁ Ἀχιλλέας
νὰ κλάψῃ τὸν πατέρα του καὶ πιάνοντας τὸ χέρι
τοῦ γέροντος, τὸν ἄμπωσεν ἀγάλι ἀπὸ σιμά του.
Καὶ οἱ δύο, μὲ τὸν πόνον του καθένας τους, ἐκλαῖαν.
Ἐκεῖνος γιὰ τὸν "Εκτορα στὰ πόδια τοῦ Ἀχιλλέως,
τοῦτος γιὰ τὸν πατέρα του καὶ ἀκόμη γιὰ τὸν φίλον
Πάτροκλον, καὶ ἀπ' τὰ κλάματα τὰ δώματ' ἀντηχοῦσσαν.
Καὶ ἀφοῦ στὸ κλάμα εὐφράνθηκεν ὁ ἴσσθεος Πηλείδης,
ὅρθιώθη ἀπ' ὅπου ἐκάθιονταν καὶ σήκωσε ἀπ' τὸ χέρι
τὸν γέροντα λυπούμενος τὴν ἀσπρην κεφαλήν του,
καὶ πρὸς αὐτὸν ὅμιλησε: «὾ δύστυχε, τωόντι
πίκρες πολλὲς καὶ βάσανα ὑπέφερε ἡ καρδιά σου.
Πῶς μπόρεσες στῶν Ἀχαιῶν τὲς πρύμνες νά 'λθης μόνος
τὸν ἀνδρα ὅπού σοῦ ἐφόνευσε τόσα παιδιά γενναῖα 515
νὰ ἰδῆς στὰ μάτια; Σίδερον ἔχ' ἡ καρδιά σου, ὡς γέρε.
'Αλλ' ἔλα τώρα κάθισε, καί, ἀν καὶ λυπημένοι,
τοὺς πόνους τώρῳ ἀς κλείσωμεν στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας·
καὶ τίποτε δὲν ὀφελοῦν τὰ μαῦρα κλάματά μας·
ὅτι στοὺς ἀμοιρους θνητοὺς οἱ ἀθάνατοι δωρῆσαν
νὰ ζοῦν στὸν πόνον καὶ ἀλυποι μόνον ἐκεῖνοι μένουν.
"Οτι ἀπ' ὅσα δίδει ὁ Ζεὺς πιθαρία δυὸ σιμά του
ἔχει, τὸ ἔνα τῶν κακῶν, τῶν ἀγαθῶν τὸ ἄλλο.
Καὶ σ' ὅποιον δώσει ἀνάμικτα ὁ βροντητής Κρονίδης,
ἐκεῖνος πότ' ἔχει κακές, πότε ἀγαθές ἡμέρες, 530
καὶ σ' ὅποιον μόνον τὰ πικρά, τὸν κάμνει μαῦρον κι ἔρμον
καὶ στ' ἄγιο πρόσωπο τῆς γῆς φρικτὴ τὸν σέρνει ἀνάργη
καὶ ἀτίμητος ἀπὸ θεούς καὶ ἀνθρώπους παραδέρνει.
Καὶ τοὺς Πηλέως οἱ θεοὶ λαμπρὰ χαρίσαν δῶρα,
πανευτυχῆς καὶ ὑπέρπλουτος νὰ γίνη στοὺς ἀνθρώπους,
τῶν Μυρμιδόνων βασιλιάς καὶ τὸν καταξιῶσαν 535

- θεάν νὰ λάβῃ ὁμόκλινην ἀν καὶ θυητὸς ἐκεῖνος.
 'Αλλὰ τοῦ ἔδῶσαν καὶ κακόν, στὸ σπίτι του δὲν ἔχει
 παιδιά νὰ γίνουν βασιλεῖς, παρ' ἐν' ἀγόρι μόνον
 δὲλιγοήμερον, κι ἐγὼ νὰ τὸν γηροκομήσω 540
- δὲν δύναμ' ἐπειδὴ μακρὰν ἀπ' τὴν γλυκιὰν πατρίδα
 μένω στὴν Τροίαν, συμφορὰ σ' ἔσε καὶ στὰ παιδιά σου.
 Καὶ σύ, ὡς γέρε, ἀκούομεν πανευτυχῆς πώς ζήσουν·
 λέγουν ποὺ ἀπ' ὅσους κατοικοῦν στοῦ Μάκαρος τὴν χώραν
 στὴν Λέσβον, στὸν 'Ελλήσποντον κι ἐπάνω στὴν Φρυγίαν 545
 γιὰ πλούτη καὶ λαμπρὰ παιδιά σὺ εἰχεις τὰ πρωτεῖα.
 'Αλλ' ἀφοῦ τοῦτο τὸ κακὸν οἱ ἀθάνατοι σοῦ ἐφέραν,
 δόλογυρα στὴν πόλιν σου μάχες καὶ φόνους ἔχεις.
 'Τπόφερε, οὐδὲ μὴ τήκεται στὴν λύπην ἡ καρδιά σου·
 τὸ πεθαμένο σου παιδί μὲ δάκρυα ν' ἀναστήσης 550
 δὲν ἡμπορεῖς, καὶ ἀπ' τὸν καημὸν καὶ ἄλλο κακὸ μὴν πάθης».
- Καὶ τότε ὁ θεῖος Πρίαμος ἀπάντησε του κι εἶπε:
 «Πῶς νὰ καθίσω διόθεπτε, ἐνόσω εἰς τές σκηνές σου
 δ. "Ἐκτωρ κείτεται ἀταφος" ἄ! τώρα λύσε μού τον
 νὰ τὸν ἰδοῦν τὰ μάτια μου καὶ σὺ τὰ λύτρα λάβε 555
 ὅπού σοῦ ἐφέραμε πολλά· νὰ τὰ χαρῆς νὰ φθάσης
 εἰς τὴν πατρίδα σου, ὡς καλέ, ποὺ τόσο μ' ἐλυπήθης
 καὶ τὴν ζωὴν μοῦ ἔχάρισες, τοῦ ἡλιοῦ τὸ φῶς νὰ βλέπω».
- Μὲ ἄγριο βλέμμ' ἀπάντησε σ' ἐκεῖνον ὁ Πηλείδης:
 «Μὴ μ' ἐρεθίζης, γέροντα, καὶ ἀφ' ἔσυτοῦ μου θέλω 560
 νὰ λύσω ἐγὼ τὸν "Ἐκτορα" μοῦ ἐμήνυσε καὶ ὁ Δίας
 μὲ τὴν θεάν μητέρα μου, τὴν κόρην τοῦ Νηρέως.
 Καὶ ἀκόμη σέ, ὡς Πρίαμε, τὸ ἐνόησα, τὸ εἶδα,
 κάποιος θεὸς σὲ ὀδήγησε στῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα.
 Πῶς θὰ ἐρχόνταν στὸν στρατὸν θυητός, κι ἀν νέος ζήταν, 565
 ἀπὸ τοὺς φύλακες κρυφά, πῶς θὰ ἡμποροῦσε μόνος
 τῆς θύρας μου τὸ μάνταλο τὸ μέγα νὰ σηκώσῃ;
 Μή, ὡς γέρε, τὴν κατάπικρην ψυχὴν μοῦ ἔξαγριώνης
 μήπως καὶ σένα, ἵκέτης μου, ὡς εἰσαι στὴν σκηνήν μου,
 δὲν λυπηθῶ καὶ παραβῶ τὴν προσταγὴν τοῦ Δία». 570
- Εἶπε, φοβήθη ὁ γέροντας καὶ ὑπάκουσε τὸν λόγον
 καὶ ὥσταν λεοντάρι ἀπ' τὴν σκηνὴν πετάχθηκε ὁ Πηλείδης,

- δ "Αλκιμος κατόπιν του και ὁ ἥρως Αύτομέδων
ἀκολουθοῦσαν, σύντροφοι ποὺ ἐπροτιμοῦσε ἀπ' ὅλους
ὕστερ' ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ ποθητοῦ Πατρόκλου. 575
- Καὶ τὰ μουλάρια ἔζεψαν ἐκεῖνοι καὶ τοὺς ἵππους
κι ἔμπασαν μέσα στὴν σκηνὴν τὸν κήρυκα τοῦ γέρου
καὶ τὸν ἐκάθισαν ἐκεῖ· καὶ ἀπ' τὸ λαμπρὸν ἄμάξι
τ' ἄπειρα λύτρα ἐσήκωσαν τοῦ "Εκτορος καὶ δύο
χλαμύδες ἀρησαν ἐκεῖ κι ἔναν καλὸν χιτώνα 580
νὰ πάρη σπίτι τὸν νεκρὸν μ' ἐκεῖνα σκεπασμένον.
Κι εἶπε στὲς δοῦλες τὸν νεκρὸν νὰ λούσουν καὶ νὰ χρίσουν
ἀνάμερα, μή ὁ Πρίαμος θωρώντας τὸ παιδί του
μὲς στὴν καρδιά του τὴν ὀργὴν τοῦ πόνου δὲν κρατήσῃ
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἡ ψυχὴ ἔχαρισθῇ καὶ ἀμέσως 585
τὸν σφάξη παραβαίνοντας τὴν προσταγὴν τοῦ Δία.
Καὶ ἀφοῦ τὸν λοῦσαν κι ἔχρισαν οἱ δοῦλες μὲ τὰ μύρα
καὶ τὸν ἐνεκροστόλισαν, τὸν σήκωσε ὁ Πηλείδης
ὅ ιδιος καὶ τὸν ἀπλωσε στὸ νεκρικὸ κρεβάτι
καὶ οἱ σύντροφοι τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ λαμπρὸν ἄμάξι. 590
- Τότ' εἶπε ἀναστενάζοντας : «Ἀκου, γλυκέ μου φίλε,
μή, Πάτροκλε, μοῦ χολωθῆς, αὐτοῦ στὸν "Αδη ἀν μάθης
ποὺ ἔλυσα τὸν "Εκτορα τοῦ γέροντος πατρός του,
ἐπειδὴ λύτρα ὅχι κακὰ μοῦ ἔδωσε καὶ ἀπ' ὅλα
ὅτι σοῦ πρέπει ἀγαπητέ, θὰ σου χαρίσω μέρος». 595
- Καὶ στὴν σκηνὴν ἐγύρισε ὁ ισόθεος Πηλεύδης
καὶ στὸ θρονί του ἐκάθισε πρὸς τὸν ἀντίκρυ τοῦχον
κι ἔλεγε πρὸς τὸν Πρίαμον : «Ω γέρε, ὡς ἐποθοῦσες
ὅ οὐές σου τώρα ἐλύθηκε καὶ κείτεται στὴν κλίνην· 600
καὶ τὸ πρωὶ θὰ τὸν ιδῆς, μαζί σου νὰ τὸν πάρης.
Καὶ τώρα νὰ δειπνήσωμεν, ὡς γέρε, ὃς στοχασθοῦμε·
ὅτι δὲν ἐλησμόνησε μήτε ἡ λαμπρὴ Νιόβη
τροφήν νὰ πάρ' ἡ δύστυχη σ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν
ποὺ εἶδε δώδεκα παιδιά στὸ σπίτι πεθαμένα
ἔξι ἀνδρειωμέν' ἀγόρια της καὶ ἔξι θυγατέρες· 605
τ' ἀγόρια ὁ Φοῖβος φόνευσε μὲ τ' ἀργυρό του τόξο,
τέκες κόρες πάλ' ἡ "Αρτεμις ἀπὸ χολήν ποὺ ἐπῆραν,
ὅτι μὲ τὴν καλὴν Λητὼ ισώνετο ἡ Νιόβη,

πώς αὐτή γέννησε πολλά κι ἔκεινη δύο μόνον.

Καὶ ὅμως οἱ δύο τοὺς πολλοὺς ἀφάνισαν, κι ἐννέα στὸ ἀλμα ἡμέρες ἔμειναν, καὶ ἄνθρωπος νὰ τοὺς θάψῃ δὲν ἦταν, ὅτι τοὺς λαοὺς ἐλίθωσεν ὁ Δίας.

Κι οἱ ἐπουράνιοι θεοὶ τοὺς δέκα τοὺς ἔθαψαν ἀλλὰ στὰ δάκρυ' ἀπόκαμε κι ἔκεινη κι ἐνθυμήθη τροφὴν νὰ πάρ' ἡ δύστυχῃ καὶ τώρα στοῦ Σιπύλου τὰ ἔρμα ὅρη τ' ἄγρια κεῖ ποὺ ἡσυχάζουν νύμφες ἀπὸ χοροὺς ποὺ ἔστησαν στές δάκρες τοῦ Ἀχελώου, τὸν πόνον πόχει ἀπ' τοὺς θεοὺς καὶ πέτρα ὡς εἶναι τρέφει. Καί, ὡς θεῖς γέρε, τὴν τροφὴν κι ἐμεῖς ἀς θυμηθοῦμε. Θὰ κλαίγης εἰς τὴν "Ιλιον τὸ ἀγαπητὸ παιδί σου κατόπιν· ὅτι, δάκρυα πολλὰ θὰ σοῦ γεννήσῃ".

Εἶπε, σηκώθη κι ἔσφαξεν ἀρνὶ λευκὸ σὰν χιόνι, τὸ γδάραν τὸ συγγύρισαν οἱ σύντροφοί του ὡς πρέπει, μὲ τέχνην τὸ ἐλιάνισαν, τὸ πέρασαν στές σοῦβλες καὶ ὅμορφα ἀφοῦ τὸ "ψῆσαν ἀπ' τὴν φωτιὰ τὸ σύραν" 625 καὶ στὸ τραπέζι ἐμέραζε τὸν ἄρτον ὁ Αὐτομέδων, μέσα στὰ ὥραῖα κάνινστρα, τὰ κρέατα ὁ Πηλείδης· καὶ ἀπλωσαν ὅλοι στὰ καλὰ φαγιὰ ποὺ ἐμπρός τους εἶχαν. Καὶ ἀφοῦ ἐφάγαν κι ἔπιαν ὅσο ἤθελε ἡ ψυχὴ τους, 630 ὁ Πρίαμος ἐθαύμαζεν ἔκει τοῦ Ἀχιλλέα τὴν πλάση καὶ τ' ἀνάστημα ποὺ ὡσὰν θεοῦ φαντάζαν. Καὶ τοῦ Πριάμου τὴν εἰδὴ τὴν ἀγαθὴν κοιτάντας καὶ τὴν λαλιὰ του ἀκούοντας ἐθαύμαζε ὁ Πηλείδης. Καὶ ἀφοῦ ν' ἀντικοιτάζωνται εὐφράνθησαν καὶ οἱ δύο πρῶτος ὁ θεῖος Πρίαμος πρὸς τὸν Πηλείδην εἶπε: «Βάλε με, ὡς θρέμμα τοῦ Διός, ἀμέσως νὰ πλαγιάσω καὶ τὴν γλυκιὰν ἀνάπαυσιν εἰν' ὕρα νὰ χαροῦμε· 635 καὶ μάτι ἐγὼ δὲν ἔκλεισα, Πηλείδη, ἀπὸ τὴν ὕρα ποὺ ἀπέθανε ἀπ' τὰ χέρια σου τὸ ἀγαπητὸ παιδί μου, ἀλλὰ στενάζω πάντοτε, τὴν λύπην δὲν χορταίνω ἡμέρα νύκτα στῆς αὐλῆς τὴν λάσπην κυλισμένος· χαψιὰ ψωμί, ρουφιὰ κρασὶ δὲν εἶχα βάλ' εἰς τοῦτο τὸ στόμα, ὡσπου μ' ἔκαμες μαζί σου νὰ δειπνήσω». Καὶ στοὺς συντρόφους ὁ Ἀχιλλεὺς τότ' εἶπε καὶ στοὺς δούλους

- κάτωθε ἀπὸ τὴν αἴθουσαν κρεβάτια νὰ τοὺς στρώσουν
μὲ πορφυρὰ παπλώματα καὶ τάπητες ἐπάνω,
καὶ μὲ χλαμύδες χνουδωτὲς νὰ σκεπασθοῦν μ’ ἔκεινες.
Καὶ οἱ δοῦλες ἀπ’ τὸ μέγαρον ἐβγῆκαν μὲ λαμπάδες
καὶ γρήγορα καὶ δμορφα τοὺς ἔστρωναν δυὸς κλίνες·
καὶ ἀκρογελάντας δ Ἀχιλλεὺς τότ’ εἶπε τοῦ Πριάμου : 645
 «Ἐξω θὰ πᾶς νὰ κοιμηθῆς, ἀγαπητέ μου γέρε,
τῶν βουληφόρων Ἀχαιῶν μὴ κάποιος ξάφνου φθάσῃ
ώς συνηθοῦν νὰ ἔρχωνται γιὰ νὰ συμβουλευθοῦμε·
καὶ ἂν κάποιος ἀπ’ αὐτοὺς σὲ ἵδη, μέσα στὴν μαύρην νύκτα
μὴ δώσῃ εὐθὺς τὴν εἰδῆσιν στὸν ἀρχηγὸν Ἀτρείδην 655
καὶ τοῦ νεκροῦ τὴν λύτρωσιν μὴ τύχῃ ν’ ἀντισκόψῃ·
εἶπε μου τώρα φανερά, πόσες ἡμέρες θέλεις
νὰ θάψης τὸν λαμπρὸν σου υἱόν, καὶ τόσες θὰ ἡσυχάζω
ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐγὼ καὶ θὰ κρατῶ τὰ πλήθη».
- Καὶ ἀπάντησεν ὁ Πρίαμος : «Πηλείδη, ἀφοῦ τὸ στέργεις 660
νὰ κάμ’ ὡς πρέπει τὴν ταφὴν εἰς τὸν λαμπρὸν υἱόν μου,
αὐτὴν τὴν χάριν κάμε μου· γνωρίζεις ὅπου οἱ Τρῶες
κλειστοί ναὶ καὶ περίφοβοι στὴν πόλιν, καὶ θὰ φέρουν
πέρ’ ἀπὸ δάσος μακρινὸν τοῦ ἐνταφιασμοῦ τὰ ἔγκλα·
ἐννέα ἡμέρες θέλομε στὸ σπίτι νὰ τὸν κλαῖμε 665
στὲς δέκα θὰ γινῇ ἡ ταφὴ καὶ νεκρικὸ τραπέζι·
στὲς ἑνδεκα θὰ ὑψώσωμεν ἐπάνω του τὸν τάφον,
στὲς δώδεκα δ πόλεμος θ’ ἀρχίσῃ ἀν εἶναι ἀνάγκη».
- Καὶ πρὸς αὐτὸν δ Ἀχιλλεὺς ἀντεῖπε δ φτεροπόδης : 670
 «Θὰ γίνουν, γέρε Πρίαμε, καὶ τοῦτα ὅπως τὰ λέγεις·
τὸν πόλεμον, ὅσον καιρὸν ἡθέλησες θὰ παύσω».
- Αὐτά πε καὶ τοῦ ἔπιασε τὴν δεξιὰν παλάμην
ἀπ’ τὸν ἄρμόν, δτ’ ἥθελε νὰ μὴ φοβηταὶ δ γέρος.
Καὶ ἔξω αὐτοῦ στὸν πρόδρομον ἐπλάγιασαν ἔκεινοι
δ κήρυξ καὶ δ Πρίαμος, δάνδρες κι οἱ δυὸς μὲ γνώση. 675
Καὶ μὲς στὰ βάθη τῆς σκηνῆς κοιμήθηκε δ Πηλείδης
κι εἶχε καλήν του διμόκουλην τὴν κόρην τοῦ Βρισέως.
- Θεοὶ καὶ ἀνθρώποι γλυκὰ στὸν ὕπνον βυθισμένοι
όλονυκτὶς ἡσυχάζαν· δ ἀγαθοδότης μόνον
Ἐρμῆς μάτι δὲν ἔκλειε, στὸν νοῦν του μεριμνώντας 680

δρόμον ν' ἀνοίξη ἀκίνδυνον τού γέροντος Πριάμου,
χωρὶς νὰ ἴδουν οἱ θυρωροί, νὰ φύγῃ ἀπὸ τές πρύμνες·
στὴν κεφαλὴν του ἐστήθηκεν ἐπάνω καὶ τοῦ εἶπε :
«Ω γέρε, πόσο ἀμέριμνα στὴν μέση τῶν ἔχθρῶν σου
κοιμᾶσαι ἀφοῦ σ' ἐθάρρεψε τὸ ἔλεος τοῦ Ἀχιλλέως.

685

Μ' ἄπειρα λύτρα ἐλύτρωσες τὸ ποθητὸ παιδί σου·
ἀλλὰ γιὰ σένα ζωντανὸν καὶ τρίδιπλα θὰ δίδαν
τὰ τέκνα ὅποι σοῦ ἔμειναν, ἐὰν δὲ Ἀγαμέμνων
καὶ ὅλοι Ἀχαιοὶ πώς εἰσ' ἐδῶ γνωρίσουν».

690

Φοβήθηκε κι ἐσήκωσεν δὲ γέρος τὸν Ἰδαῖον.
Κι ἔζεψ' ὁ Ἐρμῆς τές ἀμάξες κι ἐκεῖνος ὁ δηγοῦσε
εἰς τὸν στρατὸν ἀνάμεσα, χωρὶς νὰ ἴδῃ κανένας.
Καὶ δταν σὲ δὸν Ξάνθον ἔφθασαν, διογέννητο ποτάμι,
ὁ Ἐρμῆς δπίσω ἐγύρισε στές κορυφὲς τοῦ Ὄλυμπου,
καὶ ἡ χρυσόπεπλη Ἡώς τὴν γῆν ἐφώτιζεν δλην,

695

κι ἐκεῖνοι μὲ τὸ λείψανο ποὺ ἐφέρναν τὰ μουλάρια
μὲ δάκρυα, μὲ ξεφωνητὰ τραβοῦσαν πρὸς τὴν πόλιν
καὶ δὲν τοὺς νόησε κανεὶς παρὰ δὲ Κασσάνδρα μόνη,
ἡ κόρη ὅποι τῆς χρυσῆς ὁμοίαζε Ἀφροδίτης.

Εἶχε ἀνεβῆ στὴν Πέργαμον κι ἐκεῖθ' εἶδε στ' ἀμάξι
τὸν ποθητὸν πατέρα της μαζὶ μὲ τὸν Ἰδαῖον,
καὶ ὡς εἶδε τὸν κειτάμενον στὸ νεκρικό του στρῶμα
μὲς στ' ἄλλο ἀμάξι, ἔσκουζεν ἡ κόρη καὶ στὴν πόλιν
ἔβαλε τὸ ξεφωνητό : «Ω Τρώισσες, ὦ Τρῶες,
κοιτᾶτέ ἐκεῖ τὸν "Ἐκτορα ποὺ ἀλλοτε ἀπ' τὴν μάχην
νὰ σᾶς γυρίζῃ ζωντανὸς εὐφραίνετο ἡ καρδιά σας
ὅποι τὸν εἶχεν δὲ λαὸς χαρὰ κι ἐλπίδα μόνην».

700

Τότε ψυχὴ δὲν ἔμεινε στὴν πόλιν, μήτε ἀνδρας,
μήτε γυναίκα δτι σφοδρὸς τοὺς συνεπῆρε δ πόνος·

710

καὶ τὸν νεκρὸν προϋπάντησαν ἐκεῖ σιμὰ στὴν πόλιν·
πρώτη ἡ γυνὴ του ἐχύθηκε στ' ἀμάξι καὶ ἡ μητέρα
τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀγκάλιαζαν, ἐκλαίαν, ἐμαδιόνταν,
καὶ δὲ λαὸς ἀκίνητος ὀλόγυρα ἐθρηνοῦσε.

Καὶ δὲ λιος θὰ ἐβασίλευε καὶ ἀκόμη αὐτὸν θὰ κλαῖται
τὸν πεθαμένον "Ἐκτορα ἐκεῖ ἐμπρὸς στές πύλες,
δὲν ἀπ' τ' ἀμάξι δὲν ἔλεγε στὰ πλήθη :

715

«Τόπον στές μοῦλες κάμετε· κατόπι ἀφοῦ στὸ σπίτι τὸν φέρω, ζεθυμαίνετε τὸν πόνον τῆς ψυχῆς σας».

Καὶ ὡς εἰπ' ἐκεῖνοι ἔχώρισαν τ' ἀμάξι νὰ περάσῃ·
καὶ ἀφοῦ στὰ ὥραια δώματα τὸ λείψανο ἀνεβάσσαν
στὴν κλίνην τὸν ἀπόθεσαν, κι ἐκάθισαν στὸ πλάγιο
τοὺς θρηνωδούς, τὸ θλιβερὸ τραγούδι ν' ἀρχινήσουν.

Καὶ ἀντιφωνοῦσαν κλαίοντας στὸν θρῆνον οἱ γυναικες.

Καὶ ἡ λευκοχέρ' ἀρχίνησε τὸν θρῆνον Ἀνδρομάχη
στὴν κεφαλὴν τοῦ "Ἐκτορος, ἀπλώνοντας τὰ χέρια:

«Ἄνδρα μου, νέος πέθανες, κι ἐμέν^ν ἀφήνεις χήραν
στὸ σπίτι μὲ τὸ τρυφερὸ παιδὶ ποὺ ἐμεῖς οἱ δύο

οἱ ἄμοιροι ἐγεννήσαμεν· καὶ δὲν θὰ μεγαλώσῃ
διμένα, δτι γρήγορα τούτη θὰ πέσῃ^ν ἢ πόλις
τώρα ποὺ ἐσύ ἔχαθηκες, ὁ στύλος της, ἡ ἀσπίδα,
ποὺ τὰ παιδιά της ἔσωζες καὶ τές σεμινές μητέρες,
ποὺ γρήγορα στὰ πλοῖα τους θενὰ μᾶς ρίξουν ὅλες
καὶ σὺ μαζί μου, τέκνον μου, θὰ εἰσαι νὰ δουλεύης
μὲ κόπον σ' ἔργα οὐτιδανὰ καταδυναστεμένος
κάτω ἀπὸ κύριον σκληρόν, ἀν πρῶτα δὲν σὲ ρίξῃ
ἀπὸ τοῦ πύργου τὴν κορφὴν νὰ κακοθανατίσῃς
κανεὶς ὅποι τοῦ φόνευσεν ὁ "Ἐκτωρ τὸν πατέρα,
τὸν ἀδελφὸν ἢ τὸ παιδί, διότι ἀπὸ τὸ χέρι
ἐκείνου πλῆθος Ἀχαιῶν ἐδάγκασαν τὸ χῶμα.

"Οτι ὁ πατέρας σου ἀπαλός στὸν πόλεμον δὲν ἦταν·

γιὰ τοῦτο σήμερα ὁ λαὸς ὀλόκληρος τὸν κλαίει,
καὶ λύπη θὰ σαι ἀμίλητη, δ "Ἐκτορ, στοὺς γονεῖς σου,
μόν^ν ἄλλος εἶναι ὁ πόνος μου· στὴν κλίνην σου, δ γλυκέ μου,
δὲν πέθανες, τὸ χέρι σου στὸ χέρι μου ν' ἀπλώσης,
καὶ κάποιον λόγον φρόνιμον νὰ βάλης στὴν καρδιά μου
ἥμέρα νύκτα μὲς στὸν νοῦ νὰ τὸ χω καὶ νὰ κλαίω».

Καὶ μὲ τὸν θρῆνον πόκαμνε στενάζαν οἱ γυναικες
καὶ ἀνάμεσόν τους ἀρχισε κι ἡ Ἐκάβη νὰ θρηνήσῃ:

«Ἐκτορ, δ τὸ ἀκριβότερο ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά μου,
καὶ δταν μοῦ ἔζοῦσες, οἱ θεοί, γλυκέ μου, σ' ἀγαποῦσαν
καὶ τώρα μὲς στὸν θάνατον ἀκόμη σὲ λυποῦνται.
Τ' ἄλλα παιδιά μου, δσά πιανεν ὁ γρήγορος Πηλείδης

720

725

730

735

740

745

750

ἀπόπερ' ἀπ' τὴν θάλασσαν στὰ ξένα τὰ ἐπουλοῦσε
 στὴν Λῆμνον τὴν σκοταδερή, στὴν Σάμον καὶ στὴν "Ιμβρον"
 καὶ σὺ ἀφοῦ σ' ἐνέκρωσεν ἡ λόγχη του καὶ γύρω
 τοῦ φίλου ὅποι τοῦ ἐφόνευσες τὸν τάφον σ' ἔχει σύρει,
 καὶ δύμας μὲν αὐτὸ δὲν ἔκαμε τὸν φίλον ν' ἀναζήσῃ,
 ἐμπρός μου τώρα δροσερός καὶ ἀνέγγιχτος στὸ σπίτι
 κείτεσαι, ώσταν τὸν ἀνθρωπὸν ποὺ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐπῆρε
 δο Φοῖβος δὲ ἀργυρότοξος μὲν τ' ἀλυπά του βέλην.

755

Καὶ ἡ κλαύσα τῆς ἐσήκωσε γύρω δδυρμὸν καὶ θρήνους.
 Καὶ τρίτη ἡ Ἐλένη ἀρχισε τὸν θρῆνον τῆς κι ἔκείνη :
 «Ὦ "Ἐκτορ μου, δὲ ἀκριβότερος τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀνδρός μου,
 κι εἰν' ἄνδρας μου δὲ θεόμορφος Ἀλέξανδρος ποὺ ἐμένα
 ἔδω στὴν Τροίαν ἔφερε· νά' χα πεθάνει πρῶτα.

760

Χρόνοι ἐπεράσαν εἴκοσιν ἀφ' ὅτου ἔκειθεν ἥλθα
 καὶ ἀφησα τὴν πατρίδα μου· καὶ ἀπ' τὰ δικά σου χείλη
 λόγον ποτὲ δὲν ἔκουσα κακὸν νὰ μὲ πικράνη.
 Καὶ ἂν κάποιος ἀπ' τοὺς ἀδελφοὺς ἡ ἀπὸ τές ἀδελφές σου
 ἡ ἀπὸ τές συννυφάδες μου μὲ ἀπόπαιρεν ἡ ἀκόμη
 ἡ πεθερά μου —δέ πενθερός μὲ ἀγάπα ώσταν πατέρας—
 σὺ μόνος τὸν ἡμέρωνες μὲ λόγια μελωμένα
 μὲ τὴν ἀγαθοσύνην σου· γιὰ τοῦτο σένα κλαίω
 καὶ ἀντάμα ἐμὲ τὴν ἄκμαιρην καὶ σχίζεται ἡ καρδιά μου.
 "Οτι κανεὶς δὲν μόμεινεν εἰς δῆλην τὴν Τρωάδα
 νὰ εἰναι φίλος τῆς καρδιᾶς καὶ μ' ἀποστρέφοντ' δῆλοι».

775

Καὶ ὡς ἔκλαιε τριγύρω τῆς ἐστέναζαν τὰ πλήθη.
 Καὶ τότε δὲ γέρος Πρίαμος ἐπρόσταξε στὰ πλήθη :
 «Στὴν πόλιν, Τρῶες, φέρετε τὰ ξύλα, μὴ φοβεῖσθε
 καρτέρι ἀπὸ τοὺς Ἀχαιούς· μοῦ ἔταξε δὲ Πηλείδης
 ὅταν ἀπὸ τές πρύμνες του αὐτὸς μ' ἐπριβοδοῦσε,

780

πρὸν φέξει ἡ δωδεκάτη αὐγὴ νὰ μὴ μᾶς πολεμήσῃ».
 Καὶ αὐτοὶ τές μοῦλες ἔζεψαν στ' ἀμάξια καὶ τοὺς ταύρους
 καὶ μὲ σπουδὴν συνάγθηκαν ἐμπρός στὴν πόλιν δῆλοι
 κι ἐννιά ἡμέρες ἔφερναν ἀπὸ τὸ δάσος ξύλα·

785

καὶ ἀμα ἡ δεκάτη ἐφάνη αὐγὴ τὸν κόσμον νὰ φωτίσῃ
 τότε ἔβγαλαν τὸν "Ἐκτορα καὶ κλαίοντας τὸν θέσαν
 εἰς τῆς πυρᾶς τὴν κορυφήν, κατόπι τὴν ἀνάψαν.

Καὶ ἄμα ἡ ροδοδάκτυλη ὉΗώς στὸν κόσμο ἐφάνη,
εἰς τὴν πυρὰν ὀλόγυρα τοῦ "Ἐκτορος τοῦ ἀνδρείου
ὅλος συνάχθηκε ὁ λαὸς κι ἀφθονο πρῶτα ἐχύσαν
κρασὶ μὲς στὴν πυρκαϊά καὶ τὴν ἐσβῆσαν ὅλην
ώς κεῖ ποὺ ἐβόσκησε ἡ φωτιά, κι οἱ αὐτάδελφοι καὶ οἱ φίλοι
κατόπιν ὅλα ἐσύναξαν τὰ ἄσπρα κόκκαλά του,
κι ἔτρεχαν δάκρυα θερμὰ ἀπὸ τὰ μάγουλά τους.
Καὶ μέσα εἰς χρυσὴν λάρνακα τὰ ἔθεσαν κατόπι
μὲ πορφυρὰ καὶ μαλακὰ σεντόνια τυλιγμένα
κατόπι τὰ ἔκατέβασαν μὲς στὸ βαθὺ κιβούρι
κι ἐπάνω ἐστοίβασαν πυκνὰ λιθάρια καὶ μεγάλα
καὶ ἀφοῦ τάφον ἐσήκωσαν μὲ χώματα ἔκαθόνταν
φύλακες ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς τὸ μνῆμα νὰ φρουρήσουν.
Καὶ ἀφοῦ τὸ μνῆμα ἐτοίμασαν, συναθροισθῆκαν ὅλοι
μὲ τάξιν καὶ ἐκάθησαν στὸ θαυμαστὸ τραπέζι
μέσα στὰ ὑψηλὰ δώματα τοῦ σεβαστοῦ Πριάμου.
Αὐτὸς τοῦ ἀνδρείου "Ἐκτορος ὁ ἐνταφιασμὸς ἐγίνη.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀγανός : ἀραιός, λεπτός.

ἀγκύλα, ἡ : ἐδῶ, ποιμενικὸς φαβδί, ἀγκλίτσα.

ἀκροστόλι, τό : τὸ ψηλότερο μέρος τῆς πρύμνης.

ἀμπώθῳ : σπρώχνω, παρορμῶ, παρακινῶ.

ἀνάμερα, ἐπίρρο. : σὲ τόπο ἀπομακρυσμένο, χωριστά, ἀπόμερα.

ἀναμερίζω : μετακινοῦμαι, ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τὴ θέση μου.

ἀνάσκαμα, τό : ἀναπνοή, ἀνακούφιση.

ἀνάσκεπος : φανερός, ἀποκαλυπτικός.

ἀντάνεμος : ἐκεῖνος ποὺς προφυλάσσει ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

ἀντικακώνω : ἀνταποδίω, ἐκδικοῦμαι γιὰ κακὴ πράξη.

ἀντικέφαλο, τό : τὸ πίσω μέρος τῆς κεφαλῆς, ἡ ἴνιακὴ χώρα.

ἀντίστηθα : στήθος μὲς στῆθος.

ἀπανθίζω (τὸν ὕπνο) : κοιμοῦμαι βαθιά.

ἀραδικῶς : μὲ τὴ σειρά.

ἀρέγω : ἀρέσω, είλμαι εὐχάριστος.

ἀρμενα, τά : τὰ ἔσχατα τοῦ πλοίου, κατάρτια, πανιά, σχοινιά κλπ.

ἀσβολωτός : μανρισμένος ἀπὸ τὸν πολὺ καπνό, ἀπὸ τὴ φωτιά.

ἀσκομαχῶ : ἀνατινέω δύσκολα.

ἀσπαρμος : ἄτεκνος, χωρὶς ἀπογόνους.

βαλτοσέλινο, τό : σέλινο ποὺ φύεται σὲ βαλτώδεις τόπους.

βουνιά, ἡ : κόπρος τῶν βοδιῶν ἢ ἄλλων ζώων.

γιαδεμα, τό : κεφαλόδεσμος, ὑφασμα ποὺ συγκρατεῖ τὴ γυναικεία κόμη.

γνέστρα, ἡ : γυναίκα ποὺ γνέθει μὲ πληρωμή.

γύζω : κλαίω γοερά, γογγύζω.

γύρω (νά) : ἰδιωμ. τύπος ἀρρίστου ὑποτακτ. τοῦ ρ. γυρίζω.

διάσκελο, τό : τὸ διάστημα ἀνάμεσα στὰ πόδια, τὸ ἄνοιγμα τῶν ποδιῶν· ὁ αὐχένας ἀνάμεσα σὲ δυὸ λόφους.

διδυμάρια, τά : οἱ δίδυμοι ἀδελφοί.

δίκουπος : μὲν δυὸ κουπιά· δίκουπο ποτήρι : ποτήρι μὲ δυὸ λαβές.

διλάβι, τό : τσιμπίδα.

ἐλαφομόσχι, τό : νεογνὸ τοῦ ἐλαφιοῦ, ἐλαφόπουλο.

ἐπανωτιάζω : τοποθετῶ ἔνα ἀντικείμενο ἐπάνω σὲ ἄλλο.

ἐπίστομα, ἐπίρρο. : μὲ τὸ στόμα πρὸς τὸ ἔδαφος, μπροσύμντα, μὲ τὸ πρόσωπο συνεχῶς μπροστά.

ζειά, ἡ : εἰδος δημητριακῶν, χρήσιμο γιὰ τὴν τροφὴ τῶν ἀλόγων.

ζεύγλη, ἡ : τὸ καμπύλο μέρος τοῦ ζυγοῦ, ὃπου μπαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζώου.

ζνίχι, τό : σβέρκος, τράχηλος.

ζῶμα, τό : ζώνη πον φρονοῦσαν οἱ ἀθλητὲς ἢ οἱ πολεμιστές.

ζώστρα, ἡ : ταινία, ζώνη.

ηὔρεμα, τό : εὕρημα, κρυμμένος θησαυρός.

θαρρῶ : ἐδῶ, στηρίζομαι, ἔχω θάρρος, ὑπολογίζω.

θεοκρούομαι : τρελαίνομαι, χάνω τὰ λογικά μου.

θρῆνος, δ : ἐδῶ (P 757), καταστροφή, συμφορά.

ἰσόμοιρος : ὁ ἴσος μὲ κάποιον ἄλλον· ἰσόμοιρα, ἐπίρρο.: σὲ ἵσα μερίδια.

καθούρι, τό : μεσαιων. λέξη : φαγδαία βροχή.

καλιτακούδα, ἡ : τὸ πουλὶ κάργια.

καλόσκαρμος : ἐπίθ. ποὺ χρησιμοποιεῖται γιὰ τὰ πλοῖα : κατασκευασμένος μὲ τέχνη.

καρδάρα, ἡ : κάδος, ξύλινο ἀγγεῖο ποὺ ἀρμέγον τὸ γάλα.

καρίνα, ἡ : τρόπιδα, τὸ κάτω μέρος τοῦ πλοίου.

κάρπιμος : καρποφόρος, εὐφορος.

κάρφωμα, τό : βύθισμα σὲ νάρκη, ἀναισθησίᾳ.

κατάποδα : ἀμέσως ὅστερα ἀπὸ κάποιον, κοντὰ σὲ κάποιον.

καυκί, τό : πλατύστομο δοχεῖο, κύπελλο, ποτήρι ξύλινο.

κεφαλάρι, τό : ἐδῶ, τὸ κέντρο τοῦ τροχοῦ, ὃπου προσαρμόζεται ἡ ἄκρη τοῦ ἄξονα.

κεφαλόβρυσο, τό : πηγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

κλειδοκόκαλο, τό : τὸ κόκαλο μεταξὺ τῆς ἄκρας τοῦ στέργονον καὶ τῆς ἄκρας τῆς ὠμοπλάτης.

κνιτσάρι, τό : δ' ἀχνός, ἡ μυρωδιὰ ψημένου κρέατος· τὸ πάχος, τὸ λίπος μὲ τὸ δόπιο τύλιγαν τὸ κρέας γιὰ νὰ ψηθῇ.

κόκα, ἡ : ἐγκοπὴ στὸ στέλεχος τοῦ βέλους γιὰ νὰ προσαρμόζεται ἡ χορδὴ τοῦ τέξσον.

κονταναπνιά, ἡ : γρήγορη, διακεκομένη ἀναπνοή, λαχάνιασμα.

κοπή, ἡ : κοπάδι.

κουντῶ : παρακινῶ· ἔδῶ, προτρέπω σὲ συγκέντρωση.

κοχλάδι, τό : δστρακόδερμο σὲ σχῆμα κοχλία, βότσαλο.

κρανιά, ἡ : εἶδος δένδρου.

κρούομαι : χτυπιέμαι, κατηγοροῦμαι, προσβάλλομαι.

κύμινδη, ἡ : εἶδος ἀρπακτικοῦ πτηνοῦ.

λαγγόνι, τό : τὸ μέρος τοῦ σώματος, μεταξὺ τῆς ὁσφύος καὶ τῶν πλευρῶν.

λαπάρα, ἡ : τὸ μαλακὸ μέρος τοῦ σώματος, τὸ λαγγόνι.

λαρνάκι, τό : μικρὸ κιβώτιο, θήκη γιὰ τὴν ἐναπόθεση οἰκιακῶν σκευῶν.

λίνος, δ : φύδη ποὺ ἀναφέρεται στὸ Λίνο, μυθικὸ ἄοιδό, γιὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Καλλιόπης.

λεβέτι, τό : ὑποκορ. τοῦ λέβης· καζάνι.

λεχάζω : ἀναπνέω δύσκολα, ἀσθμαίνω.

μαγνάδι, τό : λεπτὸ ἀραχνοῦφαντο κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, πέπλος.

μανίζω : δργίζομαι, θυμώνω, ὅρμῳ ἀκάθεκτος.

μάνιτα, ἡ : ὀργή, θυμός, πολεμικὸ μένος.

μαργώνω : παγώνω, κρυώνω, μαραίνομαι.

μαστάρι, τό : μαστός· ἔδῶ (I 283) : εὐφορώτατος τόπος.

μεγαλόσβωλος : μὲ μεγάλους σβώλους· πλούσιο, γόνιμο ἔδαφος.

μεδούλι, τό : ὁ μνελὸς τῶν δστῶν.

μέλεγος, δ : τὸ φυτὸ μελιά.

μελωμένος : γλυκὸς σὰν μέλι, μειλίχιος, ἀπαλός.

μετωριστικός : ἀστεῖος, πειρατικός.

μέτωρο, τό : ἀστεῖο, χωρατό.

μολυβήθρα, ἡ : μολυβένια μικρὴ σφαίρα, ποὺ δένεται στὸ ἀγκίστροι, λίγο πιὸ πάνω ἀπὸ τὸ δόλωμα.

μονιά, ἡ : φωλιά, κρυψώνας.

μονόβολα : ἀμέσως, μεμᾶς· μονόβολος : μονόξυλος, μονοκόμματος.

μονόφορα, ἐπίρρο. : μιὰ καὶ καλή, μὲ τὸ πρῶτο, ἀμέσως.

μουλώνω : ζαρώνω, σκύβω.

μυρίκι, τὸ καὶ μυρικιά, ἡ : εἰδος θάμνου ποὺ φύεται σὲ ἐλώδεις τόπους καὶ κοντὰ στὴ θάλασσα.

νειάμα, τὸ καὶ νέαμα, τό : ἀγρός δρυμένος ἢ γιὰ δρυμα.

νεροπόντη, τό : νεροποντή, φαγδαία θυελλώδης βροχή.

νεροφίδα, ἡ : εἰδος ὑδρόβιου φίδιοῦ.

νεφραμίδ, ἡ : εκλεκτὸ μέρος ἀπὸ σφακτό, τὸ τμῆμα γύρω ἀπ' τὰ νεφρά.

νεφρωμένος : εὐρωστος, δυνατός, γερός.

νότια, ἡ : ύγρασία.

ξακρίζω : φθάνω στὴν ἄκρη, χτυπῶ στὴν ἄκρη.

ξανάσαμα : ἀνάπανση, ἀνακούφιση, διακοπή.

ξαραθυμῦ : ενχαριστιέμαι, ίκανοποιῶ τὴν ἐπιθυμία μου.

ξάρτια, τά : τὰ κατάρτια, τὰ πανιὰ καὶ τὰ σχοινιά τοῦ πλοίου.

ξετερμονίζω : ἀρπάζω, ἀφαιρῶ, περιορίζω.

ξεφτέρι, τό : ταχυκίνητο πουλί, γεράκι.

ξύφασμα, τό : τὸ τέλος, ἡ ἀποπεράτωση ἐνδὲ ἔργου.

όλόβολος : δλόκληρος, μονοκόμματος.

όλοις : παντοῦ.

πάλος, δ : πάσσαλος, παλούνι.

παπάς, δ : ἴδιαμ. τύπος, μπαμπάς, πατέρας.

παπούλι, τό : μικρὸς πάσσαλος προσαρμοσμένος στὸν ζυγό.

παράζυγα, τά : τὰ χαλινάρια καὶ τὰ ἄλλα λουριά ποὺ δένονται στὸ κεφάλι τοῦ ἀλόγου.

παράσειρος (ἴππος) : δεμένος πολὺ κοντὰ στὴν ἄμαξα στὰ πλάγια τοῦ κανονικοῦ ζεύγους.

πάρδος, δ : πάρδαλις.

πατόκιορφα, ἐπίρρο.: ἀπὸ τὴν κορυφὴν μέχρι τὸν πάτο, ἀπὸ τὸ κεφάλι μέχρι τὰ πόδια.

πεδικλώνω : παρεμβάλλω ἐμπόδια, μπεφδεύω τὰ πόδια τοῦ ἀντιπάλου.

πεντόσουβλα, τά : μαγειρικὸ ἐργαλεῖο μὲ πέντε σοῦβλες γιὰ τὸ ψήσιμο τοῦ κρέατος.

πεσμένος : πεσμένος.

πηγιακός : ἀπὸ τὸ δρός Πήγιο.

πιστικός : μισθωτὸς βισκός..

πλουμίδι, τό : κεντητὸ κόσμημα, στολίδι.

ποδίζω : σταματῶ, ὑποχωρῶ.

πολύσκαρμος : μὲ πολλοὺς σκαρμούς, ἐπομένως μὲ πολλὰ κοντιά.

πρόμοιρα, ἐπίρρο.: πρὶν ἀπὸ τὸ χρόνο ποὺ ἔχει δράσει ἡ μοίρα, πρόωρα.

προσφέρνω : ίδιωμ. χρήση τοῦ ρήματος μὲν τῇ σημασίᾳ τοῦ μοιάζω.
πύξινος : ἀπὸ ξύλου πυξιᾶς.

ρέπια, τά : ἐρείπια.

ριζομέρι, τό : τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς, ἡ «βονθωνικὴ χώρα».

ροβολῶ : ἐφορμῶ, κατεβαίνω ἀπὸ ὑψώματος πρὸς τὰ χαμηλά, κατρακυλῶ.
ρονιά, ἡ : σταγόνα.

ρούφουλας, ὁ : τυφώνας, ἀνεμοστρόβιλος, βίαιος ἀνεμος.

σέπω : σαπίζω.

σιαδί, τό : ὅμαλὸς ἔδαφος, πεδιάδα.

σκαρφίζω : καρφώνω.

σκουτάρι, τό : μικρὴ ἀσπίδα.

σπαρῶ : σπαρταρῶ, τινάζομαι.

σπεδίζω : δένω, δεσμεύω.

σπουδάζω : ἐδῶ, σπεύδω, τρέχω.

σταλίκι, τό : πάσσαλος, ξύλινος κοντός.

στάφνη, ἡ : ἀρχ. στάθμη· ὅργανο μὲν τὸ ὄποιο σημειώνεται στὸ ξύλο ἡ εὐθεία γραμμὴ, στὴν ὅποια θὰ κοπῇ ἡ θὰ πελεκηθῇ.

στενεύω : ἐδῶ, πλησιάζω κάποιον καὶ ἐμποδίζω τὶς κινήσεις του, ταλαιπωρῶ.

στέργω : ἀποφασίζω, δέχομαι.

στιά, ἡ : ἔστια.

στροφίδι, τό : εἰδος κοσμητικῆς ταινίας.

συγκλίνω : πλαγάζω μὲν ἄλλον, ὑπακούω, συνναινῶ, συμφωνῶ.

σύλλακκα, τά : φαράγγια καὶ χαράδρες.

σύλλογγα : βοννὸν μὲν πολλὰ φαράγγια.

σφόνδυλας : μέρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης· ράχη· τράχηλος.

σχίζα, ἡ : μικρὸς κομμάτι σχισμένου ξύλου, πελεκούνδι· εἰδος θαυμοειδοῦς φυτοῦ.

τέρμινο, τό : σύνορο, ὅριο, σημάδι.

τερμονολογῶ : καθορίζω τοὺς τέρμονες, τὰ δρόσημα τοῦ ἀγροῦ.

τεταρτιάζω : κόβω, μοιράζω σὲ τέσσερα μέρη.

τόμαρο, τό : δέρμα βοδιοῦ.

ρεκλίζω : κλονίζομαι κατὰ τὸ βάδισμα, παραπατῶ.

τριόργητος : δργωμένος τρεῖς φορές.

φανούσιμος : πολὺ γνωστός, εὐδιάκριτος, ὅμορφος.

φασκιώνω : τυλίγω γύρω - γύρω μὲν ἐπίδεσμο, μὲν ταινία.

φλόκος, ὁ : ἔδῶ· σφενδόνη.

φράξις, ὁ : εἰδος δρυός, μελιά· φράξινος : ὁ κατασκευασμένος ἀπὸ ξύλο τοῦ φυτοῦ φράξιον, τῆς μελιᾶς.

φτειάζει, ὁ : μεγάλο μακρόβιο δέντρο.

φτενός : ἀδύνατος, λεπτός.

φυσούντι, τό : φυσερό, ἐργαλεῖο τοῦ σιδηρουργοῦ.

χαραμέρι, τό : αὐγή, ὥρα ποὺ χαράζει ή μέρα.

χαρύνω : εὐχαριστῶ, δίνω χαρά.

χαψιά, ἡ : μπουκιά, μασημένη τροφή, τὴν όποια δίνονταν τὰ πτηνὰ στοὺς νεοσσούς. χιονοβόλή, ἡ : πτώση ἄφθονου χιονιοῦ.

ψαρόντι, τό : εἴδος ποντιοῦ, μαυροπούλι.

***Εξώφυλλο Ζωγράφου ΤΑΣΟΥ ΧΑΤΖΗ**

*Επιμελήτρια έκδόσεως. Μ. ΗΛΙΟΥ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΔΒ 4371/24-5-65)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

³Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. ⁴Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ δρόμου 7 του νόμου 1129 τῆς 15/28 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

024000025413

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', 1965 (XI) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 130.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1290 / 25.5.65

Έκτυπωσις — Βιβλιοδεσία ΑΔΕΛΦΩΝ Γ. ΡΟΔΗ, Κεραμεικοῦ 40, Αθῆναι

